

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

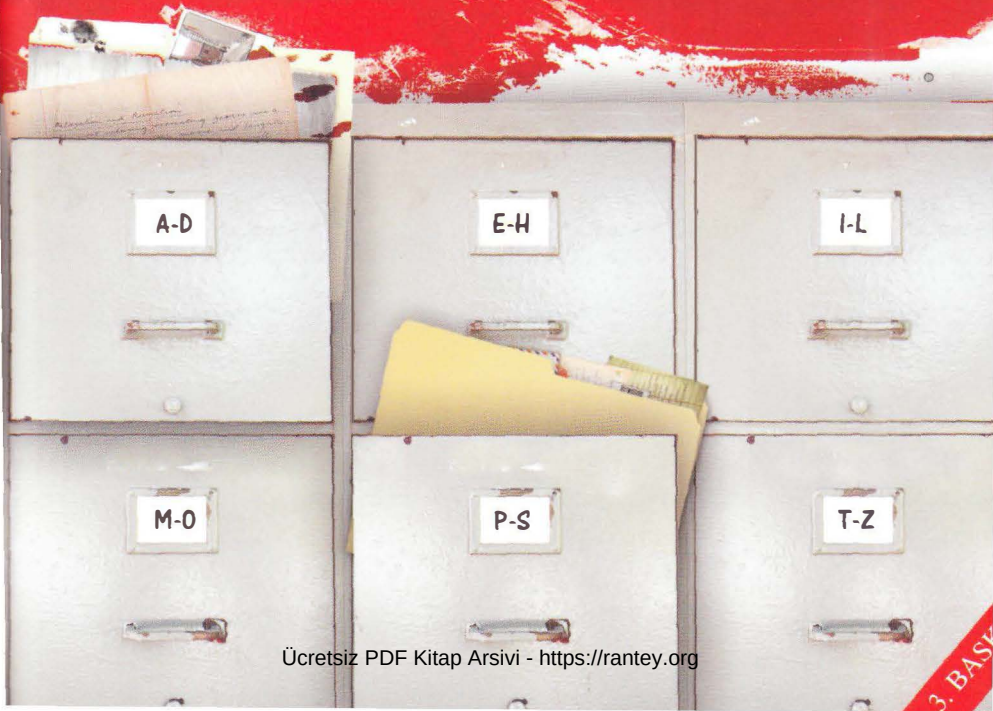
ORHAN GÖKDEMİR

DESTEK
yayinevi

İNCELEME

FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER TARİHİ

Osmanlı'dan günümüze
bir tarz-ı siyaset olarak cinayet

DESTEK YAYINEVİ: 180
ARAŞTIRMA-İNCELEME: 58

FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER TARİHİ / ORHAN GÖKDEMİR

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, tel hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk AKŞUN
Editör: Tansel MUMCU
Teknik Hazırlık: İlknur MUŞTU
Kapak: İlknur MUŞTU

1. BASKI Çivi Yazıları
 2. BASKI: Ekim 2011
 3. BASKI: Kasım 2011
- Yayıncı Sertifika No: 13226
ISBN 978-605-4455-77-5

© Destek Medya Prodüksiyon&Yayınevi
İnönü Cad. 33/4 Gümüşsuyu
Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 252 22 42
Fax : (0212) 252 22 43
www.destekyayinlari.com
info@destekyayinlari.com

İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Matbaa Sertifika No: 10614
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8 Yenibosna – Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 496 11 11

FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER TARİHİ

**Osmanlı'dan günümüze
bir tarz-ı siyaset olarak cinayet**

ORHAN GÖKDEMİR

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

İlk raunt 2003'te tamamlandı. O yıl, Susurluk davasında yargılanan DYP eski milletvekili Sedat Bucak, “inandırıcı delil bulunamadığı” için beraat etti. Savcı Orhan Erbay, karar duruşmasında Sedat Bucak ve aşiretine övgüler yağdırıp, devlete hizmetlerini anlattı. Mahkeme, Bucak'ın “kanun kaçağını saklamak” ve “vahim nitelikte silah bulundurmak” suçlamalarını da affa sokup erteledi. Bucak'ın yalnız yargılanmasının nedeni, milletvekili dokunulmazlığı nedeniyle diğer sanıklarla birlikte yargılanamamış olmasıydı. Sedat Bucak, yeniden seçilemeyince yargılandığı davanın 2'nci duruşmasında beraat etti. Türkiye'de hukukun işleyişi düşünüldüğünde, ı ışık hızı ile kıyaslanabilir bir hızdı bu. Bucak'a yönelik “kanun kaçağını saklamak” suçlamasında adı geçen “kanun kaçağı” ise Abdullah Çatlı'ydı. Savcı, bu konuda kelimesi kelimesine şunları söylüyordu: “Sanığa ait araçta vefat eden Hüseyin Kocadağ'la 12 Eylül'den sonra emniyet amirliği yapması nedeniyle dostluğu devam eden Bucak, Abdullah Çatlı ile bir toplantıda tanışmış, etrafında çok sayıda devlet adamı olduğu için kendisinden şüphelenmemiş, Çatlı'yı devlet mensubu olarak bilmiştir.”

İşte böyle bir dönemden geçti Türkiye; devlet görevlisi kim,

kanun kaçağı kim, suçlu kim, masum kim, kim katil, kim mağdur bilinmez bir dönemdi bu. Devlet kendi yurttaşlarını öldürmek için attığı her adımda bir suç örgütü olmaya daha fazla yanaşmıştı. Susurluk'taki o kazada, Bucak'a ait o araçta, devletin işte bu yeni yüzü açığa çıkmıştı.

Haliyle, devletin ve onun mahkemelerinin, Bucak hakkındaki suçlamalarda "inandırıcı delil" bulması çok güçtü; bulamadılar da. Bucak böylece son 30 yılın bütün suçlarından arındı, tertemiz bir adam oldu.

Fakat diğer sanıklar için durum bu kadar parlak değildi. Devletin teşvikiyle ovada ava çıkan bu adamlar hiç ummadıkları bir sonuçla karşılaşmıştı:

İbrahim Şahin (Eski Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili): 185 gün cezaevinde yattı. Tahliye olduktan sonra trafik kazası geçirdi. 6 yıl hapis cezasına çarptırıldı, ömür boyu kamu hizmetlerinden men edildi. Yeniden cezaevine girdi, ancak kazada aldığı yaralar nedeniyle tahliye edildi.

Korkut Eken (Emekli Yarbay, eski MİT görevlisi): 6 yıl hapis cezasına çarptırıldı, ömür boyu kamu hizmetlerinden men edildi. Cezaevine girdi.

Ayhan Çarkın-Oğuz Yorulmaz-Ercan Ersoy (Eski Özel Timciler): 290'ar gün cezaevinde yattılar. Tahliye olduktan sonra bir çete olayına adları karıştı. Yargılama sonunda 4'er yıl hapis cezasına çarptırıldılar, 3'er yıl süreyle de kamu hizmetlerinden men edildiler. Yeniden cezaevine girdiler.

Mustafa Altunok (Eski Özel Timci): 204 gün hapis yattı, tahliyeden sonra 4 yıl hapis cezasına çarptırıldı, 3 yıl kamu hizmetlerinden men edildi. Yeniden cezaevine girdi.

Ziya Bandırmalıoğlu-Ayhan Akça (Eski Özel Timciler) 184'er gün hapis yattılar. Tahliye olduktan sonra 4'er yıl hapis cezasına çarptırıldılar ve 3 yıl kamu hizmetlerinden men edildiler.

Abdülgani Kızılkaya (Sedat Bucak'ın şoförü): 193 gün hapis yattı, tahliye olduktan sonra 4 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Ali Fevzi Bir (Kumarhaneci): 119 gün hapis yattı, tahliye olduktan sonra 4 yıl hapse mahkum edildi. Cezaevine girdi.

Sami Hoştan (Kumarhaneci): 31 gün tutuklu kalıp, tahliye edildi. 4 yıl hapis cezasına çarptırıldıktan sonra sağlık gerekçesiyle yeniden cezaevine girmede.

Yaşar Öz: Başka dava kapsamında tutuklu bulunan Yaşar Öz bu davadan 105 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye oldu. 4 yıl hapse çarptırıldı.

Haluk Kırıcı: 155 gün tutukluluktan sonra tahliye edildi. 4 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Yeni dönem de işte bu farklı muamelenin ardından geldi. Arpa bitmiş, atlar birbirini tepmeye başlamıştı artık...

* * *

21 Mart 2011... İstanbul Kazlıçeşme'de Nevroz kutlanıyor. Kutlamalarda halay çeken binlerce kişi arasında biri var ki fark edilmeyecek gibi değil. Susurluk davası hükümlüsü eski Özel Harekât polisi Ayhan Çarkın da mitingde, meydanı dolduran Kürtlerden ikisine sarılmış, basına poz veriyor!

Bu sahnenin yaratıcısı Ayhan Çarkın, bir gazeteye, şunları söylüyor: "Kürtler bizim insanımız. Ben yıllarca o bölgede o insanlardaydım. 90'lı yıllarda o dağlarda savaştım. O insanların içindeydim; yemeklerini yedim. Utancım la yaşamak istemiyorum artık. O insanları yıllarca hor gördük, b.k yedirdik. Bu ülkede bir Kürt sorunu yok, Türk sorunu var. Atatürkçülük tam da böyle bir süreçte önem kazanıyor. Bugün 'düz ovada siyaset' diyen Mehmet Ağar, Adli Tıp raporu peşinde koşan İbrahim Şahin'ler ortada yok. Ama ben buradayım ve o insanların arasına girdim."

Ayhan Çarkın “Susurluk” davasının sanıklarındandı. Gazeteci Uğur Dündar’ın “Arena” programına katılmış, “Terörle mücadele için belki bin kişi öldürmüşümdür” demişti. İstanbul’daki Nevroz kutlamalarına, kendi ifadesiyle “katil” olarak katılan Ayhan Çarkın, “PKK yaptı” denilen pek çok katliamın provokasyon amacıyla kendileri tarafından yapıldığını da itiraf etmişti.

Bunlar, adı geçen ekibin mağdur ettiklerinden birinin sözleriyle “özel savaşın ruh halleri”ydi. Şöyleydi o ruh halinin başlangıcı: “Orada bir köy var, kurtarılması gerek dediler. Gittik, insanların ölüsüne, dirisine yapmadığımızı bırakmadık. Biz orada insanların tırnaklarını çektik, bok yedirdik; bize evinde yemek veren teyzeyi öldürdük...”

Çarkın’ın bu karışık ruh halini itirafları da yatıştıramadı. 2011 yılı Haziran ayının ilk günlerinde, Avukat Yusuf Ekinci’nin 1994’te öldürülmesine ilişkin soruşturma kapsamında gözaltına alındı, tutuklandı. İfadesinde 1990 yılından bu yana uyuşturucu kullandığını da “itiraf” etti. . .

Peki, niye öldürmüş Avukat Yusuf Ekinci’yi? Şöyle anlatıyor ifadesinde: “Yusuf Ekinci’nin ne amaçla öldürüldüğünü bilmiyorum. Ben bazen sorduğumda, ‘Milli Güvenlik Kurulu ve devletin bilgisi dâhilinde oluyor’ diye bir şeyler söyleniyordu.”

* * *

Şimdi, güya o karanlık yılları da içeren koca koca davalar ihdas edildi. Pek çok iddia ortalıkta uçuşuyor. Ama o günlerin Milli Güvenlik Kurulu ve “devletin bilgisi” hâlâ açığa çıkarılabilmiş değil. Faili meçhul cinayetlerden de sık sık söz edilmesine karşın, bunların soruşturmalara dâhil edilmesi hâlâ özel savaşa katılanların “ruh halleri”nin gelgitlerine bağlı.

* * *

Bu olayların son raundu ise 2011 yılının Eylül ayında tamamlandı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Sedat Bucak gibi dokunulmazlığı nedeniyle yargılanamayan Mehmet Ağar'ı, "Susurluk Davası" kapsamında Emniyet Genel Müdürü olduğu dönemle ilgili "cürüm işlemek için silahlı teşekkül oluşturduğu" iddiasıyla yargıladığı davada 5 yıl hapis cezasına çarptırdı. Kararı değerlendiren Ağar, "Ben kendimden eminim ve vicdanen rahatım" dedi. Bu da özel savaşın "ruh hali"nin bir yansımasıydı.

Aynı mahkeme, sonuncu ruh halinin, ilkiyle karşılaşmaması için de özen gösterdi; İddia makamının Çarkın'ın tanık olarak dinlenilmesi talebini reddetti. Oysa Ayhan Çarkın'ın tutuklanmasıyla sonuçlanan itirafları, bu yargılamanın da konusuydu.

Son durum şu; Veli Küçük ve İbrahim Şahin "Ergenekon"dan içeride; suçları AKP'yi devirmeye kalkışmak! Mehmet Ağar ceza aldı, ancak yargı süreci devam ediyor. Ben kendi adıma, onun da tıpkı Sedat Bucak gibi berat edip tertemiz bir insan olarak aramızda yaşamaya devam edeceğine inanıyorum. Diğer "Mehmet" ise hiç ortalıkta değil, arayıp soran da yok. Bir iddiaya göre "Ergenekon" davası onun verdiği bilgilerle ihdas edildi.

E, haliyle "Faili Meçhuller" de hâlâ faili meçhul. Devlet bir tür-lü, içinden geçtiğimiz o iç savaş dönemine dönüp bakmaya fırsat bulamıyor!

* * *

Peki, bütün bunlardan çıkarabileceğimiz en önemli ders nedir? "İç savaşların kahramanı olmaz!" İç savaşta, kendi yurttaşlarını öldürerek kahraman olduğunu sananların akıbeti hep meçhuldür!

* * *

Bu çalışmayı, vakti zamanında, hiçbir şey meçhul kalmasın diye

yapmıştım. Pek çok eksiği olmasına karşın, bir ilk çalışmadır; o nedenle önemişiyorum ve dokunmuyorum. Arkasındaki liste ise, bugünkü çürümenin gerçek belgesidir. Nahak yere bu kadar kan akmış ve bizler görmezden gelmişsek, “yürüten ölümler” toplumu olmamızdan da yakınamayız. Bu travmayı iyileştirmenin tek yolu, o dönemi hakkını vererek araştırmak ve sorumlularından hesap sormaktır.

Hic rhodus hic salta!

Orhan Gökdemir

07.10.2011

İÇİNDEKİLER

Önsöz	15
Giriş: Katl-Cinayet.....	17

BÖLÜM 1

OSMANLI'DA FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER	29
<i>Savaş Ortasında Cinayet.....</i>	<i>38</i>
Fatih Mehmet Devri Faili Meçhulleri	40
Faili Meçhul Cinayete Kurban Giden Vezirler.....	54
Selim: İnce Ruhlu Cani	59
İnfaz Tarzları	64
Uzun Mehmet Cinayeti.....	66
Mithat ve Mahmut Paşa'nın Öldürülmesi.....	67
Saray Entrikalarında Eli Kanlı Kadınlar	70
Hürrem Sultan	71
Mihrimah Sultan	71
Mahpeyker Sultan.....	72
Nurbanu ve Safiye.....	73

BÖLÜM 2

OSMANLI'NIN SON DÖNEMİNDE FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER.....	77
Seri Cinayetler Devri.....	81
FM Cinayetler ve Gazeteciler.....	84
Mahmud Şevket Paşa'ya Suikast	87
Silahçı Tahsin	90
Mustafa Suphi ve Yoldaşları	94
Yahya Kâhya Öldürülüyor	96

Ali Şükrü.....	98
Suçluların Katli	100
Yahya Kaptan Cinayeti.....	103
Osmanlı Dönemi FM'leri ve Teşkilat-ı Mahsusa.....	105

BÖLÜM 3

CUMHURİYET DÖNEMİNDE FM CİNAYETLER.....	111
33 Kurşun	111
Sabahattin Ali.....	113

BÖLÜM 4

27 MAYIS SONRASI FM CİNAYETLER	119
Komando Kampları.....	122
Mücadele Birliği.....	124
TMT'den Özel Harp Dairesi'ne.....	125
12 Mart'tan 12 Eylül'e.....	135
16 Mart Katliamı.....	139
Doğan Öz Cinayeti.....	140
Bedrettin Cömert Cinayeti.....	143
Cavit Orhan Tütengil	144
Prof. Ümit Doğanay	146
Balgat Katliamı.....	147
Bahçelievler Katliamı.....	149
Abdi İpekçi Cinayeti.....	150
Piyangotepe Katliamı.....	154
Cevat Yurdakul Cinayeti.....	157
Mamak Katliamı	160
Kirli Silahlar Ne Oldu?.....	160
Bir Toplu Katliam: 1 Mayıs 1977	162
Çuval Cinayetleri	168
Milletvekillerini de Vururlar.....	170
Ümit Kaftancıoğlu.....	172
Kemal Türkler	174

BÖLÜM 5

1980 SONRASI FM CİNAYETLER	183

BÖLÜM 6

1990 SONRASI FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER	193

Vedat Aydın.....	196

“Kırlı Savaş”	198

Hüseyin Toraman	206

1993’e Doğru İç Dengeler	208

Uğur Mumcu.....	212

Eşref Bitlis.....	216

Ahmet Cem Ersever’in İtirafları	218

Behçet Cantürk: Doğduğı Yeri Bile Vurdular	221

Çiller’in Listesi	223

Lazo ve Simko	226

Namık Erdoğan.....	227

Tarık Ümit	228

Mehmet Urhan.....	237

MİT Raporu ve Polis Açıklaması.....	238

Çiller Özel Örgütü: Tansu ve Özer Çiller	243

Susurluk Fezlekesi	244

Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporu	249

TBMM Komisyonu Raporu	253

Kutlu Savaş raporu	262

Ömer Lütfü Topal.....	265

Mehmet Ali Yaprak	270

Söylemez Çetesi	271

Kutlu Adalı Cinayeti.....	275

Jitem Subayı Anlatıyor	279

Provokasyon Geleneğı	283

BÖLÜM 7

1995 SONRASI FM CİNAYETLER	289
Uzaktan, Susturucuyla	300

EKLER

1-FM İSTATİSTİKLERİ	309
2-YILLARA GÖRE FM CİNAYETLER.....	311
3-KAYIP SONRASI FM CİNAYETLER	311
4-FM CİNAYETLER LİSTESİ	311

Önsöz

Bizde, hükümdarın “öldürme yetkisi”ne siyaseten katl deniyor. Kuşkusuz burada “siyaset” ile “devlet çıkarı” arasında bir bağ var. Hükümdar, kararı kendi kişisel arzusu ile değil, devletin bekası için vermiş oluyor. Katl'deki “siyaset” budur. Hal böyle olunca, siyasetin, bizim tarihimizde, genel yerleşik anlamının tersine bir de “ölüm cezası” anlamı kazanması manidardır. Kuşkusuz, beslendiği kaynak “bizim” özel tarihimizdir.

Özel tarihimiz ise, Osmanlı tarihini de içine katarak “uzun iç savaş” olarak özetlenebilir. Sürüklenip geldiğimiz bu topraklarda, misafir olmayı umarken ev sahibi olmuşuz. Evi elde tutmak ve korumak için zaman zaman “Katl”den başka bir yol bulunamaması, tarihin bu sürprizi ile de ilişkilidir. İsteyen bunda “siyasal kültür eksikliği” de bulabilir. Ancak, her durumda cinayet, bir tarz-ı siyaset olarak ortaya çıkar. Muhalefeti bir cinayet ile ortadan kaldırmak, cinayet ile korkutmak ve yönetmek bir tarz-ı siyasettir.

Bu çalışma ile, bir tarz-ı siyaset, bir siyaset yapma geleneği ortaya çıkıyor. Eski deyişle katl, yenisi ile cinayet, mutlaka bir “siyaset” yapış tarzına tekabül ediyor.

Bu açıdan 1990'lı yıllar ile Osmanlı İmparatorluğu'nun çalkan-

tılı dönemleri arasında hiçbir fark yoktur. Mahkemeler, yasalar, kadılar, kolluk kuvvetleri, düzenli birlikler, “siyasetin” doğrudan eklentisi haline geldiğinde, bu iç savaş demektir.

Ama adı konulmamış bir iç savaştır bu. Moda bir deyme başvurarak “düşük yoğunluklu iç savaş” da diyebiliriz. Failin belirsiz oluşu, tetiği çekenin bilinmemesine işaret ediyor, o yüzden bu cinayetlerde bir fail aranıyor. Yoksa siyaset açısından genellikle fail bellidir; Sınıf veya iktidar savaşını kanla yürütme geleneğidir bu.

Uzun, kanlı bir iç savaştan çıktık ve ne yazık ki, siyaseten katl olanların bir bilançosu yoktur. Tutulmamış, tutulmak istenmemiş ve tutulması da engellenmiştir. Şimdi buradayız ve kardeş kanları geride kalanların üzerindedir. Hiçbir şey olmamış gibi yaşayamayacağımızı biliyorum; isteyen bu çalışmayı bir ilk hesaplaşma demesi saysın. Ben anlamaya çalıştım.

Bu çalışmanın bir yanıtı bir de sorusu var. Bunca acıdan sonra hiç olmazsa bu yanıtın karşılanması ve bu sorunun yanıtlanması gerekiyor. Kanla bir iktidarı tutabilirsiniz; bu görülüyor. Ya kanla bir gelecek kurabilir misiniz?

O. G.
Eylül 04
Halkalı

GİRİŞ

KATL-CİNAYET

Cinayet, adam öldürme anlamında Arapça bir sözcük. Cani ise adam öldüren kimse demek. Aynı anlamda kullanılan Katl-Katil sözcüğü ise Türkçe kullanımındaki belirsizliğe karşın “birden fazla cinayet” anlamını da yüklenebiliyor. Haksız yere öldürme fiilini içerdiği gibi, katl, İslam hukukunda bir tür ölüm cezası olarak ta kullanılıyor.

İslam Ansiklopedisine göre, katl, dar anlamda, kılıç ile idam anlamına geliyor. Ceza hukukunda da bu anlamda, bir kişinin başka bir kişiyi öldürmesi fiili karşılığı olarak kullanılmış. Adam öldürme her durumda ağır suç oluşturan bir fiil niteliği taşıyor. Dolayısıyla cinayet, yürürlükteki yasalara göre haklı görülmeyen adam öldürme eylemi demek. Avrupa hukuku cinayet fiilini genel olarak değerlendirmekle birlikte işleniş biçimi itibariyle birtakım ayrımlar getirmiş ve “kasten” öldürme ile “kazaen” öldürmeyi birbirinden ayırmış.

Osmanlılarda da Katl fiili çeşitli biçimlerde tanımlanmış: Buna göre “Katl-i Gayr-i Müteammid”, kavga sırasında hiddetle bir kimseyi öldüren demek. Kasıt olmayan ölüm hadisesi anlamına kullanılıyor. “Katil-i Ma’zur” ise öldürme kastı ile silahlı olarak saldıran veya yaralayanı öldüren hakkında kullanılıyor. Bir tür “kendini savunma” durumudur ve elbette cinayetin “mazur” görüldüğüne işaret ediyor. “Katil-i Muhtu” ise hata yoluyla ölüme sebep olmuş katil demek. Kasıt, kavga, tasarlama olmayan cinayet için kullanılıyor. “Katil-i Müteammid”, tasarlayarak öldürmenin karşılığı.

Görüldüğü gibi hem katl hem de cinayet, İslam hukukunda, devletle değil, sivil kişilerle ilgili bir tanımlama. Bir ceza olarak katl ise, tanımlanmış bir suçun karşılığı olarak “gizlisi-saklısı” olmayan, “meşru” bir öldürme biçimi anlamına geliyor.

Faili meçhul cinayet bundan farklı olarak, bir öldürme eyleminin kim tarafından yapıldığının bilinmemesi demek. Burada, incelediğimiz cinayet türünün, ortada bir öldürme fiili olmasına karşın, yukarıdaki tanımlar içinde yer alamayacağı görülüyor. Faili meçhul cinayet, bazen Ceza hukukundaki “faili belirsiz” adam öldürme karşılığı olarak kullanılmasına karşın, yeni şeklinde “siyasal bir amaçla” “faili belli olmayacak şekilde öldürme” karşılığı olarak kullanılıyor. Siyasal bir amaç söz konusu olduğunda ise, fail, basit bir sivil suçlu değil, bir “şebeke”, cinayet işlemek üzere oluşturulmuş bir teşekküle atıf yapılmış oluyor.

Yani cinayet, birbirinden bağımsız tekil olayların karşılığı iken, faili meçhul siyasal cinayette birden çok ve bir şekilde birbirleriyle bağlantılı öldürme fiili ile karşı karşıya kalıyoruz. Özellikle, Türkiye’de yakın tarihlerde işlenen faili meçhul cinayetlerde hem amaç, hem araç, hem de şekli bakımından bir süreklilik olduğu dikkat çekiyor.

Siyasal bir amaçla yapıldığına göre, buna belki “siyasal faili

meçhul cinayet” deyimi daha uygundur. Bu cinayetler, cinayetten çok siyasettir, çünkü bu tür cinayetlerde en son düşünülecek şey kişisel bir meseleden kaynaklandıklarıdır. Nitekim, Osmanlı İmparatorluğu’nda, bu tür siyasal cinayetler için “Siyaseten katl” sözcüğü kullanılmıştır. Profesör. Dr. Ahmet Mumcu’ya göre siyaseten katletmek, hükümdarın ülke idaresi ve politika zaruretleri ile verdiği ölüm cezasını göstermektedir. “Bu ibarenin belirttiği kurum İslam kamu hukukuna o derece yerleşmiştir ki, hele Osmanlı Devletinde ‘siyaset’ kelimesinin sözlük anlamlarına bir de ‘ölüm cezası’ kavramı eklenmiş ve ‘siyaset’ kelimesi birçok hallerde, yanında ‘katl’ kelimesi olmaksızın bile ‘hükümdarın verdiği ölüm cezası’ anlamında kullanılmıştır.”(1) Hükümdarın öldürme yetkisi nedeniyle bir tür ceza olan ‘katl’in, yetkisiz cinayetlere dönüşmesi kuşkusuz “siyaset” bağlantısını kurmayı güçleştiriyor. Ancak, modern zamanların siyasal cinayetleri de genellikle bir iç savaş vak’ası olarak ortaya çıkıyor ve arkasında mutlaka bir “hüküm” bulunuyor.

Bir siyaset tarzı olarak cinayet, dünyanın durumuna uygun olarak artık uluslararası bir biçim almıştır. Tarihteki çeşitlilikleri, zamanımıza yaklaştıkça kaybolmakta, işleniş tarzı, kullanılan silahlar, devletin bu cinayetler karşısında aldığı tutum bakımında gittikçe ortak bir özellik göstermektedir. Örneğin Latin Amerika’daki Faili Meçhul Cinayetlerle Türkiye’dekiler arasında şaşırtıcı benzerlikler görünmektedir. Bu benzerlikler, elbette artık siyasetin “global” bir iş olmasındandır. Artık “cinayetin okulları” var ve bu okullardan mezun olanlar kendi ülkelerine dönüp, orada cinayet öğretmektedir.

Ama elbette, bu çalışma açısından da tarihe başvurmak kaçınılmazdı. Tarihe bakıldığında görülen ilk şey eskilerin, modern çağın canilerinden daha acımasız veya daha vahşi olmadıklarıdır.

1-Mumcu, Ahmet. Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl. Birey ve Toplum. Ankara 1985. s.2.

DÜNYADA FAİLİ MEÇHUL CİNAYET

Cinayet insanlık tarihinde her zaman vardı; emperyalist sistem onu kendi çıkarları etrafında yeniden organize etti. Tekniklerini inceltti, kurduğu cinayet okullarında öğretilbilir hale getirdi ve dünyanın her yerine ihraç etti. Siyasal muhaliflerle mücadele, çoğu zaman onu uygun bir yolla “ortadan kaldırma” biçimine dönüştü.

Dolayısıyla, cinayet tarz-ı siyasetinin ilk laboratuvarının Latin Amerika olması şaşırtıcı değildir. Emperyalist sistemin liderliğini geç ele geçiren ABD, Latin Amerika’yı arka bahçesi gibi görmüş, işkence ve cinayet tekniklerini ilk orada hayata geçirmiştir. Latin Amerika halkları, yerli işbirlikçi gerici-faşist yöneticileri ve emperyalizmin gizli güçlerinin zulmü altında inlemeye devam etmektedir.

Soğuk savaş yıllarında ABD’nin kontrolündeki bütün bölgelere yayılan ve failleri asla “bulunamayan” siyasal cinayetler incelendiğinde görülen tek gerçek, bunların büyük bir tarz-ı siyasetin parçası olduğu ve tek merkezden üretildiğidir.

Latin Amerika’daki örneklerden başlayalım: Brezilya’da kendilerine Mao Branca (Beyaz El) adını takan idam mangaları, kurbanlarını solcular ve solcu olmaya meyilli yoksullar arasından seçiyordu. Beyaz El, kurbanlarını işkence yaptıktan sonra boğarak ya da kurşunlayarak öldürüyordu. Brezilya polisi ise, Beyaz El’in faaliyette olduğu yıllar boyunca örgütün gerçekte varolmadığını ve yapılanların adi cinayetler olduğunu ileri sürdü. Sao Polo kentinde 1990 yılından sonra 1000 çocuk ölüm mangaları tarafından ortadan kaldırılmıştı.(1)

El Salvador'da Beyaz El'in muadili "Atlacatl Taburu" adını taşıyordu. ABD ordusu tarafından eğitilen örgütün sadece El Mozote köyünde 800 köylüyü katlettiği iddia ediliyordu. Ülkede "barışa geçiş süreci"ni izleyen BM, üç ay içinde politik örgütlerle bağlantılı 43 kişinin yargısız infaza kurban gittiğini, Ulusal Özgürlük Cephesi'nin adayı Jose Mario Lopez'in faili meçhul bir cinayete kurban gittiğini kaydediyordu. Baş şüpheli elbette Atlacatl Taburu'ydu.

Arjantin'de ise şebeke "Antikomünist Birliği" adını kendine uygun görmüştü. Birlik "beyaz terör" adını verdikleri, komünistleri yok etmeyi amaçlayan bir kampanya yürütüyordu. Kısa adı AAA olan örgütün paralı katilleri otuz ya da kırk kişilik komando grupları ile polis karakolları ve askeri birliklerin yakınlarında eylemlerine girişmelerine rağmen bir tek kişi yakalanamamıştı. Bakan Jose Lopez Rega, bu taktiği şöyle ifade etmişti: Gizli örgütlere karşı gizli bir baskı taktiği uygulamak gerekir. Yani Brezilya ve Guetamalâda olduğu gibi. (2)

Bakan Rega'nın örneklerinden Guatemala, gerçekten bir CIA laboratuvarıydı. 1950'li yıllarda serbest seçimle Devlet Başkanı seçilen Jacobo Arbenz'in ABD marifetiyle devrilmesini takip eden 40 yıl içinde 100 bin Guatemalalı, ABD destekli diktatörler tarafından öldürülmüştü.(3) Sokak ortasında infaz, işkence, gözaltında kayıp, faili meçhul cinayet, Latin Amerika'da, her yerde Amerikan çıkarlarının arkasından gidiyordu.

Talat Turhan, bu örgütlerin ortak noktasını şöyle ifade ediyor:

"Bu yöntemlerin bir kısmına 'Gayrı-nizami harp' denilmektedir. Bu amaçla kurulan ve komünizmle mücadeleyi ilke edinen örgütlerin hem finansmanı, hem de eğitimi ABD tarafından üstlenilmektedir. Bu tip eğitim kurumlarına Washington'daki 'Uluslararası Polis Akademisi'ni örnek gösterebiliriz. Bu merkezde diğer ülkelerden seçilen polis şeflerine 'kendi ülkelerinin toplumsal sorunları anla-

tılmakta, komünistlerin saldırganlıkları ve yıkıcılıkları konusunda konferanslar verilmekte, patlayıcı maddelerle suikast düzenleme konusunda film gösterilmekte, Meksika sınırında Matamaros yakınlarında ‘Yeşil Bereliler’ gözetiminde patlayıcı maddelerin kullanılması denenmekte, sessizce adam öldürme, bıçaklama, boğma vb. eğitimleri verilmektedir.”(4)

Arka bahçe cinayetlerle sindirildikten sonra, “uygar” Avrupa’ya sıra gelmişti. Bu şebekeler, Latin Amerika’da edinilen deneyimler ışığında orada da örgütlendi. NATO şemsiyesi altındaki cinayet örgütleri, Avrupa’nın “tarafsız” ülkeleri dahil her yerinde hazır ve nazırdı.

Avrupa’nın cinayet laboratuvarı İtalya idi. İtalya’da sol güçlüydü; 1948 seçimleri solcu bir yönetimi iş başına getirecek gibi görünüyordu. “Milyonlarca dolar, Washington’un istediği adaylara, Mussolini’nin partisinin kahverengi gömleklilerinden arta kalan haydutlara ve öteki Nazi işbirlikçilerine İtalyanların oy vermelerini sağlamak amacıyla propaganda yapmak ve oy satın almak için dağıtıldı... ABD, 1948 seçimlerinde, şiddete başvurmak zorunda kalmadan istediğini elde etti.”(5) Fakat, zaman ABD’nin aleyhine işliyordu. İtalya, terör ve cinayetler dönemine o tarihten sonra girdi. Yalnızca İtalya’da değil, ABD, sabotaj ve terör eylemleri amacıyla bütün Avrupa’yı saran bir paralel NATO örgütü kurmuştu.

Paralel NATO, bir “gerilim stratejisi” yürütüyordu. Cinayet ve terörle bir kaos ortamı yaratılıyor, gerilim arttırılıyor, sol ve sağ radikallere karşı sertlik ve kararlılıkla hareket eden güçlü devlet öne çıkarılıyordu. Buna demokratik oyun kurallarının devre dışı bırakılması da dahildi.(6) Avrupa’da olup bitenler Latin Amerika’dan farklı değildi artık: “Sert tutumunu haklı göstermek için ‘güçlü devlet’in gereksinim duyduğu ‘kaos’u yaratmak amacıyla, Güney Amerika askeri diktatörlüklerine yaraşır bir mekanizma harekete geçirildi... Gerilim

stratejisi mekanizması, gönüllü muhabirlerin dezenformasyon kampanyalarından, sağcı terörist çevrelerin doğrudan desteklenmesi ve yönetilmesinden, işkence ve cinayete kadar varmaktadır... gizli servisler, önde gelen politikacılar, polis ve askeri birimler, faşist terör grupları, hükümet çevreleri, mafya, gizli birlikler ve Nato gizli yapısı Gladio'dan oluşan, bugüne dek kesin olarak çözümlenmemiş bir ilişki ağı, yüzlerce insanın hayatına mal olmuş çeşitli bombalı saldırılardan sorumludur.”(7) Yani, özgür Avrupa'nın ortasında, aydınlanamamış, failleri bulunamamış yüzlerce, binlerce cinayet işlenmişti.

İtalya'da oluşturulan şebeke kısa sürede diğer Avrupa ülkelerinde de örgütlendi. Çoğunlukla eski SS subaylarının komutasında Hollanda, Belçika, Fransa, Almanya'da benzer örgütler kuruldu. Bir kısmı soğuk savaşın bitmesinden sonra ortaya çıkarılan cephanelikler oluşturuldu, öldürülecek solcuların listeleri yapıldı, aralarında De Gaulle'ün de olduğu birçok siyasetçiyi öldürme komploları düzenlendi.

İtalya'da ölüm mangaları sol örgütlere de sızmışlardı. Örneğin İtalya Başbakanı Aldo Moro görünüşe göre Kızıl Tugaylar adlı örgüt tarafından kaçırılıp öldürülmüştü. Yani Moro cinayetinin “faili belli”ydi. Ancak, P-2 skandalını soruşturan savcılar Kızıl Tugayların Paralel Nato tarafından yönlendirildiği bilgisine ulaştılar.(8) Tetiği Kızıl Tugaylar çekmiş, ancak azmettirici fail yine bulunamamıştı.

Komünistlerin iktidara gelişini engellemek için en çok gerilmek durumunda olan ülke elbette İtalya olmuştu:

“12 Aralık 1969'da Mailand Piazza Fontana'da bulunan Ulusal Tarım Bankası'na yapılan saldırı 17 ölü ve bir kısmı ağır olmak üzere 84 yaralıyla sonuçlandı; bu saldırıda da Triest'te kullanılan aynı cins patlayıcı madde kullanılmıştı. İkinci bir bomba etkisiz hale getirildi, Roma'da da başka bombalar patladı. Soruşturma hemen radikal sol üzerine yoğunlaştırıldı. Bir sözde sıkıyönetim ilan edil-

di, bütün gösteriler yasaklandı, parlamento dışı sola karşı baskılar şiddetlendi ve baskı organlarının yetkileri genişletildi. Hiç kimse-
nin üstlenmediği saldırıdan üç gün sonra iki anarşist yakalanmıştı. Sorgu sırasında biri, en az beş polisin gözleri önünde Mailand'da bir polis karakolunun dördüncü katından 'düştü' ve derhal öldü. Polis için bu itirafla eşdeğerdi. Dokuz gün sonra davayı soruşturan savcı, sağa karşı da soruşturma açacağını açıkladıktan sonra görevden alındı. Yeni atanan savcı, saldırıya karıştıkları belli olan Freda ve Ventura adlı faşistleri tutuklamaktan vazgeçti.”(9)

“Ekim 1973'te Rosa dei Venti adlı gizli birliğin hükümet darbesi amaçlayan bir komplosu ortaya çıkarıldı. Bu komplonun başını ordu ve bütün güvenlik organlarından 87 yüksek rütbeli kişi çekmekteydi... Darbe girişiminin açığa çıkarılmasından kısa bir süre sonra faşist şiddet de yeniden doruğa ulaşmıştı. 28 Mayıs 1974'te Kuzey İtalya kenti Brescia'da Piazza della Loggia'da yapılan ve 3000 kişinin katıldığı bir sendika toplantısı sırasında bir bomba atıldı; sekiz kişi öldü, 102 kişi yaralandı. Burada özellikle dikkat çeken emniyet müdürünün bombalı saldırıdan bir saat sonra, bütün izlerin silinmesi için alanı yıkatmasıydı. Faillerin bulunması büyük ölçüde başarısız kaldı, faşistlere karşı açılan bütün davalar beraatle sonuçlandı.”(10)

“Sola karşı büyük suçlama kampanyası sırasında 2 Ağustos 1980 Cumartesi günü, tatil trafiğinin çok yoğun olduğu bir sırada Bologna istasyonunda bir bomba patladı. İstasyonun bazı bölümleri yıkıldı, 85 kişi öldü. Sol, işçiler ve sendikalar faşistleri sorumlu tutarken, medya yine 'aşırı sağ ve sola' karşı tavrı içindeydi. Saldırı, parlamentonun P2 davasını araştırmak istediği öğrenildikten kısa bir süre sonra yapılmıştı. Asli sanık olan iki faşistin davası 1988'de kendilerine uzun hapis cezaları verilmesiyle son buldu. Daha sonraları üç gizli servis elemanı P2 locası şefi Licio Gelli de adaleti yanıltma girişimleri nedeniyle mahkum oldular.”(11)

“Nisan 1990’da o güne kadar bilinmeyen faşist terör grubu Falange Armata (Silahlı Saf) bir hapisane pedagogunun öldürülmesi eylemini üstlendi. Falange, Catania’da iki sanayicinin öldürülmesi (31 Ekim 1990), Bologna’da iki Romalının öldürülmesi (23 Aralık 1990), Romagna’da bir saldırıda yoldan geçen iki kişinin öldürülmesi ve Bologna’nın kenar bölgelerinden birinde üç Carabinieri’nin öldürülmesi (4 Ocak 1991) gibi eylemleri de üstlenmişti. Falange eylemlerinde beyaz bir FIAT-Uno kullanılıyordu...Daha yakından bakıldığında Falange’nin eylemleri güncel politik gelişmelerle ilgiliydi. Örneğin bir hapisane pedagogunun öldürülmesi, cezaevi tüzüğünün sertleştirilmesinin tartışıldığı ve cezaevi personelinin değişiklikten yana görüş bildirdiği bir sırada gerçekleşmişti. Bologna’daki Carabinieri ise, Carabinierinin merkezi bir rol oynadıkları 1964’deki darbe girişimi hakkında tartışmalar alevlendiğinde öldürüldü. Cumhurbaşkanı Francesco Cossiga’nın, onların cenaze töreninde söyledikleri de çok açıktı: Piano Solo ve Gladio hakkında polemik yapanlar, teröristlerin oyununa geliyorlardı.”(12) “Ekim sonunda Bologna’da ‘Beyaz Uno Çetesi’ yakalandı. 20 kişiyi öldüren ve 60 kişiyi yaralayan altı teröristten beşi polisti.”(13)

Görüldüğü gibi, bu eylemler ortaya çıktığı hemen her yerde, benzer biçimlerde yapılıyordu. ABD’nin etki alanındaki bütün ülkelerde, onların kontrolünde illegal örgütler komünizmle mücadele maskesi altında binlerce kişiyi hesapsız öldürüyor, sağ terörü kışkırtıyor ve gerilimi tırmandırıyordu. Latin Amerika’daki “Ölüm Mangaları”, ad değiştirerek İtalya’da, Almanya’da, İspanya’da da aynı rahatlıkla işlerini görüyor ve cinayetleri karanlıkta kalıyordu. İçlerinde sağlı sollu birçok siyasetçinin yer aldığı bu örgütler, cinayet noktasında birleşmiş bir cephe görünümü veriyordu.

Örneğin, İspanya’daki ‘Ölüm Mangaları’nın şefinin “sosyalist” Başbakan Gonzales olduğu iddia ediliyordu. “Anti-terörist Kurtuluş

Grupları”yla ilgili soruşturma dosyasını hazırlayan Yargıç Baltazar Garzon, Başbakan Felipe Gonzales’i, doğrudan doğruya ‘terörist örgüt kurmak ve yönetmekle’ suçladı. İlk kez bir hükümet başkanı, üstelik Avrupa Birliği Dönem Başkanlığını yürüttüğü bir sırada, bir yargıç tarafından böylesine ağır bir suçla suçlanıyordu.”(14) Kısaca GAL diye anılan ölüm mangaları, 1983’ten 1996’ya kadar, 25 Bask militanını öldürmüştü.

İngiltere’de oluşturulan Enformasyon Araştırmaları Dairesi’ (IRD) nde İşçi Partililer ve “Aydınlar” vardı. Filozof Bertrand Russell ve Şair Stephen Spender, tereddüt etmeden, bu gizli örgütün açtığı anti-komünist kampanyada yer almışlardı.

Gücü ve iktidarı arkasına alanların örgütlü cinayetlerinin faillerini bulmak elbette mümkün değildi. Bir cinayet şebekesi olarak örgütlenmiş olan CIA 1949 yılından zamanımıza kadar, Kore’den Şili’ye kadar değişen onlarca ülkenin devlet başkanlarına, üst düzey yöneticilerine suikastlar düzenlemiş ve bir kısmında başarılı da olmuştu. CIA, söylenildiği gibi bir yandan Capitalism’s International Army (Kapitalizmin Uluslararası Ordusu) ve bir yandan da Cocaine Import Agency (Kokain İthalat Acentası) gibi çalışıyordu. Cinayet onların tekelindeydi, uyuşturucu ticareti onların kontrolünde idi. Bu uluslararası şebeke, cinayetlerini uyuşturucu parasıyla finanse ediyordu.

Sistem kendi canavarını yaratmış ve kontrolünü kaybetmişti. CIA’nın adı sadece uluslar ötesi operasyonlarda değil, içerdeki birçok faili meçhul cinayetle birlikte de anılıyordu. Örneğin John F. Kennedy, Malcolm X, Martin Luther King, Jr, Robert Kennedy suikastlarında da bu şebekenin parmağı olduğu iddia ediliyordu.

Bir de savaş kışkırtıcılığı. Binlerce, yüz binlerce insanın uzaktan fırlatılan bombalarla öldürülmesi. ABD, Nikaragua’da terör estiren Kontralara askeri ve mali yardım sağladı. Yeni rejimin ülke tarihin-

de ilk kez köylere doktor ve öğretmen göndermesi köylüleri çok sevindirdiği için, Kontralar özellikle bu meslekten olanları hedef alıyordu. Nikaragua'da doktorlara ve öğretmenlere çekilen tetikte onların parmağı vardı.

Suriyeli terörist Manzir el-Kassar, Frankfurt'tan NewYork'a ero-in kaçakçılığı yapıyor ve işin tümü CIA tarafından korunuyordu. El-Kassar, Oliver Nort'un İran/Kontra işinde aracılık yapmıştı ve ödülü buydu. Beyrut'taki Amerikalı rehinelere kurtarmakla görevli CIA ajanı Binbaşı Charles McKee, kaçakçılık operasyonunu duyunca olay çıkardı. CIA'ya şikâyet etti ama bir sonuç alamadı. McKee ile timin öteki dört üyesi, ABD'ye dönüp el-Kassar'la yapılan anlaşmayı açığa çıkarmayı kararlaştırdılar. Uçuşları Londra'da Pan Am'ın 103 sefer sayılı uçağına aktarmalıydı. Uçak İskoçya'nın Lockerbie kasabası üzerinde patlayıp 270 yolcu öldüğü sırada, bir CIA ekibi, uçakta bulunan kanıtları yok edip, sahte kanıtlar bıraktılar. ABD tarafından Libya suçlanmasına rağmen, Pan Am şirketi el-Kassar bağlantısını ortaya çıkardı. Ancak iflas eden şirketin ömrü, soruşturmayı tamamlamaya yetmemişti.(15) Şimdi, ABD'nin saldırı planları arasında Suriye ve İran da vardır.

Irak'a ilk saldırının ortamı da onlar tarafından hazırlanmıştı. Kuveyt sınırına yığınak yapan Saddam'a ABD'nin Bağdat Büyükelçisi April Glaspie tarafından "ABD karışmayacak" sözü verilmişti. Aynı ABD güçleri Kuveyt'i de eğik sondaj yaparak Irak'ın petrolünü çalmaya teşvik ediyor, bu sondajlar için gerekli araç ve gereci de sağlıyordu. Zepezauer, "Eğik sondajla başkasının petrolünü çalmak Teksas'ta vurulmak için yeterlidir ve tabii Ortadoğu'da da savaş başlatmak için yeterli oldu" diyor. (16) O kıskırtıcıların başlama vuruşunu yaptığı savaş hâlâ devam ediyor.

Yugoslavya'da korkunç soykırımlarla sonuçlanan iç savaşın başlama vuruşu ise bir Alman-ABD konsorsiyumu tarafından yapıl-

mıştı. Sonra, birlikte Yugoslavya'ya özgürlük de götürdüler ama artık ortada Yugoslavya diye bir ülke yoktu.

Cinayet, çürümekte olan bir sistemin son çılgınlığı. Karanlıkta saklanan katil, sınırsız kâr hırsıdır. Cinayet şebekeleri olarak dünyanın her yerinde teşhis edilen şey ise katiller kapitalizminin ta kendisi...

Notlar

- 1- Turhan, Talat. Emperyalizmin Bataklığında İstihbarat Örgütleri. Sorun. İstanbul 1999. s.228.
- 2- age s.230.
- 3- Zepezauer, Mark. CIA'nın Büyük Operasyonları. Çeviri Hasan Böğün. Kaynak. İstanbul 1996. s.38.
- 4- Turhan. age s.114.
- 5- Zepezauer. age s.33.
- 6- Mecklenburg, Jens. Gladio-NATO'nun Gizli Terör Örgütü. Çeviri Süheyla-Saliha Kaya. Sorun. İstanbul 1999. s.9.
- 7- age s.10.
- 8- Zepezauer. age s.34.
- 9- Mecklenburg. age s.36.
- 10- age s.39
- 11- age s.40.
- 12- age s.45
- 13- age s.46.
- 14- Siyah Beyaz gazetesi. 5 Ağustos 1995.
- 15- Zepezauer. age s.100.
- 16- age s.109.

BÖLÜM 1

OSMANLI'DA FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER

Bu çalışma, “faili belli olmayacak şekilde adam öldürme” ya da artık yerleşik terim olan faili meçhul cinayeti konu ediniyor. Ancak, bu çalışmanın sınırlarını belirleyen şey bir cinayetin sadece failinin belli olmaması değil, cinayetin aynı zamanda “siyasal bir amaç” taşıması, rakibini siyasal bir amaçla ortadan kaldırma girişimi olması. Böyle bakıldığında “silah kullanma tekeli”ni elinde bulunduran ve bu yüzden sıklıkla bu yola başvuran devlet kurumunun işin içinde önemli bir yeri olması kaçınılmaz. Ancak bu, bütün faili meçhul cinayetlerin devlet tarafından işlendiği anlamına gelmiyor. Başka örgütler de ama kuşkusuz aynı amaçla ihtiyaç duydukça bu yöntem başvuruyorlar.

Tarihteki örnekleri düşünüldüğünde faili meçhul cinayetin çok eski tarihlere dayanan geleneksel bir tarz-ı siyaset olduğu söylenebilir. Toplumsal ve siyasal mücadelelerin bir kurala bağlanmadığı erken dönemlerde daha çok, yasaların ve hukukun bunu yasakla-

dığı yakın zamanlarda daha az, ama mutlaka sıkça başvurulmuş bir yöntemle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz. Siyasal rakiple mücadelenin, rakibi ortadan kaldırmak olarak anlaşılması, elbette siyasal kültürün gelişmediği ya da sınıfsal dengelerin henüz oturmadığı toplumlarda daha sık rastlanan bir olgu. Bu şiddetin her türlüşünün kendisine bir meşruiyet zemini bulması anlamına geliyor. Cinayet, giderek faili meçhul cinayet toplumunda bir terör havası estirmek, korku yaymak, ölümü sıradanlaştırmak için, dolayısıyla iktidarı tutmak ve korumak için etkili bir siyasal araç olarak kullanılıyor.

Buradaki temel güçlük siyaseten katl ile, faili meçhul cinayet arasındaki benzerlikten kaynaklanmaktadır. İktidar olanın öldürme hakkını elinde bulundurduğu erken dönemlerde, bu ayrımı yapmak büsbütün olanaksız bir hale gelmektedir. Örneğin otoritelerini dine dayandıran bütün iktidarlar rahatlıkla katl yoluna başvurmaktadır. Din, burada cinayeti meşrulaştırıcı bir unsur olarak ortaya çıktığından, cinayet de “normal” bir uygulama olarak görülmektedir.

Örneğin İslam tarihindeki halifeler döneminde, “katl” “normal” bir uygulamadır. “Abbasi sülalesinin ilk halifesi Ebu-Abbas, kendisini ‘kan dökücü’ (El-Saffah) olarak vasıflandırmıştır ve pek çok kimseyi her bakımdan etkisi altında kaldığı İran’ın usulleri mucibince katlettirmiştir. Mansur pek çok Şii’yi açlığa bırakarak öldürtmüştür. Mehdi, meşhur şair Ebul Atabiye’yi şiir yazdırmak için ölümle tehdit etmiştir. Şair Başşar bin Burd’u ise öldürtmüştür. En adil halifelerden sayılan Harun Reşit bile ilk icraatına katillerle başlamış, özel kinlerinden dolayı pek çok akrabalarını ortadan kaldırmıştır. Müsadere tam anlamı ile onun devrinde yerleşti. Nihayet Bermek ailesinin ortadan kaldırılması, devrinin en mühim olaylarından birini teşkil eder.”(1) Halifeler döneminde iktidar, öldürmeye muktedirdir.

Öte yandan cinayeti bir yöntem olarak kullanmayı sistemleştiren en ünlü örgüt olarak Hasan Sabah'ın Haşhaşinlerini görüyoruz. Haşhaşinler, Hasan Sabah önderliğinde yerleştikleri Alamut kale-sinden fedailerin işlediği cinayetlerle bölgeyi dehşetle titretmiştir. “Haşhaşin”in batı dillerindeki “essasin”(cinayet) teriminin de kay-nağı olduğu belirtiliyor. Bu tarikata Haşhaşinler denmesinin ne-deni olarak ise fedailere cinayet işlemekten önce haşhaş içirilmesi gösteriliyor.

Bu konuda İslam Ansiklopedisi'nde şu bilgiler veriliyor: “Haş-saşin, Suriye'nin ve diğer Müslüman memleketlerinin dağlık yer-lerinde oturan ve düşmanlarını katil yolu ile ifna eden İsmaililer'e verilen unvandır. Arapça'da haşhaşin kelimesi haşhaş'ın cemidir ve haşış kullananlar demektir... Haşışiyyunun reisleri tarafından mü-him bir vazifeyi ifaya, mesela bir katle memur edilen ve fedai tesmi-ye edilen kimselere, her hizmete amade, muti aletler haline gelme-leri için, esrar çektirildiği iddia olunuyordu... Bu cemiyetin azaları dini reislere körü körüne itaate mecbur idiler. Düşmanlardan kur-tulmak için, katil usulüne müracaat adeti yeni değildir. Mensupları hannak (boğucu) olarak adlanan Abu Manşur al-İcli ve Muğira b. Sa'id vaktiyle aynı usulü kullanmışlar ve siyasi cinayeti, taktire de-ğer bir dini hareket gibi, tebci etmişlerdi... Bunların (haşhaşinlerin) ilk kurbanlarından biri büyük Selçuklu veziri Nizam al-Mülk oldu. (485/1092)... En amansız düşmanlarından maharetle, katil vasıtası ile kurtulmasını ve propagandalarını mahir bir surette yapmasını biliyorlardı.”(2)

Ancak, Sabbah'ın fedailerinin cinayet işleme şeklinin hiç olmaz-sa genel hatlarıyla “Faili meçhul” kategorisine girmediğini belirt-mek gerek. Fedailer, cinayetlerini saklama yolunu tercih etmiyor. Bu yüzden birçok cinayet girişimi genellikle fedailerin de öldürül-mesiyle sonuçlanıyor.

Fedailerin, açık cinayetlerine karşın, gizlilik, Osmanlı'da daha sık başvurulmuş bir yöntem. Tarihçiler, Osmanlı'da iktidarı alma veya bırakma biçimi bir kurala bağlanmadığı için faili meçhul cinayetin bir seçim kuralı olarak ortaya çıktığına ve sıklıkla kullanıldığına dikkat çekiyor.

Dolayısıyla Osmanlı İmparatorluğu tarihi boyunca saptanabilen faili meçhul cinayetlerin büyük bir kısmı sarayla ilgili. Tarihçiler, zehirlenme, boğma ve "beklenmedik doğal ölümler"i Osmanlı için bir tarz-ı siyasete işaret ettiğine ve bir tür seçim mekanizması oluşturduğuna dikkat çekiyor. İktidara gelmek isteyenler veya gelenler, kendi alternatiflerini boğdurarak, zehirleyerek veya "doğal ölümle" saf dışı bırakıyor.

İmparatorlukta iktidarı paylaşan büyük ailelerin rollerinin artması ölçüsünde faili meçhullerin saray dışına doğru taşıdığı da görülüyor.

Bir saray geleneği söz konusu olduğuna göre Bizans etkisi şaşırtıcı değildir. "Bizans'ta, daha sonraları Selçuklu devletinde ve Osmanlılarda da olduğu gibi, ölen imparatorun yerine kimin geçeceğini saptayan bir kural yoktu. Bu yüzden Bizans tarihi de ihtilallerle ve cinayetlerle doludur ve mirasçısı Osmanlıların aksine bu cinayetler sonucunda Bizans'ta birçok hanedan değişikliği olmuştur." (3) Bir iktidar oluşturma biçimi olan rakibi öldürerek iktidarı alma "Bizans entrikaları" olarak siyasal literatürde de yerini almıştır.

Örneğin genç yaşta imparator olan II. Leon, çeşitli entrikalar sonucunda babası Zenon tarafından öldürülmüştü. Ancak Zenon'un tahtan indirilmesi onun oğluna reva gördüğünden daha korkunç olmuştur. 491 yılında rahatsızlanınca oğlunun başına gelenleri hazmedemeyen eş tarafından diri diri bir taş lahit içine kapatıldı. Zenon'un kapatıldığı lahit içinde bağırarak öldüğü kaydediliyor. (4)

Tuna Ordusu komutanı Phocas, 602 yılında yaptığı darbe ile iktidarı ele geçirince kaçan eski imparator Mauricius'u yakalatıp beş erkek çocuğu ile birlikte boğazlatıp öldürtmüştü. 610 yılına kadar iktidarda kalan yeni imparator da Afrika donanmasının başındaki Heraclius tarafından devrilmiş, Phocas yakalanıp imparatorluk elbiseleri çıkarılarak sokaklarda sürüklenmiş, işkence edilmişti. Heracluis, yapılanları yeterli bulmamış olacak ki el ve ayaklarını kestirmiş ve kafasını vücudundan ayırarak denize attırmıştı. Ancak halkın bunu da yeterli bulmadığı, cesedi denizden çıkartarak Aksaray meydanında yaktığı ileri sürülüyor.(5)

İşte başka faili meçhul cinayet örnekleri: VI. Constantinus anesi İrene'nin entrikaları sonucunda öldürülmüş, o da tahtı general Nicephoros'a kaptırınca, kapatıldığı Midilli'de oğlu ile aynı kaderi paylaşmıştı. V. Leon ise Noel ayını için gittiği kilisede sıkıştırılıp öldürülmüş, kafası kesilmiş bir halde bulunmuştu. II. Nicephoros uykuda iken bıçak darbeleri ile, II. Alexios 1183 yılında boğulup denize atılarak öldürülmüştü.(6)

Osmanlılar bu geleneği Bizans'tan değişiklik yapmadan almışlar ve faili meçhul cinayeti bir tür iç savaşlar tarihi gibi gören Osmanlı tarihinde sıklıkla kullanılmıştır. "Türk devlet anlayışında tahtı belirli bir hanedan üyesine hasreden bir gelenek mevcut değildir. Veliyaht tayini, büyük veya küçük oğlun tahta çıkması gibi sürekliliği olmayan uygulamalar görülmüşse de esas olan tahtın daima ilahi taktire açık tutulmuş olmasıdır. Kut'un gücü karşısında bütün bu uygulamalar istikrar bulamamış ve bir siyasi veraset hukuğu oluşamamıştır."(7)

Aynı çalışmada Anadolu Selçuklularında da FM Cinayet yönteminin sıklıkla uygulandığı şöyle anlatılıyor: "...II. Kılıç Arslan tahta çıkınca rakip gördüğü ortanca kardeşini bertaraf etmiştir. II. Gıyaseddin Keyhüsrev, bir erkek çocuğu dünyaya gelince, Saded-

din Köpek ismindeki devlet adamının da kışkırtmasıyla Eyyübi hükümdarı Melik Adil'in kızı, üvey annesi Melike Adile'den doğan kardeşleri İzzeddin Kılıç Arslan ile Rükneddin Süleyman'ı ve Melike Adile'yi boğdurmuştur. Sultan Mesut, kardeşi III. Gıyaseddin Keyhüsrev'i Erzincan'da yine endişeyle öldürttü. Kirman Selçuklularında Arslan Şah, kardeşi Terken Şah'ı, Suriye Selçuklularında ise Melik Rıdvan, Ebu Talib ve Behram isminde iki kardeşini ve Melik Alp Arslan 508/1114 yılında tahta geçince Melik Şah ve Mübarek Şah isimlerindeki kardeşlerini öldürttü.”(8)

Selçuklulardan sonra Anadolu'da kurulan beyliklerde de cinayet “ilahi taktirin yerine getirilmesi” için sıklıkla kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor. “Danişmendoğulları Beyliğinde Melik Muhammed, saltanat iddiasında bulunan kardeşlerinden Yağan'ı öldürttü, diğer kardeşi Aynüddeve'yi sürgün etti. Candaroğlu Beyliğinde Celaledin Bayezid, İskender Bey'i istihlaf etmek istiyordu. Diğer oğlu Süleyman Şah babasına kızarak kardeşi İskender'i öldürdükten sonra Osmanlılara sığındı. Celaledin Bayezid, oğlu İskender'in öldürülmesi üzerine Süleyman Şah'ın iki çocuğunu, yani kendi torunlarını öldürmekten çekinmedi. Aydınoğulları Beyliğinde Hamza Bey, kardeşi Cüneyt ve Bayezid beyleri ve bunların tüm aile fertlerini öldürttü. Maktullerin başları Osmanlı Padişahı II. Murad'a gönderildi. Karamanoğulları Beyliğinde Şemseddin Bey, kardeşi Ahmed Bey'in ölümü üzerine 751/1350'de Larende emiri olmuş, ancak kendisini çekemeyen ve hükümdar olmak isteyen kardeşi Karaman Bey tarafından zehirlenerek 753/1352 tarihinde öldürülmüştür. Dulkadiroğlu Beyliğinde Melik Arslan Bey, kardeşi Şah Budak tarafından öldürüldü. Memluklu Sultanı Kayıtbay, Şah Budak'ı Dulkadir Beyi olarak atadıysa da, Dulkadirli kardeş katili olan Şah Budak'ı istemeyerek Osmanlılar'a başvurdular; Şah Budak Mısır'a kaçmak zorunda kaldı. Alaiye Beyliğinde Lütfi Bey, kardeşi

Karaman Bey'i öldürerek onun yerini aldı ve Alaiye emiri oldu.”(9)

Osmanlılarda kardeş katli ile ilgili bir çalışmada, Osmanlı tarihi boyunca 61 hanedan içi öldürme vak'ası cereyan ettiği ileri sürülüyor. Bunların içinde bir isyan veya saldırı olmadan katledilenler şöyle:

- 1- Osman Gazinin amcası Dünder Bey
- 2- Yıldırım Bayezid'in kardeşi Yakub Çelebi
- 3- Fatih'in kardeşi Ahmed
- 4- Cem Sultan'ın oğlu Oğuz Han
- 5- II. Bayezid
- 6- Yavuz Sultan Selim'in kardeşi Şehzade Korkut
- 7- Yavuz Sultan Selim'in sekiz yeğeni
- 8- Şehzade Mustafa ve onun oğlu Mehmed
- 9- Şehzade Bayezid'in beş oğlu
- 10- Rodos'un fethinde Cem Sultan'ın oğlu Murad ile onun isimlerini bilmediğimiz bir veya iki oğlu
- 11- III. Murad'ın beş kardeşi
- 12- III. Mehmed'in oğlu Şehzade Mahmud
- 13- III. Mehmed'in 19 kardeşi
- 14- II. Osman'ın kardeşi Şehzade Mehmed
- 15- IV. Murad'ın kardeşleri Bayezid, Süleyman ve Kasım
- 16- III. Osman'ın amcazadesi Şehzade Mehmed.(10)

Akman, I. Murad'ın oğlu Savcı Bey, kardeşleri Halil ve İbrahim, II. Murad'ın kardeşi Mustafa, amcası (Düzme) Mustafa, İstanbul'un fethinde öldürülen Şehzade Orhan, Yavuz Sultan Selim'in kardeşi Ahmed ve Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Bayezid'in isyan ettikleri için öldürüldükleri kanısında.(11)

Osmanlı tarihinde kaydedilen ilk faili meçhul cinayet ise Osman'ın amcası Dünder'ın 1298 tarihinde öldürölmesidir. Araştırmacılar, bu kayıtlı ilk Osmanoglu cinayetinde şüpheleri yeğene yöneltmektedir. Buna göre, "Osman, beyliğini elinden alır endişesiyle, öz amcası Dünder'ı 1298'de kendi eliyle okla vurarak öldürmüştür." (12)

Yine de, Dünder'ın öldürölme nedeni konusunda kesin bir fikir birliği yoktur. Vakkanüvis Neşri'ye göre "Bilecik tekfurı bir eğlence düzenlemiş, ziyafetin ortasında Osman Bey'e elini öptürmek istemiş ve anlaşıldığı kadarıyla Osman Bey de tekfurun elini öpmek zorunda kalmıştır. Düşürölldüğü bu onur kırıcı durum Osman Bey'in içine yer etmiş ve beyliğin başına geçince de tekfurdan intikam almak istemiştir." (13) Neşri, Osman'ın Dünder'ı bu nedenle öldürttüğünü belirtmektedir. Bazı kaynaklara göre ise Dünder Bey Bilecik tekfuruyla işbirliği yaparak Osman Gazi'ye suikast tertip etmiş, Osman Gazi, Köse Mihal vasıtasıyla durumu öğrenip vaziyeti lehine çevirecek bir plan hazırlamış ve bunda başarılı olmuştur. (14) İslam Ansiklopedisi'ne göre ise cinayetin nedeni Osman ile amcası arasındaki reislik mücadelesidir. Bu ihtilaf Dünder ortadan kaldırılarak çözülmüştür. (15)

Bir başka tarihçiye göre ise, "Osman, her şeyden önce fetihçi bir askeri şeftir ve hayatı savaşmakla geçer. Bu savaşlarda ilk yardımcıları kan bağlarıyla bağlı olduğı yakınlarıdır. Ne var ki gerektiğinde kendini savaştan alıkoymaya çalışan yakınlarını (örneğin amcasını) öldürmekte tereddüt etmez." (16) Devletin bekası için işlenmiş bu ilk cinayet, gelenekselleşerek Osmanlı içinde bir seçim yöntemi haline gelir.

Kaynaklara göre cinayetle seçim yöntemi Osman'dan sonra da sürmüştür. Orhan Gazi zamanında kayıtlı cinayet sayısı artar. "Orhan Gazi'nin Süleyman Paşa, Murad, İbrahim, Halil, Sultan ve Kasım

isimlerinde altı oğlu olmuştu. Öldüğünde yalnızca İbrahim, Halil ve Murad hayatta idiler. I. Murad, babası vefat ettiğinde o zamanlar devlet işlerinde büyük nüfuzları olan ahilerin de yardımıyla devlet başkanlığına geçmişti. Şehzade Halil ve İbrahim büyük kardeşleri olan Murad'ın tahta geçmesine karşı çıkararak isyan ettiler.”(17) Böylece isyancılar kardeş katlinin de kapısını aralamış oldular.

Bir kaynağa göre İmparator Kontakuzinas'ın kızı Teodara'dan olan Şehzade Halil ve yine Orhan Gazi'nin Rum asıllı eşi Aspaçya'dan olan oğlu İbrahim bu çatışma sonucunda ilk maktul şehzadeler olarak tarihe kaydoldular.(18)

I. Murad'ın iktidarı kardeş katli ile sağlama alınmıştı ama bir süre sonra oğulları da sıkıntı yaratmaya başlayacaktı. Bursa sancağında görevli olan oğlu Savcı Bey, söz dinlemez olmuş, kendi adına para dahi bastırmıştı. I. Murad, Bursa üzerine yürüdü. “İlk Osmanlı kaynakları bundan sonra Savcı Bey'in gözlerine mil çekildiğini söylemekte, idam edilme hususunda sessiz kalmaktadır.”(19)

Bu cinayetler yönetici zümre içinde bir seçim yöntemi olarak meşrulaşsa bile halktan özenle saklanmış, cinayetlerden sonra da nedenlerinin araştırılması önlenmiştir. Örneğin, Sultan Murad'ın şehzadesi Alaeddin'in “beklenmedik bir biçimde” ortadan kaybolması yeni bir seçim ve aynı anlama gelmek üzere bir cinayet işaretidir; çünkü bir başkasına taht yolu açılmaktadır. “Bu ölüm, II. Mehmed'e taht yolunu açmıştır. Alaeddin'in akıbeti hâlâ bilinmiyor ama olay hakkında fikir yürüten Amasya Tarihi'nin yazarı Hüseyin Hüsamettin, Alaeddin'in Amasya'da boğularak öldürüldüğünü ileri sürüyor. Aynı şekilde, II. Mehmed'in gözde şehzadesi Mustafa da beklenmedik bir zamanda, hamama girip fenalaşarak ölüyor. Bu hamam cinayeti ise Bayezid'e taht yolunu açıyor.”(20)

Hamamda fenalaşmanın pratik bir yol olmadığı görülünce daha pratik bir yol bulunuyor. Tahtını güvence altına almak isteyen Muh-

teşem Süleyman, bu yöntemi en etkili bir biçimde kullanmasıyla ünleniyor; oğullarını “keman kırışı” ile boğdurduktan sonra diğer oğlu Cihangir’e yöneliyor. Kaynaklar, Cihangir’in, babası tarafından keman kırışı ile boğdurularak öldürülen kardeşi Mustafa’ya çok üzüldüğü için öldüğünü not ediyor. Üzüntüden ölme yönteminin anlamını deşifre eden Yalçın Küçük, “Cihangir’in, kardeşlerinden biri tarafından zehirlenmiş olmasının büyük bir ihtimal olduğunu” ileri sürüyor.(21)

II. Bayezid da Cihangir gibi zehirlenerek öldürülüyor.(22) Kaynaklar, Bayezid’in katilinin oğlu Selim olduğunu iddia ediyor. Bu sona bakarak maktulun masum olduğu düşünülmemeli; Bayezid oğullarını İstanbul’da yapacağı büyük bir sunnet düğününe davet ediyor; öldürmek içindir. Ancak Bayezid’in oğulları, İstanbul’da biri hariç hepsinin öldürüleceği istihbaratını alıyorlar ve babalarının davetine katılmıyorlar. Böylece kurtulduklarını sanan kardeşler bir süre sonra birbirini ardına ölmeye başlıyor. “Doğal” yoldan ve “fazla alkolden” ölüm de böylece kayda geçmiş oluyor: “Oğullarından en büyüğü Abdullah 1483 ve Alemşah 1503 yılında ‘doğal’ olarak ölüyorlar. Topal olduğu için kendisine taht yolu kapalı olan Şahin de ‘fazla alkol alarak intihar’ ediyor.”(23)

SAVAŞ ORTASINDA CİNAYET

Kosova savaşında bir Sırp tarafından öldürüldüğü iddia edilen I. Murad’ın da bir savaş şehidi olmadığı anlaşılıyor. Kimi tarihçilerce “Murad’ın iktidar savaşının bir uzantısı olarak rakipleri tarafından öldürüldüğü” ileri sürülüyor. (24) Taht kavgası savaş meydanında bile Osmanogullarının yakasını bırakmıyor.

Kosova’da, bir padişah öldürüldüyse başka cinayetlerin de işlenmiş olması gerekiyor: “Faili meçhul bir cinayete kurban giden,

ancak resmi ideolojinin bir gereği olarak savaş meydanında öldüğü söylenen Murad'ın 1389'da öldürülmesinden sonra yerine oğlu birinci Bayezid geçti. Yıldırım lakaplı Bayezid'in bir de Yakup adında kardeşi vardı. Yakup babasının öldürüldüğünden habersiz kılıç sallarken kendisine baban çağırıyor diye haber gönderdiler. Kılıcını kınına sokup babasının çağrısına uyan Yakup bir süre sonra boğulmuş bir şekilde bulundu. Cesedi babasının tabutuyla birlikte Bursa'ya gönderilerek orada defnedildi." (25) Yakup, Kosova'nın ikinci kurbanıdır.

Yakup'un ölümü hakkında şu bilgiler veriliyor: "Osmanlı tarihçilerinin bir kısmı Yakup Bey'in katli kararını devlet erkanının aldığı, Bayezid'in bunda bir dahli bulunmadığını belirtirken diğer bir kısmı da Yakup Çelebi'nin öldürülmesi emrini bizzat Bayezid'in verdiğini söylemektedir. Hatta bir kaynak da, Yıldırım Bayezid'in, kardeşi Yakub Bey'den başka, Bursa muhafızı olan ve babasının şahadetinden sonra Bursa'da padişahlığını ilan ettiği belirtilen İbrahim isminde diğer bir kardeşini dahi idam ettirdiğini ileri sürer." (26)

Osmanlı tarihçilerinin, Yakub cinayeti üzerinde anlaştıkları bir gerekçe bulamamalarının belli ki başka nedeni vardır. Tarihçi Hammer, Osmanlı tarihçilerinin bu cinayette Bayezid'in bilgisi olmadığı yönündeki iddialarının, Yakub'un kahramanlığından kaynaklandığını belirtiyor. (27) Hammer ayrıca Bayezid'e "Yıldırım" unvanının on kardeşinin hayatına son vermekte gösterdiği hızı dolay verildiği iddiasını aktarıyor. (28)

Cinayetlerle iktidar olanlar öldürülmekten kurtulabiliyor mu? Saltanatı sırasında Timur'a tutsak düşen Yıldırım Bayezid, yaklaşık bir yıl tutsak kaldıktan sonra ailesine ölü teslim ediliyor. Ancak, tutsak Yıldırım'ın nasıl öldüğü konusunda kesin bir bilgi bulunmuyor.

Sarayda bu kadar meşrulaşan cinayetler bir süre sonra Saray dışında da kullanılmaya başlandı. Muhtemelen böyle cinayetler sonucunda tahta oturan II. Murad, iktidarı sırasında Türkmen beylerini ortadan kaldırarak iç barışı sağlamaya çalışmıştı. “Bunlardan Aydın Paşası Cüneyd Bey, Yörgüç Paşa tarafından tuzağa düşürülerek ailesi ile birlikte öldürülmüş, ayrıca aşiretleri ile birlikte Tokat civarında soygunlar yapan dört Türkmen beyi de aynı şekilde yok edilmişlerdi. Osmanlı iç barışı böyle sağlıyordu. II. Murad’a lalalık yapmış olan ve kendi namına para bastırma yetkisi bulunan vezir Yörgüç Paşa’nın tutumu, merkezi devleti kontrol eden güçlü Türk ailelerinin yerel bağımsızlık eğilimi gösteren Türkmen beylerine karşı ne kadar haşin olduklarını ortaya koymaktadır.” (29) Bu arada konuyla ilgili kaynaklar, II. Murad’ın iktidarını önce amcası (Düzmece Mustafa) sonra kardeşi olmak üzere iki Mustafa’yı bertaraf ederek sağlamlaştırdığını kaydediyor.(30)

II. Murad sadece kıyıcılığı ile değil tahtı kendi isteğiyle bırakmasıyla ün salmıştı. F. Babinger, onun tahtan bu beklenmedik çekilişini, eski Osmanlı soylusu aileler ile sarayda ön plana geçen “dönme”ler arasındaki rekabete bağlıyor. Elbette rekabet varsa orada mutlaka faili meçhul cinayet de bulunuyor. “Rum Kara Hıdır Paşa, bu rekabetin bir sonucu olarak Murad’ın gözde oğlu Alaeddin’i iki çocuğuyla birlikte gizlice boğduruyor. Sultan Murad’ın bu darbenin etkisini hiçbir zaman üzerinden atamadığı belirtiliyor.”(31) Korkuyor ve bırakıyor.

FATİH MEHMET DEVRİ FAİLİ MEÇHULLERİ

Ancak aynı acı akıbet rakiplerini yok ederek yükselenlerin de başına geliyor. “II. Mehmed’in ikinci defa tahta geçtiğinde henüz

süt emme çağındaki kardeşi Ahmed'i boğdurduğu bütün muteber Osmanlı tarihlerinde yazılıdır.”(32) Bu henüz bir hazırlıktır ve partilerin, iktidarı almak üzere başka hazırlıklar da yapması gerekir. Bunlardan biri, yeni sultan tahta oturana kadar ölüyü saklamaktır. Bunlar, bütün temizliklere rağmen her an kesintisiz süren bir iktidar kavgasının işaretleridir.

II. Mehmed'in tahta geçişinde iç çatışmaların rolü büyüktü. Daha Sultan Murad ölmeden tahta kimin oturacağı işte bu çatışmalarla belirlenmişti. “Sultan II. Murad'ın ölümünün üzerinden yaklaşık iki hafta geçmiş olmasına rağmen hiç kimse padişahın öldüğünü bilmiyordu. Devlet erkani, padişahın öldüğünün duyulup Bizanslıların yanında bulunan Şehzade Orhan'ın tekrar isyana kalkışmasını önlemek amacıyla hadiseyi Sultan II. Mehmed Edirne'ye ulaşana kadar saklamayı başarmıştı. Sultan Mehmed Edirne'ye gelip tahta çıktığında, babası II. Murad'ın öldüğü anlaşılmıştı.”(33) Bunlara bakınca Sultan Murad'ın doğal yoldan öldüğüne inanmak da zordur.

II. Mehmed'in tahta çıkar çıkmaz ilk icraatı kardeşini boğdurmak olmuştu: “Sultan Mehmed'in ilk işlerinden birisi henüz yaşını bile doldurmamış bulunan kardeşi Ahmed'i menziline yatırıp, makamına gönderip yaşlıların yasını çıkarmak oldu. Padişah bu iş için Evrenoszade Ali Bey'i görevlendirmiş; Ali Bey de Şehzade'yi Edirne'deki sarayın hamamında boğdurmuştu.”(34) Kaynaklar, Ahmed cinayetine halkın tepki gösterdiğini not ediyor. Bunun üzerine cinayetin taşeronu da tepkileri yatıştırmak üzere kurban ediliyor. “Hadisenin duyulması Edirne'de büyük bir infiale yol açtı. Sultan Mehmed bunun önüne geçmek için vak'adan tecahül ile idam emri ni yerine getiren Evrenoszade Ali Bey'i idam ettirdi.”(35) Ahmed'in ölümünden, kapıkulu Ali Bey'in sorumlu tutulmaya çalışıldığı anlaşıyor.

Yine, “Fatih Sultan Mehmed’in, İstanbul’un fethi sırasında Orhan isimli bir şehzadeyi bulup idam ettirdiği bazı kaynaklarda zikredilmektedir. Şehzade Orhan’ın kim olduğu hususu kesinlik arz etmemektedir. Bununla birlikte Süleyman Çelebi’nin oğlu olması kuvvetle muhtemeldir. Çelebi Mehmed tarafından Bizans’a teminat olarak emanet edilmiş olmalıdır.”(36) Şehzadelerin çoğu “Bizans’a teminat olarak verilme” yöntemi nedeniyle genellikle Orhan’la aynı sonu paylaşmaktan kurtulamıyor.

Orhan’ın talihsizliği Bizans’ın fethinin Fatih Mehmed tarafından gerçekleştirilmesi. “Bir rivayete göre, İstanbul’un düştüğünü gören Şehzade Orhan, bir rahip elbisesi giyerek kaçmaya çalışmış ancak sur dışına çıkınca gemilerdeki askerler tarafından yakalanmıştı. Esirlerden birinin onu tanıyıp ihbar etmesi üzerine gemi kaptanı tarafından başı kesilmiş, kesik başı kaptan tarafından padişaha arz edilmişti. Bir diğer rivayete göre ise şehrin kaybedildiğini haber alan Şehzade, elbise değiştirerek askerler arasına karışmış ise de aranıldığını öğrenmesi üzerine kendisini surdan atarak intihar etmiş ve başı kesilerek padişaha getirilmiştir. İnalçık, Şehzade Orhan’ın Fatih tarafından buldurulup idam ettirildiğini yazmaktadır.”(37)

İstanbul’u fethettiği için Fatih unvanını alan Sultan II. Mehmed de bütün iktidarına rağmen zehirlenerek öldürülen padişahlar arasına katılıyor. Fatih’in ölümü birçok garip olaya yol açıyor. Bu olaylardan, Fatih’in ölümüne kızan geniş bir grup olduğunu anlıyoruz: “Öldürenler olayın duyulmasını istemediğinden olacak Mehmed Fatih’in ölüm haberini oğlu Cem’e ulaştırmak için acele eden Sadrazam Karamani Mehmet Paşa, yeniçeriler tarafından parçalanıyor ve bundan sonra İstanbul’da birçok ev yağma ediliyor.” (38) Fatih Mehmet’in ölümünün ardından Osmanlı ufak çaplı bir ayaklanma ile sarsılıyor.

Bu olaylardan yola çıkan Babinger, cinayet kuşkusunu dile getiriyor. Konuyla ilgili bir çalışmada, Babinger’in, Fatih’in zehirlen-

mesi ile ilgili iddiaları şöyle ele alınıyor: “Damla ve romatizmadan ızdırap çektiğini itiraf ettiği Fatih’in muhtemelen Mısır seferi için Üsküdar’a geçip Hünkar (Veya: Tekfur=Sultan) çayırına geldiği sırada hastalığının daha da artması yüzünden baştabibi Acem Lari tarafından muayene edildiğini kaydeden müellif, teşhisinde yanlış olan bu tabibin padişaha kullanılmayan (veya mizacına uygun olmayan) bir ilaç vermesi yüzünden vazifesinden alındığını ve tedaviye devam etmek üzere getirilen eski Tabib-i Has Yakup Paşa’nın ise, Lari’nin vermiş olduğu aksi ilacı bahane ederek hiçbir müdahalede bulunamayacağını ifade ettiğini zikr ettikten sonra, sancılar başlayınca, ölüm halinde bulunan padişaha bir şurup verildiğini, bu şurubun da padişahın bağırsaklarını tıkamak suretiyle ölümüne sebep olduğunu iddia etmektedir. Bununla beraber, ölüm sebebinin hiçbir zaman kat’i olarak tespit edilemediğini belirtip zehirlenme faraziyesi lehine ‘rakiplerinin çokluğuna’ veya muhtelif sebeplere istinat eden müellif, rahatsızlığı sebebi ile bir iki sene bizzat sefere çıkmadığına işaret ettiği Fatih’e meşum sancıların bir Mayıs Salı günü geldiğini, hiçbir kaynağa atıf yapmaksızın iddia etmektedir. Aynı şekilde, Fatih’in, hareketinden evvel hiçbir ilacın kurtarmayacağı şekilde zehirlenmesinin muhtemel olduğu faraziyesini serd eden müellif, bir esrar perdesi arkasında kalan bu suikast failinin meçhul kaldığı kanaatinde olduğunu zikr ettikten sonra, bir düzine suikasta teşebbüs edip muvaffak olamayan Venediklilerle bunların adamları olduğunu belirttiği Yakup Paşa’yı bertaraf ederek Vezir-i Azam Karamani Mehmed Paşa’nın kardeşi Cem lehindeki faaliyetlerini dikkatle takip eden Amasya Valisi Şehzade Bayezid’i baba katili olarak itham etmekte, kendisine göre şüpheli bir şahıs olan Fatih’in Tabib-i Hassı Acem Lari’nin 1485’de II. Bayezid tarafından çok kuvvetli dozda afyon içmeye zorlanarak öldürülmesi hadisesini de bu meseleye bağlamaktadır.”(39) Görüldüğü gibi bu olayda birden fazla faili belirsiz cinayet ortaya çıkıyor.

Babinger'in tezlerine karşı çıkılmasına karşın, Fatih'i Şehzade Bayezit lehine zehirlediği iddia edilen Tabib Acem Lari, daha sonra tahta oturan Bayezid tarafından afyon içmeye zorlanarak öldürülmüştür. Neden? Bu yöntemin bundan önceki ve bundan sonraki cinayetlerin gelişim seyri ile örtüştüğü görülüyor. Fatih'in ölümünün ardından cesedi 18 gün süren ayaklanmalar sırasında sarayda kalıyor. Namazı, ancak 21 Mayıs 1481'de İstanbul'a gelip 22 Mayıs'ta toplanan divanda, Bayezid'in oğlu Korkud'dan saltanatı resmen teslim alarak tahta çıkmasından sonra kılınabiliyor.(40)

Fatih Mehmet'i ölüme sürükleyen ise başka ölümlerdi. Kaynaklar, Mehmet Fatih'in daha İstanbul fethi tamamlanmadan iç hesaplaşmaları kapatmaya giriştiğini not ediyor. "Fatih'in ilk işi iktidarını fiilen sınırlandıran Çandarlı ile, kendine karşı savaşıarak, tahtını tehdit etmiş olan Orhan Çelebi'yi ortadan kaldırmak olmuştur." (41) Fatih zamanında çok güçlü olan ve iktidarın fiili sahibi olduğu belirtilen Çandarlı ailesinin gücü ancak bu zaferin etkisiyle ortadan kaldırılabilmiştir. Fethin ardından "Üç günlük geleneksel yağma ve kırimdan sonra, II. Mehmet askerlerine 'sadece ganimet sizin, binalar benim' diyerek hakim olmuş ve şehrin yeniden düzenlenmesine geçilmiştir. Tarihçilere göre, bu düzenlemenin her şeyden önce bir iktidar düzenlemesi çerçevesinde olacağı açıktı. Nitekim Fatih Sultan Mehmet İstanbul'un alınmasından hemen sonra güçlü Türk ailelerine karşı hücumla geçmiş ve ilk iş olarak Bizans'la mali ilişkiler içinde bulunan ve hakkında rüşvet aldığına dair rivayet çıkarılan Çandarlı Halil Paşa'yı öldürtmüştür. Böylece dört nesilden beri veziriazamlığı ellerinde bulunduran Çandarlılar'ın siyasal gücü kırılmış ve Halil Paşa'nın 120.000 düka altınlık serveti müsadere edilmiştir. Fatih tarafından bertaraf edildiği belirtilen Çandarlı Halil Paşa aynı zamanda Osmanlı tarihinde öldürülen ilk veziriazamdır."(42)

Çandarlı ailesinin otoritesinin kırılması vezir cinayetlerini sona erdirmemiştir. “Çandarlı’dan sonra, II. Mehmed’in vezir-i azamları, sonuncusu müstesna, hepsi kul aslından olacak ve onlardan Mahmud’u ve Rum Mehmed Paşa’yı idam ettirecektir. Böylece devlet idaresinde eski ailelerin nüfuzu bertaraf edilmiş ve padişahın emir ve arzusuna mutlak surette tabi kimseler devletin başına getirilmiştir.”(43) Kul sistemine geçilmesi, siyaseten katl yönteminin devlet idaresine iyice yerleşmesi anlamına gelecektir.

Çandarlı ailesine uygulanan bir yöntem olan “Malları müsadere”, Fatih’in sayısız seferlerinin yarattığı mali ihtiyaçları karşımanın yollarından biriydi. Ancak bu yöntem, mülkleri ellerinden alınan aileler arasında büyük bir huzursuzluğa yol açmıştı. Konuyla ilgili çalışmalarda da Fatih’in, bu müsaderelerin yol açtığı çalkantılar sonucu öldürüldüğü yönünde kuşku belirleniyor. “Bazı tarihçiler II. Mehmet’in esrarlı ölümü üzerinde çeşitli yorumlar yapmışlardır. Bunlardan Babinger’in üzerinde durduğu en büyük olasılık, Fatih’in oğlu II. Bayezid’in girişimiyle İranlı hekimbaşı Al-Lari tarafından zehirlenerek öldürülmüş olmasıdır. Fatih’in aniden hastalanması üzerine, kendisinin vezir yaptığı ve mali politikasında çok önemli rol oynayan Yahudi hekim Yacopo de Gaete (Yakup Paşa) da elinden bir şey gelmeyeceğini ileri sürmüştü.” (44) Âşıkpaşaoğlu Tarihi’nde Yakup Paşa ile ilgili olarak şu bilgiler veriliyor: “Bütün Osmanlı ülkesinde görülmedik ve işitilmedik işleri o (Yakup) gösterdi. Onun zamanına kadar padişahın işlerini Yahudi tayfasına hiç vermezlerdi. Zira bunlar iş karıştırıcı tayfadır derlerdi. Hakim (Hekim) Yakup ki vezir oldu, Yahudinin ne kadar aç ve uğursuzu varsa, Hakim Yakup sebebiyle padişahın işlerine karıştırdı.”(45) Aynı kaynakta, Hekim Yakup ve ailesinin her türlü vergi yükümlülüğünden II. Mehmet tarafından bağışlandığı ve ölümünden kısa bir süre önce Müslüman olduğu belirtiliyor.

Faili meçhul bir biçimde ölen Fatih Mehmet, bu konuda bütün Osmanlı tarihini değiştirecek bir adım atarak, iktidar için cinayet işlenebileceği yönünde bir kanunname çıkarmıştı.

Malları müsadere yönteminin, Osmanlı'da bir iç savaşın yansıması olduğunun başka işaretleri var: II. Bayezid iktidara gelir gelmez Fatih tarafından müsadere edilen malları eski sahiplerine geri verdimişti. Bu II. Bayezid'in, Fatih zamanındaki muhalefete dayanarak iktidara geldiğini göstermektedir.

Fatih'in yerine geçen oğlu II. Bayezid de uzun süre kardeşi Cem ile iktidar kavgası yapmak zorunda kalmıştı. Fatih Mehmet devrindeki çatışmalarla bu olaylar arasında bir bağ kurulabilir. Cem yenilmişti. "Cem yenilgiye uğradıktan sonra kurtuluşu Rodos Şövalyeleri'ne sığınmakta buldu. Ancak Bayezid, büyük rüşvetler vererek kardeşini öldürtmeyi başardı." (46) Osmanlı tarihçileri, Cem Sultan'ın ölüsünün Beyazıd'a satılmak üzere nasıl Papa Alexandre Borgia tarafından zehirlendiğinin acıklı hikâyesini anlatır. (47)

Kardeşi Cem'i rüşvet yoluyla yok eden Bayezid'in, Cem'i destekleyen Karamani Mehmet Paşa'nın da ölümünden sorumlu olduğu iddia ediliyordu.(48) Arkasında bıraktığı herkes öldürülmüştür, çünkü iktidarı ele geçirenlerin Cem'den duydukları korku muazzamdı.

Korku büyük olunca, cinayetler de artıyordu: "Sultan II. Bayezid hükümdar olduğunda himayesi altında bulunan Cem Sultanın oğlu Oğuz Han'ın hayatına dokunmamıştı. Fakat gelişen hadiseler sonucu Cem Sultan'ın saltanata ortak olma iddiasında bulunması üzerine önce Cem taraftarı olduğunu düşündüğü Gedik Ahmed Paşa'yı sonra da Oğuz Han'ı öldürttü."(49) Oğuz Han boğdurulduğunda sekiz yaşındaydı.

Gedik Ahmet Paşa Cinayeti bir kaynakta şöyle anlatılıyor: "II.

Bayezid, Cem Sultan'ın işini bitirip yok ettikten sonra, Cem'in 'Pa-dişah' olması için yardımcı olduğu bilinen Gedik Ahmed Paşa'yı ortadan kaldırmak için, Edirne'deki Sarayında görkemli bir şölen düzenletti. Tüm devşirme Vezir ve Komutanlar ve en başta Gedik Ahmed Paşa şölenin özel çağrılılarıydı.

Gece yarılarına kadar yenilip içildikten, saz ve söz fazlı bittikten sonra, şölendekilerin tümüne 'samur kürk'ler giydirildi. Sıra Gedik Ahmed Paşa'ya geldiği zaman, onun sırtına 'siyah kaftan' geçirildi. Bir anda kollarını iki yandan sıkıca tutan cellad bostancılar Gedik Ahmed Paşayı sürükleyerek hünkâr salonunun hemen kapısı önünde boğazladılar.”(50)

Bayezid, Gedik Ahmet Paşa'nın hallinden hemen sonra İskender Paşaya verdiği emirle Cem'in oğlu Oğuz'u boğdurmuş, Cem'in büyük oğlu Murat ise Rodos adasına kaçarak canını kurtarmayı denemişti. Murat'ın halli ancak Kanuni Sultan Süleyman zamanında gerçekleştirildi. Osmanlıların ölümden kaçması mümkün değildi.

Bu yüzden cinayetleri bu kadar etkili kullanabilen Bayezid de kardeşinin uğradığı akıbetten kaçamadı. “Oğlu Ahmed'i hayat-tayken saltanat koltuğuna oturtmak istiyordu. Ancak ordu, Yavuz Selim'den yana tavır alınca iktidarı ona bırakmak zorunda kalmıştı. Kendisini de, yılda iki milyon akçe maaşa bağlayıp emekliye ayırdı. Yavuz babasını devlet töreniyle İstanbul'dan Dimetoka'ya uğurladı. Fakat Bayezid daha yolun yarısına varmadan Çorlu yakınlarında zehirlenerek öldü.”(51) Bayezid'i kimin niçin zehirlediği elbette anlaşılamadı.

Bu konuda aktarılan bilgiler şöyle: “Yavuz Sultan Selim işte bu olağanüstü şartlar altında saltanatı elde etmiş idi. Bazı önemli kaynaklarda, dinlenmek üzere Dimetoka'ya doğru yola çıkan II. Bayezid'in bu sefer esnasında Sultan Selim tarafından zehirletilerek hayatına son verildiğine dair bilgiler mevcuttur. Peçevi, hiçbir yoru-

ma gerek bırakmayacak şekilde Sultan Selim'in babası II. Bayezid'i zehirleterek öldürttüğünü yazmaktadır.”(52)

Hammer de bu konuda şunları yazmaktadır: “Bayezid'in ölümü, yaşının ilerlemiş olmasından ve uzun süren ıstıraplardan mı, yoksa hizmetinde bulunmak üzere yanına verilen Cenevizli Menavino'nun belirttiği gibi doğuşu itibariyle Yahudi asıllı olan doktorunun - Selim'in emri üzerine- verdiği zehirden mi ileri gelmiştir, bir şey söylenemez. Bu konuda Venedik elçilerinin raporlarında herhangi bir açıklama yoktur. Bu, birçok tarihçiler tarafından tekrarlanan isnadı yalanlayabilecek bir nokta olarak kabul edilebilir. Ancak Osmanlı resmi tarihçilerinin de bu konuda sessizliği muhafaza etmiş olmaları bazı şüpheleri üzerine çekebilirdi.”(53)

Başka bir kaynaktan babasını emekliye ve ruhunu tanrıya sevk eden Selim'in iktidar günlerinin başlangıcını izlemeyi sürdürelim: “Babası II. Bayezid'i alaşağı edip boğdurduktan sonra tahta çıktığı ilk gün, Yeniçerilerin ortadan kaldırılmasını istedikleri bir 'Sipahi Beği'ni, önüne diz çöktürerek hemen orada kafasını kestirdi. Babası II. Bayezid'in tahtan indirilip kendisinin padişah olmasında en etkin yardımını gördüğü Yeniçerileri böylece sevindirip, onlara olan minnet borcunu ödemiş oluyordu. Bu iki cinayetin hemen ardından, babası II. Bayezid'i önce sürgüne götürmesi ve sonra da boğdurup öldürmesi için buyruk verdiği ve üstelik en güvendiği 'Cellat başı'nı, Dimetokadan döner dönmez bir başka cellada kafasını kestirdi. Bu adamı ortadan kaldırmakla 'Baba katilliği'nin örtbas edilebileceğine inanıyor, hiç kimsenin bu cinayetini öğrenemeyeceğini sanıyordu. Oysa o, babasından sonra iki erkek kardeşini, beş yeğenini de öldürtmüştü.”(54) Ölüm listesi Korkut, Ahmet, Abdullah, Şahinşah, Şahsultan, Alemşah, Mahmut, Mehmet ve bunların bütün çocukları ve karıları olarak sürüyor.

Ancak işlenen bu cinayetler de iktidar kavgasını yatıştırmamıştı. Ardından birçok ölümler geldi. "Bir yanda Şehzade Ahmed tah-ta geçememenin kızgınlığıyla çeşitli tertipler peşindeyken diğer yanda Şehzade Korkut'un ne yapacağı kestirilememekteydi. Üstelik Osmanlı ülkesi ciddi bir Şiilik tehdidi altındaydı... İşte böyle bir ortamda Sultan Selim, dedesi Fatih'in kanunnamesini uygulayarak kardeş çocuklarının öldürülmesi emrini verdi. İlk olarak Bursa'da bulunan beş şehzade öldürüldü. Bunlar, Şehinşah'ın oğlu Mehmed, Mahmud'un oğulları Musa, Orhan, Emir ve Alemşah'ın oğlu Osman adlı şehzadelerdi. Padişah ayak divanını toplayarak yeniçeri ağalarından beşine her bir şehzadeyi bertaraf etme görevini vermişti. Yeniçeri ağaları ıslah-ı alem ve nizam-ı umur-ı beni adem için şehzadeleri cansız bıraktılar."(55)

Hammer, olayın gelişimini anlatıyor: "Cellatlar içeriye girdikleri zaman bu zavallı çocukların en küçüğü diz üstü çökerek hayatının bağışlanmasını yalvardı. Ayrıca günde bir akçe ile padişaha hizmet edeceğini de söylüyordu. Alemşah'ın oğlu Osman-ki yirmi yaşında olarak yüksek nitelikleri şahsında göstermekte idi- kendisini tutmağa gelen cellatlara karşı yiğitlikle dövüştü. Öylesine ki bunlardan birinin kolu bile kırıldı. Bir başkası öldürücü bir bıçak yarası aldı. Sonunda cellatlar hepsini acımaksızın boğdular. Cenazeleri Bursa'ya taşınarak, Sultan Selim'in emri ile, Sultan ikinci Murad'ın yanına konuldu."(56)

Elbette cinayetler yukarıdakilerle sınırlı değildi: "Bu beş şehzadeden başka üç yeğen şehzadenin daha öldürüldüğü anlaşılmaktadır. Bunlardan biri Şehzade Ahmed'in oğlu Mustafa olup Amasya'da bulunan türbesinde yer alan mezar taşına bir ilmik sembolü kazınmıştır... Yine Amasya'da bulunan ve kendi adıyla anılan türbede medfun bulunan şehzade Osman, babası Ahmed'in 918/1512 tarihinde öldürülmesinden bir yıl sonra Amasya'da boğdurulmuştur.

Şehzade Ahmed'in diğer oğlu Kasım, Yavuz'un Mısır fethini müteakip öldürülmüştür... Öldürüldüğünde on yedi yaşında olan şehzadenin kesik başı Şam'da bulunan Selim'e yollanmıştır.”(57)

Yavuz Sultan Selim, kendisine karşı ayaklanma ihtimali beliren kardeşi Korkut'u da öldürtmekte tereddüt göstermemiştir. Öldürüleceğini anlayan Korkut gizlendiği mağarada yakalanmıştır. Sonrası şöyle: “Sultan Selim firarileri getirmek üzere Karaçin Oğlu'nu ve birkaç gün sonra da Sinan Bey'i Antalya'ya yollar; Sinan Bey'in görevi bellidir, şehzadeyi bertaraf etme işi ona tevdi edilmiştir. Korkut, başına geleceği anlamış ancak yapacak bir şeyi kalmamıştır. Padişaha son bir mektup yazmak istediğini söyler. Verilen süre içinde mektubu yazar. Sonra 'şehzadeyi mest-i şarab-ı şahadet' eylerler. Sultan Selim'in, Korkut'un mektubunu okurken ağladığı ve 'Neslimizde bu kötü geleneği icad eden kişi, Tanrı'nın rahmetinden uzak olsun' dediği rivayet olunmaktadır. Bir kayda göre padişah üç gün yas ilan etmiş ve kardeşini ihbar edip de mükafat almak üzere gelenlerin boynunu vurdurtmuştur.”(58)

Korkut'un hallinden sonra sıra Şehzade Ahmed'e gelmiştir. “Sultan Selim önce Ahmed taraftarı olan Veziriazam Koca Mustafa Paşa'yı ortadan kaldırdı... Korkut'u öldürmekle görevlendirilen Sinan Ağa bu defa 'emr-i padişahi ile nizam-ı alem için kavaid-i Al-i Osman üzere' kaydını görecekti.”(59)

Hammer, şehzade Ahmed'in öldürülüşünü de şöyle anlatıyor: “Padişah hainin cezasını açıkça ve tesirli bir surette vermek için dört vezirini olağanüstü bir divana çağırdı. Vezirler Bab-ı Hümayuna geldikçe kendilerine hilatler giydirildi. Sadece Mustafa siyah bir elbise giymiş olduğu halde içeriye sokuldu. Hiçbir tereddüte meydan bırakmayan bir işaret üzerine cellatlar Mustafa'yı yakalayarak boğdular.”(60)

Tarihçiler, elbette Selim İran seferine çıkmadan önce öldürülen on binlerce Şii ve Şafinin öykülerini yukarıdaki örnekleri kadar canlı bir biçimde anlatmıyor.

Kanuni Sultan Süleyman ise cinayetlerine II. Bayezid'le saltanat mücadelesine giren Cem Sultan'ın oğullarıyla başlamıştı. "Cem Sultan'ın üç oğlu vardı: Oğuz Han, Ali ve Murad. Oğuz Han, babasının amcasıyla giriştiği mücadele sırasında amcasının emriyle boğdurulmuştu." (61) Ali'nin akıbeti hakkında bir kayıt bulunmuyor. Murad'ı ise ölüm saklandığı Rodos adasında buluyor. "... Kanuni, Şehzade ile yakınlığı bilinen bir Rodosluya Murad'ın saklandığı yeri gösterecek olursa günde 10 duka tahsisat bağlanacağını vaad etmişti. Neticede Murad ile bunun Cem ismindeki oğlu yakalanarak padişaha teslim edilmiştir. Murad'ın iki kızıyla karısı İstanbul'a yollanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Şehzade Murad ve oğluna Müslüman mı yoksa Hristiyan mı olduklarını sorduğu ve Hristiyan oldukları şeklinde cevap vermeleri üzerine her ikisinin de boğdurulduğu ifade edilmektedir." (62)

Şehzade Mustafa, Hürrem Sultan ve Veziriazam Rüstem Paşa'nın marifetleriyle ölüm yolunda yürümeye başlamıştı. Hürrem Sultan'ın taht için başka planları vardı ve bunun için Mustafa'yı ortadan kaldırmaları gerekiyordu. Kanuni'yi ikna etmek hiç de zor olmadı. "Şehzade Mustafa babasının davetine uyarak elli bin kişilik ordu-suyla Amasya'dan babasının bulunduğu Konya Ereğlisi civarında bulunan Aktepe'ye gelerek otağını kurdu. Durumu sezen birkaç yakın adamı kendisine padişahla mutlaka görüşmek istiyorsa herkes tarafından görülecek şekilde açık bir alanda görüşmesini salık verdiler. Ancak şehzade, babasından bu tarz bir muamele ummadığı için söylenenlere aldırmaz etmedi." (63)

Yazılanlara göre, Mustafa'nın öldürüleceğini kendisinden başka herkes biliyordu. Çadırda olup bitenler şöyle anlatılıyor: "Fakat za-

vallı şehzade, babasının otağına varınca karşısında padişah ile saray görevlilerini göreceğine, kendisini idama memur yedi dilsizle karşılaştı. Dehşet içinde kalmıştı. Bu dilsizler, Vezir-i Azam İbrahim Paşa'yı uykusunda boğmuş olanlar idi. Şahzade- atlas bir perde arkasından bu korkunç sahneyi temaşa eden- babasını boş yere çağırıp dururken, o dilsizler Mustafa'nın üzerine atıldılar. Bahtsız Şehzade Mustafa, otağın içinde ruhunu teslim ederken, dışarıda da imrahoru ile ağasının başı kesiliyordu.”(64) Mustafa'nın ölümü, görgü tanıklarının da ortadan kaldırılması ise sonuçlandı. Şehzade, babasının otağına girer girmez halledilmiş, babası ise cinayeti atlas bir perdenin arkasından seyretmeyi tercih etmişti.

Ancak Hürrem Sultan için bu cinayet yeterli değildi; bütün ihtimallerin ortadan kaldırılması gerekiyordu. Kaçınılmaz olarak, cinayetleri başka cinayetler izledi. “Hürrem Sultan'ın, Mustafa'dan sonra oğlunun da öldürülmesi için Kanuni'yi iknaya çalıştığı görülmektedir... 1554 Mayısında İbrahim adında bir tavaşi ağa Bursa'ya gönderilerek Mustafa'nın oğlunu öldürmekle görevlendirilir. Bu küçük şehzade yedi buçuk yaşında olup ismi Mehmed'dir. İbrahim Ağa Bursa'ya gelir ve annesinin elinden Şehzade Mehmed'i alarak boğdurur. Şehzade Mustafa'dan sonra oğlunun da öldürülmesinin halk üzerinde derin tesirler yaptığı görülmektedir. Hatta olayın geçtiği Bursada halkın bir araya toplanıp nümayiş yaptığı ifade edilmektedir.”(65)

Kanuni Sultan Süleyman, oğlu Bayezid ve onun beş oğlu için de öldürülmeleri emri çıkarmıştı. Bayezid'in ayaklanması da ölümüne engel olmaya yetmemişti. “Nihayet 23 Temmuz 1562 Perşembe günü Şehzade Bayezid ile Orhan, Osman, Abdullah ve Mahmud isimlerindeki dört oğlu boğularak öldürüldü.”(66) Kaynaklar bu cinayetlerin işlendiği yer olan İran'da da küçük çaplı bir ayaklanmaya neden olduğunu, şehzadelerin bu şekilde katledilmelerinin

İran halkınca nefretle karşılandığını ve Osmanlı elçilerinin taşa tutulduğunu kaydediyor.

Kanuni'nin varisi II. Selim 1574 yılında "hamamda ayağı kayıp düşmesi" yoluyla ölünce, Manisa'dan yetişip yerine geçen III. Murad'ın ilk emri kendisinden küçük beş erkek kardeşinin öldürülmesi olmuştu. Bu beş şehzade Ayasofya camisi önündeki minik türbelere gömüldüler. Onun zamanında Kapıkulu süvarileri ayaklanıp Divan-ı Hümayun'u basarak yakaladıklarını oracıkta öldürdüler. O tarihten sonra, hükümet basma ve kelle alma moda olmuştu.(67)

Artık bunun genel siyaset etme tarzının tamamlayıcı bir parçası olduğu biliniyordu. "Çeşitli saray entrikaları, devamlı değişen kombinezonlar, cinayetler ve müsadereler: İşte yüzyıllarca süren Osmanlı devlet ve iktidar yapısının özeti buydu." (68)

Bu dönemin ilginç cinayetlerinden biri de denizci Piri Reis olayıdır. Buna göre Piri Reis, Hürmüz kuşatmasını kaldırdığı için İstanbul'dan gelen bir emirle Mısır'da katledilmiştir.(69) Bu iddiaya karşın Piri Reis'in neden öldürüldüğü açıklığa kavuşmamıştır. Adnan Adıvar'a göre Piri Reis cinayetinin sorumlusu Basra Valisi Kubad Paşa'dır. Kubad Paşa, Reis'in kalenin kuşatmasından rüşvet karşılığı vazgeçtiği haberini uçurmuş ve idamına neden olmuştur. (70)

İslam Ansiklopedisi'nde bu konuda şu bilgiler veriliyor: "...Piri Bey'in donanması Uman ülkesinin Maskat kalesini fethederek, halkını esir etmiş idi. Piri Bey bundan sonra Hürmüz kalesini kuşatmış ve topa tutmuş ise de, Portekizliler mukavemet etmişlerdi. Peçevi'ye göre, kalenin fethi yakın iken, Portekizliler ile bir anlaşma yaparak, onlardan haraç ve hediyeler almıştır. Piri Bey, Hürmüz sularından hareketle, Basra'ya gelip, orada bir müddet bekledi. Portekiz donanmasının Basra'ya geleceği haberi yayılınca, bu körfezde dolaşan donanma gemilerinin hepsini çağırmağa imkân olmadı-

ğından, Piri Bey kendi emrinde olan 3 kadirga ile, düşman gemileri gelmeden evvel denize açılmış ve bir kadirgası Bahrayn adaları yakınında parçalanıp batarak, 2 kadirga ile Mısır'a dönmüş idi. Piri Reis'in Basra'da bulunan donanması amiralsiz ve yüz-üstü kalmış idi. Basra valisi Kubad Paşa, Mısır valisine gönderdiği bir mektup ile, vaziyeti bildirdiği Mısır valisi Piri Reis'i orada alıkoyarak (Katip Çelebi'ye göre hapsederek), bu sefer neticesinin felaketli sebepleri-ne dair sadarete bir arıza gönderdi. Kanuni Süleyman'ın cevabı, Piri Reis'in idam hükmünden ibaret oldu ve Mısır divanında boynu vuruldu... Piri Reis'in pek çok serveti çıkmış ve bunlar devlet hazinesi hesabına zapt olunmuştur.”(71) Ansiklopedinin ilgili maddesinde, Piri Reis'in ölümünden sonra, Hürmüze gelen bir heyet tarafından servetinin kaynağı ve halka yaptığı eziyetler hakkında bir soruşturma yürütüldüğü de belirtiliyor.

FAİLİ MEÇHUL CİNAYETE KURBAN GİDEN VEZİRLER

Çandarlı ile başlayan vezir katliamı, Fatih Sultan Mehmet'ten sonra da artarak sürdü. Kanuni Sultan Süleyman'ın bir Rum kölesi iken alıp yükselttiği İbrahim Paşa, 14 yıl Vezir-i Azam mevkiinde kalmıştı. Ancak gücü artmaya başlayınca Süleyman onun tehlikeli olmaya başladığını fark etmiş ve ortadan kaldırılması için hazırlıkları başlatmıştı.

İbrahim Paşa, bir akşam padişahla yemek için çıktı ve sabah ölü-sü bulundu. “21 Ramazan 942/5 Mart 1536 tarihinde Vezir-i Azam İbrahim Paşa birçok defalar olduğu gibi yine padişahla birlikte yemek ve dinlenmek üzere saraya gitti. Ertesi sabah boğulmuş olarak bulundu. Cesedin durumu, boğulanın direnir mücadele ettiğini

gösteriyordu. Vezir-i Azam'ın naşı Galata'ya götürülerek orada bir tekkeye gömüldü. Fakat üzerine herhangi bir türbe yapılmadı. Sadece kabrine dikilmiş bir ağaç, bu gözden düşen vezirin gömülü bulunduğu yeri uzun bir süre gösteren bir belirti olmuştur.”(72)

Kayıtlara göre İbrahim Paşa, sadece bir vezir değil aynı zamanda boğulmasını emreden padişahın çok yakın dostuydu. Yerine getirilen Ahmed Paşa'nın böyle bir yakınlığı yoktu; kendine göre önlemler almaya çalıştı. Ancak bu da ölümüne engel olamadı: “Daha az dostluk ilişkileri bulunan Ahmed Paşa'nın idamı ise, padişahın vicdanı için, daha hafif bir yük olmak lazım gelirdi. Bu bakımdan, Rüstem Paşa'nın yerine, tehlikeli bir makam olan vezir-i azamlık görevine getirildiği zaman Sultan Süleyman tarafından hiçbir zaman azle uğramayacağı hakkında kendisine yeminle teminat verilmiş olmasına rağmen, Ahmed Paşa da öldürülmüştür.”(73) Hammer, Ahmed Paşa'nın öldürülmesinde Hürrem Sultan'ın kendi damadını vezir yapma planlarının rolüne dikkat çekiyor.

Kendileri cinayete kurban gitmelerine karşılık Osmanlı tarihinde kıyıcılığı ve cinayetleri ünlenmiş birçok vezir de vardı. İmparatorlukta eşkıyalık ve ayaklanmaların en yoğun yaşandığı yıllarda vezir-i azamlığa yükselen Kuyucu Murat Paşa bunların en ünlülerindendir. Kuyucu Murat Paşa'nın vezir-i azamlığa getiriliş öyküsü şöyle anlatılıyor: “Kuyucu Murat Paşa, Derviş Paşa'nın 1606'da idam edilmesi üzerine Belgrat'tan çağrılarak sadaret mührü kendisine verilmişti. Daha önce dört yıl Yemen Valiliğinde bulunmuş ve çok servet yaptığı için yiycilikle suçlanarak azledilmişti. Hatta bir süre de Yedikule zindanlarında kalmıştı. Ancak otoriter ve enerjik kişiliği dolayısıyla iç isyanlar sırasında yeniden kendisine ihtiyaç duyuldu ve vezir-i azamlığa getirildi.” (74)

Otoriter ve enerjik Murat Paşa, merkezi iktidarı yeniden kurmak için esas itibarıyla hile, tuzak ve zulüm yöntemlerini kullan-

mıştı. Tüm toplumsal buhranlarda ortaya çıkan bu tip yöneticiler büyük bir hızla yükselmişler ve işledikleri suçlar görmezlikten gelinmiştir.

Bu o kadar öyledir ki, Anadolu'daki ayaklanmalar bu tür yöntemlerle bastırılmaya başlayınca kendisine katılmak isteyen bazı başkaldırmış liderler de bu kısıcılıktan kurtulamamışlardır. "Saraçzade Ahmet Konya'da Kuyucu Murat tarafından öldürülmüş, Aydın civarında ayaklanan Yusuf Paşa ise sözde Karaman Beylerbeyliği verilerek İstanbul'a çağırılmış ve orada tuzağa düşürülerek öldürülmüştür." (75)

Bu tür tuzakların dışında, Murat Paşa'nın sistemli bir şekilde kullandığı yöntem kırım yöntemiydi. Sadece ayaklanma halindeki halkı değil, ayaklanma potansiyeli sezdiği herkesi acımasızca katletmişti. "Naima tarihinde cellatların, yeniçerilerin ve içoğlanların öldürmeyi reddettikleri küçük bir çocuğu, Paşa'nın kendi elleriyle nasıl boğarak kuyuya attığını anlatır. Kuyucu Murat bu cinayetini 'Malumdur ki Kalederoğlu ve Kara Said gibi eşkıya anasından at ve mızrak ile doğmadı. Hep böyle çocuk idiler. Sonradan büyüyüp alemleri fesada verdiler' diyerek savunmuştur." (76)

Murat Paşa'nın ayaklanmaları bastırma eylemlerinin özü bu örnek olayda yatmaktadır. Ne var ki bunun bedeli Anadolu halkı için çok ağır olmuştu. "Osmanlı tarihçilerine göre Kuyucu Murat Paşa 70 -100 bin köylüyü kılıçtan geçirmişti. İşin ilginç yanı Murat Paşa'nın bu kıyımcı politikasının Osmanlı ideolojisinde övgüsünün yapılmasıdır. Naima tarafından 'bütün büyüklükleri nefsinde toplamış' bir 'merdi meydan ve pehlivanı devran' olarak övülen Kuyucu Murat Paşa, Osmanlı Devletinin kendine özgü merkeziyetçiliğinin bir simgesidir." (77)

Bu konuda Murat Paşa ile yarışan başkaları da vardır. Çok ileri yaşta vezir-i azam olan Köprülü Mehmet Paşa da beş yıllık sadare-

tinde 36 bin kişi öldürmüştü. Üstelik, Köprülü Mehmet Paşa daha önceki hizmetlerinde hiç de zalim bir insan karakterinde görünmemişti.(78) Kıyıcılıkta Murat Paşa'dan aşağı kalmayan bazı Cumhuriyet bürokratları da resmi devlet ideolojisi tarafından aynı övgülerle karşılanmıştır.

III. Murad'ın saltanatı döneminde, Sadrazam Sokollu Mehmed Paşa "bir deli tarafından" bıçaklanarak öldürülmüştü.(79) Ancak İslam Ansiklopedisi'nin ilgili maddesinde M. Tayyib Gökbilgin, "Sokollu, bir gün sarayında ikinci divanı yaparken, derviş kıyafetinde bir adam gelerek, arz-ı hal verecek gibi yaptı ve koynundan çıkardığı bir hançeri sadrazamın kalbine saplayarak, onu öldürdü" diyor. Gökbilgin'e göre bunun "planlanmış bir cinayet olduğuna" çok kimseler kani idi. Cinayetten önce Sadrazamın etrafı boşaltılmış, adamları görevlerinden bir bir uzaklaştırılmış ve yakını Sokollu Mustafa Paşa da faili meçhul bir cinayete kurban gitmişti. Sokollu'nun ölümünü hazırlayan koşullar İslam Ansiklopedisinde şöyle anlatılıyor: "Sokollu'nun nüfuzu birkaç seneden beri gittikçe azalmakta idi. İdare lafzan onun elinde ise de, fi'len harem ve padişah üzerinde fi'len nüfuzlu bulunan birkaç kişinin sözü daha çok geçiyordu. Valide Nur-Banu Sultan ve boş hasekisi Safiye Sultandan sonra Canfeza kadının te'siri büyük idi. Haricden de Şemsi Ahmed Paşa ile defterdar Üveys Paşa, Hoca Sadeddin Efendi sadrazama aleyhtar cephe teşkil etmişlerdi ki, buna bazan Lala Mustafa Paşa, Koca Sinan Paşa gibi vezirler de dahil oluyordu."(80)

Faili meçhul cinayetleri sokaklara taşıran padişahlar da vardı. "On iki yaşında tahta çıkan Dördüncü Murat, yeniçerilerin elinde bir oyuncak olmuştü. Bu devirde neredeyse iktidarın gerçek sahibi olan yeniçeriler zorbalığı arttırmış, İstanbul'da kimseyi sokağa çıkamaz hale getirmişti. Canı istediğinde Saray'ı basıyor, istemediği yöneticileri öldürüyor, istediğini yerine geçiriyordu. Çaresiz

seyirci kalan padişah öcünü başka bir yöntemle aldı. Askerin baskısıyla sadrazam yapmak zorunda kaldığı Recep Paşayı boğdurdu. Önlemlerini almıştı, daha önce başkaldırmış ne kadar Yeniçeri ve Sipahi ileri geleni varsa boğdurtmaya, kılıçtan geçirmeye başladı. Öldürülecekler için defterler hazırlamıştı. Hepsi birer birer silindi. Ama hırsı bir türlü bitmedi, bir yangını bahane ederek kahve ve tütün yasağını, sonra da her türlü toplantı yasağını koydu. Aksi-ne hareketin cezası ölümdü, böylece üç dört kişinin genel yerlerde bir araya gelmesini önlüyordu. Daha sonra fenersiz sokağa çıkma ve içki yasakları geldi; genç padişah geceleri sokaklarda dolaşıyor, fenersizi, tütün kullananı, sarhoşu hemen orada öldürtüyor, her sabah sokaklarda birkaç ceset bulunuyordu.”(81) Murad, Kösem Sultanın oğluydu ve muhtemel onun entrikaları ile tahta geçmişti. İslam Ansiklopedisinde, II.Osman olayı sırasında kardeşi ile birlikte Üsküdar’a götürülmek üzere Sarayın bahçesine çıkarıldığında kapu ağalarından birinin saldırısına uğradığı, diğer ağaların müdahalesi sayesinde kurtulduğu belirtiliyor. Kıyıda kalmışlığın öfkesiyle büyüyen Murad, kıyıcılıkta sınır tanımıyordu.

İslam Ansiklopedisi, onun ilmiye sınıfına karşı takındığı tutumu da şöyle anlatıyor: “Murad IV. 1633’te Bursa seyahatine çıkarak, av vesilesi ile uğradığı İznik’in kadısını astırmakla, ilmiye ricalinin bu gibi cezalardan daima masun tutulduğunu bilen ulema arasında derin bir heyecan uyanmasına sebep oldu. Pek alim bir zat olan şeyhülislam Ahi-zade Hüseyin Efendi’nin bu hususta Kösem Sultan’a bir teessür mektubu yazması ve ilmiye mensuplarının bir ziyafet esnasında bir araya gelmesi üzerine, Valide Sultan hal meselesi konuşulduğu şüphesine düşerek, vaziyeti derhal oğluna bildirip, onu payitahta çağırdı. 1 recebde gittiği Bursa’da 5 gün kaldıktan sonra, ava çıkmış bulunan padişah, şehre dönmeden, hemen İstanbul’a gelip, şeyhülislamı azil ve Kıbrıs’a nefyetti; fakat gazabını, belki de bes-

lediği kini yenemeyerek, gemi fırtına yüzünden daha Marmara'da iken, onu Küçük-Çekmece sahilinde karaya çıkarttı. Kendisi de, beraberinde Abaza Mehmed Paşa bulunduğu halde, o civara gelip, bu gibi işlerde istihdam ettiği bostancı-başı Duca Mehmed Ağa'ya verdiği emir ile, Ahi-zade'yi boğdurdu. Maktül şeyhülislamın cese-di, sağlığında medresesi civarında hazırlattığı mezara değil, Florya bahçesi yakınında, kumsalda defnedildi. Bilhassa seferleri esnasında, meslek farkı gözetmeksizin, pek çok idam cezası veren ve uğradığı şehirlerde bir hayli kadı öldürten Murad IV., bu hareketi ile, Osmanlı tarihinde geçmemiş olan ve kendinden sonra nadir rastlanan şeyhülislam katline ilk tevessül eden padişah olmuştur. Bu arada Murad IV. Tarafından devrin mühim simalarından İstanbul kadısı Kara-Çelebi-zade Abdül'aziz Efendi'nin payitahtta yağ kıtlığından mes'ül tutularak, boğdurulup, denize atılması emri verildiğini kaydedelim”(82)

Çok sevdiği şair Nef'i de onun kurbanlarından biriydi. Sultanın sevgisi şairin ölümüne engel olamamıştı. Kaynaklara göre Nef'i ölümünün nedeni Bayram Paşa hakkında okuduğu bir şiirin sultanın hoşuna gitmemesidir.: “Murad IV. Nef'i'ye bu yolda bir şiiri olup olmadığını sormuş, o da Bayram Paşaya dair hicviyesini okuyunca, şairi sarayın odunluğunda boğdurup, naşını denize attırmıştır.”(83)

SELİM: İNCE RUHLU CANI

II. Selim'in vefatına müteakip tahta büyük oğlu III. Murad geçti. II. Selim'in Murad'dan başka beş oğlu daha vardı: Mustafa, Osman, Süleyman, Cihangir ve Abdullah. III. Murad'ın ilk emri bu şehzadelerin öldürülmeleri oldu. “Şehzadeler, kanun-ı varun-ı Osmani mücebince şerbet-i şehadeti nüş ettiler. Hadise 8 Ramazan 982/21

Aralık 1574 tarihinde Topkapı Sarayı'nda meydana gelmiş, şehzadeler babalarıyla beraber bir gün sonra defnedilmişlerdi. Şehzadelerin katlinde III. Murad'ın annesi Nur Banu Sultan'ın dahil olduğunun ileri sürülmesi ilginçtir.”(84)

Bunca cinayete rağmen “III. Murad'ın yüz iki çocuğundan yirmi yedi kız, yirmi oğlan babalarından sonraya kalmıştı.”(85) Oğlu Şehzade III. Mehmet tahta çıkar çıkmaz on dokuz erkek kardeşinin öldürülmesini emretti. “Öldürülen şehzadelerin isimlerinin tamamı bilinmemektedir. Bunlar, Mustafa, Osman, Bayezid, Selim, Cihangir, Abdullah, Abdurrahman, Hasan, Ahmed, Yakub, Alemşah, Yusuf, Hüseyin, Korkut, Ali, İshak, Ömer, Alaaddin ve Davud isimli şehzadelerdir. Mustafa, Osman, Bayezid ve Abdullah yetişkin olup diğerleri çocukluk çağındaydı.”(86) Şehzadeler, sünnet edilecekleri söylenerek ölüme gönderilmişti.

III. Mehmed'in diğer cinayetleri hakkında da şunlar not ediliyor: “Bazı yazarlar, III. Mehmed'in sadece 19 kardeşini öldürtmekle yetinmeyip iki kardeşinden hamile olan yedi cariyeyi daha denize atırarak bertaraf ettiğini söylemektedir. III. Murad'ın cariyelerinden onunun dahi gebe oldukları şüphesiyle denize atıldığını iddia edenler de vardır.”(87) Bütün bunlara rağmen, saltanatının son sesine doğru nasılsa hayatta kalmış olan oğlu Şehzade Mahmud'u da aynı akıbet bekliyordu. Konuyla ilgili çalışmalarda Mahmud'un idamından sonra annesinin ve mektuplaştığı şeyhinin de denize atıldığı not ediliyor.

IV. Murad tahta geçtiğinde Yeniçeriler şehzadelerin öldürülmelerini engellemek için ayaklanmıştı. Devlet işleri, Murad çok küçük olduğundan Kösem Sultan'ın ellerindeydi. Ancak ayaklanma şehzadelerin öldürülmesini engelleyememişti. Şehzade Bayezid ve Şehzade Süleyman ayaklanmanın hemen ertesinde ortadan kaldırıldı. Bir süre sonra öz kardeşi Kasım da aynı akıbeti paylaştı. Ölüm

döşegindeyken sağ kalan kardeşi İbrahim'in de öldürülmesini emretmiş ancak emir yerine getirilmemiştir. Tarihçiler IV. Murad'ın amcası I. Mustafa'yı da zehirleyerek öldürdüğünü kaydediyor.(88)

Osmanlı tarihindeki son kardeş katli uygulaması Sultan III. Osman'ın amca oğlu Şehzade Mehmed'i öldürtmesidir. "Sultan Osman bu düşüncesini gerçekleştirmek üzere uygun bir zamanı ancak yaklaşık iki sene sonra bulabilmiş ve devrin sadrazamı Bahir Mustafa Paşa'nın da katkısıyla, şehzade zehirlenmek suretiyle öldürülmüştür. Bu katl hadisesinde sadrazamın dahli bulunduğu kısa bir süre sonra şayi olunca padişah, halkın tepkisini de dikkate alarak sadrazamı azletmek zorunda kalmıştır."(89)

III. Selim, 8 Nisan 1789 tarihinde tahta çıktı. Selim yenilikçi bir yönetici, reformist bir hükümdar ve ince ruhlu bir aydın olarak biliniyordu. 1792 yılında gizli bir komite kuran ince ruhlu Selim, sadrazama ait olan bütün yetkileri bu komiteye devretti. Böylece sadrazamı siyasi ve idari anlamda işlevsiz kalmış, sadece bir onay mercii haline getirilmişti. 24 kişilik bu komite ise gerçek yetkili bir organ haline gelmişti. Bu hazırlıklar sırasında savaş masraflarını karşılamak üzere konan yeni vergilere kızan ulema, kızgın halk kitleleri ile birlikte ayaklanarak Sultan'ın namaz kıldığı Sultanahmet Camiini basmış, sadrazam ve şeyhülislam canını zor kurtarıırken, Sultan camide mahsur kalmıştı.

Bu ayaklanmaya Sultan'ın tepkisi korkunç olmuştu. "1790'da meydana gelen bu olay üzerine ulemadan birçok kişi kılıçtan geçirilmiş ve birçoğu sürgüne gönderilmişti. Savaş koşulları nedeniyle kıtlık başlamış, bütün bunların üstüne ordunun yenilgi haberi gelince, olağanüstü yönetimin bilinen yöntemleri uygulamaya konularak savaş haberlerinin yayılması ve konuşulması yasaklanmıştı. Sultan'ın emri ile tüm kahveler kapatılarak, sokaklarda toplu yürünmesine ölüm cezası tedbiri getirilmişti. En önemlisi yargısız

infaz uygulaması ile savaş haberlerinden söz edenler, sultanı eleştirenler denize atılmaya başlanmış, devlet içinde tasfiyeler günde gelmiş ve savaşı finanse etmek üzere zengin paşaların çoğunun kafası kesilmiş, malları müsadere edilmiştir.” (90) Yazılanlara göre, Selim’in komitesi tarihin ilk “ölüm mangası”dır. “Gizli komitenin girişimiyle 1792 yılında Sadrazam Yusuf Paşa’nın defteri dürülerek malları müsadere edilmiş, Rumeli Beylerbeyi’nin kesik başı saray duvarlarına asılarak halka gösterilmiş ve Reis Efendi ise bir fincan kahve içtikten sonra kıvrılarak ölmüştür.” (91) İnce Selim, cinayetler söz konusu olunca tam bir caniyeye dönüşüyordu.

Cinayet bir siyaset tarzı olunca bu işte uzmanlaşmış saray ef-radının ortaya çıkması da kaçınılmazdı. Birçok paşa, kıyıcılıkları ve öldürmedeki marifetleri ile ünlenmişti. Osmanlı paşalarından Murat, kopardığı kellerle kuyuları doldurduğu için ‘Kuyucu Murat’ olarak geçti tarihe. “Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa, padişahı devirmek için İstanbul’a doğru yola çıkarken, ne denli vahşi olduğunu Sultan duysun diye, yolda on binlerce Kürdü kılıçtan geçirmişti. Kanuni Sultan Süleyman tarafından damat alınan Rüstem Paşa’da dehşet saçmanın bin bir hüneri vardı. Paşa ayrıca siyasi cinayetlerde uzmandı: Kanuni’ye rakip olur diye, Şehzade Mustafa’yı yok etmiş, kendisine yol açmak için de, Vezir-i Azamlar Makbul İbrahim ve Kara Ahmet paşaları entrikalarla öldürtmüştü. Zamanında dünyanın en zengin adamlarından biri olarak bilinen paşa bu cinayetlerin hiçbirinden sorumlu tutulmadı.”(92)

Osmanlı devlet düzeninde iç istihbarat ağı, yönetici sınıflar arasındaki kavgalarda önemli yer tutuyordu. “Nakl-i Kelam (Muhbirlik) mesleğini itibarlı kılan Osmanlı, kışkırtıcı ajan kullanabilen bir devlet olarak oldukça deneyimliydi. 17. yüzyılda yeniçeri-sipahi kavgaları saray tarafından kışkırtılmış ve hatta dönemin vezirlerinden biri bu konuda ‘yeniçeriler ve sipahiler birbirleriyle öldüresiye

boğuşmadıkça bize emniyet yoktur' demiştir. Aynı vezir, yeniçerileri kışkırtmak için adamlarından birini sipahi kılığına sokarak bir yeniçeri öldürtmüştür. Merkezi devlet yapısı iç tasfiyelerle çalkalanırken, taraflar zehirleme başta olmak üzere çeşitli cinayet yöntemlerini ustalıkla kullanmışlardır. Osmanlı tarihinde 44 sadrazam, onlarca vezir siyaseten katl kurbanı olmuştur. "(93) İstihbarat, kimin ne zaman öldürüleceğine karar vermek için zorunluydu.

Muhbirliğin dışında, Osmanlı yöneticileri iktidar kavgalarında da kışkırtıcı ajanlar kullanmışlardır. "XVII. yüzyılın meşhur yeniçeri-sipahi kavgalarını tahrik eden yukarıda adı geçen vezir, yeniçerileri sipahilere karşı tahrik için adamlarından birini sipahi kılığına sokmuş ve ona bir yeniçeri öldürtmüştür. XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti giderek bağımsızlığını kaybettiği için, yabancı ajanların ve onların yerli ortaklarının eylem biçimleri daha trajik boyutlara ulaşmıştır. Bu dönemde bazı sultanların ve vezirlerin ölümlerinin tabii bir ölüm mü, intihar mı, yoksa bir cinayet mi olduğu devamlı tartışma konusu olmuş ve birbirleriyle çelişen doktor raporları düzenlenmiştir." (94) Bu dönemde, doktorlar en etkili istihbarat aktörleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Çift taraflı çalışan ajan doktorların varlığı sarayı büsbütün tekinsiz hale getirmiş, sultanların ölümlerinin ardından doktorların rolü hakkında kuşkular belirtilmiştir: "Osmanlı sarayı, tarihi boyunca bu ajan doktorların cirit attığı ve şüpheli ölümlere yol açtıkları bir casus kazanı olmuştur." Aynı çalışmada bu doktorlardan biri olan Mavroyani Paşa'nın Batılı devletlere ulaştırdığı raporlar hakkında bilgi verilmektedir. Bunlar, Osmanlı'nın kurduğu ilk gizli polis teşkilatı ile ilgili bilgilerdir. "Osmanlı sarayının İngiliz elçisinin isteğiyle kurduğu, başına bir Rum'u (büyük olasılıkla çift taraflı ajandı) getirdiği bu ilk gizli polis teşkilatı, çalışmalarında öncelikle üst düzey yöneticileri ve onların ilişkileriyle özel yaşamlarını çok

sıkı bir şekilde gözetiminde tutmuştur. Haremden sokağa her yerde özel hayatlara ilişkin bilgiler toplanmış ve bunlar adam yok etmede siyasi amaçlarla kullanılmışlardır.”(95) Cinayet planları, istihbarat bilgileri üzerin kurulmuştur ve doktorlar en tehlikesiz katiller olarak özellikle tercih edilmiştir.

İNFAZ TARZLARI

Osmanlıda cinayet yöntemleri hakkında şu bilgiler veriliyor: “Kardeş katli uygulamalarında, öldürülen hanedan mensuplarının kanlarının akıtılmaması esastır... Doğu toplumlarında rastlanan bu kan tabusu, kutsallık atfedilen canlıların kanlarının akıtılmamasına dayanmaktadır. Mesela Moğollar kurban edilecek hayvanları kanlarını akıtmadan öldürürlerdi. Aynı uygulamanın Orta Asya’da da mevcut olduğu görülmektedir. Eski Türk geleneğindeki hakimiyetin ilahi kaynaklı olması İslamiyet’in kabulünden sonra kader inancıyla karışarak varlığını sürdürmüştür. Osmanlı hanedanı mensuplarının özellikle yay kirişi kullanılarak boğulmasının sebebi budur. Selçuklu Devleti’nde de hanedan üyesi boğdurularak öldürülürdü. Tuğrul Bey, kardeşi İbrahim Yınal ve yeğenleri Ahmed’le Mehmed’i hanedana mensup oldukları ve bu sebeple kanlarının akıtılmayacağı için yay kirişiyle boğdurarak idam ettirmişti. Alp Arslan’ın oğlu Melikşah, amcası Kavurd Bey’i aynı yöntemle boğdurtmuştu. Alp Arslan’ın diğer oğlu Arslan Arğun, kardeşi Böri Bars’ı bir sene esir tuttuktan sonra boğdurtmuştu. Bazı kardeş katli uygulamalarında değişik idam biçimleri de görülmüştür. II. Murad, amcası Düzme Mustafa’yı halkın ortasında asarak idam etmiştir.

Âşıkpaşazade’nin ifadesiyle ‘hisar burcundan aşağı asakodular, cemi halk ferrüc ettiler’. II. Murad böylece Mustafa’nın düzmece bir hanedan olduğunu göstermek istemiştir. İstanbul’un fethi sırasında

öldürülen Şehzade Orhan kafası kesilmek suretiyle öldürülmüştür. Yavuz Sultan Selim'in kardeşi Şehzade Ahmed'in oğlu Kasım önce boğdurulmuş sonra başı kesilerek padişaha yollanmıştır. Doğan doğmaz bertaraf edilmeleri gereken bebeklerin de göbek bağları düğümlenmek suretiyle öldürüldükleri belirtilmektedir." (96) Ancak, elbette bu yolla öldürülmüş bebeklerin sözü bile edilmemektedir.

Prof. Ahmet Mumcu'ya göre infaz hazırlıklarını yapmaya ve infaza nezaret etmeye memur edilenler bazen cezayı bizzat infaz ederlerdi. Ancak bu işle ödevlendirilmiş cellatların cezayı infaz etmeleri esastı: "Saray içinde, padişahın çadırlarını muhafaza eden çadır mehterlerinden bir grup ekseriya bu ödevi görürdü. Bu gruptan dört veya beş kişi her gün Sarayda Orta-Kapıda, Kapıcılar Dairesinin yakınında oturarak padişahın veya vezir-i azamın emirlerini icra için nöbet beklerlerdi. İdam hükmünü uzak yerlere ulaştıranlar da duruma göre ya yanlarında bir cellat götürürler ya vardıkları yerde bir cellat tedarik ederler veya hükmü bizzat infaz ederlerdi. Sarayda, gizli idamlarda da kullanılmak üzere özel olarak yetiştirilen dilsizler bu çeşit cezaları infaz ederlerdi. Bu şekilde gizliliğe tamamen riayet edilmiş olur. Bazen solaklar, Kapı ve iç oğlanları gibi personelin de, ani hallerde cellatlık hizmeti yaptığı görülmektedir. Katl hükmü vermek yetkisine haiz yüksek memurların da cellatları olduğu şüphesizdir."(97)

Kan dökme tabusuna rağmen, baş kesme vakalarına da sık rastlanıyordu. Böylece, katl edilen kişiye "ağır hakaret" edilmiş oluyordu. Padişahın gazabı işin içine karışmışsa, kelle koparma gündeme gelebiliyordu.(98) Bu kurallar, öldürüleceklerin makul sayıda olduğu süre için geçerliydi. Sayılar arttıkça kurallar da rafa kalkıyordu. "XIII. Yüzyıl sonları ile XIX. Yüzyıl başlarında, idamlar çok arttığından bu prensip de yavaş yavaş unutulmaya ve ufak bir kaçma

yahut direnme ihtimali görülenlerin kurşun ve hançerle öldürülmesi yoluna gidilmeye başlanmıştır.”(99) Mumcu’nun verdiği bilgilere göre Rumeli Valisi Seyid Ali Paşa direnme göstermediği halde kurşun ve bıçakla öldürülmüştür. III. Selim’in vezir-i azamlarından Şerif Hasan Paşa da uyurken kurşunla katledilmiştir. (100)

UZUN MEHMET CİNAYETİ

Osmanlı döneminde işlenen ilginç faili meçhul cinayetlerden biri Osmanlı topraklarında kömürü bulan ilk kişi olduğu iddia edilen Uzun Mehmet’in öldürülmesidir. Kömürün bulunuş tarihi 1829’dur. II. Mahmut döneminde askeri fabrikalar kurulmuş, donanmanın güçlendirilmesi amacıyla buharlı gemiler satın alınmıştır. Böylece yakıt ihtiyacı devlet bütçesinde önemli bir masraf kapısı açmıştır. II. Mahmut’un emriyle memleket dahilinde kömür aranmasına karar verilmiş, çocukça bir arama yöntemi geliştirilmiştir. Terhis olan bahriye erlerine kömür numuneleri gösterilerek memleketlerinde bu yanan taşlardan aramaları istenmiştir. Kömür numunesi gösterilen erlerden birisi de Ereğlili Uzun Mehmet’tir.

Uzun Mehmet öyküsünün devamı şöyle: “Uzun Mehmet memleketine döndükten sonra köyü civarında yanan taşları aramaya koyulmuş ve hoş bir rastlantı sonucu 1829 yılının kış aylarında kömürü bulmuştur. Mehmet kömür numunelerini götürdüğü İstanbul’da zehirlenerek ölür. Uzun Mehmet’i kimin öldürdüğü konusunda bir bilgi yoktur, ancak bazı çalışmalarda numuneleri ele geçirmek isteyen Ereğli mütesellimi Hacı İsmail Ağa’nın adamları tarafından zehirlenerek öldürüldüğü ileri sürülmektedir.”(101)

MİTHAT VE MAHMUT PAŞA'NIN ÖLDÜRÜLMESİ

Faili meçhul bir şekilde öldürülenler arasında ünlü paşalar da vardır. Mithat Paşa da bir bakıma faili meçhul bir biçimde öldürülmüştür. Konuyla ilgili kaynaklara göre “II. Abdülhamid, IV. Murat’ın yerine tahta geçirilirken Kanun-ı Esasi ilan etmeyi ve meşrutiyet yönetimine geçilmesini kabul etmişti. Ancak Murat iyileşirse tahttan çekileceğine ilişkin bir yükümlenme belgesi verdiği (Maslak Mukavelenamesi), sevmediği ve görüşlerine katılmadığı Mithat Paşa’yı bu belge yüzünden öldürttüğü ileri sürülmüştür.”(102) Üstelik Mithat Paşa öldürülmeden önce Abdülaziz’i öldürmüş olmakla da itham edilmişti.

Tutuklu olduğu kalede gün sayan Mithat Paşa ölümünden 34 gün önce yazdığı mektupta kendilerinin ölüme doğru götürüldüğünü ileri sürmüş, bazı zehirleme girişimlerinden söz etmiştir. “Bu mektubum ihtimal ki son mektubumdur” dediği mektubunda vasiyetini de yazan Mithat Paşa, sütüne, tenceredeki etinin ve su testisinin içine zehir konulduğunu, dikkatleri sayesinde bu girişimleri engellediğini belirtmektedir. Paşa’nın, hapiste sıkıntılı zamanlar geçirdiği bellidir.

Ancak aldığı bütün önlemler sürgünde ve tutuklu olan Mithat Paşa için kurtuluş olmayacaktır. Bu teşebbüslerinde başarılı olamayan muhafızlar fiilen öldürmek üzere emir ve talimat almışlar ve bunu uygulamak için de 7. Ordunun 53. Alay Kumandanı Miralay Mehmet Lütfi Bey 23 Nisan 1300 Pazar günü iki bölük asker, iki top ve bir miktar topçu ile acele Taif’e gelmiş ve bu askerlerin içinden ayırdığı kırk kadar güçlü kuvvetli efradı kaledeki tutukluların muhafızlarına ilave etmiş ve gereken talimatı vermiştir. Talimat paşaların zehirlenmelerini beklemeyerek hemen öldürülmesidir.

Salı gecesi, yani öldürülmelerinden bir gece önce Uşak Arif’in

uyarısı üzerine o gece ölümden kurtulmuşlar ve Arif Ağa da Paşa'nın yanından alınarak kışlaya kaldırılmışlardır. Arif Ağa'nın hapsedilmesi üzerine Mithat Paşa yanına mahkumlardan Namık Paşazade Ali Beyi almıştır.

Bir gece sonra paşaların öldürülmesi için tertip alınmış, kışla dışarıdaki askerler ile sarılmış, içerideki askere de cephane verilerek talimatın uygulanmasına geçilmiştir. Nisan'ın 25'inci günü gece yarısı, yani Çarşamba gecesi Mithat Paşa'nın yattığı odanın kapısı kırılıp yanında yatmakta olan Damat Mahmut Paşa ile birlikte boğularak öldürülür. Hastalıktan çok zayıf düşmüş olan Mithat Paşa yapılacağını tahmin ettiği acı sonu sakın bir şekilde karşılamış ve direnme göstermemiş olmasına rağmen Mahmud Paşa katillerini epey uğraştırmıştır. Ancak bir süre sonra o da kendini katillerinin eline bırakmıştır.

Araştırmalara göre Mithat Paşa'yı 2. bölük efradından Berber İsmail, Süleyman Çavuş ve Zileli Ali boğmuşlardır.” (103)

Emrin gereği yerine getirildikten sonra cesetler hemen şiltele-rine konulup askerler tarafından kışla hastanesine götürülmüş ve boğulduklarının anlaşıl-maması için iki Paşa'nın cesedi güneş doğar doğmaz gömülmüştür. Paşaların ikisi aynı saatte boğulmuş olmalarına rağmen Mithat Paşa'nın şirpençe çıbanı ve kasığında çıkan hıyarcığa benzer bir çıban nedeniyle 25 Nisan 1300 tarihinde ve Mahmut Paşa'nın da mide nezlesi ve tifolu hummadan etkilenerek 1 Mayıs 1300 tarihinde öldüklerine dair Taif'te bulunmakta olan 10. Alay 3. Taburun doktoru olan Yüzbaşı Naşid Efendi tarafından iki rapor yazılmış ve bunlar Vali tarafından derhal İstanbul'a bildirilmiştir.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “Doktorun, verdiği yalan raporun ödülü olarak kol ağalığına terfi ettirildiğini” belirtiyor.(104)

Paşaların öldürülmesi Abdülhamit'in emri ile olmasına rağmen olaydan sonra ilginç gelişmeler olmuştur. "Paşaların ölüm haberini alan Padişah bundan memnun olmasına rağmen Mithat Paşa'nın hastalığının ne olduğu ve ne vakit başlayıp ne gün ve saat kaçta öldüğünün bir raporla bildirilmesini istemiştir. Ölümünün şüphe ile karşılanması üzerine ise valiye bir şifre daha gönderip bizzat Taif'e gidip iki Paşa'nın kabirlerini açtırıp görmesini emretmiştir. "(105)

Olayların gelişimi, işkence ve cinayet olaylarındaki bir geleneği de ele vermektedir. Ortada derin bir kuşku olmasına rağmen, hiçbir memur kuşkuyu haklı çıkaracak yönde bir adım atamamaktadır. Olayın araştırılmaması için müthiş bir direnç gösterildiği anlaşılmaktadır. "Osman Paşa ise bu şifreyi alınca şaşırılmış ve bunların hastalanarak eceliyle öldükleri herkesin malumu iken kabirlerinin açılmasının doğru olmadığını, açılrsa bile sıcak bir bölge olması itibariyle cesetlerin çürümüş olduğunu Mabeyn'e bildirmiş ise de aldığı ısrarlı emir üzerine bizzat Taif'e gidip Padişahın emrini yerine getireceğini arz etmiş ve buna karşılık olarak gelen şifrede paşaların muayenelerinde görülecek her türlü şüpheliyi içerecek şekilde raporların gönderilmesini emrolunmuştur. Vali'nin başkanlığında düzenlenen rapor 14 Mayıs 1300'de posta ile yollanmıştır. Saraydan Valiye gelen cevapta paşaların uşaklarının isimleri ile eşyaları arasında ne kadar evrak varsa mühürlü olarak gönderilmesi emrolunmuştur. Gönderiler raporlar da yine paşaların ecelleriyle öldükleri yazılıdır."(106)

Paşaların öldürülmesinden sonra olayın duyulmaması için paşaların uşakları da salıverilmeyerek hiçbir suçları olmadıkları halde dört sene hapisyanede tutulmuşlardır. Salıverildikten sonra ise kontrole tabi tutulmuşlar ve düzenli olarak karakola görünmeleri şartıyla maaşa bağlanmışlardır.

SARAY ENTRİKALARINDA ELİ KANLI KADINLAR

Saray kadınlarının adının birçok cinayet olayının içinde geçmesi, kadınların iktidar oyunu içindeki rollerinin büyümesi ile doğru orantılıdır. Kaynaklar “Harem-i hümayun”un gücündeki artışı Kanuni Sultan Süleyman ile başlatıyor. Doğru bir değerlendirme ile bu “16. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu tarihinin en dramatik gelişmelerinden biri”(107) dir. Kanuni Süleyman, “kadınlar saltanatı” döneminin kapısını aralamıştır.

Cinayetin bir siyaset tarzı haline geldiği Osmanlı Sarayında bu işi ustalıkla kullanan kadınlar da yetişmiştir. Oğullarını tahta geçirmek için her türlü entrikaya başvuran bu kadınlar yeri geldiğinde cinayet işlemekten de geri durmamışlardır.

HURREM SULTAN

Saraydaki iktidar oyunlarının ilk ünlü kadın siması olan Hürrem Sulta'nın adı birçok cinayetle birlikte anılmaktadır. “Batı tarihçileri tarafından Roxelana, Roza, Rossa, Rosanne vb., Osmanlı tarihçileri tarafından Haseki ve Hürrem Sultan diye anılan bu kadın, Osmanlı Hanedanının ilk meşhur sultanıdır. Osmanlı tarihindeki kadınlar saltanatının onunla başladığı kabul edilir. Esir alınıp padişaha takdim edildiğinde 14 veya 17 yaşındaydı. Kanuni Sultan Süleyman üzerinde çok etkili olduğu belirtiliyor. Hürrem Sultan'ın ilk cinayeti Sultan Mustafa yanlısı Veziriazam İbrahim Paşa'yı öldürtmesi olarak not ediliyor. Bu suretle kendi adamlarından birini vezir-i azam yaparak saltanatın yolunu oğullarından birine açmayı planlıyordu. Bir süre sonra büyük oğlu Sultan Mustafa da çevirdiği entrikalar sonucunda 1553 yılında öldürüldü. Bu kez Rüstem Paşa'yı veziriazam yapabilmek için veziriazam Kara Ahmet Paşa'yı kocasına boğdurttu.”(108)

MİHRİMAH SULTAN

Mihrimah, Hürrem'in kızı olarak iktidar oyunlarında acımasız olduğunu ispat etmiştir. "Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem Sultan'dan doğan kızıdır. Şehzade Mustafa'nın öldürülmesinde Hürrem Sultan ile işbirliği yaptığı belirtilmektedir." (109) İslam Ansiklopedisi, bu olayda Mihrimah ile birlikte, evlendiği Rüstem Paşa'nın da rolü olduğunu belirtiyor: "Şehzade Mustafa bertaraf edilerek, ana-baba bir kardeşi Bayezid'e saltanat yolunu açmak, iki senelik bir mazuliyetten sonra, Rüstem Paşa'yı tekrar sadarete getirmek hususunda onun büyük bir faaliyet sarfettiği görülür." (110)

MAHPEYKER SULTAN

Kösem Sultan ile gelini Turhan Sultan arasındaki iktidar çatışması Saray kadınları arasındaki en kanlı çarpışma olarak biliniyor. Kösem Sultan iki oğlu ve torunun tahtta olduğu uzun dönem boyunca uzun yıllar devlet idaresini elinde tutmayı başarmıştı. "Kösem Sultan olarak bilinen Mahpeyker Sultan ise bir faili meçhul cinayet kurbanı olarak biliniyor. Kösem Sultan IV. Mehmed'i tahttan indirip Süleyman'ı padişah yapmak için entrikalar çeviriyordu. Bunu öğrenen Murad'ın annesi Turhan Sultan, daha çabuk harekete geçerek kayınvalidesini boğdurdu." (111)

İslam Ansiklopedisi, öldürülen Mahpeyker'in iktidar hırsını şöyle örneklendiriyor: "Kösem Sultan, pek kan dökücü bir padişah olup, erkek kardeşlerini birer birer öldürmeye başlayan Murad IV.'ün Süleyman ve Kasım'ı katlettirmesine mani olmamış, fakat aklen zayıf olduğu için bidayette pek ehemmiyet verilmeyen İbrahim'i, rivayete göre, tamamen aciz ve saltanat sürmek iktidarından külliye mahrum bir şehzade gibi göstermek sayesinde,

siyanet edebilmiştir.”(112) Aynı yerde Mahpeyker’in başarılı bir girişimi olan Kösem cinayeti de şöyle anlatılıyor: “Kösem Sultan’ı saklandığı hücrede bulup, eteklerinden, ellerinden ve ayaklarından tutarak aşağı aldılar. Valide-i Muazzama’nın celladı zülüflülerden Küçük Mehmed adlı biri oldu. Bu şahıs, üst üste şiddetli darbeler indirdikten sonra, pencere perdelerinden birinden kestiği kordon ile Kösem Sultan’ı boğdu. Büyük Valide’nin ağzından ve burnundan boşanan kanlar celladın ellerini ve üstünü başını kıp-kırmızı etmiş idi... Katil ile yardımcıları bu feci cinayeti irtikap ettikten ve büyük valide dairesini yağmaladıktan sonra çekilip gittiler.”(112)

NURBANU VE SAFİYE

Yahudi asıllı Nurbanu (Raşel) Yavuz Sultan Selim’in karısı ve III. Murad’ın annesi olarak inanılmaz bir gücün da sahibiydi. İki padişahın iktidarı süresince iktidarı asıl elinde bulunduran oydu. Ancak Murad’ın gönlünü çalmayı başaran Safiye Sultan, ona sıkı bir rakip olmuştu. Nurbanu öldüğünde, Murad onun Safiye tarafından öldürüldüğünden şüphelenmişti: ”Valide-Sultan düsantria (kanlı basur-dizanteri)’dan vefat etmiş olmakla beraber, Sultan Murad veliahdin ve validesinin onu zehirlemiş olduklarını zannetti.”(113) Meram’a göre ise bu Safiye tarafından planlanmış bir zehirleme vakasıdır. (114) Safiye’nin gözü karalığı adına yazılı başka cinayetlerden bellidir. Cariyelerinin sayısı bilinmeyen doyumsuz III.Murad öldüğünde, geride sayısız çocuk bırakmıştı. Ancak daha kötüsü 10 cariye de gebeydi. “...cümlesin icabını görmek Safiye Sultan’a düşüyordu. .. Padişah çocuklarına gebe kadınları birer birer boğup cesetlerini denize attılar.”(115)

Notlar

- 1- Mumcu, Ahmet. Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl. Birey ve Toplum. Ankara 1985. s.20.
- 2- İslam Ansiklopedisi. Haşşaşın.
- 3- Timur, Taner. Osmanlı Toplumsal Düzeni. İmge. Ankara 1994. s.56.
- 4- Bayrak, M. Orhan. İstanbul Tarihi. İnkılâp. İstanbul. s.43.
- 5- age s.44.
- 6- age s.45-46.
- 7- Akman, Mehmet. Osmanlı Devletinde Kardeş Katli. Eren. İstanbul 1997. s.33.
- 8- age s.35.
- 9- age s.35-36.
- 10- age s.39-40.
- 11- age s.40.
- 12- Kahraman, Ahmet. Darağacı. Çiviyazıları. İstanbul 2001. s.16.
- 13- Akman. age s.43.
- 14- age s.45.
- 15- İslam Ansiklopedisi. Osman.
- 16- Timur. age s.107.
- 17- Akman. age s.47.
- 18- Tektaş, Nazım. Gün Görmeyen Şehzadeler. Burak. İstanbul 2001. s.9.
- 19- Akman. age s.50.
- 20- Küçük, Yalçın. 21 yaşında Bir Çocuk / Fatih Sultan Mehmet. Tekin. İstanbul 1987. s.28-29.
- 21- age s.49.
- 22- age s.53.
- 23- age s.56.
- 24- age s.75.
- 25- Kahraman. age s.17.
- 26- Akman. age s.51-52.
- 27- Hammer, Joseph von. Osmanlı Tarihi. Çeviri. Mehmet Ata. MEB. İstanbul 1991. s.45.
- 28- age s.45.
- 29- Timur. age s.128.
- 30- Akman. age s.63.
- 31- Werner, Ernst. Büyük Bir Devletin Doğuşu. C 2. Çeviri Yılmaz Öner. Alan. İstanbul 1988. s.101.
- 32- Akman. age s.64.
- 33- age s.64.
- 34- age s.65.
- 35- age s.66.
- 36- age s.67-68.

- 37- age s.69.
- 38- Küçük. age s.41.
- 39- Tursun Bey. Tarih-i Ebul Feth. Tercüman. Tarihsiz. (Hazırlayanın notları) s.190-191.
- 40- age s.193.
- 41- İslam Ansiklopedisi. Mehmed.II..
- 42- Timur. Age s.136.
- 43- İ. A. agm44- Timur. age s.146.
- 45- Yetkin, Çetin. Türkiye'nin Devlet Yaşamında Yahudiler. Gözlem. İstanbul 1996. s.72.
- 46- Kahraman. age s.22.
- 47- Timur. age s.148.
- 48- Akman. age s.69.
- 49- Meram, Ali Kemal. Padişah Anaları. Toplumsal Dönüşüm. İstanbul 1997. s.172.
- 50- Akman. age s.147.
- 51- age s.73.
- 52- Hammer. age s.353.
- 53- Meram. age s181-182.
- 54- Akman. age s.76.
- 55- Hammer. age s.363.
- 56- Akman. age s.78.
- 57- age s.80.
- 58- age s.82.
- 59- Hammer. age s.363.
- 60- Akman. age s.83.
- 61- age s.84.
- 62- age s.86.
- 63- Hammer. age 2. cilt.s.18.
- 64- Akman. age s.87.
- 65- age s.98.
- 66- Bayrak. age s.59-60.
- 67- Kahraman. age s.23.
- 68- Mumcu. age s.97.
- 69- Adivar, Adnan. Osmanlı Türklerinde İlim. MfV. İstanbul 1943. s.68.
- 70- İslam Ansiklopedisi. Piri Reis. R. Levy.
- 71- Hammer. age s.486.
- 72- age c 2. s.30.
- 73- Timur. age s.162.
- 74- Timur, Taner. Osmanlı Çalışmaları. V. Ankara 1989. s.54.
- 75- age s.55.
- 76- age s.55.
- 77- age s.55.

- 78- Bayrak. age s.60.
- 79- İslam Ansiklopedisi. Mehmed Paşa. M.Tayyip Gökbilgin.
- 80- Timur. Osmanlı Çalışmaları. age s.56.
- 81- İslam Ansiklopedisi. Murad VI. M.Cavid Baysun.
- 82- agm83- agm84- Akman. age s.99.
- 85- Şehzade katli.s.100.
- 86- Kardeş katli.s.101.
- 87- Kardeş katli.s.102.
- 88- Kardeş katli.s.108.
- 89- Kardeş katli.s.109.
- 90- İhtilaller ve Darbeler Tarihi. Çeviri Sabiha Bozbağlı. Cem. İstanbul 1974. s.107.
- 91- Parlar, Suat. Osmanlı'dan Günümüze Gizli Devlet. Spartaküs. İstanbul 1996. s.26.
- 92- age s.27.
- 93- Kahraman. age s.41.
- 94- Timur. Osmanlı Çalışmaları. age s.275-276.
- 95- Özkan, Tuncay. Bir Gizli Servisin Tarihi. MİT. Milliyet. İstanbul 1996. s.18.
- 96- Kardeş katli.s.162-163.
- 97- Mumcu. age s.118
- 98- age s.119.
- 99- age s.120.
- 100- age s.120.
- 101- Çıladır, Sina. Zonguldak Havzasında İşçi Hareketlerinin Tarihi- 1848/1940. Yeraltı Maden İş. Ankara 1977. s.15-16.
- 102- Kabacalı, Alpay. Türkiye'de Siyasal Cinayetler. Altın. İstanbul 1993. s.48.
- 103- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. Mithat Paşa ve Taif Mahkumları. Türk Tarih Kurumu Basımevi. Ankara 1985. s.56-57-58.
- 104- age s.59.
- 105- age s.68.
- 106- age s.71-72.
- 107- Peirce, Leslie P. Harem-i Hümayun. Çeviri Ayşe Berktaş. Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İst. 1996. Önsöz.
- 108- Uluçay, M. Çağatay. Padişahların Kadınları ve Kızları. Türk Tarih Kurumu. Ankara 1992. s.34.
- 109- age s.38.
- 110- İslam Ansiklopedisi. Mihr-ü-MahSultan. M. Cavid Baysun.
- 111- Uluçay. age s.49.
- 112- İslam Ansiklopedisi. Kösem Sultan. M. Cavid Baysun.
- 112- agm113- Hammer. Büyük Osmanlı Tarihi. C4. Sabah. s.131.
- 114- Meram. age s.275.
- 115- age s.278.

BÖLÜM 2

OSMANLI'NIN SON DÖNEMİNDE FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER

Faili meçhul cinayetlere dayalı terör estirme politikası Osmanlı'nın son döneminde yaygınlaşarak ve Saray dışına doğru taşarak devam etti. Artık, cinayet, Osmanlı'nın ilk dönemiyle kıyaslanmayacak ölçüde siyasallaşmıştı.

Terör sözü ilk kez 1789 Fransız İhtilali ile telaffuz edilmeye başlanmıştı. Krallığın devrilmesinden sonra kurulan hükümete “Terör Hükümeti” deniyordu. O günden sonra faili meçhul cinayetler bir tarz-ı siyaset olarak daha sık ve artık geniş kitleler de yönetime ortak olmaya aday olduğu için daha geniş bir biçimde kullanılmaya başlandı. Türkiye Cumhuriyeti hükümeti de Cumhuriyet'in kurulmasından sonra kurulan İstiklal Mahkemelerini “Terör Mahkemeleri” diye adlandırmayı tartışmış ama sonradan bundan vazgeçmişti.(1)

Osmanlı'nın son döneminde, İttihat ve Terakki tara-

findan saraydan devralınması ile terörü örgütlemek ve yönetmek üzere birçok para-militer örgüt kurulmuştu. Bunların en önemlisi kuşkusuz günümüzde hâlâ tartışılan bir örgüt olan Teşkilat-ı Mahsusa'ydı.

Prof. Tarık Zafer Tunaya'nın verdiği bilgilere göre örgütün resmi olarak 1913 yılında kurulmuş olduğu ileri sürülmüşse de bu iddia kanıtlanamamıştır. "Harbiye Nezareti'ne bağlı resmi bir daire olduğu açıktır. Örgütün kurucusu Enver Paşa'dır ve daire de kendi döneminde kurulmuş, aynı dönemde son bulmuştur. Daire Nezaret'e bağlı olmakla birlikte, merkezi ayrı yerdedir: Çağaloğlu (Nuruosmaniye), Şeref Sokağı, Tasvir-i Efkar matbaası karşısında. No.39."(2)

Örgütün kurucu üyeleri partinin önde gelenleri arasından seçilmiştir: "Enver Paşa teşkilatın başına ilk olarak çok sevdiği ve beğendiği Süleyman Askeri Beyi Irak cephesinden çağırarak getirmiştir. Reisin isteği üzerine de yardımcılığına Atıf (Kamçıl) Bey atanmıştır. İki üye daha eklenmiştir: Emniyet-i Umumiye Müdür Muavini Aziz Bey ve Dr. Nazım Bey. Böylece dört isim Teşkilat-ı Mahsusa'nın nüvesini oluşturmuştur. Beşinci üye olarak da Dr. Bahattin Şakir eklenmiştir." (3)

Teşkilatın özelliği gönüllü müfrezeler ve çeteler kurarak gerilla taktiklerine dayanan bir çalışma yöntemi oluşturmuş olmasıdır. Ayrıca hapishanelerden toplanan mahkumlarla da gönüllü taburlar kurulmuştur. Bütün ilişkileri mutlak bir gizliliğe dayanan Teşkilat-ı Mahsusa'nın "finansmanı birtakım paravan dernekler ve örtülü ödenek aracılığıyla sağlanıyordu." (4)

İttihat ve Terakki, terörcü bir fedailer örgütünü sınırsız bir güç ve yetkiyle donatmıştı. "İttihat ve Terakki'nin bu eli kanlı muhafızları, ordudan kopmuş asker kökenli güçlü bir silahşor gurubudur. Bu fedailer örgütü daha geniş bir örgütlenme içinde Teşkilat-ı

Mahsusa'nın yarattığı çalışma ortamında işlerini sessiz ve etkili bir biçimde yürütmüştür.

İttihat ve Terakki Fırkası siyasal cinayet işlerini gördürmek üzere bir Fedailer Cemiyeti kurmuştu. Bu gizli örgütün kurucuları ve başlıca üyeleri şunlardı: Süleymaniyeli Şeyh Ahmet (reis), Hüseyin Daim Paşa, Tophane katiplerinden Arif Bey (Didon Arif, genel yazman), Binbaşı Besim Bey, Cafer Dem Paşa, Tophane Müftüsü Bekir Efendi, Hazergradlı Şeyh Feyzullah Efendi, Kütahyalı Şeyh İsmail, Hoca Nasuh Efendi, Tophane Muzıka Başçavuşu Erzurumlu Mehmet vb.” (5)

Örgütün işlediği ilk cinayetler hakkında ise şu bilgilere rastlıyoruz: “Gizli bir örgüt kurularak suikast düzenlenmesini ilk ortaya atan kişi 46 yaşındaki Süleymaniyeli Şeyh Ahmed'dir. Kars'ta Ferik (Korgeneral) Hüseyin Daim Paşa'ya düşüncelerini açmış ve anlaşılmıştır. Örgütlenme çalışmaları yapılırken Hüseyin Daim Paşa'nın nüfuz ve parasından yararlanılmıştır; Paşa bir bakıma ikinci reis durumundadır.” (6) İttihat Terakki Fedaileri çok can yakmış ve çoğundan yakalanmadan kurtulmasını bilmişlerdir.

Artık sokağa çıkmış olmasına karşın faili meçhuller, sarayda da etkili bir tarz-ı siyaset olmaya devam etmiştir. Örneğin bir tırnak makasıyla bileklerini keserek intihar eden Abdülaziz'in ölüm tarzı hep kuşkuyla karşılanmıştır. “15 yıllık iktidarından sonra bir darbeye tahtan indirildi. Dört gün sonra, 3 Mayıs 1876'da ölü bulundu. Cinayetin adı bileklerini tırnak makasıyla keserek intihar etti diye konuldu.”(7) Ancak, adı intihar olarak konulsa bile, bu sultanın ölümü üzerindeki kuşkuları kaldırmaya yetmemişti. “Bahtsız Abdülaziz, bir faili meçhul cinayete kurban gitmediyse bile, bu biçimde öldürüleceği düşüncesi yüzünden aklını yitirme noktasına gelmiştir. Ölümünün ardından kuşkuları araştırmak üzere girişimlerde bulunan kabine, Abdülaziz'in doktoru Marko Paşa ile

elçilikler doktorları (toplam 19 hekim) çağırıp cesedi kendilerine göstermeye teşebbüs etmiş ancak Hüseyin Avni Paşa, Abdülaziz'in kol ve bileklerini göstermekle yetinmişti. Hüseyin Avni Paşa'nın göstermeme gerekçesi hayli ikna ediciydi: 'Bu cenaze Ahmet Ağa, Mehmet Ağa değildir. Bir padişaktır. Onun her tarafını açtırıp size gösteremem.'" (8)

Olaydan sonra yapılan soruşturma sırasında da Abdülaziz'in öldürüldüğünü iddia eden şahitler olmuştur. Harem Ağası Reyhan ifadesinde şunları anlatmıştır: "Mehmed Ağa ile Cezayirli Mustafa dizlerinden ve sair mahallerinden tutmakta oldukları halde, diğer Mustafa Çavuş dahi Avrupa'dan gelen beyaz saplı bir ufak neşter gibi çakı ile kesmekte olduğunu gördüm, Sultan Aziz: 'Aman Allah!...' diye bağırmakta idi. Camlar kapalı idi. Kapının haricinde sofada dahi iki nefer asker beklemekte idi. Bir damarını kestiler. Kanın kapıya kadar fışkırdığını gördüm." (9) Abdülaziz, bilekleri kesilerek öldürüldüğünde hal'edilmiş bir padişaktı. Katilleri, hayatta kalmasının tehlikeli olacağını düşünmüşlerdi.

Abdülaziz'in öldürülmesine karar verenlerden biri iddialara göre Hüseyin Avni Paşaydı. Abdülaziz'in öldürülmesinden 11 gün sonra Hüseyin Avni Paşa, Sultan Aziz'in kadınlarından Neş'erek Hatunun kardeşi Çerkes Hasan Bey tarafından öldürüldü. Çerkes Hasan, Kabine toplantısı yapılan salonu basmış, Hüseyin Avni Paşayla birlikte, Hariciye Nazırı Raşid Paşa ve üç kişi daha öldürmüştü. Çerkes Hasan Bey bir gün sonra Beyazıt Meydanı'nda asıldı. II. Abdülhamit zamanında Çerkes Hasan Bey'in mezarı yaptırıldı ve kitabesine "Genç yaşında veliyyünimeti uğrunda feday-ı can eden" ibaresi yazıldı. (10) Anlaşılan o ki, Çerkes Hasan'ın 5 cinayetle sonuçlanan cinnetinden oldukça memnun olanlar vardı.

Avukat ve öğretmen Tefvik Nevzad ise siyasal eylemlerinden dolayı İstanbul'da üç yıl kalebendlik cezasına çarptırılmış, Adana

hapishanesinde yatarken cezasının dolmasına çok az bir süre kala 1906'da öldürülmüştü. Düzenlenen resmi raporda kendisini kuyuya attığı belirtiliyordu. Tevfik Nevzad'ın "ayaklanmaya yol açacak hareketlerde bulunduğu" iddia ediliyordu. (11)

SERİ CİNAYETLER DEVRİ

İttihat ve Terakki'nin Saraya karşı ilk başkaldırma hareketlerinden biri Selanik Merkez Kumandanı Nazım Bey'e suikast olayıdır. Nazım Bey, Enver Paşa'nın eniştesiydi. Kayıtlara göre, Nazım Bey, Enver'in onayı ile öldürülmüş, hatta Enver Paşa, eniştesinin öldürülmesinde doğrudan rol üstlenmişti.

Ancak, Nazım Bey'in bu suikasttan yaralı olarak kurtulduğunu iddia eden çalışmalar da vardır. "Bu suikastla alakalı olarak sonraları çeşitli iddialar ortaya atılmış, hatta Nazım Bey'in bizzat Enver Paşa tarafından vurulduğu dahi öne sürülmüşse de bilinen hakikat, Suikastçıların kurşununa hedef olan Nazım Bey'in ölmeyip yaralandığı ve bu suikasttan sonra, Enver Bey'in dağa çıkarak tam bir komiteci gibi faaliyet gösterdiğidir:" (12) Bu iddiayı ortaya atan yazar, konuyu işlediği sayfalar boyunca olaydan "cinayet" diye söz etmektedir.

1908'e doğru Saray ile İttihat ve Terakki hükümeti arasındaki mücadele daha kızışmıştı. Faili meçhul cinayetler bu dönemde büyük bir hız kazandı. İşten bunlardan kayda geçenler:

"10 Temmuz'da Manastır Topçu Alayı Müftüsü Mustafa Şevket Efendi öldürüldü. Bunun nedeni, Yıldız'a sürekli jurnaller göndermesi, Nazım Bey'in yaralanmasından sonra İstanbul'dan gönderilen Ferik İsmail Mahir Paşa başkanlığındaki, Cemiyetle ve son zamanlarda yer alan olaylarla ilgili soruşturma yapmakla kurula bilgi vermiş olmasıydı. Konuyla ilgili kaynaklar, Şevket Efendiyi öldürenin

İttihat ve Terakki Fedaisi Abdülkadir Efendi olduğunu iddia ediyor. Ancak bu hiçbir zaman kanıtlanamamıştır.

İsmail Mahir Paşa başkanlığındaki sözü geçen kurul, Selanik'ten dönerken 12 Temmuz günü gemide bir hukuk öğrencisinin saldırısına uğradı. İki kişi öldü, iki kişi yaralandı.

Manastır Mıntıka Kumandanı Osman Hidayet Paşa, 17 Temmuz da padişahın bir fermanını okurken vuruldu. 19 Temmuz'da Debre Mutasarrıfı Hüsnü Bey öldürüldü.

İttihat ve Terakki üyelerini ortaya çıkarmak için çalışan Polis Müfettişi Sami, Froşve Bucağında öldürüldü.

İstanbul Şehremaneti üyelerinden Hacı Hakkı Bey, hafiyelik yapmak üzere Selanik'e gönderilmişti. Katibi Şuayb bir gece bilinmeyen kişilerce öldürüldü.

Hükümete bağlılıkları nedeniyle Pirlepe Kaymakamı, Debre Mutasarrıfı ve Serez Topcu Kumandanı öldürüldüler.

'Cemiyet düşmanı' olarak tanınan Avukat Sabir Efendi Üsküp'te vuruldu. İsmail Mahir Paşa'nın soruşturma komisyonunda görevli Hakkı Bey öldürüldü.

Selami adlı bir mülazım-ı evvel (üsteğmen) Selanik rıhtımında hafiyelik eden Binbaşı Rıfkı'ya ateş etti. Binbaşı yaralandı. Kaçan Siyami'nin kimliği ortaya çıkmadı.

Yüzbaşı Giritli Bahaeddin Selanik'te, gümrüğün arkasındaki antrepolar arasında bir subay tarafından öldürüldü. Gerekçe, hafiye olduğu söylentisiydi. Ancak, Cemiyetçe öldürülmesine karar verilmiş değildi. Kimin öldürdüğü ortaya çıkmadı.

23 Temmuz 1908'de (meşruiyetin ilan edildiği gün) sabahleyin erkenden Kanun (inzibat) Yüzbaşısı İbrahim, Merkez Kumandanlığında kanun zabıtlığı eden Süvari Yüzbaşısı Ali ve Selanik'li bir sivil Selanik'te Kışla dolayındaki mezarlıkta öldürüldüler. Bunların da saraya hafiyelik ettikleri söyleniyordu.”(13)

Bu yoğun faili meçhul cinayetlerin ardından ve İkinci Meşrutiyet'in ilanından (23 Temmuz 1908) iki gün sonra hafiye örgütü ilga edildi. Her geçen gün sayıları ve cüretleri artmış olan hafiyeler dağıldı ve sindi. "Yine de Bursa'ya sürülen Hafiye Fehim Paşa ile İsmail Mahir Paşalar ölümden kurtulamadı. Fehim Paşa sokak ortasında arabasından indirilerek linç edilmişti; İsmail Mahir Paşa'nın payına ise suikastla öldürülmek düştü. 2 Aralık 1908'de şimdiki Piyerloti Caddesi'nde Paşa'ya sıkılan altı kurşundan ikisi hedefini bulmuştu." (14) Tabii yine İttihat ve Terakki fedailerinden şüpheleniliyordu.

İşte bu fedailerden biri Mülazım Atıf'tı. Mülazım Atıf'a verilen işlerden biri Şemsi Paşa'nın öldürülmesiydi. Saray, Şemsi Paşa'ya daha çıkmış İttihatçıları yakalama görevi vermişti. Gerisi şöyle: "Şemsi Paşa gibi cesaretiyle tanınmış bir kumandanının girişeceği tenkil hareketinden korkan ve bir suikastla Paşayı ortadan kaldırmaya karar veren İttihatçı çete, bu suikastta, fedailerinden Mülazım Atıf'ı kullanmış, Mülazım Atıf bu vazifeyi yapmadığı taktirde, hem Paşayı hem de fedaiyi öldürmek işi başka bir fedaiye, şu sonraları Siirt Meb'usu olan Mahmut Beye verilmiş, her şey evvelden tertiplenmiş ve Mülazım Atıf, Prevezeli Ahmet Talat Bey'den aldığı tabanca ile Şemsi Paşayı vurup öldürmüştür." (15) Sıkı bir İttihatçı düşmanı olan yazar, Mülazım Atıf'ın olaydaki rolünden çok emin olmakla birlikte, vurulan ancak hemen ölmeyen Şemsi Paşa'nın "Beni bir zabıt vurdu" dediğini aktarmaktadır.

İttihat Terakki döneminin önemli kaynaşma merkezlerinden biri olan Manastır'da faili meçhul cinayete kurban giden tek kişinin Şemsi Paşa olmadığı açıktır. Manastır Polis Müfettişi Sami Bey, Manastır Müftüsü ve Sorgu Hakimi Mehmed Sefa Melhame ve Selanik Topçu Alayı İmamı Mustafa Efendinin öldürüldükleri ve katillerinin bulunamadığı haberleri yayılmıştı. Çok kısa bir süre sonra da

Şemsi Paşa'nın yerine gönderilen Osman Paşa da dağa çıkmış olan Kolağası Resneli Niyazi ve adamlarınca kaçırıldı.

İç savaş artık doruklarına ulaşmıştır. Cinayetler birbirini izlemekte ancak faillerin pek azı yakalanabilmektedir. Örneğin Abdülhamit'in istihbarat örgütünde çalışan Fehim Paşa 1908 yılının Ağustos ayında, Bursa'daki gösterilerden korkup kaçmaya çalışırken yakalanıp linç edilmiştir. Sadrazam Said Paşa'nın istifası üzerine yeni kurulan Kamil Paşa Kabinesinde Harbiye Nezaretine getirilen Recep Paşa, koltuğu oturmasından bir gün sonra makamında ölü bulunmuştur! Zehirlendiği anlaşılan Recep Paşa İttihatçılara yakın bir isimdir. Yine Abdülhamit'in istihbarat teşkilatında çalışan İsmail Mahir Paşa, Divanyolu caddesinde vurulup öldürülmüştür. Bu, İsmail Paşa'ya yapılan ikinci saldırdır. İstihbarat toplama işlerini yaptığı Selanik'ten kaçtığı sırada, bindiği vapur Çanakkale'de kurşunlanmıştır.

31 Mart vak'asını bastırmak için yetişen Hareket Ordusu da kayıplar vermiştir. Bunlardan biri olan Hareket Ordusu kumandanlarından erkan-ı harp binbaşısı Muhtar Bey, Taksim'den Harbiye'ye doğru ilerlerken vurulmuştur. Bunun bir çatışmadan kaynaklanmadığı, Muhtar Bey'in planlı bir biçimde vuruldu belirtilmektedir. Muhtar Bey, Şişli Hürriyet-i Ebediyye Tepesine gömülmüş, daha sonra Hareket Ordusunun kayıpları da aynı yere gömülmüştür. Sonraki yıllarda kemikleri getirilen Mithat Paşa ve Talat Paşa da burada yatmaktadır.

FM CİNAYETLER VE GAZETECİLER

İttihatçılar, kendisine muhalif gazetecileri susturmak için tek tek tasfiye etme (temizleme) yolunu seçmişlerdi. "Bu yöntemle ve özellikle 1909 Nisan'ından 1911 Temmuz'una değin muhaliflerden

üç gazeteci öldürüldüğü için, İttihat ve Terakki ismi bu tarz cinayetlerle bütünleşmiştir.” (16)

Abdülhamit'e muhalif Serbesti gazetesi yazarı Hasan Fehmi, 6 Nisan 1909 akşamı Galata Köprüsü'nde öldürüldü. Hasan Fehmi'ye kurşunları sıkıan asker kılıkli bir kişiydi. Cinayetten sonra asıl hedefin Hasan Fehmi değil, gazetesinin sahibi Mevlanzade Rifat olduğu iddia edildi. (17) Aynı kaynakta Hasan Fehmi'nin ölüm emrinin Abdülhamit tarafından verildiği iddia ediliyor. Bunun yanında bir başka iddiaya daha yer verilerek, gazetecinin İttihat ve Terakki örgütü fedailerinden Kara Kemal (Bir ara Ankara Valisi, İzmir Suikastı'na karıştığı iddiasıyla idam edildi) tarafından öldürüldüğü belirtiliyor.

Tunaya'ya göre ise “çok yönlü oynamaya alışık Mevlanzade Rifat'tan ve adamı Hasan Fehmi'den kurtulmak için ikisini de öldürme kararı alan İttihat ve Terakki, 6 Nisan 1909 günü kararı uygulamıştır.” (18)

Ahmed Samim de Hasan Fehmi gibi İttihat ve Terakki'ye karşı sıkı muhalefet yürüten gazetecilerdendi. “Yazıları Mahmud Şevket Paşa'yı ve ittihatçıları tedirgin etmektedir. Mahmut Şevket Paşa ile Ahmed Samim arasında büyük bir sorun daha vardır ki, Paşa fanatik bir Alman yanlısı olmasına karşılık Ahmed Samim İngiltere'nin de bulunduğu Üçlü İtilaf'a eğilimlidir; devlet borçlanmasına girdilmesini ve bunlarla Almanya'dan askeri donanım alınmasını eleştirmektedir.”(19) “Ahmet Samim Bey Sada-yı Millet gazetesinin başyazarıdır. Sahibi Rum asıllı İstanbul Mebusu Kozmide Efendi'dir. Samim Bey'in işlediği konular arasında “Divan-ı Harb-i Örfinin gizli işkence usulleri” ve “Soma-Bandırma şimendifer imtiyazının suistimalleri” vardır. Ayrıca İttihatçılar da gazeteciyi fazla İngiliz yanlısı bulmaktadır. “(20)

Aynı kaynağa göre Ahmet Samim Bey'i susturmak amacıyla Dahiliye Nazırı Talat Bey (Paşa) kendisine mutasarrıflık önermiş fakat Samim Bey teklifi yüz geri etmiştir. Bunun üzerine izlenmiş ve sürekli tehdit mektupları almıştır. "Ahmed Samim 9 Haziran 1910 akşamı arkasından yaklaşan kişiler tarafından kurşunlanarak öldürülür. Polis cenazeyi bekletmeden götürüp gömülmesini ister. Yakınlarının buna razı olmaması üzerine cenazenin bulunduğu yerin kapıları kırılıp cenaze polis tarafından kaçırılarak gömülür." (21) Ahmed Samim'i öldürenler de hiçbir zaman ortaya çıkmamıştır. Ancak sonradan yine İttihat ve Terakki silahşorlarından olan Abdülkadir ve Yakup Cemil'in adları ortaya atılmıştı.

Gazeteci Zeki Bey ise 10 Temmuz 1912'de Bakırköy'de öldürüldü. "İttihat ve Terakki'yi eleştiren yazıları, Hasan Fehmi'nin başyazarlığını yaptığı Serbesti'de ve Mehmed Murad Bey'in çıkardığı Mizan'da yayınlanıyordu. Zeki Bey daha sonra Şehrah gazetesinde yazmaya başladı. Şehrah, 28 Nisan 1911 ile 26 Mart 1912 arasında 13 kez kapatılmış ve 14 kez ad değiştirerek çıkmıştı. Zeki Bey halk arasında da yayılan yolsuzluk söylentileri hakkında bilgi topluyor ve bir kampanya açmaya hazırlanıyordu." (22) Tunaya'ya göre ise Zeki Bey'in muhalefeti maliye alanında olduğu ve özellikle Maliye Nazırı Cavit Bey'i hedef seçtiği için İttihatçılarca çok önemli ve tehlikeli sayılmıştır. (23) Zeki Bey gece evine dönerken üç arkadaşının yanında vurulmuştu. Yanındakiler yalnızca iki şahsın İstanbul Caddesi'ne doğru kaçtığını görebilmişlerdi.

İttihat ve Terakki, daha sonra yakalanan tetikçilerin yargılanması sırasında mahkemeye baskı yapmış ve katillerin korunması için çalışmıştı. Talat Paşa da devreye girmiş ve katillerin serbest bırakılması için müdahalelerde bulunmuştu.

Sonunda mahkemenin on beş yıla mahkum ettiği Çerkez Ahmed ortalıkta dolaşmaya devam etti. "Çerkez Ahmed'in tehcir ola-

yında da rol aldığı ve tehcir ettiklerinin bir kısmının katledilmesinde parmağı olduğu da belirtiliyor.” (24)

Hüseyin Kami de İttihatçıların öldürdüğü gazetecilerdendi. Gazeteciliğinin yanında şairdi. “Hüseyin Kami 31 Mart olayından on sekiz gün sonra tutuklanıp yargılanıyor ve beraat ediyor. Dehri adıyla yazdığı kimi yergi şiirleriyle düzyazılarını topladığı kitabı yayımlandıktan sonra tekrar tutuklanıyor. Bu olaydan sonra Kastamonu’ya sürülen Hüseyin Kami çok geçmeden İttihatçılarla yazılarıyla uğraştığı için Karaman’a gönderiliyor. Hüseyin Kami sürgün edildiği Karaman’da öldürülüyor. Ölüm tarihi hakkındaki kayıtların bile tartışmalı olduğu Kami hakkındaki son haber ‘seni vali istiyor’ diye yola çıkarıldığı yönünde. “(25) İttihat ve Terakki’nin teröründen kurtulabilen az sayıda gazeteciden biri Stamadyadis’tir. “İzmir’de Rumca Prodos gazetesinin sahibi ve başyazarı Lazar Stamadyadis ise Kordon’da yedi sekiz kişi tarafından dövülmüş, öldü sanılarak bırakılmıştır.”(26)

1908-1918 arası baştan sona iktidara hakim ya da iktidarda olan İttihat ve Terakki’nin bu işlemleri resmîlik kazanınca, vuran tabanca da “resmî” olarak nitelendirilmiştir

MAHMUD ŞEVKET PAŞA’YA SUİKAST

Mahmut Şevket Paşa, 31 Mart ayaklanmasına karşı Selanik’ten İstanbul’a doğru yola çıkan “Haraket Ordusu”nun komutanıydı. Bir hükümet darbesi ile Sadrazam olan Paşa’ya 4 ay sonra suikast yapılmıştı.

Mahmut Şevket Paşa’ya suikast olayı aynı zamanda bir hükümet darbesi girişimi olarak değerlendirilmişti. Suikast, Mahmut Şevket Paşa ve yaveri İbrahim Bey’in ölümüyle sonuçlanmış, soruşturmalar ve yargılamalar boyunca birçok sorunun yanıtı bulunamamıştır.

“Hem Sadrazamlığı hem Harbiye Nazırlığını üstlenmiş olan Mahmud Şevket Paşa çoğu kez Harbiye Nezareti’nde (şimdi İstanbul Üniversitesi merkez binası) yatıp uyuyor, sabahları orada çalışıyor, saat 11.00 civarında da otomobiline binip sadrazamlık binasına (Bugün İstanbul Valiliği) gidiyordu. 11 Haziran 1913 günü de 11’i biraz geçte otomobiliyle yola çıktı. Solunda Başyaveri Eşref, karşısında öteki yaveri Bahriye Yüzbaşısı İbrahim Bey, şoförün yanında ağası Kazım Ağa oturuyordu.

Otomobil Beyazıt Meydanından Çarşıkapı’ya döneceği sırada, yol üstüne çıkan bir cenaze alayı ve biraz ileride duran bir fayton yolu tıkadı. Biraz ileride de bozulmuş ve onarılacakmış gibi bekletilen bir otomobil duruyor, o da trafiği aksatıyordu.”(27)

“Paşa’nın otomobili durur durmaz, bozuk görünen otomobilin önünde duran sarı pardösülü adam ateşe başladı. Aynı anda, az ilerideki yıkık duvarın üzerine çıkmış bir adam, Paşa’nın otomobilini kurşun yağmuruna tuttu. Yaver İbrahim Bey hemen öldü, Kazım Ağa yaralandı. Eşref Bey ile şoför kurşun yarası almadan kurtuldular. Bu arada Mahmud Şevket Paşa’ya beş kurşun isabet etmişti. Sarı pardösülü suikastçı otomobile yaklaşıp üç kurşun daha sıktı ve hemen ardından arkadaşlarıyla birlikte kendilerini bekleyen otomobile bindi. Otomobil hızla Aksaray yönüne ilerledi, sur dışına çıktı.” (28)

Mahmud Şevket Paşa bir saat sonra öldü. Suikasttan sonra gelişmelerin seyri şöyleydi: “Yıkık duvarın üzerinden ateş eden adam, Topal Tevfik, suikastçıların otomobiline yetişememiş, koşarak olay yerinden uzaklaşıp Gedikpaşa’ya doğru kaçmış, bir hanın tuvaletine girip tabancasını oraya atmış, ancak topal oluşu nedeniyle tanınıp yakalanmıştı.” (29)

Topal Tevfik’in yakalanması ile suikast çözülme noktasına gelmişti. “Harbiye Nezaretindeki sorgusunda olayın görgü tanıkları

ile yüzleştirilince, suç ortaklarının kimliklerini açıkladı. Cinayette kullanılan otomobil Beyoğlu Belediyesi'ne kayıtlıydı. Ertesi günü bir garajda bulundu. Olayın azmettiricisi olduğu iddia edilen Prens Sabahattin ve Gümölcineli İsmail Beyler ortadan kaybolmuşlardı.” (30)

Yargılamalar sonucunda Divan-ı Harb-i Örfî (Sıkıyönetim Mahkemesi) aralarında yukarıda adı geçenler de dahil olmak üzere birçok kişiyi idam cezasına çarptırdı.

Tunaya'ya göre ise bu komplonun amacı paşayı öldürmek değildi. “Bir karşıt Babıali olayı düzenlenerek Enver ve Talat Paşalar başta olmak üzere öç alma yoluna gidilerek İttihat ve Terakki'nin önemli kişileri öldürülecekti. Yaratılan terör havası içinde karşı taraf sindirilecek, Müşir Şakir Paşa Sadrazam kaymakamı atanacaktı. Daha sonra sadrazamlığa Prens Sabahattin ya da Kamil Paşa getirilecekti.” (31)

Tunaya'nın iddiası genel kanı ile de örtüşüyor. Buna göre suikast onun Hareket Ordusu Komutanı olarak 31 Mart ayaklanması bastırdıktan sonra İttihatçılar tarafından Sedarete getirilmesini sindiremeyen şeriatçı unsurlar yapmıştı. Ancak, suikastın İttihat Terakki içinde bir grup tarafından planlandığını ileri sürenler de vardır.

Mahmut Şevket Paşa'ya suikast girişiminden sonra divan-ı harpler kurulmuş, sehpalara çalıştırılmıştır. İttihat ve Terakki muhafızlarından 200 kişilik bir grup da Sinop'a sürgün edilmiştir.

Siyasal FM Cinayetler Balkan Savaşı'nın başlamasıyla artarak sürdü. “Hasan Rıza Paşa geceleyin bir sokaktan geçerken öldürüldü. Arnavut kökenli Osmanlı Paşalarından Esad Paşa Toptani'nin yemek davetine katılmıştı; İşkodra kalesine dönüyordu. Saldırganlar bir el ateş etmiş, vurulup düşünce ikincisi üzerine bir kurşun daha sıkılmıştı.” (32) Sonradan Hasan Rıza Paşa'yı, Esad Paşa Toptani'nin

yönlendirdiği Arnavut milliyetçilerinin öldürdüğü öne sürüldü.

Aynı dönemde FM bir cinayete kurban olan Resneli Niyazi ise dönemin en ünlü simalarından biriydi. Niyazi Bey, İkinci Meşrutiyet öncesinde dağa çıkan, “Hürriyet ilanından” sonra büyük saygı gören, resimleri elden ele dolaşan, bir şarkıya konu olan iki Hürriyet kahramanından biridir. İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne giren Niyazi Bey, 28 Haziran 1908’de dört yüz kadar gönüllüyle dağa çıktı. İkinci Meşrutiyet’in ilanından sonra siyasetin içinde kalmadı, geri çekildi.

Ölüm yöntemi hakkında şu bilgiler veriliyor: “Balkan Savaşı’nda Resne’nin savunmasına katılan Niyazi Bey, kentin düşmesinden sonra, kurulacak Arnavutluk hükümetine bırakılan Fieri’ye, oradan Avlonya’ya geçti. Ordudaki tifo salgını yüzünden hastalanmıştı; Avlonya’dan vapurla İtalya’ya, oradan yine deniz yoluyla İstanbul’a gitmek istiyordu.” (33)

Niyazi Bey vapura binmek için geldiği Avlonya’da 16 Nisan 1913’te vurularak öldürüldü. Öldürenlerin kimliği belirlenemedi. Sonradan korumaları tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. Onları kıskırtan ise iddialara göre Arnavut Esad Toptani’ydi!

SİLAHÇI TAHSİN

Mülazım (Teğmen) Tahsin, gizli İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin Mekadonya’daki en gözü pek, en atak militanlarından. “İkinci Meşrutiyet öncesinde Manastır’da Neyyir’i Hakikat gazetesini şapografla (teksir makinesi) gizlice basıp dağıtan örgüt, bu yayında sert, pervasız bir üslup kullanıyordu. Tahsin, bu geleneğe uyarak, alt başlığında ‘Mesleği ittihat, hedefi terakkidir’ kaydı bulunan Silah gazetesini yayımladı. (1909-1912). Kimi zaman 15 günlük, kimi zaman haftalık, kimi kez günlük çıkan bu gazete, İttihatçıların ik-

tidarda bulunmadığı dönemlerde sıkıyönetim tarafından kapatıldıkça Salah, Türk gibi adlar aldı.” (34) Gazetesinden dolayı “Silahçı” sıfatıyla tanınan Mülazım Tahsin, saldırgan bir üslupla herkese çatıyor, sağa sola yıldırımlar yağdırıyordu. Böylece hem düşman kazanmakta, hem İttihat ve Terakkiyi güç durumda bırakmaktaydı. “Bu yüzden günün birinde Mahmud Şevket Paşa’nın kendisine böyle taşkınlıklar yapmaması yönünde öğütler verdiği, ertesi gün Tahsin’in gazetesine büyük puntolarla “Biz senden korkmuyoruz” başlığını koyduğu öne sürülmüştür. 1916 yılında, iple boğulup bir çuval içine konulmuş ve Edirnekapı’da bir hendeğe bırakılmış olarak bulunan cesedin Silahçı Tahsin’e ait olduğu anlaşıldı.”(35)

Silahçı Tahsin’in Teşkilat-ı Mahsusa üyesi olduğu biliniyordu. Bir iç hesaplaşma sonucu öldürüldüğü ileri sürüldü. Tunaya, Hasan Tahsin’in boğdurulmasının bir gazetecinin öldürülmesinden çok, Teşkilat-ı Mahsusa içinde bir hesaplaşma olarak görülmesi gerektiğini belirtiyor. (36)

Diğer Hasan Tahsin, gerçek adıyla Osman Nevres de bir Teşkilat-ı Mahsusa üyesiydi. Gerilla eğitimi görmüştü ve örgüt adına tetik çekme işini severek üstlenmişti. İki İngiliz gazeteciyi, John ve William Boxstone’ı öldürmek için Hasan Tahsin adına sahte gazeteci kimliği çıkarmıştı. Suikast sırasında yakalandı. Uzun süre yargılanan Osman Nevres on beş yıl hapis cezasına çarptırıldı. İki sene sonra bırakıldı.

Tarihçi Bilge Umar, “İzmir’de Yunanlıların Son Günleri” adlı çalışmasında, Nevres’in kişiliği hakkında daha ilginç bilgiler aktarıyor. “Daha 1911 yılında, İsviçre’nin küçük, sevimli bir göl kıyısı şehri olan Neuchatel’de, Türk-İtalyan savaşı ile ilgili bir aktüalite filmi seyrederken, filmde Türklerin barbar kişiler olarak gösterilmesini protesto için, sahneye tabancası ile ateş edip olay çıkartmıştı.”(37)

Osman Nevres’i, Avrupa macerasından sonra Büyük Savaş’ın

bitiminden önce İzmir’de görüyoruz. Nevres, 1918 yılı Kasım ayı başlarında, İzmir’e gelişinden hemen sonra “Hukuk-u Beşer” adlı bir gazete çıkarmaya başlıyor. Gazetesi 29. sayısında İzmir Merkez Komutanlığı kararı ile kapatıldı.

Nevres’i bu kez İzmir’in Yunanlılar tarafından işgali sırasında görüyoruz. İzmir’e giren Yunan askeri kolu üzerine “ilk kurşunu” un atılması olayı Nevres adı ile özdeşleştiriliyor. Buna göre, “Bir Yunan yürüyüş kolu üzerine ateş eden Hasan Tahsin, Alay sancaktarı Basil Delaris ile bayraktar Jorj Papakostos’u öldürüyor. Osman Nevres hemen oracıkta çıkan çatışmada ölüyor. Hasan Tahsin’in ateşi sonucu çıkan olaylarda 57 Türk subayı da öldürülür ya da yaralanır. İşgalin ikinci günü bu rakam iki bini bulmuştur. Tek kurşuna karşılık iki bin can kaybedilmiştir. “(38) Tek kurşuna karşın iki bin cinayet!

Tarihçiler Osman Nevres’in eyleminin bir direniş mi yoksa bir provokasyon mu olduğuna karar verememişlerdir. 1970’li yılların başında İzmir’de bir anıt dikilmesi önerisi ile başlayan tartışmalar, ilk kurşun ve Nevres olayının oldukça karanlık bir vaka olduğunu da ortaya çıkarmıştır. Örneğin, Nevres’in olay yerinde bulunmadığı, olay yerinde öldürülmediği iddia ediliyordu. Bu konudaki tartışmaları Bilge Umar şöyle anlatıyor: “1972 yılında İzmir Gazeteciler Cemiyeti, Yunanlılara karşı Türk Bağımsızlık Savaşının ilk kurşununun atıldığı yerin hemen yanındaki Konak Meydanı’nda, gazeteci Hasan Tahsin Bey’in bir heykelini yaptırmak için kampanya açtı ve gazetecilerin desteklediği bu kampanya sırasında halk önemli ilgi gösterdi, bağışta bulundu. Bu durum, İzmir’de Atatürk Ormanı adı verilecek bir ormanın kurulması ve orada Türk Bağımsızlık Savaşı şehitleri adına bir kolektif anıt dikilmesi için daha önce kurulmuş olup kendisi de halktan ilgi ve bağış bekleyen bir derneğin hiç hoşuna gitmedi. Dernek yöneticilerinden İzmir’e çok hizmeti

olmuş eski Belediye Başkanı, eski Bakan Dr. Behçet Uz, 22 Ocak 1973 günü bir basın toplantısı yaptı. İzmir'in eski Belediye başkanlarından, orada görünmeyen ve sesi çıkmayan diğer bazılarının da adını verip 'Ben hepimiz adına konuşuyorum' diyerek söze başlayan Dr. Uz, özetle, 'İzmir'de Yunanlılara ilk kurşunu atan gazeteci Hasan Tahsin Bey değildir; o işgal gününün olayları sırasında öldürülen Türklerden biri olmaktan ileri gitmez. Kurşunu kimin attığı tespit edilememiştir. Bu nedenle Hasan Tahsin Bey adına bir anıt dikilmesi çabası çok yersiz ve yanlışır. Ancak öldürülen Türklerin tümü adına dikilecek bir anıt için çaba harcamak yerinde olur' görüşünü öne sürdü"(39) Bu tartışmalar nasıl sonuçlandı bilinmez ama tartışmadan da görüldüğü gibi Osman Nevres'in kahramanlığının 1970'li yıllarda keşfedilmiş olmasıdır. Oysa, ilk kurşunu atanın kim olduğu yönündeki tartışmalara karşılık, olayın ardından çok trajik olayların yaşandığı tartışmasızdır. Önce Yunan askerleri sivil ve asker Türklere, sonra Nuri Paşa'nın valiliği sırasında Rum ve Ermenilere karşı korkunç zulümler yapılmıştı. İzmir'deki vaka sonunda "Gâvur İzmir" diye adlandırılan ve Ermeni ve Rum mahallelerinin oluşturduğu eski İzmir'in top yekun yakılmasıyla sonuçlandı. Şimdi bu Teşkilat-ı Mahsusa tetikçisi direniş kahramanı bir gazeteci olarak biliniyor.

Devleti merkezileştiren, bu arada çelik çekirdeğin yetkilerini yargısız infazdan gazeteci katline kadar genişleten ittihatçılar, özel işkence haneler de açmışlardı. İşkenceler sadece polis karakolları ve hapishanelerde değil, özel amaçlı binalarda yapıliyordu. Bir kaynağa göre bu işkence hanelerden biri zamanın İstanbul Muhafızlığı Lokali'ne yakın bulunması için Cağaloğlu civarında seçilmiş, sokak içinde ve evler arasında ahşap bir binaydı. "İttihatçıların özel işkence yeri olarak kullandıkları ikinci yer Bekirağa Bölüğü adıyla bilinen, bugün İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ola-

rak kullanılan binadır. Bu binaya Abdülhamit ve İttihat Terakki istibdatları döneminde hemen her muhalefet mensubu bir kez uğramıştır.” (40)

MUSTAFA SUPHİ VE YOLDAŞLARI

Türkiye Komünist Partisi kurucusu ve ilk Genel Sekreteri Mustafa Suphi'nin öyküsü şöyle: “1883'te Giresun'da doğan Mustafa Suphi, İstanbul'da Hukuk ve Paris'te Siyasal Bilgiler Yüksekokulu'nda öğretim gördükten sonra İstanbul'a döndü ve çeşitli gazetelerde yazmaya başladı. Bir ara İttihatçılara yakınlık duyan Mustafa Suphi, Mahmut Şevket Paşa'nın öldürülmesinden sonra Bahr-ı Cedid vapuruyla Sinop'a sürgün edilenler arasında yer aldı. 1914'te birkaç arkadaşıyla birlikte Sinop'tan Rusya'ya kaçtı.” (41)

Bakü'de siyasal sığınmacı olarak bulunurken Birinci Dünya Savaşı'na karşı yazıları yüzünden Urallar'a sürgün edildi. Ekim Devrimi'nden sonra (1917) Moskova'ya giderek Tatar Başkut devrimcileriyle birlikte Yeni Dünya gazetesini çıkaran Mustafa Suphi, Ulusal Halk Komiserliği'ne bağlı Doğu Halkları Merkez Bürosu'nun Türk Seksiyonu Başkanlığına getirildi. Üçüncü Enternasyonalin Mart 1919'da düzenlenen ilk kongresine Türkiye delegesi olarak katıldıktan sonra 10 Eylül 1920'de Türkiye Komünist Fırkası'nın kurucuları arasında yer aldı. Mustafa Suphi ve arkadaşları 28 Kasım 1920 günü Kars'a geldiler. Birkaç gün sonra on üç kişilik bir TKP'li grup daha Kars'a ulaştı. Gelenlerin sayısı 19'u bulmuştu.

Toplulukta bulunup da adları belirlenebilenler şunlardır: “Ethem Nejad, Arap İsmail Hakkı, Topçu Binbaşı Çerkez İsmail Hakkı, Kafkaslı Mehmet Emin, Veteriner Yüzbaşı Abdülkadir, Sam-sunlu Yüzbaşı Agah Nedim, Yüzbaşı Yakup, Sürmeneli Kınalıoğlu

Ahmed Yakup, Tayyareci Hilmi, Kazım Ali, Şefik Çitoğlu, Nazmi İsmail, Süleyman Sami, Mustafa Suphi ve eşi Samiramis.” (42)

Mustafa Suphi ve beraberindekiler Ankara’ya varmak üzere hareket ettiği her yerde Kemalist hükümetin tertiplediği karşı gösterilerle karşılanıyordu. Ağır kış koşulları altında zorla Trabzon’a yollandılar. Kızakla gidiyorlardı. Yolda hakaretlere ve saldırılara maruz bırakılıyorlardı. Trabzon’dan Ankara’ya gönderileceklerini sanıyorlardı. Teşkilat-ı Mahsusa üyesi ve Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti başkanı Barutçuzade Ahmed Efendi’nin adamı Yahya Kâhya emri almış gelenleri karşılamaya hazırlanıyordu. Heyet Trabzon’da da aynı biçimde karşılanarak bir motora bindirildi ve yola çıkarıldı. Hemen arkasından Kâhya’nın silahlı adamlarını taşıyan bir motor daha hareket etti. 28 Ocak 1921 gecesi kayıktakiler ölü veya diri denize atılıp öldürüldü.

Öldürülmelerinden önceki gelişmeler şöyleydi: “Mustafa Suphi ve 15 arkadaşının 27/28 Ocak 1921’de Yahya Kâhya tarafından öldürülmelerinden hemen önce, İçişleri Bakanlığı Mustafa Suphi hakkında (P) teşkilatlarını uyarmıştır. Muhittin Paşa da Karadeniz sahillerindeki Sinop, İnebolu, Bartın, Ereğli, Akçahisar (P) şubeleri ile bölgedeki askeri birlikleri 12 Ocak 1921’de gizli bir şifre emir ile uyararak dikkatli olmalarını istemiştir. Emirde Mustafa Suphi ve arkadaşlarının kıyıya çıkmaları halinde derhal ‘tahtı nüfuza’(gözüaltına) alınmaları istenmiştir.”(43)

Aynı kaynakta “Süleyman Kadri adlı bir muhbirin, Mustafa Suphi’nin teşkilatına girdiği ve belgeler ile bilgiler aktardığı” (44) belirtilmektedir.

YAHYA KÂHYA ÖLDÜRÜLÜYOR

Mustafa Suphi ve arkadaşlarının ölümünde tetikçilik yapan Yahya Kâhya, Trabzon iskelesinde kayıkçılar kâhyasıydı. İskele gelirlerinden pay alıyor adeta bir mafya babası rolü oynuyordu. “Gör-güsüz ve bilgisiz bir çete reisinden başka bir şey olmayan Yahya Kâhya, emrindeki silahlı kuvvete dayanarak, hükümet içinde hükümet gibiydi. İsteddiği vergiyi kor, istediğini alır, herkese istediğini yapabiliirdi.” (45)

Bu eylemlerini yürütürken İttihat ve Terakki iktidarı tarafından engellenmediği anlaşılan Yahya, Kurtuluş Savaşı sürerken Anadolu’ya girmek isteyen İttihatçılara ve onların yeniden örgütlenmelerine kolaylıklar sağlıyordu.

Görünüşe göre Trabzon’daki örgüt Enver Paşa’ya bağlıydı. “Enver Paşa’nın eski yaveri, eski Teşkilat-ı Mahsusacılardan Yenibahçeli Şükrü (Oğuz), örgütlenme çalışmalarını başlatmıştı. Enver Paşa, Mustafa Kemal Paşa’ya gönderdiği 4 Mart 1921 günlü mektupta, partisinin Anadolu’da örgüt kurmak istediğini açıkça yazmıştı. Ardından tanınmış İttihatçılardan Küçük Talat (Muşkara), Yenibahçeli Şükrü’nün kardeşi Nail, Kurmay Binbaşı Naim Cevad, Anadolu’ya geçmişlerdi. Çok geçmeden de Enver’in amcası Halil Paşa’nın (Kut) hasta olduğunu öne sürerek ‘dinlenmek’ gerekçesiyle Trabzon’a gelmesi, Mustafa Kemal ve çevresini alabildiğince kuşkulandırmıştı. Mustafa Kemal, 22 Mayıs’ta Kazım Karabekir’den Enver’in Anadolu’ya geçmesini engellemek için gerekenleri yapmasını istedi. İttihatçıların kurduğu Halk Şuralar Fırkası’nın çok sayıda program ve bildirisiyle dolaşan Naim Cevad tutuklandı. Trabzon’da bulunan Halil Paşa’nın da yurt dışına çıkması isteniyordu. Ancak Trabzon’daki tümen, Yahya Kâhya’nın üç yüz kişilik çetesi tarafın-

dan korunan Halil Paşa'ya güç yetiremiyordu.” (46)

Tarihçiler, Trabzon'da iktidarın Enveristlerin elinde olduğunu belirtmekte özen gösteriyor. Buna göre, “Bu durumda Trabzon'da Dahiliye Vekili Fethi Bey'in (Okyar) TBMM'de kullandığı ifadeyle 'İskele Hükümeti' kurulmuş oluyordu. Trabzon'daki, başını Yahya ile Barutçuzade Hacı Ahmet'in çektiği Müdafaa-i Hukukçular da İttihatçı olduğundan Müdafaa-i Hukuk adına toplanan vergiler Enverist örgütlenmede kullanılmaktaydı.” (47)

Bu durumda artık Yahya Kâhya için de tehlike çanları çalıyordu. “Trabzon'daki bu örgütlenmeye son vermek üzere 13. Tümen'in komutanlığına Seyfi Bey getirildi. Yeni komutan da duruma egemen olamadı. Kazım Karabekir'in Trabzon Komutanlığına atadığı güvenilir adam Sabit Sami Bey kente gelince Envercileri kovuşturmaya başladı. Bu arada Kâhya'nın çetesindeki birçok kişiyle kardeşi yakalandı. Kâhya kentin her yerinde aranıyordu. Daha sonra teslim oldu ve sıkı güvenlik önlemleri altında Samsun'a gönderildi. Orada serbest bırakıldı ve yargılanmak üzere Sivas'a gitti. Kâhya ve arkadaşları Müdafaa-i Hukuk adına toplanan paraları zimmetine geçirmekle suçlanmaktaydılar.”(48)

Bütün bunlara karşın Yahya ve arkadaşları yargılandıkları Sivas Bidayet Mahkemesi'nde beraat ettiler ve Trabzon'a döndüler. “Yahya Kâhya 3 Temmuz 1922 günü güneşin batmasına yakın otomobiliyle Soğuksu'daki yazlık köşküne giderken, yolun تنها bir yerinde pusu kurmuş kişilerce öldürüldü. Otomobilin önünde Kâhya'nın şoförüyle Sivas'tan gelen konuğu, Sivas Sanayi Mektebi Muzika Muallimi İzzet Bey; arkasında Kâhya ile uşağı Mustafa oturuyorlardı.” (49)

General İsmail Hakkı Tekçe, uzun yıllar sonra Günaydın gazetesinde yayımlanan anılarında, Yahya Kâhya'yı- Topal Osman'ın iki adamıyla birlikte- kendisinin öldürdüğünü açıklayacaktı. (50)

ALİ ŞÜKRÜ

Trabzon milletvekili Ali Şükrü Bey Meclis'te Mustafa Kemal'e en sert muhalefet eden milletvekillerinden biriydi. İsmet İnönü, onu "Meclis'in en sert bir üyesi ve özellikle Atatürk'e karşı son derece insafsız, kırıncı ifadeler ve hareketlerle hareket eden bir unsuru" diye nitelendirmekteydi. "Saltanatın kaldırılması konusu Meclis'in gizli oturumlarında konuşulurken her konuşmacıdan sonra söz alan ve hilafeti savunan Ali Şükrü, Lozan Barış Anlaşması konusundaki görüşmelerde de sert bir muhalefet yürüttü." (51) Muhalif Ali Şükrü, 27 Mart 1923 Salı günü Meclisteki günlük mesaisinden sonra ayrılmış ve bir daha ortalıkta görünmemiştir.

Kaybolduğu ancak iki gün sonra, 29 Mart günü anlaşılacaktı. "Ali Şükrü bütün aramalar sonucu bulunamayınca öldürüldüğü düşünülmeye başlandı. Milletvekilleri bu olay üzerine ayaklanmıştı, Meclis'i terk etmeyerek kaybolan milletvekilinin bulunmasını ve kendilerinin de can güvenliklerinin sağlanmasını istiyorlardı. Milletvekilleri Ali Şükrü'nün başına gelenlerden Mustafa Kemal'i sorumlu tutuyorlardı. Savcı Ankaralı İbrahim ile Ankara Polis Müdürü Çerkes Neşet, Mustafa Kemal'in ifadesini aldıktan sonra, ölüm emrini onun verdiği yolundaki iddiaları yalanladılar." (52) Mustafa Kemal, Ali Şükrü için "dövülmesi layıktır" demiş ve bunu herkesin ortasında söylemişti.

Meclis zorlayınca katilin Topal Osman olduğu söylentisi ortalığa atıldı. Oysa başlangıçta cinayetin üstü örtülmek istenmiş ve Ali Şükrü'nün kaybolduğu yolundaki iddialar ısrarla reddedilmişti. Olay bir faili meçhul cinayet olmaktan çıkarılmak isteniyordu.

Ancak, Topal Osman'ın yakalanan adamlarından biri konuşunca işler karışmaya başlamıştı. Topal'ın da sonu artık yaklaşıyordu. "Araştırmalar sonucunda Ali Şükrü'nün en son Topal Osman'ın

adamlarından Mustafa Kaptan'la görüldüğü ortaya çıkarıldı. Mustafa Kaptan yakalanınca Topal Osman'ın Ali Şükrü'yü akşam yemeği için Samanpazarı semtindeki evine davet ettiğini ve orada öldürerek Çankaya'nın arkasındaki Muhiye köyünde toprağa gömdüğünü anlattı. Ardından, Mustafa Kemal, Topal Osman'ın halledilmesi için gerekenin yapılması emrini vermek zorunda kalmıştı. Çankaya'daki köşkteki uzun silahlı çatışmadan sonra Topal yaralı olarak ele geçirildi. Yarası ölümcül değildi ancak bir süre sonra öldü. Kafası kesilip başsız gövdesi Meclis'in kapısına asıldı. Ancak Meclis tatmin olmamıştı, emri vereni soruyorlardı. Bunu en kuvvetli bir biçimde dile getiren Lazistan Mebusu Ziya Hurşit bedelini Atatürk'e suikast olayı nedeniyle asılarak ödeyecekti.” (53)

Rıza Nur anılarında, Ali Şükrü'nün öldürülmesi emrini Mustafa Kemal'in verdiğini belirterek Topal Osman'ın ruh halini şöyle anlatıyor: “Topal Osman Ağa Ankara'da imiş, Karaoğlan Caddesi'nde rast geldim. Nereye gittiğimi sordu, 'Meclis'e' dedim. 'Ben istasyona gidiyorum beraber gidelim' dedi. 'Peki' dedim. İstasyona kadar beraber yürüdük ve konuştuk. Beni severdi, itimadı vardı. Ben de onu severdim. Meclis'in önünden geçerken dedi ki: 'Yahu, Meclis'te birçok vatan haini mebus varmış, bunlar memleketi satıyorlarmış. Niye bana haber vermiyorsun? Meclis'i basıp hepsini keseceğim. Başka çare yok. Bu kadar emek, bu kadar kan. Memleketi kurtardık derken şimdi bunlar çıktı'. .. Dedim ki 'Bu hainleri sana kim haber verdi?' 'Orasını sorma' dedi. Biraz zorladım 'Gazi söyledi' dedi.”

Topal Osman'ın öldürülmesi sadece Meclisin kapısına asılması nedeniyle değil başka nedenlerle trajikti. Ölürken, ölümüne bağlı olduğu adam tarafından ihanete uğradığını düşünüyordu. “Çankaya Köşkü'ndeki çatışmalar sırasında Atatürk, Eşi Latife Hanım'ı da yanına alarak Köşkü terk eder. Çünkü Topal Osman'ın askerleri onun dairesini ateşe tutarak delik deşik ederler.” (54)

SUÇLULARIN KATLI

Bir iç savaş görüntüsü veren bu manzaralardan sonra aynı politikanın daha alt düzeyde de aynı yoğunlukta kullanıldığını belirtelim. Faili meçhul cinayetler bu kez bir devlet politikası olarak belirmektedir. Bunun en etkin bir biçimde kullanıldığı alan ise “çetelerle mücadele”de çıkıyor karşımıza. Osmanlının son döneminde çetecilik artınca devlet “gizlice öldürüp atmak” yöntemini geliştiriyor. Örneğin çeteciliğin çok yoğunlaştığı İzmir vilayetine vali olarak atanan Hacı Neşit Paşa 1883 yılında çetecilerle mücadeleye karar veriyor. Mücadelenin nasıl olduğu şöyle belirtiliyor: “Paşa’nın mücadele yöntemi bizzat çeteleri izlemek ve her defasında beş on eşkıya kellesini beraberinde getirip hükümet konağı önünde teşhir etmektir.”(55) Bu yöntem daha çok Rum çetecilere karşı kullanılmaktadır. “Kamil Paşa’nın geçici valiliği döneminde yerli çeteler silahlarıyla affedilmiş ve ‘kır serdari’ olarak, Rum çetelerini takip işiyle görevlendirilmiştir. Ancak hükümet bu silahlı zeybeklerin, bir gün yeniden eşkıyalığa dönecekleri korkusuyla vilayete gizli emir göndermiş ve aftaki çetelerin öldürülmesini emretmişti.” (56)

Aynı çalışmada bu gizli emrin gereğinin nasıl yerine getirildiği de anlatılıyor. Vali Hacı Naşit Paşa, çok gizli bir örgütlenmeyle çeteleri ortadan kaldırmaya yönelik bir plan yapıyor. Bu plana göre çeteler bulundukları bölgelerde takip müfrezeleriyle Rum çeteler işini görüşmek üzere toplantı yapacaklardır. “Bu toplantı aynı gün ve saatlerde gerçekleşti. Bu iş için Yörük Osman ve Harputlu Ömer çeteleri İzmir’e çağrılıp hükümet konağında öldürüldüler. Aynı anda Çakırca Ahmet çetesi Ödemiş’de, Küçük Cerit çetesi Tire’de, Büyük Cerit çetesi Bayındır’da, Piç Osman çetesi Akhisar’da, Kürt Mustafa çetesi Söke’de ve diğer bazı çeteler de çeşitli yerlerde ortadan kaldırılmışlardı.” (57)

Faili meçhul cinayetleri bir yönetim tarzı haline getiren İttihat ve Terakki liderleri de yenilip yurtdışına kaçtıktan sonra aynı akıbet'e uğramışlardır.

Kaçış öyküleri şöyle anlatılıyor: "30 Ekim 1918'de Mondros Bırakışması'nın imzalanmasından sonra Talat Paşa Sadrazamlıktan istifa etti çünkü bu ittihatçıların yenilgisi anlamına geliyordu. 14 Ekim 1918'de Sadrazamlığa Ahmed İzzet Paşa atandı. İT 1 Kasım 1918'de son kongresini toplayarak Teceddüd Fırkası adını aldı ve bütün malvarlığını bu yeni partiye aktardı. Aynı gece Talat, Enver ve Cemal Paşalarla ileri gelen ittihatçılardan Beyrut Valisi Azmi, eski Polis Müdürü Bedri, Doktor Nazım, Doktor Bahaeddin Şakir ve Cemal Azmi Beyler bir Alman deniz altısına binerek Türkiye'den ayrıldılar. Bundan sonra Enver ve Cemal Paşalar serüvenlerle dolu dört yıl daha yaşayacaklardı. Berlin'e yerleşen Talat Paşa'nın ise üç yıllık ömrü kalmıştı." (58)

İlk öldürülen Talat Paşa'nın ölümünde birçok karanlık nokta vardı. "Berlin'e yerleşen Talat Paşa İT'yi Anadolu içlerinde yeniden örgütlemek üzere kolları sıvamıştı. İngilizlerle ilişkiye geçmiş, İngiliz Gizli Haberalma Servisi'nden Aubrey Herbert ile görüşmüştü. Anadolu'ya geçmek Üzere Kemal Paşa'yla da yazışmaya başlamıştı, aldığı cevaplardan umutlanmıştı. Almanya'da yaşayan İttihatçılarla görüşmelerini sürdürüyor planlar yapıyordu. 15 Mart 1921 günü evinin önünde arkasından başına sıkılan bir kurşunla öldürüldü. Silahını atıp kaçmaya çalışan katil çevredekiler tarafından yakalandı. Katil Sogomon Teyleryan, sorgusunda yakınlarının tehcir (Ermenilerin göçertilmesi) sırasında öldürüldüğünü, bu nedenle Talat Paşa'yı öldürmeye karar verdiğini belirtiyordu." (59) Yargılamalar sonucunda katil sanığı beraat etti. Uzun yıllar boyunca cinayetin arkasında Ermeniler olduğuna inanılmışsa da kuşkularını belirtenler de vardı. "Talat Paşa'nın yol arkadaşlarından Doktor Nazım,

cinayetin Talat Paşa'nın siyasi faaliyetleriyle ilgili olduğunu, burada Ermeniliğin kullanıldığını iddia ediyordu.” (60)

Talat Paşa'nın ölümünden üç ay sonra, 16 Haziran 1921'de ileri gelen iki ittihatçı Berlin'de faili meçhul bir cinayete kurban gitti. “O gece bir başka ittihatçı (Doktor Rüsuhi) ile birlikte Talat Paşa'nın eşini ziyaret etmişler, onu da yanlarına alarak Cemal Azmi Bey'in Uhländ Strasse'deki evine uğramak üzere yola çıkmışlardı. Bir so-kağın köşesinde arkalarından gelen dört tabanca kurşunu Dr. Ba-haeddin Şakir ve Cemal Azmi Beylerin kanlar içinde yere yuvarlan-masına yol açtı. Yanlarındakiler imdat diye bağırırken katil ya da katiller karanlığa karışıp kayboldular. Bu cinayetlerin de Ermeniler tarafından işlendiği kanısına varıldı.”(61)

Talat Paşa'dan daha faal olan Cemal Paşa ise 21 Temmuz 1922 günü yaverlerinden Binbaşı Nusret ve Teğmen Süreyya Beylerle birlikte Tiflis'te öldürüldü. Bu kez olayda gerçekten de tartışmasız bir biçimde “Ermeni parmağı” vardı: “Katiller kaçarken Karakin Dilanyan adında bir Ermeni katillerden birini yakalamak istedi. Fa-kat öteki katil tabancasıyla Karakin'i de öldürdü ve arkadaşını kur-tardı.” (62) Bu arada çevredeki bir kadın da kaza kurşunuyla can verdi. “Ertesi gün Ermeni ordusu subaylarından ve Taşnaksutyun Komitesi fedailerinden Karakin Lalayan ile Sergo Vartanyan tutuk-landılar. Ancak katiller hiçbir zaman kesin bir şekilde belirlenip açıklanmadı.”(63)

Birinci savaş boyunca Sadrazamlık görevinde bulunan Said Ha-lim Paşa da 6 Aralık 1921 günü Roma'da yolda tabancayla vurularak öldürüldü. Katil yakalanamadı. Onun da Ermeniler tarafından dü-zenlenen bir suikasta kurban gittiğine inanıldı. “İtalyan hükümeti de cinayeti Taşnaksutyun Komitesi'nin işlediğini açıklamıştı. Olay-dan 42 yıl sonra Tarih konuşuyor dergisinde ortaya atılan iddiaya göre cinayet, Abbas Hilmi Paşa'nın intikamını almak için işlenmiş-

ti. Abbas Hilmi Paşa ittihatçıların düzenlediği bir suikast sonucu öldürülmüştü.” (64) Anlaşılan, ittihatçılar dış hesaplaşmaların yanında iç hesaplaşmalar nedeniyle de bir bir ortadan kaldırılıyordu.

YAHYA KAPTAN CİNAYETİ

Kurtuluş Savaşı yıllarında da çeşitli iç çatışmalar yaşanmış ve bunların bir kısmının üzeri cinayetlerle örtülmüştü. Bunlardan en bilineni Karakol Cemiyeti ile Mustafa Kemal arasındaki çekişmeye kurban giden Yahya Kaptan cinayetidir.

Olayın gelişim öyküsü şöyle: “Mustafa Kemal’i derinden etkileyen olay, İstanbul hükümetindeki güçlerle, Karakol örgütündeki uzantılarının işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. 1890’da Köprülü’de doğan, Rumeli’nde çetecilik faaliyetlerinde bulunan, Teşkilat-ı Mahsusa’da görev alan Yahya Kaptan gözü pekliği ve zoru başarmadaki maharetiyle tanınıyordu. Anadolu’ya geçtikten sonra Mustafa Kemal ile görüşmüş ve ona gönülden destek vermişti. Mustafa Kemal’in isteğiyle pek çok gizli faaliyeti yürüten Yahya Kaptan, meşhur Bekirağa bölüğünü basıp, tutuklu bulunan Halil Kut ile Sadi Bey’i ve Küçük Talat Paşa’yı kaçırarak kurtarmıştı. Yahya Kaptan, bölgede (Adapazarı) Mustafa Kemal dışında hiç kimseden emir almamaktadır ve onun istekleri dışında kuş bile uçurmamaktadır. İstanbul girişinde stratejik bir konumda bulunan Yahya Kaptan’a Mustafa Kemal’in direktifleri de bu yöndedir. Ancak o Mustafa Kemal’e olan bağlılığını canıyla ödeyecektir.” (65)

Bu kez roller değişiktir ve cinayet emri İstanbul Hükümeti’nden gelmektedir. “Önce İstanbul hükümeti Yahya Kaptan’ın öldürülmesi için talimatı verir. Çünkü bölgedeki etkinliğini kısıtlayan bu adam, hükümetin Anadolu üzerindeki propaganda ve eleman geçişine engel olmaktadır. Ancak Mustafa Kemal bundan haberdar

olup, Yahya Kaptan'a sahip çıkınca, bir başka plan yürürlüğe konur. Her yerden Mustafa Kemal'e Yahya Kaptan'ın ne kadar kötü bir adam olduğu, halka zulmettiği ve Kuvvayı Milliye adını kötüye kullandığına dair mesajlar iletmeye başlanır. Bunu yapanlar arasında Karakol örgütü de yer alır. Mustafa Kemal bunlara direnir. Ancak İstanbul hükümeti, Yahya Kaptan'ın öldürülmesi için bir grup askeri yola çıkarır." (66)

Yahya Kaptan'ı yakalaması için gönderilen ve "bir grup asker" denilen güç iki bini aşmaktadır aslında. "İzmit Tavşancıl mevkiinde iki bin kişilik bir hükümet kuvveti, Kuvvayı Milliye Komutanı Yahya Kaptan'ı 7 Ocak 1920'de abluka altına alır. Tavşancıl köylüleri vatan haini diyerek teslim edilmesi istenilen Yahya Kaptan'ı hükümet kuvvetlerine vermezler. Ancak köy askerlerce basılıp evler dağıtılmaya başlanınca Yahya Kaptan kendiliğinden teslim olur." (67)

Yahya Kaptan'ın teslim olmasından sonraki gelişmeler karanlıkta kalır. Bölgeden ilk geçilen telgrafta Yahya Kaptan'ın "ölü ele geçirildiği" bildirilmiştir. Ancak birkaç gün sonra yapılan araştırmalar korkunç sonu haber vermektedir. Tümen Komutan vekili araştırmanın sonucu şöyle aktarmaktadır: "Bizzat yaptığım soruşturmadan çarpışma olmadığı ve yalnız, Yahya Kaptan'ın teslim olduktan sonra, köy dışında kesici bir alet ile öldürüldüğü anlaşılmıştır. Kafatasının olmaması bunu doğrulamaktadır."(68) Yahya Kaptan ile birlikte "ölü ele geçirme" yönteminin de başlama vuruşu yapılmış olur.

Aynı dönemde işlenen faili meçhul cinayetlerden biri de Anzavur'un adamları tarafından öldürülen Çerkez Ethem'in adamı Yusuf Bey'in katilinin öldürülmesidir. Yusuf Bey'in katili Şah İsmail'in öldürülmesi kararı alınmıştır ve iş MM Grubu'na ihale edilmiştir.

Şah İsmail, yargılandığı mahkemede "faili meçhul bir cinayete"

kurban gider. Öyküsü şöyle anlatılıyor: “Yakalanan katil İngilizlerin araya girmesi ve Yusuf Bey’in kimliği nedeniyle göstermelik bir duruşma sonucu bırakılmak üzere hazırlanır. İngilizler bu olay için Babiali’ye Yusuf Bey için nerede görülürse öldürülmesi yolunda Padişah fermanı bulunduğunu da hatırlatırlar. Damat Ferit Paşa iktidarı, katili serbest bırakacak bir de yargıç ayarlamıştır. Davanın olacağı gün MM Grubu, Kuvvacılar ve Çerkezlerden oluşan bir grup duruşma salonunu doldururlar. İngilizler tarafından mahkeme salonunun sarılması ve asker yığınağı yapılması, işbirlikçilerin ajanlarının koridorları tutması bu kalabalığı engellemez. Ancak İngilizler ve hükümet bir olayın çıkmasını da beklememektedirler. Yargılama sonunda karar önceden belirlendiği gibi ‘nefsi müdafaa’ olarak ilan edilir. İşte o anda kıyamet kopar. Salondaki kalabalık hınçla saldırır. Silahlar patlar. Şah İsmail aldığı kurşunlarla olduğu yere yıkılır. Kargaşa o düzeydedir ki, Şah İsmail’i korumakla görevli İngiliz askerlerinin dahi yaralanmasına karşın kimin ateş ettiği belirlenemez.” (69)

OSMANLI DÖNEMİ FM’LERİ VE TEŞKİLAT-I MAHSUSA

Osmanlı’nın son döneminde hızla artış gösteren faili meçhul cinayetlerinin çoğunun İttihat ve Terakki’nin paramiliter örgütü Teşkilat-ı Mahsusa ile ilişkilendirilmesi bu örgütü konumuz açısından önemli kılmaktadır. Prof. Tarık Zafer Tunaya’ya göre “İttihatçıların komitacı, eylemci, fedai ve hayalci yönünü bu kuruluş simgeler. Bu bakımdan İttihat ve Terakki ile bütünleşmiş, onun alın yazısını belirleyici eylemlerde rol oynamış, onu örten ‘esrar’ın kalıcı bir ögesi olmuştur ve biraz da Balkanlı bir renk taşır.”(70)

Aynı kaynakta örgütün kuruluş tarihi ile ilgili şu bilgiler veriliyor: “Teşkilat-ı Mahsusa’nın kuruluşunu Meşrutiyet öncesine götüren açıklamalar vardır. Meşrutiyet döneminde ilk belirtilerinin 1911-1912 yıllarında, Trablusgarp Savaşı’nda görüldüğü saptanmıştır. İtalyanlara karşı gerilla hareketine girişen küçük bir Osmanlı subay grubu Enver Bey’in (Paşa) önderliğinde büyük başarılar göstermiştir. Daha sonra, Balkan Savaşlarının ilk döneminde cephelere Teşkilat-ı Mahsusa adlı kıtalar sürülmüştür. Kıtalar, sayıları beş bine varan mahkumlardan ve sabıkalılardan oluşturulmuştur.”(71)

Örgütü ABD adına araştıran Stoddard ise şu bilgileri veriyor: “Bilgi toplayıp buna göre hareket edecek batılı anlamda bir politik ve askeri istihbarat örgütü fikrini Osmanlı Devleti’nde yerleştirmek için bir İttihatçı liderin bilinçli olmayan girişimiydi bu. Ayrıca, bu örgüt, askeri ve yarı askeri harekatlarda çeteleri yetiştirmek ve yönlendirmek gibi bir askeri rol üstlendi. Bu örgüte ‘Teşkilat-ı Mahsusa’ ismi ilk defa büyük bir ihtimalle 1913’ta ya da belki Ağustos 1914’te verildi, bu isim batılı OSS/OWI veya ‘force speciale’ çağrışımı yapmaktadır. Teşkilat-ı Mahsusa, bir istihbarat örgütünün işlevlerinin geniş yelpazesini temsil eder, böyle bir örgüt anlayışına Osmanlı tarihinde daha önce rastlanmaz. Teşkilat-ı Mahsusa Avrupa tarzında bir örgüttü. Osmanlı’nın Batıya açılmasının-belki de pek bilinçli olmayan- bir sonucuydu. II. Abdülhamit’in hafiye sistemi, bu dönemde imparatorluktan kopmalar olurken önemli bir düzeyde bulunan ‘çeteci’ faaliyetleri birleştiren bir örgüttü ortaya çıkan.”(72)

Örgütün kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir, ancak “Harbiye Nezareti’ne bağlı resmi bir daire olduğu açıktır.”(159) “Teşkilat-ı Mahsusa’nın kurucusu Enver Paşa’dır ve daire de kendi döneminde kurulmuş, aynı dönemde son bulmuştur. Daire nezarete bağlı olmakla beraber, merkezi ayrı yerdedir: Cağaloğlu

(Nuruosmaniye), Şeref Sokağı, Tasvir'i Efkar Matbaası karşısında No:39”(73)

Aynı kaynakta örgütün kurucuları hakkında da şu bilgiler aktarılıyor: “... Enver Paşa Teşkilat'ın başına ilk olarak çok sevdiği ve beğendiği Süleyman Askeri Bey'i Irak cephesinden çağırarak getirtmiştir. Reisin isteği üzerine de yardımcılığına Atıf (Kamçıl) Bey atanmıştır. İki üye daha eklenmiştir: Emniyet-i Umumiye Müdür Muavini Aziz Bey ve Dr. Nazım Bey. Böylece dört isim Teşkilat-ı Mahsusa'nın nüvesini oluşturmuştur. Beşinci üye olarak da Dr. Bahattin Şakir Bey eklenmiştir. Başkan olarak Süleyman Askeri Bey'i Halil Bey (Paşa) ve Cevat Bey izlemiştir. Cevat Bey (Paşa) Teşkilat-ı Mahsusa'nın son başkanı olmuştur.”(74)

Kuruluş örgütlenmesi ise şöyledir: “Teşkilat-ı Mahsusa'nın İstanbul'da bulunan merkez örgütü, yönetici komisyona bağlı olarak dört masaya (şubeye) ayrılmıştır ve her masanın başında bir subay bulunmaktadır. Şöyle ki: 1. Rumeli Masası'nda Arif Bey; 2. Kafkasya Masası'nda Yüzbaşı Rıza Bey; 3. Afrika, Trablusgarp Masası'nda Hüseyin Tosun ve (Tunuslu) Ali Başhamba Beyler; 4. Vilayat-ı Şarkıyye (merkez Erzurum olmak üzere) Masası'na Dr. Bahattin Şakir (ve Ruşeni) Beyler.”(75)

Konuyla ilgili araştırmalarda örgütün yapısı hakkında şu değerlendirme yapılıyor: “Teşkilat-ı Mahsusa'nın özelliği gönüllü ‘müfrezeler’(küçük askeri birlikler) ve ‘çeteler’ kurarak gerillacı bir çalışma yöntemi oluşturmuş olmasıdır. Ayrıca hapishanelerde bulunan mahkumlardan da ‘taburlar’ kurulmuştur. Ve yine İttihat ve Terakki taşra şubelerinden gönüllü toplanması için yardım istenmiş, çeşitli vilayetlerin valileri de bu kampanyada görev almıştır.”(76)

Başka bir çalışmada konuyla ilgili şu bilgiler veriliyor: “Fedailer, Cemiyetin vatan haini saydığı ve ölümüne karar verdiği kimsele-ri halletmekle yükümlü. Belli başlı fedailer, Teşkilat-ı Mahsusa'nın oluşturulmasından sonra bu örgüte katılıyorlar.”(77)

Örgütün finansmanının da tıpkı modern biçimlerinde olduğu gibi gizli yapıldığı not ediliyor: “Teşkilat-ı Mahsusa’nın bütçesine gelince, gerekli para birkaç kez Müdafaa-i Milliye Cemiyeti’nden alınmıştır. Ondan sonra, Harbiye Nezareti bütçesinin ‘tahsisat-ı mesturesinden’ (örtülü ödeneğinden) alınacaktır. Merkez kurulundaki yöneticiler aylık almayarak ‘fahri’ olarak çalışıyorlardı. Masalardaki subaylar devlet bütçesinden maaş almaktaydılar. Bordro yapılmıyordu. Karar verildikten sonra masalar tarafından nezarete yazılıyor, kararların bazıları ‘şifahi’(sözlü) oluyordu.”(78)

Stoddart bu sistemin örgüt üzerindeki denetimi imkânsız kıldığını belirtiyor. Buna göre, “Sadrazamlığın Teşkilat-ı Mahsusa üzerinde hiçbir bütçe kontrolü yoktu, çünkü, Sait Halim Paşa’ya göre, Harbiye Nezareti’nin kendine ait geniş parasal kaynakları mevcuttu.”(79)

Mebusan’da örgüt ile ilgili yapılan soruşturmadan sonra şu sonuçlara varılmıştı: “1. Çete savaşı, casusluk, karşı-casusluk ve propaganda faaliyetlerinde bulunan belirsiz büyüklükte, gizli, oldukça kötü şöhretli bir gruptu; 2.Harbiye Nezareti dışında hiçbir hükümet dairesiyle ilgisi yoktu; 3. Düzenli ordu bütçesinin dışında bol miktarda parasal kaynak elde ediyordu.”(80)

Stoddart’a göre ise, “Teşkilat-ı Mahsusa’nın bir idari hiyerarşisi, bir genel merkezi, gizli bir bütçesi, yöneticileri, yardımcı yöneticileri, bölge sorumluları vardı-kısacası, açık ve gizli bir idari aygıtı, gizli hücreleri ve bir yetiştirme, eğitime ve finansman sistemi bulunuyordu. Birçok yönden, Osmanlı bürokrasisinin eski unsurlarına göre daha dikkatli örgütlenmiş bir kurumsal yapıydı. Paradoksal olarak, hem Enver Paşa’ya bağlı kişisel bir istihbarat sistemi, hem de embiryon halinde batı tarzı bir ‘force speciale’ gibi görünmesine rağmen, aslında ikisi de değildi.”(81)

Tunaya, örgütün amaç ve ideolojisi hakkında da şu bilgileri ve-

riyor: “Ordunun görevini kolaylaştırmak, bilgi toplamak, düşmanı içinden çökertmek, kısaca gerilla hareketlerine girişmek Teşkilat’ın asıl işleviydi. Fakat, Teşkilat’ı bu kadarla tanımlamak yalnızca ideolojik alanının sınırlarını çizmek demektir. Asıl kapsama gelince, iki ideolojik sütuna dayanır: İslamcılık ve Türkçülük. Teşkilatın ünlü kurucularından birine göre, amaç ikilidir: 1. Bütün İslamları bir bayrak altında toplayıcı Panislamizm; 2. Türk ırkını siyasi birlik içinde bulundurucu Pantürkizm.”(82)

Yine Tunaya’nın belirttiğine göre bu örgüt Meclis-i Mebusan’da sert bir muhalefetle karşılaşmıştır. “Ahmet Rıza Bey’e göre katiller ve caniler orduda bulunmamalıdır. Eğer ‘istida’(dilekçe) vermişlerse bu istekleri ‘cihada gitmek için değil, hapisten kurtulmak içindir.’ Harbiye Nezareti Ordu Dairesi Reis Vekili Behiç (Erkin) Bey, bu mahkumlardan büyük kısmının orduya değil de Teşkilat-ı Mahsusa emrine verildiklerini ve bu kuruluştaki kendilerinden yararlanılmış olduğunu, bu bakımdan kıtalardaki askerlerin ahlakını bozmalarının mümkün olmadığını söyleyince Ahmet Rıza Bey’in tepkisi daha da şiddetli olmuştur: ‘O teşkilatın ne olduğunu biliyoruz. İlerde hesabını soracağız.’ “(83)

Konuyla ilgili bir başka notta da örgütün sosyolojik temeli hakkındaki kuşkular doğrulanıyor: “Dr. Nazım bir gün Falih Rıfkı Bey’e; ‘Biz çeteleri hapishaneden alıyoruz. Senin gibi genç arkadaşların yeri orası değildir’ demişti. Falih Rıfkı’nın yorumu bambaşka yönde idi: ‘Bu katiller ordusundan bir şey anlamadım. Kafamdaki harp şiiri söndü.’”(84)

“Demek ki, çete ile devlet arasındaki bağı ‘milli Mücadele’nin de öncesine, Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemine kadar götürmek mümkündü. Hızla çöküşe geçen İmparatorluğu kırtarmak üzere İttihat ve Terakki önde gelenleri, XX. Yüzyılın başında kurdukları Teşkilat-ı Mahsusa’nın elemanlarını çeteciler arasından

devşirerek bu modern örgütlenmeler için kapıyı açmıştı. Genç Cumhuriyet bu ilişkileri olduğu gibi devraldı, onun istihbarat örgütleri MAH ve MİT, Teşkilat-ı Mahsusa'nın mirası üzerinde yükseldi. Hatta MAH'ta doğrudan Teşkilat-ı Mahsusa'nın elemanlarının görev aldığı biliniyordu.”(85)

Tuncay Özkan, bu bağlantıyı şöyle anlatıyor: “... Teşkilat-ı Mahsusa, 1919'dan sonra başlayan Ulusal Kurtuluş Savaşı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne uzanan yolda, adlar değiştirerek günümüz Türk istihbarat geleneğinin temelini atmıştır.”(86)

Cinayetlere gelince; yukarıda teşkilat-ı Mahsusa üyelerinin adı geçtiği birçok olay aktarılıyor. Ancak, bu cinayetlerin doğrudan örgütün bir kararıyla işlenip işlenmediği bilinmiyor. Teşkilat dağıldıktan sonra, onun üyelerince oluşturulan Karakol Örgütü'nün bunu bir karar olarak kabul ettiği anlaşıyor: “karakol örgütü gerektiğinde insan öldürülmesini karar bağlamıştır. Öldürme geleneği Teşkilat-ı Mahsusa'dan olduğu gibi karakol örgütüne geçmiştir. Yönetimden üç kişi, öldürülecek kişiyi yargılayıp karar veriyor, karar başkanın onayından geçtikten sonra infaz ediliyordu. Ölümüne yol açacak hareketler örgütçe şöyle saptanmıştı:

- 1- Emirleri yerine getirmemek, bunların yerine getirilmesi sırasında gerekli fedakârlık ve basireti göstermemek, cemiyet nüfuzunu kullanarak çıkar sağlamak.
- 2- Düşmanla işbirliği yapmak ve Türkleri imha etmeye çalışmak.
- 3- Hayatı pahasına da olsa örgütün sırlarını düşmanlara veya kendi yakınlarına açıklamak.”(87)

BÖLÜM 3

CUMHURİYET DÖNEMİNDE FM CİNAYETLER

33 KURŞUN

İkinci dünya savaşı yıllarında Kürtlerin mücadelesi yükselmeye başlamıştı. 1943'de Irak'ta Barzani önderliğinde yeni bir ayaklanma başlamış, İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri ve Arap orduları isyancılara karşı harekete geçmişti. İki yıl süren savaş sonunda Kürt kuvvetleri İran'a geçmek zorunda kaldılar. İran Kürdistanında Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin kurulmasında önemli rol oynadılar. Ancak Mahabat Kürt Cumhuriyeti bir yıl yaşayabildi, Cumhurbaşkanı Gazi Muhammed ve diğer önderler kurşuna dizildiler. Kürt savaşçıları Sovyetler Birliği topraklarına çekildiler.

Bütün bu gelişmeler Türkiye tarafından da kaygıyla izleniyordu. 32 Kürt köylüsünün "kaçakçılık yaptıkları" gerekçesiyle öldürülmesi tam da bu günlere rastladı. "30 Temmuz 1943 sabahı Van'a

bağlı Özalp ilçesinin Takorengiz mezrasında, Çilli gediği denilen yerde 32 kişi kurşuna dizildi. Bunlardan biri ölmemiş yaralı olarak kaçıp sınır geçmişti. Sonradan ölen bu kişinin (İbrahim Kuro) verdiği bilgi üzerine sürekli ihbar ve şikâyetlerde bulunuldu. Beş yıl boyunca ihbar ve şikâyetlerin sürmesine karşın, resmi makamlar olayın araştırılması yönünde hiçbir çaba harcamadılar. 1946 seçimlerinden sonra muhalif milletvekillerinin girişimiyle konu Meclis'e taşınabildi.”(88)

Meclis soruşturmaları ve uzun tartışmalar sonucunda korkunç gerçek açığa çıkmıştı. “Tutuklanan bu 33 Kürt (Katliamdan ancak 1 kişi yaralı olarak kurtulabilmiştir) hudutta Orgeneral Mustafa Muğlalı komutasındaki askerler tarafından ibret olması için öldürülmüştür. Olayın ortaya çıkması üzerine Mustafa Muğlalı ve arkadaşları aleyhine 1949 yılında zorunlu olarak açılan adam öldürme davası Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nde görülerek Orgeneral Muğlalı 20 sene ağır hapse hüküm giymiştir.”(89) İlginç olan konu ise olayda suçlamaları üzerine alan ve 32 kişinin ölümünden tek başına sorumlu tutulan Orgeneral Mustafa Muğlalı'nın tarihidir. Muğlalı İttihat ve Terakki döneminde bir Teşkilat-ı Mahsusa tetikçisidir ve Ermeni Tehciri nedeniyle suçlanmıştır. Yine aynı kişi Menemen'deki “gerici ayaklanma”nın bastırılmasında da görev almış ve sorgusuz birçok insanın öldürülmesine karar vermiştir. Muğlalı'nın başına gelenler ilk “iş kazası”nın 33 Kurşun olayında gerçekleştiğini gösteriyor: “Hakkında verilen kararın kesinleşmesinden önce akli dengesini kaybederek hastaneye yatan Muğlalı, 11 Aralık 1951'de orada öldü ve dosya kapandı.”(90)

SABAHATTİN ALİ

Yazar Sabahattin Ali, Aziz Nesin’le birlikte çıkardığı Marko Paşa dergisinden aldığı mahkumiyet cezaları yüzünden geçim sıkıntısı ve ceza tehtidi altında kalmıştı. Yurtdışına kaçmak için yollar arıyordu. Tam o sıralarda Sabahattin Ali aniden kamyon işletmeciliğine başladı. “Kamyon Melek Celal Sofu adlı zengin bir dulundu. Bu kadınla arkadaşlarından Mehmet Ali Cimcoz aracılığıyla tanışmıştı. Kamyon Mehmet Ali Cimcoz’un eşi Adalet Cimcoz adına kaydettirilmişti. Şoför Salim’le birlikte iki üç kez Anadolu’ya yük getirip götürdükten sonra 31 Mart 1948 günü İstanbul’dan kamyonla Kırklareli’ne hareket etti. Yanına şoför muavini olarak Ali Ertekin’i almıştı. Kızılcadere köyünde şoför Salim’i geri gönderip Ali Ertekin ile birlikte yola devam etti. Bundan sonra olup bitenler ile bugüne keder karanlıkta kaldı.”(91)

Sabahattin Ali’nin ölüm haberi uzun süre gizlendikten sonra 12 Ocak 1949 günü gazetelere yansıdı. Yazarı Yugoslav göçmeni Ali Ertekin’in öldürdüğü iddia edilerek dava açıldı. Bir süre sonra Ertekin’in arkadaşı berber Hasan Tural’ın da adı olaya karıştı. Tural’ın polis ajanı olduğu iddia ediliyordu. Ertekin Sabahattin Ali’yi öldürdüğünü “itiraf etmiş”, ancak arkadaşı berber Hasan’la ilgili bir işlem yapılmamıştı.

Adı karışanlardan da anlaşılacağı gibi olayda bir “gizli servis” parmağı da vardı. Ancak Sabahattin Ali’nin bu parmağın hangi tarafında durduğu noktasında kuşkular belirtiliyordu. “Ali Ertekin 9 Ocak günü Sazara köyüne götürülerek olay yerinde keşif ve uygulama yapıldı. Ertekin, Ali’yi sınıra çok yakın bir yerde öldürdüğünü söylemiş ancak ceset sınırdan 35 kilometre içerde bulunmuştu. Duruşmalar sırasında Ertekin Ali’yi ‘milli hisleri nedeniyle öldürdüğünü’ ısrarla tekrarladı. Sanık avukatlarından biri ise mahkemeye ver-

diği dilekçede müvekkilinin Milli Emniyet Teşkilatı'nda çalıştığını iddia etti. İddia bir saat süren gizli oturumda görüşüldü. Bu arada İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden gelen yazıdan, Ali Ertekin'e Emniyetçe iki kez 50'şer lira ikramiye verildiği anlaşıldı. Ertekin duruşmalar sonucunda dört yıl hapis cezasına çarptırıldı. İki yıldır hapiste bulunan Ertekin, kararın okunmasından sonra 'sağ olun' diye teşekkür etti.”(92)

Sabahattin Ali'nin akrabası Reşit M. Ertüzün'ün anıları ise Cumhuriyet dönemin belki de en ilginç cinayet vakası olan olayı daha da içinden çıkılmaz hale getiriyordu. Ertüzün şöyle diyor: “Yarattığı bu müthiş casusluk senaryosunda en büyük suçlu ve sorumlunun, Sabahattin'in ölümüne yol açan bu delice kaçma girişiminden onu vazgeçirmeye veya bu tasarımı şu veya bu şekilde önlemeye çalışmak bir yana, bu hususta kolaylıklar gösteren, kaçakçılara para veren ve mektup taşıyan, ama bu senaryoda hiç adı geçmeyen Rasih Nuri İleri adlı kişi olduğunu kimsenin düşünüp yazmaması beni hayretler içinde bırakmıştır...O zamanlar güçlü Milli İstihbarat Teşkilatı'nın, Sabahattin gibi, bildiği her şeyi önüne gelene söyleyen, yazan ve arkadaşları da belli olan bir kişiden öğrenilebilecek önemli bilgiler olduğunu sanıp da ona ölüme varacak işkenceler yaptırdığını, hele kendisinden bilgi alınacak adamın kafasını kırarak kadar beceriksizce darbeler vurduracağını düşünmek mantıksızlık olur.”(93)

Notlar

- 1- Kahraman, Ahmet. Darağacı. Çiviyazıları. İstanbul 2001. s.47.
- 2- Tunaya, Tarık Zafer. Türkiye’de Siyasal Partiler. 3. C. Hürriyet Vakfı. İstanbul 189. s.276. c.3.
- 3- age s.277.
- 4- age s. 279.
- 5- Kabacalı, Alpay. Türkiye’de Siyasal Cinayetler. Altın. İstanbul 1993. s.15.
- 6- age s.15.
- 7- Kahraman.s.34.
- 8- Kabacalı. age s.27.
- 9- Müftüoğlu, Mustafa. Yakın Tarihimizde Siyasi Cinayetler. Yağmur. İstanbul 1989. s.149.
- 10- age s.182.
- 11- age s.62.
- 12- Müftüoğlu. age s.39.
- 13- Kabacalı. age s.78-79.
- 14- age s.85.
- 15- Müftüoğlu. age s.49. İttihatçı fedai Mülazım Atıf, Cumhuriyetten sonra bir ara Çanakkale milletvekili olmuş, bir müddet de Tekel Müdürlüğü yapan Atıf Kamçıl’dır.
- 16- Tunaya. age s.415.
- 17- Kabacalı. age s.93.
- 18- Tunaya. age s.416.
- 19- Kabacalı. age s.117.
- 20- Tunaya. age s.417.
- 21- Kabacalı. age s.122.
- 22- age s.127.
- 23- Tunaya. age s.419.
- 24- Kabacalı. age s.140.
- 25- age s.142.
- 26- Tunaya. age s.421.
- 27- Kabacalı. age s.159.
- 28- age s.159.
- 29- age s.159.
- 30- age s.160.
- 31- Tunaya. age s.429.
- 32- Kabacalı. age s.170.
- 33- age s.172.
- 34- age s.175.

- 35- age s.176.
- 36- Tunaya. age s.421.
- 37- Umar, Bilge. İzmir'de Yunanlıların Son Günleri. Bilgi. Ankara 1974. s.117.
- 38- Toy, Erol. Türk Gerilla Tarihi. Yaz. İstanbul 2000. s.198.
- 39- Umar. age s.120.
- 40- Parlar, Suat. Osmanlı'dan Günümüze Gizli Devlet. Spartaküs. İstanbul 1996.s.69.
- 41- Kabacalı. age s.194.
- 42- age s.201.
- 43- Özkan, Tuncay. Bir Gizli Servisin Tarihi. MİT. Milliyet. İstanbul 1996. s.87-88.
- 44- age s.88.
- 45- Kabacalı. age s.237.
- 46- age s.237.
- 47- age s.237.
- 48- age s.238.
- 49- age s.238.
- 50- age s. 240.
- 51- age s.255.
- 52- Kahraman. age s.68.
- 53- age s.72.
- 54- Özkan. age s.88.
- 55- Yetkin, Sabri. Ege'de Eşkılar. Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İstanbul 1997. s.68.
- 56- age s.69.
- 57- age s.69.
- 58- Kabacalı. age s.228.
- 59- age s.229.
- 60- age s.230.
- 61- age s.231.
- 62- age s.233.
- 63- age s.234.
- 64- age s.236.
- 65- Özkan. age s.60.
- 66- age s.60.
- 67- age s.61.
- 68- age s.61.
- 69- age s.75.
- 70- Tunaya. age s.275.
- 71- age s.276.
- 72- Tunaya. age s.276.
- 73- Stoddard, Dr. Philip. Teşkilat-ı Mahsusa. Çeviri Tansel Demirel. Arba. İstanbul 1993. s.7.

- 74- Tunaya. age s.276.
- 75- age s.277
- 76- age s.278
- 77- age s.278
- 78- Gökdemir, Orhan. Öteki İslam. Sorun. İstanbul 1995. s.68.
- 79- Tunaya. age s.279.
- 80- Stoddart. age s.44.
- 81- age s.45.
- 82- age s.8.
- 83- Tunaya. age s.279.
- 84- age s.285-286.
- 85- age s.286.
- 86- Gökdemir, Orhan. Pike/Bir Polis Şefinin Kısa Tarihi. Çivi Yazıları. İstanbul 2001.s.16.
- 87- Özkan. age s.22.
- 88- age s.57.
- 89- Kabacalı. age s.302.
- 90- Beşikçi, İsmail. Orgeneral Muğlalı Olayı-Otuz üç Kurşun. Belge. İstanbul 1991. s.90.
- 91- Kabacalı. age s.303.
- 92- age s.334.
- 93- age s.338.
- 94- Ertüzün, Reşit M. Sabahattin Ali Olayının Gerçeği. Gür. İstanbul 1985. s.99-100.

BÖLÜM 4

27 MAYIS SONRASI FM CİNAYETLER

27 Mayıs 1961’de ilan edilen Anayasa’dan sonra 1968 gençlik başkaldırılarına kadar faili meçhul cinayetlere rastlanmamıştı. Bununla birlikte toplumsal hareketlerin hızla artmaya başladığı 60’lı yılların sonuna doğru faili meçhul cinayetlerde de hızlı bir artış bas gösterdi. Faili meçhuller ile siyasal hareketlerin gelişmeleri arasında doğru bir orantının varlığının en önemli göstergesiydi bu. Olayların başlama vuruşunu hızla artan anti-emperyalist tepkiler yaptı. Amerikan 6. Filosu’nu protesto eylemlerinin ardından Vedat Demircioğlu’nun öldürülmesi ile yeni bir dönemin kapısı da böylece açılmış oldu. Faili meçhul cinayet bu dönemle birlikte öyle hızlı artış göstermişti ki toplum neredeyse bunun olağan olduğuna alışacak duruma getirilmişti.

Demircioğlu cinayeti, faili meçhuller açısından yeni bir milattı. 6. Filo eylemlerinin ardından polis öğrenci liderlerinin kaldığı Gümüşsuyu’ndaki Teknik Üniversite Öğrenci Yurdunu 17 Tem-

muz 1968 akşamı kuşattı. Gece yurda yapılan baskın sırasında Vedat Demircioğlu yurdun ikinci katından aşağı atıldı ve kaldırıldığı hastanede öldü. “Polis, cenazesini gizlice memleketine, Konya’nın Taşkent bucağına gönderdi. Bunu öğrenen öğrenciler şiddet eylemlerine giriştiler. Sokak çatışmaları çıktı; yirmi beş kadar polis, kırkı aşkın öğrenci tutuklandı, çok sayıda öğrenci gözaltına alındı.”(1) 60’lı yılların ilk faili meçhul cinayeti ve ardından gelişenler böyle not ediliyordu.

Bu yıllar toplumun aynı zamanda sağ-sol olarak hızla kamp-laştığı yıllardı. Bu yüzden terör kaçınılmaz olarak sokağa taşmıştı. “1968’in ikinci yarısından sonra sol-sağ çatışması alevlendi. İki kişinin ölümü ve yüzlerce kişinin yaralanması ile sonuçlanan 16 Şubat 1969 ‘Kanlı Pazar’ı bu hava içerisinde ve yine 6. Filo’yu protesto eylemi sırasında yaşandı. “(2) O gün 76 kitle örgütü “Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü” yapıyordu. Sağ örgütler polisin desteğiyle yürüyen kitleye saldırdı; üzerlerine bombalar atıldı, bıçaklı sağcılar birçok göstericiyi yaraladı.

Kışkırtılmış sağın eyleminin bilançosu şöyleydi: “Duran Erdoğan ve Turgut Aytaç öldü, yüzlerce kişi yaralandı. Gazetelerde yayımlanan fotoğraflarda, bir polis memuru, Turgut Aytaç’ın öldürülüşünü izlerken görülüyordu. Elinde bıçakla görülen kişinin ise Belediye Zabıta Memuru Seyit Atmaca olduğu açıklandı ve bu kişi ilk sorgusunda tutuklandı. Başka ‘fail’ ya da ‘failler’ yakalanmadan, Kanlı Pazar dosyası kapatıldı.”(3)

Kanlı Pazardan sonra faili meçhul cinayetler de hayatın bir parçası haline gelmişti. “1969 Eylül’ünde de, Milliyetçi Hareket Partisi güdümündeki, kendilerine ‘komandolar’ adını veren, ‘Ülkü Ocakları’ içerisinde örgütlenmiş sağcı grup, Beşiktaş’taki Işık Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu’nu basarak öğrencilere ateş açtı. Mehmet Cantekin öldü, yedi öğrenci yaralandı. Aynı grup Aralık

1969'da Yıldız Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğrencisi Mehmet Büyüksevinç ile Battal Mehmetoğlu'nu öldürdü.”(4)

Artık polis de aynı yöntemle başvurmaya başlamıştı: “1969 Eylülünde, polisin İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği genel kurulu nedeniyle Beyazıt'ta, Marmara Öğrenci Lokali çevresinde toplanan kimi öğrencileri gözaltına almak üzere harekete geçmesi sırasında kaçmak isteyen Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencisi Taylan Özgür, bir polis memuru tarafından öldürüldü. Kaçmasının nedeni, belki de üzerinde silah bulunmasıydı. Sonradan, polise tabanca çektiği için öldürüldüğü öne sürüldü. Öğrenciler ateş eden polisin olay yerinden uzaklaşmasına engel olmak istedilerse de, araya toplum polisi girdi. Daha sonra soruşturma açıldı, ancak kimi öğrencilerin ve olayı gören kişilerin tanıklıkları arasında çelişkiler bulunduğu, daha doğrusu Taylan Özgür'ü öldüren polis kesinlikle saptanamadığı gerekçesiyle olay örtbas edildi.”(5) Devlet koruması, böyle birçok olayı faili meçhul kategorisine sokuyordu.

70'li yılların başında artık toz dumana karışmış kimin kimi niçin vurduğu anlaşılmaz hale gelmişti. “1970 Martında, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'ndaki çatışmada, sağcı gruptan, Ziraat Fakültesi öğrencisi Süleyman Özen öldü. 12 Nisan'da on iki silahlı 'Komando' Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bastı. Fikir Kulübü Başkanı'nı alıp götürmelerine engel olan Doktor Asteğmen Necdet Güçlü'yü tabancayla beyninden vurarak öldürdüler. Daha sonra Türk Ocağı binasındaki Ülkü Ocakları Merkezi polis tarafından basıldı ve Güçlü'yü öldüren İbrahim Doğan silahıyla birlikte ele geçirildi. 30 Nisan'da Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni basan 'Komando'larla fakülte öğrencileri arasında çatışma çıktı; Yaşar Serpin adlı öğrenci, sonradan sivil polis olduğu öne sürülen kişi tarafından tabancayla vurularak öldürüldü.”(6)

Bütün bu dönem boyunca artık “Komandolar” adı sık sık ve

hemen her olayda duyulacaktı. “Mayıs ayında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Mustafa Kuseyri tabancayla vurularak öldürüldü. 8 Haziran’da İstanbul’da solcularla ‘Komando’lar arasında çatışma çıktı; Yusuf İmamoğlu adlı öğrenci öldü, 11 kişi gözaltına alındı. Ülkü Ocakları’nın bildirisinde, İmamoğlu’nun komünistler tarafından öldürüldüğü öne sürüldü... 10 Aralık’ta İstanbul’daki Çapa Öğretmen Okulu’nu basan ‘Komandolar’, Hüseyin Aslantaş adlı öğrenciyi tabancayla vurarak öldürdüler. 25 Aralık’ta Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi önünde sağcı ve solcu öğrenciler çatıştı. ‘Komandolar’ın açtığı yayılım ateşi sonucu Eğitim Fakültesi öğrencisi Nail Karaçam öldü, Mehmet Demir ve Recep Sakın ağır yaralandı. 27 Aralık’ta İlker Mansuroğlu adlı öğrenci Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi önünde ‘Komandolar’ tarafından vuruldu ve ertesi gün öldü.”(7) Olayı Komandoların yaptığı belliydi, ama komandoların tek tek kim oldukları belirlenemiyordu. Katillerin toplu halde koruyucu bir şemsiye altına alındığı ilk defa o yıllarda duyulmaya başlandı. Şemsiyenin adı Kontrgerillaydı.

KOMANDO KAMPLARI

1960’lı yılların sonlarına doğru silahlı saldırı-cinayet olaylarında adına sıkça rastlanan “Komandolar” paramiliter bir güç olarak örgütlenmişti.

Örgütleyicisi bir sivil siyasi hareket gibi görünüyordu ancak CKMP ve sonraları MHP’nin kuruluşunun da sivil bir siyasi hareket olmaktan çok, yarı askeri olduğu yönünde iddialar vardı. Komandoları yetiştirmek üzere kurulan kamplarla kamuoyu ilk defa 60’lı yılların sonralarında karşılaştı. “Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (Sonra Milliyetçi Hareket Partisi), gençliğe özel önem veriyordu. 1968 yazında gençleri özel eğitimden (saldırı ve saldırıdan

korunma) geçirmek üzere 'Komando kampları' kuruldu. ...Kamp- lar İstanbul, Ankara ve İzmir yakınlarında açılmıştı. Samsun ya- kınlarında ve Anadolu'da daha küçük kamplar kurulduğu yolun- da haberler çıkıyordu. CKMP'nin yarı resmi organı Milli Hareket dergisine göre, kampların günlük programı şöyleydi: Dua, iki saat beden eğitim (judo, güreş ve boks dahil), kahvaltı, okuma, öğle ye- meği, iki saat beden eğitimi (yukarıdaki gibi, ayrıca ipte yürüme ve duvara tırmanma), dua, uzun yürüyüşler ve spor, dua, akşam yemeği ve ders (örneğin, Komünizm karşısında milliyetçilik ruhu). Buna karşın, gençlerin ateşli silahlarla eğitildiği yolunda söylentiler yaygındı. Parti, bunları yalanlıyordu. Eğitim gören genç sayısı hiç- bir zaman açıklanmadı. Yalnız tahminler ileri sürüldü. Kamplarda, kimi yayınlara göre birkaç yüz, kimi kaynaklara göre 5 bin kişi eği- tim görüyordu.”(8)

İlhamlarını “Nasyonal sosyalizm” den aldıkları başlangıçta daha belirgindi. Ancak, faşizme duyulan geniş tepki yüzünden, kullanı- lan kavramlar giderek faşist literatürden uzaklaşmaya başladı. “Baş- langıçta ‘Komando’ sözcüğünü benimseyen militanlar, partinin de isteğiyle ‘Milliyetçi toplumcular’ adını aldılar. Ardından ‘Boz- kurtlar, bir süre sonra da ‘Ülkücüler’ diye anıldılar. Önceleri olay- sız sokak gösterileri yapan bu militanlar, 31 Aralık 1968’de Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği’ni basarak ilk şiddet hareketine giriştiler.”(9)

Komandoların, antikomünist mücadeleye odaklandıkları da bel- liydi. “CKMP (sonra MHP) lideri Alparslan Türkeş, ‘Bozkurtlar’ın Türkiye’yi komünizme karşı korumada partiye yardımcı olmak için kurduğunu söylüyordu... Ankara ve İzmir’deki komando kampla- rını Türkeş’in en yakın arkadaşları ‘14’ler’den Dünder Taşer ve Ri- fat Baykal ile CKMP Genel Başkan Yardımcısı İ. Hakkı Yılanlıoğlu yönettiler... Daha sonra Ülkü Ocakları Birliği ile Genç Ülkücüler

Teşkilatı kuruldu; komandolar bu ocaklarda toplandılar. ‘İki klik halinde çatışmalar başlayınca, silaha ilk davranan, onu ilk ateşleyen Ülkü Ocakları mensupları olacaklardı.’”(10)

MÜCADELE BİRLİĞİ

Faşist para-militer örgütlerin doğurgan olduğu kısa bir süre sonra anlaşılabaktı. Komandalardan sonra, dinci gericilik içinde de benzer örgütlenmelerin kurulması gecikmedi. “18 Kasım 1967’de üç imamla bir Yüksek İslam Enstitüsü öğrencisi tarafından kurulan Mücadele Birliği’nin ‘ideologu, teorisyen, taktisyen, perde arkasındaki fikir babası’, 1991 seçimleri öncesinde İslahatçı Demokrasi Partisi lideri olan Aykut Edibali’ydi. Bu kuruluş, 1969 Şubatında ‘Huzur ve Asayiş Komitesi’ adı altında bir vurucu güç oluşturdu. İstanbul’da, Büyükçekmece’ye 4 kilometre uzaklıktaki Gürpınar köyünde militan kadroya judo, ateşli silah ve bomba eğitimi verdi. Birtakım olaylara karışan ve kimi mitingler düzenleyen Birlik, Yeniden Milli Mücadele adlı bir dergi çıkarıyordu.”(11)

Aynı kaynakta bu dönemde birbiri ardına kurulan “anti-komünist” örgütler şöyle sıralanıyor:

“Komünizmle Mücadele Derneği, İlim Yayma Cemiyeti, Türkiye Kuran Kursları Kurma Koruma ve İdame Ettirme Dernekleri, Milliyetçi Kültür Birlikleri, Türkiye Yüksek Öğretim Huzur ve Dayanışma Cemiyeti, Anadolu Milliyetçiler Derneği, Genç Kuvayı Milliye Derneği, Aydınlar Kulübü, Türkiye Din Adamları Yardımlaşma Dernekleri Federasyonu, Konya Mücadele Birliği ve Sancakları, sonradan adını Türkiye Milliyetçiler Birliği olarak değiştiren Türkçüler Birliği, CKMP’li İ. Hakkı Yılanlıoğlu’nun yönetimindeki Vatansever Türk Teşkilatı.”(12)

Bu hazırlıkların tamamlanması ve örgüt yapılarının oturması

ile birlikte sola karşı yönelen faili meçhul saldırılar ve cinayetler 12 Mart'a kadar artarak sürdü. "İşin ilginç yanı, 1 Ocak 1971'den 12 Mart 1971'e kadar çok sayıda 'faili meçhul patlama'nın birbirini izlemiş olmasıdır. Sözü geçen örgütler tarafından gerçekleştirildiğine ilişkin herhangi bir kanıt bulunamayan bu eylemleri, 12 Mart'a hazırlık hareketleri olarak değerlendirmek yanlış olmaz."(13)

Bu dönemin sonuna doğru Türkiye, yeni ve farklı bir örgütün adını da telaffuz etmeye başlamıştı. Bu askeri örgütü siviller ilk defa 12 Mart yönetiminin oluşturduğu Ziverbey İşkencehanelerinde duyacaktır: Kontrgerilla! Örgütün köklerinin 12 Mart'tan önceye dayandığı ise çok daha sonra ortaya çıktı. Kıbrıs, bu örgüt için laboratuvar görevi görmüştü. Türk Milli Mukavemet Teşkilatı, örgütün kuvveden fiile çıktığı ilk yerin Kıbrıs olduğunu gösteriyordu.

TMT'DEN ÖZEL HARP DAİRESİ'NE

1970'li yıllar hem faili meçhul cinayetlerin hem de bununla ilgili adreslerin tartışıldığı yıllar oldu. Bütün olayların içinde istisnasız tek bir parmak izine rastlanıyordu artık.

Bu parmak izi tek bir kurumu gösteriyordu. "NATO'nun bu yer altı yapısı 50'li yıllardan beri, savaş durumunda sabotaj ve terör eylemleri amacıyla bütün Batı Avrupa'yı saran, yarı askeri bir istihbarat örgütüne sahipti. NATO gizli ordusu partizan savaşı için eğitilmişti, silah depoları ve cephanelikler kurdu, en modern iletişim araçlarıyla donatıldı ve Brüksel'de gizli bir NATO Merkezi'nden koordine ediliyordu. Yer altı ordusunun sorumluluğunun, ulusal hükümetlerin yanı sıra, daha ziyade NATO'ya mı yoksa (Gladio'ya öneyak olmuş) ABD gizli haber alma örgütü CIA'ye mi ait olduğu bugüne dek aydınlatılamamıştır."(14)

Kontrgerilla ile ilgili ilk yayınlarda imzası bulunan Talat Tur-

han anlatıyor: “Türkiye’nin 1952 yılında NATO’ya girmesinden hemen sonra, Eylül ayında bugünkü Milli Güvenlik Kurulu’nun bir kararıyla bugünkü Milli Müdafaa Yüksek Kurulu’nun bir kararıyla bugünkü Özel Kuvvetler Komutanlığı’nın atası olarak bilinen Seferberlik Tetkik Kurulu adı altında yeni bir organizasyona gidildi. İşlevi ile adı arasında uyumsuzluk görülmüş olmalı ki, daha sonra kuruluşun adı Özel Harp Dairesi olarak değiştirildi.”(15)

Turhan, bu son adlandırmanın “teoriye” daha uygun olduğunun altını çiziyor; “Şimdi de Özel Kuvvetler Komutanlığı adının yeğlendiği görülüyor. Gerçekten de Özel Kuvvetler Komutanlığı, gerek kuramsal bakımdan, gerekse kuruluş amacı ve işlevi bakımından, örgüte verilebilecek en uygun isimdir. Eski isimlerinden vazgeçilerek gerçeğe dönüş yeğlenmiştir. Daha doğrusu isimlendirme düzeyinde de ABD talimnameleri esas alınmıştır. Çünkü ABD kaynaklı bütün belgeler, talimnameler ve yönergeler Türkiye için de aynen geçerlidir. ABD kaynaklı FM 31-20 resmi talimnamesinin ismi Special Forces Operational Techniques, yani Özel Kuvvetler Harekat Teknikleri’dir. Aynı şekilde FM 31-21 Amerikan resmi talimnamesinin ismi Special Forces Operations, yani Özel Kuvvetler Harekatı’dır.”(16)

Örgütün kuruluş amacı kurulduğu hemen her yerde aynıdır: “Gizli örgütün her ülkede kendi adı vardı, ama hepsini aynı ruh belirlemekteydi: Politik düşmanı ‘etkisizleştirecek’ anti-komünist hücum kitaları. Gizli ordu sadece savaş durumunda devreye sokulacak olmasına rağmen, iç politikada da aktifti: Avrupada son on yıllarda bir dizi terör eylemi Gladio’ya yüklenmektedir.”(17)

Örgüt varolduğu hemen her ülkede bir ‘Gerilim Strateji’ yürütmektedir: “Gerilim stratejisi, politik sağ ile solu, bir ülkeyi kaosa sürüklemek isteyen, kendilerini ve toplumu imha eden iki uç olarak göstermeyi hedefleyen bir konsepttir. Özellikle İtalya’da ama

Türkiye’de de politik ve askeri elit bu stratejiden yararlanmıştır (İtalya’da adı ‘strategia della tensione’dir). Kaosun alternatifi olarak, sağ ve sol radikallere karşı sertlik ve kararlılıkla hareket etmesi gereken ‘güçlü devlet’ sunulmaktaydı, buna demokratik oyun kurallarının zaman zaman devre dışı bırakılması da dahildi.”(18)

Bu stratejinin yürütülmesinin ideolojik motivasyonu ise anti-komünizmdi: “Tutucuların, eski ve yeni faşistlerin beraberliğinin motivasyonu, demokratik hükümetlerin, onların gizli servislerinin ve güvenlik güçlerinin aynı zamanda sağcı teröristlerin gerilim stratejisi senaryolarının motivasyonu, radikal ve mücadeleci anti-komünizmde yatmaktaydı. NATO Paralel yapısı Gladio’nun inşası için, ‘güçlü devlet’in ve terör eylemlerinin propagandası için motivasyon bu anti-komünizmde yatmaktaydı.”(19)

Teşkilat-ı Mahsusa deneyiminden sonra Türkiye Cumhuriyeti, benzeri bir örgütlenmeyi Kıbrıs’ta oluşturmayı deneyecekti. Adada iki toplum arasında çıkan karışıklıklar Türk tarafının da karşı saldırı yapacak ve yapılan saldırıları savuşturacak bir örgütlenmeye gitme gereğini doğurmuştu.

Elbette işin içinde MHP türü örgütler de vardı ama bu tür örgütlerin kontrgerilla ile ilgisi ancak geç bir tarihte resmi kanallardan doğrulanabildi. “12 Eylül öncesinde ülkeyi istikrarsızlaştıracak bir darbeye zemin hazırlama planında bütün dikkatler MHP’nin ve ülkücülerin üzerinde toplanıyordu. Bülent Ecevit, başbakanlığı sırasında, Genelkurmay Başkanı Semih Sancar’ın örtülü ödenekten Özel Harp Dairesi için büyük miktarda para istemesi üzerine böyle bir örgütten haberdar olmuş, araştırınca Özel Harp Dairesi’nin finansmanın Amerikalılarca karşılandığı ve ülkenin her köşesinde sivil kadrolar beslediğini öğrenmişti. O sivil kadroların kimlerden oluştuğunu ise Sarıkamış’taki bir yemekte yine tesadüfen öğrenecekti. O yemeği ‘40 Dakika’ya şöyle anlattı:

Bir ilçeye gittiğimde oradaki askeri birliğin komutanıyla konuşuyorduk. Konuşmamız sırasında komutanın Özel Harp Dairesi'nde çalışmış olduğunu öğrendim. Ben de bir ara kim Özel Harp Dairesi'nde çalışmışsa birtakım bilgiler almaya çalışıyordum. Çünkü resmi kanallardan bilgi almak zordu. 'Hiç merak etmeyin, endişe edecek bir faaliyeti yoktur bu kurulun' dedi. Dedim ki, 'Benim Özel Harp Dairesi'nin kendisinden kuşku yok, ama bunun sivil uzantısından ciddi kuşku var'. 'Hiç kuşkunuz olmasın' dedi. Ama 'mesela' dedim, 'Bu ilçedeki MHP Başkanı bu kurumun sivil uzantılarından biri olamaz mı' dedim. 'Öyledir ama çok iyi bir kim-sedir' dedi."(20)

Aynı çalışmada eski asker Erol Mütercimler'in bu örgütün adının "Ergenekon" olduğunu iddia ettiği belirtiliyor:

Mütercimler şunları anlatıyor: "Ben de ilk kez bu örgütün adını öğrendiğimde şok oldum. Gerçek anlamda şok oldum. Çünkü o kadar yıl yüzlerce insanla konuştum ki bunların hepsi ihtilalci darbeci subaylar çok büyük bölümü. Ama bunu ilk ben emekli Tümgeneral Memduh Ünlütürk'ten duyduğumda, öğrendiğimde anlayamadım."(21)

"Mütercimlere, Ergenekon adlı bir üst örgütten ilk söz eden Tümgeneral Memduh Ünlütürk, 12 Mart döneminde işkenceli sor-guların yapıldığı ve kontrgerilla kadrolarının ilk kez ortaya çıktığı Ziverbey Köşkü'nün komutanı olarak tanınıyordu. Ve yıllar sonra ilk kez kendisinin de içinde yer aldığı vatanseverler örgütünün ayrıntılarını anlatıyordu." (22)

Mütercimler anlatıyor: "Memduh Ünlütürk Paşa kendisinin de bu Ergenekon'un içinde olduğunu söyledi ve dedi ki, 'Bu Ergenekon Genelkurmay'ın da, hükümetlerin de bürokrasinin de herkesin üstünde bir örgüttür. Yasayla falan kurulmuş bir örgüt değildir. Bu, 27 Mayıs darbesinden sonra CIA, Pentagon tarafından kurdurul-

muş. Bunun içinde bulunan insanlar da buraya hizmet eden insanlardır. Ama bunlar vatana ihanet olsun diye hizmet etmezler. Biz vatani kurtarıyoruz, vatana hizmet ediyoruz, vatana yararımız dokunuyor düşüncesiyle bu örgütün içinde yer almışlardır. Özellikle Amerika'da kontrgerilla eğitimi görmüş olan, bu kurslardan geçmiş olan generallerin bir bölümü yeri geldiğinde bu kontrgerilla içinde yer alır. Sonuçta ben daha başka insanlardan Ergenekon'u araştırdığımda şunu gördüm: Bunların içinde subaylar var, emniyetçiler var, profesörler var, gazeteciler var, işadamları var, sıradan insanlar var.' Bugün çeteler dediğimiz bu küçük birimler var ya, işte bu birimler Ergenekon'un içindeki birer bölüm, birer parça. Adını saydığımız kişiler de Ergenekon adı verilen bu üst örgüt tarafından kullanılan tetikçiler.”(23)

Erol Mütercimler, Özal Suikasti olayının da arkasında aynı örgütün olduğunu iddia ediyor.(24)

Avukat Emin Değer, konuyla ilgili çalışmasında bu faaliyetleri şöyle değerlendiriyor: “Ve, gerçekte ülkücü-komandolar, bu eylemleri kendiliklerinden değil, ayaklanmayı bastırmakla görevli gizli örgütün-Kontr-gerilla'nın- emriyle ve onun denetiminde yapmaktadır. Söz konusu kitapta (David Galula imzalı Ayaklanmaları Bastırma Harekatı adlı kitap-yz) ayaklanmayı bastırmakla görevli olan kuvvetlerden söz edilir. Bunların nitelik ve niceliği belli değildir. Görev yeri bilinmez. Şimdi bu görüşümüzü, yine Galula'nın kitabından alacağımız bir paragrafla kanıtlayalım, 'Ayaklanmayı bastırmakla görevli kuvvetlerin bu liderleri bulunduğu gibi, bunlar da, halk arasından muharip kimseleri bulmalıdırlar. Bulunan muharip kimseleri bir arada tutabilmek için bu liderlerin yardıma, desteğe ve bir siyasi partinin rehberliğine ihtiyaçları vardır.' Mc Namara'nın sözünü ettiği yarı-askeri güç, hiç kuşkusuz işte bunlardır.”(25)

Değer'in atıf yaptığı konuşmayı Mc Namara, Temsilciler Mec-

lisi Dış İlişkiler Komitesi'nde yapmıştı. Mc Namara konuşmasında şöyle söylemekteydi: "Daha kesin olarak belirtmek gerekirse, Latin Amerika'ya yapılan yardımlarda güttüğümüz temel amaç, gerekli olduğu yerlerde, polis ve diğer güvenlik kuvvetleriyle birlikte, ihtiyaç duyulan iç güvenliği sağlayacak yetenekte, yerli askeri ve yarı-askeri güçlerin yetiştirilmesine yardımcı olmaktır."(26)

Emin Değer'e göre "Bu yerli yarı-askeri güç, hiç kuşkusuz güvenlik kuvvetlerine yardımcı oldukları 1969'lardan buyana, başta, zamanın Cumhurbaşkanı Sunay olmak üzere, yetkililerce söylenen, ülkücü-komandalardır. Bunların özel eğitimle yetiştirildikleri de kamu oyunca bilinir."

Değer, ayrıca Kissinger'in başkanlığında yazılan ve David Galula imzası ile yayınlanan "Ayaklanmaları Bastırma Harekatı" adlı çalışmaya atıfta bulunmaktadır. "Ayaklanma kuramı, özetle, az gelişmiş ya da gerçek deyimıyla geri bıraktırılmış ülkelerde, düzen değişikliğini isteyen her görüş ve eylemi kapsamaktadır. Kuram aslında ABD kapitalizminin, çok uluslu şirketler eliyle, kapitalist düzeni dünyada egemen kılma çabasının bir ürünüdür. ABD'nin siyasasını bu güçler belirler, J. Barnet ve E. Müller'e göre, 'Şirketler istemlerini hükümete kabul ettirirler.' "(27)

Değer, bu örgütlenmenin gerekçesini de şöyle anlatıyor: "Pentagon'un kuramcılarına göre dünya, yavaş yavaş, fakat sürekli biçimde sola kaymaktadır. Bu total savaş, kapitalizmin sonu olabilir. İkinci Paylaşım Savaşı'ndan sonra, sosyalist ülkelerin çoğalması bu görüşü destekler. Öte yandan, bir total savaşta kullanılacak silahlar da büyük tehlikeler yaratır. Şu halde, bir yandan dünyanın sola kaymasını önlemek, öte yandan, hür dünyanın-doğal ki kapitalizmin- savunmasını sosyalist bloka sınır ülkelerden başlatmak amacıyla sınırlı savaş yapılması gerekir. Böylece, bir yandan ABD'nin silah yapımçı şirketleri karlarını arttırırken, bir yandan da, savaş

içinde olan bölgeler ve uluslar kalkınma sorunlarıyla uğraşamazlar. Kalkınmış ve gelişmiş ülkelerde sömürü düzenlerini sürdürme olanağını bulurlar.”(28)

Kissinger’in bu konudaki görüşleri şöyledir: “Eğer hür dünya, yavaş fakat sürekli bir erozyondan kurtulmak istiyorsa, lokal savunma savaşlarına hazırlanmalı ve bu savaşlar için gerekli önlemleri alıp, gerekli ordular kurulmalıdır. Sömürgeciliğe karşı ayaklanma hareketinin hemen her tarafı sardığı bir dönemde, Pentagon’daki bazı otoriteler hâlâ toptan-red-yıldırma stratejisinde inatla ayak di-retiyorlar. Bir yandan hür dünyanın sosyalist devletlere karşı kon-vansiyonel bir denge kuramayacağını söylerken, diğer yandan yıldırma stratejisinde ayak diremek, anlaşılmaz bir tutumdur”(29)

“Kissinger’e göre ‘total savaş ABD, dolayısıyla kapitalizm için intihardır. Asya, Afrika ve Güney Amerika’daki ulusal kurtuluş savaşları ancak lokal-sınırlı savaşlarla önlenebilir. Bu bölgenin sınırı sosyalist blok ülkeleri sınırlarından başlar, Türkiye de sınırlı savaş bölgesi içindedir.”(30)

Değer, “Şu halde” diyor, “ülkemizde de sınırlı savaşın ve giderek özel savaşın gerekleri, ABD’nin önerileri ve hatta etkileriyle hazırlanmıştır diyebiliriz.”(31)

Nitekim D. Galula’nın zihniyeti ile paralellik gösteren kitaplar Türkiye’de de yayınlanmakta gecikmemiştir. Bu kitap önce Genelkurmay tarafından Türkçe’ye çevirtilerek Ordu içinde dağıtılmıştır. 1970’li yıllarda Sivil Savunma Genel Sekreterliği de yapan Tümgeneral Cihat Akyol tarafından hazırlanan “Gayri Nizami Kuvvetlere Karşı Harekat” adlı çalışması da böyledir.

“M. Cihat Akyol, Galula’nın kuramını, ülkemiz koşullarına göre yorumlamakta ve kuramın somuta indirgenişini ve terörün nasıl yönlendirileceğini örneklemektedir. Akyola’a göre ‘Halkı mukavemetçilerden ayırmak için, sanki ayaklanma kuvvetleri yapıyormuş

gibi müdahale kuvvetlerince zulme kadar varan haksız muamele örnekleri ile sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilir.' 12 Mart öncesi bireysel terör eylemlerinden bazılarının ve 12 Mart operasyonlarının nereden kaynaklandığı anlaşılıyor. Bu sözler günümüzün olaylarına ışık tutmaktadır.”(32)

Özel Harp Dairesi, Ergenekon veya yaygın adıyla kontrgerilla örgütünün kuruluşu hakkında kesin kayıtlar yok. Ancak Türkiye’de de NATO üyeliği ile başladığı yönünde işaretler var. Ülke içinde ilk kullanılış yeri olarak ise Kıbrıs karşımıza çıkıyor.

Emekli Albay İsmail Tansu yakın zamanlarda yayınlanan anılarında “Devlet eliyle yeraltında kurulan silahlı gizli örgüt” olarak tanımladığı TMT’nin (Türk Mukavemet Teşkilatı) kuruluşu ile ilgili önemli bilgiler veriyor.

İsmail Tansu 1952-1953 döneminde Kore savaşına katılmış, dönüşünde Genelkurmay Özel Harp Dairesi’ni kurmakla görevlendirilen General Daniş Karabelen’in önerisi ile Özel Harp Dairesi’nin Lojistik Şubesi Müdürlüğüne atanmıştır. (33) Böylece daha 1950’li yıllarda Özel Harp Dairesi’nin kuruluş hazırlıklarını tamamlandığı anlaşılıyor.

Tansu bu görevde iken 1958 yılı başında kurulması öngörülen “Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı”nın kuruluş projesini hazırlamakla görevlendirilmiş, General Karabelen tarafından “TMT Genel Başkan Yardımcısı” olarak memur edilmiştir.

Tansu’nun sonraki öyküsü de ilginç. 27 Mayıs’tan hemen önce emekli edilen Tansu, o yıldan sonra başladığı “İKA Haber Ajansı” Genel Müdürlüğünü 1990 yılına kadar sürdürmüştü.

Tansu TMT’nin kuruluş öyküsünü şöyle anlatıyor: “Kıbrıs sorununu barışçı yoldan kolaylıkla çözülemeyeceğini gören TC. hükümeti, 1958 yılı başında, Kıbrıs’ta EOKA’ya karşı, Türk Mukavemet Teşkilatı (T.M.T.) ‘nın kurulmasına izin vermişti. Örgütü kurmayı

üstlenen Genelkurmay Özel Harp Dairesi'nin uzman subayları da Kıbrıs'a giderek TMT'nı kurmuşlardı. Örgüt Kıbrıs Türk Halkı'nın bağrından çıkarılan erkek-kız mücahitlerle oluşturulmuş ve Türk subayları tarafından yönetilmiştir. Türkiye'den gönderilen silahlarla da donatılmıştır.”(34)

Tansu, TMT'nin yasal bir kuruluş olmadığını belirtmektedir, ancak TC'nin üst düzey yöneticilerinin bilgisi dahilinde kurulmuş ve onlar tarafından yönetilmiştir: “Söz konusu gizlilik nedeniyle de TMT'nin her türlü faaliyetleri devlet kademelerinde resmi kayıtlara geçirilmemiş, sözlü olarak icra edilmiştir. Bu faaliyetlere ait yazılı belgeler yalnızca Genelkurmay Özel Harp Dairesi'nde son derece gizli olarak arşivlenmişlerdir.”(35) Bu örgütlenme şekli ÖHD için de ipuçları vermektedir. Denetim dışıdır ve yapıları nedeniyle de denetlenmeleri mümkün değildir.

Öte yandan bu örgütün sıkı bir hiyerarşi ile ÖHD'ye bağlı olduğu anlaşılmaktadır; çünkü “TMT'nin Bayraktar namındaki lideri; Kıbrıs Türk toplumunun özgürlük mücadelesi veren siyasi liderine değil doğrudan TMT'nin Ankara'daki Genel Başkanlığını üstlenmiş bulunan, Genelkurmay Özel Harp Dairesi Başkanı'na bağlı ve ona karşı sorumlu idi.”(36)

Konumuz açısından asıl ilginç olan şu: Tansu'nun kitabında TMT şubelerinin amblemleri de yer alıyor. Hepsinin ortak noktası ise hilal içine yerleştirilmiş bozkurttur. Bu amblem hem 1970'li yıllarda, hem de 1980'li yılların sonlarından itibaren bu örgütün yan kuruluşu olduğu iddia edilen MHP ve Ülkü Ocakları'nın alamet-i farikası olarak karşımıza çıkıyor. Birbirinden ne ölçüde etkilendikleri ise henüz bilinmiyor.

Tansu, TMT kuruluş projesini adını “Kıbrıs'ı İstirdat Projesi” olarak koyduklarını belirtiyor. Yani amaç Kıbrıs'ı geri almaktır ve bu iş için bir gizli örgüt oluşturulmaktadır. Yine Tansu'nun belirt-

tiğine göre proje, “Amerikan Gizli Harekat Teknik ve Yöntemleri” esaslarına göre hazırlanmıştır.(37)

İsmail Tansu, örgütün üzerindeki Amerikan kontrolü hakkında da şu bilgileri veriyor: “TMT lideri Yarbay Rıza Vuruşkan (Bozkurt)’un Kıbrıs’ta göreve başladığı Ağustos 1958 gününden itibaren, kendisi ile Ankara’da Genel Karargah arasındaki iletişim, başlangıçta Dışişleri Bakanlığı ile Lefkoşe Başkonsoloslugu arasındaki telsiz bağlantısı ve Dışişleri Bakanlığının kuryelerinden yararlanarak sürdürmüştük. Kullandığımız şifre o zaman için hiçbir şifre uzmanı veya şifre makinesi ile çözölemeyecek kadar emniyetli idi. İlk eğitim grubu içinde, Kıbrıs Radyosunda teknisyen olarak çalışan bir genç de vardı. Adı Vefa Besim olan bu genç 20 Ağustos 1958’den 20 Eylül 1958 gününe kadar otuz gün süre ile telsiz iletişimi için özel olarak eğitilmişti. Vefa Besim’e kullanılması öğretilen telsiz cihazı; Amerikan ordusu için özel olarak imal edilmiş, özellikle gizli mukavemet ve gizli harekat örgütlerinde kullanılan son derece geliştirilmiş bir telsizdi. Hafif idi ve yanında portatif bir elektrik jeneratörü de vardı. Vefa Besim’e, bazı özel projeler üzerinde birlikte çalıştığımız Amerikan yardım heyeti ‘JUSTMAT’ın özel projeler şubesi (J-3) subaylarından temin edilen, deşifresi mümkün olmayan veya zor olan şifreleme ve çözme sistemi de öğretilmişti. Söz konusu telsiz cihazından dairemizde, benim ve muharebe subayımız sorumluluğunda birkaç tane vardı. Birlikte özel projeler üzerinde çalıştığımız Amerikalı subaylar bize verdikleri bu telsiz cihazları üzerinde çok hassas idiler ve onların kullanılmasını ve muhafazasını birlikte planlıyorduk... Bu özel telsiz cihazlarını kullanma hakları bizde olmakla beraber; Amerikalılarla müşterek kontrolümüz altında bulunduruluyordu ve gerektiği zaman kullanılmak üzere belirle yerlere gizili depolamaları yapılmıştı. Zaman zaman da Amerikalı subaylarla birlikte bulundukları yerde bakım

ve kontrolü yapılmakta idi.”(38) Bu bilgiler, Emin Değer’in öne sürdüğü Amerikan bağlantısı tezlerini doğrulamaktadır.

12 MART’TAN 12 EYLÜL’E

12 Eylül’e doğru ilerlerken, kontrgerilla örgütünün, 12 Mart deneyiminden çok şey öğrendiği ve olgunlaştığı bellidir. Zaten 12 Mart uygulamaları 70’li yılların ikinci yarısından sonra da artarak ve çeşitlenerek sürecektir.

70’li yılların ikinci yarısı terörist saldırı ve provokatif eylemlerde büyük bir ileri sıçramaya tanıklık edecektir. “1977’ye kadar bireysel saldırılar ve adam öldürmeler şeklinde gelişen olaylar 1978’den itibaren Kahramanmaraş katliamı gibi kitlesel saldırılara dönüştü. Ve hemen ardından da seçilmiş hedeflere yönelik, büyük suikastlar başladı. Milliyet Başyazarı Abdi İpekçi, SBF Dekan Yardımcısı Prof. Ümit Yaşar Doğanay, İktisat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Cavit Orhan Tütengil, TRT yapımcısı Ümit Kaftancıoğlu, MC döneminin bakanlarından MHP’li Gün Sazak, Maden İş Genel Başkanı Kemal Türkler ve 12 Mart’ın Başbakanı Nihat Erim birbiri peşi sıra öldürüldüler. 1978-80 arasındaki o üç yıl içinde Türkiye’nin kaderi değişti. 1978’e Ecevit hükümetinin barış ve değişim sloganlarıyla giren Türkiye 3 yılda faili meçhul cinayetler, vahşi saldırılar ve gözü kara suikastlarla bir askeri darbenin eşiğine gelmişti.”(39)

1970’li yılların ortasından itibaren katliam ve cinayetlerde önceki tarihlerle karşılaştırılmayacak ölçüde hızlı bir artış olmuştu. İşte bunlardan bazıları:

1976’nın Ocak ayındaki faşist saldırılarda 22 kişi öldürüldü.

1976’nın Şubat-Mayıs ayları arasındaki dönemde faşistler tarafından öldürülenlerin sayısı 25’ti.

1976’nın Haziran-Eylül döneminde bu sayı 42’ye yükseldi.

1976'nın son üç ayında faşistler tarafından 27 kişi öldürüldü.

16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin üzerine bomba atılması sonucu 7 öğrenci öldürüldü. Patlayıcı maddelerin Abdullah Çatlı tarafından polisten temin edildiği iddia ediliyordu. Bomba atılacağı ihbarı bir hafta öncesinden yapılmasına rağmen Emniyet bu konuda herhangi bir önlem almamıştı. Olayla ilgili olduğu iddia edilen bir polis memuru aradan geçen on yıllara rağmen yakalanamadı.

24 Mart 1978, Savcı Doğan Öz, İbrahim Çiftçi tarafından öldürüldü.

17 Nisan 1978, Malatya'da gönderilen bombalı paketin patlaması üzerine ölen Hamido'nun ölümü bahane edilerek kitlesel saldırılar düzenlendi. Evler, dükkânlar yakıldı, üç Alevi öğrenci öldürüldü.

1978 Eylül ayında ve Kasım ayında 9 kişi faşistler tarafından öldürüldü.

1978'in Eylül ayı içinde faşistler tarafından öldürülenlerin sayısı 120'dir.

1978 Ekim'inde 106 kişi öldürüldü.

Kasım 1978'de öldürülenlerin sayısı yine 106'dır.

11 Temmuz 1978, Ankara'da Doçent Bedrettin Cömert öldürüldü.

20 Ekim 1978, İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Prof. Bedri Karafakioğlu öldürüldü.

26 Kasım 1978, Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Necdet Bulut Trabzon'da öldürüldü.

22 Kasım 1978, Politika gazetesi yazı işleri müdürü kaçırılarak işkence ile öldürüldü.

8 Ağustos 1978, Ankara-Mamak Tepecik belediye otobüsüne açılan ateş sonucu otobüste bulunanlardan 3 kişi yaşamını yitirdi.

10 Ağustos 1978, Ankara'nın Balgat semtinde kahve taraması sonucu 5 kişi öldü, 14 kişi yaralandı.

Eylül 1978, Ulubey Mahallesi'nde taranan kahvede 2 kişi öldü. Şentepe mahallesinde üç sol görüşlü polis tarafından öldürüldü.

8 Ekim 1978, Ankara Bahçelievler semtinde 7 TİP'li öğrenci Abdullah Çatlı'nın organizasyonu ile öldürüldü.

18 Aralık 1978, Adana'da TMMOB Başkanı Akın Özdemir öldürüldü.

16 Mayıs 1979, Ankara Piyangotepe Mahallesi'nde kahve taranması sonucu 7 kişi öldü.

28 Eylül 1979, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Türkeş'in talimatı sonucu vurularak öldürüldü.

27 Ekim 1979, İstanbul Bayrampaşa'da kahve tarandı, 6 kişi öldü.

20 Kasım 1979, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Ümit Yaşar Doğanay öldürüldü.

28 Kasım 1979, Kayseri'de kahve tarandı 5 kişi öldü.

7 Aralık 1979, Prof. Cavit Orhan Tütengil öldürüldü. Cenaze törenine jandarma saldırdı, 1 işçi öldü.

16 Aralık 1979, İstanbul Beşiktaş'ta kahveye bomba atıldı, 5 kişi öldü.

1979 yılının Şubat-Mayıs ayları arasındaki dönemde faşist saldırılar sonucu ölenlerin sayısı 127'yi bulmuştu. Bu sayı Haziran-Eylül ayları arasında 504'e yükseldi.

11 Nisan 1980'de İstanbul'da Yazar Ümit Kaftancıoğlu öldürüldü.

22 Temmuz 1980, DİSK eski Genel Başkanı ve Maden-İş Başkanı Kemal Türkler, Türkeş'in emri ile kurşunlanarak öldürüldü.

Bütün bu olaylarda aynı isimlerin geçmesi bir örgüte ve onun tetikçilik için eğitilmiş hücrelerine işaret ediyordu.

Ali Yurtarşlan itiraflarında, MHP içindeki çekişmeler içinde hücrelerin kuruluşunu şöyle anlatıyor: "Şevkat Çetin, teşkilat

başkanlarının aradan çıkmasını ve hücreler kurulmasını önerdi. Böylece ileride daha etraflıca anlatacağım ETKO, TİT gibi örgütler ortaya çıktı. Şevkat Çetin ayrıca şöyle diyordu: ‘Tek bir mermiyi boşa atmayalım. Artık bunların beyin takımını hedef alalım. Bir semtte devrimcilerin elebaşısı kimse o hedef alınmalıdır. Bu, onların kolunu kanadını kırıyor. Emir verenleri yönlendirenleri vuralım. Sıradan devrimcileri vurunca onları militanlaştırıyoruz.’ Bu konuşmalardan sonra devrimcilerin önderleri hedef alınmaya başlandı.”(40)

Artık cinayetlerin ardından yeni imzalar ortaya atılıyordu: Benzeri bütün NATO ülkelerinde de olan paralel örgütlenmeler, Ülkü Ocakları, TİT (Türk İntikam Tugayı), ETKO (Esir Türkleri Kurtarma Ordusu), İslami Cihat yeni faili meçhul cinayetlerin meçhul failleriydi. Aynı zamanda bu dönemde ünlenmeye başlayan yeni isimler de vardı; Mehmet Ali Ağca, Oral Çelik, Abdullah Çatlı, Haluk Kırıcı vb. Bunlar yeni dönemin en acımasız tetikçileri olarak ünlenmişlerdi. Özel Harp Dairesi veya yaygın adıyla Kontrgerilla örgütü de adını duyurmaya başlamıştı.

İtirafçı Ali Yurtaslan bu tür örgütlerin kuruluşunu şöyle anlatıyor: “ETKO, TİT gibi gizli örgütler, Şevkat Çetin’in Esat Bütün dönemindeki eylem çizgisini eleştirmesi üzerine kurulmuştur. Yukarıda da belirttiğim gibi yakalanmaların sıklaşması üzerine Şevkat Çetin, ÜGD yöneticilerinin aradan çekilmesini, eylemler için ayrı bir grup kurulmasını savunuyordu.”(41) “Yapılan bu çalışmalardan sonra ETKO kuruldu. Ankara’da ETKO’nun kurucusu ÜGD Ankara Şube Başkanı Salih Dayandır. Şevkat Çetin’den aldığı emir üzerine ETKO’yu kurmuştur.”(42)

Konuyla ilgili bir araştırmada dönemin özeti şöyle yapılıyor: “Türkiye’ye 12 Eylül’e götüren çoğu olayın yapı taşlarında dört önemli ismin imzası var: Abdullah Çatlı, Mehmet Ali Ağca, Ha-

luk Kırca ve Oral Çelik. O kanlı üç yılın en önemli suikastlarında, saldırılarında, eylemlerinde hep bu dört isim ön plana çıkıyor. Bu dört ismin dördü de ülkücü. Hepsi polisçe aranan adamlar. Hepsi birbirini tanıyor. Ve asıl ilginç hepsinin devletle ilişkisi olduğu anlaşılıyor.”(43)

Bu dörtlü çetenin adlarının karıştığı önemli olaylar şöyle:

16 MART KATLİAMI

Dörtlü çetenin ilk ve en kanlı eylemlerinden biri İstanbul’da gerçekleştirildi. “12 Eylül öncesinin en kanlı olaylarından biri 1978 yılı Mart ayında İstanbul Üniversitesi’nde yaşandı. Çete, kanlı bir dönemin açılış bombasını üniversite önünde patlattı. 16 Mart günü sol görüşlü yüze yakın öğrencinin üzerine bomba atıldı, kurşun yağdırıldı: Sonuçta 7 öğrenci öldü, 47 öğrenci yaralandı.”(44)

Elbette olay faili meçhuldü ama olaydan yıllar sonra dosyalar açılmaya başlandığında aynı isimler karşımıza çıkıyordu. “Ama olayın sorumlularının hiçbirini yakalanamadı. Bombayı hazırlayanların kimliği ise yıllar sonra ortaya çıktı. Asıl fail; Korkut Eken’in ’80 öncesi kullandık’ dediği Abdullah Çatlı’ydı. Çatlı, 1977 Ekim’inden, 1978 Şubat’ına kadar Ülkü Ocakları Derneği Şube Başkanıydı. MHP’li Ali Yurtaslan’ın itiraflarına bakılırsa, bu dönemde yüküce bir miktar patlayıcı edinmiş ve bunlardan 4-5 tanesini Ülkü Ocakları’nın İstanbul teşkilatına bırakmıştı. Bu TNT kalıplarından bir tanesi dernekte yapılan aramada ele geçirilmişti. İşte 16 Mart katliamında üniversite öğrencilerinin üzerine atılan bombanın da o kalıplardan biri olduğunu Çatlı, Ali Yurtaslan’a söylemişti.”(45)

Bu bilgilerin aktarıldığı çalışmada eski asker Erol Mütercimler olaya karışan başka isimler hakkında bilgi veriyor: “Mahkeme tutanaklarında Abdullah Çatlı’nın katliam günü İstanbul’da görüldü-

ğü, bırakın onu, 250 adet TNT'yi buraya getiren kişi olduğu söyleniyor. Yine mahkeme tutanaklarından söylüyorum: Yüzbaşı Mehmet Ali Çeliker diye bir isim görüyoruz. Bu yüzbaşının TNT'leri bu grup içinde bölüştürdüğü söyleniyor. Oktay Engin adı var. 16 Mart'tan sonra adı geçiyor onun. Oktay Engin adı bizim belleklerimizimize ne getiriyor: Selanik'te Atatürk'ün evine bomba atan MİT provokatörü.”(46)

DOĞAN ÖZ CİNAYETİ

Doğan Öz, bütün bu karmaşanın ortasında terörün gerçek nedenlerini araştıran az sayıda görevliden biriydi. Yapılmayanı yapmaya çalışmasının bedelini hayatıyla ödedi. “Doğan Öz de, Yurdakul gibi ‘ilk’lerden biri. 24 Mart 1978’de katledilen Doğan Öz, Ankara Cumhuriyet Savcı yardımcısıydı. Onun ülkücü teröre kurban gitmesinin nedenleri, diğer kurbanlarla aynı gözükse de Yurdakul’la ortak olan bir farklı neden vardı. Öz de, Yurdakul gibi terörün 18-19 yaşlarında çocukların bireysel ya da devletin diliyle ‘münferit’ eylemlerinden ibaret olmadığını fark etmişti. Hatta bir adım daha ileri giderek, bir rapor hazırlayacak kadar araştırmıştı.”(47)

Öldürülme nedeni alan araştırmasının doğru yerleri işaret ettiği yıllar sonra anlaşıldı. “Öz, raporunda, ‘askeri ve sivil güvenlik güçlerinin, MİT elemanlarının yer aldığı organizasyonun, MHP ve bağlı kadrolarınca yönlendirildiğinin’ altını çizmişti.”(48)

Kontrgerillaya işaret, olayların nedeni olarak bu örgütü göstermeye çalışmak o yıllarda da cesaret işiydi. “Bir türlü aydınlatılamayan siyasi cinayetlerin ilk kurbanı bir cumhuriyet savcısıydı. Hem de sıradan bir savcı değil. Ankara Cumhuriyet Savcı yardımcısı Doğan Öz, bugün üzerine gidilen kontrgerilla-MHP ilişkisini ilk araştıran savcıydı. Soruşturduğu bazı münferit olayların sorumlu-

luğunun devlet içinde üst makamlara kadar tırmandığını saptamış ve bu sırrı o günlerde eşi Sezen Öz ile paylaşmıştı.”(49)

“Doğan Öz, kontrgerilla ile ilgili bir dava açma hazırlığına girdi. Başlatacağı büyük soruşturmanın bir ön çalışması olarak kısa bir rapor da yazdı. O raporda aynen şöyle diyordu: ‘Şiddet olayları, anarşik eylemler olarak nitelendirilebilecek kadar basit değildir. Amaç, demokrasi umudunu yok etmek; onun yerine faşist düzeni gündeme getirmek ve bütün unsurlarıyla yürürlüğe koymaktır. Böylece ABD ve çokuluslu ortaklıklar, Ortadoğu sorunun büyük ölçüde çözmek amacını gütmektedirler. Bize göre bu sonuca ulaşmada CIA, kontrgerilla gibi gizli örgütlerin yönlendirmesi vardır.’”(50)

Öz raporu şöyle sürüyor:

“Bütün bu çalışmalar içinde askeri ve sivil güvenlik güçleri vardır. Kontrgerilla, Genelkurmay Harp Dairesi’ne bağlıdır. Sivil güvenlik güçleri içinde de MİT elemanları ve 1. Şube görevlileri kullanılmaktadır. Bütün bu çalışmalar MHP ve onun kadrolarınca yönetilmektedir. Bu genel çerçevede cinayetleri, şiddet ve anarşik eylemleri daha iyi anlamak olasıdır.”(51)

Öz’ün hazırladığı rapordan bir kişi daha haberdar olmuştu, ancak artık bu örgüte güç yetirmek imkânsız hale gelmişti. “Ecevit kendisinin de dehşet içinde haberdar olduğu bu örgütlenmenin üzerine gidemeyecek ve hiçbir adım atamadan devrilecekti. Doğan Öz ise bu raporu yazdıktan iki ay sonra raporunda sözünü ettiği çetenin bir saldırısının kurbanı oldu.”(52)

Öz cinayeti, bu tarihten sonra sıklıkla başvurulacak olan tanıdık bir yöntemle işlenmişti. “Öldürülüş şekli klasikti; sabah evinden çıkıp, arabasına bindi. Motorun ısınmasını beklerken silahını doğrultan saldırgan peş peşe 6 el ateş ettikten sonra pek çok görgü tanığının arasından kaçtı. Olayı iyi gören bir tanık, polise verdiği ifadede katili bütün ayrıntılarıyla anlatmıştı. Yapılan operasyonlar-

da yakalanan yaklaşık 150-200 kişi gösterilen tanık ısrarla gördüğü kişinin bunlardan biri olmadığını söylüyordu. Artık polisler görgü tanığına inanmakta güçlük çekmeye başlamışlardı... Ama bir gün karakola çok sıradan bir tartışmadan dolayı biri getirildi. Polisler adamı görünce gözlerine inanamadılar. Bu adam, o tanığın tarifine tıpatıp uyuyordu. Bir apartmanda kapıcılık yapan tanık apar topar karakola getirildi. Şüpheliyi 10-15 kişinin arasına koyan polis, tanığın teşhis etmesini istedi. Katili gören tanığın ilk tepkisi sararmak ve adeta sayıklar gibi 'bu buydu, buydu' diye haykırmak olmuştu. Tanığın zanlıyı tarifindeki netlik mahkemenin de ilgisini çekmiş, hatta mahkeme üyeleri tutanaklara geçirilen 'adeta fotoğrafı çekilmiş kadar ayrıntılı ve isabetli tanımlamanın zanlının yakalanmasındaki payını vurgulamadan edememişlerdi. İşte 'bu', bir görenin bir daha unutamadığı adam İbrahim Çiftçi'ydi.”(53)

Diğer olayların tersine İbrahim Çiftçi yakalanmış ve yargılanmıştı. Ancak yargılama sırasında ilginç olaylar oldu. “Doğan Öz cinayetinin sanığı İbrahim Çiftçi askeri mahkemede yargılandı. Bütün tanıklar ve kanıtlar aleyhineydi. Ancak Çiftçi'nin avukatının mahkemeye verdiği bir dilekçede, müvekkilinin Milli Savunma Bakanlığı'nda dosyasının olduğunu belirtmesinden sonra Çiftçi hakkında verilen idam kararı Askeri Yargıtay'da tam 4 kez bozuldu. Sonunda askeri mahkeme Türk hukuk tarihinin en ilginç kararını verdi ve şöyle dedi: 'Sanık Çiftçi'nin Doğan Öz'ü taammüden öldürdüğü mahkememizce sabit görülmüştür. Ancak Askeri Yargıtay Daireler Kurulu kararına direnilemeyeceğinden, sanık Çiftçi'nin beraatine karar verilmiştir.”(54)

MHP itirafçısı Ali Yurtaslan itiraflarında Doğan Öz cinayeti ile ilgili şunları anlatıyor:

“Salih Dayan'ın Ankara Şubesi Başkanlığı (ÜGD) döneminde yönetim kurulu üyeleri ve işbölümü şöyleydi: Başkan Salih Dayan.

İkinci Başkan önce Ünal Osman Ağaoğlu idi. Mamak katliamı için Site Yurdundan otomatik silah verdiği açığa çıktığı için kaçmak zorunda kaldı. Yerine Mehmet Yamtarçelik İkinci başkan oldu. Bunun ikinci başkanlığı döneminde Anayasa Mahkemesi ve Danıştay bombalandı. Salih'in emriyle çeşitli semtlere silah ve diğer malzemelerden verdi. Doğan Öz'ün ve Zafer Üstünel'in öldürülmesinde kullanılan silahları sakladı. Zafer Üstünel'in öldürülmesi emrini verdi.”(55)

İbrahim Çiftçi'nin tetikçilik yıllarından sonraki hikâyesi ise şöyle: “Tahliye olduktan hemen sonra, Turgut Özal hükümeti döneminde İlksan'a müdür olarak işe alındı. Daha sonra da devlet dairelerine petrol dağıtımını yapmaya başlayarak işadamı statüsüne yükseliverdi.”(56) Genellikle rastlandığı gibi Çiftçi de cinayetleri nedeniyle ödüllendirilenler arasındaydı.

BEDRETTİN CÖMERT CİNAYETİ

Bedrettin Cömert'in öldürülme biçimi Doğan Öz'ünkünün tıpkısıydı. Ancak bu kez İbrahim Çiftçi'nin yerinde başkaları vardı. “11 Temmuz 1978 günü Ankara Gaziosmanpaşa'da Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi kürsüsü öğretim üyesi Doç.Dr. Bedrettin Cömert öldürüldü. Balistik muayene sonuçlarına göre Bedrettin Cömert'i vuran silah, daha pek çok olayda kullanılmıştı. Katillerin ülkücü oldukları ve cinayetten sonra Almanya'ya kaçtıkları belirlendi. Olayın baş aktörlerinden biri... Abdullah Çatlı idi.”(57)

Katillerin cinayetlerden önce kafa yormalarına gerek yoktu. Evin önünde bekliyor, hedef çıkar çıkmaz kurşunlanıyordu. “Cömert sabah saatlerinde, eşiyle birlikte Ankara Gaziosmanpaşa'daki evinden çıkar çıkmaz kurşunlara hedef oldular. Kırmızı renkli Murat marka otodan açılan ateş sonucu olay yerinde ölen Cömert'e 3 kişi ateş

etmişti. Amerikan asıllı eşi Maria Agostina ise ağır yaralandı.. Caniler öylesine ölüm makinesi haline getirilmişlerdi ki, cinayetten önce, Cömert'in hemen evinin karşısında kaldırıma oturup kahvaltı edecek kadar insanlıktan çıkmışlardı.”(58) Katiller yakalanmayacaklarını biliyorlardı.

Maktul de öldürüleceğini biliyordu: öyle anlaşıyor. “Bedrettin Cömert, TDK ve Hacettepe'deki ülkücü terörü soruşturmak üzere kurulan komisyonun üyesiydi. Sürekli aldığı tehditler nedeniyle Dekanlığa verdiği dilekçeyle adeta öldürüleceğini haber vermişti.”(59)

Elbette bu cinayetten sonra da ortada birçok sanık adı dolaşmasına rağmen bir sonuç alınamamıştı. Örgütlü terörü çözmenin mümkün olmadığını Türkiye çok daha sonraları öğrenecekti. “Bu saldırının failleri olarak belirlenen iki kişi Üzeyir Bayraklı ve Rıfat Yıldırım hakkında Sıkıyönetim Askeri mahkemesinde gıyaplarında dava açıldı. Yargılama sırasında, sanıkların başka cinayetlere karıştıkları tanıkların ifadeleriyle ortaya çıktı. Ancak çok önemli bir gerçek daha mahkeme kayıtlarına geçti: sanıklardan Rıfat Yıldırım 1979 yılında, Edirne valiliği tarafından verilen ve Hasan Yürel adına düzenlenen pasaportla yurt dışına çıkmıştı”(60) Elbette iki sanıktan bir daha haber alınamadı.

Konuyla ilgili bir çalışmada “yakalanamayan” sanıklardan Üzeyir Bayraklı'nın 1992 yılında Almanya'da öldüğü, Rıfat Yıldırım'ın ise Almanya'da eroin kaçakçılığı nedeniyle yakalandığı belirtiliyor. (61)

CAVİT ORHAN TÜTENGİL

Terör artık hep tanınmış bilim adamlarına, savcılara, sendikacılara ve hatta polis müdürlerine yönelmişti. “İstanbul Üniversitesi

İktisat Fakültesi sosyoloji kürsüsü Başkanı Prof. Cavit Orhan Tütengil de tıpkı Kaftancıoğlu gibi evinden işine gitmek üzere çıktığında yaylım ateşine tutuldu. 7 Aralık 1979 günü bir 'faili cezasız' daha tarihe kaydedilmişti. Olayda kullanılan araç plakası sökülmüş olarak Edirnekapı'da bulunmuştu ama, polis katillere dair hiçbir ipucu bulamamıştı. Üstelik, Tütengil'in eşi Şükriye Tütengil emekli maaşı bağlatabilmek için yaptığı uzun uğraşlar sırasında Sıkıyönetim Tütengil dosyasının kaybolduğunu öğrendi.”(62)

Sıkıyönetim'den Emekli Sandığı'na gönderilen yazıda kaybolan dosya ile ilgili olarak şöyle deniyordu:

“Yakalanan Yılma Durak'ın ifadesinde ÜGD Ocak Başkanı Recep Öztürk'ün olaydan önce, kendisine üniversiteden bir hocanın öldürülmesini planladığını söylediğini, kendisinin muvafakat ettiğini, ertesi günü Cavit Orhan Tütengil'in öldürülmesi üzerine Recep Öztürk ile yaptığı konuşmada, onlar tarafından öldürüldüğünü öğrendiğini beyan etmiştir. Bu beyandan sonradır ki, Tütengil'in faili olduğu anlaşılan Recep Öztürk, daha önce birçok öldürme ve yaralama suçlarından ötürü Sıkıyönetim Komutanlığı'na sevk edilmiş, ancak her nedense tahliye edilmiştir. Tahliyesine müteakip yurtdışına kaçtığı için gerek Tütengil'in, gerekse yeni belirlenmiş olaylardan ötürü sorgusu yapılamamıştır.”(63)

Mahkeme dosyaları hep bir avuç tetikçinin adı etrafında dönüyordu sanki. “Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 'MHP ve Ülkücü Kuruluşlar İddianamesinde' yer alan Recep Öztürk'ün 'mesai arkadaşları' da bildik isimlerdi: 'İstanbul'daki ülkücü militanların eğitilmesi, eylemlerinin yönlendirilmesi, eylemlerden sonra korunmaları Yılma Durak'ın başkanlığında Orhan Çakıroğlu, Celal Adan, Mustafa Verkaya ve Recep Öztürk'ten oluşan bir komitece yürütüldüğü, sanıkların anlatımları ve belgelerle saptanmıştır. Bu şekilde oluşan örgütün İstanbul kanadına verilen eğitimler ve sağlanan

kaynaklar ile işledikleri eylemlerden sanıklarla doğrudan ilgili olan ve bilinenleri şöyle sıralanmıştır.”(64) Bu satırlardan sonra yine hep tanıdık isimler sıralanıyordu.

PROF. ÜMİT DOĞANAY

Recep Öztürk adı bir kez de Ümit Doğanay cinayetinde karşımıza çıkacaktı.

“Recep Öztürk’ün gözünü kırpmadan çektiği tetiklerin sayısının tam olarak bilinemediği açık. Ama sorumlu tutulduğu cinayetlerden bir diğeri de Prof. Ümit Doğanay. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekan Yardımcısı Doğanay’ın öldürülüşü de diğer cinayetlerin işleniş biçiminden farksızdı. Katiller klasik yöntemlerini devreye sokmuştu. Doğanay, sabah saatlerinde evinden işine gitmek üzere 8.30 sıralarında dışarı çıktığında biri kız 4 saldırganın kurşunlarına hedef oluyordu. Cinayetlerde kullanılan araçların markası bile pek değişmiyordu. 34 DT 824 plakalı Renault marka çalıntı araba, aynı gün, yani 20 Kasım 79’da, saat 13.30 sıralarında, Levent camii yakınlarında terk edilmiş olarak bulundu. Olay yerinde 9mm çapında 23 kovan bulundu. Gazeteler ertesi günü olaya geniş yer verirken, saldırı sırasında İsmail Ergin ve Nurettin Ergin adlı kişilerin de yaralandığını yazıyordu.”(65)

Elbette cinayet TİT tarafından üstlenilmişti. “Olayın failleri arasında Türk İntigam Tugayı (TİT) adlı örgütün Adana bölge hücreleri mensuplarından Ali Bülent Orkan ve Erol Türkmen’in isimleri geçti. Her ikisi de Adana’daki çeşitli eylemlerin yanı sıra, Piyango-tepe katliamından da sorumluydu. Bilindiği gibi Orkan idam edilirken, Türkmen’in de emniyette intihar ettiği öne sürüldü. Böylece bu iki kişi sahip oldukları önemli bilgileri de beraberlerinde mezara götürdü.”(66)

Mezara göturmeyenler ise daha şanslıydı; kısa süren yargılamalardan sonra serbest kaldılar. “Doğanay’ın öldürülmesinden sorumlu tutulan Ahmet Sefa Kırılı, Recep Öztürk ve Cihat Sever hakkında İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince dava açıldı. Tahmin edileceği gibi, sonuç hiç de sürpriz olmadı ve sanıkları Kırılı ve Sever delil yetersizliğinden beraat etti. Ama, beraat etmeden önce zaten tahliye olmuşlardı. Recep Öztürk yakalanamadı. Saldırganlar arasında bulunan kızın ise kimliği hiçbir zaman tespit edilemedi. Çok ‘şaşırtıcı’ bir tesadüf yine karşımıza çıkmıştı. Polisin gayrı resmi ifadesine göre bu davanın zanlıları da soluğu yurt dışında almıştı.”(67)

BALGAT KATLİAMI

Artık tek kişilik hedeflerden kahve taramaları dönemine geçiliyordu. Balgat katliamında bir kahvede oturanların tümü hedef alınmıştı. Artık içeridekilerin kim olduğunun bir önemi kalmamıştı. Terör artık herkesi hedef alıyordu. “1978 yılının 10 Ağustos günü Balgat’ta solcuların gittiği kahvehaneler tarandı ve 5 kişi öldü, 14 kişi yaralandı. Olayla ilgili olarak yakalanan Mustafa Pehlivanoğlu’nun askeri savcılığa verdiği ifadede yine Abdullah Çatlı’nın adı vardı. 1980 öncesi de devlet tarafından kullanıldığı açıklanan Çatlı hakkında Pehlivanoğlu’nun söyledikleri şunlardı: ‘Genel Merkez’de Abdullah Çatlı’nın emrindeydik. Hepimiz onun emrinde öldürme ve yaralama eylemlerini gerçekleştirdik. Benim karıştığım Balgat olayı, Çatlı’nın emriyle gerçekleştirildi. Olayda kullanılan 12’li Berat’ta tabancayı Abdullah’tan aldım. Silahları İsa Armağan Niğde’den getirerek Abdullah’a veriyor, Abdullah da örgüte dağıtıyordu. Balgat olayından sonra yakalanmamızın ardından İsa Armağan’ın bir arkadaşı 3,5 milyon lira parayı Abdullah Çatlı’ya götürerek bizim

serbest bırakılmamızı sağlamasını istemiş. Ancak Çatlı İstanbul'a yerleşip o parayla kuyumcu dükkânı açmış.' Bunun üzerine Mustafa Pehlivanoglu serbest kalamadı ve Balgat katliamı davasında mahkum olup idam edildi.”(68)

MHP Yöneticisi Ali Yurtaslan ise itiraflarında bu olayla ilgili olarak şu iddialarda bulunuyor: “Balgat katliamını planlayan Ethem Kısıkıs değil, Şevkat Çetin'dir. Bu katliamın amacı Müslüman halkı Komünistlere karşı kışkırtmaktı. Bu amaçla camiden çıkan halk kurşunlandı. Daha sonra ÜGD tarafından büyük bir cenaze töreni düzenlendi. Ayrıca bu bölgede oturan Müslümanların, sağcılarının evleri kurşunlanarak, MHP'ye sempati duymaları sağlanmaya çalışıldı. Hedef, burayı MHP'nin kurtarılmış bölgesi yapmaktı. Ancak İsa Armağan'ın yakalanmasıyla oyun bozuldu. İsa Armağan ile Şevkat Çetin'le direkt teması vardı. İsa yakalanıp cezaevin konulduktan sonra, Şevkat beni İsa'ya gönderdi. Nasıl ifade verdiğini ve öbür silahların nerede olduğunu öğrenmemi istedi. İsa bana 'Şevkat'tan başka kimse ile görüşmem. Kendisi gelsin' dedi. Bunun üzerine Şevkat cezaevine giderek İsa ile bir görüşme yaptı. Bu görüşmede ben de vardım. Şevkat, İsa'ya 'Benim adım verdiniz mi?' diye sordu. Şevkat bu arada Doğan Öz'ün katil sanığı İbrahim Çiftçi ile de özel bir görüşme yaptı. Ona Bahçelievler katliamından dolayı kimlerin ismini verdiğini sormuş. O da Abdullah Çatlı'nın adını vermek zorunda kaldığını söylemiş. Şevkat Çetin Bahçelievler katliamı dolayısıyla yakalanan Turan Demirkan ile de özel bir görüşme yaptı. Bu görüşme sırasında İsa Armağan, Çetine birkaç yerde silah ve telsizler olduğunu söyledi. Çetin de bu adresleri not aldı.”(69)

BAHÇELİEVLER KATLIAMI

Balgat'tan sonra gerçekleştirilen Bahçelievler katliamı daha organize bir eylemdi. "9 Ekim 1978 gece yarısı Ankara Bahçelievler'de Türkiye İşçi Partili 7 genç katledildi. Bahçelievler, MHP'nin karargahı olarak bilinen bir semtti ve olayın sorumlusu olarak yakalanan Haluk Kırıcı da bir ülkücüydü. Kırıcı, 12 Eylül'den sonra Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'na verdiği ifadede TİP'li gençleri kendisinin öldürdüğünü itiraf ederken, yine o tanıdık isme atıf yapıyordu. Kırıcı'nın ifadesine göre TİP'lilerin ölüm emrini veren 'Büyük Reis' Abdullah Çatlı idi. Çatlı hem Kırıcı'yı olay yerine arabasıyla götürmüş, hem TİP'lileri bayıltmak için eter vermiş, hem de katliam bittikten sonra kullanılan silahı teslim almıştı."(70)

MHP'li Ali Yurtaslan ise itiraflarında başka bir bağlantıya dikkat çekiyor: "1978 Ekiminde yapılan bir toplantıda Türkeş, "Bahçelievler bizim için emniyetli bir hale getirilmelidir' demiş. Bundan kısa bir süre sonra Bahçelievler'de 7 TİP'li öldürüldü. Ayrıca buraya büyük bir güç yığılarak, semt tamamen MHP'nin hakimiyeti altına alındı."(71)

Yurtaslan devam ediyor: "Bu konuşmalardan sonra bizimkiler Bahçelievler'de bir araştırma yapmışlar ve TİP'lilerin kaldığı evi tespit etmişler. Burayı basmadan önce kim olduklarını öğrenmek için bir araştırma daha yapılmış. Bunların TİP yöneticisi olduklarını öğrenmişler. Bunun üzerine Abdullah Çatlı timin başına geçmiş. TİP'lileri öldürmeden önce bunların sorgulamasını Abdullah Çatlı yapmış. Olayda Mustafa Mit'in Chevrolet marka arabasıyla, Ankara Şubesinin Renault'u kullanılmış. Mustafa Mit'in Chevrolet marka açık mavi renkteki arabasını, ülkücü gençler 1977 seçimleri sırasında Türkeş'e hediye etmişler. O da Mustafa Mit'e vermiş. Bu olayda yer alan şahıslar şunlardı:

Abdullah Çatlı: Cinayetin elebaşısı. Olaya Reis lakabıyla karışmış. ÜGD Genel Başkan Yardımcısıydı. TİP'lilerin sorgulamasını bu yaptı. Halen kaçaktır.

İbrahim Çiftçi: Ulus bölgesi başkanıydı. Bu olaydan halen içerde.

Turan Demirkıran: Bahçelievler bölge başkanıydı. Halen içerde.

Mahmut Korkmaz: Ankara Şubesi ikinci başkanıydı. Aranıyor.

Bünyamin Yıldırım: ÜGD'nin açtığı Platin Kiraathanesini çalıştırıyordu. Aranıyor.

Ömer Özcan: Ankara Şubesinin eski yönetimindeydi. Şimdi içeride.

Ercüment Gedikli: Bahçelievler bölgesindendi. Babası Albaydır ve MHP'lidir. Onun sayesinde tahliye olmuştur.

Mehmet Kundakçı: Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyesiydi. Bu davadan tahliye oldu. ETKO'dan tutuklu.

Haluk Kırcı: Erzurumlu, 17-18 yaşlarında. Esmer, sarkık dudaklıdır. Nenehatun yurdunda kalırdı. Mahmut Korkmaz'dan ayrılmazdı.”(72)

ABDİ İPEKÇİ CİNAYETİ

70'li yılların en sansasyonel eylemlerinden biri kuşkusuz Abdi İpekçi cinayeti idi. “1 Şubat 1979 Perşembe günü akşamı saat 21:15 dolaylarında Milliyet gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Başyazarı Abdi İpekçi, İstanbul'un göbeğinde silahlı saldırıya uğramıştı. Teşvikiye Emlak Caddesinden evinin bulunduğu yan sokağa tam döneceği sırada, uğradığı silahlı saldırı sonucu aldığı kurşun yaralarıyla hayatını kaybetti. Görgü tanıklarına göre biri uzun, diğeri kısa boylu olmak üzere olay yerinden iki kişi koşarak kaçtılar ve açık renkli bir otomobile binip uzaklaştılar. Kanlar içindeki Abdi İpekçi, BMW marka otomobilinden çıkartılarak , Şişli Etfal hastanesine

götürüldü. Haber, Türkiye gündemine bomba gibi düştü. Devletin televizyonu ve radyosu yayınını keserek cinayeti flaş haber olarak verdi.”(73)

Diğer cinayetlerden farklı olarak bu kez katil yakalanmıştı ama onu da cezaevinde tutmak mümkün olmadı. “Türkiye’nin uzlaşmacı yaklaşımıyla tanınan etkili kalemi Abdi İpekçi. 1 Şubat 1979 günü evine giderken, pusuya düşürülerek öldürüldü. Cinayetten 5 ay sonra Mehmet Ali Ağca, İpekçi’nin katili olarak yakalandı ve ölüm cezasına çarptırıldı. Ancak hüküm kesinleştiğinde Ağca yurtdışındaydı. Çünkü Türkiye’nin en iyi korunan askeri cezaevinden bir gece kaçmayı başarmıştı. Bu kaçaşın nasıl gerçekleştiğı yıllar yılı sır olarak kaldı. Yıllar sonra bir ölkücü, savcılık ifadesinde Ağca’nın hapisten kaçırılması eylemini Abdullah Çatlı ve Oral Çelik’in organize ettiklerini söyleyecekti.”(74) “İpekçi’nin öldürölmesinin üzerinden yaklaşık 5 ay geçmişti ki, Mehmet Ali Ağca bir ihbar üzerine yakalandı. Ağca, İpekçi’yi öldürdöğünü hiç inkâr etmedi ama bir örgütün varlığını asla kabul etmedi. Silahı Aksaray MHP binasında Mehmet Şener’e verdiğini, cinayet sırasında yardım eden diğerkişinin ise Yavuz Çaylan olduğunu söylüyordu. .. Ağca, yaklaşık bir ay sonra tutuklu bulunduğ u Maltepe Askeri Cezaevinden kaçırılmasını da garantiye almış oluyordu. Ağca gıyabında yapılan yargılama sonrası idam cezasına mahkum edildi. Ağca’nın firarından sonra basında çıkan yeni isimler göz önüne alınarak dava yeniden açıldı. 20 Mart 1984’ten 25 Aralık 1985’e kadar süren bu ikinci davanın sonucunda ise sanıklar delil yetersizliğinden beraat ettiler.”(75)

Aslında askeri savcılığın hazırladığı iddianame doğru iz üstündeydi; “Askeri savcılığın hazırladığı yeni iddianameye göre, Ağca’nın arkasında Abuzer Uğurlu vardı. Savcılık Uğurlu ile birlikte Yılma Durak ve Zülfikar Yasan hakkında idam cezası istedi.”(76) Ancak, Abuzer Uğurlu’dan Bekir Çelenke doğru giden izler iyi takip edile-

memişti. Bekir Çelenk adı, daha sonra, ancak Papa Suikastı olayından sonra duyulacaktı.

Tetikçiler ise saptanmış ancak yakalanmasında geç kalınmıştı. Oral Çelik, Yalçın Özbey gibi önemli isimler çoktan yuvadan uçmuştu çünkü. “Askeri Savcılık, öteki sanıklar Hasan Hüseyin Şener, Selçuk Atar, Yusuf Hududi, Mehmet Tanaydın, Doğan Yıldırım, Osman Alasu, Mehmet Metiner ve Mehmet Gürbüz’ün cürüm işlemek için teşekkül kurmak, cezaevinden Ağca’yı kaçırmak, suç işleyeni saklamak gibi suçlardan 30 yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılmasını istemişti. Bu arada bazı sanıklar firarda olduğu için haklarındaki evraklar ayrılmıştı. İşte bu isimler aslında davanın kilit isimleriydi; Yalçın Özbey, Oral Çelik, Mehmet Şener, İbrahim Bayram, Recep Öztürk ve Ahmet Malkan.”(77) O tarihten sonra kaçanları bir daha yargılamak da asla mümkün olamayacaktı. “O dönemde Çatlı ile birlikte Avrupa’da eylemler yapan bir diğer ülkücü ise İpekçi suikastının kilit isimlerinden Oral Çelik’ti. Ağca’nın suç ortağı olduğu söylenen Çelik Avrupa’da uyuşturucu kaçakçılığından yakalanıp hapis yatmıştı. Geçtiğimiz aylarda kendinden emin gülümseyen bir çehreyle kendi isteğiyle Türkiye’ye iade edildi. Avukatları, Oral Çelik’in mahkumiyetini gerektirecek bir dava olmadığı inancındaydılar. Oysa Çelik’in Malatya’da süren bir öldürme davası vardı. Ancak öldürülen öğretmenin avukatı Aysel Bulut’a göre her ne olduysa olmuş ve Oral Çelik’in cinayet dosyası, delilleriyle birlikte ortadan kaybedilmişti. Sıkıyönetim ‘Dosyayı emniyete aldık’ diyor, Malatya Emniyet müdürlüğü ise ‘Dosya bize gelmedi’ yanıtını veriyordu.”(78)

Ağ, organizasyonu gizlemek için kurulmuştu; üzerine yeterince gidilmediği sürece mükemmel işliyor gibi görünüyordu. “M. Ali Ağca’nın MHP Genel Başkanı Türkeş’e yazdığı ileri sürülen bir mektup, MHP ve bağlı kuruluşlar ile ilgili davada Türkeş’in şiddetli

tepkiler göstermesine yol açmıştı... Münih'ten gönderildiği bildirilen mektup, şu satırları taşımaktaydı:

‘Sayın Başbuğum...

Önce en derin hürmetlerimle ellerinizden öper, pek sıcak ve babacan ilgilerinize sonsuz şükran borcumu ifade etmek isterim, beni bağrına basan ülkücü kardeşlerimin her türlü yardımı sayesinde hiçbir şeyden zorum yoktur. Türk olmanın gururu ile yüce dava uğrunda üzerime düşen her görevi şerefle yerine getirmenin huzuru içindeyim. Tanrı Türkü korusun ve yüceltsin.

En derin saygılarımla.

Mehmet Ali Ağca”(79)

Cinayetin ardından yapılan incelemelerde Ağca adına açılan banka hesaplarında da önemli hareketlilikler yaşandığı saptanmıştı: “Cinayetten 15 gün önce, 15 Ocak 1979’da, önce Malatya Ziraat Bankası 22533 no’lu hesaba, Ağca adına 100 bin lira yatıyor. Cinayetten 4 gün sonra da, 50 bin lirası çekiliyor. Cinayetten bir ay önce de, 29 Aralık 1978 günü, Yapı Kredi Bankası Gebze Şubesine 200 bin lira yatıyor. Bu paranın tamamı da, 4 Ocak 1979 günü, Yapı Kredi Bankası Malatya Şubesinden çekiliyor. Bu paraların da, Yalçın Özbey tarafından yatırılmış olduğu ortaya çıkıyor. Ağca, cinayeti işledikten sonra Malatya’ya gidiyor ve burada Ziraat Bankası’ndan elli bin lira çekiyor. Aynı günlerde de sağcı öğrencilerin lokalinde bir konferans veriyor. Konferansın konusu ‘ülkücü hareketin stratejisi.’ Bu konferanstan sonra sağcı öğrenciler, Ağca ile fotoğraf çektiriyorlar. Bu fotoğraf, İpekçi cinayetinden sonra Aydınlık gazetesinde yer alıyor.”(80)

Ağca cezaevinden kaçırıldıktan sonra Avrupa’da Faruk Özgün adına düzenlenmiş sahte pasaportla dolaşmış ve bu pasaport Roma’daki Papa Suikastı davasında da tartışma konusu olmuştur.

Abdullah Çatlı, Roma mahkemesindeki sorgusunda bu pasaportu Nevşehir’de görevli tanıdık bir komiserin sağladığını ifade ediyor. Sonradan, Nevşehir’de görevli komiserin, çok sonra Susurluk kazası nedeniyle ünlenecek Özel Harekat Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin olduğu öğrenilecektir.(81)

Aslında sorgulamalar sırasında da Türkeş adına ulaşılmış ancak bizzat yargılamalar da bu noktada tıkanmıştır. “İpekçi’nin öldürülmesi sırasında MHP Eminönü İlçe Başkanı olan, sonradan da Malatya ili 2’nci Başkanı olan Zülfikar Yasa, 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra yapılan sorgulamasında, ’15 veya 16 Ocak 1979 tarihinde, MHP İstanbul İlinden sorumlu eğitimci Yılma Durak, benden İpekçi’nin öldürülmesi konusunda güvenilir eylemci bulmamı istedi’ diyerek, bunun üzerine, hemşehrisi olan ülkücü Mehmet Şener’i görevlendirdiğini ve Mehmet Şener’in Yılma Durak ile de direkt irtibata geçtiğini anlatıyor. Yasa, Yılma Durak’ın, Abdi İpekçi’nin sansasyon yaratma maksadıyla öldürülmesi emrini Ankara’dan aldığını ileri sürüyor. Emrin kimden alındığını söylemeyen Yasa, bunun Namık Kemal Zeybek veya Alpaslan Türkeş olabileceğini tahmin ettiğini söylüyor.”(82)

PIYANGOTEPE KATLIAMI

Piyangotepe katliamı öncesinde bu bölgede gelişen ilginç olaylar vardı. “Etlik Ülkü Derneği, Ankara’da Piyangotepe olayına karışmıştı. Orada iki ülkücü öldürüldükten sonra alınan talimat üzerine MHP Gençlik Kollarına gidip afişler, resimler almışlardı... Piyangotepe olayına ‘kuşkulandıkları’ için Ömer Tanlak’ı katmamışlar, gece Ertan Oruç adlı arkadaşı gelip, intikamın alındığını söylemişti... İfadesindeki iddiaya göre Piyangotepe’deki yedi kişilik katliamın failleri Erol Türkmen, Ali Bülent Orkan idi.”(83)

İtirafçı Ali Yurtaslan ise şu bilgileri veriyor: “Piyangotepe katliamı sanıkları Ali Bülent Orkan ve Erol Türkmen bu olayın diğer sanıkları Ahmet Balcı ve arkadaşları yakalanınca, evinde kaldıkları Mümin Boran’ı MHP Genel Merkezi’ne göndererek, Muhsin Yazıcıoğlu’ndan kendilerine bir ev bulmasını istiyorlar. Mümin burada Muhsin Yazıcıoğlu’nu bulamıyor. Orada bulunan Ertuğrul Alpaslan, ‘Bir şey varsa bana söyle ben hallederim’ diyor. Mümin durumu Ertuğrul’a anlatınca o da Mustafa Mit’in arabasına Mümin’i bindirerek Keçiören’e götürüyor. Burada kalmalarını söylüyor. Mümin, Ali Bülent ve Erol Türkmen’i bu eve götürdükten iki gün sonra yakalanıyor. Ertuğrul da Ali Bülent’le Erol Türkmen’i başka yere gönderiyor. Mümin Boran yakalandığında, ‘Evi gösteren şahıs MHP Genel Merkezi’nden Ertuğrul’dur’ diyor. Polis de tahmin üzerine Ertuğrul Alpaslan’ı gözaltına aldı. Biz bunun üzerine İhsan Kabadayı’yı emniyete gönderdik. Kabadayı burada polislerle hakaret ediyor, işkence yapılmasını önlüyor. Aynı gün Yenimahalle savcılarından biriyle irtibata geçildi. Milletvekilleri tarafından Ertuğrul’un muayene ettirilmesi istendi. Sağ görüşlü olan Savcı, Ertuğrul’un kendisine gönderilmesini istedi. Bu arada para karşılığında rapor veren bir hükümet tabibinden yedi günlük rapor alındı. Böylece Ertuğrul’un hemen cezaevini gönderilmesi sağlandı. Polisler hakkında işkence yaptıkları iddiasıyla dava açıldı.”(84)

Ömer Tanlak, ‘davadan dönen’ bir ülkücünün başına gelenleri de şöyle anlatıyor: “Halim isimli Karadenizli bir ülkücüden şüphelenmeye başladık. Bunu önce memleketine gönderdik. Daha sonra tekrar gelerek İskitler Ülkü Ocağı’nda çalıştığını duyduk. Kendisini militan bir kişi olarak tanıtarak orada kalmasını sağlamıştı. Bunu bir akşam oradan alarak Erol Türkmen’e teslim ettik. O da kapattığı yerden kaçmasına göz yummuş. Daha sonra yine yakalayıp İskitler’e bir inşaatın bodrumuna götürüldü. Burada çırlıçplak so-

yularak kafasına silah dayanmış, böylece konuşması sağlanmıştı. Bunu konuşuranlar, Cevdet Çankaya, İsa Sarı ve İskitler Ülkü Ocağı Başkanı idi. Daha sonra bana ‘memleketine gönderdik’ dediler. Ben ondan sonra hiç görmedim. Bu şahıs öldürülmüş olabilir.”(85)

Bir diğer itirafçı, Ali Yurtaslan ise bu konuda başka örnekler veriyor:

“Zaman zaman ölü bulunan bazı ülkücülerin, bizzat MHP’liler tarafından öldürüldüğü teşkilat içinde konuşulur. Bunlardan biri Haydar Şahindir. Bu 11 Ekim 1978’de Niğde Aksaray’da ölü bulundu. ÜGD’nin önde gelenlerinden. Ethem Kısıksı’la beraber görünürlermiş. Teşkilat içinde bunun Balgat katliamının açığa çıkmasını önlemek için bizzat teşkilat tarafından işlenen bir cinayet olduğu konuşulurdu. Aynı şekilde Adapazarı’nda da bir ölü bulundu. Bu şahıs da ÜGD içinde faal görevlerde bulunmuş bir şahıstı. Galiba Ankara Şubesi Başkanlığı yapmıştı. Polis tarafından aranmaktaydı. Öldürülmesi 1978 sonlarındaydı. Bunlar önemli bir hücreyi ortaya çıkaracak bir zincirin halkaları oldukları için öldürülmüş olabilirler.”(86)

Tanlak, Erzurum’da öldürülen Doçent Orhan Yavuz ve 11 Ocak 1977 günü Erzurum Numune Hastanesi’nde 2 öğrencinin öldürülmesinde de aynı komando timinin kullanıldığını açıklıyordu. Emri veren kişi MHP Doğu illeri müfettişi Muammer Cıngılı’ydı. Cıngılı, Malatya’da Abdi İpekçi’nin katili Mehmet Ali Ağca ile İpekçi cinayetinden sonra görüşmüştü.(87)

Doç. Orhan Yavuz’un öldürülmesi ve sonrasındaki olaylar da ilginçti. “Erzurum Üniversitesi Fen Fakültesi Öğretim Üyesi Doçent Dr. Orhan Yavuz, 16 Haziran 1977 günü Üniversite kampusu içindeki lojmanından çıkarak fakülteye gittiği sırada komandolar tarafından yolu kesilerek öldürülmüştü. Olay sırasında Orhan Yavuz’un yanında arkadaşı Dr. Halil Çivi vardı. Yavuz’u arkadaşının yanın-

dan ayırarak fundalıklara götüren komandolar kalbinden üç ve diğer yerlerinden de 5 bıçak darbesi ele ağır yaraladılar. Tıp Fakültesi hastanesine kaldırılan Yavuz, kurtarılamayarak öldü. Cinayetten sonra üniversite tatil edildi ve aralarında Şenay Öztürk'ün de bulunduğu 52 komando gözaltına alındı. Bir süre sonra da tanıklar iki kişiyi teşhis ettiler. Teşhis edilenlerden 'Cezo' adıyla anılan Cezayir Baysal da gözaltına alınmıştı. Ancak sanıklar mahkeme sırasında Batılı gizli servis teşkilatlarında uygulanan ve 'mazeret hikâyesi' adı verilen yöntem ile kendilerini kurtardılar.”(88) Olaydan bir gün önce meydana gelen bir kazada yaralanan bir kişi sanıklardan birinin adıyla hastaneye yatırılmıştı.

CEVAT YURDAKUL CİNAYETİ

Yurtaslan Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un öldürülmesi ile ilgili olarak şunları anlatıyor: “Cevat Yurdakul ben hapis-
teyken öldürüldü. Yurdakul'u öldürmekten sanık olarak aranmakta olan şahısların hepsi de sıkıyönetim olduğu için illegal faaliyet gösteren ÜGD Yönetim Kurulu üyeleridir. Bu şahısların hiçbirisi yakalanmadı. Yakalansalar bu olayın arkasında Osman Balcı, Recai ve Galip olduğu ortaya çıkar. Bu konuyla ilgili olarak Adana'da karşılaştığım Osman Balcı bana şunları söylemişti: 'Cevat Yurdakul'u bizim arkadaşlar öldürdü. Bu şahıs MHP'ye çok zarar vermişti. Birçok arkadaşımızı cezaevine attı. Neredeyse Adana'da MHP'yi çökertti. Bu yüzden öldürüldü.”(89)

Cinayette adı geçen Halil İbrahim Altınışık'ın Komiser Orhan Candan'ın yeğeni olduğu ve Candan tarafından yakalanmasının engellendiği de ileri sürülüyordu.(90)

“Öte yandan yeğeni Cevat Yurdakul'u öldürmekten aranan Orhan Candan'ın Fatsa'ya geçici görevle gelen ve silahlı üç ülkücüyü

yakalayan Erzincan ekibinde görevli polisler silah çekenlerden olduğu anlaşıldı. Bilindiği gibi, Erzincan ekibinde görevli bazı polisler, kendilerini sivil polis olarak tanıtan üç kişiden şüphelenmiş ve bu kişileri silahlarıyla birlikte yakalamıştı. Yakalanan kişileri Fatsa Emniyet Amirliğine getiren polisler bazı görevliler silah çekerek, sanıkları serbest bıraktırmak istemişti. Üç ülkücüyü yakalayan polisler daha sonra can güvenlikleri olmadığı için kendi istekleriyle Fatsa'dan ayrılarak Erzincan'daki görevlerine dönmüşler ve bir süre sonra da Erzincan Valisi tarafından açığa alınmışlardı.”(91)

Bu olaylar olduğu sırada Fatsa'da ülkücüler, polis desteğinde “Nokta Operasyonu” yürütüyorlardı.

Yurdakul cinayetinin ipuçları da çoğu zaman olduğu gibi aynı adresi gösteriyordu. Ancak bu adresin olağan bir adres olmadığı kapısının çalınmamasından belliydi. “Cevat Yurdakul, görevi başındayken suikasta kurban giden ilk Emniyet müdürüydü... Nasıl olduysa, Emniyetin istihbarat güçleri, kendi Emniyet Müdürünün öldürülmesini engelleyememişti. Aslında niye engelleyemediği sorusu 12 Eylül sonrası Askeri savcılığın MHP hakkında hazırladığı iddianamede açıkça yanıt buluyordu.MHP Genel Merkezi'ndeki aramalarda MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş'in gerek MC dönemlerindeki Başbakan Yardımcılığı gerekse sadece parti başkanı olduğu dönemlerde 'polisliğe alınması istenen, terfi ettirilmesi istenen ya da saf dışı bırakılması istenen' isim listeleri çıkıyor ve bunların bir kısmının taleplerinin yerine getirildiği anlaşıyordu.”(92)

Bunun ötesinde, diğer birçok cinayeti işlediğinden kuşkulanan ekip senaryoda hiçbir değişiklik yapmadan oyunu sahneye koymuştu. “Yurdakul'un öldürülmesi de, ülkücülerin işlediği binlerce cinayetin tıpatıp aynısıydı. Sabah işe gitmek üzere otomobiliyle yola çıkan Yurdakul, bir kavşakta yavaşlamak zorunda kalınca çalıntı bir arabayla önü kesilmiş ve yaylım ateşine tutulmuştu. Hedef

seçilmesinin nedeni ise, ülkücülerin kurtarılmış bölgesi Adana'da, o güne kadar yakalanmayan suçluları yakalamaya, karargah kurdukları noktaları dağıtmaya ve dağ kanunları yerine devletin yasalarını uygulamaya çalışmasıydı.”(93)

Belki de işlinin birçok cinayet içinde Yurdakul'un ki faili meçhul olmayı en az hak edendi. Ancak hukuk askıya alınmıştı ve zaman katillerin zamanıydı: “6 Askeri Savcının yaptığı araştırmalar, topladığı belge ve bilgilerin sonucu şunlardı: 'Adana'daki ülkücüler yasadışı faaliyetlerini daha rahat sürdürebilmek için Emniyet müdüründen kurtulmanın gerektiğine inanmışlar, 1979 yılı Eylül ayı içinde partide bulunan sanıklardan Erdem Eroğlu, Hasan Sabri Erdem'e, aynı günlerde Ankara'dan dönen Mehmet Sakarya'ya Alpaslan Türkeş'in Emniyet müdürünün öldürülmesi için emir verdiğini söylemiş, 27 Eylül 1979 günü Hasan Sabri Erdem ve Mehmet Sakarya MHP İl Merkezi'nde bir toplantı yapmışlardır...Bir gün sonra MHP İl Yönetim Kurulu üyesi Sezai Durmaz, Kadir Akgöllü'yü evine götürmüş ve evde Halil İbrahim Altınışik, Yücel İrik, Mustafa Gülnar ve Mehmet Ateş'le birlikte Yurdakul'un infaz emrini yerine getirecek plan bütün ayrıntılarıyla hazırlanmıştı. Yücel İrik gasp ettikleri aracı kullanmış, Kadir Akgöllü, Mehmet Ateş tarafından verilen MAT otomatik silah, Mustafa Gülnar ve Halil İbrahim Altınışik 14'lü tabancalarıyla, Yücel İrik ise 7.65 mm. Çapında tabancayla ateş ederek Cevat Yurdakul'u katletmişlerdi. Bu eylemin belki de terk farkı, 4 kişinin birden 'polis deyimiyle' çeşitli çap ve marka silahlarla ateş ederek, Yurdakul'un sağ kalması olasılığını sıfırlamaktı.”(94)

Yurdakul cinayeti bütün bu bilgilere rağmen faili meçhul kaldı, bütün bu bilgileri toplayıp analiz edebilecek durumda olan avukatı da kısa bir süre sonra aynı girdaba yakalanmaktan kurtulamadı. “Çeşitli zanlıların yargılandığı Yurdakul davasında, karısı Ülker Yurdakul'un avukatlığını Halil Güllüoğlu yapıyordu. Güllüoğlu

yakın dostunu katledenlerin cezasız kalmaması için uğraşırken onunla aynı kaderi paylaşacağını elbette bilemezdi. Sevgili dostu Yurdakul'un öldürülmesinin üzerinden henüz 4 ay geçmemişti ki, sabah kapıdan çıktığında onu ilk karşılayan ölüm oldu... Güllüoğlunu katledenler yakalanamadı.”(95)

MAMAK KATLİAMI

Ali Yurtaslan'ın itiraflarında 12 Eylül öncesinin en korkunç katliamlarından biri olan olayla ilgili şu bilgiler veriliyor: “Mamak katliamı sonrasında silahlar MHP'ye getirildi. Yakalanmalardan sonra silahlar acele başka bir yere nakledildi. Bu davanın sanıklarından Yaşar Öter yakalanınca, iki MHP milletvekili derhal emniyete giderek nasıl ifade verdiğini öğreniyorlar ve diğer sanıkların kaçmasını sağlıyorlar. Bunlardan biri zannedersen İhsan Kabadayı idi. Bu işlerle genellikle Kabadayı ilgilenirdi. Biz böyle zamanlarda emniyete bir milletvekili gönderir. İfadeleri öğrenirdik. Böylece tedbir almak mümkün olurdu.”(96)

KİRLİ SİLAHLAR NE OLDU?

12 Eylül öncesinde işlenen birçok cinayet ve katliamın altında dar bir ekibin imzası olduğu anlaşıyordu. Ancak bu ekibin cinayetlerinde kullandığı silahların da bir türlü yakalanamaması garipti. MHP itirafları bu sıkıntıya nasıl bir çözüm bulunduğunu anlattılar; kirli silahların ordu depolarında yenileri ile değiştirildiği de bu itiraflarla açığa çıktı.

Ali Yurtaslan anlatıyor: “Yakalanan silahlar adliye depolarına götürülür. Buradan orduya verilir. Teşkilat elindeki kirli silahları, bu depolardaki temiz silahlarla değiştirirdi. Aynı şekilde boş kovanlar

orduya verildi. Bunların eğitimde kullanıldığına dair fezleke tutuldu ve yerine doluları alındı. Tabanca ve mermilerin İskenderun'da Astsubay Zafer Tokgöz aracılığıyla değiştirildiğini biliyorum. Bu 1978 yılında yapılmıştı. Depo amiri yüzbaşı da işin içindeydi. Bu astsubay daha sonra Urfa Sıkıyönetim Komutanlığının emrine verildi. Bu sefer de operasyonlarda ele geçirdiği silahları ÜGD'ye aktarıyordu. Silah değiştirme işi başarıya ulaşınca Genel Merkeze haber verildi. Genel Başkan Şevkat Çetin buna çok önem verdi ve başka illerde de uygulanmasını istedi. Gerçekten de uygulandı.”(97)

Kendisi de faili meçhul bir cinayete kurban giden gazeteci Uğur Mumcu anlatıyor:

“Anarşik eylemlerde kullanılan patlayıcı maddelerin ana kaynakları bazı devlet kuruluşlarıdır. Örneğin 17.7.1979 günü, MİSK (Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu) binasında bomba yaparken, bombanın patlaması ile parçalanarak ölen İskender Karyağdı'nın elleri ve parmaklarının incelenmesinden şu sonuç çıkar. Bomba yapılırken amonyum nitrat ve nitrogliserin kullanılmıştır. Bu maddeler devlete bağlı kuruluşlarda üretilmektedir. Bu maddelerin kullanımı denetime bağlıdır.”(98)

Devletin depoları, her türlü kimyasal madde ihtiyacını kesintisiz karşılamaktadır. “Ankara Bahçelievler'de kimyasal madde kullanılarak bayıltılıp, sonra öldürülen yedi TİP'li genç ile ilgili soruşturmada Ankara Numune Hastanesi memurlarından Kadir Temur, katillere hastaneden çaldığı eteri verdiğini itiraf etmiştir. Kimyevi maddeler, asitler, uyuşturucular ve patlayıcı maddeler devlet kurumlarından çalınmaktadır.”(99)

Aslında arada yakalananlar da vardı ama bunlardan da bir sonuç çıkmıyordu. “1979 yılının Temmuz ayında Akşehir'deki Ordonat deposundan 21 tane uzun namlulu silah çalınır. Olayla ilgili nöbetçi er tutuklanır. Nöbetçi er, bir süre sonra tutuklu bulun-

duğu cezaevinden kaçar. Olayın yargılanması, İkinci Ordu Askeri Mahkemesi'nde yapılır. Albay İlhan Tütüncüoğlu, görevi savsaklama suçundan mahkum olur. Karar kesinleşir, ancak bu silahların hangi eylemlerde kullanıldığı saptanamaz. Ülke çapında değerlendirme yapacak bilgi-işlem merkezi kurulmamıştır.”(100)

Hangi eylemde kullanıldığı saptanabilen bir ordu malı bomba hakkında da şu bilgiler not ediliyor: “25 Ocak 1978 günü Ankara Devlet Mühendislik Okulu öğrencileri üzerine bir bomba atılır. Olayda ölenler ve yaralananlar vardır. Yapılan araştırmada bu bombanın Silahlı Kuvvetlerde kullanılan Amerikan yapısı ‘M2 hat bil-1131 1-52’ sayılı bomba olduğu anlaşılır. Olayla ilgili soruşturma başlatılır. Ankara Savcılığında 978/3925 sayı ile bir dosya açılır. Olayın ayrıntısı pek ortaya çıkmaz. Bir süre sonra bomba da olayda unutulur”(101)

BİR TOPLU KATLİAM: 1 MAYIS 1977

1 Mayıs 1977’de İstanbul Taksim Meydanı’nda İşçi Bayramı kutlamaları için toplanmış kalabalığın üzerine ateş açılması ve 35 kişinin ölümü, yüzlercesinin yaralanması olayı, bu tarihe kadar işlenmiş faili meçhul cinayetlerin doruğuydu.

İstanbul Barosu’nun olayla ilgili oluşturduğu araştırma kurulu, inceleme sonucunda şu sonuçlara varmıştı:

“1 Mayıs 1977 günü Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) işçi bayramını kutlamak amacıyla ve gösteri niteliğinde bir yürüyüş ve toplantı düzenlemiştir. İstanbul valisi bir gün öncesinde DİSK Genel Merkezi’ne yolladığı resmi bir yazı ile eylemin yasallığını açıklamıştır”(102)

“DİSK’in tertip heyetince akla gelebilecek her türlü önlem alınarak kusursuz bir biçimde düzenlenen beş yüz bine yaklaşan kişinin

katıldığı gösteri Taksim alanında toplanma ile sonuçlanmıştır. Ancak, törenin bitmesine birkaç dakika kala ansızın silah sesleri duyulmaya başlanmış, çeşitli yerlerden düzenli bir biçimde, toplanan halkın üzerine yöneltilen silah atışları bomba ve patlayıcı madde sesleri ile birlikte kalabalığın paniğe uğrayarak kaçışmalarına neden olmuştur. Silahlı saldırı 35 kişinin ölümü ile yüzden fazla kişinin yaralanmasına yol açmıştır.”(103)

Kurul araştırmaları sonucunda saptadığı olguları şöyle sıralıyor:

- “1- 1 Mayıs gösteri yürüyüşü ve toplantısında çatışmalar olacağı sağıcı olarak nitelendirilen bazı basın organlarında olay öncesinde açıklanmıştır. Çatışmaların kan dökülmesine ve can kaybına yol açabileceği bu basın organlarında olaydan önce ileri sürülmüştür.
- 2- Karşılarındakini revizyonist olarak niteleyen grupların işçi topluluğu üzerine silahlı saldırı düzenleme ihtimali hiçbir zaman düşünülmemekle birlikte DİSK yöneticileri toplantının huzurunu kaçıracak mevzii çatışmaların önlenmesi için gerekli önlemleri saptamıştır.
- 3- Törenin bitimine yakın atılan ilk silah olaya neden olmamış ise de adeta bundan sonraki düzenli atışların başlamasına işaret olmuştur. Nitekim toplananların büyük çoğunluğunun duyamadığı bu silah sesinden sonra alana hakim olan Intercontinental’den (bazılarına göre lobisinden bazılarına göre üst katlarından), Sular İdaresi üstünden, Pamuk Eczanesi üstünden ve bazı binalardan atışlar başlamıştır.
- 4- Güvenlik kuvvetlerinin halkı saldırılardan koruyucu önlemler almadıkları ve hatta panzerlerle halkın üzerine yürüdükleri, paniğin nedenlerinden biri olarak ateş açtıkları, ses bombası attıkları toplanan kanıtlarla bir olgu olarak belirlemektedir.

5- DİSK görevlileriyle onların alana sokmak istemedikleri gruplar arasında alana girmek için bir sürtüşme olmuştur. Ancak bu sürtüşme mevzii olup yer bakımından alanın dışındadır. Buradaki silah atışının hangi grubun arasından çıktığı konusunda kesin bir kanıt yoktur. Ancak atışın havaya yöneldiği herhangi bir yaralama ve ölüme yol açmadığı kesinlikle saptanmıştır.

Bu arada AP binası doğrultusunda Otağ Restoran çevresindeki binaların birinden ateş yapıldığı ve bunu bir araba içinden silahlı kişilerin yayılım ateşinin izlediği görenlerce belirtilmektedir.

6- Alana sokulmak istenmeyen grup ancak, saat:19.00 sıralarında alana gelebilmiştir. Bu grubun Intercontinental oteline giderek ateş ettiğini kabule olanak yoktur. Otel polis kordonu altındadır. Otele kimse alınmamaktadır. Otelin camlarının kırılarak halkın içeri girmesi atışların başlamasından sonra olmuştur. O arada otelin özel bir güvenlik örgütünün elinde bulunduğunu belirtmek isteriz.

7- Sular İdaresi'ne ait setin üzerine alana sokulmayan gruplardan kişilerin çıkması olanaksızdır: Şöyle ki;

- a) Sular İdaresine ait set polis denetimi dışına çıkmamıştır.
- b) Tanıkların açıklamalarına göre, Sular İdaresi üzerindeki setten ateş edilen silahlar uzun menzilliydi. Bu silahların yürüyüşe katılanlarca taşınmasına olanak yoktur. Kurumuza açıklamada bulunan kişilerin verdiği bilgilere göre set üzerinden güvenlik görevlilerince indirilen silahlı kişiler elleri başlarında olarak tutulmuşlar ve Emniyete teslim edilmişlerdir. Bugüne kadar bunlar hakkında bilgi edinilmiş değildir.

8- Kolluk görevlileri alanın dışında bırakılmışlardır. Böylece olayları önleme inisiyatifi ellerinden alınmıştır. Bu nedenle bir emniyet görevlisi yukarıdan atılan bir kurşunla yaşamını yitirmek durumunda bırakılmıştır. Kolluk görevlilerinin gereksiz davranışlarıyla paniğin artmasına ve ölüm oranının çoğalmasına yol açtıkları belirtilmiştir.”(104)

Baro raporundan da anlaşılacağı gibi o gün İstanbul en ince ayrıntılarına kadar düşünülmüş bir toplu katliama tanık olmuştur.

Bu mahkeme kararıyla da saptanmıştır. Mahkeme tutanaklarından izleyelim:

“Kemal Türkler nutkunun sonuna gelmiş, bitirmeden az önce topluluğu devrim şehitleri ve DİSK eski sekreteri İbrahim Güzelce anısına bir dakikalık saygı duruşuna davet etmiş, topluluğun katıldığı saygı duruşunun bitiminden hemen sonra bu davanın konusunu teşkil eden kanlı olaylar meydana gelmiştir. “(105)

“Olay çıkarma anı çok iyi hesaplanmıştır, gerek Beşiktaş’da, gerekse Saraçhane başında toplanan topluluk saat 10.00’den beri ayaktaadır. Üstelik muhtemel provokasyon ve saldırıya karşı tetikte ve tedirgindir. Ayrıca mitingin bitti bitecek anına gelinmiştir. Bu suretle topluluğun fiziksel gücü oldukça tükenmiş, dikkati dağılmış, dönüş hazırlığına da girişilmiştir... Tanık ifadelerine göre önce Abdülhakhamit caddesi üzerinden bir el, arkasından iki el peş peşe silah atılmıştır. Bunu hemen takiben InterContinental otelinin önünden iki el silah atılmıştır. Bu kesimi kısmen Kurtuluş grubu işgal etmektedir. Tesadüfi olmayan bu atışları InterContinental otelinin muhtelif kat ve bölümlerinden bu otelin yanındaki inşaat ve çiçekçi dükkânı içinden, sular idaresine ait duvardan, Otağ restoranın bulunduğu ve duvarında Ozalit yazılı binanın üstünden, Pamuk Eczanesi üstünden veya civarından aynı anda başlayan seri atışlar izlemiştir... Bir kısmı uzun menzilli silahlardan atıldıkları

iddia olunan mermi kurşunları alandaki büyük topluluğun ve kürsüde konuşmasının son sözlerini söylemekte olan Kemal Türkler ile protokole dahil olanların ve kürsünün etrafını çeviren diğer kalabalığın başlarının üzerinden geçmeye başlamıştır. Bu durum karşısında yukarıda temas edildiği şekilde içinde bulunduğu yorgun, dalgın ve tedirgin atmosferin de etkisiyle büyük kalabalığın içine düştüğü bu cehennem kaosa içinde ve can korkusu altında paniğe kapılarak silahların atıldığı, kurşunların geldiği ters istikamete doğru kaçışmaya başlamıştır.”(106)

“Taksim alanında yaratılan ve kısa zamanda kıyıma dönüşen bu kararlı saldırı ve terör hareketi tanık ifadelerine göre ortalama 8-10 dakika sürmüştür ama alan da bir kan denizi halini almıştır. 8-10 dakika içinde meydana gelen bu saldırının bilançosu 34 ölü ve 126’den fazla yaralıdır.”(107)

Olay sırasında alanda ölenlerin yalnızca beşinde kurşun yarasına rastlanmıştır ve bunlardan biri de güvenlik görevlisidir. Ölenlerin 8’i kadın, 26’sı erkektir. Ölenlerin 29’u 40 yaşın altındadır, 9’u öğrenci, 7’si öğretmen, 6’sı memur, 3’ü işçi, 9’u halk kesimindedir. (108)

Mahkeme tutanaklarına göre tabanca ile vurulup öldürülen beş kişiden dördü kaçarken arkalarından isabet kurşun yarası ile ölmüşlerdi. Geriye kalanlar ezilme ve boğulma sonucu hayatlarını kaybetmişlerdi. Kurşunların panik yaratacak bir biçimde planlı olarak atıldığı anlaşılıyordu. Aynı şekilde yaralıların 32’si kurşun isabeti ile diğerleri panik, kaçışma ve ezilme sonucu meydana gelmişlerdi.

Mahkeme olayların incelenmesi sonucu şu sonuçlara varmıştır: “Alanın en hakim noktalarından ve alanı boşaltacak yolları kontrol edebilecek mevkilerden aynı anda geri atışlar başlamıştır.(Yani kaçışların engellenmesi planlanmıştır.) ... Bazı yerlerden halkın

arasına aynı anda patlayıcı maddeler atıldığı da ifade edilmektedir. (Gerçekten de zabıtaca alanın çeşitli yerlerinde torpil yazılarını havi, patlayıcı maddeler ele geçirilmiştir.) “(109)

“Alanın en hakim ve stratejik noktalarından 10 dakika kadar devam eden seri atışlarda 2000’e yakın mermi yakıldığı ifade edilmektedir. Bu durum karşısında eğer hedef gözetilerek ateş edilmiş olsaydı, kurşunla beş ölü, 32 yaralı değil, bu rakamların pek çok üstünde ölüm ve yaralanmalar meydana gelirdi. O halde tertip olunan bu hareket yüz bin kişinin üstünde mitingi izlemekte olan halk üzerinde yıldı, korku ve panik yaratmayı amaçlamakta idi. Şunu da eklemek gerekir ki, yukarıda açıklanan mihrak ve stratejik noktalardan açılan bu seri atışları takiben alanın içinde ve dışında görevlendirilen panzerlerin siren çalmaya başlamaları halkın arasında alanın o tarafına, bu tarafına ilerlemeleri, ses bombaları atmaları ve bir yerlere sığınan halkın üzerine su sıkmaları, ateş açmaları normal muhakeme ve soğuk kanlılığını büyük ölçüde yitirmiş can korkusu içindeki bu 100 binlik kitlenin panik içine düşmesini süratlendiren diğer bir etken olmuştur.”(110)

Mahkeme tutanaklarında bir ilginç nokta daha saptanıyor: “Böylece, seçime dönük ve DİSK’in bir nevi kuvvet gösterisi niteliğinde olan bu mitingde solun sola saldırdığı imajı yaratılmış bunun için de sol fraksiyonlar kullanılmıştır.”(111)

Mahkeme aşamasında olayla ilgili birçok karanlık nokta ortaya çıkmıştır.

a) Sular İdaresi üzerinden ateş eden “Çelik yelekli ve ellerinde uzun menzilli silahlar bulunan sivil giyimli kişilerin” uzaktan çekilmiş fotoğrafları büyütülmüş, çekilen filmlerle birlikte ilgili makamlara verilmiş ancak bunlarla ilgili herhangi bir işlem yapılmamıştır.

b) Sular İdaresi’nin arkasında görevli bulunan Jandarma Ko-

mando Birliği Komutanı Üsteğmen Abdullah Erim, “buradan ateş edenlerden bir kısmı kaçtı, 20 kişiyi yakalayıp, Taksim parkındaki tuvaletlerin arkasındaki askeri birliğe teslim ettim. Sonradan Emniyet yetkilileri gelip bu kişileri ‘Emniyet’e götüreceğiz’ diye oradan almışlar” dediği halde, yakalananlar hakkında hiçbir işlem yapılmadığı gibi kayda da geçirilmemiştir.

- c) InterContinental otelinin 4,5,6,7 ve 8. katları tamamen Emniyetçe kullanıldığı halde, olay sırasında bu katlardan alana uzun menzilli silahlarla ateş edildiği saptanmıştır. Üstelik otelin bu katlarının alana bakan pencerelerinden dışarıya ateş edildiği camlardaki deliklerin çıkış ivmesinden ve duvarlardaki lambirilerde hiçbir kurşun izine rastlanmamış olmasından, ateşin içeriden dışarıya, alana doğru yapıldığı saptanmış, ancak failler saptanamamıştır.
- d) Bu durumu araştırıp öğrenen dönemin 1. Ordu Komutanı Necdet Üruğ bu bilgileri alıp Ankara’ya götürmüş, ancak akıbeti açıklanmamıştır
- e) Aynı otelde Amerikalı oldukları ifade edilen 4 kişinin olay sırasında ateş edilen katlarda olduğu saptanmış, olaydan hemen sonra farklı kimliklerle ABD’ye uçtukları saptanmış, ancak bu olayla ilgili de araştırma yapılmamıştır.

Bütün bu bilgilere rağmen, 1 Mayıs da tarihe faili meçhul bir katliam olarak geçmekten kurtulamamıştır.

ÇUVAL CİNAYETLERİ

12 Eylül’e doğru, kaçırıldıktan bir süre sonra işkence ile öldürülmüş olarak bulunanların sayısında da artış olmuştu. Demokrat gazetesi polis muhabiri Recai Ünal bu akıbete uğrayanlarda biriydi.

Ünal 1980 yılı Haziran ayında kaçırıldı ve işkence edildikten sonra boğulmuş olarak bulundu. Ünal, İstanbul Karagömrük semtinde polis karakolu ile MHP örgüt binası arasında kaybolmuştu.

Recai Ünal olayı hakkında bir arkadaşı şunları yazıyor: “Recai’nin cesedinin bulunduğu bölge olan Karagömrük Karakolu’ndan Ahmet adlı bir polis, daha bizim Merzifon’a hareket ettiğimiz gün, yani cesedin bulunduğu gün gazeteyi arıyor ve ‘O gece bizim kaç kişi olduğumuzu söyledikten sonra, aramızda iki kız olduğunu bunlardan birinin adının Sevgi mi, Sevil mi olduğu konusunda emin olamadığını, ama bizim döner dönmez ifade vermemiz gerektiğini’ söylüyor. Oysa, biz o telaşta kimseyle konuşmaya fırsat bulamamış, zaten Recai’nin kaçırılışı üzerine düşünememiştik bile. Yani gazeteyi bilgilendirenler polisler olmuştu. Daha sonra gazete yetkilileri ısrarla ‘polis Ahmet’le görüşmeye çalıştı. Ama karakol bizimle polis Ahmet’i asla karşı karşıya getirmedi. Çünkü muhtemelen öyle bir polis yoktu ve bu bilgiyi onlara Recai’yi kaçıranlar bizzat vermişti.”(112)

Faili meçhul olmakla birlikte bu olayda da birçok ipucu vardı, “12 Eylül Darbesinden sonra yakalanan ülkücülerden Zihni Açba, TRT ekranlarında Recai Ünal cinayetini itiraf edenlerden biriydi. Polise verdiği ifadede pek çok cinayete karıştığını itiraf ederken, bugün de yakından tanıdığımız isimlerle ilgili ilginç açıklamalar yapmıştı. Açba, 1978 başında Kıbrıslı öğrencilerin öldürülmesinden dolayı tutuklanmış, ancak bir süre sonra serbest kalmıştı... Ayrıca, Kasımpaşa’da CHP’li Bülent Demir, Fatih İlköğretim Müdürlüğü’nde Ali İncekara, CHP’li muhtar Yaşar Baki Duru, Diş Doktoru Ali İsmet Genç’ın öldürülmesinde failleri azmettirdiği ve suçta kullanılan silahları temin ettiğini söylemiş, eylemlerde kullanılan silahların bir bölümü gösterdiği yerde bulunmuştu.”(113)

“Zihni Açba’nın karıştığı olaylardan en tüyler ürpertici ola-

nı Kıbrıslı öğrenciler Muharrem Adnan Özdemir'in öldürülmesi, Ülmen Salih Aygün'ün ağır yaralı olarak kurtarılmasıdır. Bu iki öğrenci kaçırılmış, ağır işkenceler görmüş ve ağızlarına kurşun sıkılarak öldü diye bırakılmışlardı. Aygün mucize eseri ağır yaralı olarak kurtuldu.”(114) İpuçları, bütün öteki cinayetlerdeki ipuçlarının gösterdiği aynı yere işaret ediyordu. Bir dönem boyunca faili meçhul, failin bilinmezliğini değil, hukuk ve yasaların işlemediğini ifade ediyordu.

MİLLETVEKİLLERİNİ DE VURURLAR

Sokaklarda bunlar olurken, cinayetlerin oluşturduğu kan gölüne yuvarlananlar arasına sistemin içinden de katılımlar başlamıştı. Milletvekilleri de artık gölün içindeydi: “Parlamento’nun teröre kurban verdiği ilk milletvekili CHP’li Abdurrahman Köksaloğlu idi. 15 Temmuz 1980 günü, Şişli Abide-i Hürriyet caddesindeki işyerine gelen iki kişi, Köksaloğlu’nu kurşun yağmuruna tutmuştu. Hemen şişli Etfal Hastanesi’ne kaldırılan Köksaloğlu, yolda hayatını kaybetti. Evli ve iki çocuklu Köksaloğlu’nun katledildiği yer, şişli MHP binasının 50 metre uzağındaydı. Yaya olarak kaçan saldırganlar tabii ki kayıplara karışmıştı. Köksaloğlu öldürülmeden önce defalarca tehdit edilmiş, işyeri ise birkaç kez bombalanmıştı. Köksaloğlu’nun öldürülmesinde kullanılan silahın, sol görüşlü Selahattin Parlak ile İhsan Taşkın’ın öldürülmesinde de kullanıldığı anlaşılmıştı. Yine de bazı yetkililer olayın siyasi değil, ticari nedenli olduğu yolunda açıklamalar yapıyordu.”(115)

Töre cinayeti, daha sonra görgü tanıklarının ortaya çıkmaya başlamasıyla birlikte ilginç bir hale gelmeye başlamıştı. “Olayı yaşlı bir kadın yakından gördü. Kadın, katillerin eşgalini ‘tatar yüzlü, sarışın, cılız, kısa boylu ve çarpık burunlu’ olarak tarif etti. Olay ye-

rine gelen ilk ekip, kadının ifadesini aldı. Ancak görgü tanığı, daha sonra olay yerinin çevresindeki çakmakçı, gazcı gibi seyyar satıcılar tarafından tehdit edilerek uzaklaştırıldı. Silahın lastik tamircisi İbrahim Oktay'ı öldüren silahla aynı olduğu saptandı. Oktay'ı öldürenleri gören Cevat Bakırcıoğlu adlı mısırcı, aynı gün öldürülmek istendi.”(116)

Asıl ipucu polislerin ellerine sımayacak kadar büyüktü; bu bölge paramiliter güçler tarafından pilot bölge olarak seçilmiş ve plan yürürlüğe konulmuştu. Bu bölgede artık CHP'lilere bile yer yoktu. “Emniyet yetkilileri ellerinde ipucu olmadığını söylüyordu ama, tıpkı bugünkü gibi gazeteciler ipuçlarını kolaylıkla bir araya getiriyorlardı. Aslında Şişli-Mecidiyeköy bölgesi başlı başına bir ‘ipin ucu’du. 12 Eylül öncesine bakıldığında, Sivas, Çorum, Kahramanmaraş gibi kitle katliamlarının dışında en yoğun cinayet işlenen bölgelerin başında geliyordu.”(117)

Artık Türkiye “Kurtarılmış bölge” kavramıyla da tanışıyordu. “Tam 15 kişinin öldürüldüğü, 20'ye yakın kişinin yaralandığı Şişli-Mecidiyeköy bölgesi adeta ülkücülerin kurtarılmış bölgesiydi. Çünkü, stratejik bir öneme sahipti. Otobüs, minibüs ve dolmuş duraklarının bulunduğu, Gültepe, Kuştepe, Çeliktepe, Kâğıthane, Çağlayan gibi semtlere geçiş bölgesiydi. Bu semtlerde oturanlar ise ülkücülerin taban bulamadığı emekçi ve ilerici halkın yerleşim bölgeleriydi. Gecekondu bölgelerine saldırarak, yıldırma ve sindirme politikasını işletiyorlardı. MHP Şişli Gençlik Kolları Başkanı Yunus Meral ve MHP hakkında tam 11 suç duyurusu yapılmıştı. Ayrıca yakalanan bazı ülkücülerin itirafları da organizasyonun direkt MHP binasında yapıldığını gösteriyordu.”(118)

Bu kurtarılmış bölgede kurtarılamayanların öyküsü şu not düşülüyordu. “Türk Tabibler Birliği merkez Komitesi Üyesi Doktor Sevinç Özgüner, 23 Mayıs 1980 günü evinde katledilmeden bir haf-

ta önce evi basılmış, tesadüfen evde olmadıkları için kurtulmuştu. Sürekli tehdit alan Özgüner'in daha önce de kapısının önünde duran arabası yakılmıştı. Mecidiyeköy Polis Karakolu'na bildirmesine rağmen kimse yakalanmamıştı. Olanlara rağmen evini terk etmek istemeyen Özgüner ve eşi, sadece kızlarını evden uzaklaştırarak, onları ölümün gölgesinden korumaya çalışmışlardı. Ne yazık ki, kendileri için önlem almayan Sevinç ve Vecdi Özgüner çifti, bir gece evlerini basan üç katil tarafından kapıları kırılarak, yayılım ateşine tutuldular. Vecdi Özgüner mucize eseri yaralı olarak kurtulmuştu ama 52 yaşındaki Sevinç Özgüner katledilmişti.”(119)

“Emniyet yetkilileri aynı apartmanda oturan MHP yanlısı Orhan Aktuna adlı birini gözaltına aldı. Aktuna'nın, apartmanın dış kapısının açılması için anahtar verdiği ve Özgünerlerin evinin tespit edilmesinde yardımcı olduğu sanılıyordu... Ama sonuç değişmedi. Özgüner cinayeti de faili meçhuller arasında yerini aldı.”(120)

ÜMİT KAFTANCIOĞLU

İnanılacak gibi gelmeyebilir ama o günlerde cinayet emirlerinin televizyondan yapılan basın toplantılarında verildiğine inanılıyordu. Ümit Kaftancıoğlu işte böyle bir basın toplantısından sonra öldürüldü. “Alpaslan Türkeş'in TV'de yaptığı basın toplantısının ertesi günü TRT Programcısı Yazar Ümit Kaftancıoğlu öldürülüyordu. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ise Türkeş'in demeçlerinin şifreli olduğunu ve her demecinin arkasından katliam yapıldığını ileri sürüyordu.”(121)

Türkeş, basın toplantısında, anarşiyle mücadele için yüksek ateş gücüyle donatılacak özel birlikler kurulmasını öneriyordu.

Kaftancıoğlu'nun da öldürülüş biçimi tanıdıktı: “Dr. Sevinç Özgüner'in öldürülmesinden yaklaşık bir ay önce Mecidiyeköy

bir aydının daha katline sahne olmuştu. Tarih 11 Nisan 1980'di. TRT Kültür Şubesi prodüktörü ve yazar Ümit Kaftancıoğlu, sabah saat 8 sıralarında işine gitmek üzere evinden çıkmış, Sakızağacı Durağı'nda çocuklarının gelmesini bekliyordu. Kaftancıoğlu, kızı Pınar'ın kendisine doğru geldiğini gördüğünde katiller çoktan harekete geçmişti. İki saldırganın yaylım ateşine tuttukları Kaftancıoğlu, kızının gözü önünde ölmüştü. Ertesi gün gazeteler katillerin biraz uzakta bekleyen açık renkli Renault marka, 34 H 5618 plakalı otomobille kaçtıklarını yazıyordu.”(122)

Kaftancıoğlu cinayeti basın toplantısı ile verilen cinayet emri ile değil sonrasındaki gelişmelerle de oldukça ilginçti. “12 Eylül Darbesinden sonra Kaftancıoğlu'nun katillerinden Ahmet Mustafa Kıvılcım ve Bayram Çimen yakalandı. Kıvılcım, polis ifadesinde ‘Ülkücü Gençlik Derneği üyesi olduğunu, eylem emrini ÜGD Başkanı Hasan Küçük'ten aldıklarını ve İrfan Çakıca ile Yusuf Teke'nin de kendisiyle birlikte eyleme katıldığını’ söylüyordu. Olayda kullanılan silahlar da gömüldükleri yerden çıkarılmış ve Kaftancıoğlu'nu öldüren kurşunların ait olduğu silah bulunmuştu. Pınar Kaftancıoğlu ise sanığı teşhis etmekte hiç zorlanmamıştı. Olaydan 6 yıl sonra görülen davada Askeri Mahkeme ‘Bayram Çimen’in delil yetersizliğinden beraatına, Mustafa Kıvılcım'ın ise taamüden adam öldürmek suçundan idamına’ karar verdi. Ancak, Askeri Yargıtay, sanığın ‘asli fail değil, feri fail’ olduğu gerekçesiyle kararı bozdu. Bozmaya uyan mahkeme Mustafa Kıvılcım'ın ‘cürüm işlemek için oluşturulan silahlı teşekküle girdiğini’ sabit görse de bu suçtan açılan davanın zaman aşımı nedeniyle düşmesine, Ümit Kaftancıoğlu'nun öldürülmesine yardım etmekten 8 yıl 4 ay ağır hapis cezasına çarptırılmasına karar verdi. Mustafa Kıvılcım bu cezaya göre yaklaşık 4 yıl yattı. Diğer sanıkların ise mahkemeye göre kimlikleri tespit edilemedi.”(123)

“Kaftancıoğlu’nun ölümünden yaklaşık 15 gün sonra gazetelere konuşan bazı görgü tanıklarının verdiği eşgal, Piyangotepe katliamı ve Ümit Doğanay’ın öldürülmesinde de adı karışan Ali Bülent Orkan tıpa tıp uyuyordu. Orkan ilk kez bir düğünden çıkan kalabalığa ateş ederek üç kişiyi yaralaması ile gündeme gelmişti. 10 yıl hapse mahkum edilen Orkan, sahte telgrafla tahliye edildi.”(124)

KEMAL TÜRKLER

Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler 22 Temmuz 1980 günü sabahı evinin önünde üç kişi tarafından açılan ateş sonucu öldürüldü. Saldırı sırasında koruma polisi Ali Biren de yaralanmıştı. Saldırganlar daha sonra bir araçla olay yerinden uzaklaştı, olayda kullanılan aracın çalıntı olduğu öğrenildi.

Türkler’in öldürülmesi emri de iddialara göre Türkeş’ten gelmişti: ama bu kez basın toplantısı gerek duyulmamış, “eliyle ot biçer gibi yapmak” yetmişti. Olaya adı karışan MHP’li Celal Adan yakalandığında polis ifadesinde olayla ilgili şunları anlatıyordu:

“Kemal Türkler’in öldürülmesinden 4-5 gün önce ben Yılma Durak ile birlikte İstanbul’a gelen Genel Başkan Alpaslan Türkeş’in Yakacık’ta bulunan evine gittim, genel başkanla burada parti ile ilgili mevzularda görüştük. Gitmek için ayağa kalktığımızda Yılma Bey Alpaslan Türkeş’in yanına yaklaştı, kulağına bir şeyler söyledi. Bunun üzerine genel başkan eliyle ot biçer gibi Yılma Bey’in kendisine söylediği şeyi yapın manasında bir hareket yaptı. Dışarıya çıktığımızda Yılma ya neydi diye sordum. O da Kemal Türkler’in adresini tespit ettiğini bunu vurup vuramayacakları genel başkana söylediğini, genel başkanın da el hareketiyle bunu onayladığını bana söyledi. Aradan birkaç gün geçmişti. Yılma Durak bana Berker İnanoğlu’nun telefon ettiğini genel başkanın bunun yazıhanesinde bizi beklediğini

söyledi. Beraberce Berker İnanoğlu'nun Mecidiyeköy'deki yazıhane-
sine gittik. İçeri girdiğimizde Aydın Esi oradaydı. Bir odada dördü-
müz oturduk. Aydın Esi ile Yılma Durak konuştu. Aydın Esi'den Yıl-
ma cebinde hazır olarak bulunan üzerinde adres olan bir kâğıt aldı.
Görüşmeden sonra partiye gittiğimizde Yılma Durak partide bana
Kemal Türkler'in adresi olan bir notu verdi. Aldığım bu notta Kemal
Türkler ile DİSK ileri gelenlerinin adresleri vardı. Fakat hatırladığı-
ma göre ben başka bir kağıda Kemal Türkler'in ev adresini yazdım.
Notu alıp almadığımı hatırlamıyorum. Ertesi günü uzun zamandan
beri tanıdığım Ankara'da MHP'de belli bir yeri olan fakat olaylardan
yani adam vurmaktan kaçtığından İstanbul'da saklandığını bildiğim
Ünal Osmanağaoğlu partiye geldiğinde, kendisi daha önce de bana
ve Yılma'ya gelerek eylem yapmak istediğini söylemişti. Ben ken-
disine Kemal Türkler'in adresini tespit ettiğimizi söyleyerek, Yılma
Bey'in de haberi olduğunu belirtip adresini kendisine verdim. Ve bu
iş yapın dedim. Kabul etti. Daha önce Yılma'ya ve bana gelip eylem
yapmak istediklerini söylediklerinde eylem için yeterli silahlarının
bulunduğunu söylemişti. Bunun için biz silah mevzuunu o gün ko-
nuşmadık. Bir iki gün sonra kendilerini gördüğümde işi yapmaya
hazır olduklarını bana söyledi. Kemal Türkler'in öldürülmesinden
bir gün önce Yılma Durak bana kendisinin Erzurum'a gideceğini
söyledi. Ben de gitmek istediğimi söyledim ve birlikte onun arabası
ile Bursa'ya hareket ettik. O gece Bursa Dilek otelinde kaldık. Ertesi
günü öyleye doğru Uludağ'a araba ile çıkarken radyoyu açtığımızda
haberden Kemal Türkler'in öldürüldüğünü öğrendik. Ben de bunun
üzerine iyi olmuş bizim çocuklar iyi iş görmüş dedim. Uludağ'a çık-
tık. Alpaslan Türkeş de buraya geldi, kendisi ile otelin lobisinde ayak
üstü konuştuk. Yılma bir ara odasına giderek orada görüştü. Bursa'ya
geldik. Bursa MHP İl Başkanı Necdet'i de alıp Erzurum'a doğru ha-
reket ettik." (125)

Celal Adan bir başka soru üzerine devam ediyor:

“Erzurum’a gittikten birkaç gün sonra ben birkaç gün Ağrı’da kaldım. Erzurum’a geldikten sonra burada Ünal Osmanağaoğlu ile görüştim. Kısa bir şekilde Kemal Türkler işini hallettiklerini söyledi.”(126)

Ankara, Çankırı, Kastamonu İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından hazırlanan MHP ve Ülkücü Kuruluşlar İddianamesi’nde de Türkler cinayeti ile ilgili şunlar anlatılıyor:

“Sanık Alpaslan Türkeş’in Disk yöneticilerinin yok edilmesi yolunda emrini vermesinden birkaç gün sonra Berker İnanoğlu’nun Mecidiyeköy’deki Dağlılar Ticarethanesinin üstündeki yazıhanesine gelmiş, Berker İnanoğlu da Türkeş’in emri ile Yılma Durak ve Celal Adan’ı buraya çağırmıştır. Daha önce yazıhaneye gelmiş bulunan Aydın Esi komünist hareketin kaynağı olduğu söylenen Disk yöneticilerinin adreslerini tespit etmiştir. Yazıhaneye gelen Yılma Durak, Celal Adan, Ali Doğan ile Alpaslan Türkeş ve Aydın Esi arasında geçen konuşma sonunda Aydın Esi, saptadığı adresleri Celal Adan’a yazdırmıştır. Disk Genel Başkanı Kemal Türkler, Celal Adan tarafından hedef seçilmiştir. Buradan ayrıldıktan sonra Kemal Türkler’in öldürülmesi için ülkücü militan arayan Celal Adan parti binasında, daha önceleri eylem yapmak istediğini söyleyen ve Ankara Bahçelievler’de 7 kişinin öldürülmesi olayından aranan Ünal Osmanağaoğlu ile karşılaşmış, Kemal Türkler’in adresinin tespit edildiğini, Yılma’nın da bundan haberi olduğunu, bu işi yapmalarını söylemiş ve adresi Ünal’a vermiştir. Daha sonra Celal Adan, Bahçelievler’de oturan Ünal’ın evine gitmiş, evde İsmet Koçak, Abdülsamet Karakuş, Yusuf Arpacık ve Malatyalı bir gencin yere serdikleri örtü üzerinde silah temizlerken görmüş, hatta kendi ruhsatlı silahını da verip temizletmiştir. Ünal’ı sorduktan sonra buradan ayrılmış, bir iki gün sonra Ünal’la karşılaştığında Ünal kendisine ‘iş’

yapmaya hazır olduklarını bildirmişler. Yusuf kod adlı Ünal Osmanaoglu, Cengiz kod adlı İsmet Koçak, Aydın Eryılmaz, Abdülsamet Karakuş aralarında konuşup, Ünal'ın önerisini kabul etmişler, sonra Merter sitesini gezerek eylemin Türkler'in evinin önünde yapmayı kararlaştırmışlardır. Ünal, İsmet Koçak bir 14'lü tabanca, bir barabellüm tabanca, bir simitwetson, 1 de 7.65 mm. Çapında tabancayı eve getirmiştir. Abdülsamet Karakuş, Aydın Eryılmaz ve Celal isimli sanıklar 21 Temmuz'u 22 Temmuz'a bağlayan gece Londra asfaltı üzerinde Hüsamettin Bektaş'a ait 34 N 5819 plaka numaralı portakal renkli otoyolu silah zoruyla gasp etmişlerdir.(127)

İddianamede cinayet an an şöyle anlatılıyor: "22 Temmuz 1980 günü saat 08.00 sıralarında Abdülsamet Karakuş, Ünal Osmanaoglu, İsmet Koçak, Aydın Eryılmaz'ın kullandığı gasp edilen otoyla Merter sitesine gelmişler, Ünal ve İsmet ana yolda indikten sonra arabayı yakın bir yere park etmişlerdir. Saat 09.30 sıralarında İsmet Koçak, Kemal Türkler'in evinden çıktığını işaretle bildirmiş plan ve işbölümü uyarınca, arabasına binen Kemal Türkler ile koruma polisine Abdülsamet Karakuş, İsmet Koçak ve Ünal Osmanağaoğlu birlikte ateş etmişlerdir. Sol meme göğüs koltuk altından çok sayıda isabet alan Kemal Türkler buna bağlı iç kanama sonucu ölmüş, koruma polisi Ali Bilsevin ise boynundan ve sol omuzundan isabet eden kurşunla ağır yaralanmıştır. Kemal Türkler'in vurularak düştüğünü gören sanıklar Aydın Eryılmaz'ın direksiyonunda beklediği arabaya binerek uzaklaşmışlar ve gasp edilen arabayı da şoförüne önceden söyledikleri üzerine Haznedar'a bırakmışlardır." (128)

Bütün bu olaylar 12 Eylül 1980 yapılan darbeye gerekçe gösterildi. Cunta, çatışmayı sona erdirmeye ve cinayetlere son vermeye kararlıydı. Ancak, Türkiye'ye giydirilen deli gömleğine rağmen bir tek cinayetin bile faili bulunamadı. Gerçekten de cunta ile birlikte, cinayetler sokaktan çekilmişti. Ölüm artık gözaltındaydı. Büyük

bir göz, kimi öldüreceğine ve kimi kaybedeceğine karar veriyordu. 12 Eylül “serseri kurşunla” ölme devrini kapattı. 12 Eylülle birlikte kurşunlar bilinç kazandı; kimi, ne zaman, nasıl öldüreceğine karar vermeye başladı.

Notlar

- 1- Kabacalı, Alpay. Siyasal Cinayetler. Altın. İstanbul 1993.s.371.
- 2- age s.372.
- 3- age s.372.
- 4- age s.373.
- 5- age s.373.
- 6- age s.373-374.
- 7- age s.373.
- 8- Kabacalı, Alpay. Türkiye’de Gençlik Hareketleri. Altın. İstanbul 1992 s.217.
- 9- age s.217.
- 10- age s.218.
- 11- age s.218.
- 12- age s.219.
- 13- age s.234.
- 14- Mecklenburg, Jens. Gladıo-NATO’nun Gizli Terör Örgütü. Çeviri Süheyla-Saliha Kaya. Sorun. İstanbul 1999. s.7.
- 15- Turhan, Talat. Kontrgerilla Cumhuriyeti. Tümzamanlar. İstanbul 1993. s.18.
- 16- age s.19.
- 17- Mecklenburg. age s.8.
- 18- age s.9.
- 19- age s.10.
- 20- Dündar, Can-Kazdağlı, Celal. Ergenekon-Devlet İçinde Devlet. İmge. Ankara 1999. s.76.
- 21- age s.77.
- 22- age s.77-78.
- 23- age s.78.
- 24- age s.79.
- 25- Değer, Emin. CIA, Kontr-Gerilla ve Türkiye. Ankara 1979. s.120.
- 26- age s.119.
- 27- age s.122.
- 28- age s.138.
- 29- age s.139.
- 30- age s.139.
- 31- age s.139.
- 32- age s.145.
- 33- Tansu, İsmail. Aslında Kimse Uyumuyordu. Kendi yayını. Ankara tarihsiz.-Önsöz.
- 34- age Önsöz.

- 35- age s.16.
36- age s.17.
37- age s.32.
38- age s.101.
39- Dünder-Kazdağlı. age s.74.
40- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. Aydınlık. İstanbul 1980. s.72.
41- age s.79.
42- age s.79.
43- Dünder-Kazdağlı. age s.80.
44- age s.80.
45- age s.81.
46- age s.81.
47- Hekimoğlu, İnci. Vatan yahut Susurluk. Papirüs. İstanbul tarihsiz. s.63.
48- age s.63.
49- Dünder-Kazdağlı. age s.82.
50- age s.82-83.
51- age s.83.
52- age s.84.
53- Vatan. s.64.
54- age s.85.
55- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.74.
56- Hekimoğlu. age s.67.
57- Dünder-Kazdağlı. age s.86.
58- Hekimoğlu. age s.68.
59- age s.68.
60- age s.69.
61- age s.69.
62- age s. 52.
63- age s.52.
64- age s.53.
65- age s.54.
66- age s.54.
67- age s.54. 68- Dünder-Kazdağlı.
age s.57.
69- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.108. 70-
Dünder-Kazdağlı. age s.87.
71- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.66.
72- age s.108.
73- Dural, Tamaşa. Çarmıhtaki Ülkücü. Sorun. İstanbul 2002. s.22-23.
74- Dünder-Kazdağlı. age s.88.
75- Hekimoğlu. age s.72.
76- age s.73.
77- age s.73.

- 78- Dündar-Kazdağlı. age s.90.
- 79- Mumcu, Uğur. Ağca Dosyası. Um:ag. Ankara 1999. s.113.
- 80- İtiraf. Davadan Dönen Ülkücü Anlatıyor... Aydınlık. İstanbul 1980. s.15.
- 81- Dural. age s.36-37.
- 82- age s.96.
- 83- age s.56.
- 84- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.109.
- 85- İtiraf. age s.85.
- 86- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.112.
- 87- İtiraf. age s.92.
- 88- age s.94.
- 89- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.94.
- 90- Hekimoğlu. age s.55.
- 91- age s.55.
- 92- age s.56.
- 93- age s.56.
- 94- age s.57.
- 95- age s.59.
- 96- Ali Yurtaslan'ın İtirafı. age s.108.
- 97- age s.110.
- 98- Mumcu, Uğur. Silah Kaçakçılığı ve Terör. Um:ag. Ankara 1998. s.131.
- 99- age s.131.
- 100- age s.132.
- 101- age s.133.
- 102- İstanbul Barosu 1 Mayıs Olaylarını Araştırma Kurulu Raporu
- 103- agr104- agr105- 1 Mayıs Davası İddianamesi.
- 106- agb107- agb108- agb109- agb110- agb111- agb112- Hekimoğlu. age s.22.
- 113- age s.28.
- 114- age s.28.
- 115- age s.41.
- 116- age s.41.
- 117- age s.42.
- 118- age s.43.
- 119- age s.44.
- 120- age s.44.
- 121- age s.45.
- 122- age s.47-48.
- 123- age s.48.
- 124- age s.49.
- 125- 31.10.1980 tarihli polis ifade tutanakları.
- 126- 31.10.1980 tarihli polis ifade tutanakları.
- 127- Ankara, Çankırı, Kastamonu İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Sav-

cılığı MHP ve Ülkücü Kuruluşlar-İddianame. s.748-749.

128- Ankara, Çankırı, Kastamonu İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Sav-
cılığı MHP ve Ülkücü Kuruluşlar-İddianame. s.748-749.

BÖLÜM 5

1980 SONRASI FM CİNAYETLER

1980'in 12 Eylül'ünde ordunun iktidara el koyması başka şeylerle birlikte faili meçhul ve kayıpların niteliğini de değiştirmişti. 12 Eylül'le birlikte sokak ortasında vurulma devri kapanıyor, sokak ortasından alınıp götürülme ve kaybolma devri açılıyordu.

12 Eylül'ün ardından gün ortasında alındıktan sonra kaybolanlardan biri olan Nurettin Yedigöl'ün hikâyesi bundan sonra olup biteceklerin de özeti gibiydi. Gazeteci Erbil Tuşalp, Yedigöl ailesinin öyküsünü şöyle not düştü: "1982 yılında ilk ışık yandı. İsmail Yedigöl oğlu Nurettin Yedigöl'ün 'Akibeti hakkında' Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına bir dilekçe verdi. '15 ayı aşkın bir süredir oğlunu arayan ve akibeti hakkında korkunç şeyler duyan bir baba olarak tarifsiz acılar içinde kıvrandığımı ve ne durumda olduğumu taktir edeceğiniz ve gerekeni yapacağına yürekten inanıyorum' dedi. .. İsmail Yedigöl, somut bilgiler içeren bir başvuru daha yaptı. 'Oğlu Nurettin Yedigöl'ün işkence ile öldürüldüğü' savı üzerine:

‘Oğlum Nurettin Yedigöl, 10.4.1981 tarihinde görevlilerce gö-
zaltına alınarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şubeye götürül-
müştür. Şubede oğlumun işkence gördüğüne:

.... Sıkıyönetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri mahkemesinin
1981/572 esas sayılı dosyasında yargılanan sanıklardan Aslan Şener
Yıldırım,

... Askeri Savcılığın 1981/2116 hazırlık sayılı dosyasında sanık
Muharrem Karaağıl,

... Metris Askeri Cezaevinde tutuklu, Ümit Efe Kutluğ, Neşe İn-
cioğlu, Nalan Gürateş, İffet Sema Oğuz, Büket Öktülmüş, Harun
Kartal...”(1) Gazeteci Tuşalp, Baba İsmail Yedigöl’ün dilekçesinde
tanıkları sıralamaya devam ettiğini belirtiyor.

Ancak Baba Yedigöl’ün çırpınışları hiçbir sonuç vermiyor; Nu-
rettin Yedigöl’ün başına beton çivisi çakılarak öldürüldüğü anlaşı-
lıyordu. 12 Eylül’ün gözaltında işlenen ilk faili meçhullerinden biri
böyle kayda geçiriliyor.

İşkence odasını Nurettin Yedigöl’le paylaşan Aslan Şener Yıldırı-
m, suç duyurusu dilekçesinde şunları kayda geçiriyordu: “Tah-
minim 9 veya 10 Nisan akşamıydı, Nurettin Yedigöl ve birkaç kişiyi
getirdiler ve benim zincirlendiğim odaya attılar. Sonra birer birer
işkenceye almaya başladılar. En çok Nurettin’in üzerinde duruyor-
lardı. Onu aldıktan iki buçuk saat sonra getirdiler ve yere odanın
ortasına yatırdılar. Üzerinde elbise yoktu. Bir tek donu kalmıştı ve
yerde yarı baygın vaziyette yatıyordu. Sık sık gelip, kendine gelip
gelmediğine bakıyorlardı. Galiba bir saat kadar sonra kendine gel-
diğinde tekrar aldılar. Bir müddet sonra yine baygın bir vaziyette
getirdiler ve odanın ortasına yatırdılar. Sürekli titriyor ve ara sıra
kendine gelir gibi olduğundaysa su istiyordu. Sorgu sonraki günler-
de de bu şekilde sürdü. Üçüncü ya da dördüncü gündü, Nurettin’in
durumu çok ağırlaşmıştı. Artık kendine gelemiyordu. Temasları

duyup duymadığını öğrenmek için polisler sopayla sürekli olarak ayaklarına, ellerine vuruyorlardı; ama onda hiçbir hareket yoktu. Benimle daha önce hem sorgumda hem de sorgum sonrası konuşan ve kendisini Emniyet 1. Şube Müdürü Tayyar Sever olarak tanıtan şahıs Nurettin'i kontrole geldi. Nurettin'i yerde hareketsiz bir şekilde yatarken görünce sorguyu yürüten ve 'THKO-B Timi' olarak adlandırılan sorgu timinin şefine 'siz bu işi bilmiyorsunuz. Okul bitirmekle adam olduk sanıyorsunuz. Biz on senedir bu işi yapıyoruz. Artık sözümüz de dinlenmiyor. Bu işte karıncayı s.....sin belini incitmeyeceksin. Öldürecekse bu da bir ilmi, yöntemi vardır. Bu şekilde olmaz. Buna bir süt verin' dedi. Ama çenesi açılmadığından süt içiremediler. Sonra alıp götürdüler ve bir daha geri getirmedi."(2) İşkencehanelerde ilim kurbanları, geride şahitlerden başka iz bırakmadan kayboluyorlardı.

Yedigöl bir ilkti ama elbette sonuncusu olmadı. 12 Eylül darbesinin sıcak günlerinde SHP Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in İçişleri Bakanına verdiği sözlü soru önergesinde Türkiye'de 800 kişinin kaybolduğunu iddia ediliyordu.(3)

Genelkurmay Başkanlığı verilerine göre ise 1985 yılı itibarıyla "içeride"ki ölümlerin dökümü şöyleydi: Soruşturulan işkence ile ölüm olayları sayısı 55, işkenceden öldüğü kanıtlananlar 19... işkence dışındaki ölümler 219. Bunlardan 73 kişi doğal ölüm, 43'ü intihar, 16'sı kaçarken 74'ü çatışmada vurularak öldürüldü. Açlık grevi sonucu 11 kişi yaşamını yitirdi. 2 ölüm olayının nedeni belli değil. (4)

Bundan bir yıl sonra bu kez bir sivil bakan, içerdeki intihar rakamını veriyor ve verilen rakamlardan, sadece intihar edenlerin sayısının Genelkurmayın toplam rakamından fazla olduğu görülmüyordu. "İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut 3 Şubat 1986 tarihinde Emniyet müdürlüklerinde ve karakollarda 10 yılda toplam 51 intihar olayı olduğunu söyledi."(5)

Elbette insan bir sayı değildi ve çektikleri acıların sayılara sığdırılması mümkün olmuyordu. Verilen bu rakamların birinin karşısında Sıddık Bilgin adı duruyordu. Rakamların ürkütücü soğukluğunun ötesinde, Sıddık Bilgin adı sayılarla tarif edilemeyecek inanılmaz acıları temsil ediyordu.

Kayıptı, cesedi kimsenin aklına gelmeyecek bir yerde bulundu. Öğretmen Sıddık Bilgin öldürüldükten sonra karakolun bahçesine gömülmüştü. İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut olay hakkındaki açıklaması Bilgin'in nasıl olup da karakolun bahçesine gömüldüğüne bir açıklık getiremiyordu. Ama işte ceset bulunmuş, ayakları örtünün dışında kalmış, cinayeti görmek isteyenlere o inanılmaz acıları haber veriyordu. Akbulut'a göre, Bilgin, PKK örgütüne mensup bir kişi olarak sorgulanırken örgütün kaldığı mağarayı göstereceğim demiş, mağaraya götürülürken kaçmaya çalıştığı için öldürülmüştü. Ailesi cesedi almayınca da gömülmüştü.(6) Ama Akbulut, gazetecilerin bu iş için neden karakol bahçesinin seçildiği sorusunu bir türlü yanıtlamak istemiyordu. Çünkü, Sıddık Bilgin'in devlet görevlileri tarafından öldürüldüğü uzun süren inkârlardan sonra kabul edilebilmişti. İçişleri Bakanı kimsenin mezarlıklar dışında herhangi bir yere gömülemeyeceğini, hatta bunun bir suç olduğunu hatırlayamıyordu.

Sıddık Bilgin, iç savaşın ortasında kalmanın bedelini hayatıyla ödemişti. Darbeden sonra işlenen faili meçhul cinayetlerden bir kısmı ise darbe öncesindeki hesaplaşmaların bir uzantısıydı. Kemal Cemal Altun'un ölmesi veya öldürülmesi belki de bu yüzden birçok soru işaretini gerisinde cevapsız bırakmıştı.

Kamuoyu, Altun'un adını Gün Sazak cinayeti ile duydu. MHP'li eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak 12 Eylül darbesinin hemen öncesine denk düşen aylarda öldürülmüştü. Sazak'ın öldürülmesi olayların artık geri dönülmez noktaya doğru tırmanmasında

etkili oldu, sokaktaki çatışmalar, cinayetler, bombalamalar arttı. Sazak'ı Dev-Sol örgütünün öldürdüğü iddia ediliyordu, bu cinayette onun da parmağı vardı. "Kemal Cemal Altun Almanya'da Gün Sazak'ın katili olduğu iddiasıyla yakalandı. Türkiye, Dev Sol militanı Altun'un hemen iadesini istiyordu. Batı Berlin İdare Mahkemesi iltica başvurusunda bulunan Dev-Solcu Altun'un durumuna karar verebilmek için sık sık duruşma yapıyordu. 31 Ağustos 1983 tarihindeki duruşmada Altun, yerinden kalkarak pencereye doğru gidip kendini boşluğa attı. Duruşmayı izleyen gazeteci Elke Bruhn Hoffman, Altun'un hareketlerini ve atlayışını kare kare fotoğrafladı. Dev Solcu Kemal Altun'un kaldırımıdaki hareketsiz cesedi morga kaldırıldı ve davası düştü!"(7)

Soru işaretleri ise işte bu kare kare fotoğraflardan doğuyordu. Mahkeme duruşma salonuna gazetecilerin alınmamasını kararlaştırmış, gazeteci Hofman ise hem salona fotoğraf makinesi sokmayı başarmış, hem de Altun atlayana kadar makinesini hazır tutmayı akıl edebilmişti. Ya da gazeteci, Altun'un intihar edeceğinden önceden haberdardı. Bir cezaevi arkadaşı, Altun'un, kendisine, önemli bilgilere sahip olduğunu, 1979 yılında ülkücüler tarafından vurulan Abdi İpekçi cinayeti ile Gün Sazak'ın öldürülmesi arasında bir bağ olduğunu söylediğini belirtiyor.(8)

Kayıplar ve faili meçhuller 1980'den sonra da yeni biçimleri ile sürüyordu ama dışarıdan bakanlar her şeyin zapturapt altında olduğunu, ülkeye huzurlu bir ortam geldiğini sanıyordu. Huzurun bedeli darbenin sisi dağıldıkça anlaşıldı. 12 Eylül darbesi her şeyin üzerinden bir buldozer gibi geçmişti. Darbeden sonra 210 bin dava açılmış, 650 bin kişi gözaltına alınmış, 50 idam cezası infaz edilmiş, 177 kişi işkencede ölmüş, 30 bin kişi yurtdışına kaçmış, 14 bini yurttaşlıktan çıkarılmıştı.

Kaçanlar arasında ülkücüler de vardı ve bunlar ilk bakışta garip

görünen bir atlama noktası kullanıyordu. Ülkücülerin kaçış noktalarından biri Bulgaristan'dı. Belki de bu yüzden Bulgaristan ilginç olaylara da sahne olmuştu.

Bu ilginç olaylardan biri kısa bir süre sonra Türkiye'nin en popüler simalarından biri haline gelecek olan bir MİT mensubu ile ilgiliydi. Bulgaristan'da bu MİT mensubu yerine bir subay öldürülmüş ve öldürülme nedeni tespit edilememişti. Ancak bu olayla ilgili sızan bilgiler vardı: "Mehmet Eymür'ü Bulgarlar öldürecek-ti. Bulgar üst yöneticilerinden birinin kızına lokantada sarkıntılık yaptı. Daha sonra kızın evine gitmiş, sarkıntılığı uzatmış. Bulgar-lar karar veriyor, öldürecekler. Eymür zannederek bir yüzbaşayı öldürüyorlar." (9)

Bu somut bilgilere rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nin bir yüzbaşısının ölümü hâlâ faili meçhuldür. "Öldürülen Yüzbaşı, Bora Süerkan'dı. Süerkan'ın ölümüyle ilgili iki iddia var: Birincisi ASA-LA öldürdü deniyor. İkincisi, Oflular yanlışlıkla Mehmet Eymür sanıp öldürdüler iddiası. Ofluların akrabası Dünder Kılıç ile Mehmet Eymür'ün kavgası hâlâ sürdüğüne göre ikincisi akla daha yakın." (10) Mehmet Eymür de o tarihte bir devlet görevlisidir ve cinayete ilgili bilgiler, en azından bu kişinin cinayetin sanıkları arasında olması gerektiğini işaret ediyor.

Göç ve MHP'ye karşı 12 Eylül yönetiminin açtığı davalar, içer-deki örgütü işlemez hale getirmiş, MHP'nin yurtdışı örgütünü bu yapı için çok önemli hale getirmişti. Türkiye'den kaçan en seçkin te-tikçiler yurtdışında olmanın avantajıyla ayakta kalan bu örgütlerin kapısını aşındırıyordu artık. Onlarla birlikte faili meçhul cinayetler oralara da taşınmış oldu, yurtdışına kendileri ile birlikte cinayetle-rini de götürmüşlerdi.

Hukukun rafa kaldırıldığı bütün bu dönem boyunca, satır arala-rında takılı kalan bu cinayetlerden biri şöyle. "Ağca'nın Avrupa'nın

çeşitli merkezlerinde dolaştığı Almanya'da peş peşe iki faili meçhul cinayet işlendi. Türk Federasyonu yöneticilerinden Necati Uygur 25 Kasım 1980'de, Yusuf İsmailoğlu 24 Şubat 1981'de öldürüldü. Katilleri bulunmayan bu cinayetlerin Mehmet Ali Ağca tarafından işlendiği söylentileri ülkücüler arasında yayıldı. Papa'ya suikast girişiminden sonra çıkan gazetelerde de Ağca'nın Almanya'da iki MHP'liyi öldürdüğü başlıkları yer aldı. Federal Alman polisinin Papa suikastından sonra, 18 Mayıs 1981 tarihinde Roma'ya gönderdiği ilk raporda bu cinayetler hakkında bilgi verildikten sonra şöyle denildi: '... failer bulunamamıştır. Ağca olayı ile ilişkisi olanak dışı değildir.' "(11)

Ağca ve benzerlerinin yurtdışına kaçışlarında ve orada barınmalarında uluslar ötesi müthiş bir şebekenin koruması vardı. Konuyla ilgili araştırmalarda, bozkurtların NATO şemsiyesi altında olduğu iddia ediliyordu. Bu korumu ile birlikte cinayetlerini ve öteki ilişkilerini Avrupa'ya taşıyabilmişlerdi. "Türk Federasyonu'nun yönetiminde öldürülen bu kişilerden boşalan yerlere Behlül ve Hasan Taşkın getirilmişti. Taşkınların, Almanya'nın aşağı saksonya eyaletinde uyuşturucu ticareti gibi bazı karanlık ilişkileri de devraldıkları, cinayetlerin bu yüzden işlendiği iddiaları ortaya atıldı. Ağca'nın cinayetlerle bir ilgisinin olup olmadığı bilinmiyordu ama öldürülenlerin yerine geçen Behlül ve Hasan Taşkın'ı tanıdığı muhakkaktı! Papa suikastından sonra ortaya çıkan polis kayıtlarında, Ağca'nın İtalya'da kaldığı otellerden, Almanya'nın Sarsted-Hildeshein kasa-basını arayıp buradaki Behlül ve Hasan Taşkın ile uzun telefon görüşmeleri yaptığı ortaya çıktı." (12)

12 Eylül darbesi, siyasal cinayet literatürüne bir kavram daha ekledi: Gözaltında kaybolanlar! 12 Eylül'den sonra insanlar gözaltındayken de kaybolmaya başlamıştı. Örneğin 21 Kasım 1980 günü otomobiliyle birlikte alınıp emniyete götürülen Hayrettin Eren

bunlardan biriydi. Emniyet 1. Şube Müdürü Tayyar Sever imzalı birçok yazışma ortada olmasına rağmen, Eren'in gözaltına alındığı kabul edilmedi. Yakınlarının askeri mahkemeye yaptığı başvuruya şu cevap verilmişti: "Bizim görevimiz değildir."(13)

Hayrettin Eren'le aynı kaderi paylaşan ve bir şekilde kayıtlara geçme şansına sahip olanların sayısı bile ürkütücüydü. Örneğin Maksut Tepeli, gözaltında karşılaştığı kişiler tarafından kayda geçirilmiş ama arayanı soranı olmadığı için yazışmalara rağmen varlığı bile saptanamamıştı. Süleyman Cihan'ın cesedi Zindancıarkası Mezarlığında bulunmuştu. "Hüviyeti Meçhul" şahıs olarak kayda geçirilen Süleyman Cihan'ın 29 Temmuz 1981 günü Lüleburgaz'da polisler tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. Ortalıkta polis yazışmaları vardı ama her nasılsa Cihan, polisten kurtulup kaybolmuştu. Bunlardan biri 2. Şube Müdürü Mehmet Ağar'ın Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'na yazdığı bir yazıydı. Şöyle deniliyordu:

"30.7.1981 gün ve İnfaz bürosu H. İlamat Hz.81/5681 sayılı yazınız.

Anayasal düzeni yıkmak, illegal örgüt kurmak.... gibi kanunsuz eylemlerin faillerinden olup, bir kısmı yakalanan TKP/ML-TİKKO (Partizan) adlı yasadışı örgütün Merkez Komitesi üyesi olup 29.7.1981 günü saat 15 sıralarında yakalanan ve üzerinden çıkan sahte hüviyete göre Oktay Emre, esas hüviyeti ise Ağa oğlu, 1950 Tunceli ili Ovacık ilçesi doğumlu Süleyman Cihan..."(14)

Aynı Müdür'ün imzasıyla aynı savcılığa gönderilen bir yazıya göre, Süleyman Cihan "intihar etmiş"ti.(15) Ancak öldükten sonra pencereden atılan Cihan'ın durumu intihar süsü vermeye uygun bulunmamıştı. Kaybedilme serüveni böyle başladı.

12 Eylül 1980 tarihinden 26 Aralık 1985 tarihine kadar olan sürede kayıtlı ölümler Genelkurmay tarafından açıklanmıştı. Buna göre işkenceyle ölüm sayısı 55, işkencede öldüğü kanıtlanan insan

sayısı 19'du. "İşkence dışı toplam ölüm" kategorisinde 90 kişi bulunuyordu, bunlardan 16'sı kaçarken vurulmuş, 74'ü ise çatışmada öldürülmüştü. 73 kişi ise "doğal ölüm" başlığı altında yer alan rakamdı. 43 kişi "intihan" etmişti. İki kişi için ise bir ölüm sebebi bile bulunamamıştı; "nedeni belirsiz ölüm" bunu ifade ediyordu.(16) Bu bilgilerin, ölümlere asla açıklık getirmediği sonraki araştırmalarla ortaya çıkmıştı. Örneğin "Çatışmada ölenler" kategorisinde yer alan İsmail Cüneyt, geldiği bir yayınevinde, üzerinde Bekir Çetin adına düzenlenmiş sahte kimlikle gözaltına alınmıştı.(17)

1980'li yılların sonuna doğru artık faili meçhul cinayetler yeni bir aşamaya doğru gidiyordu. İşte 1988 yılına ait bazı faili meçhul cinayet olaylarından bazıları:

Ankara'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi öğrencisi ve Sosyalist İktidar Partisi üyesi Ayşe Nemit Aslan, 6 Ocak günü evinde ölü bulundu. Parti genel merkezinden yapılan açıklamaya göre, vücudunda çok sayıda bıçak darbesi bulunan Aslan'ın cesedi eve giden arkadaşlarınca bulundu.

İstanbul Sultanahmet'te bir kilisenin bekçiliğini yapan Vazıl Hayvarapulos adlı kişi, kilise bahçesindeki kuyuda 12 Ocak günü ölü bulundu. Olay akşamı kilisede çıkan yangın sonrası kaybolan, sonra kiliseye geldiği öğrenilen Vasıl'ın vücudunda darp izlerine rastlandı.

7 Şubat günü İstanbul Bayramtepe'de kuyumcu dükkânları bulunan ve MHP yanlısı oldukları söylenen Mustafa ve Ahmet Kaya adlı kardeşler işyerlerine gelen kimliği belirsiz silahlı bir grubun açtığı ateş sonucu öldüler.

17 Mart günü Batkan il merkezinde İslam Kitabevi sahibi Akın Uygur, uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi. Olaydan hemen sonra Raman mahallesinde aynı kitapevinin ortağı Mehmet Dal adlı kişi de kimliği belirsiz kişilerin açtığı ateş sonucu öldü.

İstanbul Gaziosmanpaşa semtinde Hayrettin Koç adlı işadamı 20 Mart günü uğradığı silahlı saldırıda yaşamını yitirdi. Koç, 1987 yılının Kasım ayında PKK adına haraç istediği ileri sürülen iki kişiye ateş açmıştı.

9 Mayıs günü Adana'nın Seyhan ilçesinde EMEP yanlısı Hasan Pirinçoğlu bir araçtan kimlikleri saptanamayan kişilerin açtığı ateş sonucu öldürüldü.

BÖLÜM 6

1990 SONRASI FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER

1990 yılı faili meçhul cinayetler açısından da bir dönüm noktası oldu. 1990 ile 1993 yılları arasında işlenen bu tür siyasi cinayetler, 1993'te yapılan ilan edilmemiş darbeye bir hazırlık gibiydi. 1993 yılı ile birlikte faili meçhul cinayetler de doruğuna ulaşacaktı. Bu üç yıllık arada işlenen önemli faili meçhul cinayetler şunlardı:

31 Ocak 1990: Prof. Muammer Aksoy öldürüldü.

6 Ekim 1990: Prof. Bahriye Üçok öldürüldü.

18 Haziran 1991: Sosyalist Parti Şırnak il yöneticisi İbrahim Sarıca polisiz diyen kişilerce kaçırıldı. İki kurşun sıkılmış cesedi evinin yakınında bulundu.

5 Temmuz 1991: HEP Diyarbakır il başkanı Vedat Aydın, 'polisiz' diyen kişilerce evinden alınıp götürüldü. Sonra cesedi bulundu.

16 Ocak 1992: Hep Siirt il başkanı Mehmet Demir kaçırılıp öldürüldü.

25 Ocak 1993: ÖZDEP Erzincan il başkanı Cemal Akar kaçırılıp öldürüldü.

21 Şubat 1993: Avukat Metin Can, Doktor Hasan Kaya kaçırılarak öldürüldü.

5 Haziran 1993: ANAP Varto ilçe başkanı Kerim Geldi polis olduklarını söyleyen kişilerce kaçırılıp öldürüldü.

28 Temmuz 1993: Özgür Gündem Bitlis muhabiri Ferhat Tepe kaçırılıp işkence edilerek öldürüldü.

27 Ekim 1991 tarihinde İstanbul, Koca Mustafa Paşa Demirci Sokak, 8/1 no:lu evinden bakkala alışverişe çıktığı sırada üç sivil polis tarafından 34 ATZ 56 plakalı renault marka otuyla kaçırıldı. Bu kaçırılma öyküsü, en ilginç faili meçhul cinayetlerden birinin başlangıcıydı. Hüseyin Toraman gün ortasında kaçırılırken, görgü tanıkları olaya müdahale ediyor, otodaki kişiler “biz polisiz” diyerek olay yerinden hızla uzaklaşıyordu.

Bu kaçırılma öyküsünün gerisi 8 Aralık 1991 tarihli Nokta dergisinde şöyle anlatılıyor: “Hüseyin Toraman kim? Diğer adıyla İsmail Çelik’in kriminal hikâyesi, 1 Mayıs’ta başlıyor. Bildiri dağıtmak suçundan arandığı için başka kimlik kullanıyor. Kartal Maltepe’deki evine, Gebze polisi baskın düzenliyor ve evde Hüseyin Toraman’ı beklemek için karakol kuruyor. Gebze polisinden habersiz olan İstanbul Emniyet Müdürlüğü Birinci Şube polisleri de, aynı yere baskın düzenlemeye geliyor. İki ekibin birbirinden habersiz oluşu, işi çatışmaya çeviriyor. Bu çatışmada Gebze karakoluna mensup bir polis ölüyor, biri de yaralanıyor. Hüseyin Toraman’ın babası Ali Rıza Toraman’ın açıklamasına göre polisler kapıya bir not bırakıyor: ‘Burada bir Türk polisi şehid oldu, kanı yerde kalmayacak.’” Adı geçen dergiye göre, Toraman’ın zorla götürülüşünden yirmi dakika sonra yeniden eve gelerek ortalığın altını üstüne getiren kimi sivil kimi resmi giyimli polislerin hangi birimden olduğu öğrenilememişti.

İHD'nin yıllık raporlarına göre, 1991 yılının ortalarından itibaren hızla artmaya başlayan Olağanüstü Hal Bölgesi'ndeki faili meçhul cinayetler, 1992 yılı içinde de yoğun bir şekilde devam etti. Cinayetler zaman zaman bölge sınırlarını aşarak Adana ve Antalya gibi yerleşim merkezlerine de sıçradı. Cinayetler, bölgede ya da bazı yayın organlarında değişik biçimlerde yorumlandı. Bölgedeki bazı kaynaklar bu cinayetleri "Hizbullah" adlı, dini esaslara dayalı devlet kurma amacıyla olan bir örgüte mal ettiler. Ancak bu tür saldırılar bölgede genel olarak "kontr-gerilla eylemleri" olarak değerlendiriliyordu. Tetiği çekenler için ise, sonradan anlam kazanacak olan "Hizb-i Kontra" tanımlaması yapılıyordu. Bölgede Hizbullah'ın devletin desteğini alarak bu tür eylemler yaptığı inancı güçlüydü.

Bu arada, bölgede yaşayan ve Hizbullah yanlısı olarak tanınan çok sayıda kişi de düzenlenen silahlı saldırılar sonucu öldürüldü. Bu nedenle olaylar, birçok yayın organına "PKK ile Hizbullah arasındaki çatışmalar" olarak yansdı. Latin Amerika ülkelerindeki ölüm mangalarını hatırlatan faili meçhul saldırılar sonucunda, gazeteciler, siyasi partilerin önde gelen isimleri yaşamlarını yitirdiler. (18)

Diyarbakır Emniyet Müdürü Ramazan Er, Bölgede Hizbullah adlı bir örgütün var olduğunu ve bu örgütü ortaya çıkarmak için çalışmalar yapıldığını belirterek, "Cinayetleri Hizbullah dışında biri de işliyor olabilir" dedi.(19)

"Gerçek" adlı haftalık derginin 24 Ekim 1992 tarihli 31. sayısında bir Hizbullah yanlısı ile yapılan söyleşide, Musa Anter, Bahriye Üçok ve Turan Dursun'un bu örgüt tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. Söyleşi yayınlandıktan kısa bir süre sonra derginin Diyarbakır Temsilcisi Namık Tarancı, uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Gazeteci cinayetleri sıklıkla olmasa da silahlı muhalefet hare-

ketleri tarafından da işleniyordu. “Kürt gazeteci Mecik Akgün 1992 Mayıs ayının ortalarında kayboldu. Cesedi 31 Mayıs’ta Mardin’in Nusaybin ilçesinin Çölova köyü yakınlarında bir direğe asılı olarak bulundu. Yapılan otopsi, boğularak öldürüldüğünü ortaya koyuyordu. Vücuduna asılan bir bildiri, PKK adına sorumluluk üstleniyordu. Bildiride ‘hain olduğu için cezalandırıldı’ deniyordu”(20)

VEDAT AYDIN

Bunların içinde Vedat Aydın cinayeti, yapılış biçimi ve sonuçları bakımından çok önemliydi. O tarihte Kürt sorununda takındığı cesur tavırlarla tanınmış olan Vedat Aydın, Halkın Emek Partisi Diyarbakır İl Başkanıydı. Vedat Aydın, 5.7.1991 tarihinde saat 24 sularında evinden polislerce alınıp götürüldü. Bir daha kendisinden haber alınamadı.

Eşi Şükran Aydın, o gece ile ilgili olarak şuna anlattı: “...Yaklaşık saat 23.00 sularıydı, yatak odasına geçtik. İkimiz de uyumak üzere uzanmıştık. Bu arada saat 23.45 sıralarında kapı çalındı. Vedat kalktı, kapıyı açtı. Yaklaşık 5 dakika sonra Vedat yatak odasına geldi ve giyinmeye başladı; bu arada bana dönerek, ‘siyasi şubeden polisler gelmiş, beni şubeye kadar götürecekler merak etme’, dedi.

Bunun üzerine ben hemen yataktan fırlayarak ayağa kalktım. Pencereden aşağıya baktığımda, aşağıda tam kapımızın önünde koyu renk station Renault marka özel bir otonun durduğunu gördüm. Arabanın içerisinde direksiyon tarafında bir kişi oturuyordu. O arabadan yaklaşık 5 metre uzaklıkta yine koyu renkte Şahin veya Broadway markaya benzeyen bir özel oto daha duruyordu. Arabanın ön kısmında da iki kişi oturuyordu. Aşağıda araçları görünce içeriye girdim. Ve bu arada dış kapıyı açtım. Kapının önünde uzun boylu, zayıf, saçları seyrek ve dağınık, sarışın, elinde telsiz olan bir

adam duruyordu. Onun dışında iki kişi daha kapının önünde duruyordu. Bunların ellerinde uzun namlulu silahlar vardı. Bir kişinin sırtı dönük olduğundan onun yüzünü göremedim. Diğer kişi ise merdivende iki basamak aşağıda duruyordu; bu kişinin elinde büyük bir silah vardı; bu kişi orta boylu, hatta kısa sayılırdı; esmer zayıf, saçları gür ve siyah, düzgün taralı, traşlı, siyah bıyıklı ve gayet düzgün giyimli biriydi...

Vedat evden çıkarken, 'Hüsniye hanımı ve Şerif ağabeyi ara, benim gözaltında olduğumu söyle. Arkadaşların haberi olsun ve ilglesinler', dedi.

Ben hemen içeriye girerek, hem arkadaşımız hem de avukatımız olan Hüsniye Ölmez'i ve aile dostumuz olan Şerif Gündüz'ü telefonla aradım. İkisine de Vedat'ı siyasi şubeden polislerin gelip aldıklarını söyledim.”(21)

Avukat Hüsniye Ölmez'in olaya ilişkin anlattıkları ise şöyle: “... Şükran Aydın'ın durumu bana bildirmesinden yaklaşık yirmi dakika sonra, Vedat'ın hem avukatı ve hem de parti başkanımız olması nedeniyle Emniyet Müdürlüğünden siyasi şubeyi aradım. Vedat Aydın'ın gözaltına alınış sebebini ve ne zaman serbest bırakılacağını öğrenmek istedim. Ancak, telefona cevap veren yetkili, o isimde bir şahsın kendilerince gözaltına alınmadığını belirtti. Ben, üsteleryerek, Vedat'ın siyasi şubeden gelen polislerce alındığını söyleme-me rağmen, hiç ilgilenmeden telefonu kapattı. Resmi yetkililerin olağan davranışları diye yorumlayarak ve bir daha aramam durumunda da olumlu cevap verilmeyeceğini düşünerek tekrar Emniyet Müdürlüğünü aramadım.

Aynı gece saat 01.00 sularında HEP Mardin Milletvekili Ahmet Türk'ü telefonla arayarak durumu izah ettim. Yaklaşık bir saat sonra Ahmet Türk beni arayarak Emniyet Müdürlüğünü aradığını, ancak tatmin edici bir yanıt alamadığını belirterek, sabah durum-

la ilgileneceğini söyledi. ... Ve Kars milletvekili Mahmut Alınak'ı arayarak durumu bildirdim. Saat 02.30 sıralarında, Mahmut Alınak beni arayarak Emniyetten tatmin edici bir cevap alamadığını bildirdi. Artık sabahı beklemekten başka çaremiz olmadığından aramalarımıza ara verdik.

06. 07.1991 günü sabah erken saatlerde tüm parti yöneticileri olarak bir araya geldik. Başta Emniyet Müdürlüğü, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığı, Vilayet Savcılığı, Merkez Jandarma Alay Komutanlığı'na kadar tüm sivil ve askeri birimlere, gerek yazılı gerekse sözlü başvurularda bulunduk. Ancak HEP İl Başkanı Vedat Aydın'dan haberdar olmadıklarını söylemekle yetindiler.”(22)

Rapora göre, Aydın'ın cesedi, 07.07.1991 tarihinde Ergani-Maden yolu üzerinde bulundu. Cesedin üzerinde 8 adet kurşun ve sayısız işkence izi vardı.

Vedat Aydın'ın kaçırılıp öldürülmesi, faili meçhul cinayetler ve kayıplar açısından yeni bir dönemin başladığının ilk işaretiydi. Bu işaret, bu tür olaylarda Güneydoğu bölgesindeki mücadelenin belirleyici olacağını gösteriyordu.

“KİRLİ SAVAŞ”

Faili meçhul ve kayıpların sayısında 1990 yılından itibaren bir ivme görülmesine rağmen, asıl patlama 1993-1994 yıllarında olacaktı. Bu açıdan bakıldığında, 1993 yılında Türkiye olağanüstü bir dönem yaşıyordu ve cinayetler başladığında pek az kişi dönemin özelliğinin farkındaydı.

Bir fikir vermek için sayıları tekrarlamak yeterlidir. 1926 ile 1980 arasında kaybolan kişi sayısı yalnızca 6'dır ve bunların arasında tanınmış romancı Sabahattin Ali de vardır. 12 Eylül 1980 ile

1990 arasında kayıtlara geçmiş kayıp sayısı 12 'dir. 1991-1992 yılları arasında bu sayı yine 12'dir ve bunların arasında Hüseyin Toraman ve Ayhan Efeoğlu gibi geniş tepki toplayan kayıp olayları da vardır. 1993 yılında bu sayı 33'e yükselmiştir ve kayıp olan şahıslar arasında birçok gazeteci de vardır. 1994'te ise bu sayı inanılmaz bir rakama 223'e yükselmiştir. Yine 1995 yılı kayıplar açısından parlak bir yıl değildir: 112 şahıs bu yıl içinde kaybolmuştur. 1996 yılında bu sayı 74, 1997'de 43, 1998'de 11, 1999'da 23'tür. İnsan Hakları Derneği'nin yıllık raporlarındaki verilere göre, 1993 yılı boyunca çoğunluğu Güneydoğu bölgesinde 467 kişi faili meçhul cinayetlerde hayatını yitirmiştir. Yine aynı raporlara göre faili meçhul cinayet sayısı 1990-1991 yılları içinde 42, 1992 yılında 362 kişidir. 1994 yılında faili meçhul cinayet sayısı çoğu Güneydoğu bölgesi olmak üzere 423'tü.

1993 yılının açılışı 1992'de işlenen gazeteci cinayetleri ile yapılmıştı. İHD'nin 1992 yıllık raporuna göre bu bir yıl içinde 30 yılda öldürülen gazeteci sayısına eşit gazeteci öldürüldü. 1992 yılında öldürülen 13 gazetecinin 12'si olağanüstü hal bölgesindeydi ve bu bir yeni politikanın işaretiydi. Bunlar, 2000'e Doğru Diyarbakır muhabiri Halit Güngen, Yeni Ülke gazetesinin Batman Muhabiri Cengiz Altun, Sabah gazetesi muhabiri İzzet Kezer, Körfez'e Bakış gazetesi yazı işleri müdürü Bülent Ülkü, Yeni Ülke gazetesi Nusaybin muhabiri Mecit Akgün, Özgür Gündem gazetesi Diyarbakır muhabiri Hafız Akdemir, Özgür Halk dergisi Batman muhabiri Çetin Ababay, Özgür Gündem gazetesi Batman muhabiri Yahya Orhan, Özgür Gündem gazetesi Urfa muhabiri Hüseyin Deniz, Gazeteci-Yazar Musa Anter, Türkiye gazetesi Diyarbakır muhabiri Kemal Aktay, Gerçek ve Söz dergisi Mardin muhabiri Hatip Kapçak, Gerçek dergisi Diyarbakır muhabiri Namık Tarancı'ydı.

1992'den sonra, Kürt sorunu ile ilgilenen 16 gazeteci ya öldü-

rüldü ya da ortadan kayboldu. Öldürülenlerin çoğunluğu Yeni Ülke-Özgün Gündem gibi soruna duyarlı gazetelerdendi. Örneğin Özgün Gündem için çalışan gazeteci Ferhat Tepe, telsiz taşıdığı bildirilen kişi ya da kişilerce 1993 Temmuzunda Bitlis'te kaçırıldı. Demokrasi Partisi (DEP) Bitlis İl Başkanı olan babası İshak Tepe'ye bir telefon geldi; sesi jandarma komutanının sesine benziyordu. İshak Tepe komutanın olaya kırışıp karışmadığının araştırılması için polise başvurdu. Polis buna yetkili olmadığını belirtmişti. Ferhat Tepe'nin cesedi daha sonra bir gölde bulundu. Elllerinde fotoğrafları olmasına ve kaybolmanın yaygın bir şekilde bilinmesine karşılık, polis cesedi 'kimliği belirsiz bir kişi' olarak gömmüştü. Daha sonra ceset çıkarıldı ve ailesine teslim edildi. Babasının belirttiğine göre, ceset üzerinde işkence izleri vardı. Ailenin diğer üyeleri ciddi tehditler almaya devam etti ve sık sık polisin tacizine uğradı. 1995 yılında ise Ferhat Tepe'nin kuzeni olan ve Yeni Politika gazetesi muhabirliği yapan Seyfettin Tepe, Bitlis Emniyet Müdürlüğü'ndeşken şüpheli bir şekilde öldü.(23)

1993 yılında Türkiye olağanüstü bir dönem yaşıyordu ve "Olağanüstü dönem"ın nasıl bir dönem olduğu bu sayıların ortaya çıkmasından sonra anlaşılacaktı. Olağanüstü dönem elbette olağanüstü görevlilerle birlikte gelmişti. 1993 yılında Mehmet Ağar, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne atanmış ve ilk MGK toplantısına sade bir planla gelmişti. Bütünöyle "Gayrı nizami harp"e dayanan planın bilinen tarafında, oluşturulacak Özel Timlerin Güneydoğudaki savaşa etkili bir biçimde katılması vardı. Amerika'daki "Kontrgerilla Okulu"nda öğretilen bu yöntem için şimdi bir uygulama şansı doğmuştu. Ancak, bunu daha önce Türkiye'nin gündemine getiren, resmi kabul görmeyince kendi sivil birliklerini bu doğrultuda eğiten bir başka kişi vardı: "Nisan 1980: Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kriz sürüyor, Ortadoğu'daki gelişmeler, İran Irak çatışmasının tüm

Ortadoğu'yu kapsayacak bir savaşa dönüşmesi ihtimali gündeme geliyordu. MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, 12 Eylül sonrası Güneydoğu'da aynen uygulanacak bir öneride bulunuyordu: 'Anarşiye karşı mücadelede ordu, polis ve MİT yeterli olmuyor. Seçkin kişilerden oluşan ve yüksek ateş gücüyle donatılan özel birlikler kurulmalıdır.'(24) Türkeş, belli ki özel birliklerini resmileştirmek istiyordu.

Önerisi, on yıl sonra kendisi gibi "Başbuğ" olarak anılan bir Emniyet Müdürü tarafından hayata geçiriliyordu. Devlet, zaten ta Teşkilat-ı Mahsusa'dan bu yana yöntemin yabancısı değildi. Geleneğe uygun olarak Özel Timin çoğunluğu MHP'li genç ülkücülerden oluşturuldu; devletin polis memuru kimliğini taşıyan Özel Timciler sarkık bıyıkları ve üç hilalli yüzükleri ile tanındı. Görevlerini o kadar şiddetle yerine getirdiler ki; "bunları görenlerin ayaklarının bağı çözülüyordu."

Yöntem aslında ABD tarafından bütün Üçüncü Dünya Ülkelerinde yürürlüğe konulmuştu. Acımasızlıkta ve kıyıcılıkta da diğer ülkelerdeki örnekleri ile bizdekiler müthiş bir benzerlik gösteriyordu. "Sık sık duymaya alıştığımız kirli savaş, özel tim, çeteler, uyuşturucu trafiği, düşük yoğunluklu savaş, faili meçhul cinayet terimleri ve bir araya geldiklerinde ortaya çıkan tablo sadece bizim ülkemize özgü değil. Onlarca ülke çeşitli dönemlerde aynı terimlerle tanışmış. Onlarca yıl süren toplumsal çürüme ve gizli hesaplar; ardından yüz binlerce katliam ve işkence kurbanı, toplumlarda onarılması güç izler bırakmış.... 'Yardımsever' Amerika, terörle mücadele programlarını 'dost' ülkelere vermekte, asker ve polis teşkilatlarını eğitmekte, silah ve maddi destekte bulunmakta son derece cömert. Dost ülkelere uzmanlar gönderiyor, güvenlik mensuplarını ABD'deki üslere taşıyıp bu amaç için kurulmuş okullarda özel eğitimden geçiriyor, rejim muhaliflerini susturma yöntemleri için broşürler hazırlıyor.."(25)

Özel Timlerle bir iç savaşa müdahale hemen her ülkede kaçınılmaz olarak “kirli bir savaşı yürütmek” anlamına geliyordu. Kirli savaş, Mehmet Ağar’ın önerisiyle yürürlükteydi. Devlet bütün gizli örgütlenmelerini Güneydoğuya yığmıştı, üzerine Özel Tim sosu ekilince korkunç tablo oluşmakta gecikmedi.

Bu kirli savaşın ne anlama geldiği şöyle rapor ediliyor: “1960-1970’lerde Latin Amerika; Kolombiya ve Venezuela dışındaki ülkeler diktatörlükle yönetildi. Şiddetle yönetilen ülkelerde ‘kirli savaş’ deyimini ilk kullanan Arjantin Silahlı Kuvvetleri oldu. Arjantin, nihai olarak ‘Ölüm mangaları’ halini alan ‘Özel tim’ konseptini, 1960 sonları 1970 başlarında Kuzey Vietnam’da uygulanan ve Phonix Programı adı verilen bir Amerikan kontr-istihbarat programından almıştır... Phonix uygulamaya koyulur koyulmaz, operasyonlar dikkatle planlanmış düzenli bir yok etme stratejisi halini aldı. Plan ilerledikçe, 1970’e doğru Phonix’in gözaltı sistemi gittikçe daha fazla insanın ele geçmesine neden oldu ve yer bulunamayanlara ne yapılacağı sorusu gündeme geldi. Proje, gelişimi içerisinde bunun da cevabını yarattı; başa sıkılacak bir kurşun... Bu yolla 78 bin Vietnamlı katledildi ve Phonix projesi istihbarat uzmanlarının gözünde başarılı bir strateji olduğunu ispatladı. 1975’de Saygon düştüğünde Phonix sayesinde Viet Kong bir gölge haline gelmişti. Vietnam’daki gelişmeler ABD’ye, Phonix’in düzenli ordular tarafından desteklenmeyen devrimci grupların bulunduğu bütün bölgelerde başarılı olabileceğini gösterdi ve ‘ölüm mangaları’nın temelleri atılmaya başlandı.”(26)

Uluslararası deneyim bize göre bazı farklılıklar gösteriyordu elbet. Burada bizdeki “Türk-İslam” sentezinin yerinde başka kavramlar vardı: “Mayıs 1995’te Arjantin’de ölüm mangası üyesi olmakla suçlanan iki albay yaptıklarının Arjantin halkını ve Hristiyanlığı komünistlere karşı koruma amaçlı olduğunu söylediler. Halkı ve

dini komünizm tehlikesinden koruma; cinayet ve işkencelerle, hamile kadınların bebeklerini aldıktan sonra köpekbalıklarına atmakla gerçekleştirilmişti... (Deniz albayı Scilingo'nun) Anlattığına göre iki yıl boyunca her çarşamba 15-20 tutuklu Buenos Aires Havaalanı'ndan askeri bir uçağa konulup 13 bin feet yüksekten uyuşturulmuş fakat canlı bir şekilde okyanusa atıldı. Daha kolay batarak köpek balıklarına yem olmaları için bazılarının karınları deşiliyordu. Anneleri öldürülerek alınan 200 çocuktan şimdiye dek 55'inin kimliği tespit edilmiş ve 30'u Plaza Del Mayo annelerinin yardımıyla ailelerine geri döndürülmüş durumda.”(27) Kirli savaş her yerde din ve ulus adına yürütülüyordu.

İşte bir uygulama ve ortaya çıkan sonuçları: “Guatemala da ölüm mangası kurbanı ülkeler arasında. 80’li yılların başında Albay Roberto Alpirez CIA’nın maddi desteğiyle özel bir askeri istihbarat örgütü kurdu...Askerler ve ölüm mangaları 150 binden fazla insanın ölümünden sorumlu tutuldu. Bütün taktikler Phonix’den alınmış, ünlü Beyaz El ve diğer ölüm mangaları kontr-terörün anahtarı olarak ortaya çıkmıştı. ABD elçiliğinden ajanlar G-2 Taburu’nun işkence, katliam ve gizli mezarlar konusunda eğitti. Phonix’in ‘fasulyeler ve tüfekler’ adlı yeni versiyonunun sindirme yöntemlerinden biri gıda dağıtımı, diğeri ise köylüleri koruculaştırmaktı. Köylüler sivil savunma devriyeleri haline getiriliyor, gerillarla savaşırken askerlere kalkan oluyorlardı. Şiddet, hükümetin 400 yerli köyünü yakarak içindekileri öldürdüğü 1981-1984’de doruğa ulaştı. 78-85 arası 100 bin kişi öldürülmüştü.”(28)

Talat Turhan, Ölüm Mangaları ile ilgili bulgularını anlatıyor: “Gerek Latin Amerika’da gerekse ABD’nin etki alanındaki ülkelerde legal ve illegal olarak örgütlenmiş güçler, yıllardan bu yana yüz binlerce kişiyi komünizmle mücadele maskesi altında ortadan kaldırarak sağ terörün nedeni olmuşlardır. Bu güçlerden biri de Latin

Amerika'da yuvalanmış 'İdam Mangaları'dır. Basında yer alan bir habere göre AAA örgütünün İspanya'da da aynı isim altında bulunduğunu görüyoruz. İdam mangalarını bir kez daha tanımlarsak: Guatemala... Bu ölüm mangaları büyük ölçüde sivillerden oluşmuş olmakla birlikte aynı zamanda güvenlik güçleri elemanlarını da içerir. (Policia Regional)'ın sadece görevli polislerden oluştuğu sanılmaktadır. Bunların dışında, kırsal alanda etkinlik gösterenleri de güvenlik güçleri konumunda sayılmakta ve büyük tarımsal işletmelerden oluşan yönetim birimlerine bağlıdırlar. Silahlı Kuvvetler ajanları(les commissioned militares) olarak tanımlanan siviller, kentsel ve kırsal alanlarda görevli olup, istedikleri kadar silahlı yardımcı seçme yetkisiyle donatılmışlardır. Özellikle solcu gerillaların etkinlik gösterdiği alanlarda bölge halkı, kanunsuz tutuklamaların, kayıpların ve cinayetlerin Silahlı Kuvvetlerce düzenlendiğine inanmaktadır. Genellikle Ölüm Mangaları kurbanlarını öldürmeden önce kaçırmakta, işkence yapmakta ve sorgulamaktadır. Çoğunlukla tanımlamaları mümkün olmayan ve kafaları, elleri, kol ve bacakları vb. koparılmış kurbanların cesetleri kaçırıldıkları yerin yüzlerce kilometre uzağında bulunmaktadır.”(29) Bu anlatılanlar da Türkiye'nin son yirmi yılındaki ve özellikle 1993'ten sonra yoğunlaşan olaylara tıpa tıp uymaktadır. Yöntemlerinin benzerliği, tek bir merkezden öğretilmekte olduklarının en büyük kanıtıdır.

Talat Turhan özetliyor: “Kontr-gerilla, hak, hukuk kural tanımayan düşman ajanlarına karşı aynı şartlar içinde savaşıyordu. Düşman ajanları öldürüyorsa, o da öldürecek, düşman ajanları işkence ile bilgi alıyorsa, o da alacak, düşman tehtiş yapıp korkutuyorsa, o da yapacaktı. Kontr-gerilla'nın görevi bütün çarelere başvurarak yurdu düşman karşısında savunmaktı.”(30) Teröre karşı terör yöntem buydu.

1993'te yürürlüğe konulan yeni siyaset de buydu. “İstanbul Em-

niyet Müdürü Mehmet Ağar, yeni kabineyle birlikte, yerini iyice sağlama aldı. ‘İstanbul’un asayışı’ için yeni projeler hazırladı. Emniyete yakın bir kaynağın söylediğine göre İstanbul Emniyeti’nde bir ‘Ölüm timi’ oluşturuldu. İcraatlarını ‘Kimse görmedi-duymadı’ tarzında yapacaklar. Şiarları ‘Bundan sonra göze göz diş diş. Olay sonrası basına ayrıntılı bilgi vermemeleri için savcılar da uyarılacak. Gazetecilere düşen de, ‘Olay yerinde teröristlere ait bol bol silahı görüntülemek’ olacak. Emniyete yakın kaynak, silahların Emniyetin depolarından sağlanacağını sözlerine ekliyor.” (31)

2 Şubat 1992 tarihli 2000’e Doğru dergisinin kapağı bu kez “Ağar’ın Kurduğu ‘Ölüm Timi’ İşbaşında” başlığını taşıyor. “Ölüm Timi bu kez Mahmutbey Köyü’ndeydi. Jandarma bölgesi olan Mahmutbey, bir anda özel kıyafetli timlerin baskınına uğradı. Saat 14.30 sıralarıydı... Savcılar olay yerine 3 saat sonra geldiler. Daha sonra gazeteciler içeri sokuldu. Bu kez fotoğrafı çekilecek sadece ‘bol silah’ değil, üç de ceset vardı.”(32) Habere göre Ağar’ın timi o tarihte jandarma bölgesi olan Mahmutbey’de bir apartman dairesini basıyor, içerde bulunan üç genç, Hüseyin Yaşar, Servet Sanin ve İsmail Cengiz teslim oluyoruz diye bağırımlarına rağmen içeriye giren tim tarafından kurşun yağmuruna tutuluyor.

Aynı dergide uygulanan yeni politikaya da dikkat çekiliyor: “Üç gencin ölümüyle sonuçlanan Mahmutbey baskınından sonra Erzurum Valiliği’ne atanan İstanbul Emniyet Müdürü Mehmet Ağar, geçtiğimiz yılın Temmuz’unda ‘Belden aşağı ateş etmek yasak’ emri vermişti. Ağar’ın İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Şakir Koç’un öldürülmesinden sonra, eş-dost sohbetlerinde, ‘Artık sorgu sual yok. Yakaladığımız yerde kafalarına sıkacağız’ dediği aktarılıyor.” (33) Artık polis belden aşağı ateş etmiyordu.

HÜSEYİN TORAMAN

Susurluk kazasının ardından '1000 operasyon yaptık' diye övünen Ağar'ın bu 1000 operasyonundan birini Gazete Pazar'da şöyle açıklanıyor: "12 Temmuz 1991'de İstanbul büyük bir operasyona tanık oldu. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Mehmet Ağar, Emniyet Genel Müdürü ise Ünal Erkan'dı... 12 Temmuz akşamı polis failini bulamadığı cinayetler nedeniyle uzun süredir takibe aldığı kimi evleri bastı. Operasyon İstanbul polisi ve Milli İstihbarat Teşkilatı(MİT) ortaklaşa yürütüyordu.

İlk olarak Beşiktaş'ta bir apartmanın Ayşe Özsoy adına kiralandığı bildirilen zemin katı basıldı. Buradaki operasyon sürerken Nişantaşı'nda örgüt evi olduğu iddia edilen bir daireye baskın düzenlendi. İki saat kadar sonra ise bu kez Beşiktaş Balmumcu'da bir ev basıldı. Polis, çatışmaların yapıldığı bölgelerdeki yolları çok uzaktan keserek gazetecileri ve halkı sokmadığı için olaylarla ilgili sağlıklı bilgiye ulaşmak imkânsızdı. Gazetecilerin tek görebildiği polis otolarının çatışmaya giren çelik yelekli ekiplere sık sık bomba ve mermi taşıdığı oldu.

Bu arada Nişantaşı'ndaki operasyonun yapıldığı apartmandan elleri havada korku ile çıkarak 'Durun beni vurmayın' diyerek kendisini dışarı atan İbrahim Göksel, polisin açtığı ateşle ağır şekilde yaralandı. Polis yaralı için 'militan olabilir' dedi ama daha sonra semt sakinlerinin ifadesiyle bu kişinin 'militan' olmadığı ortaya çıktı. Kimse elleri havada dışarı çıkan silahsız bir kişiye 'militan' bile olsa neden ateş açıldığını sormadı. Geriye polisin olayla ilgili olarak yaptığı açıklamalar ve basılan evlerde öldürülen 10 kişi kaldı.

Emniyetin yaptığı açıklamaya göre ülkemizi ziyarete gelecek olan dönemin ABD Başkanı Bush'a suikast hazırlığı içinde bulunan Dev-Sol örgütünün merkez komite üyeleri teslim ol çağrısına

ateşle karşılık verdikleri için öldürülmüşlerdi.”(34) Ancak olaydan sonra öldürülenlerin çoğunun kafasının arka kısmından vurularak öldürüldüğü anlaşılmıştı. Ağar kendisini daha sonra şöyle savundu: “Yöntemlerimi beğenirsiniz, beğenmezsiniz o ayrı konu. Biz görevimizi yaptık.”

Yöntemlerini beğenmeyenler elbette vardı. O ayrı konunun faturası da Ankara’da kesildi. Ağar’ın Ankara Emniyet Müdürlüğü günleri. Ankara’da, faili meçhul bir cinayete kurban giden Muammer Aksoy’un cenaze töreninde polisler gazetecileri Cebeci köprüsünden aşağı attı. (35)

Ölüm timleri, elbette her baskında yukarıdaki örnekleri kadar başarılı değildi. Zaman zaman sıkıntılı anlar yaşadılar. Kimya öğretmeni Hüseyin Toraman, bir pazar sabahı, ekmek almak için bak-kala giderken sivil giyimli kişiler tarafından kaçırıldı. Toraman’dan, bu gün ortası kaçırma olayından sonra bir daha haber alınamadı. Ancak, onu kaçıranlar, niyetlerini çok önceden Toraman’ın kapısına astıkları ilanla belli etmişlerdi. Ağar’ın 1000 operasyonundan biri de böyle başladı.

1000 operasyondan ikinci örneğin gelişimi bir çalışmada şöyle anlatılıyor: “27 Nisan 1991 tarihinde Kartal Maltepe’de TKP/ML Hareketi üyesi olduğu gerekçesiyle aranan Hüseyin Toraman’ın evine yapılan baskında devletin kolluk kuvvetleri birbiriyle çatışmıştı. Hüseyin’in evine önce Gebze Siyasi Şube polisleri gelmiş, evde kimseyi bulamayınca evde karakol kurmuşlardı. Aynı günün akşamında ev bu kez İstanbul 1. Şube polisleri tarafından basıldı. Birbirlerinden haberiz aynı evde buluşan iki polis timi birbirlerine ateş açtı. Çatışmada bir polis öldü bir polis yaralandı. Birbirini vuran ölüm timleri buna çok bozuldular ve olaya Toraman’ın neden olduğunda karar kıldılar. Toraman’ın kapısına şu notu asarak gittiler: Burada bir polis arkadaşımız şehit oldu. Hesabını soracağız.

(36) Toraman'ın kaybolması için koşullar oluşmuştu.

Timleri notun gereğini 27 Ekim 1991 tarihinde yerine getirdiler; Toraman'ı kaçırdılar. Çok sinirli olduklarından olacak, gizlilik kurallarına yeterince özen gösteremediler. Bu gün ortası kaçırma olayı mahalle karakoluna yansımış, karakol polisleri Toraman'ı kaçıranların polis olduğunu anlayınca müdahale etmemişti. Dahası, Toraman'ı götürdükleri aracın plakası alınıp resmi kayıtlara geçirilmişti: 34 ATZ 56. Bütün bu bilgilere rağmen Toraman bulunamadı; kaçıranların kimliği saptanamadı.

Saptanamadı ama olayın ardından büyük bir gürültü kopmasına da engel olunamamıştı, kamuoyu ayaktaydı. Meclis bile Toraman'ın akıbetini araştırıyordu.

Emniyet Müdürü Mehmet Ağar araya giren milletvekillerine önce "araştırıyoruz" demiş, ancak kısa zamanda adı geçenin kendilerinde kayıtlarının olmadığına karar kılmıştı. Ağar, adı geçenin MİT'te olabileceğini ima ediyordu. Toraman olayı kamuoyunun gündeminde kalmaya devam edince Ağar bir komisyon kurmaya karar verdi. Ağar'ın poliste kurduğu komisyon ve Meclis'te kurulan bir başka komisyon, araştırmalarını yürütürken, araştırmacılar Toraman'ın ev sahibinin ve görgü tanığı mahalle bakkalının Ermeni olduğunu keşfetti. Rapor artık hazırды; Toraman'ın kaçırlışında bir Ermeni oyunu vardı!(37) Kimya öğretmeni Hüseyin Toraman, "Emniyete alınan" kentteki kayıplardan sadece biriydi. Görünen o ki onu da Ermeniler kaçırmıştı!

1993'E DOĞRU İÇ DENGELER

Devlet içindeki çatışmanın tarafları, tarih 1. MİT Raporu'ndan ikincisine doğru ilerlerken şöyleydi: MİT Kanadı-Güvenlik Dairesi Başkanı Mehmet Eymür, Müsteşar Yardımcısı Hiram Abas, Korkut

Eken, Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanı Atilla Aytek'in başını çektiği ekip. Bu ekibin lideri olan Hiram Abas uğradığı bir silahlı saldırı sonucu 1990 yılında öldürülünce ekibin yönetimi Eymür'e geçti. Emniyet Kanadı-Şükrü Balcı, Ünal Erkan, Mehmet Ağar, o dönemde MİT İstanbul Bölge Başkanı olan Nuri Gündeş, yine MİT elemanları Cengiz Abaoğlu, Mustafa Ercan. Bu grubun lideri olan Şükrü Balcı da 1993 yılında ABD'de öldü. Yerini Mehmet Ağar almıştı.(38)

Zamanın yarattığı değişiklikler dışında, 1.MİT Raporu'ndaki ilişkiler ağı, yer yer olduğu gibi 2. MİT Raporu'na da alınmış ve bir tashih olmamıştı.(39)

Ancak elbette aradan geçen zaman içinde saf değiştirenler de vardı. Mehmet Ağar, karşı taraf her sarsıldığında ekibin içine sızmış ve dostluklar geliştirmeye özen göstermişti. Bir sıkıntılı zamanında Korkut Eken'le bağlantı kurmayı başardı: "Mehmet Ağar kendini suçlayan ilk MİT raporunu kaleme alan Mehmet Eymür ile en yakın yardımcısı emekli yarbay Korkut Eken'in arasının açıldığını duydu. O tarihte sadece maaş alabilmek için BOTAŞ'ta çalışan Eken'e sayıları bine yükseltilecek özel polis harekat timlerini yetiştirmesini önerdi. Kıbrıs çıkarmasında Adaya ilk ayak basan subay olarak bilinen, 1980'li yılların başında yine polis özel timlerinin eğitimini üstlenen Korkut Eken bu teklifi sevinçle karşıladı. 8 Ağustos 1993 günü Emniyet Genel Müdürü özel danışmanı olarak göreve başladı. Eken kendisine bir anlamda itibarını iade eden Mehmet Ağar'a kalben bağlandı.

Korkut Eken'i göreve başladıktan bir süre sonra Tarık Ümit aradı. Önemli bir kaçakçılık olayını ihbar edeceğini söyledi. Eken ve Ümit Ankara'da buluştular. Birlikte Mehmet Ağar'a gittiler..."(40) Ağar, MİT'teki çetenin önemli bir adamını bu yolla kendi yanına almıştı. Tarık Ümit'le de bu yolla ilişki kurulmuş oldu. Eken ve

Ümit, Eymür ekibinin iki önemli ismiydi, Ağar'ın yanına geçmeleri onun için sıkıntılı günlerin de başlangıcı olacaktı.

“Terör uzmanı” Eken'in çalıştığı BOTAŞ'ın öyküsü de ilginç. Aydınlik dergisinde bu kurumdaki amaç dışı faaliyetler şöyle anlatılıyor: “BOTAŞ çalışanları, Eken ve eski Genel Müdür Oktay Vural'a Çakıcı'dan sık sık telefon geldiğini belirtiyorlar. BOTAŞ'ta da Özal'ın mirasını Çiller devraldı. Çiller döneminde Çakıcı'nın yanına Çatlı ve Ali Yasak (Drej Ali) da eklendi. Yasak, Necmettin Cevheri Tarım Bakanı iken Romanya'ya canlı hayvan satışı işini yaptı. Azerbaycan'da 10 bürosu olduğu söylenen Yasak'ın Sezai Türkeş'le birlikte Marmara Ereğlisi'nde BOTAŞ'tan iş aldığı ileri sürülüyor. Sedat Edip Bucak ile Ağar'ı 1993 yılında biraraya getiren ve aşireti korucu olmaya ikna eden kişiler Eken ve BOTAŞ Ankara Bölge Müdürü Kemal Kılıç... JİTEM'den albay rütbesinden emekli olan Kılıç, 1992 yılında MGK'nın 'olur'uyla BOTAŞ'a Savunma Sekreteri olarak girdi.”(41) Başka bir haberde BOTAŞ'la bağlantılı olan ünlü isimler sayılıyor: Ahmet Baydar (Çatlı'nın iş ortağı), Abdullah Çatlı, Mehmet Hadi Özcan (Kacaeli Çetesi lideri), Mehmet Ağar (Erol Evcil dolayısıyla), Erol Evcil, Şükrü Elverdi (Malki Cinayeti sanığı), Mehmet Sünbül (Malki cinayeti sanığı), Burhanettin Türkeş (Malki cinayeti sanığı).(42)

Korkut Eken işsiz günlerinde BOTAŞ'tan çalışmıştı ama Susurluk Komisyonu'na kendisinin orada da pek rahat ettirilmediğinden yakındı. BOTAŞ'ın Petrol Mühendisi Odası'ndan olan çalışanları Eken'i “Hizbullahçılar'ı eğittiği için” Bakana şikâyet etmişti. Susurluk Komisyonu'na bu ifadeler verildiğinde, henüz Hizbullah'ın toplu mezarları ortaya çıkarılmamış ve resmi güçlerle bağı henüz koparılmamıştı. Hizbullahçılar'ı eğitmenin daha vatanseverlik sayıldığı günlerdi. Eken, huzursuzluk içinde kıvranırken 1993'te yeniden iş kapısı aralanıyordu. 1993 darbesine doğru Ağar ekibi yenilenmiş

ve güçlenmişti. Şimdi ellerinde bir de Özel Harekat Timleri vardı. Ağar ekibi "93 darbesi"nin motoru oldu.

1993 yılına gelindiğinde Ağar kartlarını güçlendirmişti. Özel tim kontrolündeydi, poliste tam bir kontrol sağlamış, özel ekibini takviyelerle güçlendirmişti. Devlet içinde de önemli değişiklikler oluyordu. Özal ölüp siyaset sahnesinden çekiliyor ve yerine Süleyman Demirel geliyordu. Tansu Çiller DYP kongresini kazanıp başbakanlık makamına oturmuştu. MGK'ya Ünal Erkan, Mehmet Ağar gibi yeni yüzler dahil olmuş, Mehmet Eymür, yeniden MİT'in operasyonel birimi Kontr-terör Dairesi'nin başına getirilmişti. Yeni Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, şaşırtıcı bir üslupla Çiller'in emrinde olduğunu beyan ediyordu. Devlet yeniden "Şahinler"ın denetimine geçmişti. Yalnız bir önemli kayıp vardı; 1993 yılında alınan kararların altına imza atan Erdal İnönü istifa ederek köşesine çekilmişti. (43)

Bu dönemin hemen öncesinde ordu içinde kuşkulu tasfiyeler yaşanıyordu: Lice'de Bahtiyar Aydın öldürölüyor, Eşref Bitlis'in uçağı hâlâ bilinmeyen bir nedenle düşüyor ve JİTEM'in kurucusu ve yöneticisi Ahmet Cem Ersever arkadaşları ile birlikte faili meçhul cinayetlere kurban ediliyordu. 1993 yılı her bakımdan önemli bir yıldı; çünkü devlet PKK ile mücadelede yeniden yapılanmak üzere hareke geçmişti.

Ağar o yılın ruh halini Susurluk Komisyonu'na şöyle anlatıyor: "Şimdi ben, Emniyet Genel Müdürlüğü görevine tayin olduğum vakit 1993 yılında; o zaman şöyle küçük bir hatırlatma yapmak istiyorum. Bu tarihten bir ay kadar evvel, bu Bingöl yolunda 33 askerimizin şehit olması söz konusuydu. PKK'nın sözde bir ateşkesinin arkasından yoğun eylemler vardı, bunun haricinde büyük şehirlerde devamlı öldürme ve patlama eylemleri vardı. Özellikle, Antalya, Bodrum, Marmaris çevresinde meydana gelen patlamalar

sonucu bütün sahiller, turizm tamamen boşalmıştı ve o şartlar altında geldik, burda göreve başladık. Tarihi geçmişi de göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin o andaki en önemli meselesinin terörle mücadele olduğu açık bir gerçektir. Hatta, öylesine ki, ziyarete gelenler gidenler 'Bu işi bitirin de, ne yaparsanız yapın Allah aşkına' diyorlardı. Büyük bir konsensüs vardı tabii, gerek hükümet nezdinde gerek toplumda ve her kesimde tabii..."(44) Ağar bunları anlattıktan sonra ilk işinin "terörle mücadelede deneyimli" arkadaşları ile bir kadro kurmak olduğunu belirtiyor.

O yılın sırrı sonradan ortaya çıktı: 1993 yılında MGK bir karar alarak çetelerin kurulmasının yolunu açmıştı. Tıpkı 12 Eylül darbesinin ardından nükseden Ermeni örgütleri sorununda olduğu gibi devlet gayrı resmi güçleri yeniden göreve çağırmıştı. Yeni örgütler kurulacaktı: "Örgütte özel timden polisler, bazı askerler ve Çatlı'nın bazı arkadaşları da yer alacaktı. Bu yeni takdim önceleri MGK'da kabul görmedi. Cumhurbaşkanı Özal ve dönemin Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis, devletin resmi olmayan kişilerle işbirliğine gitmesine karşı çıkıyorlardı. Herhalde bu konuyla ilgisi yoktur ama, ilginç bir tesadüf, önce Bitlis, ardından da Özal öldüler... Artık itiraz edenler olmadığına göre konu yeniden MGK gündemine gelebilirdi. Geldi ve bu yeni mücadele yöntemi 1993 sonbaharında onaylandı. Siz deyin 'Gladio', ben diyeyim 'Özel Örgüt' MGK tarafından alınan kararlar kuruldu."(45) Ağar yeni durumu şöyle özetliyordu: MGK başta sürekli toplantılar yapıyordu. Biz durumdan vazife çıkardık.

UĞUR MUMCU

1993 yılının en önemli cinayeti ise kuşkusuz gazeteci Uğur Mumcu'nun öldürülmesiydi. Gayrı resmi güçler yeniden göreve ça-

ğırılırken, bu güçler hakkında en geniş bilgilere sahip olan gazeteci de faili meçhul bir cinayetin kurbanı olmuştu. Başlangıçta İran'ın ve İslami örgütlerin üstüne yıkılmaya çalışılan cinayetle ilgili yargılar zaman geçtikçe değişti. Tetiği çekenler bir yana, şüpheler, emrin devletin içinden geldiği üzerine yoğunlaşıyor, Uğur Mumcu'nun da yeni politika önünde bir engel olarak görüldüğü işaret ediliyordu.

Mumcu cinayeti öncesinde ortalıkta yine ekipten kişiler dolaşıyordu. Daha önemlisi ekip başı da olaya dahil olmuştu: "Abdullah Çatlı, 6 Haziran 1992 tarihinde, Mehmet Özbay adını vererek Cumhuriyet Gazetesi'nin Ankara bürosundan Uğur Mumcu'yu aradı. Uğur Mumcu'yu bulamadı ama 'Zırhlı araç yolsuzluğuyla ilgili görüşecektim' şeklinde mesaj bıraktı.

Aradan yıllar geçti, MİT görevlisi Mehmet Eymür, 24 Temmuz 1997'de İstanbul DGM'de görülmekte olan Susurluk Davası'nda ifade verdi. Bu ifadesinde 'Uğur Mumcu'ya Abdullah Çatlı'nın Türkiye'de olduğunu ve kullanılmakta olduğunu söylediğini' anlattı. Eymür, Mumcu'ya 'bu kullanılmaya karşı olduğunu' da belirtmişti.

Bu ifade üzerine bir açıklama yapan Uğur Mumcu'nun ağabeyi Ceyhan Mumcu, 'Eymür'ü, Çatlı'nın nasıl kullanıldığını ve mesai arkadaşlarını tek tek açıklamaya' davet etti. Bu açıklamadan sonra Ceyhan Mumcu ile Mehmet Eymür arasında bir telefon görüşmesi geçti. Görüşmede Eymür, Ceyhan Mumcu'ya: 'Abdullah Çatlı'ya resmi görev verilmesine hep karşı çıktım. Ama arkasında ikisi Bakan düzeyinde olmak üzere birçok siyasi vardı. Gücümüz yetmiyordu. Bu yüzden bu durumu Uğur Mumcu da dahil olmak üzere herkese haber verdim. DGM'de söylediğim budur, tutanaklara doğru geçti, incelerseniz görürsünüz' dedi. Eymür bu arada ilginç bir bilgi de verdi: 'Zırhlı araç yolsuzluğu ile uğraştığı için Uğur Mumcu'ya suikast yapılacağına dair bir ihbar almıştık. Uğur Mumcu'ya haber verdik ve bu suikastı biz önledik' dedi."(46)

Herkesin cinayette İran parmağı aradığı o ilk günlerde RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan da bir açıklama yapıyor, olayların sıcaklığı içinde pek de itibar edilmeyen açıklamada şu iddialarda bulunuyordu: “RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Gazeteci-yazar Uğur Mumcu’nun menfur şekilde öldürülmesini telin ettiğini bildirerek, ‘Katilleri bulun. Bu ülke içinde oynanan oyunlara son verin. Özel Harp Dairesi ve CIA’ya bağlı faaliyetleri men edin’ dedi... Erbakan, Türkiye’de Özel Harp Dairesi’nin çalışmalarının gereği gibi araştırılmadığını öne sürerek, şöyle konuştu: ‘Ne yazık ki, Türkiye’de Gladyo olayı, Özel Harp Dairesi olayı gerçek manasıyla araştırılmamış. Kamuoyuna gerekli, inandırıcı açıklamalar yapılmamış. Aynı oyun yıllarca İtalya, Belçika ve Fransa’da tatbik edilmiş. Ama onların meclisleri meseleye el koymuş ve hiçbir sınır koymadan araştırmalarını yapmışlardır. Sonunda CIA nasıl NATO ülkeleri içerisinde kendi ordusunu kurmuş, kendi planlarını yürütüyor, bu provokasyonları nasıl hazırlıyor, hepsi ayan beyan ortaya çıkmıştır. O ülkelerde bunu yapan CIA, Türkiye’de kuzu kuzu mu oturuyor? Aynı planın Türkiye’de de uygulanmış olması kuvvetle muhtemeldir.”(47)

Uğur Mumcu’nun eşi Güldal Mumcu ise, 23 Kasım günü Adalet Bakanlığı’na başvurarak olayla ilgili soruşturmayı bir süre yürüten Ankara DGM Savcısı Ülkü Çoşkun’un, kendisine “Bu olayı devlet yapmıştır” dediğini bildirdi. Olayın ardından sağda solda Uğur Mumcu’yu nasıl sevdiğini anlatan Doğan Güreş ise bir gazetecinin katillerin neden yakalanmadığı sorusunu, “Bu konuya hiç girmek istemiyorum” diye yanıtlıyacaktı.(48) Ortada bir karar vardı ve uygulanıyordu.(49) O günden sonra, birçok dinci militan bu cinayet nedeniyle yakalandı, her defasında cinayetin çözüldüğü iddia edildi. Ancak, başta ailesi olmak üzere cinayet hakkındaki kuşkular hep sürdü.

1993 darbesinin doğal uzantısı sayılması gereken kazadan sonra Susurluk Komisyonu'na ifade veren Eyüp Aşık şunları anlattı: "Muhtemelen, Uğur Mumcu cinayetleri gibi bazı cinayetlerin de bunlar tarafından, devletin emriyle değil ama bu adamların bilgisi dahilinde yapılmış olabileceği bağlantıları da olabilir. Ama bilhassa 93'ten sonra bu iş sulanmış... Mesela ben, Çatlı'nın Mehmet Ağar veya İbrahim Şahin veya devletle bağlantılı milli işler yaparken, zaman içinde onlara kafa tuttuğunu, onlara karşı örgütlendiğini... çatışmanın ondan çıktığını zannediyorum... devlete dayanmayan, devlette bir görevliden destek almayan çetenin, mafyanın bir gün ayakta durması mümkün değil..."(50)

1993'teki gelişmelerle birlikte terör içe dönmüştü: Susurluk'tan sonra bir açıklama da Ahmet Özal'dan geldi. Özal babasının "doğal" ölümünde çetenin rolü olabileceğini ileri sürüyordu. Ahmet Özal, Susurluk skandalının aydınlanmasıyla uçağının düşmesi sonucu ölen Jandarma eski Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis olayının ve babasının ölümünün netleşebileceğini bildiriyordu.(51) Turgut Özal'a ANAP'ın başındayken bir de Kartal Demirağ tarafından suikast düzenlenmişti. Suikast olayıyla ilgili soruşturmayı Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Ağar yürüttü. Korkut Özal kardeşinin ölümünün ardından suikastın sırrının Ağar tarafından bilindiğini ileri sürdü. Aile bu "doğal" ölümü hiçbir zaman doğal kabul etmedi. 1993'te oluşan sisli hava içinde artık her ölüm kuşkuluydu.

Korku paranoya ile birlikte yayılıyordu. Susurluk Komisyonu bu ruh halini tarihe not düştü. Bu paranoya halinin notu şöyleydi: Sabancı suikastı, Sakıp Sabancı'nın hazırlattığı Güneydoğu Raporu nedeniyle çete tarafından işlenmişti. Komisyona bilgi veren Eyüp Aşık, suikastın ardından Suriye'de yakalanıp Türkiye'ye getirildikten sonra pişman olan Dev-Sol militanı Mustafa Duyar'ın silahının Susurluk'taki otomobilin içinde bulunduğu yönündeki şüphesini anlatıyordu.(52)

EŞREF BİTLİS

1993'deki ilginç olaylardan biri de Orgeneral Eşref Bitlis'in başına gelenlerdi. Kürt sorununda farklı bir yaklaşımı olduğu söylenen Bitlis'in uçağı 17 Şubat 1993'te "buzlanma" nedeniyle Ankara'dan kalktıktan kısa bir süre sonra düştü. Bitlis ve beraberindekiler öldü. Uçağın düşüş nedeninin buzlanma olduğu yönündeki ilk açıklama-yı bizzat Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş yapmıştı. Güreş cina-yet hakkında derin kuşkular duyulmaya başlandığında da bu iddi-asında ısrar etti. Ancak daha sonra yapılan araştırmalar ve bilirki-şi raporları Güreş tarafından açıklanan kaza nedeninin mümkün olmadığı yönündeydi. Bilirkişilere göre, uçağın bir sabotaj sonucu düşmesi ihtimali daha güçlüydü.

İddialara göre Bitlis, Kürt Sorununda önemli bir rol alan Çe-kiç Güç'ün faaliyetlerinden rahatsızdı. Bu konuda birden fazla ra-por hazırlayıp Genelkurmay'a verdiği belirtiliyordu. Ancak ABD'li yetkililer de onu, Çekiç Güç hakkında bilgi topladığı için Özal'a şikâyet etmişti.(53) Çekişme kavgaya dönüşmüştü; Bitlis Jandarma Genel Komutanlığı'nda görev yapan ABD'li subayları komutanlık-tan çıkarmıştı. ABD'li "Yardım kuruluşları"na ve NGO'lara güçlük çıkarmış, çalışmalarını engellemişti. Kuzey Irak'a giriş çıkışlarını zorlaştırmıştı. Aydınlık gazetesi Bitlis'in ölümünün kaza olduğun-da ısrar eden Doğan Güreş'in de daha önce Bitlis Hakkında Özal'a şikâyetçi olduğunu belirtiyordu.(54) Güreş'in şikâyeti üzerine Bit-lis de Özal'a bir mektup yazmış ve Çekiç Güç ile Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın "yanlış tasarrufları"ndan yakınmıştı. "Bütün bu gelişmeler sırasında, Genelkurmay Başkanı ile çatışan Orgeneral Bitlis, Özal'a doğrudan raporlar vermeye devam etti. Ancak Özal da, Bitlis'i Bush'a rapor etmeyi sürdürdü. Özal, Orgeneral Bitlis'in Çekiç Güç'e karşı olduğunu telefonda bildirdi. Bu konuşma, Genel-

kurmay zabıtlarında bulunuyor.”(55) Bu iddiaların yer aldığı der-
gideki habere göre, Özal bu raporları ABD’nin Ankara Büyükelçisi
Morton Abromowitz’e de vermişti. İddialara göre Özal’ın raporları
ilettiği Morton Abromowitz CIA’ya da çalışıyordu.

Konuyla ilgili kaynaklara göre tablo şöyle tamamlandı: Bitlis’in
öldürülmesine karar verildi. Bu iş için bir de taşeron bulunmuştu;
JİTEM’in kurucusu olan Ace kod isimli Ahmet Cem Ersever, bu işi
yapması karşılığında işlediği suçlardan kurtulacaktı. İddialara göre
Cem Ersever, Suriye istihbaratı ile birtakım parasal ilişkilere gir-
mişti ve izinsiz cinayetler işlemişti. Bu iş karşılığında aklanacaktı.

Ancak Ersever’e verilen söz tutulmamıştı. Ordudan atılacak-
ken istifa etti; öcünü almak üzere konuşmaya, Genelkurmayı he-
def alan açıklamalar yapmaya başladı. Gelişmelerin bu aşamasında
yine ekip başı Abdullah Çatlı devredeydi. Ahmet Cem Ersever, 24
Ekim 1993’te ortadan kayboldu; kaçırılmıştı. Hikâyenin geri ka-
lan kısmı şöyle: “Ersever çok güvendiği bir arkadaşı, PKK itiraf-
cısı Mustafa Deniz tarafından tuzağa düşürüldü. Çatlı ekibi önce
Mustafa Deniz’i yakalamıştı. Ersever’in Başbakanlık poligonundaki
sorgusu videoya çekildi. Bitlis suikastını bütün boyutlarıyla ortaya
çıkaran bu kasetler Genelkurmay İstihbaratı kasalarında bulun-
yor. 29 Ekim 1993 akşamı Sabah gazetesine edilen telefonda, ‘Bitlis
Paşa’nın katili Ersever infaz edildi’ denildi. Çatlı ekibi, itirafçı ve
korucu Babatlar’ı tetikçi olarak kullanarak Bitlis suikastını gerçek-
leştiren ekibin tamamını temizledi. Ersever’in JİTEM içindeki 30
kişilik ekibi de, Çatlı kanalıyla yurtdışına çıkarıldı.”(56) İçeriden
gelen bilgiler bunlardı.

Dışarıdan sıcağı sıcağına yapılan bir yorum ise daha şaşırtıcı-
ydı. Prof. Yalçın Küçük, kazadan iki gün sonra Bitlis’in uçağının
bir suikast sonucu düştüğünü yazıyordu.(57) Küçüğe göre, Alman
ekolünden gelen Bitlis, Amerikalılar tarafından öldürülmüştü;

“Amerika’ya yakın Uğur Mumcu’nun öldürülmesi” ise bu cinayetin karşılığıydı: “Uğur da bir vezir olmuştu. Düşürüldü. Vezir düşürmesidir. Uğur ve Eşref Paşa’nın birbirine karşı yok edilmelerini çok güçlü bir hipotez olarak görüyorum.”(58) Bu açıklıkla yazıyordu.

Devlet Bakanı Eyüp Aşık bu ölümüne satranç partisini şöyle yorumlayacaktı: “Şahsen ben MOSSAD’ı, CIA’yı, İngiliz istihbaratını görüyorum. Kıbrıs bağlantısı var, Azerbaycan var.” (59) Aşık’ı haklı çıkaracak ölüm yöntemleriydi bunlar; kalp krizinden ölümler çok yaygın olarak kullanılan “bir servis yöntemi”ydi. Arabaya bomba koyarak öldürme ise elbette ABD’de Camp Peary’de öğreniliyordu. US News World Report dergisi “Çiftlik” olarak da adlandırılan bu okulda bizzat operasyona katılacak “aktif ajanlar”a araçlara bomba yerleştirme tekniklerinin de öğretildiğini ancak “günümüzün hassas koşulları” nedeniyle ajanların biyografilerine bu eğitimin işlenmediğini belirtiyordu.(60) Belki de bu yüzden olacak devlet, aracına bomba konularak havaya uçurulan yazar ve gazetecilerin katillerini bulamıyordu. Katillerin biyografileri “temiz”di.

AHMET CEM ERSEVER’İN İTİRAFLARI

Ahmet Cem Ersever 1950’de Erzurum’da doğmuş, 1972 yılında Harp Okulu’ndan mezun olmuştu. JİTEM diye bilinen Jandarma İstihbarat örgütünün kurucularındandı. 1976-1977 döneminde Foça Komando Okulu’nda özel eğitimden geçtikten sonra Güneydoğuda görev yapmıştı. Ersever de tüm diğerleri gibi MHP kökenliydi. MHP iddianamesinde MHP’li tetikçileri koruduğu yönünde bilgiler vardı. Ekibinde birçok itirafçı vardı, ne tür eylemler yaptığı bilinmiyordu. JİTEM’den istifa ettikten sonra açıklamalar yapmaya başladı, açıklamalarıyla ilgili hakkında dava açıldı. Davanın görüleceği tarihten bir iki gün önce öldürüldü.

Bir gazeteciye yaptığı itiraflarda şunları anlatıyordu:

“Güneydoğuda 1981-1992 arasında 12 yıl çalıştım 1992’de Ankara’ya grup istihbarat şefi olarak döndüm. JİTEM’in kurucusu benim, patronu benim. JİTEM’den ayrılmamın nedeni şudur. Bir, Türkiye Cumhuriyeti, teorik bir yetersizlik içindedir. İki, PKK ile mücadelede örgütlenme yetersizliği içindedir. Üç, bir Kürt realitesinden bahsedilir ama, Kürt realitesinden ne anlaşıldığı açıklanmamıştır.

...Bir diğer konu Türkiye Cumhuriyeti’nin stratejik ve taktik yetmezliği. Bir hareket konsepti yoktur. Bölgede bir gayri nizami harp var. Başlangıçta iki üç eşkıya gibi laflarla klasik eşkıya hareketleriyle karıştırılması veya Osmanlı’nın son dönemleriyle Cumhuriyet döneminin Kürt isyanları mukayese edilmesi, bu devletin hem stratejik hem de taktik noksanlıklarının bir göstergesidir.

...Yıldırma nasıl olur? Devlet nasıl adam öldürür? Bir işte devlet parmağı varsa, adamı öylesine öldürürsünüz ki, her gün bir kişiyi öldürürsünüz. Bu işte devlet parmağı varsa öyle yaparsınız...ÖHD Kıbrıs’ta görev yapmıştır. Kontrgerilla sözleri kullanırken birazcık milli menfaatleri düşünelim.

...Askeri eğitim açısından ÖHD ile Amerika’nın ilişkisi düşünülebilir. Biz bir Türk askeri literatürü geliştirmemiştik. Türk sistemi yok. Belli yıllara kadar Türk ordusu Alman ekolünü benimsemiş. Talimnamesi, eğitim sistemi Alman ekolü olmuş. Daha sonra kuruluşlar değişmiş, NATO’ya girmişiz. Eğitim sistemi Amerika’ya dönmüş. Amerikan talimnamesi tercüme edilmiş. Amerika’yla ÖHD’nin ilişkisini böyle yorumlamak gerek.

... Güneydoğu üç guruba ayrılmıştır. Birinci grup Diyarbakır, Bitlis, Bingöl, Elazığ, Tunceli hattı. İkinci grup, Şırnak, Cizre, Ulu-dere, Şenoba hattı. Üçüncü grup ise Nusaybin, Midyat, Mardin, Kızıltepe hattıdır.

... İkinci bölge, korucu Babatlardır. Babat aşiretinin reisi Hazım Babat aynı zamanda korucu başıdır. Devlete yaranmak için çekinmeden adamı öldürür.

... Bir dönem bir isim üzerinde durdu. Sakallı! Özellikle Tunceli bölgesinde yaptığı işleri ve işlediği faili meçhul cinayetleri SHP Tunceli Milletvekili Kamer Genç Meclis'e getirmişti. Soru önergesi vermişti: 'Kim bu sakallı?' diye. Sakallı'yı tüm Tunceli tanır. Kısa zamanda ünlendi. Yüzü fazla tanınınca hemen bölgeyi terk etti. İşte bu, birinci gruptaki faili meçhul cinayetlerin sorumlusu bu Sakallı'dır. Sakallı bana adının Ahmet Demir olduğunu söylemiştir. Belki gerçek adı budur. Sakallı, Elazığ'lı dört veya beş kişiyle dolaşır. Elazığ'da 1970'li yıllarda sıkı bir MHP'liymiş. Hatta bir ara Türkeş'in koruması veya şoförlüğünü de yapmış. O dönemde de tetikçi. Aslında biz onu Yeşil diye biliriz. Bakın ne polis, ne de asker söylediğiniz anlamda kontrgerilla değildir. Evet, bölgede kontrgerilla vardır! Onu şöyle anlatayım: '70'li yıllardaki MHP tetikçileri, bir sonraki dönemde polis ve askerin emrine girdi. Belki MHP'nin içine emirle girmişlerdi, onu bilemem. Bunlar hasta ruhlu kişilerdir. Davranışlarına bakınca zaten hemen anlarsınız psikopat olduklarını. Bölgede sanıyorum böyle 100'e yakın kişi vardır. Bunların çoğu tetikçidir. Tek amaçları PKK ile savaşmaktır. Silahları, mermileri ve paraları devlet tarafından karşılanır. Bir şekilde illegal koruculardır. Gözlerini kırpmadan adam öldürürler, işkence yaparlar. Kendilerin Türk İntikam Tugayı veya Osmanlı Türk İntikam Tugayı gibi isimler verirler. Bu adamlar birbirleriyle de rekabet ederler. 'Kim daha iyi devletin gözüne girecek' diye yarışarak adam öldürürler. Herkesin kendi grubu vardır. Birbirlerini kıskanırlar...

... Mehmet Yazıcıoğulları ile Ahmet Demir birlikte çalışırlar. Finansman kaynağı Yazıcıoğulları'dır. Tabi harcadığı parayı bir şekilde devletten alır...

... Devletin bu işlerden kesinlikle haberi vardır. Şimdi Jandarma Genel Komutanlığı, bölgedeki faili meçhul cinayetleri bilmiyor mu? İçişleri Bakanlığı, MİT bilmiyor mu? Hepsini biliyorlar.

...Alaattin Kanat bugün Diyarbakır'da Olağanüstü Hal Bölge Valiliği lojmanlarında kalıyor. Alaattin Kanat'ın 30-40 kişilik sadece itirafçılardan oluşan bir ekibi vardır. Bu ekibi, Diyarbakır Cezaevi'nde İtirafçılar Koğuşu'nda yaptı. Dedğim gibi bu itirafçılar ekiptir. Ekibin bir diğer üyesi Recep Tiril'dir. Psikopatın tekidir. Bir diğer itirafçı Salman kod adlı Adil Timurtaş. Ekibin diğer üyesi Adem Yakın, o da itirafçı. Bunların hepsi Olağanüstü Hal Bölge Valiliği lojmanlarında kalıyorlar. Valilik personeli ve Jandarma Bölge Komutanlığı personeli ile aynı yerde. Salman kod adlı kişi, eroin ve silah kaçakçılığı işlerini de yürütür. Bu eroin silah işinde jandarma ve polis de vardır. Bunların hepsi işbirliği yaparlar.”(61)

BEHÇET CANTÜRK: DOĞDUĞU YERİ BİLE VURDULAR

1993'teki büyük hazırlık 1994 yılında semerelerini vermeye başladı. Ölüm mangaları artık çalışıyordu. “Behçet Cantürk ve şoförü 14 Ocak 1994 tarihinde polis yelekli kişiler tarafından kaçırılıp öldürüldü. Cesetleri Sapanca'da boş bir araziye atıldı. Liceli Fevzi ve Salih Aslan 28 Mart 1994 tarihinde yine polis yelekli kişilerce alındı, cesetleri TEM Yolu Sakarya mevkiinde bulundu. Yüksekova'lı Şavaş Buldan, Hacı Karay ve Liceli Adnan Yıldırım 3 Haziran 1994 tarihinde polis yeleklilerle karşılaştılar. Cesetleri Bolu'nun bir köyünde bulundu. Aynı yıl içinde aynı akıbete Liceli Sefa Erciyes, Avukat Yusuf Ekinçi, Cantürk'ün avukatı Medet Serhat ve şoförü İsmail Karaalioğlu, Avukat Faik Candan uğradı. Öldürülenlerinin hepsinin Başbakan Tansu Çiller'in elinde olduğunu belirttiği listede olduğu iddia ediliyordu.

1993'te PKK ile mücadele adına Türkiye tarihinin en karanlık döneminin kapısı açılmıştı. Yeni durumu, ailesi ve siyasi çevresiyle bu gruplara yakın bir gazeteci özetliyor: "Yeşil yakalansa ve konuş-turulsa çok sayıda cinayetin aydınlanacağı iddiaları var. Ama acaba, bu faili meçhul cinayetler, zaten yeterince aydınlanmadı mı? Bence aydınlandı. Türkiye uzunca bir süredir, PKK eşkıyasıyla mücadele halinde Bu mücadelenin nizami kuvvetlerle başlamayacağı düşün-cesi devletimizin önde gelen yetkilileri tarafından kabul görünce, gayrı nizami kuvvet olarak Özel Tim takviye edildi ve güçlendirildi. Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı Jandarma İstihbarat Teşkilatı (JİTEM) ise korucu ve PKK itirafçılarıyla işbirliği yaparak, PKK yandaşlarının izini sürmeye başladı. Milli İstihbarat Teşkilatı da, başka muhbirlerle aynı amaç doğrultusunda çalışıyordu.

PKK'ya arka çıkan, yardım eden, uyuşturucudan kazandığı paralarla Kürtçü örgütü besleyenler takibe alındı ve tasfiye edildi. Mesele faili meçhul bir cinayete kurban giden Buldan kardeşleri sorgulayan kişi, MİT adına görev yapan Tarık Ümit değil miydi? Behçet Cantürk'ün nasıl öldüğü hususunda, MİT veya Genelkurmay'ın bilgisi yok muydu?"(62)

Nedenleri dışında her şey açıktı. Lice, resmi mermilerle yok edilirken başına gelenlerin nedenini Liceliler de anlayamamıştı. Listede yer alan Kürt işadamları kaçakçılık dünyasında Lice lobisi olarak biliniyordu. Belki de bu yüzden her şey Lice'nin yakılması ile başlamıştı. Behçet Cantürk yok edilmeden önce doğduğu yer yok ediliyordu.

Lice'nin kaderi o gece bir generalin kaderiyle de birleşti. 14 Ekim gecesi Lice yakınlarındaki trafo merkezi PKK militanlarının saldırısına uğradı. Trafo merkezi tahrip edildi ve binada görev yapan iki kişi kaçırıldı. Aynı saatlerde ilçe merkezindeki bir ilkokul kimliği belirsiz kişiler tarafından yakıldı. Bu sırada ilçedeki güvenlik güç-

leri çevreye ateş açtı. Açılan ateş sonucu bazı ev ve işyerleri hasar gördü. 20 Ekim'de Lice yakınlarındaki dağlık bölgeye hava harekatı düzenlendi. Aynı günün akşamı Lice ilçe merkezinde de silah sesleri duyuldu. Güvenlik güçleri çevreye rasgele ateş açtı. Olayda iki kişi yaralandı. İlçede gerginlik giderek artıyordu.

22 Ekim sabahı Lice yakınlarındaki bir benzinlikte bir polis aracı saldırıya uğradı. Gönderilen takviye birliklere de ateş açılınca Lice çevresinde geniş çaplı bir hareket başladı. Diyarbakır'dan takviye birlikler gönderildi. Olaylar devam ederken öğle saatlerinde harekatı yöneten Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Bahtiyar Aydın, gözünden vurularak öldü. Resmi açıklamalar generalin PKK militanlarının açtığı ateş sonucunda öldüğü yönündeydi. Bahtiyar Aydın'ın öldürülmesiyle birlikte Lice'deki olaylar büyüdü ve şehirden dumanlar yükselmeye başladı. Dünya ile bağlantısı kesilen Lice, 23 Ekim akşamı yanmış ve yıkılmış bir kent halindeydi. Olaylarda 30 kişi ölmüş, 100 kişi yaralanmıştı. 401 konut ve 242 işyeri yanmış ve büyük ölçüde tahrip olmuştu.(63)

ÇİLLER'İN LİSTESİ

Bütün bu olayların başlama vuruşunu yapan kişi ise o tarihte Başbakan koltuğunda oturan Tansu Çiller'di.

“Başbakan Tansu Çiller, 4 Kasım 1993 tarihinde İstanbul Holiday Inn Oteli'nde ilginç bir açıklama yaptı: ‘Türkiye, milis hareketi niteliğine dönüşmüş ve yaygınlaşmış bir terör hareketiyle karşı karşıyadır. PKK'nın haraç aldığı işadamları ve sanatçıların isimlerini biliyoruz, hesap soracağız.’ O günlerde bu açıklama fazla önemsenmedi. Çiller'in ne kadar ‘ciddi’ olduğu iki ay sonra anlaşıldı: Medyada sık sık adı, ‘PKK’ya yardım eden işadamları’ arasında geçen, Kürt mafyasının ünlü ismi Behçet Cantürk, 14 Ocak 1994'te kaçırı-

lup öldürüldü. Behçet Cantürk, şoförü Recep Kuzucu'nun kullandığı zırhlı, kurşun geçirmez otomobiliyle evine giderken, İstanbul'un en işlek yollarından Bağdat Caddesi'nde, üzerinde polis sinyal lambası bulunan sivil iki otomobil ile yolu kesildi. 'Polis' yazan yelekleri, ellerinde otomatik kısa namlulu makinalı silahları ve telsizleri bulunan sivil kişiler, Cantürk ve şoförünü otomobilleriyle birlikte alıp bir bilinmeze götürdüler. İki ceset bir gün sonra Sapanca Kırkpınar yakınlarındaki henüz hizmete açılmamış bir dinlenme tesisinin arka bahçesinde bulundu. Cantürk'ün kafasına tek kurşun, kaçmaya çalışan şoför Kuzucu'nun kafasına iki, göğsüne beş kurşun sıkılmıştı. "(64) Çiller'in listesinde olup öldürülenler ile Lice'nin yerle bir edilmesi arasında kesin bir bağ vardı.

Öldürülenlerin çoğu Liceliydi. "Tarih 28 Mart 1994. İstanbul Aksaray'daki oto galerisi, polis yelekli, otomatik silahlı, telsizli sivil polislerce basıldı. İçeride oturanlardan Fevzi Aslan ve Salih Aslan'a 'bizimle emniyete geleceksiniz' dediler. Liceli Fevzi ve Salih Aslan'ın cesetleri, Kınalı Sakarya TEM otoyolunda Hendek gişelerinin bir kilometre uzağında tarla içinde bulundu. Fevzi Aslan'ın şakağına tek kurşun, yeğeni Salih Aslan'ın ise vücuduna üç kurşun sıkılmıştı. Behçet Cantürk'le Fevzi Aslan'ı öldüren silah aynıydı." (65)

Oysa, Behçet Cantürk'ün evine yemeğe giden bir gazeteci onun ne kadar temkinli olduğunu şöyle anlatıyor: "Yemek, kendi hayatımızdan tanık olmadığımız bir serüvenle başlıyor. Önce Cantürk'ün adamları sokağı kolaçan ediyorlar. Cantürk daha sonra geliyor, dönemin en pahalı Mercedesi ile. Eve girdikten sonra da köşe başlarında bekleyen adamlarına, balkondan her şeyin yolunda olduğu sinyali veriliyor. Yemeğe oturuyoruz." (66)

"3 Haziran 1994. Yüksekova'lı Savaş Buldan, Hacı Karay ve Liceli Adnan Yıldırım, İstanbul Çınar Oteli'nin Casino'sundan çıkarken, daha önceki her iki olayda olduğu gibi, polis yelekli, otomatik si-

lahlı ve telsizli sivil kişilerce kaçırılıp Bolu, Yığılca, Hacılar Köyü yakınlarında öldürüldüler. Buldan'a iki el, Yıldırım'a ve Karay'a birer el kurşun sıkılmıştı.”(67)

“25 Ocak 1994: Liceli Sefa Erciyes Ankara'da kaçırılıp öldürüldü.

11 Kasım 1994: Behçet Cantürk'ün avukatı Medet Serhat ve şoförü İsmail Karaalioğlu'nun otomobili çapraz ateşe tutuldu. İkisi de öldü.

14 Aralık 1994: Avukat Faik Candan Ankara'da kaçırılıp öldürüldü.”(68)

İki ay sonra başka Liceliler de öldürüldü. “28 Mart 1994. İstanbul/Aksaray'da oto galerisi sahibi Liceli, 42 yaşındaki Fevzi Aslan ve 32 yaşındaki yeğeni Salih Aslan, yazıhanede konuklarıyla sohbet ediyorlardı. Birden içeriye 'Polis' yazan yelekleri, otomatik silahları ve telsizleriyle 8 kişi girdi. 'Arama var' deyip herkesin ayağa kalkmasını istiyorlar. Kimlik kontrolü ve arama bittikten sonra Fevzi Aslan ve Salih Aslan'a 'bizimle emniyete geleceksiniz' diyorlar. Uyuşturucu kaçakçısı olduğu iddialarıyla birkaç kez gözaltına alınıp yargılanan, Fevzi Aslan ve yeğeni, 'karakola' gitmekte bir sakınca görmüyorlar. Fevzi ve Salih Aslan, yazıhanedeki konukların gözlerinin önünde alınıp götürüldü. Ertesi gün, Kınalı-Sakarya TEM otoyolunda, Hendek gişelerine bir kilometre kala, şakağına sıkılan tek kurşunla öldürülen Fevzi Aslan ile, kalbine üç kurşun sıkılmış, gözleri bağlı Salih Aslan'ın cesedi bulundu. İstanbul Emniyet Müdürlüğü balistik muayene sonucunda, Behçet Cantürk ile Fevzi Aslan'ı öldüren silahın aynı olduğunu açıkladı...”(69) Lice, Lice Lobisi ile birlikte yok edilmişti.

Çiller elindeki listeyi açıkladığında, birlikte iktidar ettiği ilginç bir sima daha vardı. 1993 yılının ilginç olaylarından biri de bu sima ile ilgiliydi. Erdal İnönü, 1993'te politikayı bıraktığını açıkladı. Bu kararların alındığı dönemde Başbakan Yardımcısı olan İnönü,

“Yargısız infaz”lar hakkında şunları söylüyordu: “Yargısız infaz yapıldığı iddialarına katılmıyorum. Sağ yakalanmalarını biz de istiyoruz. Ama bunu yapmak kolay değil. Mücadele meselesi bu. Bazen oluyor, bazen olmuyor. Olmadığı zaman yargısız infaz demek ben-
ce yanlış.”(70) Aktüel dergisinin 284/96 sayısında yer alan haberde babadan “sosyal demokrat” Erdal İnönü’nün öyküsü şöyle anlatılıyor: “1993’te ilk Çiller hükümeti kurulduğunda kuvvet komutanları Erdal Bey’e ziyarete geldi. Ve ‘Biz PKK’ya karşı özel bir örgüt kurmak istiyoruz. Zamanında kurmak istedik, olmadı. Bu kez kesin kararlıyız. Sizin desteğinizi istiyoruz.’ dediler. Örgütün Özel Harp Dairesi’ne bağlı olacağını söylediler. Erdal Bey meseleyi anlamıştı. ‘Benim mizacıma aykırı’ diyerek reddetti. Sonra da istifa etti...”

LAZO VE SİMKO

Türkiye’de uyuşturucu pazarını ellerinde tuttukları iddia edilen Liceliler faili meçhul cinayetlerle bir bir ortadan kaldırılırken bunun nerede duracağı da bilinmiyordu. Bu piyasada oldukları bilinen ama kolları başka yönlere doğru da uzanan iki İranlının ölüm haberi de o günlerde geldi. “İki iranlı; Lazo ve Simko adlarıyla tanınıyorlar. Lazo; Lazem Nazım Esmaeili. Simko; Askar Simitko. Bu iki isim, 90’lı yıllarda İstanbul’un yer altı dünyasında oldukça popüler olmaya başladı. İran’dan getirdikleri baz morfinleri İstanbul’da satıyorlardı. Sadece 1994 yılında yaklaşık 9 ton baz morfin getirdikleri söyleniyordu. Dünyanın en önemli uyuşturucu pazarlarından olan İstanbul pazarına öyle herkes elini kolunu sallaya sallaya giremezdi. Hele iki İranlının, piyasaya o kadar büyük miktarda baz morfin sunup, fiyatları düşürmesine kimse izin vermezdi. Ancak iki İranlıya kimse bir şey yapamıyordu. Lazo ve Simko sırtlarını güçlü bir yere dayamışlardı. Arkalarındaki dayanak o kadar güçlüydü ki, PKK

Marmara sorumlusu Osman Tim, Bekaa'daki Mahsun Korkmaz Akademisi için bağış istemeye kendilerine geldiğinde, Osman Tim'i ihbar edip yakalatmışlardı. Söylenenlere göre iki İranlı MİT'e istihbarat veriyorlardı. Yani MİT ajanıydılar! Ama bu iki İranlı bir gece esrarengiz bir biçimde kaçırıldı. 14 Ocak 1995 akşamı saat 21.30 sularında Ataköy Polat Rönesans Otelindeki Emperyal Gazinosu'na giden İranlı Lazo ve Simko, sabaha karşı 03.45 dolaylarında gazinodan çıkıp, Mercedesle evlerine giderken, yol üzerinde bulunan biri tepe lambalı Renault marka araç başta olmak üzere 3 araçtan oluşan, 'polis' yelekli, elleri otomatik silahlı ve telsizli, sivil polis ekibi görünümündeki şahıslar tarafından durduruldu. Tıpkı bir yıl önce kaçırılan Behçet Cantürk olayında olduğu gibi... 'Arama var' deyip, iki İranlı Mercedesten indirildi. Arama sonrası sivil polis görünümündeki şahıslar tarafından kendi otomobilleri de dahil olmak üzere alınıp bir bilinmeyene doğru götürüldüler... 28 Ocak 1995 tarihinde iki İranlının, Lozo ve Simko'nun cesetleri İstanbul Silivri'de Kerev deresi içinde tabanca ile kurşunlanmış, kulakları kesilmiş ve işkence görmüş vaziyette bulundu... Lazo ve Simko 15 Ocak günü kaçırıldı, cesetleri 28 Ocak'ta bulundu. Otopsi raporunda cesetlerin bir gece önceden dereye atıldığı belirtiliyordu. O halde İranlılar en az 10 gün işkenceli sorgulamadan geçirilmişti.”(71)

NAMIK ERDOĞAN

Namık Erdoğan'ın suçu ise faili meçhul cinayet şebekesinin yolları üzerine çıkmak olmuştu. Erdoğan, bunun cezasını öldürülüp bir nehir kenarına atılarak ödedi. "...Haluk Kırcı da cezaevinden çıktıktan sonra tıpkı Abdullah Çatlı gibi bu görüşlerini hemen değiştirip para kazanmanın yollarını aramaya başladı... Haluk Kırcı sağlık sektöründe ilk önemli ihalesini Şişli Etfal Hastanesi'nin te-

mizlik işini alarak yaptı. Daha sonra Sağlık Bakanlığı'na ameliyat önlükleri ve eldivenleri sattı. Sağlık Bakanlığı'nın 'köşe başlarında' hep eski ülkücü arkadaşları vardı. Çatlı ve Kırcı, zamanla Bakanlığa tıbbi malzeme satan ıtriyaat firmalarına aracılık yapmaya başladılar. İyi para kazanıyorlardı.

İşler iyiydi. Ama Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Namık Erdoğan ihalelerde birtakım 'dümenler' döndürüldüğünü anlamıştı. Üstelik aldığı tehditlere rağmen olayın üzerine gidiyordu.

Bu namuslu bürokrat, 9 Mayıs 1994 tarihinde akşam saat 20.00 dolaylarında Ankara Selanik Caddesi'ndeki Numuneliler Lokalinden ayrılıp özel arabasıyla evine giderken kaçırıldı. Cesedi, Kırık-kale yakınında, Kızılırmak Nehri'nin kenarında bulundu!"(72)

TARIK ÜMİT

2.MİT Raporunda anlatılanlara göre "faili meçhul cinayetler" herkesin bilgisi dahilinde işlenmiş ve örtülmüştü. Tarık Ümit'i kaçıranların İbrahim Şahin'e bağlı özel timciler olduğu bilgisi Susurluk muharebesinden sonra sızdırıldı; sızdıranların MİT'teki ekip olduğu iddia ediliyordu. MİT'ten gelen bilgilere göre, Ümit'in kaçırılışında Mehmet Ağar'ın haberi, Abdullah Çatlı'nın parmağı vardı. 28 Temmuz 1996'da, yani Susurluk yol kazasından yaklaşık 3 ay önce bir önemli cinayet daha işlenmişti. Kumar kralı Ömer Lütfü Topal, Tarık Ümit olayına adı karışan aynı özel timciler tarafından öldürülmüştü. İddialara göre, bu olayda da Mehmet Ağar'ın bilgisi, Abdullah Çatlı'nın parmağı vardı.(73)

Ümit 12 Eylül döneminde Dünder Kılıç'ın yanında başladığı ajanlık işini büyütmüş çok taraflı çalışmayı bir kural haline getirmişti. Dünder Kılıç'ın ortağı olmasına rağmen, onun silah ve uyuş-

turucu kaçakçılığı ile suçlanıp yargılandığı mahkemede aleyhine tanıklık etti. Ancak Dünder Kılıç bu yargılamada beraat etti, Tarık Ümit'in kendisine "istihbarat amacıyla" yanaştığını anladı, öcünü kendine özgü yöntemlerle aldı. Mahkemenin sonuçlanmasından kısa bir süre sonra Tarık Ümit, 1986 yılında sevgilisi Füsün İnal ile Bebek Park Gazinosu'ndan çıkarken silahlı saldırıya uğrayarak dört yerinden vuruldu. Olaydan sonra yakalanan tetikçi Zekeriya Ülkücü'yü, Dünder Kılıç'ın kardeşi İbrahim Ali Kılıç'ın azmettirdiği ileri sürüldü. Ülkücü ise Ümit'i kendisini işten attığı için vurduğunu söyledi. Çok yaşamadı, Ümit'i vuran Ülkücü, yattığı cezaevinde öldü. Bu dünyanın "racon"u buydu.

Dünder Kılıç, Tarık Ümit'i kendisinin yanına yerleştiren kişinin MİT'çi Mehmet Eymür olduğunu öğrendi; bu yüzden başına gelenleri hep Eymür'den bildi. Düşmanlığını ve kinini ölene kadar arttırarak sürdürdü.

Çok taraflı muhbir Tarık Ümit bir süre sonra polise de çalışmaya başlamıştı. Ümit'in bu ilişkilerini Mehmet Eymür DGM'ye verdiği yedi sayfalık dilekçesinde şöyle anlattı: "291,5 kilo eroin (Dev-Sol lideri Dursun Karataş'a verilmek üzere) Nurettin Güven tarafından Avrupa'ya gönderildi. Ancak eroin teslim edilmeden Nurettin Güven ihbarlar üzerine yakalandı. Yaşar Öz, dört bayan ve iki bayı kurye olarak kullanarak, korse içinde Londra'ya mal göndermektedir. 3-5 kilo eroin taşıyan kuryelere İstanbul Hava Yolları'nın Atatürk Havalimanı'nda meydan şefi bayan yardımcı olmaktadır.

Tarık Ümit, Korkut Yarbayın(korkut Eken) teklifi doğrultusunda, birlikte Mehmet Ağar'ın makamına çıktı. Ağar'ın da 'Bize katıl Ne istersen yapalım. Temizlik lazım.' teklifini kabul etti. Tarık Ümit'in, 4 susturuculu Uzi silah ile yardımcısı ve kendisi için ABD ve İngiltere vizeleri bulunan iki yeşil pasaport talebi, aynı gün yerine getirildi. Vizeler için Mehmet Ağar büyükelçiliklere telefon açtı.

Tarık Ümit, büyük Uzi'yi arabayla Nurettin Güven'e yolladı. Nurettin Güven, İngiltere'de yakalandı, ifadesinde Mehmet Ağar'ın bilgisi dahilinde kendisine verilen yeşil pasaport için dahi gerçek açıklamada bulundu.”(74) Bütün bunlar, Dev-Sol lideri Dursun Karataş'ı yakalamak ve öldürmek içindi; eroin Karataş'a ulaştırılırken yeri saptanacaktı, iddia böyleydi. Ancak bu kılıf içinde yurtdışına çıkarılan uyuşturucular satılıp paraya çevriliyordu.

Bu kez yakalanmış olmakla birlikte, Ümit, bu ilişkilerini paraya ihale etmekte çok başarılı olmuştu. Kaybolduğunda geride bıraktığı mal varlığı inanılmazdı: “Panama'dan Kıbrıs'a kadar dünyanın pek çok yerinde iş bağlantıları bulunan Ümit'in İstanbul'da üç büyük şirketi var. Tarık Ümit'in 2 Haziran 1986 yılında kurduğu Umtaş İnşaat ve Ticaret Şirketi'ndeki ortakları Aydın Aksar ve Cemalettin Ümit, 24 Aralık 1986'da kurulan Gentaş İnşaat ve Ticaret A.Ş. adlı şirketteki ortakları Hayri Domaniç ve Şahin Gençler, 20 Aralık 1989 yılında kurduğu S.T.C. İthalat ve İhracat Ltd. adlı şirketteki ortakları ise Muhittin Selami Kuruoğlu, Muharrem Cevdet Celepçi ve Şehmuz İlgin. Tarık Ümit'in, Kıbrıs'taki First Merchant Bank ile Panama'daki Norbank adlı özel bir banka ve Kematrin adlı bir taşımacılık şirketinin sahibi olduğu belirlendi. Polis yetkilileri Malatyalı Hüso lakaplı Hüseyin Gener'le Tarık Ümit'in ortak olduğunu söylediler.”(75) Büyük paralara hükmediyordu; bunu çok taraflı çalışmasına borçluydu.

Çatlıveekibinin Ümit'i ihanetle suçladığı Eymür'ün bir dilekçesi-ne de yansıdı: “Abdullah Çatlı, birkaç kişinin daha(Tarık Ümit'in kaçırılması) konuyla ilgili olarak aradığını, ihanete hiç tahammül edemediğini, bu insanları da cezalandıracağını söyledi.”(76) 2. MİT Raporu'na göre benzer sözleri İbrahim Şahin de telefonda tekrarlamıştı. Sonunu hazırlayan şeyin bu “ihanet” olduğu açıktı.

Senaryo ortaya çıkıyordu artık, Tarık Ümit'in Ağar'ın ekibince

öldürülmesi, MİT'teki Eymür ekibi tarafından bir savaş nedeni sayılmış ve gereği yapılmak üzere hareket geçilmişti. Ümit'in kızı, aynı yöntemle onlarca cinayet işlediği söylenen babasının başına gelenleri gazetecilere anlatmıştı: "Babası Tarık Ümit kaybolduğundan bu yana, yaklaşık bir buçuk yıl sessizliğini koruyan Hande Birinci sonunda bildiklerini anlatmaya karar verdi. İşte müthiş iddiaları:

- 1- Babam, Mehmet Ağar'ın emniyet genel müdürü olduğu dönemde kurulan, yönetimini Ağar'ın müşaviri Korkut Eken'in üstlendiği özel ekip tarafından öldürüldü.
- 2- Çünkü bu ekibin uyuşturucu ve haraç işine karıştığını açıklayacaktı...
- 3- Bunları bana MİT Daire Başkanı Mehmet Eymür anlattı. Savcılığa gidip Korkut Eken'in adını vermemi tavsiye etti. Resmi makamların kendisine sorması halinde cinayetle ilgili tüm bildiklerini açıklamaya hazır olduğunu söyledi...
- 4- Babamı önce sorgulayıp sonra öldürenler Abdullah Çatlı ile Özel Harekattan Ziya ve Ayhan adlı polislerdi..."(77) Mehmet Eymür de İstanbul 6. No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görülen Susurluk davasında benzer bilgiler aktarıyordu: "Kendisine yönelik eylem yapılacağından tedirgindi. Emniyet Genel Müdürlüğü'nde Mehmet Ağar ve ekibinden, Abdullah Çatlı grubundan tedirgindi. Çatlı ve arkadaşlarının evinin etrafında araştırma yaptığını söyledi. Düzc'den özel bazı kişiler getirdiğini, birinin evi yakınında sebze satıcısı gibi yerleştiğini söyledi. Güvenlik için köpek almıştı."(78) Tarık Ümit'in kızının bilgilerinin kaynağı belli ki Eymür'dü.

Gecikmiş bir hesap böylece görülmüştü. Tarık Ümit, Ağar hakkında ağır iddialar içeren 1. MİT Raporu'nun bilgi kaynakları arasındaydı. Bu MİT dosyasının oluşturulması için 430 kişilik bir komisyon oluşturulmuştu ve komisyonun ikinci en önemli kişisi oydu.(79)

Yine ikili oynamış ve polisteki ekibe büyük zararlar vermişti. Tarık Ümit'in öldürülmesi Susurluk yol kazasına giden yolu da açmış oldu. Kamuoyu neler olduğunu anlamak için çabalarken Ağar'ın ezeli düşmanı Eymür yine yeni bir rapor için mesaiye başlamıştı bile. Ümit artık yoktu, rapora adı geçirilecekler arasında bu kez birinci rapor için birlikte ter döktüğü Korkut Eken de vardı.

Rapor tartışılırken, Türkiye'de birbirinden bağımsız gibi görünen olaylar da birbirine bağlanmaya başlanmıştı. Tarık Ümit cinayeti, sonradan bir başka olayla birlikte de anıldı. İstanbul Gazi Mahallesi'nde bir kahvehanenin taranması ile başlayan olayların sırrını açıklıyordu bu. "İki yıl önce Gazi Mahallesi'nde meydana gelen olayların bir provokasyonla başladığı gün ışığına çıktı. Emniyet İstihbarat Dairesi Başkan vekili Avcı 'Kıraathaneyi kalaşnikof ile tarrayan Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'dır' dedi. Fikri sağlar 'Olaylar öncesi jandarma MİT'çi Tarık Ümit cinayeti ile ilgileniyordu. Bu olayın ardından Gazi Mahallesi'ne kaydı. Jandarma Susurluk çetesine o günlerde ulaşmak üzereydi' dedi." (80)

Gazi olaylarının ardından bir gazete, provokasyonun ardından vatandaşların üzerine silah sıkanlar arasında çetenin özel timcilerinin de olduğunu saptadı. Emniyet İstihbarat Daire Başkanı Hanefi Avcı da böyle olması gerektiğini şu sözlerle anlatıyordu: "Burada hepimiz açısından yaşanan bazı soru işaretleri var. Ben bu olayları herhangi bir sol örgütün ya da illegal örgütün yaptığına inanmıyorum. Yani bu saldırıyı terörist gruplar yapmadı. Kimin yaptığına gelince, devlet denemez ama devletin içinde bazı kişiler var. Dev-Sol, PKK, İslami Hareket hepsine operasyon yapıldı; bunların hepsi sorgulandı, çözüldü, ama izine rastlanmadı. Bunun da Susurluk tipi bir olay olması ihtimallerden birisi." (81) Gazi Mahallesi'nde, yargısız infazlarda, adam kaçırıp boğazlamalarda, işkence hanelerde hep aynı ekip vardı.

1995 Mart'ı öncesinin olaylarını konu alan ikinci veya yeni MİT Raporu bu olayların özetiyle başlıyordu: "Emniyet Genel Müdürlüğünce PKK ve Dev-Sol'a karşı faaliyetler için kullanılıyor görüntüsü ile özel bir suç ekibi teşkil edilmiştir. Tehdit, gasp, haraç, uyuşturucu kaçakçılığı, cinayet gibi suçların içinde olan bu grup genellikle eski ülkücülerden teşekkül etmiştir. Grup doğrudan Em. Gn. Md. Mehmet Ağar'a bağlı olup, Em.Gn.Müdür Müşaviri Korkut Eken tarafından sevk ve idare edilmektedir. Grup üyelerine Em.Gn. Müdürlüğünce 'Polis' hüviyeti ve 'Yeşil Pasaport' verilmiştir. Bahsi geçen grup, teröristlere karşı faaliyetlerde bulunma görünümünde Almanya, Hollanda, Belçika, Macaristan ve Azerbaycan'a gidip gelmekte, uyuşturucu kaçakçılığı yapmaktadırlar. Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekat Daire Başkanlığında görevli Polis Memurları, Ayhan Akça, Ziya ve Semih, bu grupla birlikte çalışmakta ve aynı zamanda grubun himayesini sağlamaktadır." (82)

Çift taraflı çalıştıkları açığa çıkan muhbirler Askar Smitko ve Lazım Esmaeili adlı İranlılarla, bir başka muhbir Tarık Ümit'in öldürülmelerinden Ağar'ı ve örgütünü sorumlu gösteren rapor, 50 kişilik listede yer alan işadamlarının haraca bağlandığını da ileri sürüyordu. PKK'ya yardım eden işadamlarının listesindekilerin sadece etinden değil sütünden de yararlanılmaya çalışıldığı bu raporla birlikte açığa çıkmıştı.

Yeni MİT Raporu'na göre Tarık Ümit'e pasaport dahil tüm olanaklar Ağar tarafından sağlanmış, hatta kendisine Mehmet Ağar imzalı özel bir belge ile 34 ZU 478 no'lu bir plaka verilmiştir.

Rapor şöyle devam ediyor: "Emn. Gn. Md. Mehmet Ağar'a bağlı özel ekip, çoğunlukla kaçakçılardan oluşan 50 kişilik bir liste hazırlamış, listedeki bu şahısların bazılarından muhtelif tarihlerde ceman 30-40 milyon doları bulan miktarda para almışlardır. Para hesapları K. Eken tarafından pay edilip, bazen özel banka hesap-

larına yatırılmıştır. Bazı uyuşturucu kaçakçıları öldürölme tehditi ile haraca bağlanmış, böylece bunların uyuşturucu kaçakçılığına da göz yumulmuştur. Bu organizasyonun belli bir kısmında rol alan ve Korkut Eken'le çok samimi bir ilişki içinde bulunan Tarık Ümit, kendi zırhlı Ford marka arabasını Korkut Eken'e hediye etmiş, ancak sonra menfaat ilişkilerindeki uyuşmazlıklar dolayısıyla araları açılmıştır. Daha sonra Korkut Eken, Tarık Ümit vasıtasıyla tanıdığı ve özel ekip için Em. Genel Müdürünün bilgisi ve onayı dahilinde Menemen'de bomba silah konusunda eğitime tabi tuttuğu Cavit isimli bir şahsı Tarık Ümit'i öldürmek üzere talimatlandırmış ve adı geçene silah vermiştir. Cavit, Tarık Ümit'e gelip bunu anlatmıştır. K. Eken ayrıca Tarık'ın Cihangir'deki bürosuna telefon ederek orada bulunan Ali isimli büro görevlisine 'Tarık'a söyle bizi sattı, kendisi de satılıktır. Bunun hesabını verecek' şeklinde tehditte bulunmuştur. Ayrıca Abdullah Çatlı ve adamları Tarık Ümit'i öldürmek üzere araştırmalar yapmış, bu gruptan iki kişi evine kadar gelip tetkikte bulunmuşlardır. Tarık Ümit yakınlarına bunun üzerine Düzce'ye gidip kendini korumak üzere bazı tedbirler aldığını, İstanbul'a bazı yakınlarını getirdiğini belirtmiştir. Ancak Tarık ve Korkut daha sonra Mehmet Ağar'ın devreye girmesiyle olaydan bir hafta kadar önce barışmışlardır." (83)

Ekiple barışıp rahatlayan Ümit, kısa bir süre sonra ortadan kayboldu. Nasıl kaybolduğu MİT raporunda şöyle anlatılıyor: "Tarık Ümit'in kaybolmasından sonra medyada 'Behçet Cantürk ve Savaş Buldan'ın yakın arkadaşı, 'Dündar Kılıç'ın ortağı, 'MİT muhbiri' şeklinde taktim edilen Tarık Ümit'in Abdullah Çatlı ve ekibi tarafından sorguya tabi tutulduğu, 6-7 Mart 1995 tarihi itibarıyla sağ olduğu ve uyuşturucu ve silah kaçakçısı Sami Hoşnav'ın (Arnavut Sami) çiftlik evinde alıkonulduğu, A. Çatlı'nın olayın olduğu tarihlerde evine birkaç gün boyunca hep sabaha karşı geldiği, kimseyle

görüşmediği tespit edilmiştir. Kaybolma olayından sonra T. Ümit'in yalnız yaşadığı Kızıltoprak'taki evinde hiçbir dokümanın bırakılmadığı, telefon rehberlerinin dahi alındığı öğrenilmiştir.”(84)

Faili Meçhul bir şekilde öldürülen Ümit'in kaybolma öyküsü 2. MİT Raporunda şöyle anlatılıyor:

“2 Mart 1995 günü öğlen saatlerinde aynı tanıdıklarını telefonla arayan Tarık Ümit, Mehmet Açar'la telefonla konuştuğunu, bayramdan sonra kendisini ziyaret edeceğini, Ankara'dan gelecek olan Korkut Eken ve arkadaşları ile buluşacağını belirtmiştir. Tarık Ümit'ten Bir daha haber alınamamıştır.”

Kaçırılışı ile ilgili nedenler ise bir çalışmada şöyle sıralanıyor:

- “1-Tarık Ümit yine ikili oynamaya başlamıştı. Ankara'da 'güvenilir tanıdığı' bir MİT görevlisine, 'üyeleri olduğu çete' hakkında itiraflarda bulundu. Yani Tarık Ümit çetede ki köstebektir.
- 2- Nedir bu itiraflar: 'Kürt işadamlarıyla başlayan esrarengiz cinayetler serisi Dünder Kılıç'la sürecektir.'
- 3- Ancak Tarık Ümit, 'benim üzerime kalır' diye eski ortağının öldürülmesine karşı çıktı.
- 4- Demek ki, Tarık Ümit de, bu öldürme işlerine girmişti ki, adını verdiği iki emniyet görevlisi kendisine böyle bir teklifi götürmüşler.

Tarık Ümit'in öldürme olaylarına girdiğini, kendisini büyüten amcası Dr. Cemalettin Ümit de kabul ediyor. Cemalettin Ümit, Meclis Susurluk Komisyonu'na verdiği 30.01.1997 tarihli ifadesinde bakın neler anlatıyor: 'Devlete zararlı bazı insanların yok edilmesinde, özel olarak Savaş Buldan'ın yok edilmesinde Tarık'ın işin içinde olduğunu sanıyorum. Çünkü Savaş Buldan'ın cesedinin bulunduğu yeri Tarık'tan başka bir polisin bileceğini sanıyorum. Tarık son zamanlarda bazı arkadaşlarına 'Ben bu insanların arasındayım, ama daha fazla bunlarla çalışmam mümkün değil: Yedikleri halt bini

geçti, ciddi olarak uyuşturucu kaçakçılığı yapıyorlar, Bütün ikazlarıma, itirazlarıma rağmen mani olamadım. Notere gidip bütün bu bildiklerimi tespit ettireceğim' diyordu. Tarık Ümit'in noteri MİT'ti!"(85)

2. MİT Raporu'ndaki bilgiler Ümitle cellatları arasında kaçırılmasından önce kıyasıya bir pazarlık yapıldığı bilgisini de veriyor:

"Tarık Ümit'in kaybolduğu 2 Mart 1995 günü son olarak cep telefonundan saat 19.21'de Ayhan Akça ve Ziya (Bandırmalıoğlu) isimli polis memurları 0532 321 16 75 numaralı cep telefonu ile aramışlardır. Tanıdıkları Tarık Ümit'i en son Bağdat Caddesi'ndeki Divan Pastanesi'nin lokanta bölümünde saat 20.30 sularında yemek yerken görmüşlerdir. Tanıdıkları ile konuşan Tarık Ümit daha sonra lokantaya gelen ve yemeğinin bitimine kadar masasında oturan Ayhan Akça ve Ziya isimli polis memurları ile birlikte Divan Pastanesi'nden ayrılmış ve kendisinden o saatten sonra bir haber alınamamıştır."

Şimdi bu bilgi ışığında yapılan çıkarımları izleyelim:

- “1- Öldürülecekler listesini hazırlayanlar Tarık Ümit'in verdiği bilgilere göre sıralama yapmışlardır.
- 2- Rapor açıkça Mehmet Ağar'ı hedef almaktadır.
- 3- Mehmet Ağar, Tarık Ümit'e de, tıpkı Abdullah Çatlı ve Yaşar Öze verdiği 'uzman' 'danışman' gibi birtakım belgeleri vermiş ve yeşil pasaport almasını sağlamıştır.
- 4- İlk kez karşımıza çıkıyor: Ayrıca bir de otomobilin aranması için belge icat edilmiş! Bu da Tarık Ümit'e verilmiştir.
- 5- Uzman belgesi; silah taşıma belgesi ve yeşil pasaport, eski bir ülkücü olan, ancak 1980'den sonra hayali ihracat sanıklarından, yeraltı dünyasının tanınan isimlerinden Malatyalı Nurettin Güven'e de verilmiştir.”(86)

Rapordan çıkan sonuç Mehmet Ağar'ın öncülüğünde bir haraç çetesi kurulduğudur:

“Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar’a bağlı özel ekip, çoğunluğu kaçakçılardan oluşan 50 kişilik bir liste hazırlamış, listedeki bu şahısların bazılarından muhtelif tarihlerde ceman 30-40 milyon doları bulan miktarda para almışlardır. Para hesapları Korkut Eken tarafından pay edilip, bazen özel banka hesaplarına yatırılmıştır. Böylece bunların uyuşturucu kaçakçılığına da göz yumulmuştur.”(87)

MEHMET URHAN

Saldırıları artık her yerde ve herkese yönelikti. Bu kez hedefte bir genelev patronu vardı: “Matild Manukyan’ın adını Türkiye’de bilmeyen yoktur. Medya karşısına zaman zaman vergi rekortmeni olarak çıkan Manukyan genelev patroniçesidir! 62 yaşındaki bu yaşlı kadın, 27 Eylül 1995 tarihinde saat 00.30 sularında, İstanbul’da Abide-i Hürriyet caddesi Hattat Sokak 1 nolu Huzur apartmanının önünde, 34 ECN 70 plakalı otomobilinden tam inerken meydana gelen patlamada ağır yaralandı. Otomobilde bulunan şoför Mehmet Urhan ile koruması Necati Akça yaşamını kaybetti. Patlamanın ardından İstanbul Emniyet Müdürlüğü Manukyan’ın otomobiline bombalı suikast girişiminde bulunulduğunu belirtirken, Emniyet Genel Müdürlüğü doğalgaz patlaması sonucu bir kaza olduğunu açıkladı! Doğrusu, otomobile bombalı bir saldırının gerçekleştirildiği idi.”(88)

Kamuoyu saldırının Manukyan’a yönelik olduğunu düşünürken, ANAP’lı Tevfik Diker hedefteki adamın başka biri olduğunu iddia etti. “ANAP Manisa Milletvekili Tevfik Diker’e göre hedef Manukyan değildi. Hedef, Özer Çiller’in İstanbul Bankası Genel Müdürlüğü döneminde özel kuryeliğini yapan Mehmet Urhan’dı. Mehmet Urhan, İstanbul Bankası’nda müstahdem olarak çalışmıştı. Aynı zamanda bankanın Genel Müdürü Özer Çiller’in özel işlerini takip

etmişti. İşin ilginç yanı, halen sürmekte olan İstanbul Bankası'nın batırılmasıyla ilgili davada Özer Çiller aleyhine ifade veren tek kişinin, saldırıda öldürülen Mehmet Urhan olmasıydı!"(89)

Diker'in açıklamalarında yine tanıdık iki isim vardı: "Milletvekili Diker, Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'ın İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne konuyla ilgili olarak baskı yaptığını da iddia ediyordu. Mehmet Urhan'ın öldürülmesi olayı muhalefet milletvekillerince Meclis'e getirilmek istendi. Ancak Refahyol hükümeti tarafından reddedildi... 9 Ocak 1997 tarihli Radikal gazetesi, Manukyan'a yapılan saldırıyı Abdullah Çatlı'nın planladığını yazdı."(90)

MİT RAPORU VE POLİS AÇIKLAMASI

Rapor Aydınlık gazetesinde yayınlandıktan sonra gazeteye "Aydın/Yurtsever Polisler" imzalı bir açıklama geldi. Açıklamada son dönemdeki olaylarla ilgili olarak şu açıklamalar yapılıyordu: "Polis ve askerlerden kurulu bu ekip, eski ülkücü ve şu anda ülkücü mafya içinde yer alan kişilerden bir grup oluşturup, Kürt kökenli işadamlarından Şehit Polis ve Asker Vakfı adına para toplamaktadır. Özel Harekatçı polislerin yaptıkları tahsilatlar Mehmet Ağar, Kemal Yılmaz(Özel Harp Komutanı General), Korkut Eken ve İbrahim Şahin arasında pay edilmektedir. Behçet Cantürk'ü de polis ve askerlerden kurulan bir ekip, Kemal Yılmaz ve Mehmet Ağar'ın emri ile öldürmüşlerdir. Mehmet Ağar'ın yakın arkadaşı firari ülkücü Abdullah Çatlı, Polis Özel Harekat'ta görevli polislerce korunmakta ve polisle müşterek tahsilat işi yapmaktadır. Son örneği Antep'te evinin önünden alınan işadamı eroinci Mehmet Ali Yaprak'tır. Çatlı ve Özel Harekatçı polisler Oğuz, Haluk, Ayhan, Semih, Ömer, Alper tarafından alınan eroinci, 50 milyon dolar karşılığı serbest bırakılmış ve her ay satışını yaptıkları Koptagon hapından 1 milyon

dolar verilmek üzere anlaşma yapılmıştır.”(91)

Mehmet Ağar, yeni raporu da basını “uyararak” engellemeye çalıştı: “Ağar, Yeni MİT Raporu’nu ‘ciddiye almadı’. Fakat gazete ve televizyonların genel yayın yönetmenlerini uyarmaktan da geri kalmadı. Uyarıcılar Ağar’la sınırlı kalmadı. Bir büyük gazetenin yöneticisini arayan Alaattin Çakıcı tehditler savurdu.Ülkücü mafyanın şefi, daha önce de Çiller hakkında haber yapan bir gazeteyi de ‘uyarmıştı.’”(92)

Bu sadece bir yasadışı iş değildi, ortada cinayetler ve cesetler vardı; bunları kimin yaptığını bilen ve anlatan devlet görevlileri vardı. Cesetler arasında devletin kimliğini taşıyanlar vardı. Devlet için kurşun sıkanların gözlerinin nasıl döndüğünü gözü dönmüş MİT’çi Mehmet Eymür Susurluk Komisyonu’na anlatmıştı: “MİT Kontr-terör Daire Başkanı Mehmet Eymür, TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu’na şok bilgiler verdi. Eymür, 1995 yılında MİT ajanı Tarık Ümit’in, Abdullah Çatlı tarafından sorgulandığı duyumunu aldıklarını, Ağar ve İbrahim Şahin’le görüşmelerine karşın serbest bırakılmasını sağlayamadıklarını söyledi”(93)

Komisyonu bilgi veren ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz ise ikinci derece emir komuta zincirini şöyle açıklıyor: “Kanada-Hollanda bağlantılı uyuşturucu trafiğindeki telefon Konut’da. Telefonu ailenin büyük oğlu Mert Çiller kullandı ve ‘Micheal’ takma adlı kişiyle irtibat kurdu. Özer Çiller’in ‘kumarhaneler kralı’ Topal cinayetine karıştığı savı TBMM tutanaklarına da geçti. Suçlanan Özel Tim görevlisi (Ayhan Çarkın) sorgusunda, cinayet emrini veren Çatlı’nın emri Bucak’tan, Bucak’ın Ağar’dan, Ağar’ın da Özer Çiller’den aldığını söyledi.”(94)

Ağar’ın kurduğu belirtilen Özel Birim’in tarihi aslında daha gerilere gidiyordu. “Çiller ve ekibinin kendi aralarında 700 kişilik örgüte taktıkları isim ‘Özel büro’. TBMM’de bekleyen ‘dedektiflik

yasası' çıkınca 'tüzel kişilik' kazanması hesaplanan 'Özel büro', çok geniş bir coğrafyada faaliyet yürütmeyi tasarlıyor... Aslında 'Özel büro' yeni değil. Özal 'kendine bağlı bir MİT' kurmuştu. 'Özal Co. Dedektiflik Bürosu', 4 Eylül 1988 tarihli 2000'e Doğru dergisinin kapak haberi idi... Dönemin Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Ağar, 'Özel Büro'nun başta gelen dedektiflerinden biriydi.'(95)

Dedektifler eyleme geçince kimin önde kimin arkada olduğu belli oldu. Çiller mi Ağar'ı, Ağar mı Çiller'i kullanıyor belli değildi. Mehmet Eymür, ABD'ye son dönüşünde açtığı internet sitesinde buna şöyle açıklık getirdi: "Çillerler Mehmet Ağar'ı tanımıyorlar ve onu kullandıklarını veya kullanabileceklerini sanıyorlardı. Tanıdıkları zaman zaten iş işten geçmişti." Özel dedektif, büroyu istediği gibi idare ediyordu.

Bir başka cinayet daha. Kumarcı Ömer Lütfü Topal 28 Temmuz 1996'da öldürüldü. Katil zanlısı olarak Özel Harekat Timinde görevli polislerin adı geçiyordu. Sonradan ele geçen silahların üzerinde Çatlı'nın da parmak izine 'rastlandı'.

İçişleri Bakanı Mehmet Ağar, Kumarhaneci Topal'ın öldürmesinin ardından bir de genelge yayınlıyor ve Türklerin kumarhanelere girişini yasaklıyordu.(96) Topal'ın avukatı Ekrem Marakoğlu kumarhanelere giriş yasağını şöyle yorumladı: "Kumarhanelere yasak buralara el koymak için getirildi." Susurluk kazasından bir gün sonra Ağar tarafından asıl yetkili mercii olan turizm bakanına haber vermeden koyulan yasak Susurluk kazasından sonra Turizm Bakanı Bahattin Yücel'in kararıyla kaldırıldı.

Tempo dergisi, Susurluktaki kazadan önce Ağar, Bucak ve Çatlı'nın Kuşadası'na Topal'ın kumarhanelerini devralma pazarlığı için gittiklerini yazdı. Pazarlığın Kuşadası'nda yapılmasının nedeni ise dergiye göre kumarhanelerin artık belli merkezlerde toplanması kararıydı. Kuşadası bu merkezlerin en önemlilerinden biri olacak-

tı. Dergiye göre “Örtülü Ödenek Sıkandalı”nın patlak vermesi ve Çiller’in Başbakanlıktan ayrılmasının ardından çete para sıkıntısı çekmeye başlamıştı ve kumarhanelere el koyarak bu sıkıntıyı aşmayı düşünüyordu. (97) Topal’ın kumarhaneleri, uyuşturucudan gelen paranın aklanma yerleriydi. Dolayısıyla Topal’ın hızlı yükselişinde çetenin kasası olmasının rolü büyüktü. Düşüşü de yükselişi gibi hızlı oldu.

Emniyetin istihbaratçısı Hanefi Avcı, ekibi anlatıyor: “Emniyet içerisinde, Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar’a bağlı Özel Harekat Dairesi’nde İbrahim Şahin’in başkanlığında bir grup polis, Korkut Eken’e bağlı bir grup sivil insan, geçmişte yatmış çıkmış ülkücü insan; bunlar birleştirilerek, bu dediğim yöntemle çalışan bir grup oluşturulmuştur... Mehmet Ağar başta, Emniyet Genel Müdürü, herkesin üzerinde, ona bağlı Özel Harekat Daire Başkanlığı’nda İbrahim’in ve İbrahim’in altındaki ismi çıkan bugün 5-10 tane polis, Korkut Eken’e bağlı ise sivil insanlar var. Bu sivil insanların büyük bir kısmı da geçmişte yatmış çıkmış, ismi bugün bütün basında yer alan insanlardır. Bu iki grup birleşerek bu oluşumu oluşturdu. Bunlar, bu PKK yanlısı insanlarla böyle mücadele edilmesi gerekir diyerek, illegal birtakım eylemlere giriştiler.” (98)

Avcı’nın ifadesinden izleyelim: “Bu hal böyle devam ederken, bir müddet sonra, artık bunların eylem yapacakları hedef de kalmamıştı ve eylemlerini haklı gösterecekleri... kamuoyunu ikna edecek herhangi bir şey yoktu; çünkü olaylar durdurulmuştu, belli oranda azalmıştı... eğitimleri dolayısıyla çok ciddi bir samimiyet meydan gelmişti bu gruplarla mafyacı insanlar arasında. Bunlar öyle gördüler ki, bu mafyacı insanlar çok para kazanıyor, korkunç paralar kazanıyorlar ve çok kolay hareketlerle para kazanıyorlar. Bu defa, bu grupla birleşerek bu tür eylemlere başladılar.”(99) Avcı, her uyuşturucu sevkinden önce kesinlikle vatan için bir cinayet işlenmesi gerektiğini anlatıyor.

Gerekli cinayetler paramiliter partinin yayın organında şöyle açıklanıyor: “MHP’nin yayın organı Ortadoğu gazetesinde yer alan Metin Kaplan imzalı yazıda, Abdullah Çatlı’nın devlet-mafya-siyaset ilişkilerinin odağındaki isimlerden DYP Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar’ın Emniyet Genel Müdürlüğü döneminde PKK’nın finans kaynakları olarak görülen kişilere operasyon yapmakla görevlendirildiği bildirildi. Kaplan, Çatlı’nın, Ağar’ın talimatının ardından bir ekip oluşturduğunu belirterek ‘Uyuşturucu baronları, kumar baronu, uyuşturucu baronlarına kredi açan Yener Kaya bu grup tarafından o karar gereğince öldürüldü’ dedi.”(100) Ortadoğu, başta Behçet Cantürk olmak üzere Kürt ‘işadamları’, Ömer Lütfü Topal ve Yener Kaya’nın Ağar’ın emriyle Çatlı ve ekibince öldürüldüğü kabul ediyordu. Herkes bu kadar açık sözlü değildi, onlar sevinmekle yetiniyordu: “TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu’na konuşan Özel Harekat Dairesi Başkan Vekili Şahin, ‘PKK’ya destek veren Buldan ve Cantürk’ün öldürülmesi sevindirici. Ancak biz böyle işlere karışmayız’ dedi.”(101) Bu cinayetlere sevinen Şahin, cebinde polis kimliği taşıyordu.

Peki bu güvenleri nereden geliyor? Susurluk boyunca adı anılan ancak olaylardaki yeri somut olarak ifade edilemeyen bir başka kurumdan. İbrahim Şahin o kurumu anlatıyor: “Bizim kuruluşumuz zaten Özel Harp Dairesi’ne dayanıyor. Özel Harp Dairesi, ilk kurulduğumuzda bize kursları veren onlar zaten. Yani birinci ve ikinci kursu onlar verdiler, üçüncü kurstan itibaren, üçüncü kursta ben de öğretmendim. Yani, üçüncü kursta polis ve asker hepimiz öğretmen olarak kurslara katılmaya başladık. Yalnız birinci ve ikinci kursu tamamen Özel Harp Dairesi’nin subay ve astsubayları verdi, yani Özel Harp Dairesi bu kursu verdi.

Güneydoğu’da bir de biz bunlarla çok samimi arkadaşız. Yani, Özel Harp Dairesiyle, bizim özel timciler mesai bitiminde de be-

raber otururlar, beraber... gezerler. Operasyonlarda da biz iki birlik çok iyi anlaşıyoruz. Yani samimiyet de oradan geliyor. Normal askerlerle onlar da anlaşıyorlar. Bu, bir gerilla savaşı, yani normal askeri düzenle yapılan bir iş olmadığı için, şimdi aynı eğitimi yapan iki kuruluş olduğumuz için bizim anlaşmamız daha kolay oluyor.”(102)

Raporun ve Susurluk kazasının ardından Aydınlık gazetesi “Çete”nin bir bilançosunu çıkardı ve ekipleri şöyle dizdi:

ÇİLLER ÖZEL ÖRGÜTÜ: TANSU VE ÖZER ÇİLLER

CIA Bağlantısı: William Lofgren-Elizabeth Shelton-Roger Tamraz-Fred Haynes-Richard Secord-Tom McGrevey-Bob Squire- Jay Kriegel-David Barchard-Howard Reed-Mümtaz’er Türköne-Hüseyin Kocabıyık-Şükrü Karaca.

Orta Asya Operasyonları Kolu: Ayvaz Gökdemir-Hüseyin Duman-Enver Altaylı-Kamil Yüceoral-Abdülkadir Sezgin-Ferman Demirkol.

Emniyet’teki kolu: Mehmet Ağar-Korkut Eken-İbrahim Şahin-Meral Akşener-Ahmet Yıldırım-Kemal Çelik-Süleyman Şahin-Nihat Cmadan-Hüseyin Kocadağ-Bülent Orakoğlu-Hanefi Avcı-Ayhan Çarkın-Ercan Ersoy-Oğuz Yorulmaz-Enver Ulu-Ziya Bandırmalıoğlu-Mustafa Altınok-Ayhan Akça-Sedat Demir-Deniz Gökçetin-Ömer Kaplan-Erdal Durmaz-Halim Apaydın-Mehmet Aslan Ünal.

TSK’daki kolu: Binbaşı Kaşif Kozanoğlu-Yüzbaşı Hüseyin Pepekali-Yüzbaşı Zeki-Mehmet- Mami-Yarbay Mehmet Emin Yurdakul-Albay Hamdi Poyraz-Yarbay Kamber Oğur-Astsubay Yüce Karademir.

MİT’teki kolu: Mehmet Eymür-Yavuz Ataç-Tolga Atik-Tanju Belen-Tarık Ümit-Duran Fırat-Necdet Küçüktaşkın-Hakkı Yaman Namlı.

Ülkücü mafya: Abdullah Çatlı-Sedat Peker-Ali Yasak-Haluk Kırıcı-Sami Hoştan-Ali Fevzi Bir, Alaattin Çakıcı-Kemal Ökten-Mikail Göleli-Ziya Aycan-Hadi Özcan-Seyit Demir-Turgay Maraşlı-Muhsin Yazıcıoğlu-Serdar Özdağ-Kürşat Yılmaz-Oral Çelik-Tevfik Ağansoy-Yaşar Öz-Yahya Efe-Müfit Sament-Bedri Ateş-Abdurrahman Buğday-İrfan Özcan-Abdullah Sülük-Mehmet Gözen.

Korucu/PKK itirafçısı: Sedat Bucak-Alaattin Kanat-Kahraman Bilgiç-Murat Demir-Mahmut Yıldırım-İbrahim Babat-Murat İpek-Abdülgani Kızılkaya-Sami Demirkıran.

Finans/İş takipçileri: Akın İstanbullu-Mehmet Üstünkaya-Celal Adan-Faik İçmeli-Orhan Özcanlı-İsmail Karakuyu-Ertaç Tinar-Bekir Altunok-Adil Öngen.(103)

SUSURLUK FEZLEKESİ

Susurluk kazası “Refahyol” hükümeti döneminde olmuş, olayın hükümetin bozulmasına neden olacağından korkan Necmettin Erbakan olayı “fasafiso” diye değerlendirmişti. Erbakan’ın Çiller ile hükümeti sürdürmek gibi daha önemli görevleri vardı. Susurluk soruşturması ile görevlendirilen savcı Nihat Arttiran fezlekesini tam da Erbakan’ın o nazik günlerine denk getirdi. Özenle hazırladığı fezlekeyi Meclis’e gönderdi; iddiaları ciddiye, fezleke ciddi bir hukuk adamının kaleminden çıkmıştı. Ancak olayı açığa çıkarmak değil örtmek isteyen hükümet fezlekeyi açmadan iade etti. Savcı Arttiran’ın tepkisi sert olmuş ve soruşturmadan çekilmişti.

“DYP Elazığ Milletvekili Ağar’ın dokunulmazlığının kaldırılması için hazırladığı fezlekenin Adalet Bakanlığı tarafından iade edilmesi üzerine Susurluk soruşturmasından çekilen savcı Nihat Arttiran, ‘Benim şimdiye karan hiçbir fezlekem geri gönderilmemiştir.

Sırf bu iş için özel genelge hazırlanıp sudan gerekçelerle fezlekem iade edildi' dedi. Arttıran, Eski İçişleri bakanı Mehmet Ağar hakkındaki fezlekenin 'tarihi bir vesika' olduğunu ve zamanı gelince açıklanacağını söyledi.”(104)

Arttıran'ın fezlekesi gerçekten de tarihi bir belge niteliği taşıyordu. Olayın

dumanı tüterken Arttıran fezlekesinde şunları saptamıştı:

1- Silahlardan parmak izleri silindi.

“Bu silahlar üzerinde(Susurluk'ta kaza yapan Mercedes'ten çıkan silahlar) parmak izi tespitine tevesül edilmiştir. Ancak, olay mahallinde parmak izi tespiti yapılmadan silahların toplanmış olması, Susurluk İlçe Jn. K.K.'da ve Susurluk C. Savcılığı'nda yapılan muhtelif tespit işlemlerinden sonra Jn. Gn. K. Kriminal Daire Başkanlığı'na gönderilmesi, orada silahların mukayese atışlarının yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, sökölüp takılması ve Susurluk C. Başsavcılığı'na iade edildikten sonra oradan da İstanbul DGM C. Başsavcılığına gönderilmesi sebebiyle artık, silahlar üzerinde tetkik ve mukayeseye elverişli parmak izi kalmadığı Jn. Gn. K. ve İstanbul Em. Md. Kriminal Daire Başkanlığınca yapılan yazışmalardan anlaşılmıştır.” Savcı arttıran silahlar üzerindeki parmak izlerinin kasten yaklaşacak bir biçimde silindiğini tespit ediyor.

2- Aracın içinde sahte plakalar bulundu.

Mercedesin bagajında iki adet plaka bulunuyor. Arttıran plakalar hakkındaki araştırmasının sonucunu yazıyor: “34 NUL 63 numaralı bu plakalar üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesinde... plaka üzerindeki soğuk damga izlerinin ait olduğu ilçe emniyet müdürlüğünde kullanılmakta olan soğuk damga ile husule getirilmediği ve bu suretle plakaların sahte olarak basılmış bulunduğu anlaşılmıştır.”

3- Çete Bucak'ın evinde gizleniyor.

Arttıran otomobilde yaptığı araştırmanın sonucunda ilişkilerin fotoğraflarına da ulaşıyor ve fezlekesine not ediyor: “Otomobilini bagajında bulunan çantalardan birisi içerisinde aynı fotoğraf makinesi ile 3-4 günlük bir zaman diliminde çekilmiş 35 adet renkli fotoğraf bulunmuştur... bu fotoğraflardan bir kısmının Siverek ilçesinde Sedat Edip Bucak'ın ikametgahında 1996 yılı Temmuz-Ağustos aylarında çekilmiş olduğu anlaşılmıştır. Fotoğraflarda Abdullah Çatlı, Sami Hoştan(Ömer Lütfü Topal'ın ortağı) Ercan Ersoy'un(Bucak'ın koruma polis memuru) samimi pozlarda fotoğrafları olduğu görülmüştür.”

4- Ağar imzalı belge.

Arttıran kazada ölen Abdullah Çatlı'nın üzerinden çıkan belgeyi açıklıyor: “Sol tarafında Abdullah Çatlı'nın fotoğrafı yapışık ancak Mehmet Özbay'ın hüviyeti yazılı, sağ tarafında-yanda açık kimliği ve fotoğrafı bulunan Mehmet Özbay Emniyet Genel Müdürlüğü'nde uzman olarak çalışmakta olup, silah taşımaya izin verilmiştir. Yardımcı olunmasını rica ederim. Mehmet Ağar. Vali Emniyet Genel Müdürü-yazılı, mühürlü ve imzalı belge”

5- Çatlı'nın üzerinden kokain çıktı.

Çatlı'nın üzerinde Ağar imzalı belgenin yanında bir de kokain bulunuyor ve fezlekeye geçiyor. “Beyaz kâğıt içerisinde 0.33 gram ağırlığında beyaz toz madde, (Jn. Gen. K. Krim. D. Bşk.nın 11 Kasım 1996 tarih ve 1996/1917 sayılı ekspertiz raporunda, bu toz maddenin kokain olduğu tespit edilmiştir”

6- Silah ruhsatı dosyasını Kocadağ hazırladı.

Arttıran, araçta rastlantı eseri bulunduğu iddia edilen Kocadağ'a da suçüstü yapıyor:

“Silah ruhsatı dosyasının incelemesinde, ikametgahının adresi olarak, araştırma yapan Mecidiye Karakolu, işinin ve silah

ihtiyacının yeteri kadar araştırılmadığı ve hatta ikametgah adresi olarak araştırma yapan Mecidiye Karakol binasının adresinin, Mehmet Özbay'ın adresi olarak yazılıp, ikametgah ilmuhaberi düzenlendiği ve yetersiz bilgi ve belgelerle düzenlenen dosyanın, İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ referansı ile çabuklaştırılarak Ankara'ya Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderildiği anlaşılmıştır.” Fezleke de Ağar imzalı silah taşıma izninin özel bir izin olduğu ve tek bir silah taşımaya değil, istediği miktar ve cins silah taşımaya olanak verdiği belirtiliyor. Çatlı'ya verilen yeşil pasaport için ise hiçbir belge istenmediğine dikkat çekiliyor.

7- Kuşadası bağlantısı.

Fezleke olayın gelişimini şöyle çiziyor. Bucak 27 Ekim 1996 tarihinde Ankaradan İstanbul'a gelip koruma polisleriyle birlikte Hilton Oteli'ne yerleşiyor. Kısa bir süre sonra Abdullah Çatlı da gruba katılıyor. Çatlı bir süre sonra tekrar dönmek üzere otelden ayrılıyor. Bucak ve grubu ise Dolmabahçe'ye inerek Hüseyin Kocadağ ile buluşuyor. Kocadağ'ın katılımıyla genişleyen grup tekrar otele dönerek Çatlı ile buluşup uzun bir görüşme yapıyor. Kazadan sonraki soruşturmalar sırasında içinde Ercan Ersoy ve Abdülgani Kızılkaya'nın bulunduğu koruma polisleri Hilton'daki buluşmayı gizlemeye çalıştığı görülüyor. Grup Kocadağ'la İzmir'de buluşmk üzere iki ayrı otomobille İzmir'e hareket ediyor. Grup Yalova Termal'de bir gece konaklıyor. Burhaniye ilçesine uğrayarak arsa bakılıyor ve bir süre sonra da İzmir'e varılarak Princes Oteli'ne yerleşiyorlar. Ardında Hüeyin Kocadağ ve Gonca Us'da oteldeki gruba katılıyor. Fezleke Us'un gruba katılımını Kuşadası ve çevresini iyi bilmesine bağlamaktadır.

Grup 1.11.1996 tarihinde Kuşadası'na geçmiş ve Onura otele yerleşmiştir. Fezleke, Onura otelde kalanların sayısının arttığını ancak bunların kimler olduğunun tespit edilemediğini belirtiyor.

Dönüş yolunda ise kaza gerçekleşiyor. Fezleke, ekibin Kuşadası'na kumarhane yeri bakmak için gittiklerinin ipuçlarını veriyor.

8- Kayıp silahlar bagajda.

Arttırının fezlekesine göre, otomobilde bulunan silahlar saldırı amaçlıdır ve çoğunun namluları değiştirilmiştir. Ele geçen silahlar İsrail menşeli kayıp silahlardandır. Parmak izleri silinen ve namluları değiştirilen silahların hangi olaylarda kullanıldığının saptanması imkânsız hale getiriliyor.

9- Ağar yakalanan özel timcileri serbest bıraktırıyor.

Topal Cinayetinin ardından Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz ve Ercan Ersoy bir ihbar üzerine yakalanmış, gözaltına alınan özel timciler Bucak, Ağar ve İbrahim Şahin'in müdahaleleriyle Ankara'ya gönderilmeleri sağlanmıştır. Özel timciler burada hiçbir işlem yapılmadan serbest bırakılmışlardır. Fezleke bunları da saptıyor.

10- Topal kumarhanelerine el konulmak için öldürüldü.

Fezlekede, Topal cinayetinde ele geçen silah üzerindeki parmak izinin Şahin Ekli'ye ait olduğunun saptandığı, Şahin Ekli'nin Abdullah Çatlı'nın kullandığı sahte isimlerden biri olduğu anlatılıyor ve şu bağlantılara dikkat çekiliyor:

“Sami Hoştan ve Ali Fevzi Bir; Ömer Lütfü Topal'ın İstanbul İntercontinantel Oteli'ndeki kumarhanesinin yüzde elli oranında ortaklarıdır. Abdullah Çatlı ve Sedat Edip Bucak'ın sık sık bu kumarhaneye geldikleri, Sami Hoştan ve Ali Fevzi Bir ile idare odasında oturup uzun uzun görüşme yaptıkları; keza Sami Hoştan ve Ali Fevzi Bir'in Ankara iline gittiklerinde Sedat Edip Bucak'ın yazıhanesinde Abdullah Çatlı ile buluştukları ve görüştükleri ve bu kişiler arasında uzun süredir yakın ilişkiler olduğu bizzat Sami Hoştan'ın kardeşi Sedat Hoştan'ın İstanbul DGM Cumhuriyet Savcılığı'ndaki ifadeleri ve telefon tespit tutanaklarındaki görüşme detayları ile anlaşılmıştır.” Hepsinin birbirleriyle çok yakın oldukları saptanıyor.

11- Özel Timciler cinayetten sonra Siverek'e gidiyor.

Arttıran, Topal'ı öldüren polislerin Bucak'ın evine kaçırıldığını da saptıyor. "Ömer Lütfü Topal'ın öldürülmesi olayı ile ilgili olarak Sami Hoştan ve A.F.Bir ile birlikte gözaltına alınan Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz ve Ercan Ersoy (Enver Ulu ve Mustafa Altınok'la birlikte) bu olayın vukuu bulduğu zamanlarda, alelacele Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın koruması olarak onun yanına verilmişlerdir." Fezleke'de Bucak'a tek koruma verilmesi kararı verilmişken 4 koruma polisi verildiğine işaret ediliyor.

12- Tarık Ümit'i de Özel Timciler öldürdü.

Bu da fezleke de saptanıyor. Fezleke de, Tarık Ümit'in oturduğu Erenköy Divan Pastanesine gelen özel timcilerin "İbrahim ağa-bey gelmedi. O seni evde bekliyor. Ona gideceğiz" diye aldıkları ve Ümit'in pastaneden ayrıldıktan sonra kaybolduğu belirtiliyor. Fez-lekeye göre olayı araştıran J. Astsubay Ahmet Altındaş Ayhan Akça ve Ayhan Çarkın'ı yakalıyor ancak İbrahim Şahin'in müdahalesi üzerine serbest bırakıyor.

13- Tarık Ümit'in pasaportu Yaşar Öz'de.

Fezleke Tarık Ümit adına düzenlenmiş yeşil pasaportun Yaşar Öz'ün evine yapılan baskında ele geçirildiğine dikkat çekiliyor. Evinde birçok sahte belge ve silahlarla yakalanan Öz yine Mehmet Ağar'ın talimatıyla serbest bırakılıyor. Fezleke de ilginç bir ilişkiye de dikkat çekiliyor: "Ayrıca, Tarık Ümit ile Yaşar Öz arasında, Yaşar Öz'ün bir eroin olayında Almanya'da yakalanmasında ihbarcı olarak Tarık Ümit'ten şüphelenmesi sebebiyle aralarında ihtilaf bulunduğu ve Tarık Ümit'in kaybolması olayında Yaşar Öz'ün de adının geçtiği ve hakkında şüpheler bulunduğu-Tarık Ümit olayının araştırmasını yapan Jn. Ast. Sb. Ahmet Altıntaş'ın çalışmaları sırasında- bu hususunda iddia ve ifade edildiği anlaşılmıştır." (105) Fezleke de Öz'ün evinde Ümit'in pasaportunun bulunması ile ilgili

bir soruşturma yapılmadığına dikkat çekiliyor. Fezlekede adı geçenlerin cürüm işlemek için teşekkül oluşturduklarının delilleriyle sabit olduğu sonucuna varılıyor. Arttıran'ın "tarihi belge" dediği belge ile Susurluğu çözmenin mümkün olduğu görülüyor; fezleke Erbakan'ın korkaklığının tarihi belgesi oluyor.

BAŞBAKANLIK TEFTİŞ KURULU RAPORU

Susurluk kazasından sonra Başbakanlık 13.08.1997 tarih, Teftiş: 139 sayılı onayına istinaden hazırlanan raporun bir kısmı basına da yansımıştı. Raporun önemi birçok faili meçhul cinayetin devletin onayı ile işlenmiş olduğunun kabul edilmesiydi.

Adı geçen rapordur Susurluk olayı ve kamuoyu tarafından da bilinen bazı faili meçhul cinayetler hakkında yapılan belirlemeler:

"İstanbul'da Özgür Gündem Gazetesi'nin bombalanması, Behçet Cantürk'ün öldürülmesi, Diyarbakır'da Yazar Musa Anter'in öldürülmesi; İstanbul'da Tarık Ümit olayı ile Azerbaycan'da ihtilal denemesi; Bodrum'da Hikmet Babataş cinayeti, Gaziantep'te Mehmet Ali Yaprak'ın kaçırılması, Bankaların tirilyonluk kredileri gerçekte Ankarada cereyan eden olayın muhtelif veçheleridir.

Halen Milletvekili Sn. Hayri Kozakçıoğlu'nun 'Ben Olağanüstü Hal Bölge Valisi iken Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ı bölge sınırları dışına çıkarmıştım' dediği olay her ne ise, bizim de Susurluk olayından anladığımız aynı şeydir. Sn. Kozakçıoğlu işaret etmektedir ki Yeşil adlı kişi Olağanüstü Hal Valilik çalışmaları için yararlı değil zararlıdır. Ama aynı kişi Jandarma için, MİT için zararlı değil yararlı bir kişidir. Hatta o kadar yararlıdır ki, Kocaeli Emniyet Müdürü, Hadi Özcan isimli çete reisinin teslim olması için Yeşil'in aracılığına başvurmaktadır.

Bu kişi o kadar yararlıdır ki polis tarafından yanlışlıkla(veya

MİT'e gözdağı vermek için) karakola götürölüp sorgulandıktan sonra-gelip adamınızı alın- denmekte ve serbest bırakılmakta, MİT'de de kırılan kaburga kemiklerini tedavi ettirmektedir.

Susurluk olayı nedir? Kasım 1996'dan itibaren faili meçhul olaylar adeta bıçakla kesilir gibi durmuştur. Susurluk işte budur.

Bir üst görevli Eylül 1997'de; '...yurtdışından geldi ve başımıza bela oldu. Ortadan kaldırılması gerekiyor ama ortam müsait değil' diyordu. Susurluk olayı bu değilse hangisidir?

Susurluk olayının başlangıcı belki de zamanın Başbakanı Çiller'in bir cümlesinde gizlidir. 'PKK'ya yardım eden işadamlarının listesi elimizde' diyordu. Sonra infazlar başladı. İnfazların kararını kim veriyordu? Bozulmanın başlaması ve vatan-millet hesaplarının yerini kişisel hesapların alması kaçınılmazdı ve öyle oldu...

...Ancak daha sonra batı illerinde, doğudan göç etmiş ve polis asayiş görevlilerince 'rahat durmadıkları' belirtilen kürt grupları Özel Tim'in hedefi haline gelmektedir. Gerçekten çarşı-pazarı, yer altı dünyasının çeşitli faaliyetlerini zorla ele geçiren kürt gruplarını kontrol altına almak ve illegal kazançlarına ortak olmak 'helal bir iş' teşkil etmektedir.

...MİT kaynaklarına yönelik olarak günümüze dek yapılan uy-gulamalarda; açığa çıkarma, baskı ve tehdit ile göreve sevketme, tutuklama gibi olayların yanısıra faili meçhul cinayetlere kurban gitme de sıkça görülmektedir.

Söz konusu baskıların OHAL bölgesinde yoğunlaştığı, baskı ve öldürme olaylarının 1992 yılından itibaren tırmanışa geçtiği, 1994-1995-1996 yıllarında dikkati çekecek düzeyde arttığı, 1997 yılında ise trendin önemli oranda düştüğü gözlenmektedir.

1992 yılından günümüze kadar 100'ün üzerinde MİT kayna-ğı güvenlik birimlerince sorguya alınmış, önemli bir kısmı şiddet dahil baskıya tabi tutulmuş, 25 civarında kaynak demaske edilmiş,

bunlardan 15'i bu sebeple veya faili meçhul cinayetlere kurban gitmeleri sonucu hayatlarını kaybetmiştir...

Yeşil'in nasıl bir kişilik olduğu; etrafına topladığı itirafçılarla ha-
raç, gasp, haneye tecavüz, ırza tecavüz, soygun, öldürme, işkence,
adam kaçırma v.b. gibi çeşitli olayların faili olduğu bilinirken kamu
otoritelerinin kendisiyle işbirliği yapmaya devam etmesini izah et-
mek güçleşmektedir...

...Antalya'da Metin Güneş (Sakallı Hacı), Ankara'da Metin At-
maca, Ahmet Demir adıyla icrayı faaliyet eden Yeşil hem polisin
hem MİT'in varlığını, faaliyetlerini bildiği bir kişidir. Her iki taraf
Yeşil'i takip eder, telefonlarını dinlerken, karşı tarafın irtibatlarını-
istemese de- tespit etmiş olmaktadır. Devletin Güvenlik Teşkilatları
olayları, irtibatları bilmekte, TCK'na göre suç teşkil eden fiilleri tes-
pit etmekte ve...susmaktadır. Susurluk olayı işte budur...

... 27.05.1992 tarihinde Muş ilinde güvenlik kuvvetlerince yaka-
lanan 5 PKK mensubu, sorgu amacıyla Özel Harekat Şb.Md.ne gö-
türülmeleri sırasında adıgeçen(Yeşil) tarafından öldürülmüşlerdir.
Bingöl Birimimizde görevli 2 personelin de adının geçtiği olayla
ilgili olarak, 28.05. 1995 tarihli Ahmet Yeşil adı, imzası ve 'Asayiş
Kolordu Komutanlığı Görevlisi' ibareli bir yazı bulunmaktadır...

... Ankara Elmadağ ilçesi yakınlarında öldürülen Emekli Binba-
şı Ahmet Cem Ersever'i (Yeşil kod) Ahmet Demir, itirafçı(General
Zinnar kod) Alaattin Kanat, (Mete kod) İbrahim Babat ile Hoca
kod(ismi bilinmeyen) Antep şivesi ile konuşan gözlüklü 35 yaşla-
rında, kısa boylu şahısların öldürdüğünü...

...Yeşil kod'un her zaman '23 yıldır bu işleri yaptığını, öldürdüğü
ve öldürttüğü kişilerin komünist olduğunu' sürekli olarak kendile-
rine söylediğini, bu suretle her öldüreceği kişiye komünist damgası
vurarak, çevresine topladığı itirafçı ve diğer şahısların beynini yı-
kadığı...

... Diyarbakır Jandarma sorgu bölümünden Devlet Güvenlik Mahkemesine sevk edilen Muş Bulanık Hoşgeldi Köyü muhtarının, İstanbul'da dolmuşçuluk yapan ağabeyinin kızı Zeynep Baba ile, Bitlis ili Tatvan ilçesinde(babası marangozluk yapar) Şükran Mizgin'in, ilk sorgulamalarından sonra(Serbest bırakılmalarını müteakip, A.Demir ile Elazığ'da ikamet eden Rezzak kodun, bu şahısları alarak bir müddet işkence ile zorla tecavüz ettiklerini, Şükran Mizgin'i Muş girişinde bulunan köprünün altında öldürdüklerini, Zeynep Baba'ya ise ne yaptıklarını bilmediğini,)....

... (Batman'da milletvekili Mehmet Sincar'ı Alaatin kanat, Mesut Mehmetoğlu, İsmail Yeşilmen ve Yeşil kod Ahmet Demir'in birlikte planlayıp öldürdüklerini) bu olaydan sonra A. Kanat'ın 'kendisinde garantili imzalı kâğıt olduğunu' söylediğini...

... A.Demir'in zaman zaman kendisi (M.Gül) ve diğer arkadaşlarına 'İstanbul mafyasını çökerttiğini, Behçet Cantürk ve aynı şekilde öldürülen diğer mafya ve PKK yanlılarını kendisinin planlayıp öldürttüğünü' söylediğini... Vedat Aydın ve Musa Anter'in öldürülme olaylarını da bizzat A.Demir'in planlayıp uyguladığını...

... Yeşil kod Ahmet Demir'in planlaması doğrultusunda, 10 Ekim 1993 tarihinde Lokman Zuhurli ve amcasının oğlu Zana Zuhurli ile PKK militanı maskesi altında irtibat kurulduğunu; adı geçen şahısların daha sonra Mesut Mehmetoğlu, Alaattin Kanat ve sivil kıyafetli iki asker tarafından kendilerinde bulunan '81-82 telsiz kod'unu kullanmak suretiyle, Şehitlik Mahallesiindeki evlerinden alındığını, kısa bir sorgulamadan sonra Pağışar beldesi, Saran Tuğla Fabrikasının Bismil istikametini 4 km. geçtikten sonra öldürdüklerini...

... Kim olduğu ve ne yaptığı aşık olmasına rağmen Devlet, Cantürk'le başedememiştir. Yasal yollar yetmemiş neticede 'Özgür Gündem gazetesi plastik patlayıcılarla havaya uçurulmuş, Cantürk'ün devlete biat etmesi beklenirken adıgeçenin yeni bir te-

sis kurmak üzere harekete geçmesi üzerine, Türk Emniyet Teşkilatı tarafından öldürülmesi kararlaştırılmış ve karar infaz edilmiştir'...

... Nitekim Musa Anter'in öldürülmesinden- tüm olayları tasvip edenlerin dahi-pişman olduğu tespit edilmiştir. Musa Anter'in silahlı bir eylem içinde olmadığı, daha çok işin filozofisi ile meşgul olduğu, öldürülmesinin yarattığı etkinin, kendisinin gerçek etkisini geçtiği ve öldürülme kararının hatalı olduğu söylenmektedir..”

TBMM KOMİSYONU RAPORU

Komisyon, TBMM Genel Kurulu'nun 9 Şubat 1993 günkü birleşiminde “Ülkemizin Çeşitli Yerlerinde İşlenmiş Faili Meçhul Cinayetler Konusunda Meclis Araştırma Komisyonu” adı altında kurulmuştu. Komisyon raporunu 14 Ekim 1994 tarihinde tamamladı ve komisyon üyelerinin imzasına açtı. Ancak rapor bir türlü komisyon üyelerince imzalanmadı.

İşte bu imzası eksik raporda anlatılanlar:

“Faili meçhul kalmış cinayetler genellikle olağanüstü bir profesyonellikle işlenmiş cinayetlerdir. Görünen odur ki, ülkemizin çeşitli yörelerinde işlenmiş bu cinayetlerin arkasında iyi eğitilmiş, disiplinli ve güçlü odaklarca desteklenen örgütler ve örgütlenmeler vardır...Görünen odur ki, faili meçhul cinayetler bazı odaklarca bazı siyasal mücadele yöntemi olarak kamulaştırılmak istenmektedir...

... Talep halinde Araştırma Komisyonu üyelerine de brifing verilmesi ve sorularının cevaplandırılmasının mümkün olduğu bildirilmişse de, Komisyonumuzun 17.9.1993 tarih A.01.9.GEÇ/ 69-145 ve 26.7.1993 tarih A. 01.1. GEÇ/69-165 sayılı yazıları ile Milli Savunma Bakanlığı Özel Kuvvetler Komutanlığı'ndan yetkili kişilerin Komisyonumuza bilgi vermeleri istenmesine rağmen her iki yazı-mıza da olumlu bir cevap almamız mümkün olmamıştır...

... Komisyonumuza daha önce İçişleri Bakanlığı görevlilerinde bulunan Sayın İsmet Sezgin, Sayın Mehmet Gazioğlu, Sayın Abdülkadir Aksu, Sayın Sabahattin Çakmakoglu ve Sayın Mustafa Kalemlî'ye 17.11.1993 tarihinde bir yazı gönderilerek; özellikle 1980 ve onu takip eden yıllarda artan faili meçhul siyasal cinayetler, bu cinayetlerin işlenmesine sebep olan olaylar, ülkemizin birlik ve bütünlüğünü tehdit eden terör v e bölücülük hareketleriyle bu hareketleri önlemeye yönelik tedbirlerin neler olabileceği konularında yazılı olarak görüşlerinin Komisyonumuza intikal ettirilmesi rica edilmiş, sadece Sayın Sabahattin Çakmakoglu'ndan bu konuda bir yanıt almamız mümkün olabilmiştir.... Komisyonumuzca, adı geçen kişilere ait (Prof. Dr. Muammer Aksoy ve Doç. Dr. Bahriye Üçok cinayetleri) tahkikat evraklarının onaylı birer örneğinin gönderilmesi istendiği halde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı, Komisyonumuzun bu talebine uygun hareket etmeyerek, tahkikat evrakları ile ilgili ve bir dizi pusulası niteliğinde olan inceleme tutanaklarını göndermiş ve Araştırma Komisyonumuzun görev yapmasını bilerek engellemiştir...

...Yetkili makam ve mercilerden belgeler alamayan Araştırma Komisyonumuzun, meçhul siyasal cinayetler hakkında inandırıcı neticelere varmasının da mümkün olamayacağı aşikardır...

... Maalesef Meclis'teki bürokratlar, Komisyonumuzun çalışmalarını ellerinden geldiğince her vesile ile yavaşlatmaya ve engellemeye çalışmışlardır.

... Herhangi bir nedenden ötürü, örneğin pasaport almak için, kaybolan yakınıni sormak için, karakola giden vatandaş hakaretlere maruz kalmakta, PKK'li olmakla suçlanmaktadır. Vatandaş, karakollarda insanca muamele görememekten şikâyetçidir.

... Bu bölgede görevli az sayıdaki deneyimli hakim ve savcı da, birtakım kişilerin etkisiyle görev yapamaz hale getirilmeye çalışılmaktadır.

... Bu otorite boşluğu içinde vatandaş, gözaltına alınmalar-
da başvuracağı makamı bulamamaktadır. Savcıya giden vatandaş
Emniyet'e gönderilmekte, Emniyet'e giden vatandaş jandarmaya
havale edilmekte, Jandarma ise Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne va-
tandaş göndermekte, vatandaş gözaltına alınan yakınının nerede
olduğunu bilememenin...

... Jandarma subayları ve görevli olmayan birtakım şahısların
verdiği silahlarla, birtakım görevsiz ve yetkisiz şahıslar, şehir içeri-
sinde silahla dolaşabilmektedir.

... Toplam 908 olan faili meçhul siyasal cinayetten 23 adedinin
sadece İçişleri Bakanlığınca bildirilen faili meçhul cinayetler ara-
sında yer aldığı ve bu isimlerin Adalet bakanlığınca bildirilen lis-
tede yer almadığı, keza Adalet Bakanlığınca bildirilen listede ilgili
olarak 126'sının İçişleri Bakanlığınca bildirilen listede yer almadığı
ve 126 faili meçhul cinayetin yalnız Adalet Bakanlığı listesinde yer
aldığı, her iki bakanlığın listesinde yer alan faili meçhul siyasal ci-
nayet sayısının ise 759 olduğu görülmüştür. Bu uyumsuzluğun ise
cinayetlerin siyasi olup olmadığının tayininde iki bakanlığın da
farklı düşünce ile hareket etmesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

... F.M.S. cinayetler genellikle cadde ortasında, şehrin en işlek
yerlerinde gündüz işlenmektedir. Gündüz şehrin en işlek yerlerin-
de işlenen cinayetlerin faillerinin bulunmaması vatandaşa korku
ve şüphe uyandırmaktadır.

...Şehrin en işlek merkezlerinde cinayetler işlenmekte, bir kah-
vede 20-30 kişinin arasında işlenen cinayetlerde, vatandaş akrabası,
yakınları öldürülmesine rağmen tanıklık yapmaya korkmaktadır.
Bölgede şehir komiteleri kuran PKK örgütü bile gündüz şehrin en
işlek caddesinde eylem yapamazken, Hizbullahçı olarak adlandırıl-
an kişilerin eylem yapıp, yakalanamamasından ötürü, devlet zan
altında kalmaktadır.

... Komisyonumuza meskur açıklamayı yapan İl Emniyet Müdürü kısa bir süre sonra görevinde başarılı olup, terörle mücadelede mesafe kat ettiği halde hiçbir gerekçe gösterilmeden, merkezde pasif bir göreve atanmıştır. Yani Komisyonumuza bazı konularda açıklama yapan, samimi olarak bildiklerini anlatan kamu görevlilerinin sonu görevden alınmak olmuştur. Bu olaydan sonra da, gözle görülür bir şekilde kamu görevlilerinde komisyonumuza karşı tedirgin bir durum belirmiştir. Daha önceden Komisyonumuza bilgi veren birçok kamu görevlisi, bu olaydan sonra Komisyonumuza bilgi vermez olmuş, birçok bilgi ve belgeyi de ancak uzun yazışmalardan sonra komisyonumuza vermişlerdir.

...Komisyonumuza intikal eden bir diğer konuda; 3 terörist tarafından zorla kaçırıldıktan sonra jandarmaca yakalanarak Muş Jandarma Alay Komutanlığı'na getirilen Saim Çelik ve Veysi Çağlayan'ın ifadeleri alınmak üzere teslim edildikleri görevliler tarafından 3 teröristle birlikte öldürülmeleri hadisesidir. Bu cinayetler üzerine Muş Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatılmış, soruşturma sırasında Saim Çelik ve Veysi Çağlayan isimli şahısların ifadeleri alınmak üzere teslim edildikleri MİT görevlileri tarafından öldürüldükleri yolunda müşteki avukatları şikâyetle bulunmuşlardır.

... 29.9.1993 günü saat 14.30 sıralarında, Turistik Caddesi Yedi Kardeşler Burcu Beden üstünde, Hazro- Kavaklıbağı Köyünde G.K. Korucusu iken yasadışı PKK örgütünden korkarak il merkezine kaçan maktül-Aziz Türenç'in; faili meçhul G.K. Korucuları tarafından öldürülmüş olabileceği değerlendirilmektedir.

... 22.10.1993 günü saat 09.00 sıralarında, Şehitlik Mahallesi Benüsen Deresi Mardinkapı Mezarlığı yanında, elleri arkadan bağlı olarak tabanca ile vurulup öldürülen kimliği meçhul şahsın faili meçhul G.K. Korucuları tarafından öldürülmüş olabileceği değerlendirilmektedir.

...17.2.1994 günü saat 17.45 sıralarında, Şehitlik Mahallesi Be-
den Sokak 75 sayılı ev önünde tabanca ile öldürülmüş olarak bulu-
nan maktul-Mehmet Pektaş'ın kahvede oturduğu sırada,; faili meç-
hul G.K. Korucuları tarafından silah tehdidi ile götürüldüğü tanık
ifadelerinden anlaşılmıştır.”

Komisyon raporunda FMS Cinayetlerin yıllara göre dağılımı da
verilmektedir. Komisyon raporundaki rakamlar şöyledir:

YILLARA GÖRE FAİLİ MEÇHUL SİYASAL CİNAYET LİSTESİ

Öğretim üyesi	1
Toplam faili meçhul maktul sayısı	908
Toplam faili bulunan maktul sayısı	218
İçişleri Bakanlığından gelen maktul sayısı	23
Adalet Bakanlığından gelen maktul sayısı	126
İçişleri ve Adalet Bak.'dan müşterek bildirilen	759

YILLARA GÖRE FAİLİ MEÇHUL SİYASİ CİNAYET DAĞILIMI

1975	1
1976	yok
1977	6
1978	46
1979	81
1980	98
1981	2
1982	yok

1983	1
1984	1
1985	yok
1986	2
1987	1
1988	2
1989	3
1990	6
1991	24
1992	316
1993	314
1994	4

İLLER İTİBARI İLE FAİLİ MEÇHUL MAKTÜL SAYISININ DAĞILIMI

Adana	23
Ankara	6
Antalya	3
Ağrı	5
Batman	125
Bursa	4
Bingöl	3
Bitlis	13
Diyarbakır	259
Elazığ	2
Eskişehir	4
Gaziantep	8
Giresun	7

Hatay	1
Iğdır	6
İçel	1
İstanbul	145
İzmir	4
Kars	4
Kayseri	4
Kocaeli	9
Konya	2
Malatya	25
Manisa	1
Mardin	155
Muş	7
Samsun	14
Ş.Urfa	10
Şırnak	34
Trabzon	3
Tunceli	15
Uşak	4
Van	1
Zonguldak	1

FAİLİ MEÇHUL SİYASİ CİNAYETLERDE KULLANILAN SİLAH LİSTESİ

Kullanılan Silaha Göre Dağılım

Tabanca	468
Silah	234
Kalaşnikov	55

Bomba	22
Otomatik Silah	14
Bıçak	14
Uzun Namlulu Silah	10
Asılarak	9
Boğarak	8
İp	6
Sert Bir Cisim	4
Darp edilmek	4
Kesici, delici alet	4
Sopa	2
Taş	2
İşkence	2
Dövme	2
Kurşuna dizilerek	1
Roketatar	1
Patlayıcı madde	1
Telle Boğarak	1
Şiş	1

FAİLİ MEÇHUL SİYASİ CİNAYETLERDE ÖLDÜRÜLENLERİN MESLEKLERİNE GÖRE DAĞILIM

Maktulün mesleğine göre dağılımı

Serbest	152
Öğrenci	51
İşçi	44
Çiftçi	35
Şoför	29

Öğretmen	26
Memur	14
Muhtar	10
İmam	9
Gazeteci	9
Ev hanımı	5
Yazar	4
Çoban	3
Doktor	3
Avukat	3
Gazeteci yazar	3
Bekçi	2
Okul Müdürü	2
Eczacı	2
Polis	1
Astsubay	1
Garson	1
Subay	1

KUTLU SAVAŞ RAPORU

Gelelim çetemizin devlet için attığı kurşunlara. Raporlar ve iddialar elbette Güneydoğuda sürdürülen savaşla sınırlıdır; silahlı kuvvetlerin yürüttüğü bu mücadeleye emniyetçilerin girişi birçok dengeyi değiştirmiştir. Ama en çok devletin kendi içindeki dengeleri.

Raportör Kutlu Savaş değişen dengeleri anlatıyor: “PKK ile mücadele 80’li yıllara boyunca Silahlı Kuvvetlere terkedilmişti. Siyasi tartışmalarda bile, hükümetlerin terör konusunda bir tedbiri ol-

madığı bu konuyu askerlere tevdi ve terk ettiği tenkit olarak söyle-negelmiştir. Ardından ve 1991 sonlarında iktidar değişince terörle mücadelede esasa mütealik bir değişimin gündeme geldiği söy-lenemez. Asgaride uygulamalarda ve görünümde önemli bir fark ortaya çıkmamıştır. Zaten 1992 yılının hakim faaliyetleri; devlette kadro değişiklikleri, Cumhurbaşkanı ile tartışmalar ve özellikle de Koskotas dosyalarıydı. Gazetelerin ve basının en önemli habeleri ve hükümetin dikkati bu noktalardaydı. Daha sonra ve 1993 yılı köklü değişiklikleri gündeme getirdi ve terörle mücadelede şahinler devri başladı.

Başbakan terörle mücadeleyi ön plandaki faaliyeti olarak tak-dim etti. Emniyet Genel Müdürlüğüne Mehmet Ağar geldi ve ciddi bir tercih yapıldı; polis terörle mücadelede daha aktif olacak bir ko-numa getirildi ve Özel Harekat Timleri ön plana çıktı.” (106)

Rapora göre yeni kurulan Özel Tim için 8443 kişi yetiştirilmiş ve bunlardan 2043’ü çeşitli nedenlerle ayrılmıştı.

Kutlu Savaş, o yıllardaki uygulamalarla ilgili bir saptamaya dik-kat çekiyor:

“Birçok önemli operasyonda görevlendirilen ve ödüllendirilen isimlerden sıkça rastlananlar dikkati çekmektedir. Ayhan Akça, Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz, Ziya Bandırmalıoğlu, Ercan Ersoy. Bu isimler Susurluk olayları sebebiyle kamuoyunca da tanınmışlar-dır. Özel Harekata alınanların referansı ise çok kere İbrahim Şahin, Ayhan Akça ve Celal Ertaştır.”(107) Çete, Özel Tim’in eğitim ve kuruluş safhasında oluşturuluyor ve bütün önemli işlerde hep aynı küçük ekip kullanılıyordu.

Silahlar, örtülü paralar ve her türlü yetki hep aynı kişilerdeydi “(Korkut) Eken Emniyet Genel Müdürlüğü’ne danışman oluyor. Bu görevi 6 Mart 1996’ya kadar sürdürüyor. İşte Eken’e gizli bir görev ve silah verilmesi olayı da bu devreye rastlıyor. Mehmet Ağar, 24

Haziran 1994 günü Eken'e Özel Harekat Daire Başkanlığı deposunda bulunan silahlardan teslim edilmesi talimatını veriyor. Talimatı alan Daire Başkan Vekili İbrahim Şahin. Uygulayan ve silahları Eken'e veren ise Operasyon ve Harekat eski Şube Müdür Yardımcısı Şemsettin Canpolat... 30 adet tabanca ve susturucularıyla mermileri alan Eken bu silahları 'gizli bir görev' için kendi deyimiyle (x) bir ülkeye gönderiyor. Bu ülkede silahların teslim edildiği güvenilir bir kişi var. Silahların gönderilme nedeni ise APO operasyonu." (108)

Peki bu kadar silahla aldıkları görevi yerine getirebiliyorlar mı? Gerisini MİT ekibinin başı Mehmet Eymür anlatıyor: "Apo'ya yapılacak suikast tam bir komedidir. Apo'nun yerini dahi bilmeden harekete geçen bu ekip PKK'nın Lübnan'daki eski kampına operasyon düzenledi ve tabii hiç kimseyi bulmadan başarısızca geri döndü. Rivayete göre bu operasyon için örtülü ödenekten alınan 20 milyon dolar da kayıp. Bu Meral Akşener'in iddiası. Emniyet bizden kopuk birtakım işler yaptı. Daha önce de, Apo'nun eski karısı Kesire Öcalan'a da bir suikast hazırlığı içindeydiler. Hemen müdahale ettik. Çünkü Apo da Kesire Öcalan'ı öldürmek istiyordu. Böylece Apo'nun ekmeğine yağ süreceklərini anlattık. Vazgeçtiler"(109) Bu kadar olanakla ancak bu kadarının yapıldığı anlaşılıyor.

Bu iddialar üzerine Başbakanlık Teftiş Kurulu kayıp 20 milyon dolar ile ilgili bir araştırma başlatıyor. Araştırmada, MİT'ten Ağar'a aktarılan 25 milyon doların 5 milyon doları ile silah alındığı, 20 milyon doların akıbetinin ise belirsiz olduğu sonucuna varılıyor. (110) Raporda, Ağar'ın İsrailiilerle 50 milyon dolarlık silah ve eğitim pazarlığı yaptığı yolundaki iddialara da yer veriliyor. Para akışında bir sorun olmayacağını düşünüyorlar. Teftiş Kurulu, raporunda, Mehmet Ağar, İbrahim Şahin ve Lojistikten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Ertuğrul Ogan'ın malvarlığının araştırılmasını istiyor. Ancak elbette dokunulmaz Mehmet Ağar'a bunları yapma-

ya devletin gücü yetmiyor. Ağar'a "20 milyon doların" akıbetini gazeteciler soruyor; yanıtı kısa oluyor: "Bu bir devlet sırrıdır." Bu operasyondan 20 milyon dolar ve aldıkları silahların yarısını kaybederek dönüyorlar.

ÖMER LÜTFÜ TOPAL

Ömer Lütfü Topal 1990 sonrasının en ilginç simalarından biriydi. "Kumarhanelerin hepsine aynı adı vermişti: Emperyal! Kuşadası ve İstanbul Boğaz'da yüzlerce dönümlük arazilere sahip olan Topal, Roto Menkul Kıymetler şirketi ile borsaya girdi. 1977 yılında Belçika'da uyuşturucu madde kaçakçılığından 5 yıl hapis cezasına mahkum oldu. 1981 yılında Belçika'dan ABD'ye iade edildi. Amerika'da 5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Türk Hava Yolları'nın yerüstü hizmetlerinin özelleştirilmesi üzerine HAVAŞ'a en yüksek fiyatı, 100 milyon doları vermesine rağmen 'THY'yi kullanarak uyuşturucu ticareti yapacak' endişesiyle ihale kendisine verilmedi. Uyarıyı 23 Şubat 1995 tarihinde Türk Dışişleri Bakanlığı'na yapan ABD'nin Ankara Büyükelçiliği'ydi. Ömer Lütfü Topal 90'lı yıllarda Türkiye'nin en fazla nakit parasına sahip kişisi olarak ünlenmeye başladı.

Tarih 28 Temmuz 1996. Saat 22.30. Kumarhaneler kralı Ömer Lütfü Topal, Aliço diye bilinen ortağı Ali Fevzi Bir ile görüştükten sonra Polat Oteli'nden ayrıldı. Saat 23.30. İstanbul Sarıyer İlçesi Köydere Caddesi Tazeceviz Sokak'ta, 34 BTG 96 plakalı Mercedes otomatik silahlarla tarandı. Araçta bulunan Ömer Lütfü Topal açılan ateş sonucu delik deşik olmuştu. Olay yerine gelen polisler, cinayet mahalline bırakılmış 2 adet Kalaşnikof marka otomatik silah, bu silahlara ait şarjörler, 47 adet dolu, 9 adet boş kovan buldular."(111)

Topal cinayeti, 1993'te başlayan faili meçhul cinayetler zincirinin son halkasıydı. Ama artık terör içe dönmüştü. "Görgü tanıklarının ifadelerine göre, saldırganlar 34 KN 288 plakalı araç ile kaçmışlardı. Saldırganların kaçtıkları otomobil kısa bir sürede İstinye Karakolu'nun önünde bulundu. Araçta, 9 mm çapında Uzi marka makineli tabancalara ait 1 adet şarjör, 9 mm çapında MKE yapısı İzz marka) adet mermi, 7.62x39 mm çapında 27 adet fişek bulundu."(112)

Topal'ın da Çiller'in listesinde olduğu iddia ediliyordu ama o kendine özgü yöntemlerle bundan kurtulmaya çalışmıştı. "Ömer Lütfü Topal da tıpkı Behçet Cantürk gibi öldürülmeden önce aynı sözü tekrarlıyordu çevresine: '10 milyon doları verdik, havaleyi yaptık. Kelleyi kurtardık, artık beni koruyacaklar, beni öldürmeyecekler.' Cantürk ve Topal, binlerce, milyonlarca Dolar, Mark verip isimlerini öldürülecek işadamları listesinden sildirmişlerdi! Öldürülen Savaş Buldan da, Adnan Yıldırım da öldürülmeden önce yakınlarına şunları söylüyorlar: 'MİT'ten geldiler, 600 bin Mark istediler. Parayı verirseniz adınızı öldürülecekler listesinden sildiririz dediler. Buldan ve Yıldırım parayı verdiler.'"(113)

Kumarhaneci Ömer Lütfü Topal, çetenin hayatında önemli bir rol oynuyordu. Mahalle tombalacılığından uluslararası bir kumarhaneler zincirinin sahibi olmayı başaran Topal aynı zamanda uyuşturucu işinin de kralıydı. ABD ve Belçika'da bu nedenle yıllarca hapis yatmıştı. 1990'da Caddebostan'da Büyük Kulüp'ü işletirken hayatında radikal bir değişiklik oldu. İsrailiilerle ortak olmuştu. Bu ülkede İsrailiilerle iş tutanların kaderi değişiyor, Tanrı "yürü ya kulum" diyeceği kişileri genellikle onlar arasından seçiyordu. Bu ilişki Ertaç Tinar gibi onun da kaderini değiştirdi, adeta üzerine para yağmaya başladı. Büyük Kulüp'te yalnızca İsrailiilerle değil, çete ile de tanıştığı sonradan ortaya çıktı; çete ile iş tutmadan "bu alemde" iş yapmanın olanağı yoktu.

Birçok cinayet, darp, adam yaralama olayı ile de adını duyuran Kumarhaneci Lütfü, sonunda çete tarafından öldürüldü. Yükselirken devlet desteğini arkasına alan Topal'ın, arkasındaki destek birdenbire çekilmişti. Büyük paralara hükmederek yükseliyordu, büyük paraları yüzünden öldürüldü.

Ölümünün ardından Topal'ın hikâyesi şöyle rapor edildi: "Geçmişini tombalacılıkla sağlayan ve kokaini Türkiye'ye getiren adam olarak tanınan, sonraları Kumarhaneler Kralı olan Topal, 1978-1981 yıllarında Belçika'da, 1981-1984 arasında ABD'de uyuşturucu kaçakçılığından hapis yatmıştır. Geçimini kaçak kumarhaneler işleterek temin eden ve İstanbul-Yeşilyurt'taki kumarhanesiyle tanınan Topal 1990 yılından itibaren Caddebostan Büyük Kulübü işletmeye başlamıştır. Bu tarihten sonra İsraili kişilerle ortak olarak şirketler kurmuş ve Emperyal şirketi bünyesinde senelik kazancı 1.1. milyar dolarlık bir servetin sahibi haline gelmiştir... Topal'ın ticari faaliyetleri 90'lı yıllar boyunca inanılmaz bir gelişme göstermiştir. Ancak uyuşturucu ticaretinin de devam ettiği de bilinmektedir... Kurye bulmanın zorluğu ve problemi, Topal'ı gelişmiş bir çözüm bulmaya sevketmiş ve özelleştirilen HAVAŞ'ın yüzde 60 hissesi için en yüksek teklifi vermiştir." (114) Ama CIA'nın devreye girmesiyle denge değişmiş ihale Turgay Ciner'in YAZEKS şirketine kalmıştı. İddialara göre CIA, Topal'ın Havaş aracılığıyla uyuşturucu kaçıracağı kanısındadır. Ancak YAZEKS'in ortaklarını araştıranlar, Topal'ın girişimini engellemek için devreye giren başkalarının da olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Yani Havaş için plan yapan başkaları da vardır ve onlar da devrededir. "Topal'ın Havaş'ı almasını dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar engelledi. Ağar, İnterpol'den Topal'ın uyuşturucudan hüküm giydiği belgesini elde edip basına sızdırdı. 'ABD, Havaş'a talip Topal konusunda Türkiye'yi uyardı' haberini ortaya attı. To-

pal bu yolla devre dışı bırakıldı. Havaş grevi sürerken Özelleştirme Yüksek Kurulu , işletmenin Yazeks İç ve Dış Ticaret A.Ş.'ye satılmasını kararlaştırdı. Grevin 82. gününde Hava-İş Genel başkanı Atılay Ayçin tutuklandı. Terörle Mücadele Yasası'nın ünlü 8. maddesi, ilk kez işçilere ve grev hakkına karşı bu olayda kullanıldı. Dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'dı...Havaş'ı Çiller'in Özel Örgütü satın aldı! Bu satışta Mehmet Ağar önemli bir rol oynadı." (115) Topal'ın daha fazla büyümesi istenmiyordu.

İhaleyi alan Yazeks şirketinin ise ilginç ortakları ve bağlantıları vardı: "Yazeks, Park Holding bünyesinde bir şirket. Sahibi Turgay Ciner. Ciner, iş dünyasında Çiller ailesine yakınlığı ile tanınıyor. Özer Çiller'in yalı komşusu. Mehmet Ağar'ın yakın ahbabı. Mehmet Ağar'ın kardeşi Yunus Ağar da hem Park Holdingin hem de Yazeks'in yönetim kurullarında bulunuyor. Yunus Ağar aynı zamanda Yazeks'in Genel Koordinatörü. Ağar kardeşlerin Park Holding'in gizli ortağı olduğu da ileri sürülüyor. Ağar kardeşlerin kredi kartı ödemeleri Yazeks firması tarafından karşılanıyor." (116)

Bazı ipuçları olayı yakından izleyen dergi tarafından aktarılıyor: "Havaş Yazeks'e satıldıktan sonra Türkiye-Türk Cumhuriyetleri arasında uçak ve sefer sayısında büyük artış olmuş. Çok sayıda uçak kalkıyor, yolcu sayısında ise büyük artış yok. Ama uçakların 'yükü' fazla. Bu yükün ne olduğu bilinmiyor. Çünkü denetim tamamen Havaş'ta, yani Yazeks'te. Yük Devlet Hava Meydanları işletmesi tarafından denetlenmiyor." (117) Yazeks ve Havaş artık karlı bir işletme olmuştu, taşıyacak "ağır" yükler bulmuştu.

Rapor Topal hakkında başka ilginç bilgilerle devam ediyor. Topal'ın Yahudi ortakları Ruven ve Eli, kumar oynayan İsraillilerin ödemelerini yurtdışında yapmalarını sağlayarak bir tür kaçakçılık yapmaktadır. Ortaklarının açtığı yoldan hızla ileleyen Topal ise Kıbrıs ve Azerbaycan'ı da fethetmiştir.. Azerbaycan

Cumhurbaşkanı'nın oğlu İlhan Aliyev'in Topal'a 500 bin dolar kumar borcu olduğu belirtilmekte, Türkmenistan'ın ise adeta Emperyal tarafından işgal edildiği vurgulanmaktadır. Topal'ın bu ülkelerde açtığı kumarhaneleri de devlet desteklidir; Türk Eximbank kredileri emrindedir. Eline geçen para o kadar büyüktür ki, tombalacı Topal artık devlet işlerinde taraf olmaya başlamıştır. Türkmenistan doğal gaz ve petrol projelerine Emperyal şirketi müdahildir ve Türkmen yetkililer vasıtasıyla etkilidir.(118) Topal'ın hükmettiği para, bu ülkeyi satın alacak miktarlara ulaşmıştır çünkü.

Rapora göre, Topal'ın Kıbrıs'ta açılacak gazinosuna çeteden Abdullah Çatlı, A. Fevzi Bir ve Şami Hoştan ortak olmuştur. Ancak, çete alınan hisselerden memnun değildir. Mehmet Ağar devreye girer, eski liste yeniden açılır: "Mayıs 1996'da Mehmet Ağar'ın Adalet Bakanı olduğu dönemde ani bir haber ortalığı karıştırmıştır. İddialara göre Mehmet Ağar Topal hakkında Kürtçülük dosyası açtırmış ve gereği için emir vermiştir. Tıpkı Orhan Taşanlar'ın İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne atandıktan sonra TV'ye çıkıp 'buraya kafa koparmaya geldim' dediği tarihte, İstanbul'da bazı kirli iş sahiplerinin Emniyete götürülüp tartaklanması üzerine ,Topal önce Sedat Demir'e ulaşmış ve polisteki yeni ekiple irtibatlanmış olduğu gibi, bu defa da çok daha üst seviyede koruyucular aramıştır. Fatura da o nisbette yüksek olmuştur.(Topal'ın Orhan Taşanlar'a 250 milyar TL'lık hediye gönderdiği fakat reddedildiği söylentisi kendi muhittinde panik yaşanmasına yol açmıştır.)

Topal'ın kendini korumak saikiyle ilk önce siyasi kişilere ulaşarak dosyasını kontrol ettirdiği ve korkmasını gerektirecek bir hususu olmadığına inandırıldığı anlaşılmaktadır. Hatta bu arada bazı Özel Tim mensuplarıyla görüştüğü ve o cenahtan da uygun reaksiyonlar aldığı iddia edilmektedir, Mayıs 1996'da başlayan tedirginlik aynı ay içinde son bulmuş ve etrafına 'adını listeden çıkarttığını'

nakletmiştir. Bütün bu ilişkilerin çok önemli bağış ve ödemelere yol açtığı da ifade edilmektedir.

Ancak Haziran ayında tedirginlik avdet etmiş ve Temmuz'da Topal'ın tedirginliği had safhaya ulaşmıştır." (119) Rapora göre, Topal'ın yine Ankara'da başvurduğu kişiler 17 milyon dolar istemiş, para yerine ulaşmayınca bileti kesilmiştir. İddialara göre Topal'ın bütün parası Ağar'ın "gereğinin yapılması" emri ile sızdırılmaya başlanmıştır. Bunda o kadar başarılı olunmuştur ki parasının hesabını bilmeyen Topal'ın borçlu öldüğü söylenmektedir.

MEHMET ALİ YAPRAK

Öte yandan parası sızdırılan sadece Topal değildir. "Kürttür, PKK'cıdır" denilen herkes çete için hızla altın yumurtlayan tavuğa dönüşmektedir. Rapor, Suudi Arabistan'da 'Hacının malı' olarak bilinen Koptagon hapı kaçakçılığı ile zenginleşen Gaziantep'li işadamı Mehmet Ali Yaprak'ın macerasını anlatıyor: "...Topal'ın öldürmesi ile Gaziantep'te Mehmet Ali Yaprak'ın kaçırılmasıyla gelişen olaylar arasında irtibat vardır"(120)

Kutlu Savaş raporunu yazmadan önce bu olaylarla ilgili MİT'ten bilgi istemiştir. MİT'ten gelen bilgilerin rapora yansıyan kısmı şöyledir: "Mehmet Ali Yaprak 24 Aralık 1995 seçimlerinden önce seçim masrafları olarak Mehmet Ağar'a dolayısıyla DYP'ne 500 milyar lira yardımda bulunmuş, konuyu bilen Özel Harekat Daire Başkanı İbrahim Şahin de bilahare aynı şahıstan 100 milyar lira rüşvet almıştır... M.A.Yaprak'ın seçimlerden önce Mehmet Ağar ve İbrahim Şahin'e verdiği paralardan haberdar olan Abdullah Çatlı, adı geçenden kendilerinin de para almaları için Ercan Ersoy ve Ayhan isimli polis memurlarının da adaralarında bulunduğu bir ekibe M.A.Yaprak'ı kaçırtmış, olayda 6-7 şahıs polis maskesiyle görev almıştır."(121)

Kaçırılan Mehmet Ali Yaprak, Siverek'te 6 gün boyunca sorgulandı. Çete, Yaprak'tan 15 milyon mark "vergi" istiyordu. Miktarda indirimle gidildi, anlaşma gereği 3 milyon mark taksitle ödenecekti. Ancak olay duyulmuş araya başka hatırlı kişiler girmeye başlamıştı. (122)

Olayın bu aşamasında Yaprak'ı kurtarmak üzere yakınlarının yardım istediği Mehmet Eymür devreye girmiş ve bu çetenin müdahale planların bozulmasına neden olmuştu. Yaprak'tan serbest bırakılması karşılığında Ankara'nın aldığı para operasyonu yapan ekipten gizlenince, Çatlı ve ekibi ile Ankara'daki şeflerinin arası bozuldu. Bu bilgi de muhtemelen Eymür tarafından ilgililere iletilmişti; kontr-terör uzmanlığı herhalde böyle bir şeydi. Şimdi Yaprak'ın "Hacının malı"ndan kazandığı paralar adeta havada uçuşuyordu. Ankara'nın ağırlığını koyması taraflar arasındaki çatışmayı erteletti, MİT ile Emniyetteki çeteler arasındaki bir fidye savaşı daha tarafların hesaplarını bir başka zamanda görmeleri için kapatılmıştı. Ancak paraları sızdırılan Mehmet Ali Yaprak da Kumarhaneci Topal'la aynı akıbeti paylaşmaktan kurtulamadı. Bu "alemden" vergiyi sessiz sedasız ödemek gerekiyordu.

SÖYLEMEZ ÇETESİ

Haraç alma işlerinin vakayi adiyeden görüldüğünün tipik bir örneği de şöyle. İtirafçı çete elemanı Alaattin Kanat, Kürt işadamı Senar Er'i arayarak 100 bin Mark haraç istiyor. Er, bunun üzerine Kanat'ı ihbar ederek yakalatıyor. Ancak Kanat yalnız değildir ve arkasında elbette 'Özel Harpçi' görevliler vardır. Gerisi şöyle:

"100 mark haraç istediler, vermedi. Üstelik Güneydoğu halkının adını dehşetle andığı fidyeci cinayet makinesi Alaattin Kanat'ı yakalattı. Bu kez babasını kaçırdılar ve 'Özel Harpçi' ol-

duğunu söyleyen iki kişi Ankara'da, Atakule'nin karşısındaki bir 'yazıhane'de fidyeyi 750 bin marka yükseltti. Onları da zamanın Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'a şikâyet etti. Bizzat Ağar'ın makamında teypli, kameralı tuzak hazırlandı; fidyeciler randevu günü koca bir polis timi tarafından kuşatıldı, gizlice fotoğrafları çekildi ama ellerini kollarını sallaya sallaya çekip gittiler. Ardından da telefon ettiler: 'Demek bizi emniyet genel müdürlüğüne ihbar ettin, babanı artık ölmüş bil...' (123) Dergi bir sonraki sayısında bu özel harpçilerin ismini de açıkladı: Nafiz Karacan ve Murat Akdemir. Haklarında bir işlem yapıp yapılmadığı ise hiç öğrenilemedi.

"Söylemez Çetesi" ise, devlet çetesinin sıkıştığı bir zamanda ortaya çıkarılmıştı. Görünüşe göre Söylemezler, basit hatalar sonucu polisin ağına düşmüştü.

"Yıl 1994, Ankara Demirtepe'de Zeyno Pastanesi'nde, Kürtçe kaset çalınmasına karşı çıkan bir müşteri ile pastanenin sahibi Gaffar Can arsında kavga çıktı. Müşteri Güneydoğu'da görev yapan bir subaydı. Kavga, çatışmaya dönüştü. Gaffar Can, subayı ve babasını bıçakladı. Can, halen Çorum Kapalı Cezaevi'nde yatıyor.

Olaydan hemen sonra Gaffar Can'ın evi basıldı. Polisler evde bir kaleşnikof ve bir torba mermi ile birlikte Mehmet Faysal Söylemez adında bir kişiyi yakaladılar. Söylemez ailesinin en önemli isimlerinden biri olan Faysal Söylemez, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden 'malulen emekli' bir astsubaydı.

Söylemez'in serbest bırakılması için çok sayıda kişi devreye girdi. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yıllarca 'hizmet etmiş' ve 'malulen emekli' olmuş bu astsubay için önce DYP'nin etkin bir Kürt kökenli milletvekili (Salim Ensarioğlu bu olayın ardından Devlet Bakanı oldu-o.g.) ve daha sonra da Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Ağar devreye girdi, Mehmet Faysal Söylemez, serbest bırakıldı!" (124)

Söylemezler kurtulmuş gibi görünüyordu. Neredeyse bütün Emniyet teşkilatı onların arkasındaydı.

Dergi, Söylemez çetesi için devreye girenlerin adını sayıyor: “Emniyet Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanı Tugay Duran, Ankara ve İstanbul eski Asayiş Şube Müdürü Sedat Demir, İstanbul eski Emniyet Müdürü ve Bursa Valisi Orhan Taşanlar ve Adalet Bakanı Mehmet Ağar!”(125) İsmi geçenlerin hepsi Emniyette Ağar’ın adamları olarak biliniyordu. Dergideki habere göre Söylemezlerin hedefi olan DYP Şanlıurfa Milletvekili ve korucu ağası Sedat Bucak’ın bile Söylemezlerle ilgili olarak kendisine yapılan baskıdan yakınıyordu.

Neydi Söylemez Kardeşlerin Gücünün Sırrı? ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, RP-DYP Koalisyon hükümetinin Söylemezler çetesi operasyonu nedeniyle kurulduğunu ifade ediyordu: “Yılmaz, DYP’den istifa eden İstanbul Milletvekili Necdet Menzir’i tebrik etmek için aradığını belirterek, ‘Menzir bana Eğer söylemez kardeşler olayının üzerine gitmeseydiniz, RP-DYP koalisyonu kurulmazdı dedi’ diye konuştu. Yılmaz, Çiller’in korkusu nedeniyle Erbakan’ın mecbur kaldığını savunarak, ‘Artık Erbakan örtülü ödenekle ilgili her şeyi biliyor. Pat diye açıklayabilir. Bu yüzden DYP’nin direnişi kalmadı’ dedi.”(126) Böyleydi, çeteler hükümet devirip, hükümetler kurdurabiliyordu.

Bir çalışmada, Söylemezler olayı ile ilgili gelişmeler şöyle özetleniyor: “Çete ile ilgili soruşturma Ağar ve ekibine doğru tırmandıkça engellendi. Yılmaz’ın başında olduğu Anayol hükümeti de aynı nedenle Çiller tarafından bozuldu. Soruşturmanın üzerini örtmek için kurulan Refahyolun mimarının ise yine Mehmet Ağar olduğu söyleniyor.”(127)

Bir başka politikacı ise Mehmet Ağar’ın İçişleri Bakanı yapılmasını aynı nedene bağlıyordu. Aynı nedenle bir eski polis şefi de DYP’den istifa etmiş, olayın örtbas edilmeye çalışıldığını söylemişti.

“Sezgin ve partisinden istifa eden Menzir, İçişleri Bakanı Mehmet Ağar’ı ağır bir dille suçladı... Eski İstanbul Emniyet Müdürü İstanbul Milletvekili Necdet Menzir, Mehmet Ağar’ın mafya operasyonu sürerken Tansu Çiller tarafından İçişleri Bakanlığı’na getirilmesine tepki göstererek DYP’den itifa etti. Çiller’i Ağar konusunda uyardığını söyleyen Menzir mafya operasyonuna dikkat çekerek ‘Bir sürü insanın mahkemeye gittiği, soruşturmaların açıldığı böyle bir dönemde İçişleri Bakanlığı gibi bir makamın başına Mehmet Ağar’ın getirilmesinin ne kadar doğru olduğunu kamuoyu değerlendirsın’ dedi. Eski İçişleri Bakanı, DYP Aydın Milletvekili İsmet Sezgin de Mehmet Ağar’ın ‘belli amaçlar’ nedeniyle İçişleri Bakanı yapıldığını söyledi.”(128) Neydi Söylemezler’in sırrı?

Bu sırrı bilenlerin de yine kahramanlarımız Mehmet Ağar ve Söylemezlerin öldürmeyi planladığı Sedat Bucak olması büyük ihtimaldi. Faaliyet alanları daralıyordu; her olayın ardından polis şefleri yer değiştiriyordu. Şükrü Balcı’nın başlattığı ve Ağar’ın sürdürdüğü gelenek polisi yeniliyordu. “Söylemez kardeşler çetesinin ardından Emniyet Genel Müdürlüğü’nde büyük operasyon. 7 Müdür görevden alındı. Emniyet Genel Müdürü Alaaddin Yüksel, ikisi yardımcısı, beşi de daire başkanı olmak üzere 7 emniyet müdürünü görevden aldı. Görevden alınan poli şeflerinin, Adalet Bakanı Mehmet Ağar’ın Emniyet Genel Müdürlüğü döneminde atandıklarına dikkat çekildi.”(129) Söylemezler cezaevine girdikten sonra Ağar’ın tavrının değiştiği anlaşıldı. Dr. Sena Söylemez, Ağar’ın kendisinin öldürülmesi amacıyla Bucaklar’ın tutulduğu Kütahya Cezaevi’ne nakledilmesi için özel emir verdiğini iddia ediyordu. Söylemez, kanlı olayların çıkacağını sezen cezaevi savcısının bunu kabul etmeyerek hayatını kurtardığını söylüyordu.(130)

KUTLU ADALI CİNAYETİ

Artık “korsan adası” olarak anılan “Yavru vatan” çete ilişkileri için mükemmel bir mekân olma özelliğini koruyordu. Adanın bu tarafından kaçan Rumların mallarına el koyarak zenginleşenlerin çokluğu yüzünden “Türk milliyetçiliği” zaten revaçtaydı. “Ana vatan”ın kaymağını yedikleri için milliyetçi olan çetecilerle hızla kaynaşp, siyasi muhalifleri birbirinden öğrendikleri yöntemlerle yok etmeye ve korkutmaya başladılar. Amerika Türkiye’ye, Türkiye de yavru vatana suç ihraç ediyordu. Kıbrıs, çete için korunaklı bir limandı, burada da “huzurun bozulmasına” asla müdahale etmediler.

Gazeteci Kutlu Adalı huzur bozanlardan biriydi, yönetenler hakkında sert yazılar yazıyordu. Gerçi Kutlu Adalı “minik kontrgerilla” örgütü olarak bilinen “KKTC Sivil Savunma Teşkilatı”na üyeydi, milliyetçiliğinden kuşku duyulmuyor olacak ki resmi çevrelerde kendine iyi bir yer edinmişti. Ancak yine de sorunlar yaratmaktan geri durmuyordu. Rauf Denктаş’a muhalifti, onun hakkında yazdığı “Minaredeki deli” başlıklı yazı yüzünden evi kurşunlandı. Sonra Kıbrıs’ta faaliyet gösteren bir dizi paramiliter örgütleri suçlamaya başladı; “Kıbrıs Barış Harekati”ndan önce birçok cinayetin onlar tarafından işlendiği ve Rumların üzerine atıldığını iddia etti.(131) Bu “vatanseverler” için “ihanet” demekti.

Kendisinin de üyesi olduğu Sivil Savunma Teşkilatını da itham edince, Türkiye’de iç savaşın alevlendiği günlerde onun da üzeri çizildi; “Kutlu Adalı KKTC’nin başkenti Lefkoşe’de 6 Temmuz 1996 gecesi evinin önünde kurşunlanarak öldürüldü. Adalı, Cumhuriyetçi Türk Partisi’nin yayın organı Yeni Düzen gazetesinin köşe yazarıydı. Kutlu Adalı’nın cenaze törenine binlerce kişi katıldı. Adalı için 20 sendika genel grev yaptı, esnaf kepenk kapattı. Sui-

kastı Türk İntikam Tugayı(TİT) üstlendi..12 Eylül 1980 öncesinde TİT, Çatlı'nın sağ kolu Rıfat Yıldırım'ın ETKO'su gibi aşırı sağcı cinayet şebekelerinin yer aldığı illegal örgütlerden biri.”(132) Tıpkı Türkiye’de işlenenler gibi cinayet profesyonelce hazırlanmış tam bir çete işi idi. Adalı cinayetinin işlendiği gece sokak lambalarının sigortaları sökülüştü.(133) Adalı, Kıbrıs’ta başlattığı iç savaşın kurbanı olmuştu.

Adalı'nın öldürüldüğü günlerde Adada tanidik simalar da bulunduğu daha sonra anlaşıldı; üstüne üstlük cinayet şu kayıp olan Uzilerden biriyle işlenmişti, hani Ertaç Tinar'ın Emniyet’e hibe ettiği Uzi’ler.

Kıbrıs, bombalama ve siyasi cinayet haberleriyle sarsıldığı günlerde, gazeteci Kutlu Adalı da faili meçhul bir cinayete kurban gitmesi üzerine Meclis’te tıpkı bizde olduğu gibi bir araştırma komisyonu kuruluyor. Gerisini izleyelim: “Komisyonun ulaştığı en önemli noktalardan birini Adalı cinayetinin Uzi marka silahla işlendiği oluşturuyor. Uzi silahların Türkiye’ye satışını gerçekleştiren Hospro şirketinin sahibi Kıbrıslı Türk işadamı Ertaç Tinar. Çetenin ‘Reis’i Abdullah Çatlı’nın bu tarihlerde adada bulunması ise cinayetin üzerindeki sis perdesini daha da yoğunlaştırıyor.”(134) Adalı'nın ölümü de yaşamı gibi kuşkuluydu.

İşin içinde başka “Kıbrıs bağlantıları” da vardı: Asil Nadir. İlişkileri açığa çıkaran ise popüler bir emniyetçiydi.

Türkish Report, Avustralya’da yayınlanan bir Türk gazetesi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde Emniyet Amiri olan ve bir dönem Necdet Menzir’in Özel Kalem’inde çalışan Celal Akbulut gazetenin yazarlarından Erol Mütercimler’e Ağar’la ilgili bilgilerini aktarıyor: “Akbulut, Ayşegül Nadir’in kaçakçılık suçundan kurtarılması için Asil Nadir’in, o sırada Emniyet Genel Müdü olan Mehmet Ağar’a 300 bin dolar gönderdiğini ve Ayşegül Nadir’in serbest bırakılmasının

sağlandığını ileri sürüyor... Akbulut'un iddiaları bununla bitmiyor. Türkiye'den taşınan uyuşturucudan Mehmet Ağar'ın pay aldığını ve Ağar'ın, Panama bandıralı bir şilebe sahip olduğunu ileri sürüyor.” (135) Akbulut, zamanın Mali Şube Müdürü Salih Güngör'ün Ayşe-gül Nadir'e karşı yürüttüğü operasyonda yer almış, Nadir'in serbest bırakılması üzerine Güngör ile tartışmış ve görevinden kendi iste-ğiyle ayrılmıştı. Emniyet Amiri Akbulut, Uyuşturucu Baronu Hü-seyin Baybaşı'nı le aynı bilgileri veriyor, bir uyuşturucu kaçakçısının ünlü bir polis şefi ile ilgili bilgilerini doğruluyordu. Haberin dergide yayınlanması üzerine Ağar, haberi tekzip etti. (*Sayfa altına dipnot: Celal Akbulut, bir kitap fuarında ziyaretime geldi. Son derece kibar ve iyi yetişmiş biri olduğu izlenimi edindim. Samimi olduğundan kuşkulanan için bir neden görmüyorum. Daha önce Pike başlı-ğını taşıyan bir kitabımda da yer alan bu iddialar hakkında “doğru olmadığını, bir yanlış anlamadan kaynaklandığını” söyledi. Celal Bey'in beyanatını doğru kabul etmek durumundayım. Ancak bu durumda, bu bilgileri aktaran Erol Mütercimler'le ilgili sorun do-ğuyor. Karanlık bir tünelde el yordamıyla yürüyoruz. Yanılmamız, bazen de yanıltılmamız mümkündür. o.g.)

Gelelim Kutlu Adalı'nın öldürmeden önce uğraştığı konuya. Kıbrıs'ta çetenin bir kolu tarihi eser kaçakçılığı ile uğraşmaktay-dı. Herhalde Nadirlerle böyle tanışmışlardı. Çete üyeleri Magosa yolu üzerindeki şimdi müze olarak kullanılan 1520 yıllık St. Bar-nabas Kilisesi'ni 14 Mart 1996 gecesi soymuştu.(136) Adalı, kiliseyi soyanların “Kıbrıs MİT”i de denilen Sivil Savunma Teşkilatı ele-manları olduğunu iddia ediyordu. Sivil Savunmacılar ile Abdullah Çatlı'nın arası da iyiydi; Anavatanda ortak tanıdıkları ve dostları vardı. Aynı bayrak için çarpışıyorlardı. Adalı cinayetini Türk İnti-kam Tugayı(TİT) üstlendi. TİT, Türkiye'deki ana çetenin kod adıy-dı!

Asıl olan ise Milliyetçi kamu görevlilerinin Kıbrıs'la ilişkilerinin gönül bağından öte olması. Adaya yatırım yapıyorlar, para akıtıyorlardı. Her birinin birer “kıyı bankası” sahibi olduğu da Susurluk'un ardından ortaya çıktı. “Korsan adası” olarak anılan KKTC, “Susurluk adası” adını da işte o günlerde bileğinin hakkıyla aldı.

Batık bankaları ile sık sık gündeme gelen Kıbrıs, uyuşturucu, silah ve kara para işlerinin içine o kadar batmıştı ki aynı işten nemalanan Cumhurbaşkanı ve milletvekillerinden söz ediliyordu. Susurluk'un sınırları genişliyordu. “Avcı, Eymür'ün KKTC'deki First Merchant Bank' değişik bir isimle ortak olduğunu öne süren ilk kişiydi. 'Ağar da şoförünün kardeşi aracılığıyla ortaktı'. Eymür ise bir iddiayı dile getiriyor ve şimdiye kadar hiç telaffuz edilmemiş iki ismi ilk kez bu kitabın yazarlarına açıklıyordu. 'bankanın ilk ortakları Engin Civan ve eski bir Merkez bankası başkanıdır'. Eymür bu bankanın yasal ortaklarından biri olan Hakkı Yaman'dan kendilerine yardımcı olan bir kişi diye bahsediyor ve Yaman aracılığıyla komşu bir ülkede yeni bir banka kurdurup buradaki terör örgütlerinin kara parasını kontrol etmeyi hedeflediklerini belirtiyordu. Ama bu banka kurulmadı.”(137)

Aslında Kıbrıs'la bağlantılar yeni değildi. 1. MİT Raporu'nda Mehmet Ağar'ı telefonla arayan Halil Peril adında bir kişiden söz ediliyordu. Rapor uyuşturucu kaçakçısı Halil Peril'in, Kıbrıs'lı “baba” Con Aziz(Aziz Mehmet Kent)'in adamı olduğunu bildiriyordu. Con Aziz, Baba Nadir'in dostuydu. Halil Peril ise yalnız Kuzey Kıbrıs'la değil Güney Kıbrıs'la da irtibatlıydı. Zamanın Rum Lideri Kipriyanu ve Rauf Denktaş Londra'ya gittiklerinde onun evinde kalacak kadar Peril ile samimiydiler.

Olayın özeti şöyle: “Çetenin bir kolu da tarihi eser kaçakçılığı yapıyordu. Hakkari, Bitlis, Van, Kars, Malatya, Amasya, Kayseri ve Çanakkale'de kaçak kazı yaptırıyorlardı. Elde edilen tarihi eserler

İstanbul Bakırköy’de bir ülkücünün bürosunda satılıyordu! Kazı yaparken Çanakkale’de iki kez yakalandılar. Ancak onları kimse durduramıyordu. Çok üstlerine gelinirse hemen silaha sarılıyorlardı.

Magosa yolu üzerindeki 1520 yıllık St. Barnabas Kilisesi 14 Mart 1996 gecesi kimliği bilinmeyen bir grup tarafından soyuldu. Kili-se artık bir müze olarak kullanılıyordu ve o soygunla birlikte kilisedeki birçok değerli eşya kayıplara karıştı. Soyguna katılanların KKTC’nin istihbarat örgütü Sivil Savunma Teşkilatı’ndan olduğu söyleniyordu. ‘Kıbrıs’ın MİT’i’ ile Abdullah Çatlı’nın yakın ilişkisi olduğu da iddia ediliyordu.

Bu olayı araştıran gazeteci Kutlu Adalı, 7 Temmuz 1996 akşamı Lefkoşa’da evinin kapısının önünde vurularak öldürüldü. Cinayeti, TİT(Türk İntigam Tugayı) üstlendi ve cinayet ‘fali meçhul’ olarak kaldı. Ama Adalı’yı vuran kurşunların Uzi marka bir silahtan çıktığı kesinleşti.”(138)

JİTEM SUBAYI ANLATIYOR

Evrensel gazetesinde 21.01.1996 tarihinde bir JİTEM subayının itirafları yayınlandı. Orduda İstihbarat Timi’nde teğmen olarak görev yapan, Şırnak, Siirt, Sason bölgelerinde çalışan subay faili meçhul cinayetlerle ilgili şunları anlatıyordu:

“İl ve ilçe merkezlerinde sayısı 30-40’ı bulan JİTEM ve MİT sorgu merkezi var. Bu sorgu merkezlerini rütbesi biraz daha yüksek subaylar, operasyon timlerinde görevli olanlar bilir. Bu merkezlerde mutlaka birkaç itirafçı bulunur. İtirafçılar yetkililer kadar serbesttir... Jitem’de görev alanlar, Özel Harekat Timleri ve korucular , kendi içlerinde sıkı takip ve kontrol altındadır. Bir elemanı birkaç kişi birden denetler, öyle bir sistem oluşmuş ki, şüphecilikten dolayı sorgulanan pek çok eleman ve subay var. Hepsinin psikolojik durumu bozuk. Son iki yıldır uzman

askeri psikologlar, tedavi merkezleri oluşturuldu. Gece operasyonlarına katılmak istemeyen pek çok eleman intihar etti, ya da intihara teşebbüs etti. Benim bildiğim bir olay var. Silvan'dan Çüngüş'e gece giden bir operasyon timinden uzman çavuş, helikopterden atlayıp intihar etti... Eğer aşiretler olmasa, devlet zafiyeti iki katına çıkar. Örneğin Urfa bugün Bucaklardan sorulur, Urfa hem Adıyamanı Hem Diyarbakır hem Gaziantep'i denetliyor. Bu açıdan Özel Harekat timlerinin yapamadığını Bucak aşireti yapıyor...Öldürülenlerin çoğu helikopterle ormanlık alanlara veya sarp kayalıklara atılır. Bazıları da yakılır ve gömülür. İtirafçılar operasyonlara katılır. Lojistik destek sağlayan köyler ve kişiler tespit edilir ve etkisiz hale getirilir. Lojistik destek sağlayan köylüler, toplu gözaltına alınır ve köy yakılır... Öldürülmeden önce bize, yani sorumluluk alanımız Silvan'a biri getirildi. Öldüğü gün adının Ali Tekdağ olduğunu öğrendiğim bu kişi, önce Diyarbakır Terörle Mücadele Şubesi'nde, sonra Çevik Kuvvet Polis Müdürlüğü ve Polis Koleji'nde sorgulandı. Silvan'a getirilmeden önce Diyarbakır Pirinçlik Jandarma Karakolu'na götürülüp sorgulandıktan sonra, oradan Ergani'ye, Ergani'den de zırhlı personel taşıtlarıyla Silvan'a getirildi. Zırhlı Tugay'a getirildiğinde çok zayıftı, bitkin görünüyordu. Saç ve sakalları oldukça uzamıştı. 5-6 metreden hissedilecek derecede kötü kokuyordu. Ben o zaman sorgu timinde değildim, operasyon timindeydim. Sorgu timinde hemşehrim olan bir üsteğmen arkadaşım vardı. Ali Tekdağ, PKK itirafçılarının bilgileri doğrultusunda gözaltına alınmış. Sanırım 80 ya da 90. gündü. Yaklaşık 2 ay poliste sorgulanmış, hiç bilgi vermemişti. Sorgusunu 'Boğa' lakaplı komutan yapıyordu. Sorgu timi komutanı ve sağcı elemanlar, yoğun işkence uyguluyorlardı. Bir gün üsteğmenin anlattığına göre, cinsel organını köpeğe yalatıp uyardıktan sonra plastik naylon yakıp üzerine dökmüşler. Hayalarından birini tahta şeklinde metal bir cisimle ezmişler. Her seferinde beni öldürün deyip durmuş. Kasap çengeline asılı bir vaziyette, kendisine copla tecavüz edilmiş...

Boğa lakaplı komutan Tekdağ'ın cinsel organında bulunan idrar yoluna tel sokuyor ve elektrik veriyor. Hemen ölmemesi için sürekli iğne yapılıyor. Zaten sorgulamada sürekli askeri doktorlar bulunduruluyor. Bunların verdiği bilgiler doğrultusunda şahıslar muamele görüyordu. Sorgulama yerinde bulunan tim komutanlarının telsizi Asayiş Kolordu Komutanlığı'na endekslidir. Kolordu komutanın talimatına göre sorgulama yöntemleri değişir. Sorgulama bölümüne görevlilerden başka kimse giremez. Sorgu odasında Tekdağ'ın daha ne kadar dayanıp dayanamayacağı doktora sürekli soruluyor. Askeri doktor fazla dayanamayacağını söyleyince Tekdağ 120. gününde buradan alındı ve benim de bulunduğum operasyon timi eşliğinde, askeri bölge dışında çöplüğe getirildi. Burada Timuçin ve Boğa silahla taradılar. Öldükten sonra timde bulunan bir başka elemanın, Tekdağ'ın yakılması gerektiğini söylemesi üzerine, Tekdağ benzin dökülerek yakıldı. Cesedi kömür haline gelmiş olan Tekdağ'ın kemikleri ve geriye kalmış diğer parçalarını, Silvan Diyarbakır arasında bir dere kenarındaki nadaslı bir tarlaya götürüp zırhlı bariyerde bulunan kazma ve kürek aracılığıyla gömdük. Tekdağ'ın ölümünü hem OHAL Valisi (Ünal Erkan) hem de Asayiş Kolordu Komutanı hem de Diyarbakır Emniyet Müdürü biliyor.”(139)

Bilgilere göre “Ali Tekdağ 14.11.1994 tarihinde Diyarbakır Dağkapı Şeker Sokak'ta karısının yanında gözaltına alınıyor, işkenceyle geçen uzun bir süreden sonra 1995'in Mart-Nisan ayları arasında öldürülüyordu.”(128)

Aynı subay şunları anlatıyor:

“Timler yakaladıklarına her şey yapmakta serbesttir. İnkâr ederler, ama doğrudur. Öldürülenlerin uzuvlarını keserler. Özellikle cinsel organları kesilir ya da cisim sokulur. Silvan'ın kırsalında bir kadın militan yaralı olarak yakalandı. Ona her şey yapıldı. Operasyon timindeki Boğa lakaplı komutan tecavüz etti, sonra da G-3 piyade tüfeğiyle cinsel organına tecavüz etti. Bütün bir şarjörü boşalt-

tı. Sorgularda kadın olsun erkek olsun tecavüz sıkça yapılır. Cinsel organlar uyarıldıktan sonra, sigara, bez yakılarak üzerine tutulur. Sert bir cisimle vurulur. Askerlere tecavüz ettirilir.”(140)

Özel Timde görev yapan C.C. 4 Şubat 1996 tarihli Evrensel gazetesinde anlatıyor:

“Çatışmalarda o kadar tahrik oluyoruz ki çoluk çocuk demiyoruz. Bir gün bize verilen bilgiler doğrultusunda gittiğimiz operasyonda iki küçük çocuk öldürdük, neden öldürdük bilemiyoruz. Bize verilen talimat bu evdekiler öldürülecek şekildeydi, o kadar.. Özel Tim MHP çatısı altında toplanmış. Ben MHP’li değilim, para kazanmak için bu işi yapıyorum. Benim gibi çoğu insan böylesine girmiş, işin içinden çıkamıyorsun. İşlenen cinayetlere ortak oluyorsun. Eğer aramızdan birisi ayrılacak olursa o hemen öldürülür. Çatışmada öldü denir ve timde bulunan herkes o kişiye ateş eder. Suça ortak olmaktır amaç.” (141)

Bu ve buna benzer itirafların, tanık ifadelerinin, resmi ve gayri resmi birçok raporun gösterdiği gibi Güneydoğu’da sürdürülen iç savaş kayıp ve faili meçhul cinayet olaylarının ilk ve en önemli nedenidir. Bu yaygın cinayetler, bu bölgede hukukun askıya alındığının ve onun yerine orman kanunlarının geçirildiğini gösteriyor. 1990’lı yıllar boyunca bu uygulamalar sonucunda kaybedilenlerin sayısı sadece Güneydoğu bölgesi itibariyle şöyle not ediliyor:

1990	1
1991	1
1992	2
1993	31
1994	40
1995	75
1996	19
1997	45
	(142)

Yine aynı rapora göre bu kayıplardan cesedi bulunanlar şöyledir:

A.Baki Işık: 09.11.1995 tarihinde Diyarbakır ili Dicle nehri kenarında cesedi bulundu.

Abdullah Canan: 22.02. 1996 tarihinde Hakkari ili Yüksekova ilçesi Altınbaşak köyünde cesedi bulundu.

Atila Osmanoğlu: 1996 yılında kaybedilen Osmanoğlu'nun, 1998 tarihinde Şırnak ile Silopi ilçesi yakınlarındaki boş bir kuyuda cesedi bulundu.

Derviş Demir: 1997 yılında Şırnak ili Cizre ilçesi Atatürk Parkında cesedi bulundu.

Fehmi Akyürek: 09.11. 1995 tarihinde cesedi bulundu.

Kerevan İrmez: 28.11. 1995 tarihinde Şırnak ili Silopi ilçesinde cesedi bulundu.

Mahmut-Fahriye Mordeniz: 1996 yılında kaybolduktan sonra, 1998 yılında Cizre Silopi karayolu üzerinde cesetleri bulundu.

Mehmet Kesim: 24. 03. 1996 tarihinde Mardin ili Derik ilçesi yakınlarında cesedi bulundu.

Ramazan Yazıcı: 1996 yılında kaybedilen Yazıcı'nın, 1998 yılı içerisinde Şırnak ili İdil ilçesinde cesedi bulundu.

Teyfik Kusun: 1996 yılında kaybolmasından birkaç gün sonra Adıyaman ili sınırları içinde cesedi bulundu.(143)

PROVOKASYON GELENEĞİ

Türkiye tarihi boyunca cinayetlerle adını duyuran örgütlerin yetenekleri siyasi cinayetlerle sınırlı değildi. İtalya'da, Latin Amerika'da ve dünyanın siyasal sorunlarıyla boğuştuğu hemen her ülkesinde amaca ulaşmak veya siyasi muhalifleri yoketmek üzere provokas-

yonlar da düzenleniyordu. “12 Mart 1971 darbesi yaklaşırken kontrgerillanın düzenlediği provokatif eylemlere hız verilir. 27 Kasım 1970 gecesi Kültür Sarayı yakılır. Aynı günlerde art arda Marmara Gemisi ve Eminönü Vapuru da bombalanarak batırılır. Bu eylemler günlük basında manşetten komünistlerin sabotajları olarak gösterilir. Bu gerekçeyle aralarında Talat Turhan’ın, İlhan Selçuk’un da bulunduğu birçok kişi, gözaltına alınarak işkenceleriyle meşhur Ziverbey Köşkü’nde sorgulanırlar. Ziverbey Köşkü, sorgulamalar için kontrgerillanın özel olarak hazırladığı bir kontra merkezidir. Her üç eylemin de kontrgerillanın bir provokasyonu olduğu ortaya çıkmasına rağmen, bugüne kadar Kültür Sarayı’nı yakanlar ve gemileri batıranlar hakkında en ufak bir ipucu elde edilememiş, bu konuda ciddi bir soruşturma yürütülmemiştir.

1 Mayıs 1977’de Taksim alanında düzenlenen 1 Mayıs işçi bayramı gösterilerine 500 bin kişi katıldı. Burjuva basın günler öncesinde olay çıkacağı yönünde yayın yapıyor, adeta kamuoyunu buna hazırlıyordu. Mitingin dağılmasına kısa bir süre kala İntercontinental Oteli’nin (Şimdiki The Marmara Oteli) odalarından, Pamuk Eczanesi’nin bulunduğu binanın üst katından ve Sular İdaresi’nin üstünden alana sivil giyimli şahıslar tarafından yaylım ateşi açıldı. Gümüşsuyu Caddesi’nden çıkan bir beyaz Renault’un içinden de kitlenin üzerine ateş açıldı. Bu esnada panzerlerden atılan ses bombaları alanda kargaşanın artmasına sebep oluyordu. Bu katliamın bilançosu 34 ölü idi...İntercontinental Oteli, Şili’de Allende’yi devirmede rol oynayan ITT şirketine aitti. Olaylardan kısa bir süre sonra otel başka bir şirkete satılıyordu. 1 Mayıs’tan üç gün öncesinden itibaren otel kapatılıyor ve müşteri kabul edilmiyordu. Ancak olay günü gelen bir grup yabancıнын da aralarında olduğu ‘konuklar’ otele alınıyor ve aynı gün oteli terk ediyorlardı. Elllerinde silahlarla Sular İdaresi’nin üzerinde fotoğrafları çekilen şahıslar önce polis

tarafından yakalanıyor, ancak hemen serbest bırakılıyordu. Büyütülmesi talebiyle Adli Tıp'a gönderilen bu fotoğraflar ve o günün polis telsiz bant kayıtları kayboluyor ve bir daha bulunamıyordu. Sonraları basında çıkan yazılarda Devlet Bakanlığı'na kadar yükselen Orhan Kilercioğlu'nun 1 Mayıs Katliamındaki kilit isimlerden biri olduğu iddia edildi. Yine Hüseyin Baybaşı'nın iddialarına göre işkenceli sorgulara katılan, MİT'çi Necdet Küçüktaşkın, kendi ağzından 1 Mayıs Katliamında görev aldığını Baybaşı'na açıklamıştı.

Kontrgerillanın gerçekleştirdiği bir diğer büyük katliam da Kahramanmaraş Katliamıydı. "Çiçek sinemasında anti komünist içerikli 'Güneş Ne Zaman Doğacak' filmi oynuyordu. 19 Aralık 1978 akşamı film oynarken sinemaya tahrip gücü düşük bir bomba atıldı. 'Komünistler bombaladı' propagandasıyla faşistler sokağa döküldü. Sinemaya bombayı ÜGD Kahramanmaraş Şube Başkanı Mehmet Leblebici ve 2. Başkanı Mustafa Kanlıdere'nin talimatıyla Ökkeş Kenger koyuyordu. Ökkeş Kenger, 1980 sonrasında soyadını değiştirerek Ökkeş Şendiller oluyor ve BBP'den milletvekili seçilerek Meclis'e giriyordu. 20 Aralık'ta Alevilerin oturduğu bir kahve bombalandı. 21 Aralık'ta TÖB-DER'li iki öğretmen öldürüldü. 22 Aralık'ta cenazeleri taşıyan kalabalığa 'Komünistlerin namazı kılınmaz' diyen faşistler ve kışkırttıkları kalabalık saldırdı. Faşistler şehrin çeşitli yerlerinde saldırıya geçti, 3 kişi daha öldü. 23 Aralık'ta tamamen silahlandırılmış olan faşistler katliama başladılar. Alevilerin yoğun olduğu mahalleler bombalandı, yakıldı, yıkıldı. Yaralıları hastanelere sokulmadı. Sunni mahallelerinde de önceden işaretlenmiş evlere saldırıldı. Çocuk yaşlı demeden gerçekleşen bu katliamda 111 kişi öldü." (144)

"Maraş'takine benzer bir katliamda Çorum'da gerçekleştirilmeye çalışıldı. Çorum'da girişilen katliam teşebbüsünden bir süre önce ABD'nin Ankara Büyükelçiliği'nde ikinci katip olarak görev yapan

Robert Aleksander Peck Çorum'a gelerek, burada çeşitli 'incelemelerde' bulunmuştu. 30 Haziran 1979'da faşistlerin içinde bulunduğu bir arabadan devrimcilerin ağırlıkla oturduğu semtlere ateş açıldı. Ertesi gün faşistlerin yoğun olduğu mahallelerde cihat çağrısı yapan bildiriler dağıtıldı. Akşam polis desteğinde saldırılar başlatıldı. Alevi mahallelerine yüksek binalardan uzun namlulu silahlarla ateş açıldı. Yüzlerce ev ateşe verildi. Bu saldırılarda 4 kişi öldü. 4 Temmuz günü Milönü Mahallesi'ne karşı polisler panzerlerle büyük bir operasyon düzenledi. Birçok insan gözaltına alındı. Aynı gün Çorum dışından getirilen faşistlerle takviyeli olarak Cuma namazından sonra 'Komünistler Alaaddin Camisi'ni ateşe verdi' propagandasıyla camilerdeki kitle galeyana getirildi. Kamyonlardan silahlar, sopalar dağıtıldı. Milönü Mahallesi'nin girişindeki bir inşaattan ağır makinalılarla ateş açıldı. Bu ateşe polis panzerleri ve askerler de katıldı. Çok sayıda insan öldü. Faşistlerin rehin aldığı 10 kişi daha öldürüldü. Çorum saldırıları sırasında 50'den fazla insan hayatını kaybetti. Maraş'takinden daha büyük bir katliam teşebbüsü devrimcilerin ve halkın uyanık davranması ve örgütlü mücadele etmesi sayesinde çok daha büyük boyutlara ulaşmadan engellendi. Faşistler olaylar boyunca Milönü Mahallesi'ne girmeyi başaramadılar.”(145)

“1995 12 Martı'nda bir kahvenin taranması sonucu Gazi Mahallesi'nde başlayan ve Ümraniye'ye de yayılan olaylar da kontrollerin tertiplendiği eylemlere verilebilecek örneklerdendir. Kahvenin taranmasını protesto eden ve cenazeleri kaldırmak isteyen halkın üzerine uzun namlulu silahlarla açılan ateş sonucu Gazi ve Ümraniye'de 22 kişi hayatını kaybetti. Olaylarda Özel Tim, JİTEM aktif olarak rol alırken Çevik Kuvvet de panzerlerle saldırı. Gazi saldırısı sonradan Buhran Yönetim Merkezi adında oluşturulan MGK'ya bağlı, olay yerinde hareket merkezleri kurularak

müdahale açısından önemli ve olumlu bir örnek olarak açıklandı. Ömer Lütfü Topal'ın ölümüne karıştıkları iddiasıyla tutuklanan, Sedat Bucak'ın koruması iki Özel Tim mensubunun, Ayhan Çarkın ve Ercan Ersoy'un Gazi Katliamı sırasında ellerinde uzun namlulu silahlarla Gazi'de bulundukları, Emek gazetesinde yayınlanan fotoğraflarla açığa çıktı.”(146)

“1 Mayıs 1996 da, kontrgerillanın başka bir katliam denemesiydi. Yine günler öncesinden yapılan olumsuz propaganda ve tehditlere rağmen yüzbinlerce emekçi İstanbul Kadıköy'deydi. Daha sabah erken saatlerde miting alanına gelenlerin üzerine açılan ateş sonucu iki kişi öldü. Buna rağmen kalabalığın dağılmaması ve yürüyüşün devam etmesi üzerine aynı saldırı, miting sonrası bir kez daha tekrarlandı. Kadıköy Meydanı'na yakın yüksek binaların tepelerine ve sokak aralarına mevzilenmiş polisler tarafından kitlenin üzerine açılan ateş sonucu bir kişi daha hayatını kaybediyordu. Gazete ve televizyonlar, uzun bir süre kırılan camları malzeme yaparak polislerin bu saldırısını ve üç emekçinin ölümünü göz ardı etmeye çalıştı. Kadıköy'deki yaşananlar gerekçe gösterilerek emekçilere karşı yeni bir saldırı dalgası başlatıldı. Alanların gösteri ve yürüyüşlere kapatılacağı açıklandı.”(147)

“Özel Tim görevlisi Ayhan Çarkın'ın anlattığı, 35 kişinin öldüğü ev baskınları, bazılarının ismini saydığı 91 faili bulunmayan cinayet, yüzlerce kayıp, 3000'in üzerindeki faili meçhul cinayet kontrgerillanın diğer eylemlerine örneklerdir.”(148)

BÖLÜM 7

1995 SONRASI FM CİNAYETLER

1993-1994 yıllarında doruğa ulaşan FM Cinayet ve kayıp olaylarında 1995 yılından itibaren daha önceki yıllara göre bir azalma görülmeye başlandı. Yine de başta Olağanüstü hal Bölgesi olmak üzere her çevreden her meslekten insanlar(166 kişi) kimlikleri belirsiz kişi ya da kişilerin saldırıları sonucu öldürüldü.(149) Türkiye İnsan Hakları Vakfı raporuna göre, Olağanüstü hal Bölgesindeki yerleşim merkezleri (Başta Diyarbakır ve Batman) dışında, Adana ve Mersin de faili meçhul cinayetlerin yoğunlaştığı iller olarak dikkat çekti. Adana ve Mersin göç eden Kürt nüfusun yerleştiği yeni illerdi.

1995 yılı bunların dışında bir önemli gelişmeye daha tanıklık etti. 15 Aralık 1995'te PKK tek taraflı olarak ateşkes ilan etti. Ancak dört hafta sonra yetkililer bir minibüste bulunan ve yedisi köy korucusu olan 11 kişinin PKK tarafından katledildiklerini ve minibüsün yakıldığını açıkladı. "Genelkurmay Başkanı, önde gelen tüm gazetelerden ve radyo-televizyon kurumlarından gazetecileri, katli-

amın yer aldığı ve Şırnak'ın bir ilçesi olan ücra Güçlükönak'a uçurttu. Daha sonra zamanın Başbakanı Tansu Çiller şunları söyledi: 'Devletin otoritesinin zayıfladığını düşünen ve silahlarını masum vatandaşlarımıza doğrultan bu insanlık düşmanları, er geç kendi kazdıkları kuyuya düşerek boğulacaktır.' Kısa bir süre sonra, kurbanların aileleri başta olmak üzere, olayla ilgili resmi açıklamalar konusunda kuşklar dile getirilmeye başlandı. Uluslararası, mesleki ve insan hakları örgütlerinin oluşturduğu geniş bir yelpazeden seçilen bir delegasyon, katliamı inceledi ve kanıtlar topladı. Toplanan kanıtlar, katliamın sorumlularının aslında hükümet geçleri olduğunu işaret etmekteydi.”(150)

Katliamın ardından minibüs içinde yanarak ölenlerin kimlikleri askerler tarafından ailelerine teslim edildi. “Yakınlarının ifadelerine göre, katliamda ölenlerin bir bölümü olaydan kısa bir süre önce gözaltına alınmış, ölenlerden korucu olanlar da yanan minibüse iki uzman çavuşla birlikte binmişlerdi.”(151)

1995 yılı aynı zamanda devletin milli güvenlik konseptinde de değişikliğe gittiği yıllardı. 1993-1994 döneminin ardından PKK'nın gücü sınırlanmış, bu yıla kadar bölge halkı tarafından “Hizbulkontra” diye adlandırılan ve devlet tarafından desteklendiğine inanılan Hizbullah örgütü içinde çatışmalar başlamıştı. Hizbullah, özellikle Olahanüşhal Bölgesindeki birçok faili meçhul cinayetten sorumlu tutuluyordu. 1995 yılında, Hizbullah içindeki kanlı çatışmalarda çok sayıda insan, satırlı, silahlı, bombalı saldırılar sonucu öldürüldü.(152)

Bu durum FM Cinayetlerin cami çevrelerine yönelmesine yol açmıştı. “1995 yılından itibaren bölgedeki faili meçhul cinayetler, cami imamaları ile din adamlarını daha yoğun şekilde hedef aldı. Din adamlarına ya da imamlara yönelik saldırılar yılın son döneminde yoğunlaştı. Saldırıların yapanların tümünü 17-18 yaşındaki

gençlerin oluşturması dikkat çekti. Saldırılarına, bazı din adamlarının Hizbullah'ın faaliyetlerine karşı çıkmalarının ve görev yaptıkları cami ve okullara Hizbullah militanlarını sokmamalarının yol açtığı bildirildi.”(153) Bunlar, aynı zamanda devletin PKK'ya karşı dinci örgütleri destekleme politikasından vazgeçmeye başladığı şeklinde yorumlanıyordu. Nitekim 1995 yılından itibaren Hizbullah örgütüne karşı operasyonlar yoğunlaşmaya başlamış ve birkaç yıl içinde de örgüt büyük ölçüde tasfiye edilmişti.

“Kimliği belirsiz/belirli kişiler tarafından kaçırıldıktan sonra ölü olarak bulunanların durumu da faili meçhul cinayetler içinde önemli bir yer tuttu. İlk kez 1991 yılında gündeme gelen kaçırıp öldürme olayları, 1995 yılında da önemli insan hakları sorunları arasında yer aldı. Bu tür olayların çoğu kez güvenlik görevlileri ile istihbarat birimleri ya da kontr-gerilla olarak tanımlanan karanlık örgütlenmeler sorumlu tutuldu. Olaylarla ilgili olarak 1996 yılı ortalarından itibaren ipuçları elde edilmeye başlandı. Bu ipuçları daha sonra pervasızca cinayet işleyen ve çoğunluğunu güvenlik(polis, asker, MİT ajanı, özel tim gibi) görevlileri, itirafçılar, aşiret liderleri ile MHP yanlılarının oluşturduğu bir örgütü gözler önüne serdi.”(154)

Hasan Ocak 21 Mart 1995 günü gözaltına alındı. Ocak'tan bir daha haber alınamadı. Yoğun bir kamuoyu kampanyasının ardından Hasan Ocak'ın cesedinin kayıp olmasından 3 gün sonra bulunduğu, Adli Tıp Morgunda 28 gün bekletildikten sonra kimsesizler mezarlığına gömüldüğü öğrenildi. Ceset üzerinde yapılan incelemeler Ocak'a yoğun işkenceler yapıldığını gösteriyordu. 1995/1075 sayılı “Ölü Muayene Keşif Tutanağı”nda “Olay yerinde bulunan kondol marka bağlı ancak bağcıkları olmayan bir siyah iskarpin” tespit edildiği belirtiliyordu. Ayakkabı bağcıklarının alınması rutin bir gözaltı işlemiydi. Otopsi raporunda, göz çukurlarında ve kulak

arkalarında ekimoz, ciltte bıçak çizgileri, kafaya sert cisimle vurma ve bağla boğmaya bağlı beyin omur ayrılmasından dolayı ölüm tespiti yapıyordu. Hasan Ocak Gazi Mahallesi ve Ümraniye’de gerçekleşen olayların ardından tek başına gözaltına alınmış, ve bir daha ancak öldükten sonra ortaya çıkabilmişti.

Bütün ipuçlarına ve tanık ifadelerine karşın polis yetkilileri Ocak’ın gözaltına alındığını kabul etmedi. 19 Mayıs 1995 tarihli Sabah gazetesi İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir açıklamasının şu yönde olduğunu belirtiyordu: “Bu olayla polisin yakından uzaktan hiçbir ilgisi yoktur. Bu olayda polisin ne çıkarı olabilir? Polis enayi mi, bir kişiyi öldürsün ve bir kayanın üstüne atsın. Bunlar tamamen iftiradır. İsteyen herkese devletin bütün organları açıktır. Her türlü araştırmayı yapabilirler.” Hasan Ocak’ın kardeşi Hüseyin Ocak ise şunları söylüyordu: “Bize defalarca emniyete başvuru yapmamıza karşın böyle biri yok dendi. Ancak biz kendisinin gözaltında olduğunu biliyorduk. Gözaltında iken kardeşimi gören Baki Düzgün, Bilge Camekan, Veysel Ceylan adlı tanıklarımız da var. Parmak izi kayıtlarında ise ismine rastlamışlar. Oysa bize hep yalan söylendi. Polisin gözaltına alıp öldürdüğü kardeşimi, devletin savcılığı alıp Adli Tıp Morguna gönderiyor ve kimsesizler mezarlığına gömülüyor. Böyle şey olur mu?”(155)

Bütün bu gelişmelerin sonucu 3 Kasım 1996 gecesi Balıkesir’in Susurluk ilçesinde gerçekleşen kaza olacaktı. Kazada, aynı otomobil içinde bulunan Polis Müdürü Hüseyin Kocadağ, katliam sanığı Abdullah Çatlı, onun sevgilisi olduğu belirtilen Gonca Us ölüyor, DYP Urfa milletvekili Sedat Bucak ise yaralı olarak kurtuluyordu. Bu gelişme üzerine İçişleri Bakanı Mehmet Ağar 8 Kasım’da istifa etti. Ağar’ın çetenin lideri olduğu iddia ediliyordu.

3 Kasım 1996 yılından itibaren Türkiye’de devlet tarafından desteklenen çeteler için hayat daha zorlu olmaya başlayacaktı. Kayıp ve

cinayetlerde önceki yıllara göre bir düşüş gözleniyordu ama tablo yine de endişe vericiydi. “Türkiye genelindeki çatışmalarda, sivil- lere yönelik silahlı-bombalı saldırılarda, yargısız infaz ve işkence olaylarında, faili meçhul cinayetlerde en az 1932 kişi öldü.”(156) İnsan Hakları Vakfı raporlarına göre bu rakam 1992 yılında 2933, 1993 yılında 3492, 1994 yılında 4041, 1995 yılında da 2370 olmuş- tu. Yine de faili meçhul cinayetlerde 1995 yılından itibaren başlayan azalma 1996’da da sürdü. Bu yıl boyunca faili meçhul saldırılarda 113 kişi öldü.

31 Kasım 1996’da Albay Rıdvan Özden’in PKK gerillaları ile gi- rişilen çatışmada vurularak öldürüldüğü açıklandı. Ancak olayın öğrenilmesinin ardından Albay Özden’in eşi Tomris Özden resmi açıklamada olduğu gibi eşinin alınından değil kafasının arkasından aldığı kurşun yarasıyla öldüğünü, dolayısıyla cinayetin mesai arka- daşları tarafından işlenmiş olabileceğini ileri sürerek soruşturma açılmasını istedi.

1996 yılının son aylarında yaşananlar ise olaya yeni bir anlayış- la, yeniden bakılmasını sağladı. Susurluk kazası ve Yüksekova çe- tesinin ortaya çıkışıyla, faili meçhul cinayetlerin kimler tarafından işlendiğine ilişkin önemli ipuçları ortaya çıktı. Bu cinayetlerin arka- sında yaygın bir örgütlenme, güçlü bir karar mekanizması olduğu ortaya çıkardı. Saldırıların çoğunlukla itirafçıların, polislerin, özel tim görevlilerinin, köy korucularının, kısacası devlet adına çalışan kişilerin tetiği çektiğinin anlaşılması faillerin neden yakalanamadı- ğını da açık bir biçimde ortaya koydu.

“3 Kasım’dan sonra yaşananlar, temel hakların en önemlisi olan yaşam hakkının böylesine pervasızca ihlal edilmesinin ardında ‘te- rörün kaynağını kurutmak’ mantığının yattığını; devletin üst düze- yindeki kurum ve kişilerin, bu amaç için her türlü aracı mübah say- dığını ve bu amaca ulaşmak için devlet görevlilerinin katliam sanığı

aşırı sağ eylemcilerce, uyuşturucu kaçakçılarıyla işbirliği yaptığını gözler önüne serdi. Cinayetlerin; kirli ilişkilere engel olan ya da olduğu sanılan herkesi hedef aldığı görüldü.”(157)

1996-1997 yılları devletin güvenlik konseptinde başlattığı değişimin adının konulduğu yıllar oldu. 28 Şubat süreci olarak adlandırılan ve ordunun siyasal sürece doğrudan müdahalesi anlamına gelen bu değişiklikte birlikte, “top yekûn savaş” politikasının hedefleri de gelişerek değişmişti. PKK ve sol muhalif hareketleri bastırdığı kararına varan devlet büyük ölçüde islamcı hareketleri hedef alır görünüme büründü. Ancak, bu faili meçhul cinayetlerin bütünüyle ortadan kalkmasına yol açmadı. “1997 yılında, en az 98 kişi yargısız infaz olaylarında öldürüldü; en az 10 kişi kaybedildi; en az 3.344 kişi işkence gördü ve en az 14 kişi gözaltında, en az 38 kişi ceza ve tutuk evlerinde öldü.”(158)

Aynı rapora göre 1997 yılı boyunca Olağanüstü Hal Bölgesindeki saldırılarda 65 kişi öldü. Nisan ayında açıklanan rakamlara göre Türkiye’de faili meçhul olan cinayet sayısı 5199 ve bu cinayetlerin 1490’ı siyasal nitelikteydi. (159) Gözaltına alındığı ya da güvenlik görevlileri tarafından götürüldüğü konusunda ciddi delil ve tanık anlatımları bulunan ve kaybedildiği kesinleşen en az 10 kişi, 1997 yılı sonuna kadar sağ ya da ölü olarak bulunamadı. TİHV Raporu, 1980 ile 1996 yılları arasında kaybolanların sayısını 177 olarak açıkladı. 1998 yılı boyunca da aynı olaylar istikrarlı bir biçimde sürdü. TİHV raporuna göre 1998 yılında en az 80 kişi yargısız infaz olaylarında öldürüldü, en az 11 kişi kaybedildi ve en az 15 kişi gözaltında, en az 28 kişi ceza ve tutukevlerinde öldü.(160) 1984 ile 1998 yılları arasında Olağanüstü hal Bölgesindeki çatışmalarda 30.441 kişinin öldüğü açıklandı.

Ancak FM Cinayetlerde 1995 yılında başlayan azalma 1998 yılında da sürdü. TİHV verilerine göre 1998 yılında faili meçhul

saldırılarda 45 kişi öldü. 1997 ile 2000 yılları arasında faili meçhul cinayetlerin sayısı en az 177 oldu, 3 kişinin ise kayıp olduğu belirtildi.

Kuşkusuz bu yıllarda işlenen cinayetlerden en önemlisi Gazeteci Metin Göktepe cinayeti idi. Evrensel gazetesi muhabiri Göktepe, İstanbul'un Ümraniye Cezaevi'nde 4 Ocak'ta dayak sonucu ölen mahkumların cenaze törenlerini izlemeye çalışırken 8 Ocak 1996 günü öldürüldü. Cenazede Göktepe dahil yüzlerce kişi gözaltına alınmıştı. Göktepe'nin ölüsü 8 Ocak günü saat 20:30'da, gözaltına alınanların götürülmüş olduğu Eyüp Spor Stadyumu'nda bulundu. 9 Ocak günü İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Bölümü'nce hazırlanan otopsi raporu Göktepe'nin dayak sonucu öldüğünü gösteriyordu. Oysa İstanbul Emniyet Müdürü Göktepe'nin kaçmaya teşebbüs ederken düşüp öldüğünü ileri sürmüştü.

1997-2000 tarihi arasında FM Cinayet ve kayıplar

FM Cinayet	177
Kayıp	3

177 FM Cinayet ve kaybın yıllara göre dağılımı

YIL	FMC	KAYIP
1997	95	1
1998	40	1
1999	34	1
2000	8	-
2002	-	2

İHD raporlarına göre 1999 yılı boyunca işlenen faili meçhul cinayetlerden bazıları şöyleydi:

3 Ocak 1999, Van yüzüncü Yıl Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi öğrencisi Zekai Tosun'un cesedi bulundu. Tosun'un 17-18 Aralık 1998 tarihleri arasında başına iki el ateş ediler öldürüldüğü saptandı.

6 Ocak 1999, 25 Mart 1996 tarihinde Diyarbakır Balıkçılarbaşı semtindeki iş yerinden güvenlik kuvvetleri tarafından gözaltına alınan ve o tarihten bu yana kendisinden hiçbir haber alınamayan Atilla Osmanoğlu'nun Şırnak ili Silopi İlçesi Başköy mezrası yakınlarında cesedi bulundu.

25 Şubat 1999, Diyarbakır ili Bağlar belediye Yunus Emre sokağında kimliği belirsiz üç kişinin saldırısına uğrayan Veysi Selimoğlu, kafasından aldığı kurşunla yaşamını yitirdi. Selimoğlu'nun daha önce Hizbullah davasından üç kez gözaltına alınarak yargılandığı bildirildi.

12 Mart 1999, Batman ili Sason ilçesi kırsal alanında devlet güçlerinin operasyon sırasında 17 sivil öldürdüğü iddia edildi. Bu kişilerden ikisinin çocuk diğer 15 kişinin genç oldukları belirtildi.

15 Mart'ta Mardin'in Kızıltepe ilçesinde ve 17 Mart'ta da Batman Çamlıca mahallesinde Hizbullah örgütüne ait olduğu belirtilen sığınaklar bulundu. Sığınaklarda insan iskeletlerine rastlandı.

2 Ağustos saat 20.30 sıralarında tütün sulamadan dönen Diyarbakır ili Silvan ilçesi Çiğdemli(Kubant) köyü sakinlerini taşıyan minibüsün Silvan çıkışı tepe mıntıkasında kimliği belirsiz kişilerce yayılım ateşine tutulduğu, minibüste bulunan Ercan Yakıcı, Fariz Yakıcı, Rezek İnanç, Fırat Esin, Mehmet Gök olay yerinde yaşamalarını yitirdi. Olayda 9 kişi de yaralandı.

10 Ağustos'da, Bingöl ili Biloğlu köyündeki evinden 7 Ağustos günü kimliği belirsiz iki kişi tarafından beyaz bir taksiye bindirilerek kaçırılan Hacı Aziz Aydın'ın Bingöl merkezine yakın İçme su-

ları civarında, Bingöl Tugay Komutanlığı'nın 3 kilometre yakınında cesedi bulundu. Aydın'ın elleri ve ayakları balanmış ve ensesine kurşun sıkılmıştı. Konuyla ilgili açıklama yapan HADEP İl Başkanı Niyazi Azak, olayı kontraların gerçekleştirdiğini iddia etti.

İşkence ve gözaltında ölümler de 1999 yılı boyunca sürdü. Gözaltında ölüm olaylardan belki de en çarpıcısı Çanakkale Yenice ilçesinde Mustafa Koca'nın gözaltında işkence ile öldürülmesiydi. Yenice ilçesinde çay ocağı işleten Koca, 6 Temmuz 1999'da, çevreyi rahatsız ettiği gerekçesiyle gözaltına alındı. Gözaltında ölen Koca'nın ölümünün işkenceden kaynaklandığı saptandı. Açığa alınan polis memuru Niyazi Çağlar 3 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı ve kararın verildiği gün tahliye edildi. Koca'nın eşi Duriye Koca, davanın sonuçlanmasından sonra Çağlar aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açtı. Ancak bu dava sürerken Çağlar 8 Ocak 2002'de İstanbul'da oğlunu öldürdükten sonra intihar etti. Bu olay üzerine Duriye Koca açtığı davadan vazgeçti.(161)

25 Ocak 2001 yılında ise 1990'lı yılları hatırlatan bir olay daha yaşandı. İddialara göre, ifade vermek için çağrıldıkları Silopi İlçe Jandarma Karakolu'na giden HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve İlçe Sekreteri Ebubekir Deniz'den bir daha haber alınamadı. Serdar Tanış'ın daha önce Alay Komutanı tarafından açıkça ölümle tehdit edildiği belirtiliyordu.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde son 11 yılda toplam 328 kişi Deniz ve Tanış'ın akıbetine uğramıştı. (162)

TİHV raporuna göre "2001 yılı son yılların en baskıcı yılı" olmuştu. 16 Şubat 2002 tarihli Radikal gazetesine göre 2001 yılında insan haklarına ilişkin rakamlar şöyleydi.

Faili Meçhul Siyasi Cinayet:	24
Yargısız infaz:	33
Cezaevinde ölenler:	103
Gözaltında ölüm:	8
Gözaltında kayıp:	2

2000'li yıllar, binlerce yılın bir geleneği olan Faili Meçhul Cinayet olaylarını ortadan kaldırmadı. İç savaşın bu dingin yılları, kuşkusuz FMC olaylarında da gözle görülür bir azalmaya yol açmıştı. Ama zaman zaman, bazı yurttaşlar o karanlık duvara çarpmaktan kurtulamıyordu. Varto'da kaybolduktan altı ay sonra cesedi bulunan Sıddık Kaya, işte o yurttaşlardan biriydi.

18 Mayıs 2003 tarihli Hürriyet gazetesinde yer alan Şermin Sarıbaş'ın haberine göre Muş Vartolu Sıddık Kaya bir gün ortadan kayboldu. Altı ay boyunca Sıddık Kaya'dan hiçbir haber alınamadı. Kaya'nın portresi, hiçbir olağanüstülük içermiyordu; içinde bol trajedi olan sıradan hayatlardan biriydi. Ama duvar, hiç ummadığı bir zamanda karşına çıkıvermişti işte: "Sıddık Kaya, Muş'un Varto ilçesinde herkes gibi çiftçilikle uğraşıyordu. Çok sigara içtiğinden iki yıl önce sol ayak baş parmağı kangren olmuş ve vücuda yayılması için kesilmişti. Kısa bir süre için sigarayı bırakmasına rağmen tekrar başlamış ve bu kez sağ ayak baş parmağında kangren tespit edilmişti. Masrafları karşılaması zor olduğu için yeşil kart başvurusu yapacaktı. Bunun için kaydının olduğu Varto'daki jandarma karakoluna giderek, bir kâğıt imzalatması gerekiyordu. 19 Kasım 2002 günü köyüne bir saat uzaklıktaki Varto'ya geldiğinde, kâğıdı imzalayacak yüzbaşını bulamadı ve daha önceden tanıdığı Celal Şan isimindeki astsubayı görmeye gitti."(163) İşte bu görüşmeden sonra, habere göre, garip gelişmeler olmaya başlamıştı.

O günün akşamı kız kardeşinin evinde kalan Sıddık Kaya çalan

cep telefonunu “buyurun komutanım” diye açmıştı. Sonra aceleyle hazırlanıp çıkmıştı. Giderken “köprüye kadar gidip geleceğim” demiş, kız kardeşinin ısrarı üzerine “Astsubay Celal’le buluşacağım ama kimseye bir şey söyleme” demiş, üzerinde taşıdığı, içinde 400 Euro olan zarfı ve Astsubay Celal’in telefonunu yazdığı bir kâğıdı kız kardeşine bırakmıştı. Yolda tanıdıklara da rastladı, 5 dakika sonra geleceğini söyledi; Varto’nun girişinde, Murat Nehri üzerindeki köprüye doğru ilerledi. O gece dönmedi, kız kardeşi 6 ay boyunca yolunu gözledi.(164)

Sıddık Bilgin 6 ay sonra Murat Nehri’nin içinde görüldü. 24 Nisan 2003 tarihinde nehir kıyısında oynayan çocuklar görmüştü. Bulunan erkek cesedinin üzerinde giysileri duruyordu. Sağ eli sağ bacağına iple bağlanmış, kafası ve yüzü koli bandıyla tamamen sarılmış, sadece burnunun ucu açıkta kalmıştı. Kafasının arkasında ise bir kurşun deliği seçiliyordu. Sol elinde de ip vardı ama kopmuştu. Sol kolundaki saat çalışıyordu ve 5’i gösteriyordu. Cesedin bulunup incelendiği saat ise tam 6’ydı. Sıddık Kaya kaybolduktan sonra saatler bir saat geri alınmıştı. Kaya’nın belinde iple bağlı torbalar vardı, içindeki ağırlıklar torbalar delindiği için dökülünce, bir kayıp olayı daha Faili Meçhul olayına dönüşmüş oldu.

Cesedin Sıddık Kaya olduğu eksik olan sol ayak başparmağından teşhis edildi. Yakınları Celal Astsubay’dan ve bir de ilçede görevli Cengiz isimindeki bir polis memurundan şüpheleniyordu. Cengiz, olaydan birkaç hafta önceye kadar sık sık Kaya’yı aramış, ısrarla “Ahmet Kartal’ı kim öldürdü?” diye sorup durmuştu.

Araştırmalar sonucu Polis memuru Cengiz’in sorduğu Ahmet Kartal’ın bir korucu olduğu öğrenildi. Bu korucu da tıpkı Sıddık Kaya gibi başına sıkılan tek kurşunla öldürülmüştü. Ahmet Kartal’ın ailesi katili Sıddık’ın azmettirdiğini düşünüyordu.

Sonra başka ilginç rastlantılar da ortaya çıktı. Polis Cengiz, Ah-

met Kartal'ın kuzeninin evinde kiracıydı ve köylülerin söylediğine göre, evsahibinin annesiyle arası pek iyiydi. Astsubay Celal'in savcılık ifadesi ise Sıddık Kaya'nın sırlarını ortaya çıkarıyordu. Kaya, askerlere "istihbarat" sağlıyordu.(165) Sıddık Kaya cinayeti de tıpkı diğerleri gibi, çaresizliğin yarattığı bilinmezlerin arasında kaybolup gitti.

UZAKTAN, SUSTURUCUYLA

Bu çalışmanın yayına hazırlandığı günlerde belki de Faili Meçhul Cinayetler Zincirine ilginç bir olay daha eklendi. Üniversite öğrencisi Önder Babat, İstanbul Beyoğlu'nda üç arkadaşıyla yürürken yere yığıldı. Otopsi sırasında Babat'ın kafasına isabet eden tek kurşunla öldüğü ortaya çıktı.

Buna karşın polis, önce Babat'ın yere düştüğü için öldüğünü, sonra kafasına düşen bir taş bulunduğunu açıklamıştı. Avukatların ısrarı üzerine, Babat'ın bir kurşun yarasıyla öldüğü belirtildi. Olayla ilgili gazete haberinde şöyle deniyordu: "Hukuk Fakültesi öğrencisi 25 yaşındaki Önder Babat, İstiklal Caddesi'nde İmam Adnan Sokak'ta üç arkadaşıyla birlikte yürüdüğü sırada, kafasına sıkılan tek kurşunla öldürüldü.

İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirmesi için tek dersi kalan Önder Babat, önceki gün Fransız Kültür Merkezi'ndeki kısa metrajlı belgesel film gösterisine gitti. Gösterinin ardından okuru olduğu 'Devrimci Hareket' dergisinin bürosuna uğradı. Buradan bir felsefe seminerine katılmak için saat 19.00 sıralarında çıkan Babat, üç arkadaşıyla birlikte yürürken aniden yere düştü. Babat'ı ayağa kaldırmaya çalışan arkadaşları, kafasının arkasından kanlar aktığını gördü. Bir taksiye bindirilen Babat, Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürüldü, ancak hastaneye götürüldüğünde, hayatını kaybetmişti.

Olay anında Önder Babat'ın yanında olan Erman Öztürk 'Hiçbir ses duymadık' dedi. Cesedi Adli Tıp Kurumu morguna kaldırılan Babat'a otopsi yapıldı. Babat'ın başında 9 milimetre çapında bir mermi çekirdeği bulundu. Önder Babat'ın ailesinin avukatı Anıt Baba, 'İlk incelemelere göre şifahen bilgi veren uzmanlar uzak bir noktadan ve susturucu ile ateş edilmiş olabileceğini söylediler' dedi.(166) Babat cinayeti, Faili Meçhul Cinayetler tarihinde "uzaktan susturucu takılmış silah ile" işlenmiş ilk cinayet olarak yerini aldı. Susturucu silah, istihbarat örgütlerinin, yani devletin alamet-i farikalarından biriydi.

Notlar

- 1- Tuşalp, Erbil. Bin Tanık. Dost Kitabevi. Ankara 1986. s.204.
- 2- İstanbullu, Kürşat. Gözaltında Kaybolanlar. Yalçın. İstanbul 1986. s.23-24.
- 3- age s.208.
- 4- age s.487.
- 5- age s.488.
- 6- age s.512.
- 7- Yalçın, Soner-Yurdakul, Doğan. Reis. Gladio'nun Türk Tetikçisi. Öteki. Ankara 1998. s.110.
- 8- age s.111.
- 9- age s.139.
- 10- age s.139.
- 11- age s.149.
- 12- age s.150.
- 13- İstanbullu. age s.17.
- 14- age s.36.
- 15- age s.42.
- 16- age s.48.
- 17- age s.104.
- 18- İHD Yıllık Rapor 92. s.63.
- 19- İHD Yıllık Rapor 92. s.64.
- 20- Uluslararası Af Örgütü Raporu. Ekim 1996.
- 21- Diyarbakır İHD Şubesinde Hazırlanan Ohal Bölgesindeki Faili Meçhul Cinayetler, Gözaltında Kayıp ve Yargısız İnfazlara İlişkin Rapor Dosyası. s.21.
- 22- Diyarbakır İHD Şubesinde Hazırlanan Ohal Bölgesindeki Faili Meçhul Cinayetler, Gözaltında Kayıp ve Yargısız İnfazlara İlişkin Rapor Dosyası. s.22.
- 23- Uluslararası Af Örgütü Raporu. Ekim 1996.
- 24- Hekimoğlu, İnci. Vatan Yahut Susurluk/Siyasi Cinayetler. Papirüs. İstanbul. Tarih belirtilmemiş. s.45.
- 25- Nokta. 16-22 Kasım 1997.
- 26- agd27- agd28- agd29- Turhan, Talat. Emperyalizmin Batağında İstihbarat Örgütleri/Doruk Operasyonu. Sorun yayınları. İstanbul 1999. s.118.
- 30- Turhan, Talat. Bomba Davası-1. İstanbul 1986. s.108-109.
- 31- 2000'e Doğru. 14 Temmuz 1991. "Yargısız infaz" diye adlandırılan bu olayların Ağar-Menzir dönemindeki dağılımı bir başka kaynağa göre şöyle: Ev ve işyeri baskınlarında ölenler: 1991-22, 1992-63, 1993-57. Gösterilere ateş açılması sonucunda ölenler: 1991-32, 1992-26, 1993-20. Dur ihta-

rına uymama, rasgele ateş açma ve benzeri olaylar ile sağ yakalandıktan sonra öldürülenler: 1991-44, 1992-103, 1993-109. Türkiye İnsan Hakları Raporu.1993. TİHV Y. Ankara 1994. s.102.

32- 2000'e Doğru. 2 Şubat 1992.

33- agd34- Gazete Pazar. 20 Temmuz 1997. İstanbul'un Kartal ilçesi Esentepe semtindeki bir evin 6 Mart gecesi polis tarafından basılması sonucunda evde bulunan Devrimci Sol adlı örgütün liderlerinden Bedri Yağan ve Gürçan Aydın ile Menekşe Meral, Rıfat Kasap ve Asiye Fatma Kasap öldürüldü. "Çıkan çatışma" sanıkların enselerinden vurulmasıyla sonuçlanmıştı. Yapılan suç duyuruları sonucunda ev baskınına katılan 4 polis hakkında dava açıldı. Dava açılanlar arasında, sonradan Susurluk çetesi olarak ünlenecek Özel Tim'ci Ayhan Çarkın da vardı. Türkiye İnsan Hakları Raporu. age s.106. Ayhan Çarkın, İstanbul'un Okmeydanı semtindeki Perpa İş Merkezi'nde bulunan bir kafeteryaya 13 Ağustos 1993 tarihinde 5 kişinin öldürülmesiyle sonuçlanan olayda da yargılanıyordu. Türkiye İnsan Hakları Raporu. 1994. TİHV Y. Ankara 1995. s.142. 1992 yılında Çiftelhavuzlarda 3 kişinin öldürüldüğü operasyonla ilgili olarak da Ayhan Çarkın ve Reşat Altay, İbrahim Şahin'le birlikte yargılanıyordu. Cumhuriyet. 24 Eylül 1997.

35- Tuşalp, Erbil. Evreninki mi Özalinki mi? Bilgi. Ankara 1992. s.329.

36- Sapan, Özcan. Beyaz Ölümün Güncesi. Çiviyazıları. İstanbul.1993. s.270.

37- age s.284.

38-Turhan, Talat-Gökdemir, Orhan. Susurluk'tan Ziverbey'e Bir MİT'çinin Portresi. Sorun. İstanbul 2000. s.38.

39- Mustafa Ercan'ın hayali ihracat ve mafya ile ilişkileri hakkında yaptığı itiraflar yukarıdaki çalışmada aktarılıyor.

40- Aydınlik. 6 Ekim 1993.

41- Enis Berberoğlu. Susurluk/20 Yıllık Domino Oyunu. İletişim Y. İst 2000. s.139.

42- Aydınlik. 5 Ocak 1997.

43- Cumhuriyet. 27 Kasım 1998.

44- Turhan-Gökdemir. age s.164.

45- age s.166.

46- Yalçın-Yurdakul. Reis. age s.272-273.

47- Milli Gazete. 28 Ocak 1993.

48- Türkiye İnsan Hakları Raporu-1993. s.251.

49- Bu kararlardan birini Hürriyet gazetesi yazarı Oktay Ekşi açıklıyor: Özgür Ülke gazetesi Çiller'in yazılı emri ile Ağar tarafından bombalatıldı. Tempo. 11 Aralık 1996.

50- İfade Tutanakları. age s.614.

51- Milliyet. 13 Kasım 1997

52- İfade Tutanakları. age s.612.

53- Aydınlik. 1 Aralık 1996. "Herkes İngilizce öğrenirken, Eşref Paşa, 1960

- yıllarında, Goethe Enstitüsü'ne Almanca öğrenmeye gönderiliyor. Eşref Bitlis, Türk Kurmay Akademisi'nden sonra Alman Akademisi'ni de bitiriyor. Normali iki yıldır, dört yıl Komando Tugay Komutanlığı'nı yapıyor. (İsmet) İmset'in, istihbarat kaynakları da kullanılarak yazılan 'The PKK' kitabının 201. sayfasında... Türk Silahlı Kuvvetleri'nde başarılı bir kumandan olan Bitlis'in bir özel savaş uzmanı olduğu belirtiliyor." 16-22 Şubat. Yeni Ülke. Yalçın Küçük. Tarihçe. Akış yayıncılık. İstanbul 1997. s.30.
- 54- agd55- agd56- agd Emekli Tümgeneral Celil Gürkan, Orgeneral Bitlis'in 9 Mart Cunta girişiminin kuryesi olduğunu açıkladı. Bitlis, ordu içindeki ekiplerin içindeydi.
- 57- Küçük, Yalçın. Vezir Düşürmesi. 16-22 Şubat 1993. Yeni Ülke.
- 58- agd59- Milliyet. 18 Kasım 1997.
- 60- Hiçyılmaz, Semih. Susurluk ve Kontrgerilla Gerçeği. Evrensel. İstanbul 1997. s.152-153-154-155-156-157.
- 61- Turhan-Gökdemir. age s.105.106. Bunları yazan özel timci polisleri ve şefleri İbrahim Şahin'i cansiperane savunan gazeteci Nazlı Ilıcak'tı.
- 62- Türkiye İnsan Hakları Raporu-1993. s.61.
- 63- Yalçın-Yurdakul. age s.288-289.
- 64- age s.289.
- 65- Yalçın, Soner. Behçet Cantürk'ün Anıları: Beco. Su. İstanbul 2000. s.244.
- 66- Yalçın-Yurdakul. age s.289.
- 67- age s. 289-290.
- 68- Yalçın. Beco. age s.266.
- 69- Türkiye İnsan Hakları Raporu-1993. age s.101-102.
- 70- Yalçın-Yurdakul. s.308-309.
- 71- age s.270.
- 72- Turhan-Gökdemir. age s.109.
- 73- Hürriyet. 20 Kasım 1998.
- 74- Hürriyet. 8 Mart 1995.
- 75- Hürriyet. 20 Kasım 1998.
- 76- Aktüel. Sayı. 284/1996.
- 77- Milliyet. 13 Ekim 1998.
- 78- Hürriyet. 9 Mart 1995. Tarık Ümit, Çatlı ile aralarında çıkan bir para anlaşmazlığı nedeniyle öldürülmüştü. Ancak paranın kaynağı hakkında kesin bir bilgi yoktu. İlk bilgi işadamlarından alınan haracın paylaşılmasında sorun çıktığı yönündeydi. Sonra, Orta Asya kaynaklı 4 milyon Doların aklanmasında anlaşmazlık çıkmıştı. Para uyuşturucudan gelmişti. Ümit, aynı zamanda Kıbrıs'ta bir "kıyı bankası" sahibiydi. Susurluk 20 Yıllık Domino Oyunu. age s.160.
- 79-Yeni Yüzyıl. 14 Temmuz 1997.
- 80- Cumhuriyet. 9 Temmuz 1997.
- 81- Perinçek, Doğu. Çiller Özel Örgütü. Kaynak Yayınları. İstanbul.1997.s.83.
- 82- age s.89-90.

- 83- age s.90.
- 84- Yalçın-Yurdakul. age s.312.
- 85- age s.315.
- 86- age s.315-316.
- 87- age s.335.
- 88- age s.335.
- 89- age s.336.
- 90- Aydınlık. 10 Kasım 1996.
- 91- Aydınlık. 29 Eylül 1996.
- 92- Radikal. 27 Aralık 1996.
- 93- Cumhuriyet 26 Aralık 1996.
- 94- Çiller Özel Örgütü. age s.71-72.
- 95- Yalçın- Yurdakul. Reis. age s.373.
- 96- Tempo-Susurluk Romanı. Aralık 1996. Bakan Eyüp Aşık, Susurluk Komisyonu'na yaptığı açıklamada, Topal'ın "ölüm emri"nin kaldırılması karşılığında çeteye 10 milyon Dolar ödediğini belirtti. Susurluk Komisyonu İfade Tutanakları. age s.608-609.
- 97- Susurluk Komisyonu İfade Tutanakları. Scala Y. İst.1997. s.14-15.
- 98- age s.15.
- 99- Cumhuriyet.15 Ocak 1997.
- 100- Milliyet. 8 Ocak 1997.
- 101- Susurluk Komisyonu İfade Tutanakları. İkinci Cilt. Scala Y. İst.1997.s.41.
- 102- Aydınlık. 2 Kasım 1997.
- 103- Cumhuriyet. 18 Aralık 1996
- 104- Cumhuriyet. 13 Ocak 1997.
- 105- Kutlu Savaş'ın Hazırladığı Susurluk Raporu.
- 106- agr107- Sağlar, Fikri - Özgönül, Emin. Kod Adı Susurluk/ Derin İlişkiler. Boyut Y. İst. 1999. s.103.
- 108- age s.101.
- 109- Radikal.12 Eylül 2000.
- 110- Yalçın-Yurdakul. Reis. age s.353-354.
- 111- age s.354.
- 112- age s.354.
- 113- Kutlu Savaş'ın hazırladığı Susurluk Raporu.114- Aydınlık. 22 Aralık 1996.
- 115- Aydınlık. 22 Aralık 1996.
- 116- Aydınlık. 22 Aralık 1996.
- 117- Kutlu Savaş'ın Hazırladığı Susurluk Raporu.118- agr Topal'ın borcu Abdullah Çatlı'yadır. Topal'ın öldürüldüğü silahta Çatlı'nın parmak izi bulundu. Parmak izinin Çatlı'ya ait olduğu, cinayetten 140 gün sonra meraklı bir polis tarafından keşfedilmişti.
- 119- agr120- agr121- Mehmet Ali Yaprak'ın koptagon işindeki ortaklarından birinin Kıbrıs'ın önde gelen politikacılarından Derviş Eroğlu olduğu iddia

edildi. Denктаş ailesinin de Türkiye'deki mafya ile bu tür ortaklıklar kurduğu söyleniyordu.

122- Aktüel. 96/285. sayı.

123- Aydınlik. 22 Haziran 1996.

124- Aydınlik. 22 Haziran 1996.

125- Perinçek, Doğu. Çiller Özel Örgütü. Kaynak. İst.1997.s.135.

126- Tamaşa F. Dural. Çarmıhtaki Ülkücü/Ağca İpekçi'yi Neden Öldürdü? Sorun Yayınları. İstanbul 2000. s.194.

127- age s.141.

128- age s.151.

129- ArtıHaber. 28 Mart-3 Nisan 1998. Söylemezler ile Eminönü eski Belediye Başkanı Ahmet Çetinsaya va akrabaları arasında da kan davası vardı. Karşılıklı cinayetler işlenmişti. Başkan Çetinsaya'nın Necmettin Cevheri'nin adamı olduğu, bu yolla Çetinsaya'nın yetki alanının içindeki Laleli semtinde birçok mülk edindiği iddia ediliyordu. Cevheri aynı zamanda Bucaklar'ın da yakınıydı.

130- Aslında aynı iddiaları Kıbrıs'ın tek hakimi olan Rauf Denктаş da dillendirmişti. 1958'deki bombalamaların ardında Türk istihbaratçıların olduğunu söyleyen Denктаş, oğlunun kaza sonucu ölümünden de MİT'i sorumlu tutmuştu. Ziverbey'den Susurluk'a Bir MİT'çinin Portresi. age s.100.

131- Aydınlik.15 Aralık 1996.

132- Yurdakul, Doğan-Erdinç, Cengiz.Çetele.Ümit. Ankara 1998. s.16.

133- Milliyet. 3 Şubat 1998. Susurluk Adası Kıbrıs. Özlem Öztürk-Atilla Dişbudak.

134- Aydınlik 5 Ocak 1997. Abdullah Çatlı da Kıbrıs'ta Asil Nadir ile tanışıp dost olmuştu. Reis. age s.345

135- Yalçın-Yurdakul. Reis. age s.346.

136- age s.346.

137- Hiçyılmaz. age s.100-101-102.

138- age s.102.

139- age s. 103.

140- age s.108.

141- İHD Diyarbakır Şubesi 1990-1997 Yılları Kayıp Raporu.

142- İHD Diyarbakır Şubesi 1990-1997 Yıllarında Kayıplar Raporu.

143- Hiçyılmaz. age s.143.

144- age s.144.

145- age s.144.

146- age s.145.

147- age s.145.

148- THİV Raporu 1995. s.149.

149- Amnesty International October 1996-Uluslararası Af Örgütü, Ekim 1996 tarihli Türkiye Raporu.

150- Aktüel. 28. 02.1996. Sayı 242.

- 151- THİV. agr s.149.
- 152- agr s.95.
- 153- agr s.163.
- 154- Radikal. 17 Mayıs 1995.
- 155- TİHV Raporu 1996.s.17.
- 156- agr s.169.
- 157- TİHV Raporu 1997.s.1.
- 158- agr s.132.
- 159- TİHV Raporu 1998.s.1.
- 160- Radikal. 16 Şubat 2002.
- 161- Cumhuriyet. 5 Ocak 2002.
- 162- Hürriyet-Pazar. 18 Mayıs 2003.
- 163- agyl64- agyl65- Radikal. 5 Mart 2004.

EKLER

FM İSTATİSTİKLERİ

1900 FM Cinayet ve Kayıp olayından kayıtlı 151 kişinin eğitim durumlarına göre dağılımı

Okuma yazma bilmeyen	4
Okur-yazar	1
İlkokul	66
Ortaokul	10
Lise	27
Yüksekokul	45

**1900 FM Cinayet ve kayıp olayından kayıtlı 556 kişinin
mesleklere göre dağılımı**

Öğrenci	34
Öğretmen	31
Serbest Meslek	229
Sağlık memuru	4
Avukat	4
İşsiz	11
Gazeteci	19
Devlet memuru	19
Bürokrat	1
Parlamentar	1
Yerel Yönetici	25
Çiftçi	100
İşçi	600
Din görevlisi	10
Diğer	19

**1900 FM Cinayet ve kayıp olayında 268 kişinin siyasi
durumuna göre dağılımı**

Yasal Parti ve Dernek Üyesi	46
Yasal Parti Yöneticisi	24
Yasadışı Parti ve Örgüt Üyesi	125
Yasadışı Örgüt Yöneticisi	1
Yasadışı Örgüt Sempatizanı	86

**1900 FM Cinayet ve Kayıp Olayında kayıtlı 1871 kişinin
cinsiyetine göre dağılımı**

Kadın	112
Erkek	1795
Çocuk	7

**1900 FM Cinayet ve kayıp olayının cinayet türlerine göre
dağılımı**

Ateşli silahlarla cinayet (36 silah birden çok olayda kullanılmış)	1359
Delici ve kesici aletlerle cinayet	25
Diğer (Boğarak, asarak, zehirleyerek, işkence ile)	376

1900 FM Cinayet ve kayıp olayında türlere göre dağılım

Kayıp sonrası FM Cinayet	32
Gözaltında ölüm	24

FM Cinayetlerin örgütlere göre dağılımı

Hizbullah (Menzil)	26
Hizbullah (İlim)	3
Sol örgütler	10
Kürt örgütleri	177

Kayıpların şekillerine göre dağılımı

Evden çıkıp kaybolanlar	23
Gözaltında kayıp	60
Kimliği belirsiz kişilerce götürülen	41

YILLARA GÖRE FM CİNAYETLER

YIL	SAYI
1975	1
1977	6
1978	44
1979	104
1980	124
1981	3
1983	2
1984	2
1985	5
1986	6
1987	5
1988	12
1989	15
1990	22
1991	40
1992	365
1993	462
1994	176
1995	148
1996	75
1997	95
1998	40
1999	34

KAYIP SONRASI FM CİNAYETLER

KAYIP SONRASI FM CİNAYETLER						
ID	Konu	Tarih	OlayTarihi	IL	Yer	
1	851 Hüseyin Ergin-FM	8/8/80	8/8/80	Şırnak	Şırnak,Silopi, Çalışkan Köyü	
2	1252 Hüseyin Cengiz-FM	6/1/85	6/1/85	Batman	Batman	
3	1465 Bereket Acun-FM	8/25/91	8/25/91	Mardin	Mardin,Dargeçit, Gürışık köyü	
4	29 Abdülmecit Çetinkaya-FM	9/15/91	9/15/91	Mardin	Mardin,Ömerli, Çimenli köyü	
5	805 Musa Çetinkaya-FM	11/29/92	11/29/92	Sivas	Sivas	
6	346 Selahattin Akıncı-FM	1/16/93	1/16/93	Batman	Batman	
7	83 İbrahim Dilek-FM	3/30/93	3/28/93	Mardin	Mardin,Gercüş, Yolağzı Köyü	
8	1322 Remo Tuğuş-FM	7/16/93	7/16/93	Mardin	Mardin,Kızıltepe	
9	39 Ferhat Tepe-FM	8/4/93	8/4/93	Bitlis	Bitlis,Merkez	
10	32 Aysel Malkoç-KYP	8/7/93	8/7/93	İstanbul	İstanbul, Kumkapı	
11	112 Yılmaz Gümüş-FM	10/21/93	10/21/93	Batman	Batman	
12	1352 Yusuf Ekinci-FM	2/25/94	2/25/94	Ankara	Ankara	
13	31 Ahmet Demiray-FM	4/22/94	4/22/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Seyrantepe Köyü	
14	36 Enter Özdemir-FM	5/1/94	5/1/94	Hakkari	Hakkari,Çukurca, Kazandı Köyü	
15	69 Bapir Çıtak-FM	5/1/94	5/1/94	Hakkari	Hakkari,Çukurca, Kazan Köyü	
16	Aziz Ayaz-Tahir 1453 Ayaz-Cevdet Ayaz-FM	5/6/94	5/6/94	Bingöl	Bingöl,Genç	
17	34 Bedel Özkan-FM	5/8/94	5/8/94	Hakkari	Hakkari,Çukurca, Kurudere Köyü	
18	78 Hasan Ateş-FM	5/8/94	5/8/94	Hakkari	Hakkari,Çukurca	
19	76 Halil Alpsoy-FM	5/13/94	5/13/94	Kırıkkale	Kırıkkale	
20	1216 Behçet Cantürk-FM	6/1/94	6/1/94	İstanbul	İstanbul	
21	1233 Fahri Kusun-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır	

22	42	İkram Mihyaz-FM	7/3/94	7/3/94	Manisa	Manisa, Çiçekli Köyü civarı
23	81	Hikmet Akay-FM	11/1/94	11/1/94	Siirt	Siirt
24	37	Faik Candan-FM	12/2/94	12/2/94	Ankara	Ankara,Merkez
25	1180	Mahmut Abak- FM-KYP	1/13/95	1/13/95	Mardin	Mardin, Eroğlu köyü
26	33	Ayşenur Şimşek- FM	1/29/95	1/29/95	Kırıkkale	Kırıkkale
27	48	Rıdvan Karakoç- FM	3/2/95	3/2/95	İstanbul	İstanbul,Beykoz
28	53	Eyüp Karabey-FM	12/26/95	12/26/95	Hakkari	Hakkari,Çukurca
29	55	Mahir Karabey-FM	12/26/95	12/26/95	Hakkari	Hakkari,Çukurca
30	1211	Atilla Korkmaz- FM	12/9/96	12/9/96	Diyarbakır	Diyarbakır
31	1340	Şeyhmus Abak-FM	3/21/97	3/21/97	Bursa	Bursa,Kemalpaşa

ID	Konu	Tarih	OlayTarihi	İL	Yer
466	Murat Demir-FM	4/6/75	4/6/75	Giresun	Giresun
659	Mehmet Yılmaz-FM	1/23/77	1/23/77	Malatya	Malatya
879	Semiha Özakar-FM	3/17/77	3/17/77	Uşak	Uşak
470	Osman Sakal-FM	6/26/77	6/26/77	Giresun	Giresun,Tirebolu
468	Muzaffer Balbadan-FM	7/4/77	7/4/77	Giresun	Giresun,Görece
673	Osman Öztaş-FM	8/13/77	8/13/77	Manisa	Manisa,Turgutlu
454	Murat Dertli-FM	12/4/77	12/4/77	Eskişehir	Eskişehir
536	İsmail Güzel-FM	1/17/78	1/17/78	İstanbul	İstanbul
562	Metin Demirbeş-FM	1/19/78	1/19/78	İstanbul	İstanbul
662	Mustafa Bal-FM	1/21/78	1/21/78	Malatya	Malatya
653	Erhan Bitlisli-FM	1/25/78	1/25/78	Malatya	Malatya
491	Ali Çakır-FM	2/9/78	2/9/78	İstanbul	İstanbul
463	Ali Bayram-FM	4/12/78	4/12/78	Giresun	Giresun
651	Doğan Gül-FM	4/15/78	4/15/78	Malatya	Malatya
654	Hamit Fendoğlu-FM	4/17/78	4/17/78	Malatya	Malatya
670	Tahir Kökcü-FM	4/18/78	4/18/78	Malatya	Malatya
504	Baki Bostan-FM	4/26/78	4/26/78	İstanbul	İstanbul
505	Bayram Akçay-FM	4/26/78	4/26/78	İstanbul	İstanbul
492	Ali Fındık-FM	5/25/78	5/25/78	İstanbul	İstanbul
513	Cevat Balçı-FM	5/26/78	5/26/78	İstanbul	İstanbul
534	İbrahim Güngör-FM	6/7/78	6/7/78	İstanbul	İstanbul
486	Ziya Sarap-Birol Yüceoğlu-Fm	6/9/78	6/9/78	İstanbul	İstanbul
183	Mehmet Palaz-FM	6/19/78	6/19/78	Adana	Adana
579	Muzaffer Mutlu-FM	6/21/78	6/21/78	İstanbul	İstanbul
160	Ersoy Yıldız-FM	6/28/78	6/28/78	Adana	Adana
789	Davut Turhan-FM	6/28/78	6/28/78	Samsun	Samsun
485	Servet Sönmez-Aydın Sönmez-FM	7/5/78	7/5/78	İstanbul	İstanbul
672	Mehmet Gümüşbağ-FM	7/15/78	7/15/78	Manisa	Manisa
595	Özcan Yatekin-FM	7/18/78	7/18/78	İstanbul	İstanbul

522	Galip Üstün-FM	8/3/78	8/3/78	İstanbul	İstanbul
788	Ahmet Yılmaz-FM	8/9/78	8/9/78	Samsun	Samsun
515	Coşkun Ercan-FM	8/13/78	8/13/78	İstanbul	İstanbul
621	Tekin Birliğ-FM	8/13/78	8/13/78	İstanbul	İstanbul
632	Yusuf Metin-FM	8/15/78	8/15/78	İzmir	İzmir
157	Celal Orhan-FM	8/23/78	8/23/78	Adana	Adana
655	Hasan Başyurt-FM	9/22/78	9/22/78	Malatya	Malatya
576	Mustafa Kurt-FM	9/25/78	9/25/78	İstanbul	İstanbul
167	Hüseyin Güzel-FM	10/1/78	10/1/78	Adana	Adana
540	İzzet Çörekçi-Fm	10/4/78	10/4/78	İstanbul	İstanbul
566	Muammer Karan-FM	10/10/78	10/10/78	İstanbul	İstanbul
365	Hikmet Akyol-FM	10/27/78	10/27/78	Bursa	Bursa
499	Atilla Kurtuluş-FM	11/10/78	11/10/78	İstanbul	İstanbul
528	Halil Sucu-FM	11/17/78	11/17/78	İstanbul	İstanbul
564	Metin Yıldırım-türk	11/18/78	11/18/78	İstanbul	İstanbul
625	Yüksel Bakır-FM	11/19/78	11/19/78	İstanbul	İstanbul
565	Mithat Kandemir-FM	11/26/78	11/26/78	İstanbul	İstanbul
203	Sefer Öğrenmiş-FM	11/28/78	11/28/78	Adana	Adana
666	Ramazan Orhan-FM	12/4/78	12/4/78	Malatya	Malatya
498	Asaf Tunç-FM	12/19/78	12/19/78	İstanbul	İstanbul
650	Alişah Dursun-FM	12/19/78	12/19/78	Malatya	Malatya, Yeşilyurt
658	M.Bülent Gül-FM	12/22/78	12/22/78	Malatya	Malatya
594	Ömer Ünal-FM	1/14/79	1/14/79	İstanbul	İstanbul
568	Murat Şahbaz-FM	1/16/79	1/16/79	İstanbul	İstanbul
162	Fatih Yücesoy-FM	1/20/79	1/20/79	Adana	Adana
187	Murat Yalın-FM	1/23/79	1/23/79	Adana	Adana
617	Şevket Özcan-FM	1/31/79	1/31/79	İstanbul	İstanbul
518	Emin Ören-FM	2/12/79	2/12/79	İstanbul	İstanbul
873	Metin İnan-FM	2/13/79	2/13/79	Trabzon	Trabzon, Of
161	Eyüp İn-FM	2/22/79	2/22/79	Adana	Adana
497	Asaf Durmuş-FM	2/22/79	2/22/79	İstanbul	İstanbul
647	Satılmış Karacabey-FM	3/15/79	3/15/79	Konya	Konya
872	Kadir Kalkan-FM	3/19/79	3/19/79	Trabzon	Trabzon
785	Fehim Erişti-FM	4/18/79	4/18/79	Rize	Rize
176	Mahmut Özelkan-FM	5/3/79	5/3/79	Adana	Adana

155	Bilal Keskin-FM	5/5/79	5/5/79	Adana	Adana
200	Reşit Karakaplan-FM	5/5/79	5/5/79	Adana	Adana
362	Neşat Cevat Erdem-FM	5/5/79	5/5/79	Bitlis	Bitlis,Tatvan
453	Kasım Zeki Yücel-FM	5/9/79	5/9/79	Eskişehir	Eskişehir
598	Rasim Altıntop-FM	5/9/79	5/9/79	İstanbul	İstanbul
517	Doğan Erdoğan-FM	5/13/79	5/13/79	İstanbul	İstanbul
600	Recai Keleş-FM	5/13/79	5/13/79	İstanbul	İstanbul
582	Nazan Sezgin-FM	5/14/79	5/14/79	İstanbul	İstanbul
866	Sadık Oslu-FM	5/15/79	5/15/79	Şırnak	Şırnak,Uludere, Ortabağ Köyü
168	Hüseyin Karasakal-FM	5/16/79	5/16/79	Adana	Adana
612	Seyfullah Doğan-FM	5/17/79	5/17/79	İstanbul	İstanbul
553	M.Ali Akkaya-FM	5/25/79	5/25/79	İstanbul	İstanbul
572	Mustafa Çataklı-FM	5/29/79	5/29/79	İstanbul	İstanbul
530	Hamit Akyıldız-FM	5/31/79	5/31/79	İstanbul	İstanbul
215	H.Mustafa Kılıçaslan	6/1/79	6/1/79	Ağrı	Ağrı
202	Salih Yıldırım-FM	6/8/79	6/8/79	Adana	Adana
607	Savaş Han Ursal-FM	6/8/79	6/8/79	İstanbul	İstanbul
561	Mehmet Öztürk-FM	6/12/79	6/12/79	İstanbul	İstanbul
614	Suat Yüksel-FM	6/14/79	6/14/79	İstanbul	İstanbul
535	İrfan Şimşek-FM	6/18/79	6/18/79	İstanbul	İstanbul
484	Orhan Ünal-A. Haşım Sönmez-FM	6/21/79	6/21/79	İstanbul	İstanbul
363	Saray(Serayı)Acar-FM	6/23/79	6/23/79	Bitlis	Bitlis,Tatvan
669	Serdar Koçar-FM	6/26/79	6/26/79	Malatya	Malatya,Hekimhan
501	Ayhan Hıncal-FM	6/27/79	6/27/79	İstanbul	İstanbul
477	Fevzi Karadağ-Cevat Kuleci-Fm	6/28/79	6/28/79	İstanbul	İstanbul

523	Gani Eroğlu-FM	7/1/79	7/1/79	İstanbul	İstanbul
623	Vahap Demir-FM	7/2/79	7/2/79	İstanbul	İstanbul
462	Alaattin Aydemir-FM	7/5/79	7/5/79	Giresun	Giresun,Espiye
790	Dilaver ALTun-FM	7/11/79	7/11/79	Samsun	Samsun
175	Mahmut Mutlubaş-FM	7/12/79	7/12/79	Adana	Adana
205	Şükrü Çukurkoz-FM	7/13/79	7/13/79	Adana	Adana
150	Ali Görkem-FM	7/17/79	7/17/79	Adana	Adana
480	Mehmet Bulduk-Süleyman Çolak-FM	7/18/79	7/18/79	İstanbul	İstanbul
611	Serdar Sümer-FM	7/18/79	7/18/79	İstanbul	İstanbul
618	Tahsin Eser-FM	7/19/79	7/19/79	İstanbul	İstanbul
214	Zeki Nardalı-FM	7/20/79	7/20/79	Adana	Adana
196	Necati Akyol-FM	7/22/79	7/22/79	Adana	Adana
209	Yaşar Çekiç-FM	8/1/79	8/1/79	Adana	Adana
166	Hüseyin Çiftçi-FM	8/4/79	8/4/79	Adana	Adana
158	Cihangir Tatar-FM	8/17/79	8/17/79	Adana	Adana
159	Cumali Sürücü-FM	8/22/79	8/22/79	Adana	Adana
511	Cemal Bülbul-FM	8/23/79	8/23/79	İstanbul	İstanbul
787	Özkan Şenk-Kenan Özsemir-Kemal Balin-Şerafettin Ka Abdülkadir Aktürk-FM	8/26/79	8/26/79	Samsun	Samsun
145	Mehmet Temuçin-FM	8/27/79	8/27/79	Adana	Adana
144	Lütfü Aksoy-FM	8/31/79	8/31/79	İzmir	İzmir
629	Bekir Yücel-FM	9/8/79	9/8/79	Bursa	Bursa
364	Muzaffer Çelebi-FM	9/12/79	9/12/79	Adana	Adana
194	Fahrettin Yazıcı-FM	9/19/79	9/19/79	İstanbul	İstanbul
519	Orhan Barut-Fm	9/21/79	9/21/79	İstanbul	İstanbul
590	Faruk Kartal-FM	9/24/79	9/24/79	İstanbul	İstanbul
520	Ali Osman Öztürk-FM	9/25/79	9/25/79	Adana	Adana
152	Müslim Kuş-FM	9/26/79	9/26/79	İstanbul	İstanbul
581					

593	Ö.Faruk Bayraktar-FM	10/2/79	10/2/79	İstanbul	İstanbul
778	Maşallah Doğan-FM	10/6/79	10/6/79	Muş	Muş, Yaygın, Yeroluk Köyü
577	Mustafa Sevim-FM	10/7/79	10/7/79	İstanbul	İstanbul
586	Nedret Cevherli-FM	10/8/79	10/8/79	İstanbul	İstanbul
608	Selahattin Bektaş-FM	10/11/79	10/11/79	İstanbul	İstanbul
526	Hadi Soysal-FM	10/18/79	10/18/79	İstanbul	İstanbul
169	Hüseyin Kılıç-FM	10/24/79	10/24/79	Adana	Adana
537	İsmail Noyan-FM	11/3/79	11/3/79	İstanbul	İstanbul
878	Kadir Sayar-FM	11/5/79	11/5/79	Uşak	Uşak
554	M.Nedim Öğretim	11/8/79	11/8/79	İstanbul	İstanbul
583	Nazmi Gürbüz-FM	11/8/79	11/8/79	İstanbul	İstanbul
627	Zeki Şahin-FM	11/8/79	11/8/79	İstanbul	İstanbul
367	Suphi Paşoğlu-FM	11/9/79	11/9/79	Bursa	Bursa
620	Talip Öztürk-FM	11/16/79	11/16/79	İstanbul	İstanbul
657	Hasan Öztürk-FM	11/17/79	11/17/79	Malatya	Malatya
494	Ali Yılmaz-FM	11/26/79	11/26/79	İstanbul	İstanbul
571	Mustafa Çaldıran-FM	11/26/79	11/26/79	İstanbul	İstanbul
592	Osman Dikici-FM	11/26/79	11/26/79	İstanbul	İstanbul
610	Selahattin Şimşek-FM	11/30/79	11/30/79	İstanbul	İstanbul
493	Ali Rıza Saral-FM	12/1/79	12/1/79	İstanbul	İstanbul
524	Gürkan Doğan-FM	12/1/79	12/1/79	İstanbul	İstanbul
512	Cengiz Köseadağ-FM	12/4/79	12/4/79	İstanbul	İstanbul
624	Yavuz Vargül-FM	12/5/79	12/5/79	İstanbul	İstanbul
509	C.Orhan Tütengil	12/7/79	12/7/79	İstanbul	İstanbul
664	Nurettin Kılıçdoğan-FM	12/8/79	12/8/79	Malatya	Malatya
663	Necati İçen-FM	12/9/79	12/9/79	Malatya	Malatya
186	Murat Çokkuyu-FM	12/14/79	12/14/79	Adana	Adana
558	Mehmet Akşit-FM	12/14/79	12/14/79	İstanbul	İstanbul
	O.Tarakçı-S.				
483	Beyazıt-Z. Bölükbaşı-FM	12/15/79	12/15/79	İstanbul	İstanbul
556	M.Teyfik Alkan-FM	12/17/79	12/17/79	İstanbul	İstanbul

481	Ali Musa Ağdaş- Cüneyit Tandoğan- FM	12/18/79	12/18/79	İstanbul	İstanbul
544	Kamil Koca-Fm	12/19/79	12/19/79	İstanbul	İstanbul
550	Kerim Altay-FM	12/19/79	12/19/79	İstanbul	İstanbul
626	Zeki Polat-FM	12/20/79	12/20/79	İstanbul	İstanbul
674	Süleyman Merdün- FM	12/24/79	12/24/79	Manisa	Manisa,Akhisar
660	Mehmet Yumrutepe-FM	12/26/79	12/26/79	Malatya	Malatya
1490	Davut Ener-FM	12/27/79	12/27/79	Mardin	Mardin,Kızıltepe
606	Salim Dumankaya- FM	12/30/79	12/30/79	İstanbul	İstanbul
174	Mahmut Erdoğan- FM	1/2/80	1/2/80	Adana	Adana
210	Yaşar Kali-FM	1/2/80	1/2/80	Adana	Adana
549	Kemal Özkan-FM	1/2/80	1/2/80	İstanbul	İstanbul
514	Cevat Karahan-FM	1/3/80	1/3/80	İstanbul	İstanbul
479	Mahir Tırıl-İsmet Tırıl-FM	1/3/80	1/3/80	İstanbul	İstanbul
502	Ayhan Yazacı-FM	1/11/80	1/11/80	İstanbul	İstanbul
538	İsmail Taş-FM	1/11/80	1/11/80	İstanbul	İstanbul
636	Nurettin Bozyel- FM	1/12/80	1/12/80	Kayseri	Kayseri
786	Mustafa Çankaya- İhsan Kurt-FM	1/12/80	1/12/80	Samsun	Samsun
877	Ali Sağlam-FM	1/13/80	1/13/80	Uşak	Uşak,Merkez Kalfa Köyü
601	Recep Çakır-FM	1/14/80	1/14/80	İstanbul	İstanbul
580	Muzaffer Taş-FM	1/16/80	1/16/80	İstanbul	İstanbul
795	Uğur Fidan-FM	1/19/80	1/19/80	Samsun	Samsun
573	Mustafa Çetin-FM	1/20/80	1/20/80	İstanbul	İstanbul
510	Cemal Adalı- FM	1/21/80	1/21/80	İstanbul	İstanbul
525	Gürsel Kabadayı- FM	1/21/80	1/21/80	İstanbul	İstanbul
179	Mehmet Dönmez- FM	1/24/80	1/24/80	Adana	Adana
603	Resul Kaya-FM	1/24/80	1/24/80	İstanbul	İstanbul
533	Hasan Tuncer-FM	1/26/80	1/26/80	İstanbul	İstanbul
1406	Ahmet Demiralp- FM	1/26/80	1/26/80	Mardin	Mardin,Kızıltepe

507	Bülent Alp-FM	2/5/80	2/5/80	İstanbul	İstanbul
599	Raşit Ertürk-FM	2/5/80	2/5/80	İstanbul	İstanbul
503	Azır Palandöken-FM	2/6/80	2/6/80	İstanbul	İstanbul
613	Sinan Yavuz-FM	2/13/80	2/13/80	İstanbul	İstanbul
482	Naim Oğuz-Osman Oğuz-FM	2/21/80	2/21/80	İstanbul	İstanbul
631	Şemsettin Şahin-FM	2/23/80	2/23/80	İzmir	İzmir
545	Kazım Özal-FM	2/24/80	2/24/80	İstanbul	İstanbul
587	Nedrettin Yalçın-FM	2/24/80	2/24/80	İstanbul	İstanbul
490	Ali Budanmış-FM	2/27/80	2/27/80	İstanbul	İstanbul
588	Nihat Kayhan-FM	2/28/80	2/28/80	İstanbul	İstanbul
596	Özdemir Aktaş-FM	2/28/80	2/28/80	İstanbul	İstanbul
495	Alptekin Kordağ-Fm	2/29/80	2/29/80	İstanbul	İstanbul
521	Fehmi Ateş-FM	3/3/80	3/3/80	İstanbul	İstanbul
546	Kemal Er-FM	3/7/80	3/7/80	İstanbul	İstanbul
557	Mehmet Ali Yıldız-FM	3/7/80	3/7/80	İstanbul	İstanbul
208	Yakup Yeşilmen-FM	3/10/80	3/10/80	Adana	Adana
567	Muhittin Akın-FM	3/12/80	3/12/80	İstanbul	İstanbul
542	Kadir Öztürk-FM	3/14/80	3/14/80	İstanbul	İstanbul
652	Enver Koç-FM	3/18/80	3/18/80	Malatya	Malatya
555	M.Salih Sinirlioglu-FM	3/25/80	3/25/80	İstanbul	İstanbul
792	Kemal Hecim-FM	3/25/80	3/25/80	Samsun	Samsun
667	Ramazan Yüksel-FM	3/31/80	3/31/80	Malatya	Malatya
211	Yemlihan Akbulut-FM	4/4/80	4/4/80	Adana	Adana
199	Resul Bozkurt-FM	4/7/80	4/7/80	Adana	Adana
153	Arif Tolunay-FM	4/8/80	4/8/80	Adana	Adana
578	Mustafa Yiğit-FM	4/10/80	4/10/80	İstanbul	İstanbul
574	Mustafa Gençol-FM	4/12/80	4/12/80	İstanbul	İstanbul
585	Necip Kural-Fm	4/12/80	4/12/80	İstanbul	İstanbul
875	Muzaffer Fevzioglu-Fm	4/14/80	4/14/80	Trabzon	Trabzon,Merkez

881	İsmet Ceylan-FM	4/17/80	4/17/80	Zonguldak	Zonguldak,Karabük
791	Hüseyin Eski-FM	4/21/80	4/21/80	Samsun	Samsun
489	Ahmet Tiryaki-FM	4/22/80	4/22/80	İstanbul	İstanbul
508	Bünyamin Aygün-FM	4/23/80	4/23/80	İstanbul	İstanbul
475	Mirza Akıncı-FM	4/28/80	4/28/80	Iğdır	Iğdır
634	Cemal Yön-FM	4/28/80	4/28/80	Kayseri	Kayseri
874	Mustafa Demiralp-FM	5/7/80	5/7/80	Trabzon	Trabzon,Merkez
635	Kadriye Nebahat Harputlu	5/8/80	5/8/80	Kayseri	Kayseri
794	Osman Tan-FM	5/15/80	5/15/80	Samsun	Samsun
559	Mehmet Aylakdurmaz-FM	5/16/80	5/16/80	İstanbul	İstanbul
591	Orhan Öğütçü-FM	5/16/80	5/16/80	İstanbul	İstanbul
665	Nusret Akbal-FM	5/17/80	5/17/80	Malatya	Malatya
551	Levent Taşcıoğlu-FM	5/21/80	5/21/80	İstanbul	İstanbul
173	Kenan Kocamaz-FM	5/22/80	5/22/80	Adana	Adana
531	Hamit Kaya-FM	5/22/80	5/22/80	İstanbul	İstanbul
516	D.Gürkan Tenekecioğlu-FM	5/28/80	5/28/80	İstanbul	İstanbul
170	Hüseyin Özdi-FM	5/29/80	5/29/80	Adana	Adana
212	Yusuf Demirel-FM	5/30/80	5/28/80	Adana	Adana
589	Nuri Tekin-FM	5/30/80	5/30/80	İstanbul	İstanbul
633	Celal Özcan-FM	5/31/80	5/31/80	Kayseri	Kayseri
452	Ahmet Aydın-FM	6/3/80	6/3/80	Eskişehir	Eskişehir
539	İsmail Yavuz-FM	6/3/80	6/3/80	İstanbul	İstanbul
532	Hamit Ulutaş-FM	6/8/80	6/8/80	İstanbul	İstanbul
622	Ümit Haspolat-FM	6/8/80	6/8/80	İstanbul	İstanbul
172	İhsan Yıldırım-FM	6/11/80	6/11/80	Adana	Adana
500	Avni Şahin-FM	6/13/80	6/13/80	İstanbul	İstanbul
569	Mustafa Albayrak-FM	6/13/80	6/13/80	İstanbul	İstanbul
478	Fitnat Ürünsal-Nurcan Doksanbir-FM	6/16/80	6/16/80	İstanbul	İstanbul
527	Hakkı Kalfa-FM	6/20/80	6/20/80	İstanbul	İstanbul
488	Adnan Işık-FM	6/21/80	6/21/80	İstanbul	İstanbul
619	Tahsin Karahan-FM	6/25/80	6/25/80	İstanbul	İstanbul

597	R.Haluk Köseoğlu-FM	6/28/80	6/28/80	İstanbul	İstanbul
163	Hacı Kılıç-FM	6/29/80	6/29/80	Adana	Adana
206	Talat Dikyar-FM	6/29/80	6/29/80	Adana	Adana
570	Mustafa Çakmak-FM	7/4/80	7/4/80	İstanbul	İstanbul
609	Selahattin Parlak-FM	7/5/80	7/5/80	İstanbul	İstanbul
541	İzzettin Doğan-Fm	7/7/80	7/7/80	İstanbul	İstanbul
605	Salih Öz-FM	7/9/80	7/9/80	İstanbul	İstanbul
547	Kemal Özbek-FM	7/11/80	7/11/80	İstanbul	İstanbul
201	Salih İstanbullu-FM	7/17/80	7/17/80	Adana	Adana
649	Ali Seydi Erbaş-FM	7/22/80	7/22/80	Malatya	Malatya
793	Mehmet Tangal-FM	7/23/80	7/23/80	Samsun	Samsun
1594	Hüseyin Karavaş-FM	7/25/80	7/25/80	Mardin	Mardin,Kızıltepe
207	Veli Boza-FM	7/28/80	7/28/80	Adana	Adana
604	Salih Bademli-FM	7/29/80	7/29/80	İstanbul	İstanbul
628	Can Arı-FM	7/30/80	7/30/80	İzmir	İzmir
1408	Ahmet Doğru-FM	7/30/80	7/30/80	Şanlıurfa	Şanlıurfa,Siverek
640	Ahmet Uğurlu-FM	8/1/80	8/1/80	Kocaeli	Kocaeli
639	Ahmet Gencer-FM	8/5/80	8/5/80	Kocaeli	Kocaeli
668	Sadık Toper-FM	8/5/80	8/5/80	Malatya	Malatya
602	Recep Sucu-FM	8/8/80	8/8/80	İstanbul	İstanbul
851	Hüseyin Ergin-FM	8/8/80	8/8/80	Şırnak	Şırnak,Silopi, Çalışkan Köyü
638	Kazım Akçay-Recep Demir-Mustafa Kılıç-İsmail Demir	8/9/80	8/9/80	Kocaeli	Kocaeli
643	Niyazi Şahin-Fm	8/10/80	8/10/80	Kocaeli	Kocaeli,Gebze
548	Kemal Sırha-FM	8/15/80	8/15/80	İstanbul	İstanbul
645	Ali Kashefi-FM	8/15/80	8/15/80	Konya	Konya
222	Salih Celebi-FM	8/16/80	8/16/80	Amasya	Amasya,Merkez
630	Nevzat Okuyucu-FM	8/20/80	8/20/80	İzmir	İzmir
1933	Zeynel Ayyıldız-FM	8/25/80	8/25/80	Diyarbakır	Diyarbakır
496	A.Rıza Pekşen-FM	8/25/80	8/25/80	İstanbul	İstanbul

147	Ahmet Remzi Aktaş-FM	8/28/80	8/28/80	Adana	Adana
560	Mehmet Çivil-FM	8/28/80	8/28/80	İstanbul	İstanbul
637	Atilla Yalçınbay-Osman Yokuş-FM	8/29/80	8/29/80	Kocaeli	Kocaeli
221	Hasan Yıldız-FM	8/30/80	8/30/80	Amasya	Amasya,Suluova
151	Ali Onaylı-FM	9/1/80	9/1/80	Adana	Adana
154	Arif Yakışıklı-FM	9/1/80	9/1/80	Adana	Adana
529	Halil Yıldırım-FM	9/1/80	9/1/80	İstanbul	İstanbul
584	Necdet Çark-FM	9/1/80	9/1/80	İstanbul	İstanbul
455	Nurettin Yıldız-FM	9/5/80	9/5/80	Eskişehir	Eskişehir
656	Hasan Hüseyin Dede-FM	9/9/80	9/9/80	Malatya	Malatya
648	Semai Ercan-Bektaş Gül-FM	9/9/80	9/9/80	Malatya	Malatya,Battalgazi
130	Hüseyin Morsümbül-KYP	9/18/80	9/18/80	Bingöl	Bingöl
114	Hayrettin Eren-KYP	11/21/80	11/21/80	İstanbul	İstanbul
644	Yener Dursun-FM	11/21/80	11/21/80	Kocaeli	Kocaeli,Gebze, Hereke
171	Hüseyin Tarhan-FM	11/29/80	11/29/80	Adana	Adana
149	Ahmet Zıyan-FM	12/8/80	12/8/80	Adana	Adana
857	Meryem Vargı-FM	12/25/80	12/25/80	Şırnak	Şırnak,Merkez Anılış Köyü
836	Ağit Gündüz-FM	1/1/81	1/1/81	Şırnak	Şırnak,Merkez Kumçatı Köyü
198	Osman Yılmaz-FM	3/14/81	3/14/81	Adana	Adana
366	Necati Türemen-FM	9/2/81	9/2/81	Bursa	Bursa
867	Salih Çevik-FM	6/22/83	6/22/83	Şırnak	Şırnak,Merkez, Dereler Köyü
844	Halil Arkayın-FM	12/16/83	12/16/83	Şırnak	Şırnak,Uludere, Gülyazı Köyü
137	Maksut Tepeli-KYP	2/2/84	2/2/84	İstanbul	İstanbul
139	Nurettin Öztürk-KYP	4/5/84	4/5/84	Ankara	Ankara
839	Ayvaz Güler-FM	6/17/84	6/17/84	Şırnak	Şırnak,Uludere, Şenoba Köyü
854	Mehmet Bağatur-FM	9/28/84	9/28/84	Şırnak	Şırnak,Silopi, Buğdaylı Köyü

803	Salih Belge-FM	5/18/85	5/18/85	Siirt	Siirt,Pervari, Sarıyaprak Köyü
1252	Hüseyin Cengiz-FM	6/1/85	6/1/85	Batman	Batman
801	Mahmut Yılmaz-FM	6/14/85	6/14/85	Siirt	Siirt,Pervari, Köprüçay Köyü
702	Cengiz Güngör-FM	8/3/85	8/3/85	Mardin	Mardin,Ömerli
862	Osman Sevim-Musa SevimFM	11/2/85	11/2/85	Şırnak	Şırnak, Yoğurtçular Köyü
797	Abdurrahman Yılmaz-FM	2/1/86	2/1/86	Siirt	Siirt,Erüh, Oymaklıç Köyü
464	Arslan Aydın-FM	2/17/86	6/17/86	Giresun	Giresun
825	Salih Esendemir-Hüseyin Toprak- Abdullah Tan-Hamdi	3/22/86	3/22/86	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Ağaçyurdu Köyü
782	Nurettin Yüksel-FM	4/29/86	4/29/86	Muş	Muş,Bulanık, Mollakent Köyü
833	Abdurrahman Bilen-FM	5/16/86	5/16/86	Şırnak	Şırnak,Silopi, Buğdaylı Köyü
1784	Necim Baran-FM	12/3/86	12/3/86	Mardin	Mardin,Savur
469	Osman Guguk-FM	5/9/87	5/9/87	Giresun	Giresun,Bulancak
695	Aydın Acur-FM	5/25/87	5/25/87	Mardin	Mardin,Midyat, Kuşluca Köyü
802	Resul Korkmaz-FM	8/17/87	8/17/87	Siirt	Siirt,Kurtalan, Beykenk Köyü
447	Halef Yıldırım-FM	9/8/87	9/8/87	Elazığ	Elazığ,Alacakaya, Yalnızdaklar
615	Şadi Dalkılıç	11/8/87	11/8/87	İstanbul	İstanbul
818	İbrahim Pişkin-Ömer Pişkin-Hüseyin Pişkin..	3/28/88	3/28/88	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Yağızoymak K
824	Salih Babat-Şirin Babat-Nedim Babat-FM	5/7/88	5/7/88	Şırnak	Şırnak,Beytüşşebap
467	Mustafa AK-FM	5/29/88	5/29/88	Giresun	Giresun
437	Ahmet Bulut-M. Hanifi Güngör-FM	7/9/88	7/9/88	Elazığ	Elazığ,Palu, Akbulut Köyü
861	Nimet Yılmaz-FM	9/1/88	9/1/88	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Yağızoymak K
843	Hacı Zeyrek-FM	10/9/88	10/9/88	Şırnak	Şırnak,Silopi, Düzalan Köyü

223	Abdülgazi A.Bedeve-FM	10/23/88	10/23/88	Ankara	Ankara
817	Halit Karal- Mustafa Karal-FM	10/24/88	10/24/88	Şırnak	Şırnak
815	Ali Koyuncu-Ömer Akman-İbrahim Bayındır-FM	11/12/88	11/12/88	Şırnak	Şırnak,Silopi, Yeniköy
863	Ömer Baran-FM	11/19/88	11/19/88	Şırnak	Şırnak,Merkez Kırıkkuyu Köyü
859	Murat Kapalıgöz- FM	12/5/88	12/5/88	Şırnak	Şırnak,Merkez Alkemer Köyü
864	Ömer Sarak-FM	12/6/88	12/6/88	Şırnak	Şırnak,Merkez,Meşeçi Köyü
826	Salih Esendemir- Ömer İnce-Nuri Karaman-Mustafa Gey	3/23/89	3/23/89	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Fındık Köyü
552	M.Akif Dalcı-FM	5/1/89	5/1/89	Içel	İstanbul
438	İmam Erol-Zeki Öztürk-FM	5/22/89	5/22/89	Elazığ	Elazığ,Karakoçan, Kızılca Köyü
456	Ahmet Yavuz- Mustafa Oymak- Ahmet Taş-FM	5/27/89	5/27/89	Gaziantep	Gaziantep,Nizip
823	Ömer Ulus-Emin Ulus-Güllü Ulus- FM	5/28/89	5/28/89	Şırnak	Şırnak,Anılmış Köyü
446	Erol Zeki Öztürk- FM	6/1/89	6/1/89	Elazığ	Elazığ,Karakoçan, Kızılca Köyü
820	Kamil Altürk- Mustafa Gülte- Aslan Kalaycı..	6/1/89	6/1/89	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Koçyurdu Köy
828	Çevrimli Köyünden 23 Kişi	6/10/89	6/10/89	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, Çevrimli Köy
842	Gürgün Aslan-FM	7/4/89	7/4/89	Şırnak	Şırnak,Beytüşşebap, Doğanyol Kö
448	Mehmet Karakuş- FM	7/7/89	7/7/89	Elazığ	Elazığ,Arıcak,Terhi Mezrası
827	Şehmuz Ergin- Asiye Ergin-FM	7/7/89	7/7/89	Şırnak	Şırnak,Dağkonak Köyü
830	Yusuf Kırıl-Salih Kırıl-FM	7/12/89	7/12/89	Şırnak	Şırnak,Silopi, Koyunören Köyü
777	Hüseyin Demir- FM	7/26/89	7/26/89	Muş	Muş,Derecik Köyü

816	Derviş Ertaş- Fahrettin Ertaş-FM	9/19/89	9/19/89	Şırnak	Şırnak,Merkez Sarıdallı Köyü
870	Tahir Kolanç-FM	10/14/89	10/14/89	Şırnak	Şırnak,Cizre,Dirsekli Köyü
226	Muammer Aksoy- FM	1/31/90	1/31/90	Ankara	Ankara
641	Devriş Ay-FM	2/20/90	2/20/90	Kocaeli	Kocaeli,Çayırova
440	Metin Bakır- Hüseyin Yeğenoğlu-Aydın İnceoğlu ...	3/21/90	3/21/90	Elazığ	Elazığ,Palu,Kayaönü Köyü
616	Şahin Dönmez-Fm	4/3/90	4/3/90	İstanbul	İstanbul
869	Şemire Encü-FM	4/7/90	4/7/90	Şırnak	
441	Sebahattin Kurtuluş-Bayram Yeşil-Ahmet Bekar ..	4/15/90	4/15/90	Elazığ	Elazığ,Arıcak, Bükardı Köyü
838	Ayhan Çoban-FM	4/26/90	4/26/90	Şırnak	Şırnak,Merkez, Geçitboyu Köyü
1683	M.Saadettin Küçük-Cuma İbiş-Uğur Güren- Nesrin Ünüp	4/30/90	4/30/90	Diyarbakır	Diyarbakır,Hantepe köyü
856	Mehmet Özden- FM	5/4/90	5/4/90	Şırnak	Şırnak,Toptepe Köyü
1745	Melek Üner-KYP	5/17/90	5/17/90	Mardin	Mardin,Nusaybin
853	Mahmut Türk-FM	5/21/90	5/21/90	Şırnak	Şırnak,Silopi,Başköy
487	Adem Demirci-Fm	6/7/90	6/7/90	İstanbul	İstanbul
224	Bahriye Üçok-FM	6/10/90	6/10/90	Ankara	Ankara
812	Abdullah Kayran- Hacı Kayran- Ahmet Kayran-FM	6/10/90	6/10/90	Şırnak	Şırnak,Güçlükonak, DüğünYurdu K
841	Burhan Gün-FM	6/25/90	6/25/90	Şırnak	Şırnak,Silopi
1547	Gıyasettin Kaplan-Hasan Kaplan-Muhyettin Aktaş-FM	6/30/90	6/30/90	Van	Van,Çatak
846	Halil Tekin-FM	7/8/90	7/8/90	Şırnak	Şırnak,Üçkiraz Köyü
847	Halil Uğur-FM	7/27/90	7/27/90	Şırnak	Şırnak,Çakır, Söğüt Köyü
1439	Ali Kınasarı-FM	9/16/90	9/16/90	Bingöl	Bingöl
871	Adil Özbek-FM	11/8/90	11/8/90	Tekirdağ	Tekirdağ,Çerkezköy
1660	KM 1 Kişi-FM	11/23/90	11/23/90	Batman	Batman

1661	KM 1 kişi-FM	11/25/90	11/25/90	Diyarbakır	Diyarbakır,Çınar
1879	Şeyhmuz Poyraz-FM	11/29/90	11/29/90	Mardin	Mardin,Ömerli, Öztaş köyü
746	Sabri Aslan-FM	2/2/91	2/2/91	Mardin	Mardin,Midyat
328	Murat Kandemir-FM	3/4/91	3/4/91	Batman	Batman,Merkez, Yeniköy
120	Yusuf Erişti-KYP	3/14/91	3/14/91	İstanbul	İstanbul,Edirnekapi
575	Mustafa İnci-FM	3/26/91	3/26/91	İstanbul	İstanbul
752	Selahattin Mecit-FM	5/16/91	5/16/91	Mardin	Mardin,Nusaybin
749	Salih Aydın-FM	5/31/91	5/31/91	Mardin	Mardin,Nusaybin
1194	Abdülhakim Kartal-KYP	6/1/91	6/1/91	Batman	Batman
1279	M.Zeki Yıldız-KYP	6/1/91	6/1/91	Batman	Batman
1433	Veysi X-FM	6/1/91	6/1/91	Batman	Batman
1190	Abdurrahman Ak-FM	6/1/91	6/1/91	Diyarbakır	Diyarbakır,Silvan
742	Ramazan Aslan-FM	6/12/91	6/12/91	Mardin	Mardin,Midyat
1548	Gonca Atlı-Fatih Aksu-FM	6/22/91	6/22/91	Diyarbakır	Diyarbakır
731	Mehmet Salih Doğan-FM	6/22/91	6/22/91	Mardin	Mardin,Kızıltepe
771	Beylam Baltık-FM	6/25/91	6/25/91	Muş	Muş,Özdilek Köyü
829	Yakup Kara-Ali Benek-Hamit Kara-Hüseyin Babat..	6/28/91	6/28/91	Şırnak	Şırnak,Milli Köyü
229	K.Sabah Görgülü-FM	7/15/91	7/15/91	Antalya	Antalya
231	Selahattin Görgülü-FM	7/15/91	7/15/91	Antalya	Antalya,Merkez
341	Sabri Doğu-FM	7/22/91	7/22/91	Batman	Batman
148	Ahmet Tunç-FM	7/27/91	7/27/91	Adana	Adana
213	Yusuf Eynallı-FM	7/31/91	7/31/91	Adana	Adana
334	Nuri Tanış-FM	8/2/91	8/2/91	Batman	Batman
1465	Bereket Acun-FM	8/25/91	8/25/91	Mardin	Mardin,Dargeçit, Gürışık köyü
766	Ahmet Ziya Şahin-FM	8/28/91	8/28/91	Muş	Muş,Kızılağaç Köyü
29	Abdülmecit Çetinkaya-FM	9/15/91	9/15/91	Mardin	Mardin,Ömerli, Çimenli köyü

216	Kudret Gürbüz-FM	9/18/91	9/18/91	Ağrı	Ağrı,Doğubeyazıt
217	Kudret Öztürk-FM	9/18/91	9/18/91	Ağrı	Ağrı,Doğubeyazıt
359	Abdulvahap Çakırgöz-FM	9/21/91	9/21/91	Bitlis	Bitlis
506	Birkan Oruç-FM	9/22/91	9/22/91	İstanbul	İstanbul
1877	Şemsettin Tek-FM	9/23/91	9/23/91	Mardin	Mardin,Nusaybin
837	Ahmet Bilir-FM	9/28/91	9/28/91	Şırnak	Şırnak,Kemerli Köyü
248	Abdurrahman Kay-FM	9/29/91	9/29/91	Batman	Batman,Gercüş, Çalışkan Köyü
1514	Fahrettin ÇEton-FM	10/6/91	10/6/91	Bitlis	Bitlis,Hizan
230	Mehmet Kaya-FM	10/19/91	10/19/91	Antalya	Antalya,Alanya
471	Hamit Temel-FM	10/22/91	10/22/91	Hakkari	Hakkari,Yüksekova
727	Mehmet Cerasun-FM	10/25/91	10/25/91	Mardin	Mardin,Kızıltepe
227	Victor Marwick-FM	10/28/91	10/28/91	Ankara	Ankara
307	Mahmut Avcı-FM	10/28/91	10/28/91	Batman	Batman,Gercüş, Çukuryurt Köyü
304	M.Şerif Sarman-FM	11/1/91	11/1/91	Batman	Batman,Merkez
237	Mehmet Şerfi Sarhan-Celal Demir-FM	11/1/91	11/1/91	Batman	Batman,Merkez
800	Bayram Tanık-FM	11/12/91	11/12/91	Siirt	Siirt
721	Mahmut Avcı-FM	12/12/91	12/12/91	Mardin	Mardin,Nusaybin
813	Ağit Akibe-İbrahim Demir-FM	12/12/91	12/12/91	Şırnak	Şırnak,İdil, Çukurlu Köyü
710	Hayrettin Çetin-FM	12/18/91	12/18/91	Mardin	Mardin,Nusaybin
834	Abdülmenaf Zeyrek-FM	12/27/91	12/27/91	Şırnak	Şırnak, Silopi, Çalışkan Köyü
282	Hasan Akman-FM	1/1/92	1/1/92	Batman	Batman, Merkez
780	Mustafa Özçelik-FM	1/1/92	1/1/92	Muş	Muş, Bulanık, Mescitli Köyü
393	Ebubekir Kotan-FM	1/5/92	1/5/92	Diyarbakır	Diyarbakır
705	Edip Demir-FM	1/7/92	1/7/92	Mardin	Mardin, Midyat
809	Mehmet Salih Tatlı-FM	1/8/92	1/8/92	Şanlıurfa	Şanlıurfa
385	Abdulsamet Çetin-FM	1/12/92	1/12/92	Diyarbakır	Diyarbakır

689	Adil Bayuk-FM	1/13/92	1/13/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
262	Burhan Elma-FM	1/16/92	1/16/92	Batman	Batman, Merkez
685	Abdurrahman Söğüt-FM	1/18/92	1/18/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
416	Mehmet Evyapan- FM	1/21/92	1/21/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
750	Salih Kavak-FM	1/22/92	1/22/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1795	Nizamettin Kisin- FM	1/23/92	1/23/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
244	Sultan Turan- Hüseyin Turan-FM	1/24/92	1/24/92	Batman	Batman, Gercüş, Çalışkan Köyü
288	Hüseyin Pamukçu- FM	1/25/92	1/25/92	Batman	Batman, Merkez
754	Seyfettin Oktan- FM	1/25/92	1/25/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
294	İdris Çelik-FM	2/1/92	2/1/92	Batman	Batman, Merkez
1269	M.Emin Acar-FM	2/1/92	2/1/92	Şırnak	Şırnak, Koçyurdu köyü
350	Seyithan Aydın- FM	2/4/92	2/4/92	Batman	Batman
323	Metin Elikci-FM	2/10/92	2/10/92	Batman	Batman
680	Nurettin Doğan- Ali Doğan-FM	2/17/92	2/17/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
77	Halis Güler yüzlü- FM	2/18/92	2/18/92	Batman	Batman, Merkez
402	Halit Güngen-FM	2/18/92	2/18/92	Diyarbakır	Diyarbakır
1099	Mehmet Sait Bozkurt-FM	2/20/92	2/20/92	Şırnak	Şırnak, İdil
35	Cengiz Altun-FM	2/24/92	2/24/92	Batman	Batman, Merkez
197	Nuri Kurt-FM	2/25/92	2/25/92	Adana	Adana
1341	M.Şeyhmus Akıncı-FM	2/27/92	2/27/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
728	Mehmet Emin Narin-FM	2/27/92	2/27/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
253	Abdülkadir Tekmen-FM	2/29/92	2/29/92	Batman	Batman, Merkez
759	Şükrü Demir-FM	3/6/92	3/6/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
225	Ehud Sadan-FM	3/7/92	3/7/92	Ankara	Ankara
1096	Levent Yıldız-FM	3/12/92	3/12/92	Şırnak	Şırnak, Beytüşşebap
764	Zeynettin Demir- FM	3/19/92	3/19/92	Mardin	Mardin, Midyat
312	Mehmet Güneş- FM	3/24/92	3/24/92	Batman	Batman, Merkez

457	Tahir Mat-Abdo Zeren-FM	3/24/92	3/24/92	Gaziantep	Gaziantep
403	Hamdüsena İpekçi-FM	3/25/92	3/25/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1916	Yunus Kanar-Mahmut Ekinci-FM	3/25/92	3/25/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
459	Mehmet Şerif Payam-FM	3/26/92	3/26/92	Gaziantep	Gaziantep
460	Mehmet Taşkın-FM	3/28/92	3/28/92	Gaziantep	Gaziantep
704	Diyaettin AKYol-FM	3/29/92	3/29/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
399	Hacı Biçer-FM	3/30/92	3/30/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
426	Ramazan Yavuzkılıç-FM	3/31/92	3/31/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
242	Osman Özbey-Hüseyin Oğuz-FM	4/1/92	4/1/92	Batman	Batman, Hasankeyf
758	Şerif Türkmen-FM	4/2/92	4/2/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
254	Abdülvahap Yünyeli-FM	4/3/92	4/3/92	Batman	Batman, Merkez
395	Ercan Karadağ-FM	4/3/92	4/3/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
384	Abdülmenap Yavuz-FM	4/8/92	4/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
374	Nihat Kadın-an-Ahmet Tulan-FM	4/8/92	4/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
678	Fatma Öz-Ayşe Öz-FM	4/8/92	4/8/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
747	Sabri Oğul-Fm	4/8/92	4/8/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
380	Abdullah Kaya-FM	4/11/92	4/11/92	Diyarbakır	Diyarbakır
718	M.Emin Şaman	4/11/92	4/11/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
804	Metin Öztürk-FM	4/14/92	4/14/92	Sivas	Sivas
386	Abdulsamet Çiçek-FM	4/15/92	4/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1296	Mehmet Yaşar-KYP	4/15/92	4/15/92	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
543	Kadir Yavaşoğlu-FM	4/15/92	4/15/92	İstanbul	İstanbul
1831	Rıdvan Çelebi-FM	4/16/92	4/16/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
250	Abdülhalim Kalkan-FM	4/17/92	4/17/92	Batman	Batman, Merkez
287	Hüseyin Öner-FM	4/18/92	4/18/92	Batman	Batman, Merkez
1300	Menaf Şimşek-FM	4/20/92	4/20/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan

41	Hasan Akay-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Hırbeşehhalil mevkii
92	Mehmet Akan-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Hırbeşehhalil Mevkii
58	İsmet Acar-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Nusaybin, Hırbeşehhalil
59	Mehmet Acar-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Nusaybin, Hırbeşehhalil
60	Sabri Acar-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Nusaybin, Hırbeşehhalil
61	Süleyman Acar-FM	4/20/92	4/20/92	Mardin	Mardin, Nusaybin, Hırbeşehhalil
848	Hatice Ekici-FM	4/20/92	4/20/92	Şırnak	Şırnak, Güçlükönak, Eskiya Köy
703	Cüneyt Öncel-FM	4/27/92	4/27/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
765	Abdullah Sönmez-FM	4/30/92	4/30/92	Muş	Muş, Kıyık Köyü
1261	İsmail Irmak-FM	5/2/92	5/2/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
430	Seyithan Tokur-FM	5/3/92	5/3/92	Diyarbakır	Diyarbakır
767	Alaaddin Büyükdag-FM	5/3/92	5/3/92	Muş	Muş, Malazgirt, Okçuhan Köyü
355	Veysi Alıcı-FM	5/4/92	5/4/92	Batman	Batman
1160	Orhan Korkmaz-FM	5/4/92	5/4/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1092	İlyas Acar-FM	5/4/92	5/4/92	Erzurum	Erzurum, Şenkaya, Sındıran Köyü
129	Hüsamettin Yaman-KYP	5/4/92	5/4/92	İstanbul	İstanbul
190	Musa Yücetaş-FM	5/6/92	5/6/92	Adana	Adana
733	Mehmet Sıraç Akbaş-FM	5/6/92	5/6/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
691	Ahmet Aydın-FM	5/6/92	5/6/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
192	Mustafa Gül-FM	5/9/92	5/9/92	Adana	Adana
679	Mehmet Dursun- Mehmet Hüseyin Bakır-FM	5/12/92	5/12/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1486	Cengiz Uçar-FM	5/13/92	5/13/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
343	Sabri Tekin-FM	5/14/92	5/14/92	Batman	Batman
706	Edip İbrahimoglu- FM	5/16/92	5/16/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1104	Mehmet Yağız-FM	5/17/92	5/17/92	Şırnak	Şırnak, Silopi
356	Veysi Kalkan-FM	5/18/92	5/18/92	Batman	Batman

840	Bekir Bayar-FM	5/19/92	5/19/92	Şırnak	Şırnak, Cizre, Düzova Köyü
831	Zeynep Enük-Ömer Enük-FM	5/21/92	5/21/92	Şırnak	Şırnak, Güçlükönak, Bulmuşlar Köyü
1094	Kazım Akkoç-FM	5/21/92	5/21/92	Tunceli	Tunceli, Ovacık
290	İbrahim Demir-FM	5/24/92	5/24/92	Batman	Batman, Merkez
713	İsmail Sertkaya	5/24/92	5/24/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
267	Diyyadin Kavak-FM	5/26/92	5/26/92	Batman	Batman, Merkez
49	Saim Çelik-FM	5/27/92	5/27/92	Muş	Muş, Murat Köprüsü mevkii
850	Hüsametdin Aksoy-FM	5/29/92	5/29/92	Şırnak	Şırnakİdil, Sırtköy
107	Seyfettin Ekmen-FM	5/30/92	5/30/92	Batman	Batman, Merkez
676	Abdülaziz Nergiz-Sait Çakır-FM	5/31/92	5/31/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1278	M.Şerif Akkaya-FM	6/1/92	6/1/92		
1220	Celal Demir-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman
1256	İbrahim Halil Demir-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman
1258	İbrahim Solmaz-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman
1272	M.Emin Doğru-KYP	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman
1257	İbrahim Kaya-KYP	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman, Cizre
1343	Şükrü Bilmez-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman, Hasankeyf, Tepebaşı köyü
72	Eşref Ak-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman, Merkez
90	Mahmut Oğuz-FM	6/1/92	6/1/92	Batman	Batman, Merkez
1328	Salih Koç-FM	6/1/92	6/1/92	Mardin	Mardin, Kurtalan, Belek köyü
773	Ekrem Demir-FM	6/1/92	6/1/92	Muş	Muş, Arıköy
1329	Salih Kurtum-FM	6/1/92	6/1/92	Siirt	Siirt
1203	Ahmet Bakrak-FM	6/1/92	6/1/92	Siirt	Siirt, Pervari, Doğanca köyü
1331	Selahattin Kısırik-FM	6/1/92	6/1/92	Şırnak	Şırnak, Güçlükönak, Koçyurdu köy
286	Hüseyin Erdoğan-FM	6/3/92	6/3/92	Batman	Batman, Merkez
835	Abdülselem Oktay-FM	6/4/92	6/4/92	Şırnak	Şırnak, İdil, Dirsekli Köyü

686	Abdurrahman Vural-FM	6/5/92	6/5/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
753	Seydo Aydoğan-FM	6/5/92	6/5/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
776	Halim Kaya-FM	6/5/92	6/5/92	Muş	Muş, Eralanı Köyü
1090	Hıdır Mor-FM	6/6/92	6/6/92	Tunceli	Tunceli, Ovacık, A.Torunoba, Çayü
1115	Soner Müşteri-FM	6/7/92	6/7/92	Erzincan	Erzincan, Merkez, Dumanlı köyü
189	Musa Önen-FM	6/8/92	6/8/92	Adana	Adana
401	Hafız Akdemir-FM	6/8/92	6/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır
1241	Hafız Akdemir-FM	6/8/92	6/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır
291	İbrahim Demirhan-FM	6/9/92	6/9/92	Batman	Batman, Merkez
1226	Dersim Tanış-FM	6/10/92	6/10/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
411	M.Emin Ayhan-FM	6/10/92	6/10/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
433	Şehmuz Tiryaki-FM	6/12/92	6/12/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
682	Şeyhmuz İbrahimioğlu-Hasan İbrahimioğlu-FM	6/12/92	6/12/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
707	Emin Alptekin-FM	6/15/92	6/15/92	Mardin	Mardin, Midyat
709	Fikri Akbulut-FM	6/17/92	6/17/92	Mardin	Mardin, Midyat
326	M.Sıddık Tan-FM	6/20/92	6/20/92	Batman	Batman
327	M.Sıddık Yılmaz-FM	6/20/92	6/20/92	Batman	Batman
762	Tekin Ala-FM	6/21/92	6/21/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
232	Ahmet Gök-Şehmuz TunçFM	6/22/92	6/22/92	Batman	Batman, Gercüş, Saki Köyü
297	İzzettin Direkçi-FM	6/22/92	6/22/92	Batman	Batman, Merkez
1079	Elif Şimşek-FM	6/22/92	6/22/92	Tunceli	Tunceli, Mazgirt, Kefir Mezrası
779	Mehmet Şirin Şahin-FM	6/24/92	6/24/92	Muş	Muş, Varto, Yayıklı Köyü
1129	Adnan Kantar-Ahmet Kantar-Mehmet Mekki Fidancı-Ali	6/25/92	6/25/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Yolaç köyü
1103	Mehmet Taş-FM	6/26/92	6/26/92	İzmir	İzmir, Merkez
219	Recep Alpaslan-FM	6/27/92	6/27/92	Ağrı	Ağrı, Merkez
246	Abdullah Dal-FM	6/27/92	6/27/92	Batman	Batman, Merkez

379	Abdullah Aksoy-FM	6/27/92	6/27/92	Diyarbakır	Diyarbakır
427	Ramazan Yüce-FM	6/29/92	6/29/92	Diyarbakır	Diyarbakır
368	Abdülhalim Yavaş-Adil Yavaş-Nasır Yavaş-FM	6/30/92	6/30/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1147	Mehmet Emin Buğdaycı-FM	7/2/92	7/2/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
811	Ramazan Şat-FM	7/2/92	7/2/92	Şanlıurfa	Şanlıurfa
289	Hüseyin Uğus-FM	7/3/92	7/3/92	Batman	Batman, Merkez
1315	Ömer Turan-FM	7/5/92	7/5/92	Batman	Batman
1118	Turan Yıldız-FM	7/6/92	7/6/92	Ardahan	Ardahan, Merkez, Dağcı köyü
1085	HAcı Kemal Yıldız-FM	7/6/92	7/6/92	Ardahan	Ardahan, Merkez, Dağcı Köyü
1100	Mehmet Sena Mağaç-FM	7/7/92	7/7/92	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Viranşehir
415	Mehmet Ergün-Yunus Doğru-FM	7/8/92	7/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1229	Emin Algül-FM	7/12/92	7/12/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1344	Şükrü Yıldız-FM	7/12/92	7/12/92	Şırnak	Şırnak, İdil
400	Hadi Özdemir	7/14/92	7/14/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
681	Ramazan Gündüz-Metin Gündüz-Hamdi Gündüz-FM	7/16/92	7/16/92	Mardin	Mardin, Midyat
193	Mustafa Kiper-FM	7/19/92	7/19/92	Adana	Adana
722	Mahmut Dağdelen-FM	7/19/92	7/19/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1494	Ekrem Teomay-FM	7/20/92	7/20/92	Mardin	Mardin, Midyat, Bardakçı köyü
1122	Yasin Üstündağ-FM	7/21/92	7/21/92	Erzurum	Erzurum, Şenkaya, Akşar köyü
1231	Eyüp Aktaş-FM	7/22/92	7/22/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
156	Burhan Sayan-FM	7/23/92	7/23/92	Adana	Adana
349	Seyfettin Özdemir-FM	7/23/92	7/23/92	Batman	Batman
265	Cevdet Taşan-FM	7/25/92	7/25/92	Batman	Batman, Merkez
178	Maşallah Uyan-FM	7/27/92	7/27/92	Adana	Adana
241	Nesim Ormancı-Mahsum Erol-FM	7/27/92	7/27/92	Batman	Batman, Merkez
671	Diyadin Güneş-FM	7/28/92	7/28/92	Manisa	Manisa, Turgutlu
266	Çetin Abayak-FM	7/29/92	7/29/92	Batman	Batman, Merkez

732	Mehmet Salih Yıldız-FM	7/29/92	7/29/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
737	Naif Ceylan-FM	7/30/92	7/30/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1161	Orhan Sis-FM	7/31/92	7/31/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1148	Mehmet Mehdi Kaydu-FM	7/31/92	7/31/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Yeniköy
263	Celal Pekkül-FM	8/1/92	8/1/92	Batman	Batman, Merkez
744	Ramazan Çağır-FM	8/3/92	8/3/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
188	Musa Köseadağ-FM	8/4/92	8/4/92	Adana	Adana
730	Mehmet Kızılçınar-Fm	8/4/92	8/4/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1165	Rifat Çetiner-FM	8/6/92	8/6/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
711	Hüseyin Kaçakaya-FM	8/6/92	8/6/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
712	Hüseyin Paybaş-FM	8/6/92	8/6/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
373	Muhittin Şenol-Nurettin Gizli-FM	8/8/92	8/8/92	Diyarbakır	Diyarbakır
445	Ayten Öztürk-FM	8/8/92	8/8/92	Elazığ	Elazığ
769	Bayram Balkaya-FM	8/8/92	8/8/92	Muş	Muş, Malazgirt
1110	Ramazan Tellioglu-FM	8/11/92	8/11/92	Şırnak	Şırnak, Silopi
1519	Fatma Başbuğ-FM	8/15/92	8/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır
1570	Hamza Atlı-FM	8/15/92	8/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır
435	Yasemin Aslan-FM	8/15/92	8/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
738	Nazım Demir-FM	8/15/92	8/15/92	Mardin	Mardin, Midyat
855	Mehmet Nasıroğlu-FM	8/15/92	8/15/92	Şırnak	Şırnak, Silopi
165	Hasan Eşsiz-FM	8/18/92	8/18/92	Adana	Adana
755	Seyithan Kardeş-FM	8/19/92	8/19/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
284	Hayan Kaya-FM	8/21/92	8/21/92	Batman	Batman, Beşiri, İkiyaka Köyü
270	Ekrem Görnü-FM	8/24/92	8/24/92	Batman	Batman, Merkez
315	Mehmet Sait Keskin-FM	8/25/92	8/25/92	Batman	Batman, Merkez
103	Sadettin Parlak	8/26/92	8/26/92	Hakkari	Hakkari, Çukurca
760	Şükrü Keskin-FM	8/26/92	8/26/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
756	Süleyman Güler-FM	8/27/92	8/27/92	Mardin	Mardin, Nusaybin

868	Sehvan Kara-FM	8/27/92	8/27/92	Şırnak	Şırnak, Uludere, Hilal Köyü
146	Abdurrahman Taner-FM	8/28/92	8/28/92	Adana	Adana
191	Musa Yüksekdağ-FM	8/28/92	8/28/92	Adana	Adana
389	Ahmet Karataş-FM	8/28/92	8/28/92	Diyarbakır	Diyarbakır
257	Ali Başak-FM	8/29/92	8/29/92	Batman	BATman, MErkez
431	Siddik Turhallı-FM	8/29/92	8/29/92	Diyarbakır	Diyarbakır
338	Ömer Aslan-FM	8/30/92	8/30/92	Batman	Batman
1116	Süleyman Yıldırım-FM	8/30/92	8/30/92	Tunceli	Tunceli, Merkez, Gözen köyü
697	Ayşe Akay-FM	8/31/92	8/31/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
177	Mahmut Parlak-FM	9/3/92	9/3/92	Adana	Adana
285	Hayrettin Suçiçeği-FM	9/3/92	9/3/92	Batman	Batman, Merkez Kayabaşı Köyü
476	M.Siddik Çark-FM	9/3/92	9/3/92	İğdır	İğdır
1855	Selahattin Bozdemir-FM	9/7/92	9/7/92	Siirt	Siirt, Eruh, Bozatl köyü
394	Emin İnanc-FM	9/9/92	9/9/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1906	Yahya Sarı-FM	9/10/92	9/10/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil, Ağılı köyü
1125	Abdurrahman Karakuş-FM	9/10/92	9/10/92	İğdır	İğdır, Pamukgeçidi
739	Nedim Gardaş-FM	9/13/92	9/13/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
429	Selahattin Tarım-FM	9/15/92	9/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır
1171	Şirin Gökdere-FM	9/15/92	9/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Akyol köyü
751	Selahattin Güneş-FM	9/15/92	9/15/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
260	Ata Ketme-FM	9/16/92	9/16/92	Batman	Batman, Merkez
1112	Rıza Demir-Rıza Sezer-FM	9/16/92	9/16/92	Bingöl	Bingöl, Karlıova, Kızılçubuk köy
1089	Hediye Demir-FM	9/16/92	9/16/92	Bingöl	Bingöl, Karlıova, Kızılçubuk Köy
413	Medeni Aslan-FM	9/16/92	9/16/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
757	Şemsettin Aydemir-FM	9/16/92	9/16/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
690	Ahmet Arıkan-FM	9/17/92	9/17/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
316	Mehmet Salih Gülerüz-FM	9/19/92	9/19/92	Batman	BATman, Merkez

369	Hanifi Poyraz-Fuat Yaşasın-FM	9/19/92	9/19/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
421	Musa Anter-FM	9/20/92	9/20/92	Diyarbakır	Diyarbakır
347	Selahattin Kırmış-FM	9/21/92	9/21/92	Batman	Batman
26	Yılmaz Acar-FM	9/21/92	9/21/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Merkez
726	Mehmet Can-FM	9/21/92	9/21/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
748	Sait Tadik-FM	9/21/92	9/21/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
269	Edip Kılıç-Fm	9/22/92	9/22/92	Batman	Batman, Merkez
280	Halil Aslangiray-FM	9/22/92	9/22/92	Batman	Batman, Merkez
396	Eşref Bebek-FM	9/22/92	9/22/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
849	Hazım Kabul-FM	9/22/92	9/22/92	Şırnak	Şırnak, Rezük Mezrası
345	Samir Işık-FM	9/23/92	9/23/92	Batman	Batman
405	İsmet Demirci-FM	9/23/92	9/23/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
264	Cengiz Demir-FM	9/24/92	9/24/92	Batman	Batman, Merkez
383	Abdülkani Bidikçi	9/24/92	9/24/92	Diyarbakır	Diyarbakır
428	Rauf Kırtay-FM	9/24/92	9/24/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
770	Bedir Yıldırım-FM	9/25/92	9/25/92	Muş	Muş, Malazgirt
1108	Nurettin Karataş-FM	9/25/92	9/25/92	Tunceli	Tunceli, Merkez, Yeşilkaya köyü
278	Feyzi Erdem-FM	9/26/92	9/26/92	Batman	Batman, Merkez
735	Mejdel Aslan-FM	9/27/92	9/27/92	Mardin	Mardin, Midyat
371	Medeni Budak-M. İhsan Budak-FM	10/1/92	10/1/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
375	Nuri Korhan-Ebedin Korhan-FM	10/1/92	10/1/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
272	Fahrettin Çelik-FM	10/5/92	10/5/92	Batman	Batman, Merkez
418	Mehmet Sait İşçi-FM	10/5/92	10/5/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
799	Aydın Yılmaz-FM	10/5/92	10/5/92	Siirt	Siirt, Kurtalan, Beykent Dağı
234	Ekrem Ergin-Songül Ergin-FM	10/6/92	10/6/92	Batman	Batman
125	Ayhan Efeoğlu-KYP	10/6/92	10/6/92	İstanbul	İstanbul
331	Nevzat Çiftçi-FM	10/8/92	10/8/92	Batman	Batman, Beşiri, Danagözü Köyü
255	Ahmet Altuhan-FM	10/8/92	10/8/92	Batman	Batman, Danalı-Çevrimova Köyler

302	M.Nuri Sincar-FM	10/10/92	10/10/92	Batman	Batman, Gercüş, Akyar Köyü
310	Mehmet Emin Başaran-FM	10/10/92	10/10/92	Batman	Batman, Merkez
309	Mehmet Beşir Aslan-FM	10/10/92	10/10/92	Batman	Batman, MERkez
783	Salih Sınır-FM	10/10/92	10/10/92	Muş	Muş, Malazgirt
277	Feyzi Durak-FM	10/11/92	10/11/92	Batman	Batman, Merkez
699	Bekir Cengiz-FM	10/11/92	10/11/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
318	Mehmet Sıddık Öztekin-FM	10/12/92	10/12/92	Batman	Batman, Merkez
406	İsmet Öztürk-FM	10/12/92	10/12/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1119	Ümit Taçyıldız-FM	10/12/92	10/12/92	Erzurum	Erzurum, Şenkaya, Beşpinarlar kö
1400	Adem Canpolat-Erhan Erbudak-Ömer Demirer-KM bir ki	10/12/92	10/12/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
320	Mehmet Şah Tangüder-FM	10/13/92	10/13/92	Batman	Batman
249	Abdülhakim Kaplan-FM	10/13/92	10/13/92	Batman	Batman, Merkez
348	Selim Aslan-FM	10/14/92	10/14/92	Batman	Batman, Gercüş, Kovrak Mezrası
904	Abdülrahim İnce-FM	10/15/92	10/15/92	Bitlis	Bitlis, Hizan, Harmandöven Köyü
1138	Faysal Akın-FM	10/15/92	10/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Karacalar kö
736	Metin Turhan-FM	10/15/92	10/15/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
240	Mustafa Tenlik-Bilal Ayan-FM	10/16/92	10/16/92	Batman	Batman, Merkez
370	M.İhsan Yazaydık-Nurettin Beskisiz-FM	10/16/92	10/16/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
714	İzzettin Akgöl-FM	10/16/92	10/16/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
763	Zeynettin Dağ-FM	10/16/92	10/16/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
293	İbrahim Sincar-FM	10/17/92	10/17/92	Batman	Batman, Gercüş, Akyurt Köyü
95	Mehmet Şerif Başçı-FM	10/17/92	10/17/92	Batman	Batman, Merkez
724	Mehmet Başak-FM	10/17/92	10/17/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
337	Osman Yıldız-FM	10/18/92	10/18/92	Batman	Batman, Gercüş, Yayla Köyü
646	Resul Barış-FM	10/18/92	10/18/92	Konya	Konya, Selçuklu

775	Hakkı Selimoğlu-FM	10/18/92	10/18/92	Muş	Muş, Yörecik Bölgesi
1081	Eyüp Temel-FM	10/18/92	10/18/92	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Viranşehir
324	Metin Tan-FM	10/19/92	10/19/92	Batman	Batman
252	Abdülkadir Ekinci-FM	10/19/92	10/19/92	Batman	Batman, Merkez
683	Abdulgafur Demirbağ-FM	10/19/92	10/19/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
330	Necmettin Keleş-FM	10/20/92	10/20/92	Batman	Batman
332	Nevzat Özbey-FM	10/20/92	10/20/92	Batman	Batman
451	Rasim Akgün-FM	10/21/92	10/21/92	Erzurum	Erzurum, Hınıs, Söğütlü Köyü
1362	A. Halim Kavak-FM	10/21/92	10/21/92	Mardin	Mardin, Savur
182	Mehmet Nevroz-FM	10/22/92	10/22/92	Adana	Adana
314	Mehmet Oğuz-FM	10/22/92	10/22/92	Batman	Batman, Merkez
1246	Hasan Çetin-FM	10/22/92	10/22/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
184	Mehmet Şakir İpekçi-FM	10/24/92	10/24/92	Adana	Adana
442	Abdullah Gül-FM	10/24/92	10/24/92	Elazığ	Elazığ, Karakoçan Ormancık Köyü
444	Ali Zorlu-FM	10/24/92	10/24/92	Elazığ	Elazığ, Karakoçan, Ormancık Köyü
734	Mehmet Yiğit-FM	10/24/92	10/24/92	Mardin	Mardin, Midyat
352	Şehmuz Kurşun-FM	10/25/92	10/25/92	Batman	Batman
725	Mehmet Beşer-FM	10/25/92	10/25/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
819	İhsan Kutlu-Rahime Kutlu-FM	10/25/92	10/25/92	Şırnak	Şırnak, Güneyçam Köyü
439	Kevser Yılmaz-Saliha Yılmaz-FM	10/26/92	10/26/92	Elazığ	Elazığ, Palu, Büyükçalı Köyü
740	Nezahat Tunç-FM	10/26/92	10/26/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
204	Şeyhmuz Değer-FM	10/27/92	10/27/92	Adana	Adana
1432	Metin Özdemir-FM	10/27/92	10/27/92	Batman	Batman
1218	Bekir Cengiz(Mazıdağı)-FM	10/28/92	10/28/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
1353	Zeki Aslan-FM	10/28/92	10/28/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
360	Hüsnü Güler-FM	10/29/92	10/29/92	Bitlis	Bitlis, Tatvan Yumurtatepe Köyü

772	Cemal Kılıçoğlu-FM	10/29/92	10/29/92	Muş	Muş, Varto, Başkent Köyü
259	Ali Teymür-FM	10/31/92	10/31/92	Batman	Batman, Merkez
295	İmdat Koç-FM	10/31/92	10/31/92	Batman	Batman, MErkez
354	Tevfik Basutcu-FM	11/1/92	11/1/92	Batman	Batman
708	Ferman Kuray-FM	11/1/92	11/1/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
821	Kasım Örnek- Abdülselem Örnek-FM	11/1/92	11/1/92	Şırnak	Şırnak, Cizre-İdil Karayolu
458	Abdülşamet Sakik-FM	11/3/92	11/3/92	Gaziantep	Gaziantep
1083	Hacı Hanım Aksu-FM	11/3/92	11/3/92	Iğdır	Iğdır, Merkez, Zülfikar Köyü
443	Ahmet Karaaslan-FM	11/4/92	11/4/92	Elazığ	Elazığ, Palu, Akbulut Köyü
720	M.Sultan Erol-Fm	11/4/92	11/4/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1082	Gulabi Uçan-FM	11/4/92	11/4/92	Tunceli	Tunceli, Nazımiye, Hanköy
449	Şurzan Demirkapı-FM	11/5/92	11/5/92	Elazığ	Elazığ, Kovancılar
1117	Süleyman Yılmaz-FM	11/5/92	11/5/92	Tunceli	Tunceli, Pülümür, Hasangazi köyü
382	Abdülbaki Kişin-FM	11/6/92	11/6/92	Diyarbakır	Diyarbakır
417	Mehmet Keleşoğlu-FM	11/7/92	11/7/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1074	Ali Haydar Sezgin-FM	11/8/92	11/8/92	Tunceli	Tunceli, Mazgirt, Aslanyurdu mev
404	Hüseyin Aktaş-FM	11/9/92	11/9/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
79	Hasan Baran-FM	11/10/92	11/10/92	Batman	Batman, Merkez
1120	Vejdi Solhan-FM	11/10/92	11/10/92	İzmir	İzmir, Merkez
220	Şemsettin Güner-FM	11/11/92	11/11/92	Ağrı	Ağrı, Doğubeyazıt
303	M.Şerif Orak-FM	11/11/92	11/11/92	Batman	Batman, Gercüş, Yamanlar Köyü
218	Menderes Bayram-FM	11/12/92	11/12/92	Ağrı	Ağrı, Doğubeyazıt
687	Abidin Galerî-FM	11/12/92	11/12/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1084	Hacı Kaya-FM	11/12/92	11/12/92	Tunceli	Tunceli, Mazgirt, Ortadurak köyü
308	Mehmet Aslan-FM	11/14/92	11/14/92	Batman	Batman, Merkez
473	Bayram Arlıaçık-FM	11/14/92	11/14/92	İçel	İçel

351	Suphi Aslan-FM	11/15/92	11/15/92	Batman	Batman
1077	Dede Korkut Onk-FM	11/15/92	11/15/92	Iğdır	Iğdır, Karakoyunlu, Alican köyü
1098	Mecnun Kaya-FM	11/15/92	11/15/92	Iğdır	Iğdır, Karakoyunlu, Alican köyü
1106	Muharrem Bola-FM	11/15/92	11/15/92	Iğdır	Iğdır, Karakoyunlu, Alican köyü
1270	M.Emin Akpınar-FM	11/15/92	11/15/92	Mardin	Mardin
353	Şemdin Turan-FM	11/16/92	11/16/92	Batman	Batman
392	Cihan Aslanalp-FM	11/17/92	11/17/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
408	Kamil Yalçın-FM	11/17/92	11/17/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1553	Habip Kapçak-Rihan Apsay-İsmet Apsay-FM	11/18/92	11/18/92	Mardin	Mardin, Mazıdağı
423	Namık Tarancı-FM	11/20/92	11/20/92	Diyarbakır	Diyarbakır
279	Halil Adanır-FM	11/21/92	11/21/92	Batman	Batman, Merkez
1086	Hamza Solak-FM	11/21/92	11/21/92	İzmir	İzmir, Merkez
372	Mehdi Şanlı-Fırat Geçmez-FM	11/22/92	11/22/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
38	Faik Otaç-FM	11/23/92	11/23/92	Batman	Batman, Merkez
299	M.Emin Gezer-FM	11/23/92	11/23/92	Batman	Batman, Merkez
233	Anter Yalçın-Şükrü KılıçFM	11/26/92	11/26/92	Batman	Batman, Merkez
235	Ferhande Akın-Nesip Bayındır-Yaşar Aslan-FM	11/28/92	11/28/92	Batman	Batman, Sason, Karamiş Köyü
805	Musa Çetinkaya-FM	11/29/92	11/29/92	Sivas	Sivas
228	İdris Çelik-FM	12/1/92	12/1/92	Antalya	Antalya
1164	Raziye Bilici-FM	12/2/92	12/2/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Hazro, Uzunargıt köy
729	Mehmet İşler-FM	12/2/92	12/2/92	Mardin	Mardin, Midyat
436	Yusuf Solmaz-Fm	12/4/92	12/4/92	Antalya	Antalya
333	Nuri Aslan-FM	12/5/92	12/5/92	Batman	Batman
719	M.Salih Kaplan-FM	12/5/92	12/5/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
361	Mehmet Emin Orakçı-FM	12/10/92	12/10/92	Bitlis	Bitlis
450	Mehmet Birol-Ekrem Saykal-FM	12/10/92	12/10/92	Erzurum	Erzurum, Hınıs, Göller Köyü
164	Hasan Doğan-FM	12/15/92	12/15/92	Adana	Adana

322	Mehmet Yılmaz- 1992-FM	12/15/92	12/15/92	Batman	Batman
1167	Salih Bayrak-FM	12/15/92	12/15/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Karacalar kö
86	M.Sait Yıldız-FM	12/16/92	12/16/92	Batman	Batman, Merkez
422	Mustafa Uçakan	12/16/92	12/16/92	Diyarbakır	Diyarbakır
694	Ali Tunaç-FM	12/16/92	12/16/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
698	Bedrettin Kılıç-FM	12/16/92	12/16/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
1546	Garibe Kabasakal- FM	12/16/92	12/16/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
692	Ahmet Gündüz- FM	12/17/92	12/17/92	Mardin	Mardin, Kızıltepe
296	İsa Dursun-FM	12/19/92	12/19/92	Batman	Batman, MERkez
1168	Süleyman Atlı- Mehmet Atlı-FM	12/20/92	12/20/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar, Karabudak Köy
273	Faik Ötaş-FM	12/23/92	12/23/92	Batman	Batman, Merkez
305	M.Şirin Özbek-FM	12/24/92	12/24/92	Batman	Batman, Merkez
1155	Mehmet İhsan İçer-FM	12/24/92	12/24/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
798	Adil Körpe-FM	12/24/92	12/24/92	Siirt	Siirt
329	Naif Keleş-FM	12/25/92	12/25/92	Batman	Batman
642	Necati Karakaya- FM	12/26/92	12/26/92	Kocaeli	Kocaeli, Gebze
180	Mehmet Emin İşeri-FM	12/28/92	12/28/92	Adana	Adana
1175	M.Zeki Cesur-FM	12/29/92	12/29/92	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Yolaç köyü
774	Ferit Bulut-FM	12/29/92	12/29/92	Muş	Muş, Merkez
716	Lokman Gündüz- FM	12/30/92	12/30/92	Mardin	Mardin, Nusaybin
275	Fehim Azık-FM	12/31/92	12/31/92	Batman	Batman, Merkez
1232	Fadıl Dal-FM	1/1/93	1/1/93	Batman	Batman
274	Fedil İdal-FM	1/1/93	1/1/93	Batman	Batman, Merkez
461	Pink Alptekin-FM	1/1/93	1/1/93	Gaziantep	Gaziantep
1686	M.Salih Aksoy-FM	1/2/93	1/2/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
358	Yusuf Gül-FM	1/3/93	1/3/93	Batman	Batman
675	Abdullah Gardeş- Ömer Gardeş-FM	1/3/93	1/3/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
268	Dündar Çelebi-FM	1/4/93	1/4/93	Batman	Batman, Merkez
1049	Adem Akin-FM	1/4/93	1/4/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
258	Ali Erdoğan-FM	1/5/93	1/5/93	Batman	Batman, Merkez
717	M.Emin Deniz-FM	1/5/93	1/5/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
950	Ercan Us-FM	1/6/93	1/6/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan

701	Cemil Kandemir-FM	1/6/93	1/6/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
344	Salih Kaya-FM	1/7/93	1/7/93	Batman	Batman
723	Mehmet Ali Kurtay-FM	1/7/93	1/7/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
414	Mehmet Çiçek-FM	1/9/93	1/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
988	Mehmet Çiçek-FM	1/9/93	1/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
715	İzzettin Karaaslan	1/9/93	1/9/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
283	Hatice Kaya-FM	1/10/93	1/10/93	Batman	Batman, Merkez
243	Selahattin Gitmez-Mehmet Nuri Öztürk-FM	1/10/93	1/10/93	Batman	Batman, Merkez
281	Halit Sayan-FM	1/13/93	1/13/93	Batman	Batman, Merkez
919	Esmâ Ava-Seniha Ava-Fm	1/13/93	1/13/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
24	İzzettin Ava-FM	1/13/93	1/13/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
922	Ramazan Aydın Bilge-Zübeyir Akkoç-FM	1/13/93	1/13/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
784	Zait Albayrak-FM	1/13/93	1/13/93	Muş	Muş, Varto, Kumlukıyın Köyü
1006	Osman Güneş-FM	1/15/93	1/15/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
346	Selahattin Akıncı-FM	1/16/93	1/16/93	Batman	Batman
973	Kemal Sert-FM	1/16/93	1/16/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
743	Ramazan Bıçkın-FM	1/16/93	1/16/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
761	Tahir Tekin-FM	1/19/93	1/19/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
880	Orhan Karaağar-FM	1/19/93	1/19/93	Van	Van
1335	Süleyman Gök-FM	1/20/93	1/20/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
948	Cevat Canpoleten-FM	1/21/93	1/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
185	Mehmet Şakir Yavuz-FM	1/22/93	1/22/93	Adana	Adana
325	Metin Turan-Fm	1/22/93	1/22/93	Batman	Batman
236	Gürsel Parça-Ahmet Parça-FM	1/22/93	1/22/93	Batman	Batman, Merkez
313	Mehmet Nezir Ege-FM	1/22/93	1/22/93	Batman	Batman, Merkez

239	Murat Yıldız- Abdurrahman Yıldız-FM	1/22/93	1/22/93	Batman	Batman, Merkez
181	Mehmet Genç- FM	1/23/93	1/23/93	Adana	Adana
1441	Hasan Yılmaz-FM	1/23/93	1/23/93	Batman	Batman
357	Yalçın Gözetir-FM	1/23/93	1/23/93	Batman	Batman
317	Mehmet Selim Yeşilmen-FM	1/23/93	1/23/93	Batman	Batman, Merkez
271	Erdoğan Yalçın-FM	1/23/93	1/23/93	Batman	Batman, Merkez
992	Mehmet Konuk- FM	1/23/93	1/23/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
893	Uğur Mumcu-FM	1/24/93	1/24/93	Ankara	Ankara, Çankaya
1620	İsmail Çeliktemel- FM	1/24/93	1/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1011	Selahattin Karahan-Fm	1/24/93	1/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan Batman-Gercüş Karayolu
340	Rıfat Çiftçi-FM	1/25/93	1/25/93	Batman	
238	Metin Akyıldız- Hüseyin Akyıldız- İrfan Akyıldız-FM	1/25/93	1/25/93	Batman	Batman, Merkez
245	Vasfettin Gökboru- Orhan Arık-FM	1/25/93	1/25/93	Batman	Batman, Merkez
1853	Selam Duman-FM	1/25/93	1/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır
949	Çelik Temel-FM	1/25/93	1/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
300	M.Hadi Yıldız-FM	1/27/93	1/27/93	Batman	Batman, Merkez
390	Ahmet Okuyucu- FM	1/27/93	1/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır
982	Mehmet Veyisi Katan-FM	1/27/93	1/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
251	Abdülkadir Bulut- FM	1/30/93	1/30/93	Batman	Batman, Merkez
959	Hamdüsena Kırtay-FM	1/30/93	1/30/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
939	Ali Yıldırım-FM	2/1/93	2/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
972	Kadri Balçık-Fm	2/1/93	2/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
73	Faik Kızılay-FM	2/1/93	2/1/93	İğdır	İğdır, Özdemir Köyü
832	Abdullah Tuşak- FM	2/2/93	2/2/93	Şırnak	Şırnak, Silopi, Başak Köyü
700	Beşir Deniz-FM	2/4/93	2/4/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
957	Fevzi Kazıcı-FM	2/5/93	2/5/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1075	Ayhan Korcan-FM	2/5/93	2/5/93	İzmir	İzmir, Merkez

99	Raci Değirmenci-FM	2/27/93	2/27/93	Batman	Batman
377	Sabri Zengin- Abdülhadi Zengin- Hikmet ...	2/27/93	2/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
696	Ayla Tek-FM	2/27/93	2/27/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
822	Osman Güven- Cemal Öztürk-FM	2/27/93	2/27/93	Şırnak	Şırnak-Cizre Karayolu
955	Felek Ak-FM	3/2/93	3/2/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
1021	Şirin Cesur-FM	3/3/93	3/3/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1346	Tahir Demir-FM	3/3/93	3/3/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
336	Osman Şimşek-FM	3/5/93	3/5/93	Batman	Batman, Merkez
684	Abdullah Özhan- FM	3/5/93	3/5/93	Mardin	Mardin, Nusaybin Batman, Kozluk,
298	İzzettin Yaşar-FM	3/6/93	3/6/93	Batman	Kaletepe Köyü
1080	Enver Okut-FM	3/6/93	3/6/93	İğdır	İğdır, Merkez, Evc köyü
1109	Oruç Tekçe-FM	3/6/93	3/6/93	İğdır	İğdır, Merkez, Evc köyü
1073	Ahmet Aksu-FM	3/6/93	3/6/93	İğdır	İğdır, Merkez, Evc köyü
858	Methi Dayar-FM	3/6/93	3/6/93	Şırnak	Şırnak, Sulakharbak Köyü
1937	Zeynep Bakır- Mecdin Ceylan- Halil Ceylan-FM	3/8/93	3/8/93	Mardin	Mardin, Nusaybin, Duruca köyü
781	Mürsel Üstündağ- FM	3/9/93	3/9/93	Muş	Muş, Bulanık, Elmakaya Köyü
1193	Abdurrahman Gündüz-FM	3/12/93	3/12/93	Mardin	Mardin, Mazıdağı
814	Ahmet Naycı- Fettah Zıng-FM	3/12/93	3/12/93	Şırnak	Şırnak
335	Osman Gökem- FM	3/13/93	3/13/93	Batman	Batman
969	İhsan Karakuş-FM	3/13/93	3/13/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
412	M.İhsan Karakuş- FM	3/13/93	3/13/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
261	Basri Serihan-FM	3/15/93	3/15/93	Batman	Batman, Merkez
929	Abdurrahman Akkamış-FM	3/16/93	3/16/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez Mardin, Mazıdağı,
57	Orhan Önen-FM	3/16/93	3/16/93	Mardin	Karataş Köyü

54	İbrahim Önen-FM	3/16/93	3/16/93	Mardin	Mardin, Mazıdağı, Karataş Köyü
56	Momi Önen-FM	3/16/93	3/16/93	Mardin	Mardin, Mazıdağı, Karataş Köyü
472	Alper Soylu-Fm	3/17/93	3/17/93	Hatay	Hatay, Dört Yol
954	Faik Ayaz-Fm	3/19/93	3/19/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
810	Nure Abalak-FM	3/19/93	3/19/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Viranşehir, Karinca K
319	Mehmet Şah İresul-FM	3/20/93	3/20/93	Batman	Batman
321	Mehmet Veysi Gülmez	3/20/93	3/20/93	Batman	Batman
311	Mehmet Ertel-FM	3/21/93	3/21/93	Batman	Batman, Merkez
994	Mehmet Nuri Taşkın-FM	3/21/93	3/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
424	Nuri Taşkın-FM	3/21/93	3/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
247	Abdurrahman Acar-FM	3/23/93	3/23/93	Batman	Batman, Merkez
276	Felemez Dünder- FM	3/23/93	3/23/93	Batman	Batman, Merkez
94	Mehmet Dölek-FM	3/23/93	3/23/93	Batman	Batman, Sason Karayolu
909	Ekrem Yılmaz-FM	3/23/93	3/23/93	Bitlis	Bitlis, Hizan, İncili Köyü
1429	Ali Sübuti-FM	3/25/93	3/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
768	Asker Taşkın-FM	3/25/93	3/25/93	Muş	Muş, Yaygın, Bozkurt Köyü
745	Ramazan Erte-FM	3/26/93	3/26/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
292	İbrahim Direk-FM	3/28/93	3/28/93	Batman	Batman, Gercüş, Yolağzı Köyü
83	İbrahim Dilek-FM	3/30/93	3/28/93	Mardin	Mardin, Gercüş, Yolağzı Köyü
339	Ramazan Toprak- FM	4/5/93	4/5/93	Batman	Batman
1290	Mehmet Erten-FM	4/6/93	4/6/93	Batman	Batman
991	Mehmet Kılıç-FM	4/6/93	4/6/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1184	Şeyhdavut Yalçinkaya-M. Halim Yalçinkaya- FM	4/10/93	4/10/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1060	Seyfi Aslan-FM	4/11/93	4/11/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
905	Bahatin Uçak-FM	4/15/93	4/15/93	Bitlis	Bitlis, Adilcevaz, Aydınlar Köyü

986	Mehmet Anuştekin-FM	4/16/93	4/16/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1070	Abdullah Tanrıverdi-Fm	4/17/93	4/17/93	Şırnak	Şırnak, Cizre, Kuştepe Köyü
936	Ali Han-FM	4/19/93	4/19/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1140	Halil Pekacar-FM	4/23/93	4/23/93	Batman	Batman, Merkez
1038	Ercan Temelli-FM	4/23/93	4/23/93	İstanbul	İstanbul, Gaziosmanpaşa
1041	Muammer Aydın-Fm	4/23/93	4/23/93	İstanbul	İstanbul, Gaziosmanpaşa
1113	Rıza Yılmaz-FM	4/24/93	4/24/93	Tunceli	Tunceli, Çemişgezek, Toratlı köy
985	Mehmet Akengin-FM	4/27/93	4/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
953	Ayetullah İz-FM	4/27/93	4/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1088	Hasan Bolu-FM	4/27/93	4/27/93	İğdır	İğdır, Aşağı Çamurlu köyü
883	Cemal Erdoğan-FM	4/28/93	4/28/93	Adana	Adana, Merkez
884	Ferit Gündüz-FM	4/30/93	4/30/93	Adana	Adana, Merkez
993	Mehmet Nuri Çelebi-FM	5/2/93	5/2/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1121	Veli Polat-FM	5/4/93	5/4/93	Tunceli	Tunceli, Hozat, Çaytaşı köyü
1131	Ahmet Uysal-FM	5/8/93	5/8/93	Batman	Batman, Kozluk
1157	Mehmet Salih Saltukalp-FM	5/9/93	5/9/93	Batman	Batman, Merkez
1266	Kutbettin Tekin-FM	5/12/93	5/12/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
885	Mehmet Rıza Demir-FM	5/17/93	5/17/93	Adana	Adana, Merkez
1644	Kenan Akbulut-FM	5/17/93	5/17/93	Bitlis	Bitlis, Üçevler köyü
978	Mehmet Ali Adıgüzel-FM	5/18/93	5/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle, Başköy
928	Abdulselem Eren-FM	5/18/93	5/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Baloğlu Köyü
890	Mehmet Şirin Gümüş-FM	5/22/93	5/22/93	Ağrı	Ağrı, Doğubeyazıt
1036	Mehmet Dündar-FM	5/23/93	5/23/93	İçel	İçel, Mersin
1012	Semra Bayram-FM	5/25/93	5/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1037	Mehmet Kaya-FM	5/25/93	5/25/93	İçel	İçel, Mersin

1040	Mehmet Mustafa Öztemur-FM	5/26/93	5/26/93	İstanbul	İstanbul, Kartal
1137	Eşref Ar-FM	5/30/93	5/30/93	Batman	Batman, Merkez
1198	Abdülşamet İmrak-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1199	Abdülşelam Ayabe-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1228	Edip Kılıç(1993)- FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1247	Hasan Toftik-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1249	Hayrettin Çelik- FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1254	Hüseyin Yügüz- FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1267	M.Afif Ak-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1275	M.Selim Koyuncu- FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1302	Metin Turan-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
100	Ramazan Akbulut- Mehmet Taşan-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
342	Sabri Kaya-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1345	Tahar Başar-KYP	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman
1253	Hüseyin Sevim- KYP	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Balpınar köyü
1251	Hüseyin Başak-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Beşiri Batman, Çukurlu köyü
1259	İbrahim Uz-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Merkez
93	Mehmet Çakır-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Merkez
97	Nuri Çelik-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Merkez
110	Teğmen Demir-FM	6/1/93	6/1/93	Batman	Batman, Merkez
22	Übeyit Kararan- FM	6/1/93	6/1/93	Bitlis	Bitlis, Merkez, Kurudere Köyü
20	Naif Kaya-FM	6/1/93	6/1/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Çaygeçit Köyü
21	Talhat Önerge-FM	6/1/93	6/1/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Yanıkçakır Köyü
1217	Behçet Tutuş-KYP	6/1/93	6/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1264	Kudusi Adıgüzel- KYP	6/1/93	6/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır
419	Mehmet Şah Tekalp-FM	6/1/93	6/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1200	Abdülşelam Şahin- KYP	6/1/93	6/1/93	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Yılmazlar kö

1213	Aziz Güçlü-FM	6/1/93	6/1/93	Mardin	Mardin
1349	Yahya Yerkat-KYP	6/1/93	6/1/93	Mardin	Mardin, Midyat
1208	Ali Doğan-FM	6/1/93	6/1/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1305	Muzaffer Yıldırım-FM	6/1/93	6/1/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
	Bahri Esenbuğa-KYP-Hasan				
1215	Esenbuğa-FM	6/1/93	6/1/93	Siirt	Siirt, Eruh
1316	Ömer X-FM	6/1/93	6/1/93	Siirt	Siirt, Güneşli Köyü
1843	Sait Yozgatlı-FM	6/2/93	6/2/93	Muş	Muş
888	Zeynep Doğan-Fm	6/6/93	6/6/93	Adana	Adana, Merkez
	Eyüp Adıyaman-Muhterem Demir-				
920	Fm	6/7/93	6/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1035	Fevzi Üren-Fm	6/7/93	6/7/93	İçel	İçel, Mersin
					Muş, Malazgirt,
1062	Sıddık Özkan-Fm	6/7/93	6/7/93	Muş	Karakaya Köyü
	Aziz Bağcı-Şeh				
	Garip Bağcı-Nuri				Batman, Gercüş,
1136	Kaya-FM	6/9/93	6/9/93	Batman	Kırkat Göleti me
	Ayhan Kaya-				Ağrı, Doğubeyazıt,
889	Aypere Bağirof	6/10/93	6/10/93	Ağrı	Pamuk Geçidi
	Ali Rıza Pekgöz-				Batman, Beşiri,
1132	FM	6/10/93	6/10/93	Batman	Yalınkavak köyü
1039	Mehmet Işık-FM	6/10/93	6/10/93	İstanbul	İstanbul, Avcılar
1042	Şeref Işık-FM	6/10/93	6/10/93	İstanbul	İstanbul, Avcılar
962	Haşim Yaşa-FM	6/14/93	6/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
	Abdurrahman				
1033	Koriçi-FM	6/17/93	6/17/93	Hakkari	Hakkari, Çukurca
	Hanife Karaaslan-				Bitlis, Tatvan, Suboyu
911	FM	6/18/93	6/18/93	Bitlis	Köyü
886	Nehyet Dağ-FM	6/20/93	6/20/93	Adana	Adana, Merkez
	İkrami Han-Hamir				
921	Pamuk-Fm	6/21/93	6/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
887	Şükrü Çiftçi-FM	6/22/93	6/22/93	Adana	Adana, Merkez
1061	Zeynep Yüceay-FM	6/22/93	6/22/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
	Lokman Taş-Güler				
1672	Şen-FM	6/24/93	6/24/93	Siirt	Siirt, Eruh
	Cemil Yalçın-				
1063	Devran Yalçın-FM	6/24/93	6/24/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Suruç
882	Ahmet Poyraz-FM	6/25/93	6/25/93	Adana	Adana, Merkez
	Yalçın Alnıdelik-				
891	FM	6/25/93	6/25/93	Ağrı	Ağrı, Doğubeyazıt

1051	Beşir Onay-FM	6/26/93	6/26/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1029	Kimliği Meçhul-FM	6/27/93	6/27/93	Elazığ	Elazığ, Karakoçan, Kuşçu Köyü
1087	Hasan Asvicenoğlu-FM	6/27/93	6/27/93	Tunceli	Tunceli, Hozat, Türktaner Köyü
1019	Şehmuz Turan-FM	6/28/93	6/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar, Mollapolat Kö
1734	Mehmet Özkul-FM	6/28/93	6/28/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1020	Şerif Pırılı-FM	6/30/93	6/30/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar, Ortaveren Köy
1091	İbrahim ALTundağ-FM	7/2/93	7/2/93	Adana	Adana, Seyhan
1410	Ahmet Elkoca-FM	7/3/93	7/3/93	Siirt	Siirt, Eruh, Fındıklı köyü
1097	Mahmut Aydemir-FM	7/6/93	7/6/93	Şırnak	Şırnak, Silopi
902	Selahattin Yaprak-Halil Yaprak-FM	7/9/93	7/9/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Koyunlu Köyü
1212	Aydın Ay-KYP	7/10/93	7/10/93	Batman	Batman
903	Suat Kınık-Abdullah Bahadır-FM	7/14/93	7/14/93	Bitlis	Bitlis, Güroymak
914	Reşat Zağlı-FM	7/15/93	7/15/93	Bitlis	Bitlis, Merkez, Narlıdere Köyü
1322	Remo Tuğuç-FM	7/16/93	7/16/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1133	Aydın Demir-FM	7/19/93	7/19/93	Batman	Batman, Kozluk, Kahveci köyü
1135	Aydın Karakobak-FM	7/19/93	7/19/93	Batman	Batman, Kozluk, Kahveci köyü
1724	Mehmet İvrendi-FM	7/21/93	7/21/93	Şırnak	Şırnak, Cizre
1920	Yusuf Tanrıverdi-FM	7/21/93	7/21/93	Şırnak	Şırnak, Cizre
927	Abdullah Sapan-FM	7/24/93	7/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1009	Sedat Çelik-FM	7/24/93	7/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1064	Murat Karadağ-Ragıp Karadağ-FM	7/26/93	7/26/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Viranşehir, Altınbaşa
1623	İsmail Kino-FM	7/29/93	7/29/93	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1174	Yahya Orhan-FM	7/31/93	7/31/93	Batman	Batman, Gercüş
946	Cemal Burkay-FM	7/31/93	7/31/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
23	Abdullah Akarsu-FM	7/31/93	7/31/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez, Bağlar Mah

25	Şeref Aktürk-FM	7/31/93	7/31/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez, Bağlar Mah
1265	Kutbettin Akbulut-FM	8/1/93	8/1/93	Batman	Batman
1032	Mehmet Selim Şahin-FM	8/2/93	8/2/93	Gaziantep	Gaziantep, Şahinbey
1030	Abdullah Durmuş-FM	8/3/93	8/3/93	Gaziantep	Gaziantep, Şehitkamil
1047	Abdullah Ertaş-Hüseyin Kaya-Davut KayaFM	8/3/93	8/3/93	Kocaeli	Kocaeli, Gebze
1380	A.Vahap Çelik-FM	8/3/93	8/3/93	Mardin	Mardin, Derik
39	Ferhat Tepe-FM	8/4/93	8/4/93	Bitlis	Bitlis, Merkez
912	M.Salih Polat ve 17 kişi-FM	8/4/93	8/4/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Kavakbaşı Köyü
1001	Murat Karaçobanoğlu-FM	8/4/93	8/4/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1607	İhsan Uyman-Cihat Uyman-FM	8/4/93	8/4/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Siverek, Şekerli nahi
105	Salim Oğuz-FM	8/5/93	8/5/93	Batman	Batman, Merkez
109	Şehmus Ekmen-FM	8/5/93	8/5/93	Batman	Batman, Merkez
1004	Nurettin Tangüner-FM	8/5/93	8/5/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
32	Aysel Malkoç-KYP	8/7/93	8/7/93	İstanbul	İstanbul, Kumkapı
1139	Fikri ÇELİK-FM	8/8/93	8/8/93	Batman	Batman, Kozluk, Karpuzlu köyü
916	Selahattin Ertaş-FM	8/8/93	8/8/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Üstyayla Köyü
1845	Salih Eren-Zeki Eren-FM	8/8/93	8/8/93	Şırnak	Şırnak, İdil, Esrük köyü
1015	M.Siddik Adıyaman-FM	8/9/93	8/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1016	Süleyman Ayverdi-Fm	8/9/93	8/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
910	Gülizar Kandemir-FM	8/10/93	8/10/93	Bitlis	Bitlis, Merkez, Alaniçi Köyü
999	Mikail Alp-FM	8/11/93	8/11/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1598	Hüsam Petan-Seyvan Anog-FM	8/11/93	8/11/93	Van	Van, Çatak
1031	Ahmet Elinç-FM	8/13/93	8/13/93	Gaziantep	Gaziantep, Şahinbey

1899	Vasfettin Çelik- Hayrettin Çelik- FM	8/17/93	8/17/93	Batman	Batman
1477	Cemal Açık- Mehmet Sevim- FM	8/18/93	8/18/93	Batman	Batman
944	Celal Konat-FM	8/18/93	8/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1158	Mehmet Yeşil-FM	8/19/93	8/19/93	Batman	Batman, Merkez
71	Cennet Ertunç-FM	8/19/93	8/19/93	Hakkari	Hakkari, Çukurca
996	Mehmet Seyit Ayan-FM	8/20/93	8/20/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1002	Musa AK-Fm	8/20/93	8/20/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
987	Mehmet Çelik-FM	8/25/93	8/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1111	Recep Kılıç- Ziyaddin Kılıç-FM	8/26/93	8/26/93	Ardahan	Ardahan, Merkez, Nebioğlu Köyü
1128	Abdülmelik Altan- FM	8/26/93	8/26/93	Batman	Batman, Kozluk, Tuzlagözü köyü
1142	Hamit İlhan-FM	8/26/93	8/26/93	Batman	Batman, Kozluk, Uzunyazı köyü
1145	Hüseyin Bayık-FM	8/26/93	8/26/93	Batman	Batman, Kozluk, Uzunyazı köyü
1146	İzzettin Altan-FM	8/26/93	8/26/93	Batman	Batman, Kozluk, Uzunyazı köyü
1141	Halil Solmaz-FM	8/26/93	8/26/93	Batman	Batman, Merkez
923	Vahit Demir-Yusuf Karüzüm-FM	8/26/93	8/26/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1144	Hasan Yılmaz-FM	8/27/93	8/27/93	Batman	Batman, Merkez
901	Musa Güneş-Naif Kaya-İhsan Akar- FM	8/27/93	8/27/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Çaygeçit Köyü
64	Abdülmenap Güvenç-FM	8/27/93	8/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
892	Behram Azadfer- FM	8/28/93	8/28/93	Ankara	Ankara, Altındağ
958	Halil İbrahim Baykara-FM	8/28/93	8/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
964	Hüseyin Çetin-FM	8/29/93	8/29/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
915	Rüstem Yalçinkaya-FM	8/30/93	8/30/93	Bitlis	Bitlis, Tatvan, Kıyıldüzü Köyü
1858	Serhan Sezgin-FM	9/1/93	9/1/93	Şırnak	Şırnak, Uludere
74	Habip Kılıç-FM	9/2/93	9/2/93	Batman	Batman, Merkez
1027	Zeki Tanrıkulu-FM	9/2/93	9/2/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
997	Mehmet Şerif Erdem-FM	9/3/93	9/3/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan

1434	M.Özdemir-FM	9/4/93	9/4/93	Batman	Batman
44	Mehmet Sincar-FM	9/4/93	9/4/93	Batman	Batman, Merkez
1023	Vedat Dayanan-Fm	9/4/93	9/4/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
132	İskender ve Hüseyin Seven-KYP	9/5/93	9/5/93	Batman	Batman, Merkez, Balpınar Köyü
1093	İzzet Tatar-FM	9/5/93	9/5/93	Şırnak	Şırnak, Silopi
926	Abdullah Çoban-FM	9/7/93	9/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
941	Aziz Yıldırım-FM	9/10/93	9/10/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1156	Mehmet Salih Bozkurt-FM	9/12/93	9/12/93	Batman	Batman, Merkez
1186	Abbas Demiroğlu-FM	9/12/93	9/12/93	Diyarbakır	Diyarbakır
127	Erdoğan Şakar-KYP	9/13/93	9/13/93	İstanbul	İstanbul
1619	İsmail Bayaltun-Muhtar Bayaltun-Mustafa Bayaltun-F	9/14/93	9/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır
956	Feridun Nergiz-FM	9/16/93	9/16/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
934	Ahmet Işıklı-FM	9/17/93	9/17/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1066	Arif Demir-FM	9/17/93	9/17/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Suruç
907	Davut Önerge-FM	9/18/93	9/18/93	Bitlis	Bitlis, Mutki
935	Ali Ceylan-FM	9/18/93	9/18/93	Diyarbakır	Yanıkçakır Köyü
1010	Selahattin Gencol-FM	9/18/93	9/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1076	Bedri Çelik-FM	9/19/93	9/19/93	İzmir	İzmir, Merkez
1114	Selahattin Alökmen-FM	9/19/93	9/19/93	İzmir	İzmir, Merkez
1936	Zeynep Alphan-FM	9/19/93	9/19/93	Siirt	Siirt, Eruh
932	Ahmet Arcagök-FM	9/20/93	9/20/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
971	Kadir Kandemir-Fm	9/20/93	9/20/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
937	Ali Şahap Salık-FM	9/21/93	9/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
908	Derviş Eşlik-FM	9/22/93	9/22/93	Bitlis	Bitlis, Hizan, Sağlıklı
1014	Servet Baran-Fm	9/22/93	9/22/93	Diyarbakır	Bucağı, H
					Diyarbakır, Bismil

	Kutbettin Akbal-				
977	FM	9/22/93	9/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
960	Hamit Ülgen-FM	9/23/93	9/23/93	Diyarbakır	Diyarbakır
974	Kenan Ergün-FM	9/23/93	9/23/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
	Abdülkadir				
1195	Bayrak-FM	9/23/93	9/23/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
	Medeni Şimşek-				
1285	FM	9/23/93	9/23/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1166	Sabri Özdemir-FM	9/24/93	9/24/93	Batman	Batman, Merkez
1055	Kadri Elmas-FM	9/25/93	9/25/93	Mardin	Mardin, Midyat
	Mehmet Sultan				
1101	Erol-FM	9/26/93	9/26/93	Adana	Adana, Seyhan
	Mehmet Şirin				
1102	Sansarkan-FM	9/26/93	9/26/93	Adana	Adana, Seyhan
					Bitlis, Güroymak,
1123	Nurettin Aktaş-FM	9/26/93	9/26/93	Bitlis	Tartalı köyü
					Diyarbakır, Silvan,
1638	Kazım Erşek-FM	9/27/93	9/27/93	Diyarbakır	Duruköy
	Azat Özkan ve KM				
1452	1 kişi-FM	9/27/93	9/27/93	Mardin	Mardin, Mazıdağı
1028	Zülküf Akkaya-FM	9/28/93	9/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
	Ahmet Gündem-				
1412	FM	9/28/93	9/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
	Şükrü Yavuz-				
	Muhitin Demir-				
1065	FM	9/28/93	9/28/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Suruç
	Hüseyin Yıldırım-				
966	FM	9/29/93	9/29/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1172	Şükrü Pekince-FM	9/30/93	9/30/93	Batman	Batman, Merkez
1034	Cuma Akgün-FM	9/30/93	9/30/93	İçel	İçel, Merkez
1283	Mecit Baskın-FM	10/1/93	10/1/93	Ankara	Ankara
	M.Şirin Demirdağ-				
1694	FM	10/1/93	10/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır
	M.Selim Saygıkan-				
981	FM	10/1/93	10/1/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1072	Adil Tokay-FM	10/1/93	10/1/93	İzmir	İzmir, Aliğa
1170	Şakir Sağır-FM	10/2/93	10/2/93	Batman	Batman, Merkez
					Bitlis, Hizan,
1832	Rıza Yıldız-FM	10/2/93	10/2/93	Bitlis	Sırmaçalı köyü
	Ahmet Elmas-A.				Bitlis, Ahlat, Alakır
898	Nuri Sayılğan-FM	10/3/93	10/3/93	Bitlis	Köyü

	M.Şirin Birlik-M. Nasih Şirin- Takyettin Kutsal- Sani	10/4/93	10/4/93	Bitlis	Bitlis, Mutki, Boğaziçi Köyü
1003	Muzaffer Tekin- FM	10/4/93	10/4/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1150	Mahmut AKay-FM Ömer HAN-M. Cahit Sürek-Suat Sütşurup-Hasan	10/5/93	10/5/93	Batman	Batman, Merkez
961	Altunka	10/5/93	10/5/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1025	Veysi Yakut-FM	10/6/93	10/6/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
952	Eşref Şengül-FM	10/7/93	10/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır
938	Ali Şık-FM	10/7/93	10/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
983	Mahmut Güvenç- FM	10/7/93	10/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
91	Mahsun Güvenç- FM	10/7/93	10/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1788	Nejdet Fidan- Deniz Ali Erdeniz- Halil Çelik-Yahya Ş Zeki Murat	10/7/93	10/7/93	Van	Van, Çatak
1026	Yıldırım-FM Mahir Eman- Süleyman	10/9/93	10/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1700	Gönülaslan-FM	10/9/93	10/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1050	Adil Başkan-FM	10/9/93	10/9/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
931	Afer Yaşar-FM	10/10/93	10/10/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1056	Mahmut Yavuz- FM	10/11/93	10/11/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1054	Hasan Dünder-FM	10/13/93	10/13/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
80	Hasan Yağızay-FM	10/13/93	10/13/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
924	A.Baki Karakoç- FM	10/14/93	10/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
968	İhsan Güneşli-FM	10/14/93	10/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
980	M.Selim Demirkan-FM	10/14/93	10/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1204	Ahmet Çetintaş- FM	10/14/93	10/14/93	İstanbul	İstanbul
1007	Sabri Kutli-Fm	10/15/93	10/15/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1126	Abdullah Bal-FM	10/16/93	10/16/93	Batman	Batman, Merkez
1888	Tahir Oracı-FM	10/17/93	10/17/93	Bitlis	Bitlis, Hizan
943	Bayram Demir-FM	10/18/93	10/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
945	Cemal Atay-FM	10/18/93	10/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan

970	İhsan Kıran-FM	10/18/93	10/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
112	Yılmaz Gümüş-FM	10/21/93	10/21/93	Batman	Batman
	Saki Erdem ve 22				
1844	kişi-FM	10/21/93	10/21/93	Siirt	Siirt, Baykan
	Kimliği Meçhul-				
976	FM	10/22/93	10/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
	Maşallah				
	Yavuz-Sadullah				
1710	Semishan-FM	10/22/93	10/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1224	Çetin Gidici-FM	10/23/93	10/23/93	Batman	Batman
	Ramazan Çelik-				
1162	FM	10/23/93	10/23/93	Batman	Batman, Merkez
	Ramazan Yıldırım-				
1163	Sabri Kaplan-FM	10/23/93	10/23/93	Batman	Batman, Merkez
1005	Nuri Yağmur-FM	10/24/93	10/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1814	Özgür Erkan-FM	10/24/93	10/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
	Vahdettin Çelik-M.				
	Selim Toktaş-M.				
1898	Siddik Toktaş-Naf	10/24/93	10/24/93	Muş	Muş, Zengölü köyü
	Mustafa Yıldırım-				
1069	FM	10/24/93	10/24/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Suruç
	Mehmet İldal-				
	Ferhat Yılbır-				
	İbrahim Yılbır-				
1749	Hami Bay	10/24/93	10/24/93	Van	Van, Gevaş
1024	Veysi Ayan-FM	10/25/93	10/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
	Abdurrahim				Erzurum, Karaçoban
1071	Şahin-FM	10/25/93	10/25/93	Erzurum	Molladavut K
	Mehmet Yıldırım-				
1057	FM	10/26/93	10/26/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
963	Hayrettin Eren-FM	10/27/93	10/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
984	Mazhar Çelik-Fm	10/27/93	10/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
	Mustafa Önder-				Tunceli, Ovacık,
1107	FM	10/27/93	10/27/93	Tunceli	Çadırdüzü mezra
	M.Hanifi Yaprak-				
979	FM	10/28/93	10/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır
	Muhittin				
1000	Karaaslan-FM	10/28/93	10/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1043	Hanife Seçilir-FM	10/28/93	10/28/93	Kars	Kars, Sarıkamış
					Kars, Sarıkamış,
1045	Nuri Doğan-FM	10/28/93	10/28/93	Kars	Belencik Köyü
	Gürkan Arıtürk-				Mardin, Dargeçit,
1551	Ökkeş Kaya-FM	10/29/93	10/29/93	Mardin	Temelli köyü
1835	Sabri Şeker-FM	10/30/93	10/30/93	Batman	Batman

918	Cengiz Oruç-İlyas Işık-FM	10/30/93	10/30/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1333	Selahattin Sümer Şakir X-KYP	10/30/93	10/30/93	Van	Van
1297	Mehmet Yaşar-FM	10/31/93	10/31/93	Mardin	Mardin, Midyat
82	Hüseyin Duman- FM	11/1/93	11/1/93	Iğdır	Iğdır, Hasanhan Köyü
62	Abdülhadi İdem- FM	11/1/93	11/1/93	Iğdır	Iğdır, Hasanhan Köyü Yolu
1153	Mehmet Can Seçkin-FM	11/4/93	11/4/93	Batman	Batman, Merkez
1067	Eyüp Gököğlu-Fm	11/4/93	11/4/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Merkez
1143	Hasan Bilen-FM	11/5/93	11/5/93	Batman	Batman, Merkez
1566	Halit Doboğlu-FM	11/7/93	11/7/93	Siirt	Siirt, Pervari
925	A.Kadir Selçuk-FM	11/9/93	11/9/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1351	Yalçın Yaşa-FM	11/10/93	11/10/93	Diyarbakır	Diyarbakır Bitlis, Tatvan, Anadere Köyü
913	Muhsin Alataş-FM	11/11/93	11/11/93	Bitlis	
1018	Şehmuz Adıyaman-FM	11/12/93	11/12/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1154	Mehmet Ekrem Öner-FM	11/13/93	11/13/93	Batman	Batman, Merkez
1529	Fethi Çakıl-FM	11/14/93	11/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
965	Hüseyin Yağmur- FM	11/14/93	11/14/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
930	Abdurrahman Cansever-Fm	11/15/93	11/15/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1022	Tahir Uzunbaş-FM	11/15/93	11/15/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1124	Necmettin Karabacak-FM	11/15/93	11/15/93	Iğdır	Iğdır, Karakoyunlu, Orta Alican
947	Cemal Süslü-FM	11/16/93	11/16/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1590	Hüseyin Başkale- FM	11/17/93	11/17/93	Batman	Batman, Beşiri Kars, Digor, Arpalı Köyü
1046	Zahir Can-FM	11/17/93	11/17/93	Kars	
1044	Mehmet Canpolat- FM	11/17/93	11/17/93	Kars	Kars, Digor, Bostankale Köyü
951	Eşref Pervane-FM	11/18/93	11/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1159	Mustafa Yıldırım- FM	11/19/93	11/19/93	Batman	Batman, Merkez
1048	Abdurrahman Deniz-FM	11/19/93	11/19/93	Mardin	Mardin, Nusaybin

	Bülent Göçer- Ömer Şimşek- Turgut Şimşek-				
1472	Nurettin Şi	11/22/93	11/22/93	Bingöl	Bingöl, Yedisu
933	Ahmet Arık-FM	11/22/93	11/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
942	Batıl Şimşek-FM	11/22/93	11/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
995	Mehmet Sevinç- Fm	11/22/93	11/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1008	Salih Esin-FM	11/22/93	11/22/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
40	Filit Er-FM	11/22/93	11/22/93	Iğdır	Iğdır, Merkez
	Ramazan Budak- Abdürrahim				
894	Budak-FM	11/23/93	11/23/93	Batman	Batman, Merkez
895	Mahmut Yiğit-Fm	11/24/93	11/24/93	Batman	Batman, Merkez
940	Aydın Türkman- FM	11/24/93	11/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
990	Mehmet Kavuk-FM	11/24/93	11/24/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
67	Alptekin Sevim- FM	11/25/93	11/25/93	Batman	Batman, Merkez
896	Mehmet Gökmen- FM	11/25/93	11/25/93	Batman	Batman, Merkez
1013	Sertip Bilek-FM	11/25/93	11/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
897	Nuri Çoban-FM	11/26/93	11/26/93	Batman	Batman, Merkez
1169	Şahin Elikçi-FM	11/26/93	11/26/93	Batman	Batman, Merkez
917	Şevket Hepözdemir-Fm	11/26/93	11/26/93	Bitlis	Bitlis, Güroymak, Tahtalı Köyü
989	Mehmet Kalkan- FM	11/26/93	11/26/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1469	Burhan İlhan ve KM 1 kişi-FM	11/26/93	11/26/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1152	M.Ali Kızmaz-FM	11/27/93	11/27/93	Batman	Batman, Merkez
1202	Adnan Işık-FM	11/27/93	11/27/93	Van	Van
1134	Aydın Eroğlu-FM	11/29/93	11/29/93	Batman	Batman, MErkez
967	İbrahim K Aygan- FM	11/30/93	11/30/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1653	KM 1 kişi-FM	11/30/93	11/30/93	Mardin	Mardin, Dargeçit
1149	M.Nuri Özdemir- Sait Özdemir-FM	12/1/93	12/1/93	Batman	Batman, Merkez
1173	Talip Topsız-FM	12/1/93	12/1/93	Batman	Batman, Merkez
1917	Yusuf Çakar-FM	12/1/93	12/1/93	Mardin	Mardin, Ömerli, Kocanır köyü
1595	Hüseyin Yiğit-FM	12/2/93	12/2/93	Batman	Batman, Beşiri
1130	Ahmet Karabulut- FM	12/2/93	12/2/93	Batman	Batman, Merkez

1059	Rıdvan Ağırman-FM	12/2/93	12/2/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1456	Basri Kaya-FM	12/3/93	12/3/93	Siirt	Siirt, Kurtalan, Yuvalı köyü
1427	Ali Oruç-Burhan Ataş-A.Kadir Tekin-FM	12/6/93	12/6/93	Diyarbakır	Diyarbakır
115	Hüseyin Taşkaya-KYP	12/6/93	12/6/93	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Siverek
1095	Kemal Aslan-FM	12/7/93	12/7/93	Bitlis	Bitlis, Ahlat, Develik köyü, Zıba
1884	Şükrü Tavşan-FM	12/7/93	12/7/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1673	Lütfi Ötün-FM	12/8/93	12/8/93	Mardin	Mardin, Derik
1798	Nuri Çelik-FM	12/10/93	12/10/93	Batman	Batman
1230	Esat Göktay-FM	12/11/93	12/11/93	Batman	Batman
1504	Erdal Alakılıç- Yüksel Alçin-Sait Atağ-Musa Atağ- Em	12/11/93	12/11/93	Şırnak	Şırnak, Cizre
1396	Abdurrahman Bakır-FM	12/17/93	12/17/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1681	M.Mahmut Elçiçek-FM	12/17/93	12/17/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1827	Resul Ekinci-FM	12/18/93	12/18/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Yaytar köyü
1851	Selahattin Bilen-FM	12/19/93	12/19/93	Şırnak	Şırnak
1942	Zülküf Engin-FM	12/20/93	12/20/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
1935	Zeynel Keskin-FM	12/21/93	12/21/93	Bingöl	Bingöl, Dallıtepe köyü
1268	M.Can Bilge-M.Şah Erkel-FM	12/21/93	12/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1276	M.Şah Erkek-FM	12/21/93	12/21/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1722	Mehmet Erkal-FM	12/22/93	12/22/93	Mardin	Mardin, Midyat, Güngölen köyü
1751	Metin Güneş-FM	12/23/93	12/23/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1836	Sadık Kortak-FM	12/25/93	12/25/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1052	Ekrem Yağız-FM	12/25/93	12/25/93	Mardin	Mardin, Nusaybin
1533	Feyzi Öncel-EMine Öncel-FM	12/26/93	12/26/93	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1188	Abdullah Bayındır-FM	12/27/93	12/27/93	Batman	Batman

1448	Ayhan Doğan- Mehmet Akcaklı- FM	12/27/93	12/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1675	M.Akcanlı-Ayhan Doğan-FM	12/27/93	12/27/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1462	Bekir Kurt-FM	12/28/93	12/28/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1589	Hüseyin Bağcı- Ejder Yılmaz-A. Haydar Kara- Mustafa E	12/28/93	12/28/93	Mardin	Mardin, Dargeçit
1719	Mehmet Dayan- FM	12/29/93	12/29/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1786	Necmi Çağan-FM	12/30/93	12/30/93	Bitlis	Bitlis, Tatvan, Düzcealan köyü
1680	M.Ihsan Yılmaz- FM	12/31/93	12/31/93	Diyarbakır	Diyarbakır
1484	Cemalettin Terkinli-FM	12/31/93	12/31/93	Şırnak	Şırnak
1277	M.Şeyh Taşan-FM	1/1/94	1/1/94	Batman	Batman
1541	Fuat Vurgun-İlyas Koçakoğlu-Hasan Fidan-Gülbüz Mac Ali Taşpınar-Nahit	1/1/94	1/1/94	Batman	Batman, Sason
1431	Ergene-Halil Erdemir-Vedat Dönme	1/1/94	1/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
1930	Zekeriya Aygün- FM	1/2/94	1/2/94	Mardin	Mardin, Midyat
1652	KM 1 kişi-FM	1/2/94	1/2/94	Şırnak	Şırnak, Silopi
1371	A.Kerim Ergün-FM	1/3/94	1/3/94	Mardin	Mardin, Midyat
1716	Mehmet Can Kılıç- FM	1/4/94	1/4/94	Bitlis	Bitlis, Tatvan, Omuzköy
1927	Zahit Bumi- Bedriye Bumi- Fehmi Özek-Nihat Günay-Şen	1/4/94	1/4/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1924	Z.Abidin Aksoy- Alaaddin Bulut-FM	1/4/94	1/4/94	Mardin	Mardin, Dargeçit
1767	Mustafa Aydın-FM	1/4/94	1/4/94	Mardin	Mardin, Mazıdağı
1571	Hamza Duman-FM	1/5/94	1/5/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1597	Hüsnü Yıldız-FM	1/5/94	1/5/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
123	Ali Efeoğlu-KYP	1/5/94	1/5/94	İstanbul	İstanbul
1787	Nedim Gilgil-FM	1/5/94	1/5/94	Şırnak	Şırnak, Şenoba köyü

28	Abdülhalim Rüzgar-FM	1/6/94	1/6/94	Batman	Batman, Merkez
27	Mehmet Şirin Rüzgar-FM	1/6/94	1/6/94	Batman	Batman, Merkez
1561	Halil Özboyacı-FM	1/6/94	1/6/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1802	Orhan Kalay-FM	1/6/94	1/6/94	Şırnak	Şırnak
1496	Emin Katılmış-Ali Katılmış-Mümin Yanık-FM	1/6/94	1/6/94	Şırnak	Şırnak, Cizre
1394	Abdurrahman Aslanhan-FM	1/8/94	1/8/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1641	Kemal Çabar-Sadık Çelik-Ramazan Bilgit-Mehmet Akın	1/8/94	1/8/94	Şırnak	Şırnak
1685	M.Sait Timurtaş- FM	1/9/94	1/9/94	Siirt	Siirt, Erüh
1222	Cevdet Güneş-FM	1/10/94	1/10/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1536	Fırat Çağlar-FM	1/11/94	1/11/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1610	İlker Karakuş- Durmuş Sarıçam- FM	1/11/94	1/11/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1874	Şemdin Demirtaş- FM	1/11/94	1/11/94	Mardin	Mardin, Savur
1850	Selahattin Biçim- FM	1/12/94	1/12/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1493	Ekrem Mutlu-FM	1/12/94	1/12/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1451	Azat Önen-FM	1/13/94	1/13/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1857	Serdar Kaya-FM	1/13/94	1/13/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1747	Menderes Yüksel- Niyazi Demirtepe- Çetin Ceylan-FM	1/13/94	1/13/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1183	M.Şerif Çöz- Fırat Soyvural- Abdurrahman Ata-FM	1/14/94	1/14/94	Batman	Batman
1654	KM 1 kişi-FM	1/14/94	1/14/94	Batman	Batman, Kozluk
1925	Zafer Toprak-FM	1/14/94	1/14/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1478	Cemal Aktay-FM	1/14/94	1/14/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1572	Hamza Karatoprak-A. Kerim Karatoprak- Osman İçen-FM	1/14/94	1/14/94	Şırnak	Şırnak

1752	M. Metin Kaplan-FM	1/15/94	1/15/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1848	Sedat Çağatay-FM	1/15/94	1/15/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1876	Şemsettin Oral-FM	1/16/94	1/16/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1757	Muktullah Kaya-FM	1/17/94	1/17/94	Batman	Batman, Beşiri
1646	Kerem Gençer-FM	1/17/94	1/17/94	Bitlis	Bitlis, Tatvan
1712	Mehmet Anuş-FM	1/17/94	1/17/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1642	Kemal Işıldak-M. Nejat Tunca-FM	1/17/94	1/17/94	Şanlıurfa	Şanlıurfa
1865	Süleyman Dün-FM	1/18/94	1/18/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1632	Kadir Kılıç-FM	1/19/94	1/19/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1483	Cemalettin Koç-FM	1/21/94	4/21/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1718	Mehmet Çelenk-FM	1/22/94	1/22/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1562	Halil Tosun-FM	1/22/94	1/22/94	Şırnak	Şırnak, Uludere
1773	Muzaffer Altın-FM	1/23/94	1/23/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1511	Eyüp Arslan-FM	1/24/94	1/24/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1482	Cemal Nas-Menci Kaya-Hayriye Kurtok-FM	1/24/94	1/24/94	Mardin	Mardin, Midyat
1549	Gülizar Çelik-FM	1/25/94	1/25/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1358	A. Hafis Maskan-FM	1/25/94	1/25/94	Van	Van, Tatvan
1534	Fırat Alaylı-FM	1/26/94	1/26/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1443	Arif Cici kız-FM	1/27/94	1/27/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1830	Reşit Pusat-FM	1/27/94	1/27/94	Şırnak	Şırnak
1887	Tahir Eliaçık-Oktay Türü-FM	1/28/94	1/28/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1762	Murat İmre-FM	2/8/94	2/8/94	Diyarbakır	Diyarbakır
121	Yusuf Tunç-KYP	2/9/94	2/9/94	Mardin	Mardin, Kızıltepe, Kengerli Köyü
1243	Halil Alp kaya-FM	2/9/94	2/9/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1811	Ömer Uçak-FM	2/11/94	2/11/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1488	Çelebi Gül-FM	2/15/94	2/15/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1909	Yaşar Akgün-Yakup Mete-FM	2/16/94	2/16/94	Batman	Batman, Gercüş
47	Ömer Alevcan-FM	2/19/94	2/19/94	Siirt	Siirt, Merkez
1354	Zeki Yılmaz-FM	2/21/94	2/21/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1352	Yusuf Ekinci-FM	2/25/94	2/25/94	Ankara	Ankara
1350	Yakup Çağtu-FM	2/27/94	2/27/94	Batman	Batman
1244	Hasan Akan-FM	3/1/94	3/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır

1242	Halef Çiçek-FM	3/8/94	3/8/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1376	A.Rahman Kar-FM	3/9/94	3/9/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1307	Nazım Babaoğlu-KYP	3/12/94	3/12/94	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Siverek
1223	Cuma Tokak-FM	3/19/94	3/19/94	Batman	Batman, Kozluk, Arıkaya köyü
1179	Feysel Kesinkılıç-Feyzi Kesinkılıç-FM	3/21/94	3/21/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Tokluca köyü
143	Zeynar Küsep-KYP	3/24/94	3/24/94	Batman	Batman
1648	KM 13 kişi-FM	3/26/94	3/26/94	Şırnak	Şırnak
1281	Mahmut Demirel-KYP	4/2/94	4/2/94	Batman	Batman
1308	Necati Aydın-FM	4/9/94	4/9/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
65	Abuzer Önen-FM	4/10/94	4/10/94	Adıyaman	Adıyaman, Merkez
142	Turgut Yenisoğlu-KYP	4/10/94	4/10/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1707	Maruf Kod-FM	4/13/94	4/13/94	Şırnak	Şırnak, İdil
1205	Ahmet Özçelik-FM	4/20/94	4/20/94	Batman	Batman
1240	Hacı Kaplan-FM	4/21/94	4/21/94	Batman	Batman
75	Hacı Kaplar-FM	4/21/94	4/21/94	Batman	Batman, Merkez
31	Ahmet Demiray-FM	4/22/94	4/22/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Seyrantepe Köyü
1321	Recep Oyur-FM	4/29/94	4/29/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1151	Mahmut Hanezay-FM	4/29/94	4/29/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
138	Mehmet ve Muharrem Tanrıverdi-KYP	5/1/94	5/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice, Dibek Köyü
69	Bapir Çıtak-FM	5/1/94	5/1/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca, Kazan Köyü
36	Enter Özdemir-FM	5/1/94	5/1/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca, Kazandı Köyü
1453	Aziz Ayaz-Tahir Ayaz-Cevdet Ayaz-FM	5/6/94	5/6/94	Bingöl	Bingöl, Genç
1206	Ahmet Tekin-KYP	5/7/94	5/7/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
78	Hasan Ateş-FM	5/8/94	5/8/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca
34	Bedel Özkan-FM	5/8/94	5/8/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca, Kurudere Köyü
1817	Ralüme Ergin-FM	5/10/94	5/10/94	Şırnak	Şırnak, Silopi, Damlıca köyü
76	Halil Alpsoy-FM	5/13/94	5/13/94	Kırıkkale	Kırıkkale

134	Kasım Alpsoy-KYP	5/18/94	5/18/94	Adana	Adana, Merkez
1645	Kenan Aydın-FM	5/18/94	5/18/94	Diyarbakır	Diyarbakır
141	Servet ve İkrâm İpek-KYP	5/18/94	5/18/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice, Turalı Köyü
1260	İhsan Kavak-KYP	5/24/94	5/24/94	Batman	Batman
1181	Naif Yüce-Mehmet Yüce-FM	5/27/94	5/27/94	Batman	Batman
1263	Kadri Özalp-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1303	Musa Barış-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1319	Raşit Başar-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1326	Sahir Behlan-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1334	Sıraç Cengiz-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1337	Şerif Gezer-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
1347	Tevfik Altuner-FM	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman
136	M.Şirin Maltu-KYP	6/1/94	6/1/94	Batman	Batman, Kozluk, Yağmurlu Köyü
1185	A.Bahri Tekin-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1214	Bahri Akdemir-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1233	Fahri Kusun-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1288	Mehmet Bektaş- FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1248	Hayali Zengin-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Üçok Çavındır köyü
1262	İzzet Tugal-FM	6/1/94	6/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Üçok, Çavundur
1339	Şevket Kartal-FM	6/1/94	6/1/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1176	Abdurrahman İbin-Şakir İbin-FM	6/1/94	6/1/94	İçel	İçel, Mersin
1216	Behçet Cantürk- FM	6/1/94	6/1/94	İstanbul	İstanbul
1274	M.Salih Aslan-FM	6/1/94	6/1/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1370	A.Kerim Altürk- FM	6/1/94	6/1/94	Şırnak	Şırnak, Uludere, Ortabağ Köyü
43	Mehmet Ayyıldız- FM	6/2/94	6/2/94	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Merkez
45	Muhsin Melik-FM	6/2/94	6/2/94	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Merkez
1177	Adnan Yıldırım- Savaş Buldan-Hacı Karay-FM	6/3/94	6/3/94	İçel	İstanbul, Yeşilköy
117	M.Zeki Doğan- KYP	6/7/94	6/7/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca
131	H.İsa Gök-KYP	6/12/94	6/12/94	Batman	Batman
1324	Sabri Arar-FM	6/15/94	6/15/94	Mardin	Mardin, Nusaybin

1336	Şehmus Öncel-FM	6/17/94	6/17/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1210	Ali Özdemir-FM	6/21/94	6/21/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
52	Türkiye Alparslan-FM	6/30/94	6/30/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1320	Recep Gürceviz-FM	7/1/94	7/1/94	Batman	Batman
1255	İbrahim Çetin-FM	7/1/94	7/1/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
42	İkram Mihiyaz-FM	7/3/94	7/3/94	Manisa	Manisa, Çiçekli Köyü civarı
1304	Musa Kaya-FM	7/6/94	7/6/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1464	Benar Ünal-Hilani Korkmaz-FM	7/7/94	7/7/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1280	Mahir Düşünmez-Mehmet Işık-FM	7/11/94	7/11/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1292	Mehmet Işık-FM	7/11/94	7/11/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
30	Ahmet Anagay-Fm	7/15/94	7/15/94	Iğdır	Iğdır, Erhacı Köyü
865	Ömer Zeyrek-FM	7/16/94	7/16/94	Şırnak	Şırnak, Merkez Geçitboyu Köyü
63	Abdullah Çıtak-FM	7/19/94	7/19/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1687	M.Salih Aslan-FM	7/29/94	7/29/94	Hakkari	Hakkari, Çukurca
88	M.Tahir Güvenç-FM	7/31/94	7/31/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1383	Abdullah Baskın-FM	8/4/94	8/4/94	Batman	Batman, Kozluk
1558	Hakkı İrge-FM	8/4/94	8/4/94	Bingöl	Bingöl, Genç
1725	Mehmet Kaygun-Yusuf Dilek-Hüseyin Özdemir-FM	8/5/94	8/5/94	Bingöl	Bingöl, Kiğı
1389	Abdullah Kancı-FM	8/6/94	8/6/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Köşkonü köyü
1330	Sedat Demir-FM	8/8/94	8/8/94	Batman	Batman
1238	H.A.Kadir Bilge-FM	8/8/94	8/8/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
140	Resul Saçan-KYP	8/9/94	8/9/94	Batman	Batman
1868	Şahabettin Meraklı-Halil Çelebi-A.Aziz Zeytin-Adem	8/10/94	8/10/94	Van	Van, Çatak
1245	Hasan Akın-FM	8/11/94	8/11/94	Batman	Batman
1934	Zeynel Çakar-FM	8/12/94	8/12/94	Bingöl	Bingöl, Solhan
1237	Goran Demir-FM	8/17/94	8/17/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1491	Dursun Metin-Yüksel Özülkü-FM	8/26/94	8/26/94	Siirt	Siirt, Erüh

1239	H.Selim Çiftçi-FM	8/28/94	8/28/94	Batman	Batman
1271	M.Emin Çelik-FM	8/28/94	8/28/94	Batman	Batman, Kozluk
96	Metin Demir-FM	9/1/94	9/1/94	Batman	Batman, Merkez
1284	Medeni Göktepe-FM	9/5/94	9/5/94	Batman	Batman
84	İbrahim Gül-FM	9/5/94	9/5/94	Mardin	Mardin, Merkez
1699	M.Zeki Özdemir-FM	9/6/94	9/6/94	Mardin	Mardin, Ömerli, Kayaklı köyü
116	Kenan Bilgin-KYP	9/12/94	9/12/94	Ankara	Ankara, Merkez
1377	A.Samet Aksoy-Sadettin Aksoy-FM	9/16/94	9/16/94	Batman	Batman, Sason
1941	Züleyha İnce-FM	9/16/94	9/16/94	Hakkari	Hakkari
1695	M.Şirin Türk-FM	9/18/94	9/18/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Yuvacık köyü
1525	Feramaz Karabulut-FM	9/26/94	9/26/94	Batman	Batman, Kozluk, Yağmurlu köyü
1770	Mustafa Özgökçe-Memduh Karum-Hasan Üce-FM	9/26/94	9/26/94	Şırnak	Şırnak, Uludere
87	M.Salih Sabuktekin-FM	9/28/94	9/28/94	Adana	Adana, Merkez
1866	Sürre Kocağa-FM	9/28/94	9/29/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Kayhan köyü
1535	Fırat Bakır-FM	10/1/94	10/1/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
101	Rebih Çabuk-FM	10/3/94	10/3/94	Adana	Adana, Yüreğir
106	Sefer Cerf-FM	10/3/94	10/3/94	Adana	Adana, Yüreğir
1294	Mehmet Sağlam-FM	10/3/94	10/3/94	Batman	Batman
1192	Abdurrahman Demir-FM	10/6/94	10/6/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1573	Hamza Macit-FM	10/9/94	10/9/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1599	İbrahim Kılıç-FM	10/10/94	10/10/94	Siirt	Siirt, Eruh
1348	Veysi Sızlanan-FM	10/13/94	10/13/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1806	Osman Siyahkoç-FM	10/16/94	10/16/94	Mardin	Mardin, Dargeçit
1418	Ahmet Yalçın-FM	10/18/94	10/18/94	Batman	Batman, Gercüş
1234	Fetah Yaşar-FM	10/19/94	10/19/94	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Adaklı köyü
1656	KM 2 kişi-FM	10/26/94	10/26/94	Mardin	Mardin, Dargeçit
1221	Cemil Yıldırım-FM	10/27/94	10/27/94	Batman	Batman
	Ekerin Güm-Sabri				
1492	Yarçın-Abdullah Ece-FM	10/30/94	10/30/94	Şırnak	Şırnak, İdil

81	Hikmet Akay-FM	11/1/94	11/1/94	Siirt	Siirt
1440	Ali Yıldız-Erol Ercan-Zeki Ödük-Mehmet Çatalkaya-F	11/5/94	11/5/94	Mardin	Mardin, Savur
1286	Medet Serhat-FM	11/12/94	11/12/94	İstanbul	İstanbul
1705	Mahmut İnan-FM	11/13/94	11/13/94	Batman	Batman
124	Ali Tekdağ-KYP	11/13/94	11/13/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
1402	Ahmet Akıtcı-FM	11/13/94	11/13/94	Malatya	Malatya
1207	Ahmet Yetişen-FM	11/14/94	11/14/94	Batman	Batman
1882	Şükrü Doğan-FM	11/16/94	11/16/94	Şırnak	Şırnak, İdil
1763	Murat Kızılkaya-FM	11/18/94	11/18/94	Bitlis	Bitlis, Hizan
1737	Mehmet Sosur-FM	11/19/94	11/19/94	Şırnak	Şırnak
1338	M.Şerif Gök-FM	11/22/94	11/22/94	Batman	Batman
1457	Bayram Gümüş-FM	11/23/94	11/23/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1764	Murat Talay-FM	11/28/94	11/28/94	Bingöl	Bingöl, Genç
1473	Bülent Kızıldaş-FM	11/28/94	11/28/94	Muş	Muş, Varto
1395	Abdurrahman Aydın-FM	11/29/94	11/29/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1582	Haşim Çelik-FM	11/30/94	11/30/94	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
37	Faik Candan-FM	12/2/94	12/2/94	Ankara	Ankara, Merkez
1723	Mehmet Gümüş-FM	12/6/94	12/6/94	Diyarbakır	Diyarbakır
1458	Bayram Tarda-FM	12/7/94	12/7/94	Bitlis	Bitlis, Tatvan
1818	Ramazan Aktı-A. Kerim Aktı-FM	12/7/94	12/7/94	Mardin	Mardin, Midyat
1891	Tevfik Elma-FM	12/7/94	12/7/94	Mardin	Mardin, Midyat
1667	KM İkişi-FM	12/16/94	12/16/94	Batman	Batman, Kozluk
1363	A.Hamit Bal- Bayram Bal-FM	12/21/94	12/21/94	Mardin	Mardin, Nusaybin
1313	Orhan Pekince-FM	12/24/94	12/24/94	Batman	Batman
133	İsmail Bahçeci-KYP	12/24/94	12/24/94	İstanbul	İstanbul
104	Sait Macir-FM	12/28/94	12/28/94	Adana	Adana, Yüreğir
1834	Sabri Daş-FM	12/29/94	12/29/94	Batman	Batman
1584	Hıdır Öztürk-FM	12/29/94	12/29/94	Mardin	Mardin, Kızıltepe, Hakverdi köyü
1485	Cemil Bingöl-FM	1/5/95	1/5/95	Mardin	Mardin, Ömerli, Kocaset köyü
1655	KM 1 kişi-FM	1/7/95	1/7/95	Mardin	Mardin, Elmabahçe köyü

1706	Makbule Aslan-Medeni Yıldız-A. Mecit Yıldız-FM	1/8/95	1/8/95	Mardin	Mardin, Kurtalan
1631	İzzettin Öztürk-FM	1/8/95	1/8/95	Mardin	Mardin, Ömerli
1630	İzzettin Görnü-FM	1/10/95	1/10/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1875	Şemsettin Gümüş-FM	1/10/95	1/10/95	Mardin	Mardin, Midyat
1926	Zahir Balam-FM	1/11/95	1/11/95	Batman	Batman
68	Bahattin Oğuz-FM	1/12/95	1/12/95	Adana	Adana, Yüreğir
1878	Şerif Kaplan-FM	1/12/95	1/12/95	Mardin	Mardin, Nusaybin
1583	İbrahim X-Heybet Ezer-Niyazi Tanrıkulu-Mohak Ezer-M.Emin Abak-	1/13/95	1/13/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Narlıca köyü
1180	Mahmut Abak-FM-KYP	1/13/95	1/13/95	Mardin	Mardin, Eroğlu köyü
89	M.Zeki Adlığ-FM	1/17/95	1/17/95	Batman	Batman, Merkez
1474	Casım Çelik-Fm	1/22/95	1/22/95	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Ceylanpınar
1545	Garibe Can-FM	1/23/95	1/23/95	Diyarbakır	Diyarbakır
33	Ayşenur Şimşek-FM	1/29/95	1/29/95	Kırıkkale	Kırıkkale
111	Vasıf Çetin-FM	1/30/95	1/30/95	Batman	Batman, Merkez
1479	Cemal Göksel-Yaşar Göksel-FM	1/31/95	1/31/95	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Ceylanpınar
1600	İbrahim Malgak-FM	2/6/95	2/6/95	Şırnak	Şırnak, İdil, Sulak köyü
1430	Ali Taş-FM	2/7/95	2/7/95	Batman	Batman, Kozluk, Yapraklı köyü
1295	Mehmet Saydın-FM	2/10/95	2/10/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1191	Abdurrahman Coşkun-KYP	2/11/95	2/11/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1225	Davut Altınkaynak-KYP	2/11/95	2/11/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1293	Mehmet Payan-FM	2/13/95	2/13/95	Adana	Adana, Yüreğir
1523	Fehmi Akyüz-FM	2/16/95	2/16/95	Mardin	Mardin, Midyat
1327	Salih Dönen-Sayım Dönen-FM	2/21/95	2/21/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1715	Mehmet Bayrak-FM	2/23/95	2/23/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
119	Murat Yıldız-KYP	2/23/95	2/23/95	Kocaeli	Kocaeli, Gebze

1611	İrfan Ulaş-FM	2/25/95	2/25/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil, Akçay köyü
1609	İlhami Tutuş-FM	2/28/95	2/28/95	Diyarbakır	Diyarbakır
48	Rıdvan Karakoç-FM	3/2/95	3/2/95	İstanbul	İstanbul, Beykoz
1438	Alican Demir-FM	3/4/95	3/4/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Kaplan köyü
1684	M.Sait Akdoğan-FM	3/15/95	3/15/95	Mardin	Mardin, Dargeçit, İzbirak köyü
46	Nurettin Toluk-FM	3/18/95	3/18/95	İzmir	İzmir, Merkez
1769	Mustafa Gün-FM	3/20/95	3/20/95	Hakkari	Hakkari, Çukurca, Sivritepe köyü
1413	Ahmet Güner-FM	3/24/95	3/24/95	Mardin	Mardin, Derik
1436	Ali Zorlu-Sultani Malgir-FM	3/24/95	3/24/95	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1182	Süleyman Abak-Abak-Fm	4/1/95	4/1/95	Mardin	Mardin, Eroğlu köyü
1928	Zehra Korkin-FM	4/4/95	4/4/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1616	İsa Timur-FM	4/4/95	4/4/95	Şırnak	Şırnak, Beytüşşebap
1526	Feramaz Şapuk-Mahmut Arıç-FM	4/7/95	4/7/95	Şırnak	Şırnak, İdil, Bereketli köyü
1721	Mehmet Efe-Musa Karagöz-İhsan Tanrıverdi-Edip Şenb	4/8/95	4/8/95	Batman	Batman, Kozluk
1588	Hüseyin Ayız-FM	4/9/95	4/9/95	Mardin	Mardin, Ömerli
1736	Mehmet Seyhan-FM	4/10/95	4/10/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1403	Ahmet Aslan-FM	4/11/95	4/11/95	Siirt	Siirt
102	Rüstem Akan-FM	4/12/95	4/12/95	Adana	Adana, Merkez
1299	Mehmet Yılmaz-1995-FM	4/15/95	4/15/95	Batman	Batman
1310	Nezir Tekçi-FM	4/27/95	4/27/95	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Yukarı Ölçek
1360	A.Halim Acar-Fehim Acar-Şibli Acar-FM	5/4/95	5/4/95	Mardin	Mardin, Midyat
1503	Ercan Bingöl-FM	5/7/95	5/7/95	Bitlis	Bitlis, Hizan
1596	Hüsniye Böğüs-FM	5/9/95	5/9/95	Şırnak	Şırnak, Cizre, Taşhöyük köyü
1459	Bedir Menteş-FM	5/10/95	5/10/95	Bitlis	Bitlis, Tatvan
1776	Müşerref Ateş-FM	5/13/95	5/13/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Bismil
1361	A.Halim Bakır-FM	5/14/95	5/14/95	Mardin	Mardin

1373	A.Kerim Kaya-FM	5/14/95	5/14/95	Mardin	Mardin, Ömerli
1918	Yusuf Çelik-FM	5/16/95	5/16/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1885	Şükrü Uzun-FM	5/21/95	5/21/95	Siirt	Siirt, Eruh
1409	Ahmet Ekinci-FM	5/23/95	5/23/95	Batman	Batman, Beşiri
1420	Ahmet Zorlu-FM	5/23/95	5/23/95	Mardin	Mardin, Kızıltepe
1397	Abdülhadi Baran-FM	5/25/95	5/25/95	Batman	Batman, Kozluk, Kahveci Köyü
108	Süleyman Yalçın-FM	5/25/95	5/25/95	Mardin	Mardin, Nusaybin, Bakacak Köyü
1531	Fevzi Bağa-M.Ali Kaçmaz-FM	5/29/95	5/29/95	Siirt	Siirt, Pervari, Ekindüzü köyü
1318	Ramazan Meral-FM	6/1/95	6/1/95	Batman	Batman
1282	Mahmut Kaya-FM	6/1/95	6/1/95	Batman	Batman, Beşiri, Müdavır köyü
1860	Sevim Kızılkın-Süheyla Kanmaz-Necle Koçyiğit-FM	6/1/95	6/1/95	Batman	Batman, Kozluk, Ulaşlıköy
1178	Alaattin Altunışık-Ebedin Altunışık-FM	6/1/95	6/1/95	Batman	Batman, Kurtalan, Yenice köyü
1323	Resul Tan-FM	6/1/95	6/1/95	Batman	Batman, Müdavır köyü
1587	Hüsamettin Ergin-FM	6/1/95	6/1/95	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, Ortaklar köyü
1559	Halil Acar-FM	6/1/95	6/1/95	Mardin	Mardin, Midyat
1442	Arif Adıyaman-FM	6/1/95	6/1/95	Muş	Muş, Malazgirt
1291	Mehmet İnan-KYP	6/1/95	6/1/95	Siirt	Siirt
1287	Mehmet Aksarı-FM	6/1/95	6/1/95	Van	Van
1742	Mehmet Yavaş-FM	6/3/95	6/3/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Alibeyköy
1227	Edip Aksoy-KYP	6/7/95	6/7/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1312	Orhan Cingöz-KYP	6/7/95	6/7/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1771	Mustafa Seyhan-FM	6/8/95	6/8/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1527	Feriman Argiş-FM	6/10/95	6/10/95	Batman	Batman, Sason
1701	Mahmut Akyıldız-FM	6/14/95	6/14/95	Batman	Batman, Beşiri, Doğanekavak köyü
1502	Enver Özkan-FM	6/16/95	6/16/95	Siirt	Siirt, Baykan, Ziyaret Köyü
1919	Yusuf Çelik-Sabri Kaçmaz-FM	6/19/95	6/19/95	Batman	Batman, Sason, Karameşe köyü

1613	İsa Abay-FM	6/20/95	6/20/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1854	Selam Gezer-FM	6/20/95	6/20/95	Hakkari	Hakkari, Şemdinli
1560	Halil Dağ-FM	6/20/95	6/20/95	Mardin	Mardin, Ömerli, Uçağıl köyü
85	İzzettin Görnü-FM	6/22/95	6/22/95	Batman	Batman, Merkez
1355	A.Baki Alpsoy	6/25/95	6/25/95	Mardin	Mardin, Midyat, Kamışlı köyü
1824	Recayi Ülger-FM	6/26/95	6/26/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Eğil
1939	Ziya Göktan-FM	6/27/95	6/27/95	Bitlis	Bitlis
1407	Ahmet Dere-FM	6/28/95	6/28/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar
1381	A.Vahap Poçak-FM	6/29/95	6/29/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Hazro
1693	M.Şah Zengin-FM	7/1/95	7/1/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Başbüyük kö
1367	A.Kadir Alphan-FM	7/5/95	7/5/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1846	Salim Ömürme-FM	7/9/95	7/9/95	Bitlis	Bitlis, Mutki, Kavakbaşı köyü
1435	Ali Yoldaş-Bedirhan Güngör-Mustafa Buğdaycı-FM	7/9/95	7/9/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1815	Özgür Mustafa Türkmen-FM	7/10/95	7/10/95	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1507	Erkan Duran-Halil Sert-FM	7/12/95	7/12/95	Mardin	Mardin, Ömerli
1626	İsmail Toka-FM	7/12/95	7/12/95	Van	Van, Gürpınar
1368	A.Kadir Günlemeç-Nuri Yaylagil-Sadrettin Yeryülü-B	7/17/95	7/17/95	Bitlis	Bitlis, Mutki
1728	Mehmet Konul-FM	7/17/95	7/17/95	Bitlis	Bitlis, Mutki
1628	İsmail Yıldırım-FM	7/17/95	7/17/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
1606	İhsan Seyhan-M. Ali Topdemir-FM	7/17/95	7/17/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1859	Serhat Çiçek-Nihat Çiçek-Semra Ölmez-FM	7/18/95	7/18/95	Bingöl	Bingöl, Solhan
1521	Fatma Tayan-FM	7/19/95	7/19/95	Bingöl	Bingöl, Karlıova
1522	Fazlı Aslan-FM	7/21/95	7/21/95	Bingöl	Bingöl, Kığı
1369	A.Kadir Ülük-FM	7/21/95	7/21/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1910	Yaşar Ezme-FM	7/23/95	7/23/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1929	Zehra Şapkacı ve KM 10 kişi-FM	7/23/95	7/23/95	Van	Van, Gürpınar
1731	Mehmet Özalp-FM	7/25/95	7/25/95	Siirt	Siirt, Eruh

1938	Zeynep Kardeş- Adnan Kardeş-FM	7/26/95	7/26/95	Muş	Muş, Hasköy
1419	Ahmet Yıkılmaz- FM	7/27/95	7/27/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1668	Kutbettin Uludağ- FM	7/29/95	7/29/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1602	İbrahim Polat-FM	7/30/95	7/30/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Baloğlu köyü
1922	Yusuf Vural-FM	7/30/95	7/30/95	Hakkari	Hakkari, Şemdinli
1627	İsmail Toprak- Ahmet Varan-FM	7/31/95	7/31/95	Bingöl	Bingöl, Genç
126	Bedri Algan-KYP	8/1/95	8/1/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1688	M.Salih Eraslan- FM	8/2/95	8/2/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1568	Hamit Demir-FM	8/4/95	8/4/95	Hakkari	Hakkari, Şemdinli
1881	Şükrü Aktaş-FM	8/6/95	8/6/95	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
1401	Ağa Kişi-Hasan Kişi-Mehmet Kala- Ahmet Çahan-FM	8/9/95	8/9/95	Bingöl	Bingöl
1374	A.Latif Tüzün-FM	8/11/95	8/11/95	Batman	Batman, Kozluk
1790	Nevzat Giray-FM	8/12/95	8/12/95	Bitlis	Bitlis
1797	Nurettin Ekinci- FM	8/14/95	8/14/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1862	Sıral Meral-FM	8/16/95	8/16/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani
1837	Sait Demir-Kazım Yılmaz-Rahmi Ermağın-FM	8/17/95	8/17/95	Hatay	Hakkari
1398	Abidin Altınışıklı- Alaattin Altınışıklı- FM	8/17/95	8/17/95	Siirt	Siirt, Kurtalan
1475	Casım Üysal-FM	8/21/95	8/21/95	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, Koçyiğit köyü
1669	Kudbettin Akkaya- Ekrem Akkaya- Ethem Akkaya- Diyadin	8/22/95	8/22/95	Bitlis	Bitlis
1940	Züheyla Şeylan- Fatma Şeylan-FM	8/23/95	8/23/95	Batman	Batman, Binatlı köyü
1437	Ali Ağırman-A. Gafur Çalış-FM	8/25/95	8/25/95	Mardin	Mardin, Midyat
1907	Yalçın Ahlat-FM	8/27/95	8/27/95	Bingöl	Bingöl, Kiğı
1804	Osman Asar-FM	8/27/95	8/27/95	Mardin	Mardin, Midyat
1325	Seyfettin Tepe-FM	8/29/95	8/29/95	Bitlis	Bitlis
1775	Mürsel Sürücü-FM	8/30/95	8/28/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Hazro

1633	Kadri Erten-FM	8/31/95	8/31/95	Siirt	Siirt
1415	Ahmet Pekyen-FM	9/3/95	9/3/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1467	Bijen Fakan-FM	9/9/95	9/9/95	Şırnak	Şırnak, Uludere, Bulakbaşı köyü
1567	Hamdullah Önemli-FM	9/10/95	9/10/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1847	Sedat Aslan-FM	9/13/95	9/13/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1820	Ramazan Nasırbal-FM	9/14/95	9/14/95	Bingöl	Bingöl, Genç, Yiğitbarı köyü
1557	Hakim Ölmez-FM	9/16/95	9/16/95	Şırnak	Şırnak, Uludere
1792	Nezir Olca-FM	9/17/95	9/17/95	Siirt	Siirt, Eruh, Bilgili köyü
1782	Necati Çiçek-FM	9/26/95	9/26/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1729	Mehmet Macar ve KM 2 kişi-FM	10/2/95	10/2/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
113	Hacı Tenik-KYP	10/2/95	10/2/95	Hakkari	Hakkari
1690	M.Salim Uslu-Ali Kurnaz-FM	10/9/95	10/9/95	Şırnak	Şırnak, Silopi, Çalışkan köyü
1463	Bekir Tüylü-FM	10/12/95	10/12/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1839	Sait Orhan-FM	10/19/95	10/19/95	Hakkari	Hakkari
128	Fehmi Tosun-KYP	10/19/95	10/19/95	İstanbul	İstanbul, Avcılar
1629	İsmet Dağ-FM	10/22/95	10/22/95	Mardin	Mardin, Nusaybin
1428	Ali Patirtir-FM	10/24/95	10/24/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Ergani, Dümürlü köyü
	Ramazan Turan-A.				
1821	Selam Baran-Zübeyir Baran-FM	10/26/95	10/26/95	Mardin	Mardin, Savur
1774	Mürsel Polat-FM	10/27/95	10/27/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1411	Ahmet Erbey-FM	10/28/95	10/28/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Hazro, Koçbaba köyü
1691	M.Selim Korkmaz-FM	10/29/95	10/29/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1289	Mehmet Emin Aslan-KYP	11/2/95	11/2/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1309	Nedim Akyön-KYP	11/2/95	11/2/95	Mardin	Mardin, Dargeçit
1356	A.Baki Işık-FM	11/9/95	11/9/95	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar
1883	Şükrü Nazlı-FM	11/10/95	11/10/95	Diyarbakır	Diyarbakır
1385	Abdullah Çakto-FM	11/18/95	11/18/95	Hakkari	Hakkari, Yüksekova
	Mehmet Cangir-Arife Cangir-Hizbullah Cangir-FM				
1717		11/19/95	11/19/95	Siirt	Siirt, Kurtalan

1921	Yusuf Tarla-FM	11/23/95	11/23/95	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Güllüce köyü
1365	A.Kadir Acar-FM	11/30/95	11/30/95	Mardin	Mardin, Midyat
1466	Beşir Dolaşmaz-FM	11/30/95	11/30/95	Mardin	Mardin, Midyat
1760	Murat Bilik-FM	12/12/95	12/12/95	Diyarbakır	Diyarbakır
53	Eyüp Karabey-FM	12/26/95	12/26/95	Hakkari	Hakkari, Çukurca
55	Mahir Karabey-FM	12/26/95	12/26/95	Hakkari	Hakkari, Çukurca
1445	Ayaz Uçar-FM	12/31/95	12/31/95	Siirt	Siirt, Şirvan, İkizler köyü
1301	Metin Doğan-FM	1/2/96	1/2/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
	Ali Duman-Reşit				
1424	Duman-Hayrettin Erez-Halil Demirer	1/3/96	1/3/96	Hakkari	Hakkari, Çukurca
1455	Barış Ecer-FM	1/3/96	1/3/96	Hakkari	Hakkari, Çukurca, Çıgılı köyü
1187	Abdullah Aslan-FM	1/3/96	1/3/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
	İsmail Kahraman-Behçet Kahraman-Ahmet Kahraman-FM				
1621	Mehmet Özer-A.	1/8/96	1/8/96	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Ceylanpınar, Düzova k
1732	Halim Yılmaz-Beşir Nas-Abdullah İlha	1/15/96	1/15/96	Siirt	Siirt, Erüh, Güçlükönak
1189	Abdullah Canan-FM	1/17/96	1/17/96	Hakkari	Hakkari, Yüksekova, Karlı köyü
1801	Oktay Demiryürek-FM	2/1/96	2/1/96	Batman	Batman, Beşiri
1585	Hikmet ALhan-FM	2/4/96	2/4/96	Şırnak	Şırnak, İdil
1658	KM 2 kişi-FM	2/15/96	2/15/96	Siirt	Siirt
1659	KM 1 Kadın-FM	3/8/96	3/8/96	Siirt	Siirt
	M.Emin Ay-				
1677	Hüseyin Akalan-FM	3/12/96	3/12/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
1750	Metin Bozan-FM	4/2/96	4/2/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
1657	KM 1 kişi-FM	4/5/96	4/5/96	Siirt	Siirt, Erüh
1357	A.Celil Ozan-Şevket Kaya-FM	4/11/96	4/11/96	Hakkari	Hakkari
1905	Yahya Demir-FM	4/14/96	4/14/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
1480	Cemal Kavak-FM	4/26/96	4/26/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Çınar
1777	Naci Çiftçi-FM	5/27/96	5/27/96	Hakkari	Hakkari, Çukurca

1744	Mehti Kahramaner-M. Can Susar-FM	5/28/96	5/28/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Heybelikonak
1342	Şükrü Anar-Fm	6/1/96	6/1/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1778	Nafiye Balta-FM	6/7/96	6/7/96	Bitlis	Bitlis, Mutki
1515	Fahri Çelikbaş- Hazre Mahsud- Mirza Açarade-FM	6/7/96	6/7/96	Hakkari	Hakkari, Şemdinli
1738	Mehmet Sütçü-FM	6/9/96	6/9/96	Siirt	Siirt, Eruh
1711	Mehmet Andiç-FM	6/12/96	6/12/96	Mardin	Mardin, Ömerli
1768	Mustafa Erzik-FM	6/13/96	6/13/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1698	M.Zeki Akgül-FM	6/17/96	6/17/96	Mardin	Mardin, Savur
1250	Hulusi Kul-Mustafa Öztürk-Mehmet Kaya-FM	6/24/96	6/24/96	Kayseri	Kayseri, Pınarbaşı
1730	Mehmet Memiş- FM	6/28/96	6/28/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Eğil
1735	Mehmet Polat-FM	6/29/96	6/29/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1748	Mesude Kartal-FM	7/5/96	7/5/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1532	Fevzi Ertürk-FM	7/11/96	7/11/96	Van	Van, Çaldıran, Sarıçimen köyü
1563	Halil Yıldırım-FM	7/12/96	7/12/96	Şırnak	Şırnak, İdil
1871	Şahin İlhan-FM	7/14/96	7/14/96	Mardin	Mardin, Midyat
1696	M.Tevfik Cihangil- KM1 kişi-FM	7/23/96	7/23/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1842	Sait Yavuz-FM	7/25/96	7/25/96	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, A.Kayalar köy
1720	Mehmet Demir- FM	7/25/96	7/25/96	Mardin	Mardin, Mazıdağı
1528	Ferhan Yıldırım- FM	7/30/96	7/30/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1640	Kemal Astekin- Vahdettin Altaş- KM 1 kişi-FM	8/3/96	8/3/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1931	Zeki Kaya ve KM 2 erkek-FM	8/4/96	8/4/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1713	Mehmet Aydemir- FM	8/5/96	8/5/96	Bingöl	Bingöl, Karlıova, M.Pınar köyü
1785	Necip Avcı-FM	8/6/96	8/6/96	Diyarbakır	Diyarbakır
98	Ömer Bayram-FM	8/8/96	8/8/96	Adana	Adana, Küçük Dikili Köyü
1499	Emine Yavuz-FM	8/8/96	8/8/96	Diyarbakır	Diyarbakır

1405	Ahmet Ay- Şemsettin Gezici-FM	8/13/96	8/13/96	Mardin	Mardin, Dargeçit
1714	Mehmet Ay- Şemsettin Gezici-FM	8/13/96	8/13/96	Van	Van
1741	Mehmet Yaşar Özce-FM	8/15/96	8/15/96	Bingöl	Bingöl, Genç
1779	Nami Karatay-FM	8/16/96	8/16/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1575	Harun Çayır-FM	8/19/96	8/19/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1530	Fethi Seven-Sevin Seven-Semra Seven-FM	8/21/96	8/21/96	Hakkari	Hakkari, Çukurca
135	Lokınan Kaya-KYP	8/26/96	8/26/96	Hakkari	Hakkari, Merkez, Otluca Köyü
1399	Abit Yurtseven-FM	9/6/96	9/6/96	Van	Van, Başkale
1869	Şahin Bağcı-FM	9/17/96	9/17/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1808	Ömer Atay- A. Vahap Özdemir- Hacı Özdemir-FM	9/18/96	9/18/96	Şırnak	Şırnak, Güçlükonak, Fındık köyü
1555	Hacı Oral-Hurşit Ulukan-Kadir Yalçın-FM	9/20/96	9/20/96	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, Uslu köyü
1791	Nezir Çiçek-FM	9/21/96	9/21/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1796	Nurettin Akkuş- Ekrem Akkuş-FM	9/22/96	9/22/96	Bitlis	Bitlis, Tatvan
1809	Ömer Eren-FM	9/22/96	9/22/96	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, Amandağ köyü
1709	Maşallah Sayılğan- FM	10/3/96	10/3/96	Bitlis	Bitlis, Güroymak, Gedikmen köyü
1826	Remziye Çetin-FM	10/9/96	10/9/96	Hakkari	Hakkari, Çukurca
50	Sait Akdoğan-FM	10/9/96	10/9/96	Hakkari	Hakkari, Merkez
1697	M. Veysi Eti-FM	10/28/96	10/28/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Merkez
122	Abdülatif Yağızay- KYP	11/1/96	11/1/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
1372	A. Kerim Kardeş- FM	11/9/96	11/9/96	Mardin	Mardin, Nusaybin
1586	Hüsametdin Çakmak-FM	11/16/96	11/16/96	Hakkari	Hakkari
1314	Orhan Yakar-FM	11/18/96	11/18/96	Bingöl	Bingöl
1605	İhsan Mehmetoğlu- FM	11/20/96	11/20/96	Batman	Batman

51	Selahattin Demir-İhsan Mehmetoğlu-Eyüp Taş-FM	11/20/96	11/20/96	Batman	Batman, Merkez
1743	Mehmet Zeyrek-Seden Zeyrek-Cengiz Zeyrek-Ferhan Ya	11/20/96	11/20/96	Şırnak	Şırnak, Geçitsuyu köyü
1416	Ahmet Tunç-FM	11/22/96	11/22/96	Hakkari	Hakkari, Şemdinli, Gelişen köyü
1593	Hüseyin Ekmen-FM	11/22/96	11/22/96	Mardin	Mardin
1518	Faruk Korkut-FM	11/28/96	11/28/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1543	Fürya Bozkurt-FM	11/28/96	11/28/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Kayalı köyü
1823	Raşit Gök-FM	11/29/96	11/29/96	Batman	Batman
1460	Bedri Bozkurt-Fm	12/1/96	12/1/96	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1822	Ramazan Yazıcı-Fahriye Mordeniz-Mahmut Mordeniz-FM	12/4/96	12/4/96	Şırnak	Şırnak, İdil
1211	Atilla Korkmaz-FM	12/9/96	12/9/96	Diyarbakır	Diyarbakır
1892	Tevfik Kusun-FM	12/23/96	12/23/96	Adıyaman	Adıyaman
1540	Mehdi Gök-Fuat Suna-FM	1/1/97	1/1/97	Batman	Batman
1825	Recep Onur-FM	1/3/97	1/3/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1861	Seyithan Karataş-FM	1/17/97	1/17/97	Mardin	Mardin, Savur
1450	Ayten Kaya-FM	1/18/97	1/18/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Kozluk, Uzunçayır kö
1758	Murat Alıman-FM	1/19/97	1/19/97	Mardin	Mardin, Savur
1799	Nuri Tavşanlıoğlu-Yunus Kurt-FM	1/19/97	1/19/97	Mardin	Mardin, Savur
1581	Hasan Demirkan-FM	1/21/97	1/21/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
1604	İdris Onay-FM	1/25/97	1/25/97	Bingöl	Bingöl, Genç, Sırmalıkaya köyü
1622	İsmail Kayaş-FM	2/1/97	2/1/97	Şırnak	Şırnak
1481	Cemal Mahmut-Necdet Mahmut-FM	2/13/97	2/13/97	Şanlıurfa	Şanlıurfa, Suruç
1591	Hüseyin Değer-FM	2/21/97	2/21/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1852	Selahattin Tekin-FM	2/27/97	2/27/97	Batman	Batman, Gercüş, Yüceköy
1236	Fikri Özgen-FM	2/27/97	2/27/97	Diyarbakır	Diyarbakır

1449	Nurettin Harman- Ayten Harman-FM	2/27/97	2/27/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1733	Mehmet Özkahya- FM	3/2/97	3/2/97	Siirt	Siirt, Eruh, Güçlükönak köyü
1662	KM 1 kişi-FM	3/12/97	3/12/97	Bingöl	Bingöl, Kığı
1340	Şeyhmus Abak-FM	3/21/97	3/21/97	Bursa	Bursa, Kemalpaşa
1564	Halime Turhan-FM	3/24/97	3/24/97	Siirt	Siirt, Eruh, Üzümlü köyü
1813	Özgür Doğan-FM	4/19/97	4/19/97	Bingöl	Bingöl, Yedisu
1754	Recep Usun-M. Siddik Oğuz-FM	4/20/97	4/20/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1708	Maşallah Anşin- FM	5/4/97	5/4/97	Bitlis	Bitlis
1765	Musa Demir-FM	5/13/97	5/13/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1864	Suphi Kaya-FM	5/14/97	5/14/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1789	Nevla Turhan- Musa Demir-FM	5/15/97	5/15/97	Bingöl	Bingöl, Solhan
1704	Mahmut Erk-FM	5/15/97	5/15/97	Hakkari	Hakkari, Şemdinli
1615	İsa Gümran-FM	5/18/97	5/18/97	Bingöl	Bingöl
1508	Esmâ İlhan-A. Hakim Kandemir- FM	5/19/97	5/19/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1608	İkram Dölden-FM	5/24/97	5/24/97	Bingöl	Bingöl, Genç, Doğman köyü
1461	Behçet Muhammet Musa-FM	5/24/97	5/24/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1506	Erhan Öztürk-FM	5/25/97	5/25/97	Bingöl	Bingöl
1794	Nimet Meçin-FM	5/25/97	5/25/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1739	Mehmet Tarhan- Fikri Tarhan- Hüseyin Alparslan- İlhan	5/26/97	5/26/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
1913	Yavuz Coşkun-FM	6/1/97	6/1/97	Bingöl	Bingöl
1388	Abdullah Kanan- FM	6/1/97	6/1/97	Bingöl	Bingöl, Genç
1517	Faik Akyıldız- Nurettin Akyıldız- FM	6/1/97	6/1/97	Siirt	Siirt, Kurtalan
1838	Sait Kara-FM	6/1/97	6/1/97	Şırnak	Şırnak, Uludere, Hilal köyü
1678	M.Emin Yıldırım- Mehmet Acar-Hacı Sain-Yaşar Erşel-	6/3/97	6/3/97	Siirt	Siirt, Eruh

1894	Tursun Koşan-FM	6/8/97	6/8/97	Bingöl	Bingöl, Yedisu, Şampaşa köyü
1793	Nezir Taha-FM	6/11/97	6/11/97	Dişarbakır	Dişarbakır
	Burhan				
1470	Renpizoğlu- Erdoğan Özkılıç- FM	6/15/97	6/15/97	Bingöl	Bingöl, Genç
1753	Mevlut Tepe-FM	6/19/97	6/19/97	Batman	Batman, Sason
1509	Eşref Geyik-FM	6/19/97	6/19/97	Bingöl	Bingöl
1761	Murat Can-FM	6/21/97	6/21/97	Batman	Batman, Sason
1829	Reşit Kasımoğlu- FM	6/22/97	6/22/97	Şırnak	Şırnak, Silopi
1726	Ali Yüksel-Mehmet Kazandıoğlu-FM	6/26/97	7/26/97	Şırnak	Şırnak, Uludere
1932	Zeki Polat-FM	6/28/97	6/28/97	Dişarbakır	Dişarbakır
	Mehmet Erdoğan				
1647	Ete-Siddık Varol- Selim Güneri- Kıyme	7/7/97	7/7/97	Bingöl	Bingöl, Yukarıüçpınar köyü
1554	Hacer Yılmaz-FM	7/7/97	7/7/97	Şırnak	Şırnak, Balveren köyü
1800	Nurullah Okan-FM	7/14/97	7/14/97	Dişarbakır	Dişarbakır, Kulp
1580	Hasan Kandemir- FM	7/18/97	7/18/97	Bingöl	Bingöl, Adaklı
1501	Emre Beyrut-FM	7/19/97	7/19/97	Dişarbakır	Dişarbakır
1476	Celal Efe-FM	7/24/97	7/24/97	Dişarbakır	Dişarbakır, Kulp
1391	Abdullah Övün- FM	7/26/97	7/26/97	Bingöl	Bingöl, Genç
1565	Halis Güneyli-FM	7/30/97	7/30/97	Dişarbakır	Dişarbakır
1393	Abdullah Timurtaş-FM	7/31/97	7/31/97	Siirt	Siirt, Eruh, Üzümlü köyü
	Emin Özdemir-				
1497	Abdulah Timurtaş- FM	7/31/97	7/31/97	Siirt	Siirt, Eruh, Üzümlü köyü
1578	Hasan Bozan-FM	8/2/97	8/2/97	Dişarbakır	Dişarbakır
1426	Ali Kayhan-Refik Kaya Okay-FM	8/5/97	8/5/97	Bingöl	Bingöl, Kığı
1404	Ahmet Ataç-FM	8/19/97	8/19/97	Mardin	Mardin, Midyat, Kayalıpınar köyü
1505	Erdal Bakurt-FM	8/20/97	8/20/97	Dişarbakır	Dişarbakır, Kulp
1902	Veysel Tekeli-FM	8/22/97	8/22/97	Şırnak	Şırnak
1807	Osman Yelboğa- FM	8/30/97	8/30/97	Dişarbakır	Dişarbakır
1812	Ömer Çınar-Hasan Tuncer-FM	9/8/97	9/8/97	Dişarbakır	Dişarbakır

1524	Felatin Demir-FM	9/9/97	9/9/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1603	İbrahim Yelboğa-FM	9/10/97	7/10/97	Mardin	Mardin, Nusaybin
1625	İsmail Timurtaş-Mustafa Kayaz-FM	9/13/97	9/13/97	Siirt	Siirt, Eruh
1635	Kamil Anaç-Raif Anaç-FM	9/15/97	9/15/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Aygün köyü
1816	Raif Anaç-FM	9/15/97	9/15/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Aygün köyü
1500	Emre Barut-FM	9/17/97	9/17/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1889	Tahsin İbiçeker-FM	9/22/97	9/22/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1810	Ömer Tezci-FM	9/23/97	9/23/97	Bingöl	Bingöl, Genç
1414	Ahmet Kaya-FM	9/24/97	9/24/97	Mardin	Mardin, Yeşilli, Dereyazı köyü
1634	Kadriye Ay-FM	9/26/97	9/26/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp, Turla köyü
1679	M.Hadin Korkulu-FM	9/30/97	9/30/97	Bingöl	Bingöl, Yayladere
1574	Han Kutlu-FM	9/30/97	9/30/97	Şırnak	Şırnak
1556	Hacı Telçin-Yusuf Abi-FM	10/1/97	10/1/97	Şırnak	Şırnak, Beytüşşebap
1756	Muhyettin Taş-Ebedin Taş-Tamer Taş-FM	10/6/97	10/6/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1890	Taştan Sal-FM	10/12/97	10/12/97	Bingöl	Bingöl, Karlıova
1550	Gülsüm Kaya-FM	10/14/97	10/14/97	Siirt	Siirt, Eruh
1364	A.Hamit Fidancı-FM	10/19/97	10/19/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1601	İbrahim Özer-FM	10/19/97	10/19/97	Siirt	Siirt, Eruh
1746	Melha Akay-FM	10/25/97	10/25/97	Mardin	Mardin, Nusaybin
1624	İsmail Sevinç-FM	10/30/97	10/30/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1637	Kasım X-Musa Yakar-FM	10/30/97	10/30/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Dicle
1544	Galip Mercan-FM	11/1/97	11/1/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Hani
1520	Fatma Demirbaş-Hanım Demirbaş-FM	11/5/97	11/5/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1618	İskan Akyüz-FM	11/6/97	11/6/97	Siirt	Siirt, Baykan
1384	Abdullah Benek-Ebubekir Benek-M. Emin Benek-Yusuf B	11/8/97	11/8/97	Siirt	Siirt, Pervari
1390	Abdullah Murat-FM	11/25/97	11/25/97	Mardin	Mardin, Dargeçit

İhsan Karababa-					
899	Kasım Oruç-Behçet Barış-Bedrettin K	11/26/97	11/26/97	Bitlis	Bitlis, Ahlat, Kırıkkaya Köyü
1840	Sait Polat-FM	11/27/97	11/27/97	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1676	M.Ali Eroğlu-FM	12/6/97	12/6/97	Diyarbakır	Diyarbakır
1592	Hüseyin Ebden-FM	12/6/97	12/6/97	Şırnak	Şırnak, İdil
	Kumni Erol-A.				
1670	Cafer Dinç-M.Sait Demirel-Hüseyin Asl	12/15/97	12/15/97	Mardin	Mardin, Dargeçit, Yoncalı köyü
1863	Suat Erciyes-FM	12/25/97	12/25/97	Diyarbakır	Diyarbakır
118	Mehmet Özdemir-KYP	12/26/97	12/26/97	Diyarbakır	Diyarbakır, MErkez
1636	Kasım Açık-FM	1/20/98	1/20/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1510	Ethem Yeşilmen-FM	1/31/98	1/31/98	Mardin	Mardin, Dargeçit, Kuşluca köyü
1444	Aydın Gürtepe-FM	2/1/98	2/1/98	Bingöl	Bingöl, Adaklı
1781	Nebu Sadun-FM	2/9/98	2/9/98	Batman	Batman, Beşiri
1856	Semih Esmer-FM	2/24/98	2/24/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1375	A.Menaf Akıncı-FM	3/10/98	3/10/98	Mardin	Mardin, Dargeçit
1421	Akın Uygur-Mehmet Dal-FM Übeyit	3/17/98	3/17/98	Batman	Batman
1896	Dinar-Hülya Aytekin-Ahmet Altınmakas-Faysal	3/17/98	3/17/98	Bingöl	Bingöl, Yedisu
1422	Şemsettin Özcan-Akif Çiftçi-FM	3/27/98	3/27/98	Batman	Batman
1819	Ramazan Çetal-Ömer Ayhan-FM	4/25/98	4/25/98	Batman	Batman
1914	Yılmaz Akpınar-FM	4/25/98	4/25/98	Mardin	Mardin, Midyat
	Bilsen Çelik-Emrah				
1468	Çelik-Recep Çelik-Sadriye Çelik	5/17/98	5/17/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Kulp
1828	Resul Kökten-FM	5/19/98	5/19/98	Bingöl	Bingöl, Yedisu
1904	Veysi Tekin-FM	6/3/98	6/3/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1576	Hasan Alpar-FM	6/4/98	6/4/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1880	Şeyhmuz Serik-FM	6/7/98	6/7/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1740	Mehmet Tüzün-FM	6/9/98	6/9/98	Batman	Batman, Beşiri
	Fadıl Bluduk-				
1513	İbrahim Bulduk-FM	6/15/98	6/15/98	Şırnak	Şırnak, Silopi

1386	Abdullah Filiz-FM Aziz Can-M.Siddık	6/16/98	6/16/98	Batman	Batman, Sason
1454	Pehlivan-İhsan Dilek-FM	6/17/98	6/17/98	Bingöl	Bingöl, Yayladere
1617	İshan Turdu-FM	6/19/98	6/19/98	Siirt	Siirt, Kurtalan
1805	Osman Başboğa- FM	6/23/98	6/23/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1471	Bülent Fırat-Ahmet Bayar-Fm	6/27/98	6/27/98	Bingöl	Bingöl
1387	Abdullah İçten- Abdullah Erk-FM	7/2/98	7/2/98	Şırnak	Şırnak
1539	Fuat Bayram-FM	7/5/98	7/5/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1912	Yaşar Yasin Kavaklı-Sadık Aydemir-FM	7/5/98	7/5/98	Şırnak	Şırnak
1772	Mustafa Tayık-FM	7/9/98	7/9/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1897	Üstün Pilgiz-FM	7/9/98	7/9/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Keklikdere k
1674	Lütfi Uyar-Fevzi Erkal-FM	7/13/98	7/13/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Lice
1498	Emine Demir- Öznur Demir-FM	7/27/98	7/27/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1663	Km 1 Kişi-FM	8/4/98	8/4/98	Şırnak	Şırnak
1664	KM 4 Kişi-FM	8/5/98	8/5/98	Bingöl	Bingöl, Genç
1689	M.Salih Ulu-FM	8/7/98	8/7/98	Batman	Batman
1870	Şahin Bürül-FM	10/3/98	10/3/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1209	Ali Gündüz-KYP	10/16/98	10/16/98	Batman	Batman
1766	Musa Ertuğrul-FM	11/6/98	11/6/98	Mardin	Mardin, Midyat, Şenköy
1359	A.Hakim Yiğitalp- FM	11/10/98	11/10/98	Diyarbakır	Diyarbakır
1569	Hamza Adıktı-FM	11/26/98	11/26/98	Şırnak	Şırnak, Silopi, Görömlü köyü
1872	Ramazan Sefunç- Şayidin Sefunç-FM	12/6/98	12/6/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan
1783	Necati Siyet-FM	12/10/98	12/10/98	Diyarbakır	Diyarbakır, Silvan, Tekağaç köyü
1366	A.Kadir Acar-Veysi Baykal-FM	12/14/98	12/14/98	Mardin	Mardin, Midyat, Söğütlü Köyü